Waage, C.

körajzoló

l.

Schoen Pest – Buda

66. l.

Pohár agyagból, őskori VI. 15.

Waage C 770

Ofen u. Pest [A Gellértheggről. Jelz:]
Lith. v. C. Waage. Druck u. Verl.
v. Jos. Stoufs in Wien. (187?)
62 x 48 cm. —

Föo. Kvt. Bp. 769/332. —

Waage C.

N. 4233. 66. l.

Vaskés, római VIII. 126.

Waage, Becsben

1860. aug.-szept. kiáll. Müegylet.
Fóti emlék, szincrett körajz,
Lauffer és Stolp tulajdona.

Ernst Kanila VII. 244.

Waage

laid

Löschung: Hagot

Waage

Pozsony No III (Pressburg No III.
Kozat, folio sarge along.

Nach d. Nat. Gor. u. lith. fents

Waage C.

Ofen und Pesth.

Hines Königsmat.

folio

Lith v. C. Waage

W.H. monogramista: 18 y.:

„Konyhában dolgozól" o. fa. 51x69 cm

J. b. a hordón: W.H. 17. (Sérült)

Ziáltási ár: 15000 ft.

BÁV 43. Képaukció Budapest, 1977 szeptember

OROSZLÁNFŐ.

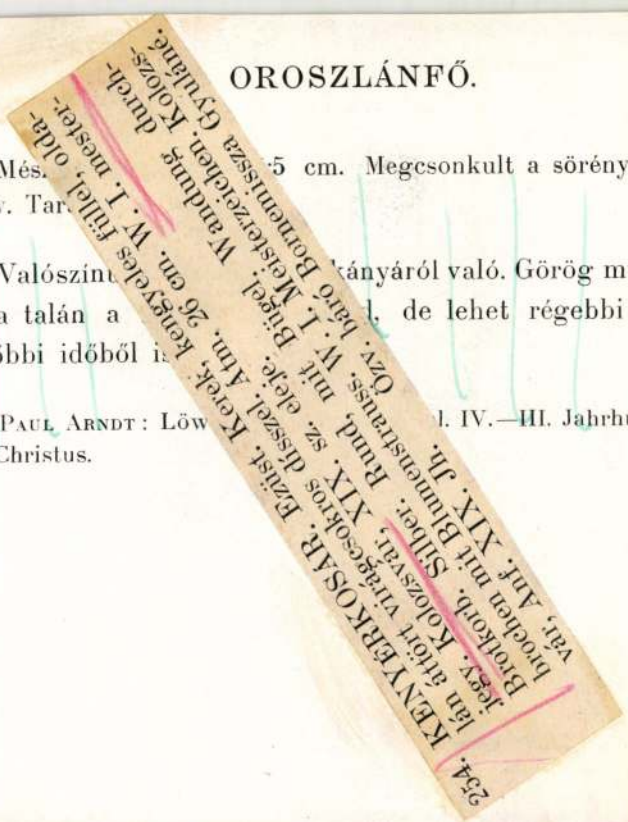

Més[illegible]5 cm. Megcsonkult a sörény és a nyelv. Tar[illegible]

Valószín[illegible]kányáról való. Görög munka. Kora talán a [illegible], de lehet régebbi vagy későbbi időből is[illegible]

PAUL ARNDT: Löw[illegible]l. IV.—III. Jahrhundert vor Christus.

254. KÉNYEZERKOSÁR. Ezüst. Kerek, kengyeles fülpel, oldalán átlóit virágcsokros díszszel. Átm. 26 cm. W. I. Meisterzeichen. Kolozsvár. Brotkorb. Silber. Rund, mit Bügel. Wandung durchbrochen mit Blumenstrauss. Oz. bárc. Bormeniszka Gyulafehérvár. Basket. Silver. Round, with handle. Openwork. Kolozsvár. Bread-basket. Silver. Round, with handle. Openwork

88.

89.

W G mesterjegy

Buda empire

1066. FÖDELES LÁBAS, ezüst. W G mesterjeggyel. Buda, empire. 445 gr. 100.—

Ernst Muzeum aukcioi

53. 2.

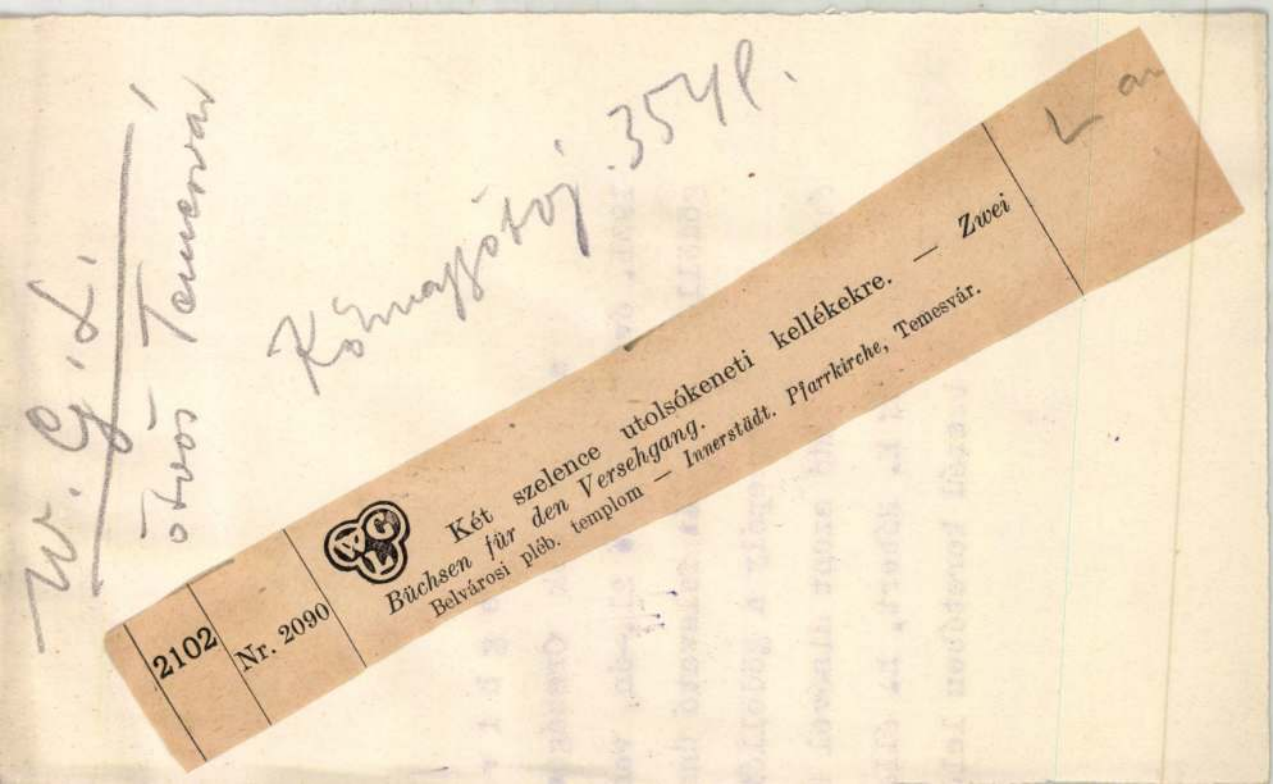
Két szelence utolsókeneti kellékekre. — Zwei
Büchsen für den Versehgang.
Belvárosi pléb. templom — Innerstädt. Pfarrkirche, Temesvár.
2102
Nr. 2090

M e g h i v

a Miemlékek Országo

1931. évi junius hó 21.-én, va

gödöllői kálváriát felavató ün

Az ünnepély a gödöllő

órakor tartandó szent misével

után Kertész K. Róbert, h. álla

se ünnepi beszéd keretében lel

W. K. mesterjegy

Temesvár XVIII. 12

Ernst Muzeum aukciói

XXXI.

4. KÁVÉSKANNA, ezüst, lapitott körteidomu testtel, kihajló talppal és felnyiló fedővel. W L mesterjeggyel. Magyar, Temesvár. XVIII. sz.

egü diszitéssel. Magyar, népies munka. — Lade, Ungarisch, volkstümlich.

xete, faragott részletekkel. Hollandi barokkstilus. — geschnitzt. Holländer Barock-Stil.

Y KIS ASZTAL, diófa, faragott és bronzveretes, pitozással. Empire. — Kanapee, zwei Armstühle, und Bronzebeschläge. Mit Brokatüberzug. Empire.

loklappal, kockás berakással. Magyar, XVIII. sz. Stirnplatte, intarsiert. Ungarisch, XVIII. Jh.

ott és aranyozott, Louis XVI. diszitéssel. Francia. itzt, vergoldet. Französisch.

rakott. Mahagoni szegélyekkel. Magyar, Biedermeier. se intarsiert. Ungarisch, Biedermeier.

épen berakás Amorettekkel. Empire. — Kinder-

gyszárnyu. — Vitrine, Nussholz.

gyszárnyu. — Vitrine, Nussholz.

nzdiszitéssel. — Vitrinetischchen, Mahagoniholz,

lappal. — Nähtisch, Mahagoni, zum Öffnen.

s munka. — Stuhl, Eichenholz, mit geschnitzter

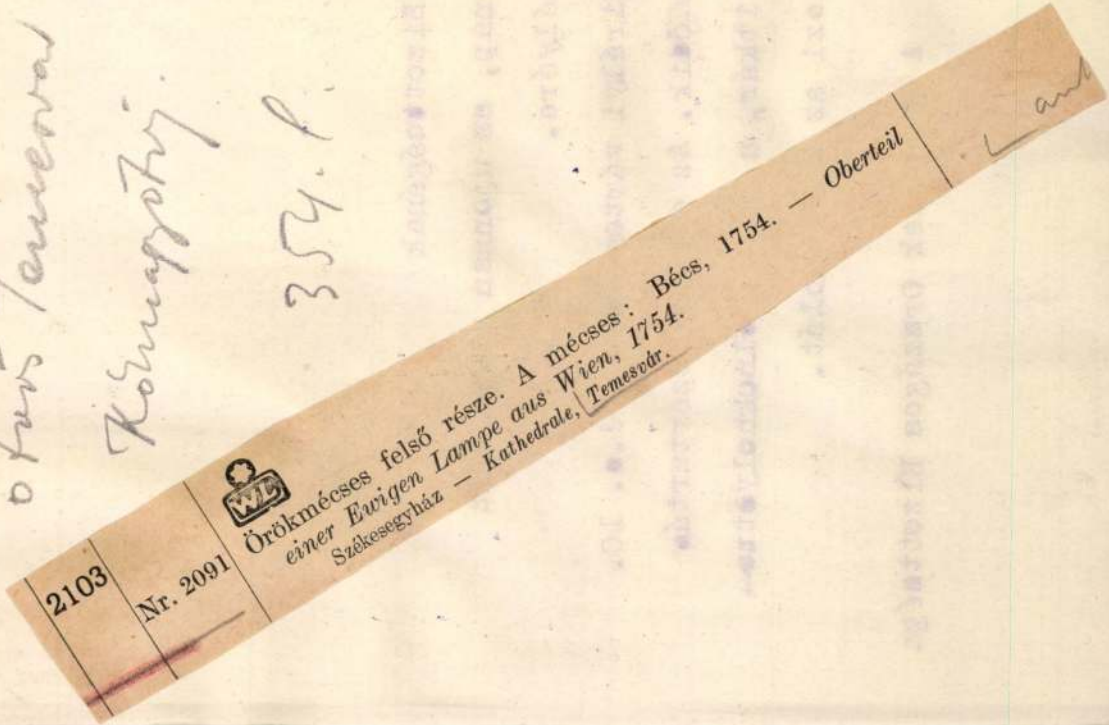
2103
Nr. 2091
Örökméces felső része. A mécses: Bécs, 1754. — Oberteil einer Ewigen Lampe aus Wien, 1754.
Székesegyház — Kathedrale, Temesvár.

ó

Bizottságának

ársnap, az ujonnan restaurált

lepélyére.

királyi vártemplomban d.e. 10.

rezdődik. Az egyházi szertartás

mtitkár, a M.O.B. elnökhelyettes

plezi az emléktáblát.

A Műemlékek Országos Bizottsága

W. M. ónönt

A sajóbábonyi ref. templomban van egy kanna, eredetileg
óhedény lehetett, vésett rajza keszerúban pók-óhjel-
vények W.M. betűkkel, 1695 évszámmal. 251. old

Weiner Mihályné: Ónedények Borsod-Abaúj-Zemplén
megyében 247. old

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve. VIII. 1969. Miskolc

WSM

~~ótvős?~~/ ónöntő?

MDK

A körösszegapáti-i /Hajdu m./ ref. egyházközség kassai tipusu kannáin

WSM 1699

és

Uyhelyi Szabó István 1686

felirat áll.

50.o.

WEINER MIHÁLYNÉ: A XVII. századi ónedények, falusi református templomokban.

Müv. Ért. 1959. VIII. évf. 1. sz. 48-54.1.

rolták. Egy kehely, a melyen ez a medgyesi metszési technika látható, a *nagy-kapusi*[1] ev. egyházközség birtokában van. Talpát és a cuppa kosarát metszett növényi háló borítja. Bár nem áll a fejlettség oly magas fokán, mint a medgyesi, de ennél még gazdagabban van díszítve az *eczeli* kehely, melynek növényi hálója a kehely minden részét, még a szárát és nodusát is borítja; sőt még a rotulusok is virágokként illeszkednek ezen indákba. Ehhez hasonló indás kelyhek különben a *brassai* fekete templom birtokában is vannak. Egyikök 1504-ből való,[2] a másiknak[3] felirata: casper.

Már a *medgyesi*[4] kelyhek egyike, a melyen stilizált növényeket és gyümölcsöket realistikus felfogással látunk átalakítva, új korszak kezdetét sejteti velünk. Ennek hirdetője *Hift Márton* kelyhe[5] is, 1636 évszámmal, a mely az adományozás, nem pedig a keletkezés idejét jelöli. Ez a kehely mindenesetre szoros összefüggésben áll a nyitrai ötvösiskolával.[6]

[1] Képét ld. Arch. Ért. i. h. 115. l., 16. ábra.

[2] Képét ld. Gyárfás: Régi brassai ötvösművek, (Különlenyomat) 31. l.

[3] Ugyanazon helyen ld. képét 25. l.

[4] Kelyhek kiállításának l. jegyzéke 51. sz. — Képét ld. Roth Kunstgewerbe XII. tábla, 1.

[5] Képét ld. Arch. Ért. i. h. 121. l., 17. ábra.

[6] V. ö. Kelyhek kiállításának l. jegyzéke 189. szám alatti kehellyel.

Az indadiszítmény, mely ezt a kelyhet borítja, már csak reminiscentiája a gotikának. Az átalakulás most már teljes. A domborművek a kerek medaillonokban szenteket ábrázolnak. A kehely mesterjegye: W. E kehelynél szebb, de nyilván ugyanazon mester műve, az *eczeli*[1] ev. templom birtokában levő, 1520-ból való kehely. Az indás kelyhek kétségkívül nagyon kedveltek voltak, a mi nemcsak nagy számukból, hanem abból is következik, hogy akkor, a mikor a renaissance ízlés már befolyással volt a kehely diszítésére, az indákat még mindig megtartották. Példakép szolgáljon a *nagy-ekemezei*[2] ev. egyházközség birtokában levő, 1600 táján készült kehely, a melynek cuppakosarán hasonló indadiszítményt látunk, mint a sokkal korábbi, 1513-ból való *nagy-apoldi*[3] kelyhen. Ez a kehely tehát a régi és új korszak határán áll.

A 15. század már fordulóján volt, midőn a renaissance művészet behatolni kezdett Erdélybe és ennek az új művészetnek, mely teljes fejlődését soha nem érte el nálunk, emléke az 1513-ból való *nagy-apoldi*[4] kehely, a mely körvonalainak

[1] Kelyhek kiállításának l. jegyzéke 52. sz.
[2] Képét ld. Arch. Ért. i. h. 121. l., 20. ábra.
[3] V. ö. Roth: Kunstgewerbe 89. l.
[4] V. ö. Roth: Kunstgewerbe 89. l.

Rothi erdélyi kelyhek

Vászon (Leinwand). 46×39 cm

Jakobey Károly (Carl) (1825—1891

232. 2 darab (Stücke) FRESKÓT
Vászon (Leinwand). 167×144

Jankó János (Johann) (1833—1896

233. LÓVÁSÁRLÁS (Pferdehande
Ceruzarajz. (Bleistiftzeichnung

Jankó János (Johann) (1833—1896

234. NÉPIES JELENET (Volkssz
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung

Jankó János (Johann) (1833—1896)

235. NÉPIES JELENET (Volkssz
Ceruzavázlat (Bleistiftskizze).

Janssens, Jeroom (1624—1693).

236. ELŐKELŐ ZENÉLŐ TÁRS
Vászon (Leinwand). 85×105

Jon, Edmond Charles Joseph, szül.

237. LEGELŐ TEHENEK (Weic
Vászon (Leinwand). 40×62

45. ÉKSZERTÁLKA, ovális alak, két füllel, közepén trébelt gyümölcsök és levelek. H. 11·7 cm. W. B. mester jegy. Magyar (?), XVII. sz. v. — Steiner Lajos.

von Erlau und an der Zeichnung klar zu ersehen).
2×22 cm.

kungen des Triton). Jelezve (Bezeichnung): „Kardos Gy."

nis). Jelezve (Bezeichnung): „Kardos Gy."

nt jobbra (Bezeichnet rechts unten): Kardos.

zül. (geb.) 1858.
lezve (Bezeichnet): „Karlovszky Bertalan Paris."

ül. (geb.) 1858.
arlovszky B."

0 k.
euzabnahme).

W. F

ötvös Nyitra

Kőmagyötvj

279 l.

1586

Nr. 1575

W F

Kanál, mint az 1584. sz. — Löffel, wie Nr. 1584. — (1842.)

855. TALCA, négyszögletes, gerezdes peremmel, lapján vésett arabeszkdíszítés. H. 19·5 cm. Bécs, 1850 k. — Glück Frigyes.

856. TALPAS CUKORTARTÓ, KANÁLTARTÓVAL, talpa nyolcszögű kerek tagján levélsor, csészéjét nagy gerezdes levelek alkotják. M. 13 cm. G S mesterjegy. Bécs, 1823. — Wertheimer Adolf.

857. CUKORSZÓRÓ, neobarokk baluszter alak, trébelt virágdísszel. M. 16 cm. W F mesterjegy. Nyitra, 1840—50. — Mauthner Alfréd.

858. NAGY PECSENYÉSTÁL BORÍTÓVAL, négykarélyos ovális alak, gerezdes díszítéssel. födelén kengyeles fül. Oldalán bevésve a Cumberland hercegi címer. H. 60·3 cm. London, XIX. sz. e. f. — Herzog Mór báró.

859. KÉT ALACSONY TRIPOSZOS SÓTARTÓ, áttört övén 3 oroszlánfej. Piros üvegbetéttel. M. 7 cm. Olasz, empire. — Wertheimer Adolf.

860. CUKORSZÓRÓ, gerezdes baluszteralak, gerezdjein trébelt neorokokó díszítéssel. M. 15·4 cm. F K (Franz Klug) mesterjegy. Bécs, 1835 k. — Baumgarten Nándor.

W F mesterjegy
ötvös Nyitra 1840–50

Csányvégiezüst. 90 l.

alakja áll. H. 32 cm. Róma, empire. — Gróf Bánffy György.

844. TINTATARTÓ, négyszögű és palmettásan áttört peremű, 4 oroszlán lábon nyugvó talpán 3 kis vázaidomú edény áll, 3 delfines lábon, a középső karcsubb két hattyúhermás füllel. H. 22·3. Milano, empire. — Wertheimer Adolf.

845. KÉT TRIPOSZOS SÓTARTÓ, szárnyas női hermaalakú lábbal, csészetartó pereme palmettásan áttört, köszörült üvegbetéttel. M. 8·9 cm. Olasz, empire. — Strasser Feldau Selma,

846. KÉT TALPAS KANNA, fedővel, talpa tagozott, petytyes díszű, tojásdad testén S alakban hajló bordás és akantuszleveles kiöntőcső. M. 23·2 és 26 cm. B N R (Ben. Ranninger) mesterjegy. Bécs, 1831. — Steiner Lajos.

847. KÉT KEREK POHÁRTÁLCA, kihajló pereme öntött, áttört, szőlőindás díszítésű. Átm. 14·6 cm. J B C O (ODIOT) mesterjegy. Páris, 1819—38. — Mauthner Alfréd.

WG mester átvés

LOVAG Zsuzsa: Az együttélő egyházak : Kiállitás az esztergomi Keresztény Muzeumban, 1991. május 29 - szeptember 29. Katalógus. Esztergom,1991 57. p.

Örökmeés, 19. sz. eleje

Budapest. T. 4056.

A két várost összekötő Lánczhid alatt és fölött számos gőzhajó közlekedik, a város utczáit járókelők élénkitik, az előtérbeli Gellérthegyen pedig pásztor őrzi birkáit, mig az úton sétáló úr és hölgy közelében a földre telepedettel a botjára támaszkodó tót beszélget. Felirata:

OFEN UND PESTH.

alól balra: Lith. v. C. Waage.
középütt: Mit Vorbehalt gegen Nachdruck.
jobbra: Druck u. Verlag v. Jos. Stoufs Neubau Andreasgasse No. 10 in Wien.

Szines kny., mér. az arany keretnek 34.6: 46.9 f cm.

30-93-186.

Waage

Trencsén:

A Vág tulsó partján emelkedő hegy tetején látható. Tövében a város terül el, melynek épületei körül a templomok válnak ki. Az előtérből Karfás hid vezet a város felé s rajta szénával megrakott szekér halad át kettős ökörfogattal. Elől megy a kocsis s a szekért béres követi vállravetett villával. Az égbolt felhős.

Aquarell-vázlat, méretei 23·8 : 33·8 cm.

Készitette: Waage.

5153

Sz. N. 361/28
170-08-803.

Buda-Pest:

E lapon a főváros a Gellérthegyről nézve van feltüntetve, hol az uton egy úr s egy hölgy karonfogva sétálnak, a kiktől nem messze két pásztort látunk. Az egyik a földön ül s a másik, ki mögött kutya guggol, botjára támaszkodva áll. Jobbra tarsuk kilenc birkát legeltet. Buda a Rácz várostól egész Ó-Budáig látható, míg Pest a régi posta utczától Rákosig van szemlélhetővé tevé. Jobbra a Lipót városban a bazilika uralkodik az épületek felett. A Dunán a Láncszhid felett s alatt, hol a partoknál hajók s csónakok kötöttek ki, gőzhajók, dereglyék s tutajok közlekednek. A part még nincs szabályozva s a vigadó előtt a vásárfelügelők házikói állnak. Feliratai a kép alatt

„Ofen und Pesth"

s alól balra: „Lith. v. C. Waage"
középütt: „Mit Vorbehalt gegen Nachdruck"
ó jobbra: „Druck u. Verlag v. Jos. Stoufs Neubau Andreasgasse № 10 in Wien."

Könyomat, alány omással, méretei a vonalkeretet véve 34.5 : 46.7 c/m.

4056

31/93 № 186.

Pozsony. T. 6191.

A középtérben a város és a vár szemlélhető, honnan a szigetre hajóhid vezet át; a háttérben kanyargó Dunán gőzhajók és csolnakok közlekednek; az előtérben pedig jobbra két hölgy és egy úr képez társaságot. Felirata:

14.
PRESSBURG No III. POZSONY No. III.

alól balra: Nach der Natur gez. u. lith. von Waage.
jobbra: Ged. bei Jos. Stousf in Wien.
legalól balra: Verlags-Eigenthum v. Josef Bermann in Wien.
középütt: Pressburg bei Carl. Streibig.
jobbra: Vervielfältigung ausschliesslich vorbehalten.

Kny., alányomással, a melynek mér. 25 : 36.8 cm.

140-95.

MDK

Waandza Mihály, fametszö.

Busongó Ámor./Ö a szerzö is/.Müvét sajátkezüleg metszett képekkel ékesitette.
A felirat:"metz.WaandzaMih."18o6.

Tóth Ervin: A régi magyar fa-metszö müvészet története. -Debreceni Szemle. 194o 247.l.-324.

Waagmüller Mihály
vobrásztanár München

l.

Liber Bpest vobrai
201. l.

Festészet.

„Amsterdamer Waise" c.

kép.

(Van der Waar-)

-tól

Kr. T. 448/1898.

1898. máj. 25.

pe. D. K.

WACHOLT Mátyás

1800-ban Karl Henrik vésőmesterrel Körmöcbányán kemencsevérgyárat alapít

Csányi 1954. 43. l.

Wacholt Daniel
és Wacholt János

Wacholt, Daniel, pozsonyi ötvösinas
V. 123. — Johan V. 123.

Muz. és Rit. Ért.

Wacholt Mátyás.

Körmöcbánya

l.

Január 1954.

43. l.

Wacholt Mátyás

Vrógyszerész, Eramikus
1800

l.

Wartha 135. l.

2155-909-4
Tört. Képcs.
Termek.

611. Szék.

1 darab keményfa szék párnázott és két körrel diszitett karfával, nádbetéttel, a régi Esterházy képtárból.

Méretei: 97 cm. magas, 55 cm. széles és 48 cm. mély.

Becsértéke.....20.00 K

Régi leltári száma: 121

Wachsler Rezső
építész

Schweiger Sándor részére
terverte I. Kléh István u.
sában 3 emeletes házát

Építő Ipar – Építő Mű-
vészet. 1929. 62. l. (Magán
építési engedélyek.)

a bazilikából, XII. század
35. szám.)

Wachsler Rezső

műépítész

Pest, 1940. szept. 25.

— Gyászrovat. *Wachsler* Rezső műépítész elhúnyt. Temetése e hó 26-án, csütörtökön délelőtt 11-kor lesz a rákoskeresztúri izr. temetőben.

Vác, bástya

2

Wachsmann Ádám

orvos

1696. a nagyszebeni
külső tanácsba választották; 1704. ujból be-
választották a tanácsba.
1708. városi Porcolab lett.
Ez állásából 1711-ben el-
távolitották. 1714. a külső
tanácsból is törlették.

Herbert

387-l-

K

90 90 11½ 350

M.D.K.

Anthonius Wachasko

Az 1552 júl-ban érkező új kőmüves mesterhez csatlakozik.6 kümüves.

Détshy Mihály:Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között.I.közl.176.o.

Az Egri Múz.Évkönyve.I.Eger,1963

H. D. K.

WACHNER Henrik

Görgény keménycserép gyárának berlője

Csányi 1954. 47. l.

Wacholt Dániel

pozsonyi puskamüves

l.

Arch. Ért

1911. 225. l.

226. l

227. l.

Képpel.

vagy nálam

Magyar puskamü-

verség alatt

Végges

9 ho.

zágos Bizottsága

ány { száma: 19
kelte: 19
beérkezése: 19

ek száma:

elintézett szám:

záma:

záma:

asta:

Wáchholt Dániel

pozsonyi puhamúvesz

l.

Arch. Ért

1911. 225. l.

226 l.

nbe a kormánnyal, hogy megállítsam azon az uton,
elyzethez és az áldatlan belpolitikai zavarokhoz
oviselőház feloszlatása előtt kiléptem a kormány

aggodalom és választóim ezreivel való személyes
üzdjek a kormány politikája ellen, mely a nemzet
zdasági megélhetést veszélyezteti.
ma eszme szolgálatában, mely egyedül vezetheti
l és

nus zászlaját a fővárosban!

rályért, Hazáért"

WACHA, Franz, városi fúvóshangszerkészítő

F. W. bürgerl. Instrumentenmacher, 1 napos lánya meghalt 1826-ban. (1827, 23 l)

—

U. az, 4 hónapos lánya meghalt. (1829, 835 l)

—

F. W. bürgerl. ~~Musikalischen~~ Instrumentenmacher, 1 hónapos fia meghalt. (1830, 681 l)

—

U. az, 2 éves lánya meghalt. (1833, 775 l)

—

U. az. 4 heti lánya meghalt. (1834, 909 l)

—

U. az, 3 heti fia meghalt. (1835, 1146 l)

—

F. W. bürgerl. Blasinstrumentenmacher, 8 napos fia meghalt (1836, 715 l)

—

11. ar. 7 hónapos lánya meghalt (1840, 95 l)

—

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Wacha F.
hangszerész
Pozsonyban
fa fúvó hangszerek

Pozsony és Környéke
Pozsony 1865.
158. l

és következő napjain
, miért is tisztelettel ké-
az ezen felülvizsgálat-
öszes okmányokat vagy
felülvizsgálatot mege-
ldeni, vagy pedig a fenti
agával hozni mellöz-
yezvén, hogy e hivatal
az építési naplóval

ján 1897. september 11én

Hivatal fönök:

Ujhelyi

kir. főmérnök.

ZOLYOM VÁRMEGYEI M. KIR. ÁLLAMÉPÍTÉSZETI HIVATAL

Wacha Ferenc

pozsonyi hangszerké-
szítő (?) a XIX. században

Egy műve az
alábbi múzeumban.
Az 1286. tételszám
sajtóhiba,
ezért nem tudtam
konstatálni.

Kat Bratislavy

308. l

Wacha Hans Fr.festőművész
Belgrád /Kalimegdán Zimonyból/ olajf.
Sajtóhadiszállás második kiállitása
Nemzeti Szalon, 1917 február

118. kép. *Sienai festő, XIV. sz.: Krisztus létr*
a keresztre megy.

Fa, tempera, 76·5×30·5 cm.
Hátoldalán festés nyomai.

SIENAI FESTŐ, XV. század eleje
Remeték élete (119. kép)
Fa, tempera, 78×82 cm.
A Bertinelli-gyüjteményből.

Wacha Rudolf

festő

nagyar festő

círód

Z

Vasnyp 1895. 379.

Wache Rudolf
festő

Fővárosi Lapok 1895. jun. 6., 1788. old.
(Műrészetek. Vif.: Magyar művészek a két „Salon"-ban.)

Kalmár

M.D.K

WACHL, Michael Kőfaragó,

Szentmargitbányán

1763. Kismarton, ferencesek-nek fora-

sott kő ablakszárak

Aggkány: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 295, II. 140.

Wachner Henrik

keramikus

l.

Wartha 140. l

Rádai Gedeon gróf, a Költő ősei.

III. 115.

Wachala József

rajzolmány

l.

Erődi - Bodnár

175. l.

ztus vére kehelybe csorog. — Kálvária.

Waeber Anton

órás, Buda XVIII. 17

lásd

Lay Bpestiparnuvkiáll

46-l.

WACHA Albert, pozsonyi ~~[illegible]~~ hangszerkészítő

A. Wacha, bürgerl. Instrumentenmacher, 3 éves lánya meghalt. (1811, 921 l)

—

A. W. bürgerl. Instrumentenmacher, 5 hetes lánya meghalt. (1813, 1. kötet, 422 l)

—

A. W. bürgerl. Instrumentenmacher, 2 hetes fia meghalt. (1815 ...?)

—

A. W. bürgerl. Instrumentenmacher, 6 éves lánya meghalt. (1818, 617 l)

—

Preuburger Zeitung
(Geuthen)

M.D.K.

Wabrosch Berta

Fényképét hozza a lap egyik festménye mellett, amely az Önálló Hivatásu Nők Világszövetségének londoni müvészeti szakosztálya által fendezett kiállitáson szerepelt, ahová meghivták a magyar képzőművésznőket.

Magyar képzőművésznők sikere Londonban c. Szinházi Élet. Bp. 1938. ápr. 23. XXVIII. évf. 18. sz. 44-45. lap

M. Nabrovsch Berta

A Kép. Főiskolán Vaszary növendék.
Állandó nezeplője a pesti táblatoknak.
Résztvett a németornági, varsói és
fiumei nemzetközi, valamint a
nagymarosi művéntelep aug. 20-án
megnyíló kiállításán

Neuveti Cijrág 1927. VIII. 18

MDK

Wabrosch Berta

Magyar képzőművésznők sikere Londonban. Színházi Élet 1938. 18. sz. 44-45.l.

MDK

Dutka M.: Tavaszi Tárlat. Magyar Nemzet 1952. máj.24.

MDK

Wabrosch Berta,

Va szary János tanár növendéke.

Gyermek a kertben.
Nöi akt.
Nöi fej.
Paraszţasszony.
Tanulmányfej.

Az Ernst Muz. OMIK Főisk. Reliefen kiállításai.
Az OMIK Főisk. Növ. Munk. kiáll. Bp. 1923 márc. 18-25.

Kat.

15.1.

MDK

Wabrosch Berta

Tájkép, of.

Képzőm.Főisk.ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

6. 1.

Wabrosch Berta

MDK

Egyik aláirója azon kérvénynek , melyben 1919 márc. 11-én a Képzőművészeti Főiskola növendékei kérik Kernstok kormánybiztostól kiállitásuk segélyezését.

66.o.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960.

MDK

Wabrosch B.

1926. tagja za egyesületnek.

UME 3. kiáll. N.Szal. 1931. febr .

lu-Bihar megyei Tanács Székháza, két-
)+7+3 összefogott +5 összefogott ablak,
ővel, középen toronnyal. Részben Zsolnay
kőhomlokzatos. Félkörives nagy kapu, a
or. Szecessziós, tervezte Bálint Zoltán

. Debrecen V és MV. Bp. 1951, 11 1 -
gsbhaft Edmund Lechners./

MDK

Wabrosch Berta

Akt tanulmány, contérajz
Studium, "
Akt tanulmány, "
Lemondás, "
Interieur, "

M.Szml. 333. kiáll. Díjazott művészek. 1925. márc. 22 l.

MDK

Dicsőző elismerést nyert

N.Szal. 333. kiáll. Díjazott művészek. 1925. márc. 9 l.

MDK

Wabrosch Berta

Gyerekek a kertben

KUT 3. kiáll. Ernst Mus. 1926. márc. 18 l.

Wabrosch Berta
Tájkép, olaj

1924

O.M.Kir.Képzőmüv.Főisk. kiáll. 6 l.

Kir.Képzőmüv. Főisk. kiáll. 5 l.

Wabrosch Beta

a megszüntetett főiskolai Ifjúsági Kör helyett 1919 márciusában alakult új forradalmi körnek vezetőségi tagja

Rónay György: Intézkedések és tervek a művésznevelés megreformálására 1918-ban és 1919-ben. Művtört.Írt. 1970.2.sz. 141-147. l.

143. l.

WABROSCH *Berta, Müllerné*, festő, • Budapest 1900 nov. 19. A bpesti képzőművészeti főiskolán Deák Ébner Lajosnál, Glatz Oszkárnál és Vaszary Jánosnál tanult. A Szinyei-Társaságtól ismételten ösztöndíjat s 1923. jutalmat kapott. Tárlatokon többnyire figurális studiumokkal vesz részt.

K. Gy. II. 6016

M.D.K.

Wabrosch Berta tanár

1931/32. iparostanonciskolai rajztanitói oklevelet kapott.

Képzőm.Főisk.Évk. 1931/32. 126.l.

Wabrosch Berta.

Mint az Ume müvészegyesület tagja részt vett a Kut által rendezett harmadik kiállitáson 1926-ban.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézira

M. Wabrosch Berta

1925. SzMPT által díjazott művének

Kiáll. N-halon, contérajz

Akt tanulmány, ~~[illegible]~~ "

Studium, "

Akt tanulmány, "

Lemondás "

Interieur

Müllerné Wabrosch Berta

1921. SzMPT-tól 3 izben 4000 kás

osztöndíj és egy 50.000 kás

jutalom 1923-

ban.

Nő képe

891. Velenczei festő a XVI. sz.-ból

Wabrosch Béla

Dr Müller Viktorné

1917/18 – 1923/24 I.

Ferkápzomfoiskèvk

147.1.

Nemzeti Legitimista Néppárt
V., Bálvány-u. 5.
Telefon: 883-37, 883-68.

Kedves Barátom!

Többször és nyiltan szállt am szem
mely a mai veszedelmes külpolitikai he
vezetett. Nem sikerült. Ezért még a kép
pártjából.

Az ország sorsáért való mélységes
kapcsolatom arra kötelez, hogy tovább kü
érdekeit, a polgárság nyugalmát és a gaz

Én tehát felveszem a harcot, ar
ki az országot a mai szörnyű helyzetéből

kibontom a legitimizm

„Istenért, Ki

Wabrosch Berta

szül. Budapesten 1900 nov. 19. Rk. felső kereskedelmi

1917/18 I. elsőeves művesz-nov. – Deák Ebner L., Pilch D.

1917/18 II. – elsőeves u. o.

1918/19 I. – másodeves Glatz O.

1918/19 II. – " " "

(szül. 1900 nov. 13)

1919/20 I II. – harmadeves

(szül. 1901 nov. 13.)

1920/21. I–II. – negyedeves,

Vaszary János

Halle h.n. VIII.56

Waasz, Johann

ötvös, Győr, 1812 – 1841

Jankógyőri ötv 29. l. / 34. l.

1828 – 36. céhmester

1812-ben mutatta be remekét

Vass János

gyári ötvös

1822 – 1826.

1826.

1831 – 1836.

l.

Jankó Ötvös-apródok

12. l.

MAGYAR KIR. POSTA
943 APR. -6. 1.12
T.
EUROPA
film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.
Budapest, V.,
Visegrádi-utca 36.

Waas János

győri ötvös

1812 - 18[illegible]

l.

Jankó Ötvös-apródok

II. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

V

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Waas János

ötv.

Kőmagyötvj 757.12

Waas János

ötvös Győr

Kőmagyötvj. 126. h

757		JW Johan[illegible]
	Nr. 718 +735	Kilencsoros lá[illegible] Műkereskede[illegible]
758		Waas Ugyana[illegible]
	Nr. 719	Evőeszközök n[illegible]

Waas Károly

Waas Károly

Győr. 1831–1836.

L

Jankó Ötvös-apródok

12. l.

Wabrosch Béla

Mérnök

1914

l.

Dornyay Salgótarján

28. l.

FERENC
PÁRUS
NY

TÓTH
HIRI
P

TH FEREN
LAPÁR

Van der Waar foto.
(Amsterdam).

V. 2. V. 448/1898.

1898. maj. 25.

MDK

Wachsmann Böske,ip.müv.

Jancsi. /Baba./	Kép. 286.old.
Juliska. "	Kép. 286.old.

Rát Str.

Wachsmann András

ötvös

1714. Nagyeba

lárd

Htch 387 l

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedély

.....

a műhelyfőnök vagy
aláírás

8. sorsz. Műhelyi minta. —

Andreas Wachsmann
Edler von Birthmannsthal

Öhr

Nagyneben, XVIII. 14 dróf

wod

HHSz 526 l

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a mühelyfőnök v
aláí

8. sorsz. Mühelyi minta. —

MDK

Wachsmann Erzsébet

Az Iparművészeti Társulat karácsonyi kiállitása.
Nemzeti Ujság 1933. dec. 6. 11.l.

MDK

Wachsmann Erzsébet

baba, játékmunkával résztvett az alábbi kiállitáson

Karácsonyi vásár akadályokkal. Magyar Iparművészet 1937. 247.l.

Wachsmann Erzsébet

terverő iparművész
Groteszk bábuk

Bp. II. Olasz –
fasor 25

erőd

Szokolay iparm

Római colonia V. 265.

FG = Finály Gábor

MK = B. Miske Kálmán

W

Wachsmann Böske, iparművésznő. Született Budapesten. Középiskolai tanulmányait ugyanott végezte, majd a berlini Reimann-Schule-t látogatta, ahol Max Hertvig és Else Taterka tanitványa volt. Tanulmányainak befejezése után hazajött Budapestre és megnyitotta a „Szines Bolt"-ot, amely „Szines Mühely" néven jelenleg is müködik. Főleg textil-iparművészeti tárgyakra és modern babákra specializálta magát. Állandó kiállitója a Budapesti Nemzetközi Vásárnak, ahol eredeti és finomkivitelü munkáival mindenkor nagy feltünést keltett.

Wáhl Oszkár dr., lovag. Budapesten született, 1897-ben. Középiskolai tanulmányait a Ferenc József Intézetben végezte, majd a breslaui Gazdasági Akadémián 1923-ban gazdasági doktorátust nyert. A Magyar Légiforgalom Rt. megalakulása után annak igazgatójává nevezték ki. A világháboru alatt mint egyévi önkéntes az 1. honvédtüzérezred kötelékében az orosz és olasz harctéren küzdött, mint tartalékos hadnagy szerelt le a háboru végeztével. Érdemeinek elismeréséül az ezüst és bronz Signum Laudist, valamint a Károly-csapatkeresztet kapta meg. A légiforgalommal kapcsolatban számos cikke és értekezése jelent meg a napilapokban. A nemzetközi légiforgalom kiépitése érdekében beutazta egész Európát. A Külügyi Társaság, Polo Club és számos más társadalmi egyesület tagja.

Ormándlaky-Waisbecker Károly, ny. áll. ezredes. Született Kőszegen, 1881-ben. A budapesti hadapródiskola elvégzése után mint hadapród-tiszthelyettes 1900-ban a cs. kir. 56. gyal. ezredhez Krakkóba osztották be. Ezután a 71. gyal. ezred kötelékében Trencsénben teljesitett szolgálatot. Későbbi állomáshelyei: Nagyszombat, Trencsén és Pozsony, 1914-ben mint százados a háboru kitörésekor az északi frontra került és résztvett a Lublin és Ivangorod körül lefolyt ütközetekben és a nagy galiciai áttörésben; ez alkalommal gránátszilánk sebesülést szenvedett. Felgyógyulása után ismét az orosz frontra vezényelték. Részt vett a galiciai harcokban [illegible] Tarnopolig jutott el. 1916-ban

ez évben őrnaggyá léptették elő. A háboru után Besztercén tartózkodott, ahonnan a megszállás következtében családjával együtt távozni volt kénytelen. Később Tatatóvároson karhatalmi zászlóaljparancsnok lett, majd a kommun alatt Almásfüzitő és Komárom-Ujszöny között védte zászlóaljával a Dunát a cseh betörések ellen. A románok kivonulása után Jászapátiba került, mint járási nyilv. tiszt, ahol 1924-ig müködött. Még ugyanezen évben, mint vármegyei népgondozó kirendeltségi parancsnokot Balassagyarmatra helyezték át és itt müködött 1929-ig, amikor is saját kérelmére, mint ezredes, nyugalomba vonult. Kitüntetései a bronz és az ezüst Signum Laudis a hadiékitménnyel és kardokkal, a sebesülési érem, Károly csapatkereszt és a háborus emlékérem. Kat. szolg. jelv. Jubileumi emlékkereszt.

Waldbauer Imre, hegedümüvész, a Zeneművészeti Főiskola tanára. Budapesten született, 1892-ben. Középiskoláinak befejezése után zeneművészeti tanulmányokat folytatott. 1909-ben vonósnégyes társaságot alakitott, mely Waldbauer-Kerpely név alatt mint a modern kamarazene uttörője, csakhamar egész Európában ismert lett. 1910-ben Debussy felszólitására Párisban rendeztek hangversenyt, olyan sikerrel, hogy hivatalos körök felkérésére a Sorbonne-on kellett előadást tartaniok a magyar kamarazeneművészet megismertetése céljából. 1912-ben a székesfővárosi hegedütanfolyamok vezetője lett. A világháboru alatt katonai szolgálatot teljesitett. Háborus kitüntetései: III. osztályu katonai érdemkereszt, Signum Laudis, kis- és nagyezüst vitézségi érem, Károly-csapatkereszt. 1918-ban meghivást kapott a Zeneművészeti Főiskolára és 1928 óta a kamarazene tanszékének vezetője. Választmányi tagja a Pedagógiai Társaságnak, magyar ügyvivője a Société Internationale de Musique londoni egyesületnek és tagja számos hazai és külföldi művészeti egyesületnek.

Walkó Lajos dr., ny. külügyminiszter, országgyülési képviselő. Ősrégi szepességi család sarjaként 1880 okt. 30-án született, Budapesten. Középiskolai tanulmányait Budapesten végezte, azután pedig jogot hallgatott előbb a budapesti, majd a lipcsei s a berlini egyetemen. Az utóbbi két egyetemen nemzetgazdasági tanulmányokat is folytatott. Tanulmányai befejeztével a budapesti egyetemen a jog- és államtudományok doktorává

avatták. 1902 augusztusában a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbank szolgálatába lépett Budapesten s itt dolgozott előbb titkári, később cégvezetői minőségben 1911-ig, miközben joggyakorlatot is folytatott s a budapesti ügyvédvizsgáló bizottság előtt ügyvédi vizsgát tett. 1911-ben megvált a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó Banktól s állami szolgálatot vállalt. Titkári rangban a pénzügyminisztériumba került s itt rövid néhány esztendő alatt rendkivüli karriért futott be: 1919 szeptemberében, a Friedrich-kormány idején, államtitkári rangra emelkedett. Állásától 1921 januárjában felmentetvén, egyideig szolgálaton kivüli viszonyban volt, de még ugyanezen évben a Kormányzó a külügyminisztérium státusába való áthelyezése mellett rendkivüli követté és meghatalmazott miniszterré nevezte ki. Közben Hegedüs Lóránthak a pénzügyminiszterségről való lemondása után Kállay Tibor kinevezéséig átmenetileg (1921 októbertől novemberig) ő vezette a pénzügyminisztérium adminisztrativ ügyeit miniszteri hatáskörrel. A második Bethlen-kormányban aztán 1922 juniusában kereskedelemügyi miniszter lett. Időközben tagja lett a nemzetgyülésnek is. A bajai kerület választotta meg időközi választáson, Lers Vilmos báró elhalálozása után, az Egységespárt programmjával. Kereskedelmi miniszterségе alatt jelentékeny része volt Bethlen István gróf rekonstrukciós müvének előkészitésében is. Az e körül szükségessé vált külföldi tárgyalások egy részét ő folytatta le s a miniszterelnökkel együtt vett részt például a Népszövetség tanácsának 1923 decemberében Párisban tartott tanácskozásain is, amelyeknek döntő jelentősége volt a kölcsön dolgában. A Népszövetség 1925. évi őszi ülésszakán ő mondott beszámolót a pénzügyi helyzet fejlődéséről s az 1926. évi őszi ülésszakon ő volt a magyar delegáció vezetője. Scitovszky Tibor külügyminiszter lemondása óta, ideiglenes megbizatásban ő vezette a magyar külügyminisztérium ügyeit. Rendkivüli rátermettségének és kiváló diplomáciai képességeinek annyi tanujelét adta, hogy mikor 1926 októberében a Bethlen-kormány rekonstrukciójára került a sor, megvált a kereskedelmi tárcától s a külügyminisztériumot vette át. Mint külügyminiszter jelent meg 1927 márciusában a Népszövetség tanácskozásain, felhasználva az alkalmat arra, hogy a Genfben összegyülekezett államférfiakkal Magyarországot érdeklő kérdésekről tanácskozzék s nevezetesen, hogy a nagykövetek tanácsának a katonai ellenőrzés kérdésében küszöbön álló döntését kedvezően befolyásolja. Azóta is többször folytatott külföldön nagyjelentőségü tárgyalásokat s igy nagyon sokban hozzájárult ahhoz, hogy a Magyarországgal szemben tapasztalt külpolitikai feszültség az utolsó időkben nagy mértékben enyhült. Az országgyülés képviselőházában a bajai kerület mandátumával foglal helyet. 1930 őszén lemondott tárcájáról és nyugalomba vonult. A Károlyi kormányban 1931—1932-ben megint külügyminiszter volt.

Walser Ferenc id., az Országos Iparegyesület volt elnöke. 1865-ben alapitotta tüzoltószer és harangöntő üzemét. Vállalatának fejlődésével párhuzamosan a keletre irányuló exportot fejlesztette. 1906-ban ifj. Walser Ferenc vette át atyjától, a most már gyárrá fejlődött üzemet. Ifj. Walser Ferenc Budapesten, 1865-ben született. Középiskoláit szülővárosában végezte. Ezután atyja gyárában folytatott gyakorlatot, majd Németországban tanulmányutat tett és több nagy gyárban a tüzoltószerek, valamint a tüzoltószivattyuk gyártásának technikájával foglalkozott. 1906-ban vette át atyja gyárának önálló vezetését. Walser László okl. gépészmérnök, 1900-ban, Budapesten született. Középiskoláit és a müegyetemet Budapesten végezte, ahol 1923-ban gépészmérnöki oklevelet nyert. Ez évben lépett atyja gyárába, ahonnan pár évi müködés után külföldi tanulmányutra ment Franciaországba és Németország több nagy gyárába. Ezidőszerint a gyár müszaki vezetését látja el. Külföldi tanulmányutjáról hazatérve, első volt, aki Magyarországon az elektromos harangozó készüléket bevezette.

Walter József, ny. róm. kat. plébános. Született Cikó községben, 1854-ben. Középiskoláit Pécsen végezte és ezután a pécsi hittudományi főiskolán teológiai tanulmányokat folytatott. Pappászentelése után, Baranya-Baánba került sokac káplánnak. Ezután Mecsekszabolcsra helyeztetett káplánnak és hitoktatónak. Egyházi tevékenységét Pécsbányatelepen, mint plébánoshelyettes, Himesházán, Hosszuhetényben és Mágocson, mint káplán folytatta. Majd Pécs-belvárosi plébánián káplán lett, 1892-ben Baranyamonostori plébánossá nevezték ki. Nyolc évi itteni müködése után, rácvárosi plébánossá választották és itt 28 éven át végezte a lelkipásztori teendőket. Aranymiséjét 1929-ben, szülőfalujában, Cikón, tartotta meg. 1926-ban nyugalomba vonult.

Wachsmann Erzsébet

Babáival szerepel az Iparművészeti Társ. karácsonyi kiáll.-án.

N.U.933.XII.6.

Wachtl Elemér
épitész

irod
z

Liber Középítk

26. l.

Szabó Károly IX. 176.

ÖTVENKETTEDIK ÉVFOLYAM. 41—42. SZÁM. 1928. NOVEMBER 15.

ÉPITŐ IPAR
ÉPITŐ MŰVÉSZET

A budapesti építőipari szakmák ipartestületei, az Építőmesteri Képzettség megvizsgálására szervezett bizottságának hivatalos lapja

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő. Egyes szám ára 0.80 P — Postacsekkszám 49197. Hirdetési díj: m/m-kint 0.20 pengő

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. FÁBIÁN GÁSPÁR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL BUDAPEST, I., MÉNESI-ÚT 7/c TELEFONSZÁM: JÓZSEF 432—95.

Wachtel Elemér halálához

Egy szépen induló, majd göröngyössé vált életpálya, egy nagyon boldogan kezdődő és később küzdelmes és szenvedésekkel teli emberélet szakadt meg, egy tehetséges, finom izlésű építész kezéből esett ki örökre a körző: *Wachtel Elemér* távozott az élők közül.

Wachtel Elemér finom izlésű építész-tehetség volt. Már mint technikus nagyszerű rajzi felkészültségével vált ki a többiek közül, szinte bravurosan rajzolt. Mint ember kedves, kellemes modorával, bohémes életfelfogásával sok barátot szerzett magának. Mindig a legújabb divat szerint, választékos izléssel öltözködött, szerette mindenben az izlést, a finomat, a szépet.

WACHTEL ELEMÉR †

Mint építész a háború előtti időkig sok szépet alkotott. Németországból visszatérve, több sikeres pályázat társszerzőjeként tűnt fel. Így a turini világkiállítás magyar pavillonjánál kiírt pályázatnál, amely harmadik, a kolozsvári városháza pályázatánál, amely első díjat hozott. Az Erzsébet királyné emlékművénél ismételten kapott megvételt. Legutóbb a szegedi fogadalmi templomtér rendezésére kiírt pályázatnál megvételre ajánlották tervét. Hosszabb időt töltött Berlinben, ahol az Oraienburger-strassen épített Wertheim-Passage-Kaufhaus építkezésen működött. Az épületen elhelyezett emléktáblán az ő neve is kőbe van vésve. Tudomásom szerint a görlitzi és a charlottenburgi „Waren-Kaufhaus" valamint a Ziegel-nyaraló Görlitzben, is az ő nevéhez fűződik. Kassán a háromfelekezetű fogház-templom építésével és a központi rezidenciával kapcsolatosan szerepel a neve. A belényesi állami polgári iskola a prakfalvi gyári építkezések egy része, a gyöngyösi Népbank és kávéház, Budapesten a Királyi Pál- és a Bástya-utcák sarkán levő bérház, Kispesten a Wekerle kertváros két lakóháza, a Kossuth-téri állami elemi és polgári iskola az ő művei. Legszebb műve azonban a temesvári Hunyadi-híd. A budapesti Kerepesi-úti melletti temetőben a Maloschik és Scherenhoffer mauzoleumok megépítésével örökítette meg nevét. Hosszabb ideig az Országos Gyermekvédő Liga műszaki tanácsadója.

Wachtel Elemér sok szépet tudott volna még alkotni, ha szerencsésebb időben élte volna le életét. A háború elején bevonult katonai mérnöknek és ő is megtette kötelességét a hazáért. A háború utáni nehéz idők megviselték: családi élete szétbomlott, szervezetét megviselte a sok anyagi és családi gond, de szinte hősies erővel állta a küzdelmet a sorssal. Nem panaszkodott, nem mutatta meg senkinek azt a nagy rombolást, amit hányatott élete a lelkében véghezvitt, de nem találta meg he-

STADLER MIHÁLY R.T.
DRÓT-SZÖVET-FONAT-KERITÉS · VI., TERÉZ-KÖRÚT 43. TEL. T. 147-79 · 203-41

lyét seholsem. — Az Uj Szent János-kórház Wodianer osztályában élte le életének három utolsó hónapját, de a beteg emberiségnek ez az áldásos otthona, a nagyszerű, minden hálát megérdemlő orvosaival, sem tudták visszaadni szervezetét az életnek, a munkának. Szívós szervezete három teljes hónapig küzdött a halállal, míg végre kénytelen volt feladni a harcot.

A matróna korban levő édesanyja kezeit tördelve, remegő hangon, már könnytelen szemekkel mondja el egyetlen fia küzdelmeit és szenvedéseit és mintha a sötétedő szobában az anyai szeretet glóriáját látnám megjelenni feje körül. Más ember szenvedését ily szavakkal, ily drámai mélységgel elmondani, így átérezni és a saját szenvedését ily lelki erővel elviselni csak az anya tudja.

Amikor lassan, mélyen megindulva megyek le a sötétedő őszi délután a lépcsőn, mintha a távolban éneket hallanék:

„Requiem aeternam dona ei Domine: et lux perpetua luceat ei.” *R. B.*

Összeomlott egy ház . . .

A nyolcemeletes épület pillanatok alatt romhalmazzá lett. Úgy dűlt össze, mintha nem is vasból és betonból, hanem „sárból és napsugárból“ építették volna. Akár a Bábel tornyát. Hogyan történhetett ez? Mi volt ennek az oka? *Ez*, és csupán *csak ez* érdekel bennünket építészeket a széles kontinensen.

A prágai katasztrófa az utóbbi évek építési szerencsétlenségeinek listájában az első helyre kerül. Erre érdemesíti nemcsak a szerencsétlenség nagysága, az emberáldozatok száma, hanem maga az összeomlás „tökéletessége.“ Akarva, nem lehetett volna ezt — jobban megcsinálni. — Az összeomlás mint olyan — hibátlan — volt. Itt nem maradt semmi épen. — Megtörtént hogy összeomlott egy templomnak a tornya, a kupolája, egy háznak a födéme, avagy az épületnek egy része; de hogy egy ház, úgy magától, minden külső- vagy elemi erő közbejötte nélkül, összeomoljon — mint egy kártyavár — erre, azt hiszem nem igen volt példa. — Ez a katasztrófa az építési szerencsétlenségek, különösen pedig a vasbeton építés történetében dátum jelző lesz. Akár a bécsi Ringtheater égése a színház építés történetében.

Mi volt, avagy inkább mi lehetett az oka ennek az összeomlásnak? Biztosat senki sem tud — ma, minden csak következtetés. Hibás tervezés. Rossz anyag. Rossz munka. — Ezek külön-külön, avagy talán mind együttesen. — A megsemmisülésnek ez a teljessége bennem azt az érzést kelti, mintha ezúttal — és talán egészen kivételesen — mind a három tényező közre játszhatott, hogy a felszabadult romboló energia ilyen akadálytalanul, ellentállás nékül végezhette munkáját.

Nagy hiba volt, hogy az épületnek nem volt sem tervezője, sem ellenőrző építésze. A tervezés, a kivitelezés egy kézben összpontosult. Ez a bajnak a főfészke. Itt *a punktum saliens!* Az építési vállalkozó tervezte, építette az épületet. Igen ám, de a hatóság jóváhagyta a terveket! — vetnék közbe az ellenzők. A laikusok. A hatósági ellenőrzés általános szempontokra terjedhet csak ki. A hatóság az egész tervezet minden részletébe nem mélyedhet bele. A statikai számításokat átszámítsa, az építkezést ellenőrizze, ez lehetetlen! Nem Prágában, ahol 30 főből álló műszaki személyzetnek 3000 építési engedélyt kellett ebben az évben elbírálni, hanem akkor sem, ha a munka harmadáról lenne szó. Feltéve azonban, hogy a hatóság tüzetes vizsgálat és számítások alapján a terveket jóknak találta, „ez“ a katasztrófa akkor is bekövetkezhetik, ha a felhasznált anyag, avagy a munka — rossz. A megejtett szakértői vizsgálatok- és tanúvallomásokból erre lehet következtetni.

A vállakozó, amikor az emelet magasságát elérte, drágának találta az eddig használt cementet és úgy gondolta, hogy feljebb az olcsóbb cement is megfelel. Ennek az olcsóbb cementnek — adta meg igen drágán az árát — nemcsak ez a szerencsétlen vállalkozó, hanem a sok ott pusztult munkás. A vasbeton munkák, noha két hónapja készen vannak, még mindig „köpenybe“ vannak burkolva. Úgy látszik, a vállalkozó nem merte kiverni a „zsaluzást“, nem négy, de még nyolc hét mulva sem, mert a cement nem kötött. A vállalkozónak ez a deszkázás volt minden reménye, az a bizonyos szalmaszál, amibe szegény kapaszkodott. Érezte a bajt, egy idő múlva ismét drágább, jobb cementtel dolgoznak. De ez már nem segített az elkészült részeken. Az alsóbb emeletek, rossz cementtel készült, meg nem kötött vasbeton pilléreinek össze kellett omlani.

Kérdem, ha ennél az épületnél a vállakozóval szemben van egy tervező építész, bekövetkezhetett volna ez a nagy szerencsétlenség? Én azt hiszem, hogy nem. Mert a tervező, már az olcsóbb minőségű cement használatát sem engedélyezi, avagy kettőzött figyelemmel vigyáz a keverés módjára, arányaira. Ha pedig két-három hét után azt találja, hogy a cement nem kötött, okvetlen keresi a módját annak, hogy további bajoknak elejét vegye. Viszont a vállalkozó — kinek elsősorban az építkezés üzem vezetése minden idejét leköti — nem is fordíthatott időt az építkezés műszaki vezetésére, ellenőrzésére. Ő kezdetben annyira jónak látja a munkát, hogy olcsóbb cementet hozat. Amikor pedig az olcsóbb cement nem köt meg négy hét alatt, vár nyolc hétig, vár tíz hétig, de arra talán ideje sem volt gondolni, hogy ez már egyáltalán nem köt! . . .

*

Sokan vannak, akik enyhítő körülményeket keresnek. Azt mondják, Prágában most építési konjunktura van. 3000 ház épült ebben az esztendőben. Az építési anyagok beszerzése nehézséggel járt. Munkás hiány van, válogatni egyáltalán nem lehet. Nem csoda, ha megesik ilyen katasztrófa. Tévedés! Ezek a körülmények természetesen megnehezítik, sőt megdrágítják a vállalkozást, de nem lehetnek közvetlen okozói az építési szerencsétlenségeknek. Mert anyaghiány, munkáshiány, drágulás, gazdasági okok, míg a ház összeomlás műszaki hibák következménye. Az okait is ott kell keresnünk. Ilyen katasztrófa — azonos körülmények mellett — rossz anyag, rossz munka, ellenőrzés hiánya, minden konjunktura nélkül is bekövetkezhetik. Példa: a kispesti szerencsétlenség. Itt ugyan volt külön tervező, de már a kivitelt nem ellenőrizte senki! A vállalkozó pedig, ellentétben a prágai esettel, *túl korán* szedte ki a zsaluzást. A magam részéről mindkét esetben, az ellenőrzés hiányában látom a baj igazi okát. Mert építési szerencsétlenségek mindig voltak és mindig lesznek, de ekkora mértékben csak ott, ahol nincsen állandó ellenőrzés.

*

Hallom, hogy ebből az esetből kifolyólag — még nálunk is — az építkezések szigorúbb ellenőrzését kívánják a hatóságoktól. Csak ezt ne! Hát nem elég nekünk a hatóságok eddigi gyámkodása. Hiszen úgy is legalább négy hétig tart, míg egy terv engedélyezését a sok ügyosztályon és szakosztályon keresztül hajtja az ember. Igen helyesen, igen okosan jegyezte meg a mi kereskedelmi miniszterünk, hogy jó lesz vigyázni, ne siessünk a dologgal, „mert könnyen túllövünk a célon.“ Nem a hatóság feladata, hogy megvédje a magán építtetők érdekeit. Egyelőre arra sem rendezkedhetünk be, hogy egy város minden építkezését a mérnöki hivatal állandóan naponta

Wachtel Elemér

Özv. Schernhoffer Károlyné síremléke. — Wachtel Elemér építész műve. — Jeltelen cikk. Vállalkozók Közlönye, jún. 28.

1911.

(Építőipar 1911. 315. l.

A Radémia, M. Trud. IX. 143.

Kelet			Mértékegység			
év	hó	nap	Szultán			
1917	máj	9	1000			Hlop Fire 0.75 Hal

	Ár	P	f
k Csendes Pálnak			
szla, szerint	2·20	12,960	–
org adó'		52	–

Wachtel Elemér

epitez Szert

Imed

Magyar Építőművészet

1911. 8 sz. 25. l.

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

lélyezem:

k vagy helyettesének
láírása.

a. — Endrényi Imre, Szeged.

Wachtel Elemér

budapesti műépítész

a temesvári Hunyadi-hid terv-pályázatán 2000 K-ás I. díjat nyert.

Magyar Építőművészet

1911. 12. sz. 30. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

ÖTVENKETTEDIK ÉVFOLYAM. 41—42. SZÁM. 1928. NOVEMBER 15.

ÉPITŐ IPAR ÉPITŐ MŰVÉSZET

A budapesti építőipari szakmák ipartestületei, az Építőmesteri Képzettség megvizsgálására szervezett bizottságának hivatalos lapja

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő. Egyes szám ára 0.80 P — Postacsekkszám 49197. Hirdetési díj: m/m-kint 0.20 pengő

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. FÁBIÁN GÁSPÁR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL BUDAPEST, I., MÉNESI-ÚT 7/c TELEFONSZÁM: JÓZSEF 432—95.

Wachtel Elemér halálához

Egy szépen induló, majd göröngyössé vált életpálya, egy nagyon boldogan kezdődő és később küzdelmes és szenvedésekkel teli emberélet szakadt meg, egy tehetséges, finom izlésű építész kezéből esett ki örökre a körző: *Wachtel Elemér* távozott az élők közül.

Wachtel Elemér finom izlésű építész-tehetség volt. Már mint technikus nagyszerű rajzi felkészültségével vált ki a többiek közül, szinte bravurosan rajzolt. Mint ember kedves, kellemes modorával, bohémes életfelfogásával sok barátot szerzett magának. Mindig a legújabb divat szerint, választékos izléssel öltözködött, szerette mindenben az izlést, a finomat, a szépet.

WACHTEL ELEMÉR †

Mint építész a háború előtti időkig sok szépet alkotott. Németországból visszatérve, több sikeres pályázat társszerzőjeként tűnt fel. Így a turini világkiállítás magyar pavillonjánál kiírt pályázatnál, amely harmadik, a kolozsvári városháza pályázatánál, amely első díjat hozott. Az Erzsébet királyné emlékművénél ismételten kapott megvételt. Legutóbb a szegedi fogadalmi templomtér rendezésére kiírt pályázatnál megvételre ajánlották tervét. Hosszabb időt töltött Berlinben, ahol az Oraienburger-strassen épített Wertheim-Passage-Kaufhaus építkezésen működött. Az épületen elhelyezett emléktáblán az ő neve is kőbe van vésve. Tudomásom szerint a görlitzi és a charlottenburgi „Waren-Kaufhaus" valamint a Ziegel-nyaraló Görlitzben, is az ő nevéhez fűződik. Kassán a háromfelekezetű fogház-templom építésével és a központi rezidenciával kapcsolatosan szerepel a neve. A belényesi állami polgári iskola a prakfalvi gyári építkezések egy része, a gyöngyösi Népbank és kávéház, Budapesten a Királyi Pál- és a Bástya-utcák sarkán levő bérház, Kispesten a Wekerle kertváros két lakóháza, a Kossuth-téri állami elemi és polgári iskola az ő művei. Legszebb műve azonban a temesvári Hunyadi-híd. A budapesti Kerepesi-út melletti temetőben a Maloschik és Scherenhoffer mauzoleumok megépítésével örökítette meg nevét. Hosszabb ideig az Országos Gyermekvédő Liga műszaki tanácsadója.

Wachtel Elemér sok szépet tudott volna még alkotni, ha szerencsésebb időben élte volna le életét. A háború elején bevonult katonai mérnöknek és ő is megtette kötelességét a hazáért. A háború utáni nehéz idők megviselték: családi élete szétbomlott, szervezetét megviselte a sok anyagi és családi gond, de szinte hősies erővel állta a küzdelmet a sorssal. Nem panaszkodott, nem mutatta meg senkinek azt a nagy rombolást, amit hányatott élete a lelkében véghezvitt, de nem találta meg he-

STADLER MIHÁLY R.T.
DRÓT-SZÖVET-FONAT-KERITÉS · VI., TERÉZ-KÖRÚT 43. TEL. I. 147-79 · 203-71

lyét seholsem. — Az Uj Szent János-kórház Wodianer osztályában élte le életének három utolsó hónapját, de a beteg emberiségnek ez az áldásos otthona, a nagyszerű, minden hálát megérdemlő orvosaival, sem tudták visszaadni szervezetét az életnek, a munkának. Szívós szervezete három teljes hónapig küzdött a halállal, míg végre kénytelen volt feladni a harcot.

A matróna korban levő édesanyja kezeit tördelve, remegő hangon, már könnytelen szemekkel mondja el egyeten fia küzdelmeit és szenvedéseit és mintha a sötétedő szobában az anyai szeretet glóriáját látnám megjelenni feje körül. Más ember szenvedését ily szavakkal, ily drámai mélységgel elmondani, így átérezni és a saját szenvedését ily lelki erővel elviselni csak az anya tudja.

Amikor lassan, mélyen megindulva megyek le a sötétedő őszi délután a lépcsőn, mintha a távolban éneket hallanék:

„Requiem aeternam dona ei Domine: et lux perpetua luceat ei." *R. B.*

Összeomlott egy ház . . .

A nyolcemeletes épület pillanatok alatt romhalmazzá lett. Úgy dűlt össze, mintha nem is vasból és betonból, hanem „sárból és napsugárból" építették volna. Akár a Bábel tornyát. Hogyan történhetett ez? Mi volt ennek az oka? *Ez*, és csupán *csak ez* érdekel bennünket építészeket a széles kontinensen.

A prágai katasztrófa az utóbbi évek építési szerencsétlenségeinek listájában az első helyre kerül. Erre érdemesíti nemcsak a szerencsétlenség nagysága, az emberáldozatok száma, hanem maga az összeomlás „tökéletessége." Akarva, nem lehetett volna ezt — jobban megcsinálni. — Az összeomlás mint olyan — hibátlan — volt. Itt nem maradt semmi épen. — Megtörtént hogy összeomlott egy templomnak a tornya, a kupolája, egy háznak a födéme, avagy az épületnek egy része; de hogy egy ház, úgy magától, minden külső- vagy elemi erő közbejötte nélkül, összeomoljon — mint egy kártyavár, — erre, azt hiszem nem igen volt példa. — Ez a katasztrófa az építési szerencsétlenségek, különösen pedig a vasbeton építés történetében dátum jelző lesz. Akár a bécsi Ringtheater égése a színház építés történetében.

Mi volt, avagy inkább mi lehetett az oka ennek az összeomlásnak? Biztosat senki sem tud — ma, minden csak következtetés. Hibás tervezés. Rossz anyag. Rossz munka. — Ezek külön-külön, avagy talán mind együttesen. — A megsemmisülésnek ez a teljessége bennem azt az érzést kelti, mintha ezúttal — és talán egészen kivételesen — mind a három tényező közre játszhatott, hogy a felszabadult romboló energia ilyen akadálytalanul, ellentállás nékül végezhette munkáját.

Nagy hiba volt, hogy az épületnek nem volt sem tervezője, sem ellenőrző építésze. A tervezés, a kivitelezés egy kézben összpontosult. Ez a bajnak a főfészke. Itt *a punktum saliens!* Az építési vállalkozó tervezte, építette az épületet. Igen ám, de a hatóság jóváhagyta a terveket! — vetnék közbe az ellenzők. A laikusok. A hatósági ellenőrzés általános szempontokra terjedhet csak ki. A hatóság az egész tervezet minden részletébe nem mélyedhet bele. A statikai számításokat átszámítsa, az építkezést ellenőrizze, ez lehetetlen! Nem Prágában, ahol 30 főből álló műszaki személyzetnek 3000 építési engedélyt kellett ebben az évben elbírálni, hanem akkor sem, ha a munka harmadáról lenne szó. Feltéve azonban, hogy a hatóság tüzetes vizsgálat és számítások alapján a terveket jóknak találta, „ez" a katasztrófa akkor is bekövetkezhetik, ha a felhasznált anyag, avagy a munka — rossz. A megejtett szakértői vizsgálatok- és tanúvallomásokból erre lehet következtetni.

A vállakozó, amikor az emelet magasságát elérte, drágának találta az eddig használt cementet és úgy gondolta, hogy feljebb az olcsóbb cement is megfelel. Ennek az olcsóbb cementnek — adta meg igen drágán az árát — nemcsak ez a szerencsétlen vállalkozó, hanem a sok ott pusztult munkás. A vasbeton munkák, noha két hónapja készen vannak, még mindig „köpenybe" vannak burkolva. Úgy látszik, a vállalkozó nem merte kiverni a „zsaluzást", nem négy, de még nyolc hét mulva sem, mert a cement nem kötött. A vállalkozónak ez a deszkázás volt minden reménye, az a bizonyos szalmaszál, amibe szegény kapaszkodott. Érezte a bajt, egy idő múlva ismét drágább, jobb cementtel dolgoznak. De ez már nem segített az elkészült részeken. Az alsóbb emeletek, rossz cementtel készült, meg nem kötött vasbeton pilléreinek össze kellett omlani.

Kérdem, ha ennél az épületnél a vállakozóval szemben van egy tervező építész, bekövetkezhetett volna ez a nagy szerencsétlenség? Én azt hiszem, hogy nem. Mert a tervező, már az olcsóbb minőségű cement használatát sem engedélyezi, avagy kettőzött figyelemmel vigyáz a keverés módjára, arányaira. Ha pedig két-három hét után azt találja, hogy a cement nem kötött, okvetlen keresi a módját annak, hogy további bajoknak elejét vegye. Viszont a vállalkozó — kinek elsősorban az építkezés üzem vezetése minden idejét leköti — nem is fordíthatott időt az építkezés műszaki vezetésére, ellenőrzésére. Ő kezdetben annyira jónak látja a munkát, hogy olcsóbb cementet hozat. Amikor pedig az olcsóbb cement nem köt meg négy hét alatt, vár nyolc hétig, vár tíz hétig, de arra talán ideje sem volt gondolni, hogy ez már egyáltalán nem köt! . . .

*

Sokan vannak, akik enyhítő körülményeket keresnek. Azt mondják, Prágában most építési konjunktura van. 3000 ház épült ebben az esztendőben. Az építési anyagok beszerzése nehézséggel járt. Munkás hiány van, válogatni egyáltalán nem lehet. Nem csoda, ha megesik ilyen katasztrófa. Tévedés! Ezek a körülmények természetesen megnehezítik, sőt megdrágítják a vállalkozást, de nem lehetnek közvetlen okozói az építési szerencsétlenségeknek. Mert anyaghiány, munkáshiány, drágulás, gazdasági okok, míg a ház összeomlás műszaki hibák következménye. Az okait is ott kell keresnünk. Ilyen katasztrófa — azonos körülmények mellett — rossz anyag, rossz munka, ellenőrzés hiánya, minden konjunktura nélkül is bekövetkezhetik. Példa: a kispesti szerencsétlenség. Itt ugyan volt külön tervező, de már a kivitelt nem ellenőrizte senki! A vállalkozó pedig, ellentétben a prágai esettel, *túl korán* szedte ki a zsaluzást. A magam részéről mindkét esetben, az ellenőrzés hiányában látom a baj igazi okát. Mert építési szerencsétlenségek mindig voltak és mindig lesznek, de ekkora mértékben csak ott, ahol nincsen állandó ellenőrzés.

*

Hallom, hogy ebből az esetből kifolyólag — még nálunk is — az építkezések szigorúbb ellenőrzését kívánják a hatóságoktól. Csak ezt ne! Hát nem elég nekünk a hatóságok eddigi gyámkodása. Hiszen úgy is legalább négy hétig tart, míg egy terv engedélyezését a sok ügyosztályon és szakosztályon keresztül hajtja az ember. Igen helyesen, igen okosan jegyezte meg a mi kereskedelmi miniszterünk, hogy jó lesz vigyázni, ne siessünk a dologgal, „mert könnyen túllövünk a célon." Nem a hatóság feladata, hogy megvédje a magán építtetők érdekeit. Egyelőre arra sem rendezkedhetünk be, hogy egy város minden építkezését a mérnöki hivatal állandóan naponta

Wachtel Elemér

Munkaruk épitész Bpest

1909–10 téli kiáll.

504–506, 511–513, 515, 516

~~Hepen~~ I. 25.

~~Arcupetersbalmas~~

1905. október 11.

A veszprémvármegyei alispáni hivatalnak: a Laczkó-féle kivételgyűjteménynek a néprajzi és régészeti segély terhére fel nem állítható és a f. évben erre rendkívüli segély nem folyósítható, de a szükségletek a jövő évi költségvetés terhére megrendelhetők (796/1905.)

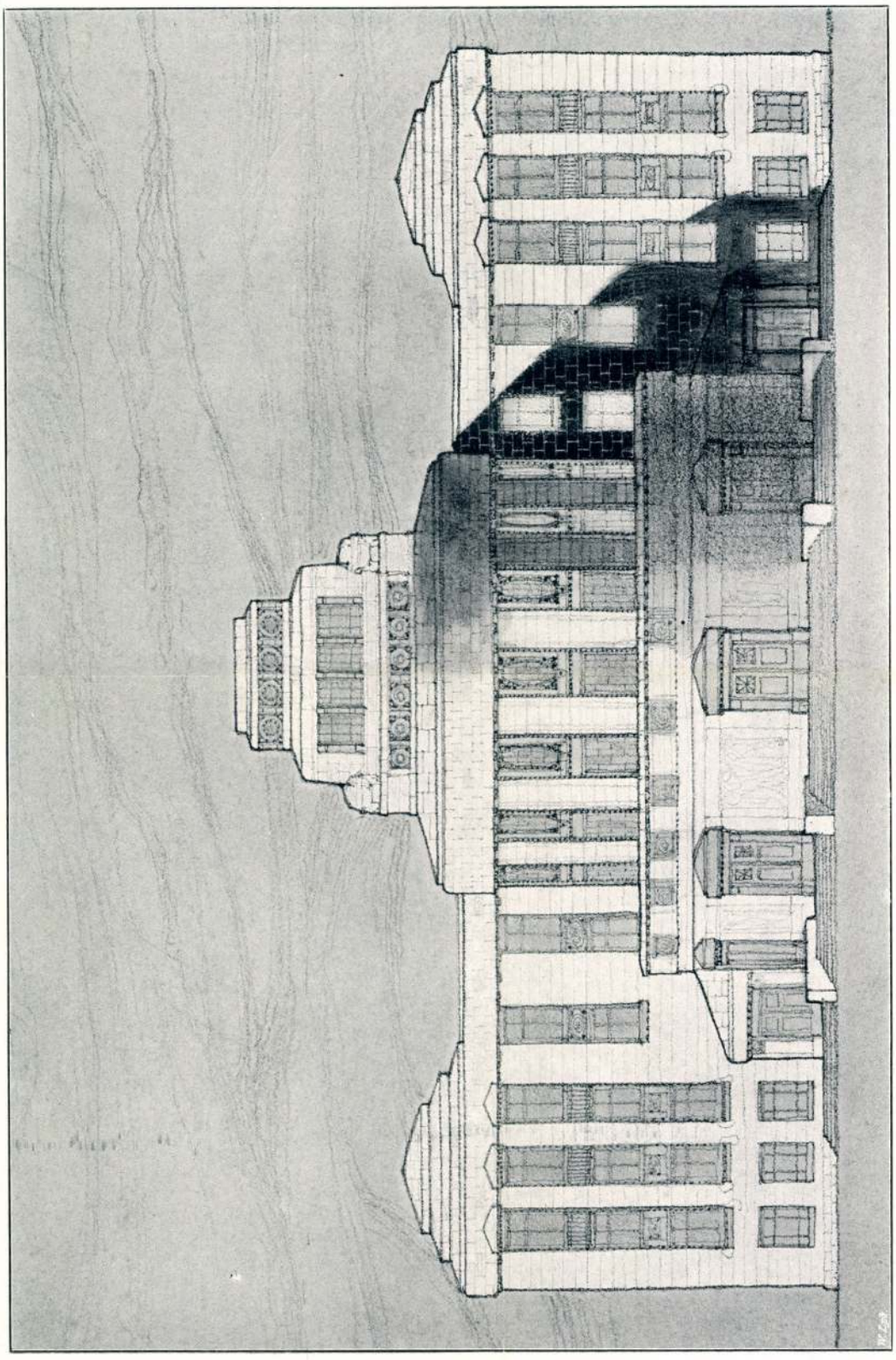

WACHTEL ELEMÉR, BUDAPEST.

HOMLOKZAT.

MEGVETT TERV.

A budapesti községi nyilvános könyvtár és közművelődési intézet tervpályázata.

Magyar Építőművészet 1911. 8. szám.

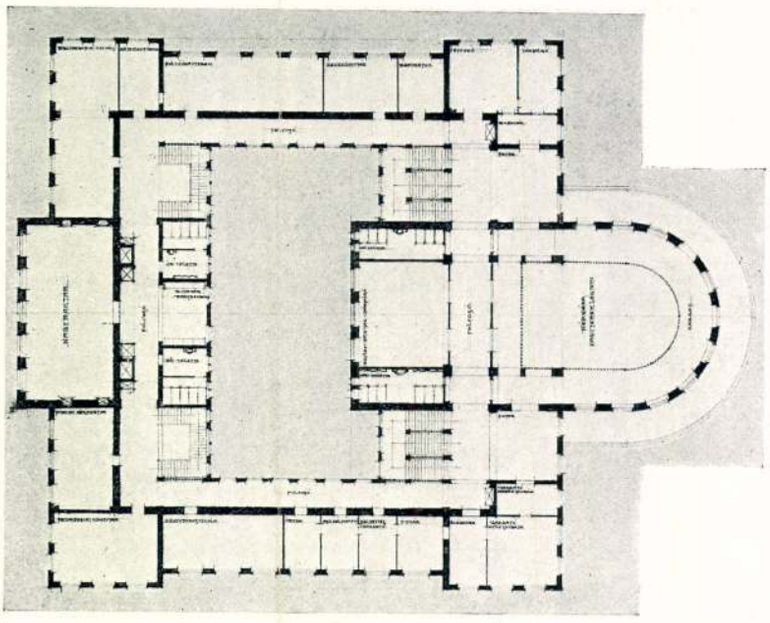

MAGAS FÖLDSZINT.

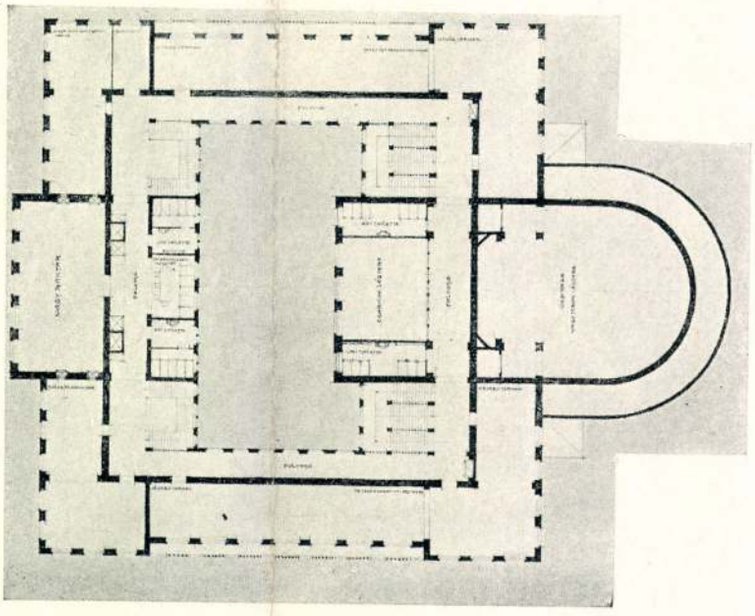

I. EM. ALAPRAJZ.

MEGVETT TERV.

WACHTEL ELEMÉR, BUDAPEST.

1910 augusztus. Magyar Építőművészet VIII. évfolyam, 8. szám.

A kolozsvári vigadó és városház tervpályázata.

Építési programm.

1. *Az építés helye és módja.* Az építendő városház-vigadó telektömbje részben a Mátyás-király-tér (a város főtere) délkeleti részében, részben a Deák-Ferenc-utcában van, ahol jelenleg is a régi városház áll. Hozzátartozik a régi városház telkéhez a kétfelől tőszomszédságában levő Deák-Ferenc-utca 2. és Mátyás-király-tér 2. sz. alatti telek és a Mátyás-király-tér 3. sz. a. lévő ú. n. Simay-féle telek. Megemlítendő, hogy a Mátyás-király-téren áll a város történeti nevezetességű, góthstilű róm. kath. temploma 80 m. magas tornyával, magas főhajójával. A templom déli oldala képezi Fadrusz monumentális Mátyás király szobrának hátterét. A tervező tehát arra is legyen figyelemmel, hogy az építendő városház a szép környezetbe beleilleszkedjék. A városház-vigadó elhelyezésére három eszme vetődött fel.

a) Első megoldás alapján egy utca nyittatnék a helyszínrajzon feltüntetett telektömbön át és az utca két oldalán helyeztetnék el a városház s a vigadó két épületben, és pedig a városház a Mátyás-király-tér felé eső telekrészen. A két épület esetleg áthídalásokkal kapcsolatba hozható egymással. A nyitandó utca szélessége 14 m. legyen.

b) Második megoldás szerint a tervező szabadon álló épületet is tervezhet, még pedig a rendelkezésre álló telek két szélén, két egyenként 14 m. széles utca nyitása által. Ebben az esetben úgy a városház, mint a vigadó helyiségei egy épületben helyezendők el, mikor is, ha a körülmények másképen nem engednék, a város közgyűlési terméül a vigadó kisebbik terme szogálhat s a vigadó egyéb helyiségei (mint pl. a társalgó) bizottsági és tanácsülésteremül is felhasználhatók lennének.

c) Harmadik eset, ha a tervező a városház-vigadó elhelyezését úgy oldja meg, hogy egyébként a szépészeti, célszerűségi és jövedelmezőségi szempontok sérelme nélkül nem nyit külön utcát a telektömbön át, hanem megfelelő tágas kapubejáróval induló átjáró udvart tervez bazárszerű kiképzéssel.

Mind a három felsorolt megoldás megbírálásával az épület jövedelmezősége mint egyik fő szempont tartandó szemelőtt.

2. *Homlokzati kiugrások.* Pillér-kiugrások a szabályozási vonalon túl meg ne haladják az 1·50 m.-t.

3. *Stílus.* Stílus tekintetében a tervező szabadon választhat és csak azt kell szemmel tartania, hogy az épület külseje városházhoz méltó monumentális kiképzést nyerjen.

4. *Magassági méretek.* Az épület magassága a netán tervezett toronyszerű kiképzéseken kivül a három emelet magasságot meg nem haladhatja. Az épület egész kiterjedésében a legmodernebb szigetelési móddal alápincézendő. A pince (alagsor) magassága padozattól padozatig 3 m.-re veendő, továbbá világos, száraz és fűthető legyen. Az épület földszintes és emeletes helyiségeinek minimális magassága padozattól padozatig számítva 4·40 m. legyen. A földszinti hivatalos helyiségek padozata legalább 1·50 m.-rel legyen az utca szintje fölött.

5. *Fűtés, világítás.* Az egész épület részére központi fűtőtelepnek és a központi portalanító készüléknek megfelelő helyiségek is tervezendők. Világítás villamos lesz.

6. *Épület költsége.* A tervezett városház-vigadó építési költsége maximálisan és kereken 2,000.000 koronában állapíttatott meg, amely összegben a dísztermek, összes hivatalos helyiségek berendezése, bútorok kivételével, továbbá úgy a Mátyás-király-tér felé eső díszesebb, valamint a többi összes üzleti nyílások a központi fűtés, központi portalanítás, továbbá egy személyszállító lift költségei is benne vannak. Az üzlethelyiségek nyílásai akként képzendők ki, hogy külön kirakat-szekrényekre, portalékra szüksége ne legyen. Ez összegen felül

semmi körülmények között sem emelkedhetik a városház-vigadó költsége.

Különös kikötések. A költségek számításánál modern, szolid építésmódot kell tekintetbe venni. Alkalmas helyen gondoskodni kell egy személyszállító (teherszállítással kapcsolatos) liftről. Az összes hivatalok a földszint felett a három emeletsorban helyeztetnének el, kivéve a rendőrség ügyeletes szolgálatára szükséges helyiségeket. A házmester lakása esetleg alagsorban helyezhető el, de megfelelő kapus-páholyról gondoskodni kell. A földszíntre különben boltok, esetleg vendéglő (kávéház, cukrászat) kerülnek.

Közgyűlési helyiségek: nagyterem 200 m², kisebb (bizottsági) terem (társalgó, dohányzó, buffet) 100 m², előtér ruhatárral mintegy 50 m².

Polgármesteri hivatal: iroda 36 m², fogadó 36 m², titkár 24 m², irnokok 34 m², előszoba 30 m², tanácskozó terem 60 m².

I. tanácsos: iroda 24 m², fogadó 36 m², fogalmazó 16 m², irnok 14 m², előszoba 16 m².

II. tanácsos (gazdasági ügyosztály): iroda 30 m², fogalmazó és irnok 20 m², gazdasági intézők 30 m², siketnémák irnokai 24 m², erdész, állatorvos 18 m², előszoba 10 m².

III. tanácsos (katonai ügyosztály): tanácsos 30 m², fogalmazó és irnok 20 m², irnokok (2 szoba) 50 m², előszoba 10 m².

Főjegyző: főjegyző 30 m², fogalmazó és irnokok 30 m², előszoba 10 m².

Tanácsi iktató és kiadó: 4 szoba à 30 m², 120 m².

Anyakönyv: a hivatalvezető szobája 20 m², házasságkötési terem 50 m², irnokok 30 m², irattár 20 m², előszoba 20 m².

Árvaszék: elnök 30 m², 2 ülnök (à 24 m²) 48 m², jegyző és gyám 18+18 36 m², ülésterem 30 m², irnokok 30 m², irattár 28 m², előszoba 10 m².

Levéltár (tanácsi): levéltárnok szobája 20 m², irnokok 20 m², levéltár 160 m². (Ó-levéltárnak alagsorban megfelelő helyiség tervezendő mintegy 160 m²).

Házi pénztár: főpénztárnok és ellenőr 30 m², páncélszoba 16 m², 5 tisztviselő részére és a közönségnek 64 m².

Adóhivatal: főnök 24 m².

a) könyvelési osztály: osztályvezető szobája 16 m², 3 iroda (11 tisztviselőnek) 90 m², pénztár 54 m², *b)* behajtási osztály: osztályvezető szobája 16 m², 2 iroda (5 tisztviselőnek) 50 m², végrehajtók 24 m², *c)* kivetési osztály: osztályvezető szobája 16 m², 2 iroda (7 tisztviselőnek) 70 m², *d)* Iktató, kiadó, 1 iroda (2 tisztviselőnek) 20 m².

Számvevőség: főszámvevő 24 m², előszoba 10 m², alszámvevő és számtisztek 24 m², iktató, kiadó, gyakornok (3—4) 34 m², tisztviselők (2—3) 24 m², számfejtők 20 m², levéltár 18 m², irnokok (3 tisztviselő) 30 m².

Jövedék: főnök 24 m², ellenőr 16 m², könyvelés 30 m², pénztár 40 m², felvigyázók 30 m².

Orvosi hivatal: főorvos 24 m², orvosok (4) 30 m², kezelőszoba 26 m², laboratorium 30 m², előszoba 20 m².

Rendőrség: I. főkapitányi hivatal: főkapitány 24 m², fogadószoba 28 m², fogalmazó 16 m², iktató, kiadó, levéltár 30 m², irnok 14 m², előszoba 10 m².

II. Kihágási osztály: kapitány 30 m², előszoba 30 m², mezőrendőrség és cselédügy 30 m², iparügyek 18 m² (lehetőleg közös előszobával), közegészségügy, kórházügyek 30 m², tüzrendészet, építésügy 18 m², tárgyalószoba 24 m².

III. Közigazgatási osztály: kapitány 18 m², bejelentések 30 m², nyilvántartás 36 m², tárgyaló 18 m², prostitutionális nyilvántart. 24 m², útlevélügy, munkás- és cselédnyilvántartás 16 m².

Községi bíróság: 2 iroda összesen 42 m², előszoba 16 m².

IV. Bűnügyi osztály: kapitány 18 m², 3 tárgyalószoba (à 16 m²) 48 m², toloncügyek tárgy 20 m², kézi fogda (esetleg alagsorban) 14 m², 2 előszoba összesen 24 m², detektivek 20 m², panaszfelvevő 18 m².

V. Iktató, kiadó, levéltár: 4 terem összesen 140 m².

VI. Számosztály: 2 szoba (à 30 m²) 60 m², 1 szoba értéktárgyaknak 10 m².

VII. Ügyeletes szolgálat: 2 tiszti szoba (30+18) 48 m², altiszti szoba 2 ágygyal 20 m², legénységi szoba 8 ágygyal 40 m², pihenőszoba az őrszemeknek 14 m², kézi fogda (esetleg alagsorban) 18 m².

Alagsorban: ó-levéltár (rendőrségi) 60 m², bűnügyi leletek (gyüjtemény) 24 m².

Ügyészség: 3 helyiség 24+24+24 = 72 m², 1 előszoba 10 m².

Mérnöki hivatal és építési ügyosztály: főmérnök 30 m², előszoba 16 m², 4 szoba (8 mérnök) à 30 m² 120 m², építőmester, útbiztos, rajzolók szobája 48 m², fényerőszoba 12 m², iktató, irnoki szoba 30 m², építési ügyosztály 18 m², szertár, irattár 16 m².

Vízvezetéki igazgatóság: igazgató 24 m², 4 tisztviselőnek (2 szoba) 16+34 m² 50 m², biztosoknak (2—4) egyben 32 m², irattár 14 m², előszoba 10 m².

Köztisztaság: hatósági cselédszerző 30 n.². Végül minden emeletsoron 4—5 rendes szoba (mintegy 100□ m.) külön tervezendő a későbbi fejlődéstől igényelt tartalékul.

A vigadó és városház helyiségeinek kapcsolatba hozatala a választott megoldáshoz képest a tervezőre bizatik, csak az köttetik ki, hogy úgy a városház, mint a vigadó összefüggő helyiségei maguk-

ban is, tehát külön is használhatók legyenek, viszont, hogy a városház és vigadó, ha egy épületben helyeztetik, előcsarnoka és főlépcsőháza közös legyen.

A vigadói rész földszintjén étterem és vendéglő (esetleg sörcsarnokkal kapcsolatosan) helyezendő el, hogy a konyhája valamily módon a vigadó buffet-helyiségeivel kapcsolatos legyen. A vendéglő étterme mintegy 300 ember befogadására terveztessék. A szükséges mellékhelyiségek megfelelő nagyságuak legyenek.

Vigadó: vigadói nagyterem 360 m², kapcsolatos páholyok és folyosók nagysága és száma a tervező belátására bizatik, kisterem 200 m², ruhatár, társalgó, buffet, női és férfi-toilette, foyer helyiségek nagyságát a nagy és kis vigadóterem befogadó helyiségéhez arányítva kell tervezni.

A második megoldásnál, amidőn a vigadó és városház *egy épületbe kerülne*, a vigadó kisterme úgy helyeztessék el, hogy egyúttal közgyűlési teremül is szolgáljon, tehát a szükséges hivatalos helyiségekkel.

Lépcsők, folyosók, árnyékszékek elosztásai a szükséghez mérten.

A főlépcsőháznál megkívántatik, hogy ünnepélyesebb kiképzést nyerjen.

A bírálati jegyzőkönyvből.

Felvétetett 1910. július hó 21-én, jelen voltak alulírottak.

Elnök az ülést megnyitja és felszólítja Póczy Mihály főmérnök bizottsági tagot, hogy előadói jelentését tartsa meg. Előadó ezen megbizatásnak eleget tesz és az egyes terveket részletesen ismerteti. A jelentés alapján a bizottság egyhangúlag elhatározza, hogy az „Esperanto", „Pax" és „Sz. F." jeligéjű terveket a részletes bírálat tárgyává tenni nem kívánja. Indokolásul a bizottság a következőket sorolja fel:

Az „Esperanto" tervre vonatkozólag: tervező az összes traktusokat, mint folyosós dupla traktusokat képezi ki, miáltal a hivatalos helyiségek nagyrésze kedvezőtlen világítású. A tervezet egyébként is súlyos szervi hibákat foglal magában.

A „Pax" jeligéjű tervre vonatkozólag: a feladatot egy új utca nyitásával kísérti megoldani, ami merőben elhibázott, mivel a tervezett új utca nem a Szinház-utcának vezettetik. Az utcanyitás által a Mátyás-király-tér szép és befejezett zárt karakterét elvesztené. Az így megmaradó telek két sarkát a tervező letompítja és ezeken a sarkokon adja a két főbejárót Mátyás-térről a városházi, a Király-utca felől pedig a vigadói bejáratot. Ezen elrendezésből folyólag a tervezet kardinális hibái a következők: Az épület főhomlokzata a mellékutcára kerül. A belső két főudvar szűkös méretű. Úgy ezek az udvarok, mint a harmadik is a környékező helyiségeket csak gyéren világítják meg. Az udvarokban kitolt lépcsőházak előterei tulméretezettek. A közgyűlési és vigadói helyiségek zegzugosak, az egyes helyiségek egymásközötti kapcsolata, különösen a vigadói részen fonák. Ezen termek felett is hivatalos helyiségek terveztettek, túlnagy mélységgel és sötét előterekkel.

Az „Sz. F." jeligéjű tervre vonatkozólag: Mátyás-tér felé előudvart tervez és egy háromnyílású átjárót a Szinház-utca felé. A középrészen földszinten két háromkarú lépcsőt rendez el, amelyek közös félemeleti pihenővel bírnak. Ezen lépcsőhöz vezet Mátyás-tér felől egy térpazarlással létesített előcsarnok, míg a Király-utca felől egy túlszűk előcsarnok a vigadói helyiségekhez, mindez a térpazarlás nincsen arányban az így nyert helyiségek értékével. Tervező a termek fölött kettős traktust folyosóval rendez el, mely a középrészen hatos traktusig gyarapodik. Mindezt anélkül, hogy a konstruktiv megoldás lehetőségével számolna.

Ezen kiselejtezés után elnök felolvassa a kereskedelemügyi miniszter úr által kibocsátott tervpályázati szabályzatnak a további elbírálásra vonatkozó pontjait. Ezek alapján a bizottság az egyes tervekről véleményét a következőkben foglalja össze:

„*Salve*" jeligéjű terv. Az egész telket beépíti és egy födött gyalogátjárót vezet a Mátyás-térről a Király-utca felé olyképpen, hogy ez az átjáró itt a Szinház-utcába nyílik. Egyébként két egymástól teljesen független épületcsoportot tervez és pedig a Király-utca felé a vigadót, a Mátyás-tér felől való bejárattal a városházát, melynek a nagy belső átjáró udvarán kívül két elég tágas mellékudvara van. A városházi rész főbejárója a Mátyás-téri homlokzat közepében. Az itt elrendezett bejáró és vesztibül méretei aránytalanul szűkösek; jobb lett volna a bejáró két oldalán elhelyezett kapuszoba és diszponibilis hely rovására itt egy megfelelő nagyságú és lehetőleg oszlopoktól mentes vesztibült létesíteni és a bejáró két oldalán fennmaradó két helyiséget üzleti célokra felhasználni. A Mátyás-téri homlokzatnak a bejárattól balra eső részén üzlethelyiségek vannak. Teljesen elhibázott a rendőrség ügyeletes osztályának a Mátyás-térre való elhelyezése a kaputól jobbra. A középudvarban elrendezett üzlethelyiségek az eléjük helyezett arkádok folytán hiányos világításúak. A földszint oldaltraktusában elhelyezett árvaszék, helyesebben az emeletre lett volna teendő és helyébe valamely nagyobb forgalmú osztályt kellett volna helyezni. Ugyanez áll az itt elhelyezett orvosi osztályra is. A keresztraktusok végében tervezett két melléklépcső elhelyezése jó, méretezésük szűkös.

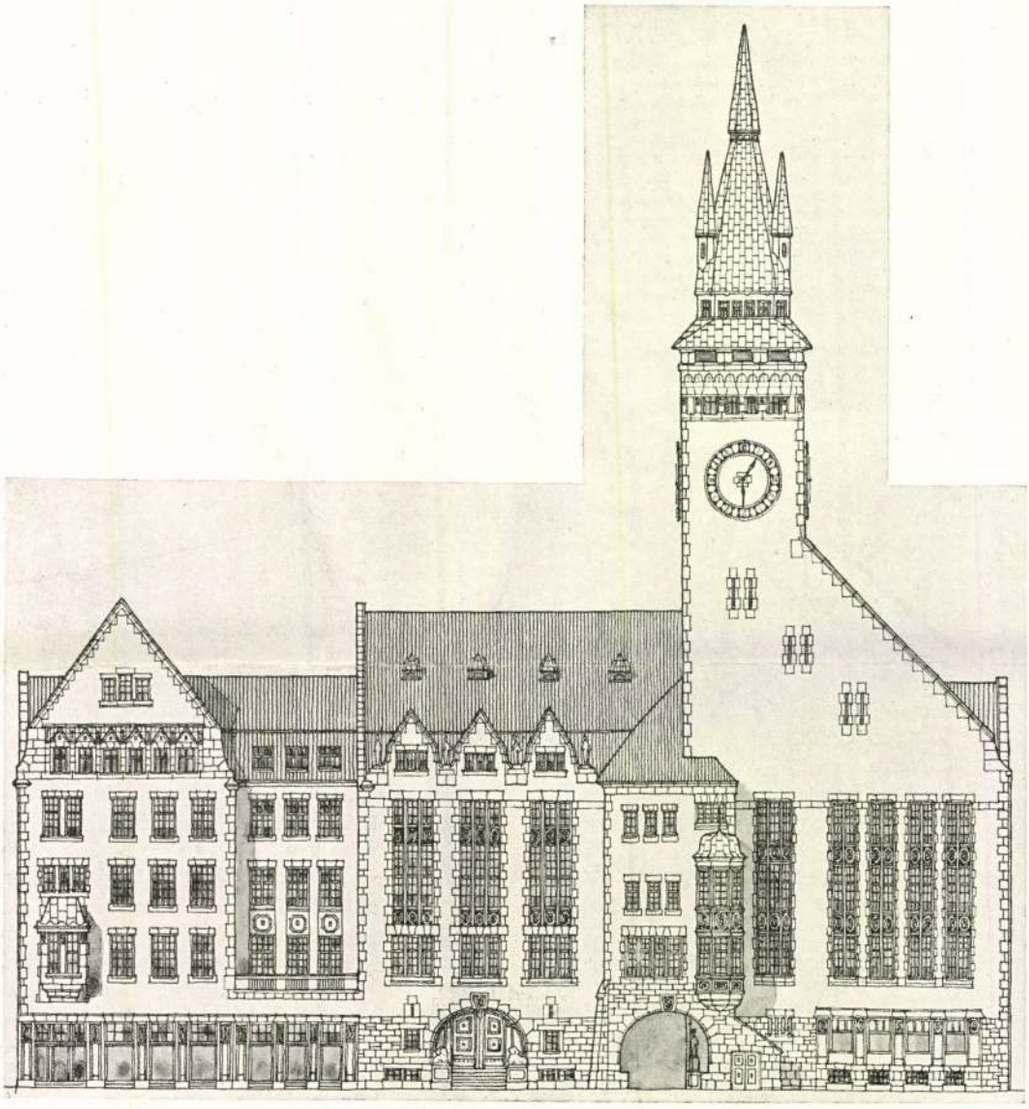

MÁTYÁS-KIRÁLY-TÉRI HOMLOKZAT.

I. DÍJ. — JELIGE: SALVE.

WACHTEL ELEMÉR ÉS RERRICH BÉLA, BUDAPEST.

A vigadó bejárata, foyerje, ruhatárai és öltözői igen szépen és célszerűen vannak elhelyezve. Jól és szépen tervezte meg a tervező a vigadó földszintjén az éttermet és a kávéházat, udvari terraszokkal kapcsolatban. A vendéglő konyhája és mellékhelyiségei helyesebben az alagsor utcai részén lettek volna elhelyezendők. A vigadói díszlépcsőn kívül a közlekedést a vigadó emeleti részébe még két igen tágas és célszerűen elhelyezett lépcső közvetíti amely egyszersmind a vigadóterem és az éttermek, illetve kávéház között helyesebben adja meg a kapcsolatot.

A vigadó főlépcsője az első emelet magasságában tágas, két emeleten keresztülmenő, szép arányú foyerben (társalgó) végződik melynek egyik oldalán a vigadói nagyterem, másik oldalán a kisterem s ezzel kapcsolatban egy emeleti étterem van, monumentális összefüggésben elrendezve. Az étteremhez tágas tálaló csatlakozik. A két oldalt elrendezett lépcsők a karzatra vezetnek és pedig úgy a nagyterem, kisterem karzatokkal vannak ellátva, amelyeket a foyer szélességében átjáróhidak kötnek össze. A karzat eme elrendezése igen kedvező és mindhárom termet egymással intim összeköttetésbe hozza. Célszerűek a karzat magasságában elhelyezett székraktárak.

A városház első emeletén a Mátyás-tér felől helyezi el a polgármesteri hivatalt és tanácstermet igen szép elrendezésben. A közgyűlési terem és mellékhelyiségei (dohányzó, büffé és társalgó) a II. emeleten van. Kár, hogy a tervező úgyszólván a karzat kedvéért kénytelen felvinni a városház főlépcsőjét a III. emeletre. Helyesebb lett volna az I. emelet magasságától kezdődő melléklépcsőt a baloldali udvari traktus egy diszponibilis helyiségében elrendezni és azt a padlássorban műteremszerűleg ügyesen elrendezett mérnöki hivatal helyiségeihez végig felvezetni.

A Mátyás-téri traktust tervező mint dupla traktust előtte elhelyezett folyosóval tervezi, ez az elrendezés a közgyűlési teremhez szükséges mélységből önként következik és így a másodvilágítású előszobák az I. és II. emeleten nehezen küszöbölhetők ki, de helyes lett volna ezen előszobák folyosóra néző falait lehetőleg nagy nyílásokkal kinyitni. A városházi rész számára tervezett központi fűtés nincs célszerű helyen, szénraktára kicsiny és a szén behordásáról tervező nem gondoskodott célszerű módon. Általánosságban megjegyezzük, hogy az egyes adminisztrativ ügyosztályok részben áthelyezendők és legsúlyosabb kifogás alá esik a rendőrség ügyeletes osztályának a Mátyás-tér felé eső oldalon a legexponáltabb helyen való elrendezése.

A tervezet komoly, érett művész munkája, a homlokzatok az alaprajzból szervesen fejlődnek és az épület rendeltetését jellegzetesen fejezik ki. Kívánatos volna a városház főbejárását jobban kidomborítani és az átjáró út boltövnyílásától eltérő módon jellemezni.

Költségek: Beépített köbtartalom 99.300 m³ à 30 K-t számítva 2,979.000 K-t eredményez.

„Corvin-udvar" jeligéjű terv.[1] Utcai előudvar alkalmazásával az egész telket beépíti. A Király-utca felé nyíló széles háromnyílású, a Szinház-utca tengelye felé nyíló kocsi- és gyalogközlekedésre alkalmas átjáróval oldja meg a feladatot. Az átjáróval szimetrikusan van elrendezve egy be'só „Rendőrségi udvar". A courd honneurt alkotó keresztraktus az egész épülettömböt kétfelé osztja, melyek közül a Mátyás-tér felé fordított „U" alakú épülettömb a fogalmazási és reprezentációnális hivatalokat foglalja magában, míg a Király-utca felé néző „M" alakú épületrész nagyjából a kezelőhelyiségeket tartalmazza. Földszinten a Mátyás-tér felé árkádokkal összekötött üzlethelyiségeket nyujt. Az átjáró bazár folytatásában mindkét oldalon üzlethelyiségek vannak elrendezve, melyek száma és alapterülete azonban nem áll arányban azzal az alapterülettel, mely a hozzájutást biztosítja azonkívül jövedelmezőségük is igen kérdéses. Kár, hogy az ügyeletes osztálynál a tisztiszobák a bejáró által a legénységi helyiségektől el vannak választva. Az előudvar középpontjában van a közös városházi és vigadói díszlépcsőház. Az aláhajtóról gondoskodva van, de három szük nyíláson s egy 7·8×6 m. méretű előtéren át (vesztibül?) kénytelen az egész közönség az emeleti helyiségekhez jutni. Ez a hiba még fokozódik azáltal, hogy ezen előtérből egy mindössze 5 m. széles lépcső vezet a főlépcsőházba, mely ismét számos pillér és lépcsőaláfalazás által van eltagolva.

A főlépcsőházon kívül 3 célszerűen elhelyezett lépcsőház közvetíti a közlekedést; célszerű lett volna a polgármesteri hivatalhoz az ott kezdődő lépcsőt már a földszinten elkezdeni. Az első emeleten a középrészt a vigadói és városházi közös helyiségek foglalják el. A nagyteremnek rövidebb oldalán van adva egy hármas bejárat, ami így célszerűtlen és nem kielégítő. A nagy- és kisterem egymástól két egymásra merőleges forgalmi vonal (főlépcsőház és keresztfolyosó) által el van szakítva, ami különösen a vigadói használat szempontjából hátrányos. Az önmagában monumentális lépcsőház a lépcsőnek a II. emeletre való felvezetése által hatásából veszít. Közös előtérből nyúlnak a férfi és női toilettek, ami helytelen elrendezés. A folyosók a király-utcai traktus és középtraktus összemetsződése helyén minden emeletsoron sötétek. Általánosságban az ügyosztályok elhelyezése és az egyes helyiségek méretezése megfelelő, a számvevőség azonban a II. emeleten, a rendőrségi kihágási osztály pedig az első emeleten lett volna célszerűb-

ben elhelyezhető. A terv szerint „rendelkezésre" mindössze 172 m² áll.

Homlokzati kiképzése művészi érzékre vall, különösen a tömegek elosztása kedvező és egyensúlyozott. A courd'honneur eszméje biztosítja ezt a kedvező homlokzati hatást, de viszont ugyanez eredményezi azon súlyos alaprajzi hibát, mi a nagytermek elhelyezésében mutatkozik. Igen sikerült a toronynak a kompozicióba való beleillesztése, noha alaprajzi zavarokat okoz.

Költségek: Beépített köbtartalom 86.500 m³ à 30 koronát számítva 2,595.000 K-t eredményez.

„Kincses Kolozsvár II." jeligéjű terv. A telek jobb oldalán 14 m. széles utcát nyit, ezenkívül a Szinház-utca felé egy széles átjáró-udvart és a baloldali szomszéd felől egy kocsiáthajtót tervez. Az átjáró-út mentén üzlethelyiségek vannak és ebből az átjáróból szolgál az új utca felőli traktus közepén elhelyezett vigadóépület bejárata is. Alapvető hibája ennek a tervnek, amely különben igen ötletes s a vigadórész elrendezésében szép gondolattal bír az, hogy a vigadó komplexum elhelyezése által az emeletekben a hivatalos helyiségek köröskörül való összeköttetését helyrehozhatlan módon megszakítja. Legjobban érezhető ez az I. emeleten, ahol a polgármesteri hivatal és a vele és a vigadóhelyiségekkel szép összefüggésben tervezett közgyülési terem mellett a fogalmazói hivatalok vannak, amelyek egymás között való érintkezése a megszakítás folytán szinte lehetetlen. Kiemelendő ezen tervben a vigadóterem alatt elhelyezett étterem ötlete; a hivatalos helyiségek is igen jó és célszerű módon vannak elhelyezve. A homlokzatok modern irányzatú formanyelvükkel a mögöttük fekvő helyiségek rendeltetését jellegzetesen fejezik ki és általában kedvező hatásúak. A városháza főlépcsője felett tervezett torony az alaprajzokban feltüntetett falvastagságok mellett szerkezetileg meg nem áll.

Költségek: Beépített köbtartalom 760.000 m³ à 30 K-t számítva 2,280.000 K-t eredményez.

„Mátyás földjén" jeligéjű terv. Az épületet két 14 m. széles utca nyitásával teljesen szabadon állóan tervezi. Az ily módon rendelkezésre maradó terület meglehetősen szűk lett, aminek következtében a belső udvarok, különösen az udvari keresztraktus hivatalos helyiségeit csak gyéren világítják meg. A főbejárat a Mátyás-térről nyílik, egy a földszinten és I. emeleten keresztülmenő nagy csarnokba, amelynek világítása hiányos és amely tulzott dimenzióval kedvezőtlen térhatású és céltalan. Élénk ellentétben áll ezzel az ezt követő belső vesztibül, amely csak a földszint magasságával bír és igen sötét. A vesztibül tengelyében elhelyezett főlépcső az első emeleten a csupán az előcsarnokból világított és ehelyütt célszerűtlen elhelyezésű ruhatárhoz vezet és folytatólag a II. emelet magasságában fekvő vigadóteremhez. Ez utóbbival csak igen laza kapcsolatban (1—1 oldalt a termek végében fekvő ajtó által) két kisebb termet tervez, amelyek közül az egyik közgyülési teremül szolgál. Az ehhez csatlakozó mellékhelyiségek igen szűk méretűek. A termeknek külön előterük s megfelelő kényelmű mellékhelyiségeik nincsenek, egyenesen a lépcsőházból és a folyosókból nyílnak; az egész elrendezés elhibázott.

A földszinten a bejárattól jobbra és balra elhelyezett kávéház és étterem a kellő mellékhelyiséget nélkülözi; az alagsorban elhelyezett éttermi konyha magával az étteremmel sem lépcső, sem lift által összekötve nincs. Az új utcák mentén üzlethelyiségek terveztettek. A Király-utca felőli traktusban tervezett rendőrségi közigazgatási osztály a mellékbejárat által ketté van szelve. Az épület felső emeletsoraiban elhelyezett hivatalos helyiségek mindannyian megsínylik azt, hogy a tervező túlmély (6·80—7·20) traktusokat alkalmazott, minek következtében a hivatalos helyiségek, különösen a kisebb szobák, ha területileg programmszerűek is, teljesen használhatatlanok.

Az épület arkitektonikus kiképzése monumentálisra törekszik, formái azonban némileg ridegek és komorak és aligha illeszkednének be a Mátyás-tér környezetébe. A tervezett torony jó hatást igér, alaprajzi elhelyezése azonban egészen szervetlen és önkényes.

Költsége: Beépített köbtartalom 84.100 m³ à 30 koronát számítva 2,523.000 K-t eredményez.

A bíráló-bizottság szakvéleményének ezen összefoglalása az egyes bíráló-bizottsági tagoknak az előadói ismertetés kapcsán kifejlődött beható eszmecseréjéből szűrődött le.

Megállapította a bíráló-bizottság, hogy a tervpályázaton beérkezett tervek között számos olyan találtatott, mely tartalmas eszmékben bővelkedik és egy olyat, mely kivitelre lényeges változtatások nélkül alkalmas. Mindezek alapján a bíráló-bizottság egyhangúlag elhatározza, hogy az összes díjakat kiadja és két tervet megvásáról.

Elnök elrendeli a névszerinti szavazást.

Elnök a szavazás eredményét következőkben foglalja össze:

I. díjat nyert 6 szavazattal 2 ellen a „Salve" jeligéjű V. számú pályaterv.

II. díjat nyert egyhangúlag a „Corvin-udvar" jeligéjű II. számú pályaterv.

III. díjat nyert 6 szavazattal 2 ellen a „Kincses Kolozsvár II." jeligéjű IX. számú pályaterv.

Elsősorban megvétetett 5 szavazattal 3 ellen a „Mátyás földjén" jeligéjű VII. számú pályaterv.

Másodsorban megvétetett egyhangúlag a „Kincses Kolozsvár I." jeligéjű III. számú pályaterv.

TÁVLATI KÉP.

I. DÍJ. — JELIGE: SALVE. WACHTEL ELEMÉR ÉS RERRICH BÉLA.

6 -7.k.

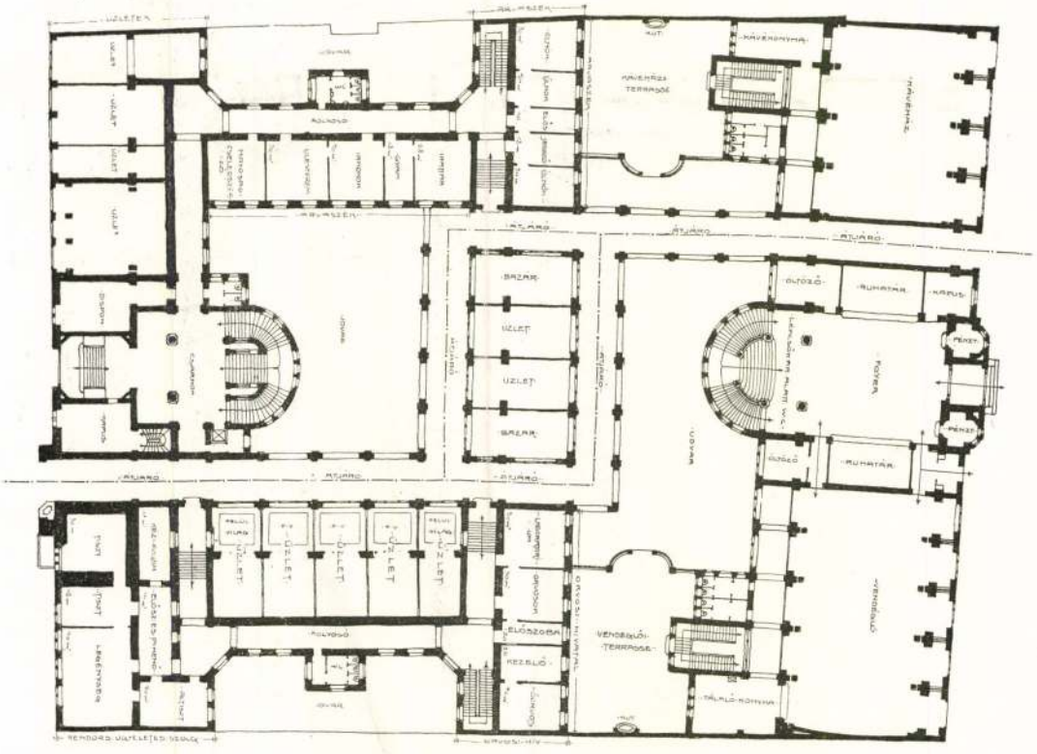

FÖLDSZINTI ALAPRAJZ.

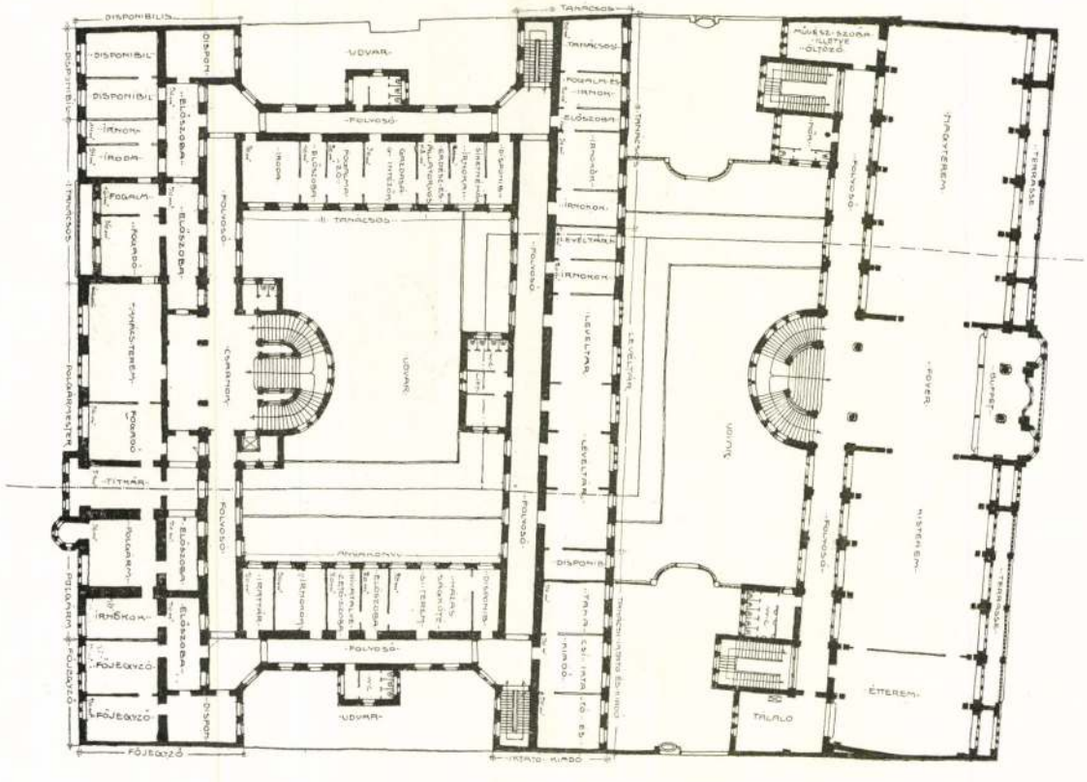

I. EM. ALAPRAJZ.

I. DÍJ. — JELIGE: SALVE.

WACHTEL ELEMÉR ÉS RERRICH BÉLA, BUDAPEST.

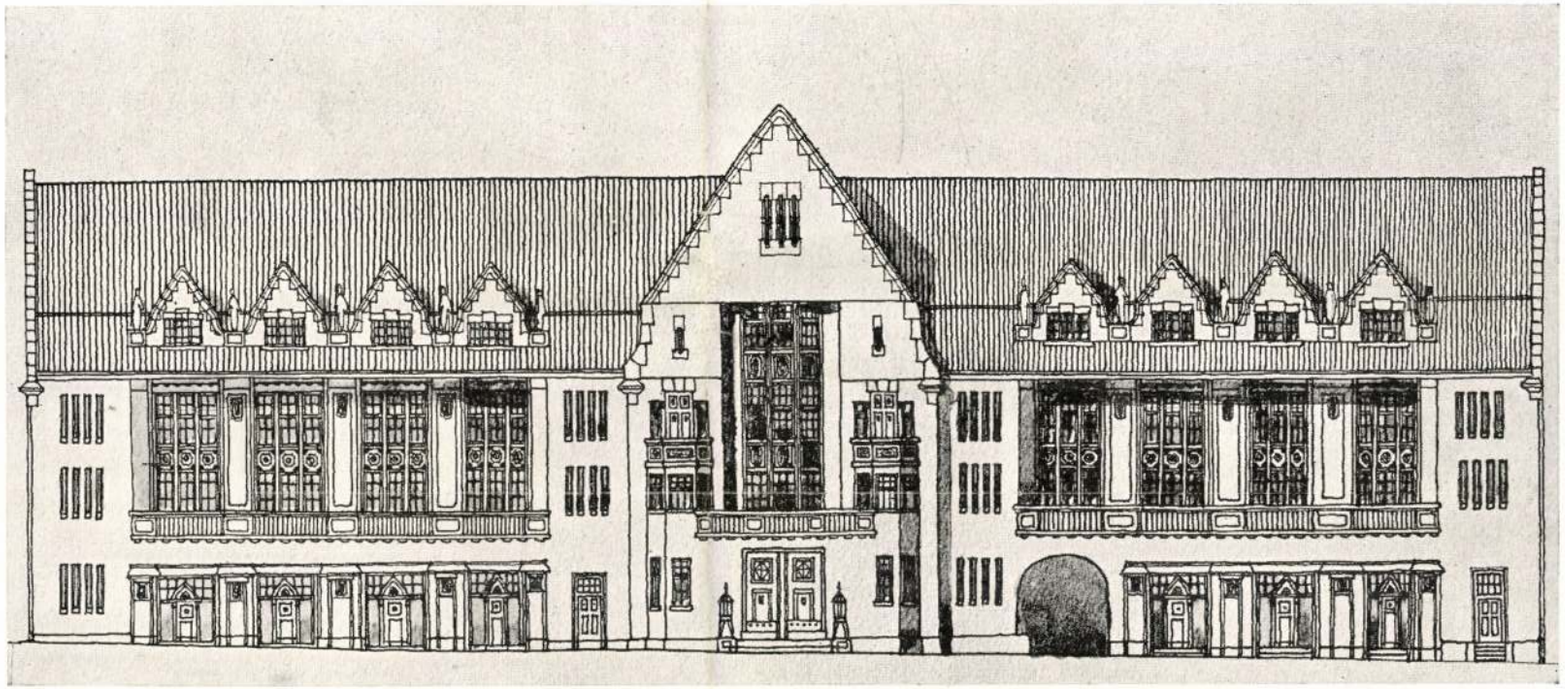

VIGADÓHOMLOKZAT.

I. DÍJ. — JELIGE: SALVE.

WACHTEL ELEMÉR ÉS RERRICH BÉLA, BUDAPEST.

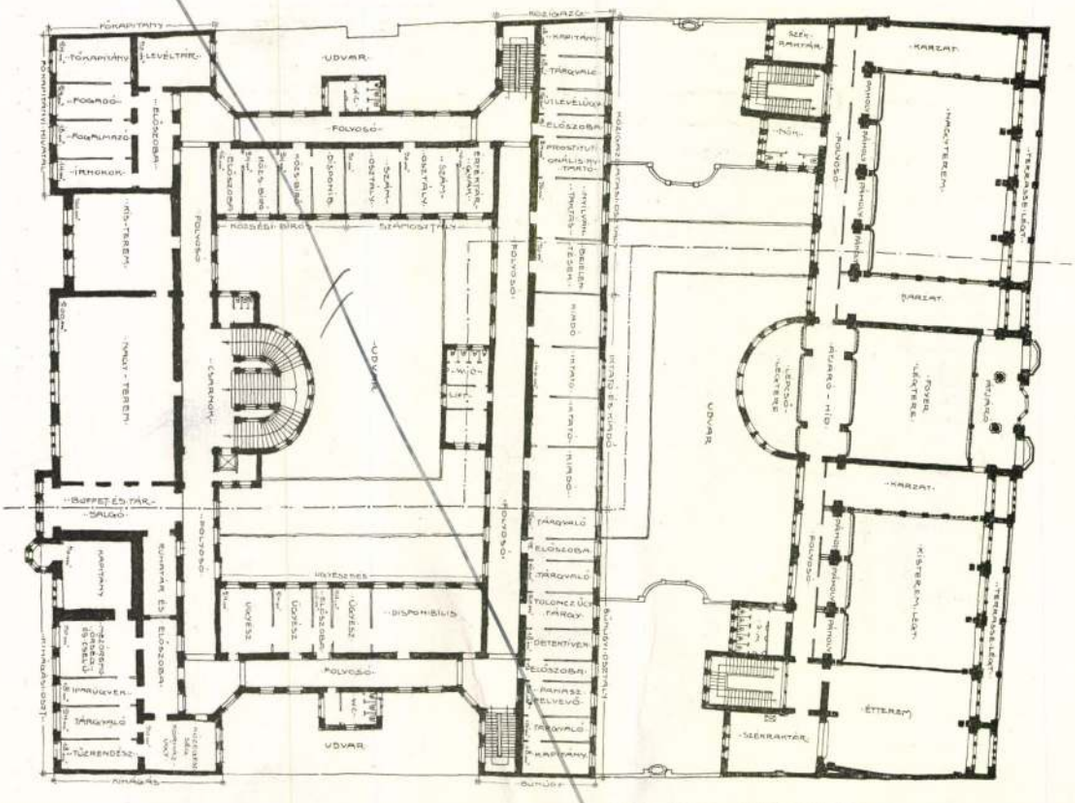

II. EM. ALAPRAJZ.

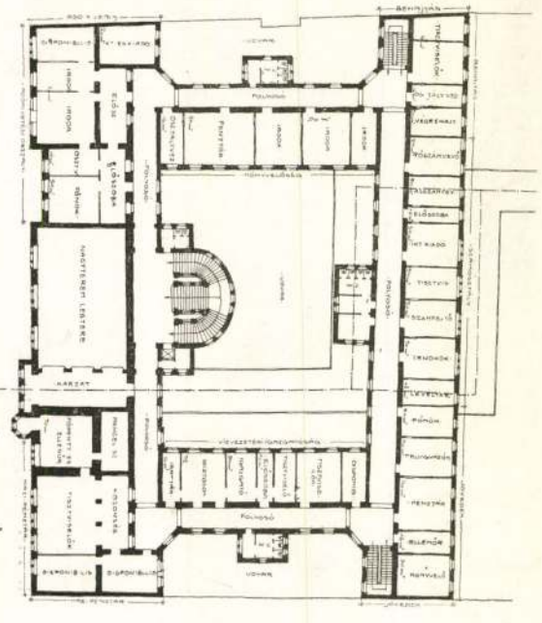

III. EM. ALAPRAJZ.

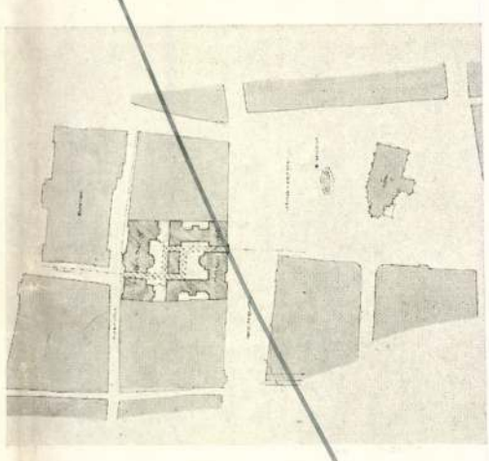

HELYSZÍNRAJZ.

I. DÍJ. — JELIGE: SALVE.

WACHTEL ELEMÉR ÉS RERRICH BÉLA, BUDAPEST.

21. lap.

A jeligés levelek felbontatván, kitünt, hogy az I. díjat Wachtel Elemér építész és Rerrich Béla építésztanár (Budapest),

a II. díjat Orbán Ferenc építésztanár (Budapest),

a III. díjat Tornallyay Zoltán építész, műegyetemi tanársegéd és Fábián Gáspár építész (Budapest) nyerték el. A megvásárolt tervek szerzői:

Szende Andor építész (Budapest), Krticka Ferenc építész (Budapest).

Dr. Deák Albert s. k.
Jámbor Lajos s. k.
Kertész K. Róbert s. k.
Magyar s. k.
Merza Lajos s. k.

Fekete Nagy Béla s. k.
b. elnök.
Póczy Mihály s. k.
Dr. Udránszky László s. k.
Herz Béla s. k.
b. jegyző.

Folytatólagos jegyzőkönyv.

Fölvétetett 1910 július hó 21-én d. u., jelen voltak alulírottak.

Elnök az ülést megnyitja és felkéri a bíráló-bizottság tagjait, adják elő javaslataikat arra nézve, hogy az első díjjal jutalmazott terv kivitel esetén miként volna módosítandó, úgy hogy az az összes követelményeknek megfeleljen.

Kertész K. Róbert és Jámbor Lajos bíráló-bizottsági tagok a „Salve" jeligéjű tervet tartják egyedül a kivitelre alkalmasnak és előadják azon módosításokat, melyeknek végrehajtása után a terv kivitelre tökéletesen alkalmas és a kivitel egyszersmind gazdagságosabb is leend.

Ezen módosításokat a bizottság jegyzője külön jegyzékbe foglalta össze.

A bizottság a budapesti szakértők véleményéhez és a módosításokhoz minden tekintetben egyhangúlag hozzájárult.

Kertész K. Róbert bizottsági tag a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet és a Magyar Építészművészek Szövetsége nevében kívánatosnak és helyesnek jelzi, hogy az első díjat nyert terv szerzői a kivitellel megbizassanak.

Elnök kijelenti, hogy a maga részéről mindent el fog követni ebben az irányban.

Elnök kifejezi köszönetét a bíráló-bizottsági tagoknak a bírálat munkájában való buzgó és lelkiismeretes részvételükért, különösen a M. M. É.-E. és a M. É. Sz. kiküldötteivel szemben.

Dr. Udránszky és dr. Deák bizottsági tagok szintén köszönetüket fejezik ki a budapesti kiküldötteknek és örömüknek adnak kifejezést afölött, hogy a bíráló-bizottság laikus és műszaki tagjainak véleménye annyira összhangban volt.

Jámbor Lajos a maga és Kertész K. Róbert nevében megköszöni az elnök szakavatott és tapintatos vezetését.

Elnök az ülést bezárja.

HOMLOKZAT.

BUDAI BÉRHÁZ.

TERVEZTÉK: LÕFFLER SÁNDOR ÉS BÉLA.

Wachtel Elemér

KITÜNTETÉSEK. Temesvár város tanácsa a Béga-csatornán építendő új Hunyadi-híd művészi kiképzésére hirdetett tervpályázatára 21 terv érkezett be. A biráló bizottság a 2000 koronás első díjat a „Holló III." jeligés tervnek ítélte oda, melynek szerzője Wachtel Elemér budapesti építész. Az 1000 koronás második díjat Leimdörfer Ármin budapesti építész nyerte el „Holló I." jeligés tervével.

Művészet 1912. 73. l.

pmcs cod.

Belgrád.

Lal

A várat és a várost feltü
lül jobbra lebegő mondatszalag

Umständliche Orts-
Der mit Göttlichen Beystand d
kriegten, und Hoffendlich bald
Belgrad oder Griec
im den Zusammen Flusz der D

mig jobbra, az iránytü felett,
A. Die Wasser Stadt és befejez

Szines rm., mér. a rl. 33

MDK

Wachtel.

24.sz. egész mü: 3000 K.

Elrendezésében inkább diadalcsarnok, mint Erzsébet királyné emlékmü. Bár elégsé egységes kompoziciójú.
Szobrászati rész: 1500 K. /IV.csoport/

Hermann-Ormann: A pályázat eldöntése. Erzsébet-emlékmü. -Magyar Iparmüvészet. 1916. 258.-262.l.

MDK

Wachtl Elemér műépitész

Kárpát utcai csoport.

Schuler Dezső dr: Bp. szfv. 1927.évi kislakásépitkezési. Magy.Épitőművészet, 1928. 3.sz. 23. l.

MDK

Wachtel Elemér

Wachtel Elemér és Rerrich Béla
/Erzsébet kiralyné emléke,képekkel/

Épitő Ipar 1911. 29.1.

MDK

Wachtel Elemér épitész

Wachtel Elemér és Rerrich Béla bpesti épitészek a kolozsvári vigadó és varoshaz tervpalyázatan tervükkel I dijat nyertek.

Magyar Epitőművészet, 1910.8.sz.

MDK

Wachtel Elemér

Éber L.: Erzsébet királyné emlékszobra. MI 1916.
218.1.

Wachtel Elemér és Rerrich Béla, építészek

a kolozsvári városháza és vigadó-épületének hirdetett pályázaton tervükkel az első 4000 koronás díjat nyerték.

Kitüntetése.- Müvészet.1910. 351.l.

WACHTEL ELEMÉR Építész, (1879- Bp., 1928.X.26.)

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 215.p. és ill.

MDK

építész

Wachtel Elemér

Magyar Épitőmüvészet, 1911. 12. sz. 25-30. l.
képek.

W a c h t e l

Pesti Napló. 1916. jun. 18. (Az Erzsébet emlékmü-pályázat.)

MDK

Wachtel Elemér, építészet, mh. 1928.

monumentális építményeivel hírneves volt.

(A mű- és középítk. szakoszt. üléseinek jegyzőkönyve.)

MMEE Közl. - 63. kötet 9-10 sz. - 1929. III. 3. - 67-68. l.

Wachtel Elemér, épitész

pályatervét, melyet Rerrich Bélával közösen készitett, megvették.

Magyar Epitömüvészet V. 1910. 12. sz. 32. l.
Az Erzsébet-szobor elhelyezésének tervpályázata.

562568. Wachtel Elemér, épitész

Engedélyt kapott /Gorcsa János/ Bástya-u. 226. hrsz. háromemeletes ház terve a megépitésre.

Épitő Ipar. 1910.jun.14. Magánépitési engedélyek.

MDK

Wachtel Elemér, épitész

tervét, melyet Rerrich Bélaval készitett, a zsüri 1000 koronával megvásárlandónak és jutalmazandónak talált.

Évenset. 1911. 42.1.

Az Erzsébet-emlékmű elhelyezésének tervére hirdetett pályázat.

MDK

Wachtl Elemér

Alpár Ignác mesteriskolája. Épitő Ipar- Épitő Művészet. 1924. márc. 1.

WACHTEL Elemér

Nagy Gergely: Kertvárosunk, a Wekerle.
Bp., 1994, F. Szelényi Hány

34.

Wachtel Elemér építészmérnök, uj Kamara tag
Budapest, IV. Városház utca 4.
MMÉK 1927, 1.16. 11. lap

Krisztus feltámadása. Zöld tájba illesztett

349. kép. *31. (Mss. III. 171.) Stunden*
XVI. sz. 95b lap.

MDK

Wachtel Elemér építészmérnök

Gondnok kirendelése. MMÉEKözl. 1928.XI.25.
316.l.

MDK

Wachtel Elemér épitész

A szegedi Fogadalmi tpl tér környékének rendezésének tervpályázata. Magyar Épitőművészet 1928. 2.sz. 25, 30. l. távl.képpel

MDK

Wachtel Elemér 19.2o.o.

Épitő Ipar 1911.

Wachtel Elemér

MDK

épitész

Az 1911. évi turini nemzetközi ipari és mező-
gazdasági kiállitás
Művészet 1910. 223.o.

K

Wachtel Elemér
és Rerrich Béla

Ivód
z
Épitő Ipar 1911. 19. l.
(Erzsébet Királyné
emléke, képekkel)

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

elyezem:

vagy helyettesének
írása.

— Endrényi Imre, Szeged.

K

Wachtel Elemér és Rerrich

Béla

építészek Bpest

írod

Magyar Építőművészet

1910, 8 sz. (A Kolozsvári Vigadó és Városház kropáfázata)

I. Díj.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök v
alá

8. sorsz. Műhelyi minta.

Wachtel Elemér, Rerrich Béla

építészek, III. dij

MDK

A turini kiáll. magyar pavillonjának tervpályázata

... Magyar Építőművészet 1910. 5. sz. 32 l.

MDK

Wachtel Elemér épitész és Vass Viktor szobrász

Erzsébet emlékmü pályamunkájukat /a szobrászati részért/ 1500 koronás IV. dijjal jutalmazták, repr.

Magyar Iparmüvészet 1916. 253.l.

val felruházására vonatkozó, a közgyűlés tagjaival közölt indítványát és a választmánynak pártoló előterjesztését az indítványozó megbízásából előterjeszti és kéri a közgyűlést, hogy tegye azt magáévá.

Elnök megállapítja, hogy felszólalásra senki nem jelentkezet. Kimondja, hogy

> a közgyűlés Vizer Vilmos választmányi tagnak a soproni bányamérnöki és erdőmérnöki főiskolának doktorrá avatási, valamint magántanárrá habilitálási joggal felruházása iránti indítványát a közgyűlés egyhangúlag elfogadja.

Elnök a tárgysorozatot egyéb indítvány beérkezésének hiányában kimerítettnek jelenti ki és a közgyűlést berekeszti.

K. m. f.

Hitelesítik: Jegyezte:

Dalmady Ödön s. k., *Thoma Frigyes* s. k.,
Mandel Gyula s. k., titkár.
kamarai tagok.

Látta:

Dr. Kossalka János s. k.,
elnök.

A Kamara választmányának 132. üléséből. A választmány 1929. évi december hó 19-én rendkívüli ülést tartott, melyben foglalkozott a találmányi szabadalmakról, továbbá a védjegyek oltalmáról szóló törvények egyes rendelkezéseinek módosítására és kiegészítésére vonatkozó törvényjavaslattal, valamint az ipari tulajdon védelmére Washingtonban és Hágában aláírt nemzetközi megegyezéseket becikkelyező törvények végrehajtása tárgyában kiadandó miniszteri rendelet tervezetével. A választmány a tervezeteket helyeselte, azokra észrevételt nem tett. A szabadalmi oltalmi idő meghosszabbításáról és a szabadalmi zugirászkodás kiirtásáról egy kamarai tag által tett javaslattal a választmány külön fog foglalkozni.

Két kőművesmesteri testületnek családiházépítkezések finanszírozása érdekében a m. kir. pénzügyminiszter úrhoz intézett felterjesztését e testületek kérésére tárgyalva, a választmány elhatározta, hogy a megfontolásra méltó eszme megvalósításának lehetőségeit a maga részéről is behatóan tanulmányozni fogja. A választmány tudomásul vette, hogy az Országos Iparegyesület által az építkezéseknél közreműködő iparosok anyagi érdekeinek védelme tárgyában tartott szakértekezleten a Kamara által kiküldött Maróthy Kálmán építészmérnök annak a véleményének adott kifejezést, hogy a művezető építész gyakorolhatná az iparosok anyagi érdekeinek védelme szempontjából is a szükséges ellenőrzést.

A választmány egyebekben önkormányzati ügyeket intézett.

A Kamara új tagjai. A Budapesti Mérnöki Kamara választmánya által hozott, jogerőre emelkedett határozattal felvett új tagok 1929. évi december hó 30-tól:

Erdélyi Sándor építészmérnök, Szeged, Osztrovszki-u. 17. — *Gráff* Vilmos gépészmérnök, Bpest, VII, Ilka-u. 30. — *Herczegh* (herczegfalvi) Ernő gépészmérnök, Bpest, I, Uri-u. 52. — *Hoffmann* Sándor erdőmérnök, Keszthely, Festetics-u. 7. — *Lőrinczi* Mihály mérnök, Bpest, V, Pozsonyi-út 2/b. — *Marton* György vaskohómérnök, Bpest, II, Lövőház-u. 34. — *Novák* (szentmiklósi) Ervin gépészmérnök, Bpest, I, Bicskey-utca 8. — *Szebehelyi* Győző gépészmérnök, Bpest, V, Visegrádi-u. 64. —

Hirdetés tagfelvételről. A Budapesti Mérnöki Kamara választmánya 1929. évi december hó 19-én tartott ülésében az alább felsorolt kérelmezőket a Kamara tagjai sorába felvette:

Breuer Miklós, sz. 1880, okl. gépészmérnök, Nyírbátor, Bóni-gyártelep. — *Győry* József, sz. 1898, okl. mérnök, Rákosliget, VIII. u. 16. — *Rusznyák* Endre, sz. 1894, okl. (honosított) gépészmérnök, Budapest, Városmajor-u. 70. — *Visy* (nagyatádi) Zoltán, sz. 1903, okl. építészmérnök, Pécs, Inczédy Dénes-u. 5.

A felvételről szóló értesítés 1929. évi december hó 20-án kifüggesztetett. *Nevezettek felvétele ellen* a Mérnöki Rendtartás 9. §-a értelmében a kifüggesztés napját követő 30 nap alatt, tehát 1930. évi január hó 20-án déli 12 óráig *a Kamara bármely tagja élhet fellebbezéssel a Mérnöki Tanácshoz.* A fellebbezés a Kamaránál nyujtandó be, annak címére küldendő.

Hirdetés a földmérők nyilvántartó jegyzékébe felvételről. A Budapesti Mérnöki Kamara választmánya 1929. évi december hó 19-én tartott ülésében *Kell* Dezső mérnök (Kesztyehely, Kisfaludy-u. 3) és *Schaár* Manó mérnök (Monor, Fürdő-utca 4) jogosított földmérőket a földmérők nyilvántartó jegyzékébe felvette.

A Kamarából kilépő tagok. A Kamara választmánya 1929. évi december hó 19-én tartott ülésében önkéntes lemondásuk folytán elrendelte az alábbi kamarai tagok törlését: *Barczen* Gyula mérnök, Budapest; dr. *Boda* Antal bányamérnök, Sopron; *Dezső* István vegyészmérnök, Budapest; vitéz *Gerinczy* Pál fémkohómérnök, Budapest; *Gruber* Gyula erdőmérnök, Budapest; vitéz *Karvaly* József bányamérnök, Kurityántelep; *Kertser* István mérnök, Budapest; *Kopping* Tivadar mérnök, Budapest; *Lányi* Vilmos vegyészmérnök, Budapest; *Markovitsch* Imre gépészmérnök, Budapest; *Pacher* Ervin bányamérnök, Mátranovák; *Salamon* Lipót mérnök, Miskolc; *Sallay* Imre gépészmérnök, Budapest; dr. *Schréter* Zoltán bányamérnök, Budapest; *Surjánszky* Kálmán erdőmérnök, Kaposvár; *Vértesi* László építészmérnök, Budapest; *Weber* Adolf gépészmérnök, Budapest.

Elhalálozott tagok. A Mérnöki Rendtartás 12. §-a harmadik bekezdésének megfelelő hivatalos jelentés alapján a Kamara tagjai sorából töröltettek: *Csermák* Vilmos mérnök, tiszaroffi lakos, 1929 december 1-i; várkonyi *Fodor* István gépészmérnök, budapesti lakos, 1929 november 5-i; *Gémes* Ignác Imre gépészmérnök, debreceni lakos, 1929 október 14-i; *Kölber* Ernő mérnök, budapesti lakos, 1929 november 9-i; *Pecz* Kornél gépészmérnök, budapesti lakos, 1929 október 29-i; *Simák* Lajos mérnök, debreceni lakos, 1929 május 2-i és *Wachtel* Elemér építészmérnök, budapesti lakos, 1928 október 26-i hatállyal.

8172/1929.

Felhívás

az 1930. évi kamarai tagdíj egy részének bekü désére.

A kamarai ügyrend 250. §-ának második bekezdése szerint: „Amíg a folyó évi jogerős tagdíjkivetés meg nem történik, addig a fizetést a megelőző évi kivetésnek megfelelően kell az évi tagdíj félösszegének határáig teljesíteni."

Az ügyrend fenti rendelkezése alapján felkérjük t. tagjainkat, hogy az 1929. évre megállapított tagdíjuknak legalább félösszegét a „Budapesti Mérnöki Kamara, Budapest" csekkszámlatulajdonosnak a postatakarékpénztárnál levő 28.844. számú csekkszámlája javára lehetőleg mielőbb befizetni szíveskedjenek.

Budapesten, 1929. évi december hó 28-án.

Budapesti Mérnöki Kamara.

Budapesti Mérnöki Kamara
7840/1929.

Hirdetmény.

Az alábbi jegyzékben megnevezett kamarai tagoknak a Kamarához utoljára bejelentett és a jegyzékben nevük mellett feltüntetett címére küldött 1929. évi közgyűlésre szóló meghívó azzal érkezett vissza, hogy a címzett elköltözött, illetve ismeretlen.

Felhívjuk az itt megnevezett t. kamarai tagokat, hogy e hirdetmény megjelenésétől számított 15 nap alatt a mérnöki rendtartásról szóló 1923 : XVII. t.-c. 12. §-ának értelmében jelentsék be ezidőszerinti lakóhelyüket (lakcímüket), mert ellenkező esetben a Kamara kénytelen lesz velük szemben a hivatkozott törvény fegyelmi rendelkezéseit igénybe venni A mérnöki irodát fenntartó tagok irodájuk címét, illetőleg címének változását jelentik be.

A Kamara felkéri egyszersmind minden tagját, aki az itt megnevezetteket vagy ezek hozzátartozóit ismeri, hogy velük e hirdetmény tartalmát közölni és őket a szóbanlevő bejelentés kötelezettségére s az elmulasztás következményeire figyelmeztetni szíveskedjenek, ha pedig az itt megnevezettek ezidőszerinti lakcímét ismernék, úgy ezt a Kamarával kari érdekből közölni szíveskedjenek.

A kamarai tagok lakcímének (postai címének) pontos ismerete a törvényben előírt bejelentési kötelezettségen kívül jelen alkalommal azért is sürgős és fontos, mivel az 1930. év elejétől kezdve a Kamara hivatalos lapjának kamarai közleményeit minden tag meg fogja kapni.

érdekli az, hogy ha egy mérnöki érdekeket védő, vagy mérnöki érdekkel kapcsolatos problémánál a Kamara, a mérnöki érdekeket védő testület tesz közzé egy cikket. Ugyancsak kevéssé fogja érdekelni őt az ügyvédi kamara hozzászólása egy ügyvédi kérdésnél. Azt tartja szükségesnek, hogy a mérnöki társadalom fejtsen ki erőteljesebb társadalmi működést. Örömmel hallotta, hogy a Mérnök-Egyesület, ez a társadalmi szervezet, sajtóbizottságot állított fel. Sokkal jobban tudja ellátni a feladatot ez a sajtóbizottság, mint a Kamara. Ezáltal az egyes mérnökök tulajdonképen helyes külmissziót végezhetnek, de nem a Kamarán belül, és hiába ad a Kamara közleményeket, mert a nagyközönséget ezek a publikációk kevéssé érdeklik.

A Kamara elnöke felhívta a figyelmet arra, hogy a köztisztviselők létszámcsökkentése, amely ma szinte posztulátum, a magánmérnökökre nézve igen örvendetes, mert az a véleménye, hogy a magánmérnökök így több munkához jutnak. Örvendetes, hogy a miniszter-elnök is szót emelt már az állami munka racionalizálása mellett. Arra kéri a Mérnöki Kamarát, hogy amikor az állami adminisztráció racionalizálására szó kerül, ne mulassza el az alkalmat és hívja fel a figyelmet arra a köztudomású tényre, hogy a köztisztviselők asztalai akták ezreitől roskadoznak és ha ezek egy részétől, pl. az ellenőrzési munkálatoktól mentesülnek, akkor a munka is racionalizálódik. Kéri a Kamara vezetőségét, hogy az állami munka racionalizálása érdekében fejtsen ki érdemleges működést.

Az előterjesztéshez a legnagyobb örömmel csatlakozva, felkéri a Kamara vezetőségét, hogy a hátralévő, tulajdonképen még nagyobb munkát Isten áldásával és további nagy energiával folytassa.

Több felszólaló nem lévén, *Elnök* a vitát bezárja. Megállapítja, hogy olyan javaslat vagy indítvány, amely a jelentés helyesbítését célozná, nem tétetett. A közgyűlésem bizonyos kívánságok hangzottak el, kéri, hogy a választ ezekre ő adhasa meg.

Az egyik kívánság a magánalkalmazásban levő mérnökök helyzetével való foglalkozásra vonatkozott. Nagy örömmel veszi, ha bármelyik csoportja a mérnökségnek a maga jogos érdekének tárgyalása, vagy azzal való foglalkozás érdekében a Kamara elnökségéhez fordul. Ha ilyen kívánságok külön nem jelentkeznek, nehezen állapítható meg, hogy az egyébként ismert nehézségeken milyen konkrét formában lehetne segíteni. Ebben az irányban a kartársak szíves támogatását kéri. Oly kívánság is elhangzott és ezt örömmel állapítja meg, hogy a Mérnöki Kamara ne kizáróan kari érdekekkel és kérdésekkel foglalkozzék, hanem foglalkozzék közgazdasági érdekű kérdésekkel is, hatoljon be a gazdasági élet mindazon területeire, ahol a mérnöki munka szerepet játszhatik. Kezdettől fogva ez volt az álláspontja, de a legtöbb gazdasági kérdés annyira szerteágazik, a Kamara mérnöktagjai különböző érdekeltségű körökhöz tartoznak, úgyhogy sok kérdésben leküzdhetetlen nehézségekkel találta magát szemben. De nem adja fel a küzdelmet, mert meggyőződése, hogy a Kamara hivatását csak akkor fogja betölteni, ha kiveszi munkáját a gazdasági élet irányításában is. Megnyugtathatja a kartársakat, hogy neki magának is az a felfogása, amit itt a felszólalók hangoztattak és ha eddig nem történt intézkedés ebben az irányban, annak főként az volt az oka, hogy a Kamara el volt foglava az utóbbi időben a legfontosabb kari kérdésekkel. Ami azt a kérdést illeti, hogy a nyilvánosságot nagyobb mértékben kell tájékoztatni a mérnöki kérdésekről, erre nézve titkárt kéri fel válaszadásra.

Titkár elsősorban Berger Benő tagtárs külön indítványához, illetve javaslatához szól. Megjegyzi, hogy azt az erőt, amelyet a Kamara a mérnöki célok érdekében eddig kifejtett, a kartársak széleskörű bizalmából merítette. Annyit mondhat, hogy a mérnökség nyugodtan bevárhatja a küzdelem végét. A köszönet elsősorban a mérnökök összességét illeti, akik híven kitartottak a Kamara mellett.

Több felszólaló foglalkozott a sajtó kérdésével. A nyilvánossággal való élénkebb kapcsolat létrehozását sürgetik. A Kamara eddig is törekedett arra, hogy a nyilvánossággal, a sajtóval a szoros kapcsolatot felvegye, azonban minden igyekezet dacára, sajnos, épp ezekben a nehéz időkben, ezekben a kérdésekben a sajtó által képviselt nyilvánosságot nagyobbrészt nem lehetett a mérnökség oldalára állítani. A sajtójogon alapuló hivatalos helyreigazításokon kívül egyebet alig lehetett elérni. Hogy mi ennek az oka, az nincs kiderítve, ne is kutassuk. (Felkiáltások: Tudjuk!) Ami azt a kérdést illeti, hogy az élénkebb kapcsolat megteremtése céljából esetleg egy sajtóbizottság volna kívánatos, ezt a maga részéről, mint ennek a kérdésnek ügyrend szerinti előadója, csak szívből üdvözölheti.

Somlyó kartárs felszólalására mindenek előtt azt a megjegyzést teszi, hogy — hite szerint — nem úgy értette Somlyó kartárs azt a mondatát, hogy túl sokat akartunk a munkafenntartó rendelet körül, ahogyan az elhangzott. Inkább az értelmezésben lehettek félreértések és ezért az ellenoldalon tartották túlsoknak azt, amit a mérnökség akart, viszont a mérnökök túlkevésnek tartják azt, amit kaptak. Szükségesnek tartotta ezt megjegyezni, mert Somlyó kartárs szavai különben újabb félreértésre adhatnának okot.

Somlyó kartárs néhány kérdést érintett még, amelyekről egyébként a jelentés is megemlékezik, így a közszállítási szabályzat és a földmunkás-szövetkezetek kérdéseit. A közszállítási szabályzat dolgában a helyzet az, hogy újonnan kiadott jogszabály áll előttünk; nem helyezkedhetünk arra az álláspontra, hogy a jóformán csak tegnap kiadott rendelet módosítását kérjük. A jelentés is megállapítja, hogy számos kérdésben csalódást okozott ez a rendelet; így nem tudjuk, hogy a tárcaközi bizottság külső szakértőket bevon-e majd munkájában? Ez nincs intézményesen biztosítva. A földmunkás-szövetkezetek ügyében konkrét adatokat kér a vonatkozó jogszabályok végrehajtása körül esetleg tapasztalt újabb sérelmekre vonatkozólag, hogy a szükséges lépéseket meg lehessen tenni.

Kéri válaszának tudomásulvételét.

Elnök megállapítja, hogy több felszólaló nincs és a határidőn belül indítvány sem érkezett be. Berger Benő javaslatát úgy fogja fel, hogy az nem kiegészítő javaslat, hanem bizalomnyilvánítás a vezetőségnek, amiért hálás köszönetét fejezi ki.

Közgyűlés a jelentést módosításaival határozatra emeli, a szükséges kisebb kiigazításokra felhatalmazást ad és a kiigazított jelentés felterjesztését a kereskedelemügyi miniszter úrhoz elrendeli.

4. *Balogh* Ernő pénztárnok előterjeszti az 1928. évi zárszámadást és mérleget. Kéri ennek elfogadását és a felmentvény megadását.

Elnök megállapítja, hogy szólásra nem jelentkezett senki,

az előterjesztést a közgyűlés egyhangúlag elfogadja és a felmentvényt a pénztárnoknak egyhtngúlag megadja.

5. *Pénztárnok* előterjeszti az 1929. évi költségvetést.

Elnök megállapítja, hogy a költségvetés tervezete minden tagnak megküldetett. Kimondja, hogy észrevétel senki nem kíván tenni,

a közgyűlés a költségvetést egyhangúlag elfogadja.

6. *Pénztárnok* előterjesztést tesz a zárszámadások megvizsgálására kiküldendő bizottság tagjaira nézve. Javaslatára

a közgyűlés kiküldi a zárszámadást megvizsgáló bizottságba *Méhes* Zoltán, *Orth* Ambrus és *Strasser* Miksa kamarai tagokat.

7. *Titkár Vizer Vilmos* bányamérnök, választmányi tagnak a m. kir. bányamérnöki és erdőmérnöki főiskolának a magántanári képesítés és a doktoravatás jogá-

Wachtel Elemér

497 **Rosenberger Emil.** Tiroli paraszt. Eredeti rézkarc. Eladó.

498 **Rosenberger Emil.** Este. Eredeti rézkarc. Eladó.

499 **Vermes József.** Kudelka J. háza. Építészeti tanulmány. Rajz. Magánt.

500 **Benedek Miksa.** Kettős családi ház. Rajz. Eladó.

501 **Kotál Henrik.** Fiumei tengerészeti akadémia homlokzata. Vízf. Magánt.

502 **Román Miklós és Román Ernő.** Dr. Erdélyi Miklós villája Siófokon. Tollrajz. Magánt.

503 **Sváb Gyula.** Parasztház-felvételek. Tollrajz. Magánt

504 **Wachtel Elemér.** Úti vázlat.

505 **Wachtel Elemér.** Úti vázlat.

506 **Wachtel Elemér.** Úti vázlat.

507 **Román Miklós és Román Ernő.** Aszódi izr. templom. Vízf. Magánt.

508 **Kotál Henrik.** Sárospataki tanítóképző-intézet terve. Vízf. Magánt.

509 **Sváb Gyula.** Parasztház-felvétel. Vízf. Magánt.

510 **Sváb Gyula.** Parasztház-felvételek. Tollrajz. Magánt.

511 **Wachtel Elemér.** Interieur. Rajz.

512 **Wachtel Elemér.** Interieur.

513 **Wachtel Elemér.** Úti vázlat.

514 **Schoditsch és Eberling.** Kispesti állami munkásházak. Rajz. Magánt.

515 **Wachtel Elemér.** Úti vázlat.

516 **Wachtel Elemér.** Úti vázlat.

517 **Vermes József.** Dr. Sz. S. háza. Építészeti tanulmány. Pastel. Magánt.

518 **Vermes József.** K. J. háza. Rajz. Magánt.

519 **Sváb Gyula.** Parasztház-felvételek. Tollrajz. Magántulajdon.

520 **Hikisch Rezső.** Áll. elemi isk. Szénrajz. A közokt. minist. tulajdona.

Műcsarnok 1909/10. téli tárlat

521 **Sváb Gyula.** Állami elemi iskola [illegible] A közokt. minist. tulajdona.

522 **Sváb Gyula.** Állami elemi iskola. Tollrajz. A közokt. minist. tulajdona.

523 **Sváb Gyula.** Állami elemi iskola. Szénrajz. A közokt. minist. tulajdona.

524 **Sváb Gyula.** Állami elemi iskola. Tollrajz. A közokt. minist. tulajdona.

525 **Lechner Jenő és Warga László.** Állami elemi iskola. Tollrajz. A közokt. minist. tulajdona.

526 **Medgyaszay István.** Mosonyi iskola vázlata. Vízf. Magánt.

527 **Lechner Jenő és Warga László.** Állami elemi iskolák. Tollrajz. A közokt. minist. tulajdona.

528 **Novák Imre.** Állami elemi iskolák. Tollrajz. A közokt. minist. tulajdona.

529 **Hikisch Rezső.** Állami elemi iskolák. Szénrajz. Magánt. A közokt. minist. tulajdona.

530 **Novák József Lajos.** A kilenc isten gopurája. Vízf. Eladó.

531 **Wágner Géza.** Rotterdami csatorna. Pastel. Eladó.

532 **Wágner Géza.** Charrentoni részlet. Pastel. Eladó.

533 **Garzó Berthold.** Templomi interieur. Vízf. Eladó.

534 **Vida Árpád.** Az első kép. Vízf. Eladó.

535 **n.-váradi Istvánffy Gyula.** Lucerni temető. Vízf. Eladó.

536 **Garzó Berthold.** Egy régi sekrestye. Vízf. Eladó.

537 **Neogrády Antal.** Rozsföld. Vízf. Eladó.

538 **Vámossyné Eleőd Carola.** Torockói asszonyok a templomban. Vízf.

539 **Wágner Géza.** Haarlemi Hofjesz Pastel. Eladó.

540 **Edvi Illés Aladár.** Sirályok. Vízf. Eladó.

541 **Wágner Géza.** Rotterdami részlet. Vízf. Eladó.

542 **Wágner Géza.** Hollandi szélmalmok. Vízf. Eladó.

MDK

Wachtel Elemér épitészmérnök

MMÉEKözl. 1930. I. 5. 1-2. sz. 42.l.

K

~~Baumhorn Lipot~~

~~Horvatz~~ Schwartz

Wachtl Elemér

mücpitesek

MAGYAR EPITOMUVESZET

1928. 3 sz. 23. l.

Schuler Dezső dr.

Budapest székesfőváros

1927-évi kislakásépit-

kezése.

Kárpát-utcai

csoport.

4

P

VASÁRNAP

14

Kat. Invocabit
Prot. Bálint

HÉTFŐ

15

Kat. Kolombiere K.
Prot. Faustin

KEDD

16

Kat. Julianna vt.
Prot. Juliánna

SZERDA

17

MDK

Wachtel Elemér

Pályatervet küldött be az Erzsébet királyné emlékmű tervpályázatára. Wachtel Elemér és Rerrich Béla közös terv.

Magyar Építőművészet, 1910. 10.sz. 28.l.

MDK

Wachtel Elemér

Uti vázlat.
Uti vázlat.
Uti vázlat.
Interieur. Rajz.

Képzőm.Társ.1909/10.téli kiáll.kat. 55.l.

MDK

Wachtel Elemér

Interieur.
Uti vázlat.
Uti vázlat.
Uti vázlat.

Képzőm.Társ.1909/10.téli kiáll.kat. 55.l.

MDK

Wachtel Elemér és Rerrich Béla

az alábbi pályázaton I. dijat nyertek

I. em. alaprajz, repr.

Vigadóhomlokzat, repr.

Távlati kép, repr.

A kolzsvári vigadó és városház tervpályázata. Magyar Épitőművészet 1910. aug. 8.sz. Tervpályázatok 1-21.l.

MDK

Wachtel Elemér és Rerrich Béla

az alábbi pályázaton I. dijat nyerték

Mátyás király téri homlokzat, repr.

Földszint. Alaprajz, repr.

A kolzsvári vigadó és városház tervpályázata. Magyar Épitőmüvészet 1910. aug. 8.sz. Tervpályázatok 1-21.l.

MDK

Wachtel Elemér

Uti vázlat

" "

" "

Műcsarnok 1909/10. téli kiáll. kat. 55.l.

MDK

Wachtel Elemér

Interieur, rajz

"

Uti vázlat

Mücsarnok 1909/1o. téli kiáll. kat. 55.1.

MDK

Wachtel Elemér

Uti vázlat

" "

Műcsarnok 1909/10. téli kiáll. kat. 55.l.

MDK

Wachtel Elemér

a Béga csatornán épitendő uj Hunyadi hid müvészi kiképzésére hirdetett tervpályázaton 2ooo koronás I. dijat nyert

Kitüntetések. Müvészet 1912. 73.l.

MDK

Wachtel Elemér és Rerrich Béla

A turini kiáll. magyar pavillonjának terv-pályázatán III. dijat nyertek

Magyar Épitőművészet 1910. 5. sz. 32.l.

Wachtel Elemér, lipesti építész

M.D.K.

2000 K-ás első díjat nyert a Béga-csatornán építendő Hunyadi-híd művészi hom-lokzat-kiraprásére kiírt pályázaton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1912. XXXIII. évf.

febr. 14. sz. 12 old.

Wachtel Elemér, építész M.D.K.

terve megvételben rész-
sült a Népkönyvtár és Nép-
ház pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1911. XXXII. évf.

jul. 5. sz. 5 old.

Wachtel Elemér M.D.K.

bpesti építész

Rerrich Bélával közös terve 4000 K-ás első díjat nyert a kolozsvári város háza és vigadó pályázatán

Vállalkozók Lapja, Bp. 1910. XXXI.évf.

jul. 27 sz. 11. old.

+ szept. 7. " 7. "

M.D.K.

Wachtel Elemér, épitési

terve 800 K-ás meg-
védelben részesült a föv.
Népkönyvtár és Közmi-
velődési palota pályá-
zatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1911. XXXII. évf.

jun. 28. sz. 12. old.

M.D.K.

Wachtel Elemér, építész

Rerrich Béla-val közös tervre harmadik díjat nyert az 1911-évi nemzetközi turini ipari és mezőgazdasági kiállítás két magyar pavilonjának pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1910. XXXI. évf.
ápr. 13. sz. 13. old.

Wachtel Elemér, bpesti. M.D.K.
építész

tervei szerint a kassai m. kir javítónitázat telepén róm. és görög kath. templomokat építenek.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1913. XXXIV. évf.

nov. 5. sz. 11. old.

Wachtel Elemér

és Rerrich Béla

A turini kiállítás magyar pavillonjának terv-pályázatán III. díj.

Magyar Építőművészet

1910. 5. sz. 32. l.

Tétel	Drb.		Egyes ár kor.	fill.	Összes ár kor.	fill.

egy darb 61118 számú elsői kozai.
400 koronáros kolo. betéti kompot
a tulaldalon jelzet számlám kiegyen-
letési fejében Gyalus László utol-
felvettem

Budapest 1905
augustus 27

Wachter Antal

Wachter Antal
vasmíves

Kiselejtezés
rás

501/1905 fr-hez

PÁRIS VILÁGKIÁLLITÁSI DISZOKLEVÉL 1889

KITÜNTETVE
Ezredéves kiállitási közremüködési éremmel
Budapest

KITÜNTETVE
a cs. és kir. kereskedelmi Ministeriumi nagy diszéremmel
Bécs.

WACHTER ANTAL

Épület műlakatos és vasszerkezeti muhely.

DISZMŰ-KOVÁCS.

Budapest
IX., [illegible]

IX. [illegible] utcza 26.
[illegible]

Budapest, 1905. Augusztus 25

Számla.

Nagy:
Gyalus László épitészi tanár úr.
Budapest.

10 FILLÉR

	Egyes ár kor.	Egyes ár fill.	Összes ár kor.	Összes ár fill.
Jáki ápatsági templom				
Egy kétszárnyu kapu rajz és megrendelés szerint készitve festéssel és felállitással együtt				
Egy kisebb bejáró ajtó a két kapu összes ár			400	
Összesen koronában			400	

Kitünő tisztelettel
Wachter Antal

ABLAK-SZELLŐZŐK

ÖNMÜKÖDŐ ABLAK-KITÁMASZTÓK

Egy elismervény mellékelve.

Spatz H. nyom. Dob-u. 55.

K

~~Hofbauer Otto festő~~

~~és~~

nincs Wachtel Elemér

cid

epitesz

rezit vetter az alabbi-
terop. de dijat
nem nyertek

MAGYAR. EPITOMUVESZET

1928. 2 sz. 25. l. 30. l.

(A szegedi Fogadal-
mi templom — tér
környéke rendezése-
ner tervpág ázata.)

távlati képpel

P

VASÁRNAP
17
Kat. Alak. Margit
Prot. Hedvig

HÉTFŐ
18
Kat. Lukács ev.
Prot. Lukács

KEDD
19
Kat. Alkantarai Pét.
Prot. Lucius

Holdtölte 22 ó 48. p.

SZERDA
20

..... *számlám száma.*

A leszállított árú könyvekből megrendelem az alább felsorolt munkákat. A vételárat eddigi kötelezettségemen kívül, átvételtől kezdődő három egymásutáni, havi részletben fizetem — egyidejűleg küldöm — kérem utánvételezni. (A nem kívánt mód törlendő.)

Pedi Hrlap
1940. febr. 1.

Wachtel Frigyes nyug. c. elemi iskolai igazgató, iparmeghalt szakrajztanár életének 80-ik évében Sopronban

Olvasható aláírás : .....

Foglalkozás : .....

Cím : .....

Kelt : Wachtel Frigyes

33030. — K. M. E. Ny

KÖNYVMEGRENDELÉS

Ha a könyvek címén és aláíráson kívül más szöveg nincs, 2 fillérea bélyeg elegendő

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

BUDAPEST IV,
242. SZÁMÚ POSTAFIÓK.

Wachter építész

A soproni Kaszinó építésénél,1872-ban nem említtetett az ő szerepe a tervezésben. 362.old

Winkler Gábor: Sopron építészete a 19.században
339.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.XXII.évf.1968
Sopron

Waechter ,épitész

1872-ben e bécsi épitész tervezte Sopronban a hajdani Kaszinó épületét. Eklektikus stilus, reprezentativ, bele illik a Széchenyi tér vé rosképébe. 7.old

Winkler Oszkár: Sopron művelődési középületairől. 1.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XII. 1958. Sopron

Wachter Antal

neve szerepel a Lakatos Ipartestület azon műlakatos tagjai között, akik iparművészeti tárgyak készítésével foglalkoznak.

Forbáth Károly: A szecesszió vasalkotóságának formái és mesterei a fővárosban.
Művészettörténeti Értesítő 1977/1 11.old.

Wachter Antal

A századfordulón kiváló műlakatosmester

Műemlékvédelem 1976/4/239

Perehány: A budapesti Nagykörút kovácsművészeti emlékei

Wachter Antal

Müveszi ízlésnek sem kíján
kiváló kovácsíparos.

Koczogh Ákos: Mai kovácsmüvészek.
Müvészet, 1977.julius - 30.oldal.

Wachter Antal

ez elmult idők kiváló díszítőlakatosa és kovácsmestere.

Sárádi Kálmán: Művészi kovácsolás, Budapest, 1970. 239 l

54 l.

Wachter Antal

A jánoshegyi Erzsébet-kilátó tervezője Schulek Frigye /Klunczinger Pál és Hofbauer János mérnökök segitségével/. Kivitelező Wellisch Hugó épitőmester, kőfaragó: Král Gyula, asztal osmunkák: Kovács Zsigmond, lakatosmunka: Wachter Antal.

dr. Seenger Ervin: Hatvanéves a János-hegyi Erzsébet kilátó

Budapest, 197o. 6.sz. 48. l.

Wachter Antal, kovácsművész

Sáradi Kálman: Művészi Kovácsolas, c. könyvében képek nél kül sorol fel sok kiváló diszitőlakatost. Pl. Alpár Ede, Benkóczy Pál, Berkes Kálman, Biró Antal, Farkas Gyula, Hajós Bálint, Halasz Ferenc, Pick Ede, Leyritz Árpad, Polgar Ignac, Migray József, Münczer Vilmos, Forreider Vilmos, Sima Henrik, Vagó Ignac, Wachter Antal, Zimmermann János, Skolkay Mátyás. 68.old.

Pereházy Károly: Sáradi Kálman: Művészi kovácsolas c. könyvének kritikája 66.old

Műv.Tört.Ért. 1976. XXV. lsz. Bp

WACHTER ANTAL

emlités tevékenységéről

Pereházy Károly: Kovácsmüvészeti emlékeink
a Népköztársaság utján
Müemlékvédelem, 1976. 3. sz. 171-177. l.

Wachter Daniel

ötv.

Kőmagyötvj 950 sz

Wachter Daniel

ötvös Késmárk

Kőmagyötvj. 159. l.

(1)

950

Nr. 922?

DW Daniel Wachter, e. 1828.

Etvőkészlet. — *Tafelsilber.* — Ca 1800.

Özv. Radvánszky Andorné, Radvány.

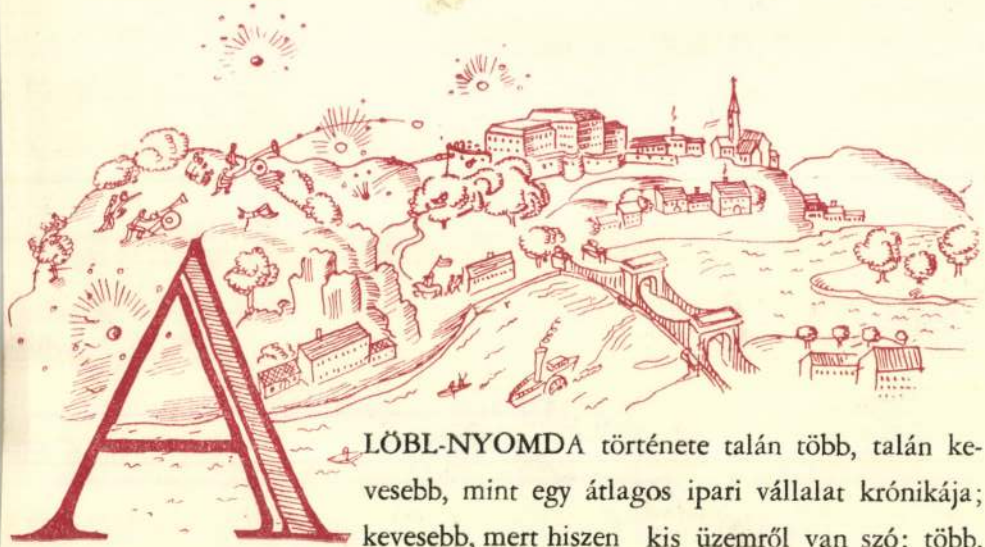

A LÖBL-NYOMDA története talán több, talán kevesebb, mint egy átlagos ipari vállalat krónikája; kevesebb, mert hiszen kis üzemről van szó; több, mert felöleli nemcsak egy nyomda történetét, de egy nyomdászcsalád generációinak életét is, sőt talán még ennél is többet. Egy nyomda a szellemi élet orchestere: rajta keresztül szólalnak meg a

Wachter Dániel

ötvös

1828 Késmárk

Kapuszaronnötvösök 47 l.

10189.

időjét kettős csokorra kötötte
be van gombolva. Felirata a kép

.

3 cm.

WÄCHTER DÈNES

SZINYEI

SZALON

MEGHÍVÓ

Tisztelettel meghívjuk Önt és családját

WÄCHTER DÉNES

FESTŐMŰVÉSZ

HERMÉSZ ÖLŐ ARGOSZ

című kiállításának megnyitására

1999. június 3-án 17 órára a Szinyei Szalonba

(Budapest, VI., Szinyei u. 2.)

A tárlatot megnyitja

Bordács Andrea

művészetkritikus

A kiállítást rendezte Sinkovits Péter művészettörténész.
Megtekinthető: 1999. június 23-ig.
A lakásgaléria 13—18 óráig van nyitva, szombat—vasárnap zárva.
Telefon: 312-0712 (Bejárat a belső udvarból jobbra.)

-K DÉNES

Új művészet

1998. aug.

20.o.

^kuJ.Németh^ma, Szabadság v. 25.
Graficieni români contemp., Bu.

WÄCHTER DÈNES

Új művészet

2001. május

22. o.

WÄCHTER DÈNES

Grafika F.F. 2001

grafikai kiáll.

310.0.

WÄCHTER DÈNES

WACHTLER FILIP, vésnök

"Wachtler Filip Graveur.Pest-Innere Stadt,Waitzner Gasse 7."-Pester Loyd Kalender...1868..681.old.
Egy esztergomi érem vésnöke volt. 87.old. 11.jegyz

HUSZAR LAJOS: Az esztergomi bazilika emlékérmei 81.old

Esztergom évlapjai,-Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

Wachtler Fülöp

vésnök

l.

Kertész nyomtatott

259. l.

Mag. 15 cm.
Rudolf trónörökös ajándékozta történelemtanárának, Rónay Jácintnak. Kohl Medárd ajándéka.

GYŰRŰ,
rany, fejében topáz.
Átm. — cm.
Osztrák munka 1875 körül.
Rudolf trónörökös ajándékozta történelemtanárának, Rónay Jácintnak. Kohl Medárd ajándéka.

Lepold Katalógus 130. sz.

CIBORIUM,
ranyozott ezüst fedővel.
Mag. 34 cm.
Magyar munka, 1875.
A talpán levő felirat szerint Simor prímás készíttette, 1875.

SIMOR PRÍMÁS KELYHE,
rany, kék és fekete zománccal és drágakövekkel.
A lábon: CALIX JOAN. CARD. SIMOR MDCCCLXXVI.
Mag. 26 cm.
Lippert terve után Anders bécsi ötvöstől, 1876.
Zománcos paténája ugyanattól.

Dan'tó 91—92. l. (Képe XXVIII. táblán.) — Irodalom. Egyházművészeti Lap I., 1880., 369. l. — Martinov: Le trésor de Gran. Revue de l'art chrétien, XV. 1881., 208. l. — Lepold—Homor 71. l. — Gerecich: PA, 192—193. l. — Lepold Katalógus 114. sz

WACHTLER FILIP, vésnök

Ezstergomi emlékérem, 1856. Wachtler, pesti mester véste, és Walter Franz, budai vésnök verte.--Előlap: EMLÉKÜL /AZ ESZTERGOMI FŐEGYHÁZ/FELSZENTELÉSE ÜNNEPÉRE/AUG. 31-én 1856 ERINNERUNG/AN DIE FEIERLICHE/EINWEIHUNG DES/GROSSEN DO MES ZU GRAN/AM 31-ten AUGUST/1856.---Hátlap: Templom képe, Bp.- 86.lap.-19-20.kép.

HUSZAR LAJOS: Az esztergomi bazilika emlékérmei
81.old

x Esztergom évlapjai,-Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

WACHTLER FILIP, vésnök

Pesten dolgozott. 1856-ban egy esztergomi emlékérmet ő vésett, de Walter Ferenc budai ötvös verte ki. A bécsi Reiffenstein et Rösch cég kiadásában megjelent könyomat után készült. A bazilikát északról ábrázolja.
19-20.kép.-86.old.-A könyomat 21.kép. 87.old.

HUSZÁR LAJOS: Az esztergomi bazilika emlékérmei
81.old

Esztergom Évlapjai,-Annales Strigonienses, 1960
Bp.1960

WACHTLER FILIP, vésnök

Esztergomi emlékére, 1856. Wachtler, pesti vésnök véste és Walter Franz, budai vésnök verte. Elöl felirat, hátul, a templom képe. 86.old.-19-20.képek. Fekete repr.

HUSZÁR LAJOS: Az esztergomi bazilika emlékérmei
81.old

Esztergom évlapjai, -Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

WACHTLER FILIP, vésnök

Egy esztergomi bazilika emlékérmet vésett, 1856-ban. Pesti mester. Pest Innere Stadt, Waitzner Gasse 7. Személyében egy uj névvel ismerkedünk meg. Az alkalmi érmek tipikus példáját mutatja müve, melyet egy litográfia nyomán készitett. 87.old

HUSZÁR LAJOS: Az esztergomi bazilika emlékérmei
81.old

Esztergom Évlapjai, Annales Strigonienses, 1960.
Bp. 1960

M.D.K.

Wachtler Fülöp

Segédletével ~~vésetek~~ metszette Tyreoler a Kossuth-bankókat,

Pataky Dénes: Az 1848-as szabadságharc grafikai ábrázolásai 181.l.
A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI III; Bp. 1961.

Wachtler Fülöp

vésnök

szül. Pesten 1816-ban, † u.o. 1897 okt 18. Már jó hírű mester volt, mikor 1848-ban a bankjegy-nyomda szolgálatába lépett, hol a Kossuth-bankók ornamentális díszét metszette. Az 1850-es években betű metszéssel is szép sikerrel foglalkozott. A bécsi bankjegy nyomda megtrivásat, noha szükös viszonyok közt élt, (harafias érzésből nem fogadta el.

Firtinger 171, 172 l.

Wachtler Tulöp
pesti vésnök
lásd okv.

Ezredéveskiáll
XV. cs. 17. l

Kegyelmes
Méltóságos
Nagyságos

Asszonyom!

Ha végig sétál a váci-utcán, szenteljen néhány pillanatot a most megnyílt „Corsó" Divatház kirakatának, ahol a legújabb gyapju és selyem szövet ujdonságokat mutatom be. Egy unalmas szabad délelőttjét pedig használja fel arra, hogy tiszteljen meg szives érdeklődésével és én örömmel fogok rendelkezésére állni, hogy vételkényszer nélkül a divat legujabb anyagjai és szinei tekintetében hő tájékoztatást nyujtsak. Nagybecsü látogatására okvetlenül számitunk

megkülönböztetett tisztelettel

CORSÓ DIVATHÁZ

selyem és szövet különlegességek

MAY RT.

Wachtler

a pénzjegynyomda vés-
nöke 1848

l

Lykaemlékkönyv

223 · l

Wachtler Fülöp

vésnök

szerepe a bankjegy-

nyomdában.

Farago Miksa

A Kossuth-bankók

kora.

Bpest, é.n.

115 l.

1009. Bologna

A XVII. századb

Szt. Sebestyén

A előtérben b
áll Diokleciánu
előre hajlik és (a
szemöldöke ba
sen mezteleneb
körül A vén
kötéllel,
A háttér hegyes

Vászon,
A Nemze

523

Wachtler Fülöp

korában, Budapesten. — Wachtler Fülöp, fővárosi vésnök, régi honvéd, ki 1848-ban a Kossuth-bankók rajzát is metszette, 81 éves korában, Budapesten. — Nagy János, a Tallián-család csikvári

Vas. Ujs. 1897.
717. l.

Mindavent

373

WACHTLER *Fülöp*, vésnök és rézmetsző, * 1816, † Budapest 1897. 1849. a pesti Landerer Lajos vezetése alatt állott jegynyomda egyik vésnöke volt s néhány Kossuth-bankó kliséjét is W. metszette. Az esztergomi székesegyház felszentelése alkalmából 1856. emlékérmet készitett.

Wachtler Fülöp

1848. Pest. A Landerer-féle banknyomda egyik vezetője

Bővebben lásd:
Fürtinger Károly: Ötven esztendő a magyarországi bankjegynyomtatás történetéből. Budapest. 1900.

Ez adat: Századok 1901. 254. l. a könyv ismertetésében

Wachtler Fülöp

A másik két fornitos nagyá-
gu emlékérmet Wachtler
pesti vésnök metszette és Wal-
ter Ferenc budai ötvös verte,
előlapja a basilikát északi
oldalról tekintve, a hátlap
pedig ily felirást tüntet fel:
„Emlékül az esztergom fő-
elyhán felszentelése ünnepére.
Aug. 31-én 1856. — Erinne-
rung an die feierliche Ein-
weichung des grossen Do-
mes zu Gran am 31. Au-
gust 1856." Ára 30 kr.

Major István: Esztergom.
Vas. Ujs. 1856. 353. 1

Wachtländer Janos

puspöki avtalos

l.

Kapbarokk

Reg. Tars. Evh

II. 254. l.

265. l.

Wachslender János

műasztalos.

XVIII. 27.

l.

Tanulmányok Bp.

multjából. 41. l.

[1] Ex veteribus plerique, sed iam fugientibus iditionibus revocati. Quidam nunc primum editi. (BONGARSIUS Jakab kiadása.) Francofurti, 1600. 2-r. Ott szerepel a sárospataki főiskolától 1686. dec. 7-én elvett könyvek között (Sárosp. Ref. Lapok. 1909. 499. l. 35. sz.)

[2] & reconditarum. centenarii XVI. cum indice Ioan. Ioc. Linsii. Lavingæ, 1600—1608. 2 vol. in-fol. A 2-ik kötet ma is megvan. Jelzete: *ZZ. 840.* Az előtábla belső lapján I. R. György következő, sajátkezű feljegyzése olvasható: «*Emi hunc librum a plebano niag Sarosĩen per florenos R 12, 50 Georgius Rakoczÿ m. pr. Non est currentis neque volentis sed miserentis DEI.*»

[3] Szerző † 1552. E művei, valamint a következő 23., 24. szám alattiak Baselben, a XVI. sz. közepén jelentek meg. JOVIUS e művei ott szerepelnek a sárospataki főiskolától 1686. dec. 7-én elvett könyvek között 26., 30. és 52. sz. a. (Sárosp. Ref. Lapok. 1909. 499., 500. lap.)

[4] Hogy melyik, nincs jelezve. Talán a «Dialogus de Bello Germanico» című?

[5] V. ö. a 22. sorsz. jegyzetével.

[6] Theodori. — Kiadásait lásd ugyane szakasz 5. sz. fűzött jegyzetében.

[7] Lásd ugyane szakasz 3. fűzött jegyz.

[8] Frankfurt, 1607. Ma is megvan a saujhelyi piarista rendház könyvtárában. VISEGRÁDI id. m. 44. lap, 76. szám.

WACHTLÄNDER. József antalh

(1750 k.)

KOPPÁNY Tibor: A Balaton környékének
műemlékei. Bp. OMvH, 1993 48,180

Szentpál Olga 137
Szényi Gábor 1759
Szepesi Anna 2118
Szepesi Attila 2405
Szepesi Dóra 1961
Szépfalusi István 2536
Széphelyi F.György 2233
Szépréti Lilla 1836
Szerdahelyi Csongor 412
Szerelmey Miklós 1589
Szervátiusz Tibor 533, 2677
Szigethi Ágnes 1121, 1218
Szigeti László 2279
Szigetvári György 1720
Szíj Béla 1562
Szíj Rezső 1572, 1963, 2290, 2395, 2564
Szikora Katalin 2175
Szilágyi András 1774
Szilágyi András építész 483
Szilágyi András művészettörténész 676
Szilágyi András üvegtervező 2241, 2262, 2314, 2318-
Szilágyi Bernadette 2745
Szilágyi Dezső 433
Szilágyi Erzsébet 155, 2088
Szilágyi Ferenc 1336, 1364, 1463, 1477, 1480, 1541, 1588, 1592
Szilágyi Gábor 317, 1420
Szilágyi Géza 117
Szilágyi Ildikó 2678
Szilágyi István 421, 2127
Szilágyi János 1271
Szilágyi Jolán 2679
Szilágyi Júlia 2548
Szilágyi Mihály 461

Paul Wachtlender

Feltételezett építésze és munkatársai – Paul Mojser püspöki kőműves, Antonio Orsatti stukkónűvész és Paul Wachtlender püspöki asztalos – igényes munkát hoztak létre...

Végvári Lajos, A sümegi Maulbertsch treskók 15. l.

Budapest 1967

Wachtländer József

asztalosmester a sümegi kápolna építésére köt szerződést 1751-ben.

Deresényi Dezső, Gólya József, Entz Géza:
Magyar műemlékvédelem II (1959-60)
Budapest, 1964.

14.3 f.

Wachtlender, Paul
asztalos MTK

A sümegi püpöki palota feltételezett é itésze és munkatársai:

Paul Mojser püspöki kömives,
Antonio Orsatti stukkómüvész
Paul Wachtlender püspöki asztalos.

16.o.

Végvári Lajos: A sümegi Maulbertsch freskók.
Bp. 1958.

WACHTLER LAJOS és KOLBENHEYER MÓR, építészek

Az akademikus, szigorú historizmus építészettörténetét Sopronban az 1869 és 1872 között felépitett Liszt Ferenc Művelődési Központ épülete nyitja meg.-Wächter Lajos és Kolbenheyer Mór műve.- 209.old

WINKLER GÁBOR: Sopron 19.századi építészeti emlékeinek védelméről 195.old

SOPRONI SZEMLE, Helytört.folyóirat, XXVIII.évf. 1974 Sopron, 1974

Wächtler bécsi építén M. D. U.

Sopron, volt Kasinó, koraeklektikus 1872.

Genth. Müeml. 1959 I. 310

Waechtler, építész

Hátrahagyottai a soproni kaszinó tervrajzait el akartak adni a városnak, igy kiderült, hogy nem a Kolbenheyer által al tervezett került kivitelezésre, hanem Waechtler terve. 287.old

Cs.E./Csatkai Endre/: Ki épitette a soproni Liszt Ferenc Művelődési Házat? 283.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XXI.évf. 1967
Sopron

MDK

Wack Gézáné, iparm.

Magyar Iparmüvészet, 1931. 39. l.

WACZEK, Mathias, pozsonyi kőművesegéd

M. W., Maurergesell, † 40 éves korában, Pozsony, 1846 augusztus 4. (1846, 608 l)

—

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Waczinger Tamás

pancélgyártó

Kassa. 1560.

o Kem o

272. l.

Waczpaur J. MDK

Repr.: Pest Waczpaur térképén 1764-ből.

73.o. 60. kép.

Borsos - Sódor - Zádor : Budapest. Bp. 1959.

mdk

Waczpaur Lénárd

pesti térképe 1764. Szervitarendi szerzetes volt. A térképen jól láthatók a sugárszerű főútvonalak, kereskedelmi útak. stb.

Bertalan Vilmos A Kiscelli Muzeum. 19. l
Bp. 1963.

M. D. K.

NACZPAUR Lénárd

Pest térképe a városi homács részére 1764.

/ Mappa universlis territorii Regiae Liberaeque Civitatis Pestiensis 1764.

Tóth Andrásné Polonyi Nóra: Müszaki munkálatok Pest árosában a XVIII. században
anulmányok Budapest multjából XIV. Bp. 1961.

244.l

WACZPAUER Lénárd rajzoló, térképész, szervita szerzetes

Gál 1989 20-21.p. 1764

nelmi konnotációit teszi installációi alapanyagává. A nagy forradalom proletkultos formavilága, a heroikus utópiákat sugalló konstruktivista Új Világ összekeveredik a történelem viharai által szétzilált különféle kultúrák fragmentumaival. Töredékek rétegződnek rá másfajta töredékekre, stílusidézetek sorozatán keresztül jelenik meg a rendkívül komplex jelentésstruktúra. Heroikus optimizmus, világmegváltó forradalmiság fordul át az örök emberi tragédia végzetszerűen kikerülhetetlen katasztrófáinak mementóivá. Az egykor ég felé törő, az emberi történelem tabula rasa-ját ígérő konstruktivista világépítmény Bachman és Rajk installációiban kiegészül az örök mítosz – a küzdelem és elbukás – tragikus díszleteivel. Mert itt minden díszlet, tudatosan éreztetett „alkalmi építmény", mint a proletkult agitprop építményei, ám ezen a posztkonstruktivista „világszínpadon" Kelet-Európa élte le reményekkel teli, majd reményektől megfosztott életét.

Pátosz és irónia, art decos esztétizmus és a valóságos dráma megsejtése teliti végletes feszültséggel *Kovács At-*

torz önáltatá-
szító meg
szetellenesség
mentum fájd
mélyén meg
dések valósá

Szalai Tib
szen más val
épített városa
állítótermek
lult struktúr
képzeleti arc
az építés mag
táruló soha n
ember utópi
manifesztum
tőség, mint f
lehet egy maj
li – megsejté
mikus terekbe
lósága, ám l
konkrét elk
anyag nélküli
kedéshez, fiz
nem kötődő
szellemi létez

Trombitás
len van a töre
zésével dolgo

WAC2 PAUR Lénárt

FODOR Ferenc; A magyar térképirás.
1-3. Bp., 1952-1954

249. 251.

MDK

136o22. Waczula Antal,

IX.Kinizsi-utca 9411 hrsz. 3 emeletes házra.

Magánépitési engedélyek Budapesten.
Vállalkozók Közlönye. 19o7 jun.12. 5.1.

Waczula Gyula

épitész Sashalom

l.

Váljubal 535. l.

ŐVÁROS GÁZMŰVEI

KÁLMÁN-TÉR 20.

MDK

Waczula Rezső épitész

Vállalkozók Közl. 1909. márc. 24. 5 l.

Waczula Rezső

Építész

Nagy Kálmánné részére

Tompa utca

4 emeletes ház

Építő Ipar 1912. 93. l.

(Magaiépítési engedélyek.)

MDK

Waczula Rezsö

Ráday-u. 9275. hrsz. négyemeletes haz;
terv. Waczula Rezsö.

Cikk: A maganépitési bizottsagnak maj.2-an tartott ülésén új épitkezésre nyert engedélyt.

Épitő Ipar, 1910.máj.8. 19.sz. 204.l.

Wadas János

ónműves

l.

Mihalik pesti ónműves

29. l.

Ku

Waddel Waddel

Az Eskü téri és Fővám téri hidak terveire kiirt pályázatra /1894/ az amerikaiak 16 tervet nyujtottak be de egyik sem kapott dijat.
Waddel tervét egy szakkönyvben bemutatta.
Csoda, hogy"ilyen szörnyü tervet" benyujtott.

39.o.

Dr. Mihailich Győző : A XIX. és XX. századbeli magyar hidépités története. 1900. Bp.

Wadler Jenő

festő

koll. kiáll. Nagybecske-
reken.

vod

Torontál. 1912 dec. 24.

(Nagybecskereki festők
kiállítása.)

Streitmann Antal helybeli
festő tanítványa Mün-
chenben, Overdában és
Budapesten tanult.

698. sz.

Wadler Jenő

festő, figurális képeiből
kollektiv kiállitást rendezek
Nagybecskereken. 1912. dec.

röd

Nagybecskereki festők
kiállitása. Torontál 1912.
dec. 19. 7.

U. 19.

11	550·35	50·17
12	500·18	51·19
13.	448·99	52·21
14.	396·75	53·30
15	343·45	54·39
16	289·06	55·50
18	233·56	56·63
17	176·93	57·79
18	119·14	58·97
19.		
20.	60·17	60·17

Wadler Jenő

festő

U. 19.

Laid Önéletrajzát

a kép mez adattárában

L. Vadler alatt is!

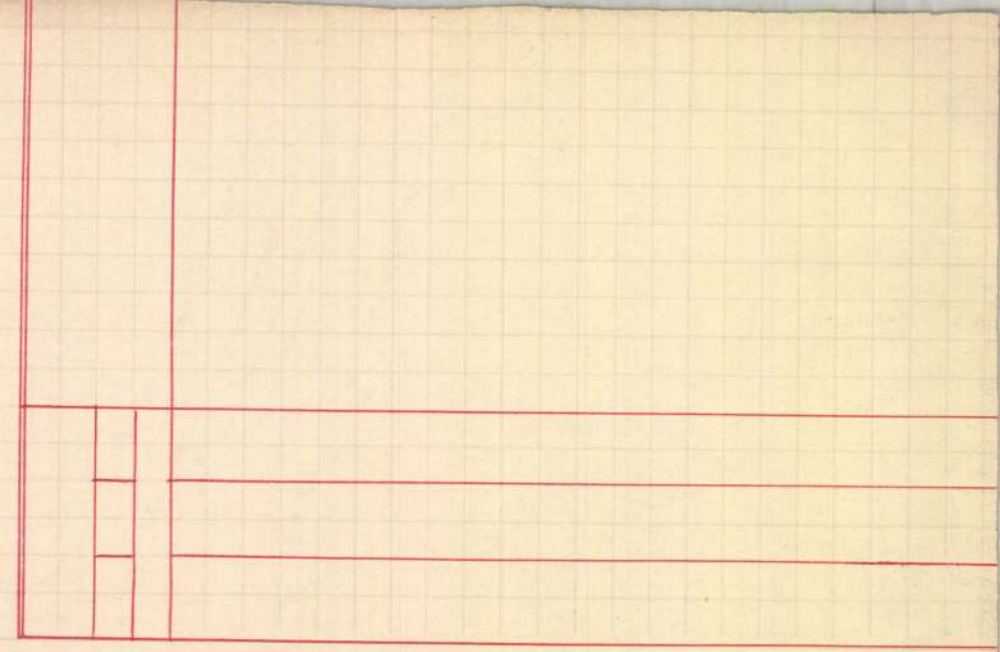

Wadler Jenö

U. 698

Kiállitások

Kunstverein/München/kiállitásán
Wadler Jenő müveivel

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
182-186.
"Müncheni levél"

MDK

Wádler Jenő

Nemzeti Szal. kiáll. Nagykőrös. 1926.

Waczpauer Lenart Marian

servita atya

1764.

Rómer: Régi Pest.
94. l.

Weinethy Lajos

a pesti főtemplom
tört. 421. l

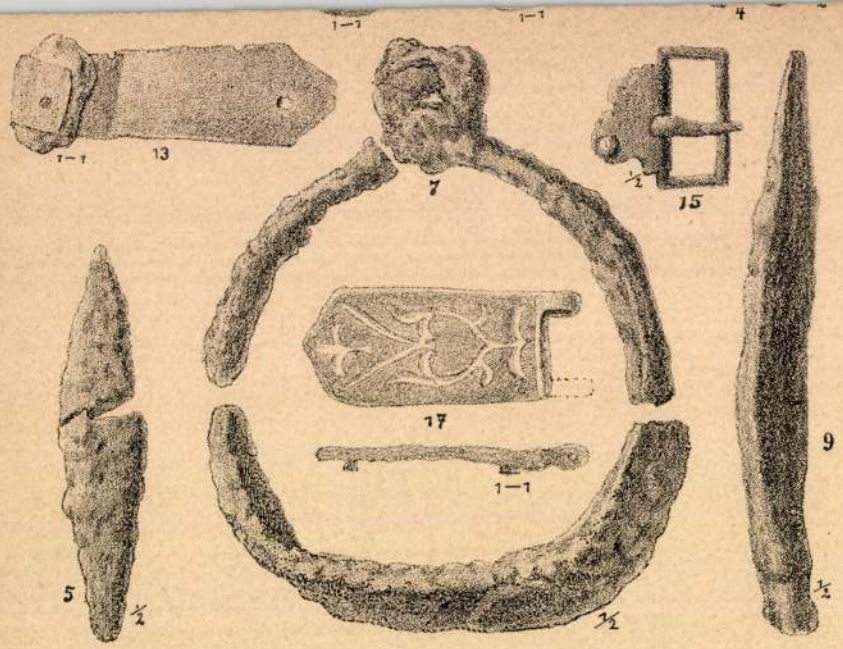

SZEGED-ÖTHALMI LELET.

Lásd 343—336. lapon.

Waczpaur Lénárt

Waczpaur Lénárt Mária, pesti szervi-
taatya, térképrajzoló

Muz. és Kvt. Ert.

VII. 28.

Waczpaur Lenárt Mária

lásd

=

Brnk 18

..... *mühely.*

elyfőnökség!

...év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

re ..... számu .....

biztam.

..... évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Wagenmeister József

pesti festő

lásd

Agrirciapáts

20, 21, 106, 107–109,

110 l.

A zirci apátsági templom freskói fentitol 1744-ből.

Repr. u.o. XIII

tábla

1741-ben a trénörökös (II József) születésének örömére a pesti tanács diadalkaput állít, ezeket fenti díszíti festmenyekkel 120 frtért.

u.o. 21. l.

Kehely, aranyozott ~~ezüst~~ opéz, hatkarélyos talp, vésett nodus. Mag. 18·5 cm. Német munka a XV. század elejéről.

nyabba aranyozva

Keresztény Múzeum Esztergomban. Egyházművészeti Lap V – 1884, 362 l.

Schnütgentől vette Simor 1884.

—

Gerevich: PA, 259 l.

Wagmeister Miklós

Kőfaragó
sirköve Kassa
1483-ból. + 1478(?)

Fröde: MMÉE közl.
1900. 440. l.

Fröde tévéd, amikor
W.-t kőfaragónak
hiszi
lásd Wick Béla
munvét

vegyes

d. 68

1 köt. 8r

Hampel

József

A magyarhoni bronzkardokról.

Különnyomat.

1.–15. M.

Wagenmeister Józef

pesti festő

l.

Bierbszerzetesek

175, 198. l.

a zirci barok apátsági templom hajójának falkepeit festette a XVIII. században

Wagenmeister József

készitette a debreceni ref. kollégium templomának freskőit. A témája Mária mennybe érkezésétől a ciszteri szerzetesek tevékenységéig.

Müvészet és felvilágosodás

Akadémia Kiadó 1978 619 old.

Hajnóczi: A zivi . . .

~~Balogh I: A debreceni ref. kollégium~~

gyüjteményének keletkezése

Wagenmeister József

Jelentős tehetségű festő, pesti munkásságával nem maradt emléke, csupán azt tudjuk, hogy részt vett 1741-ben egy diadalkapu festésében.

Budapest története III. Bp. Akadémiai Kiadó 1973. 643. old.

Wagenmeister
Józef
Jestö XVIII 22
l.
Fürsthangar
35. l.

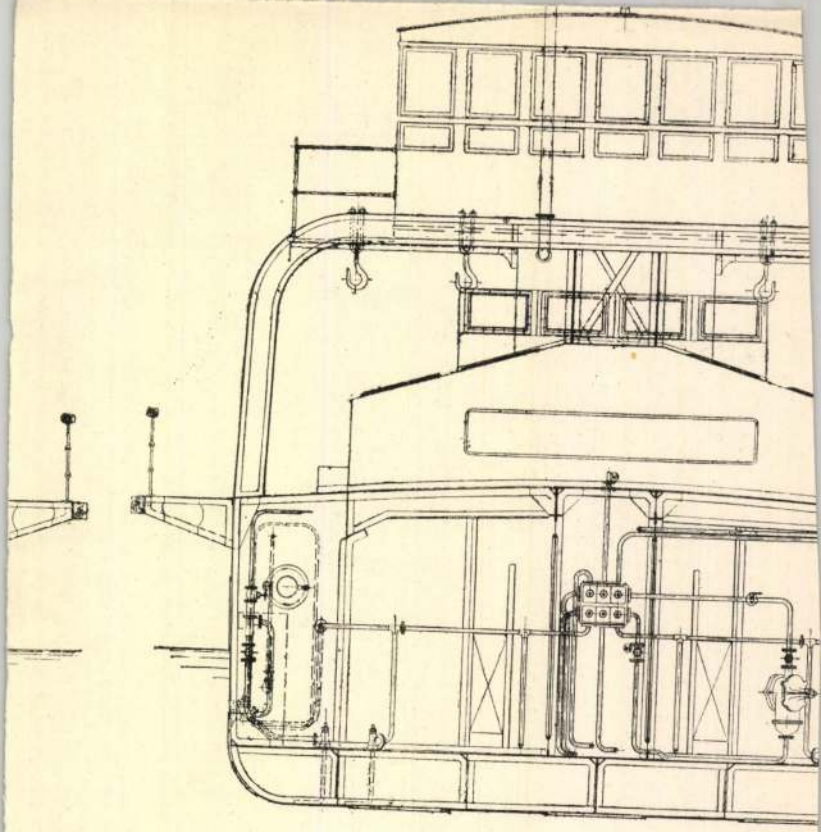

g: A—B a csavargépek előtt, C–D a kötéldob teng

M. D. U.

WAGENMEISTER József festő

Zirc. Ciszterci templom falképei.

Magyar épílesret. Bp. 1954. 81. l.

310

Wagenmeister József.

Pestő

Gentmüeml.

507. l.

A vall.és közokt.m.kir.minis
sza.kelt és a IX.ker.állampé
mása:

KIFIZETT
MAGY. KIR. ÁLLAM

A fogarasi gör.sz
tási költségeihez hozzájárul
gélyt engedélyezvén, utasito
az összeget a Muemlékek Orsz
vatalos nyugtatványára elszá
fizesse ki s a fent megjelöl
el.

Wagenmeister József

pesti festő

a zirči apátsági templom
freskómak festése kizba
meghalt Zircen 1748-
ban., az apátsági templom
kriptájába temetik.

Agzirciapáts 21. l.

Madonna madarat engedő Jézussal. Öntött bronzdombormű, mag. 20·5 cm. Kleogót, XIX. század.

Wagenmeister József

pesti festő

1744-ben kifesti a Zirc-i apátsági templom a szentély, és az építés-ben levő templom hajójá-nak eddig elkészült bol-tozatát.

Horváth Konstantin dr.

Zirc története.

Veszprém 1930. 138. l.

n. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől.

.eln. szám.

A Müemlékek Országos Bizottsága tek. Elnökségének,

Hivatalból.
olgálati ügyben.

Budapest. IX.

Wagel József

1881/82 – 1883/84

Ferkápzomfoiskávk

147.

Nemzeti Legitimista Néppárt
V., Bálvány-u. 5.
Telefon: 883-37, 883-68.

Kedves Barátom!

Többször és nyiltan szállítam szem
mely a mai veszedelmes külpolitikai he
vezetett. Nem sikerült. Ezért még a kép
pártjából.

Az ország sorsáért való mélységes
kapcsolatom arra kötelez, hogy tovább kü
érdekeit, a polgárság nyugalmát és a gaz

Én tehát felveszem a harcot, an
ki az országot a mai szörnyű helyzetéből

kibontom a legitimizm

„Istenért, Ki

Wage József

Szül. Budapesten 1861 nov. 7
Rk. 4 gim. Grösst -
Művésznövendék
1881/82. I - vendéglátó ...
1881/82 II. " "
1882/83 I. " "
1882/83 II. " "

Hof-Bibliothek, Beč
VII. 219

Nem magyar honosokat nem

* A választói jogosultság az **illető rovatban** egy 1-es szám beirásával jelölendő meg.

Wage József

Mit. 1861 nov 7.

1884/85 I. fertenéti ontaly

1885/86 I. " "

Husz János IV. 129

Wage József

szül. Budapesten 1861

nov. 7

1883/84. I. folytatólagos.

1883/84. II. n. o.

Hajtü IV. 123

Waelder - Kienle

MDK

a 6o. gyal. ezred hősi emlékműve Egerben

Képes Pesti Hirlap 1932 LIV okt. 11. 2 o.
Fénykép

Waeteler Gyula

restaurálta 1927-ben a debreceni
Szent Anna templom homlokzatát.

Dercsényi Dezső, Entz Géza, Havassy
Pál, Mezényi Ferenc: Magyar műemlék-
védelem 1969-70. Budapest, 1972

3340

EMRICH W A G A T S , textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 465.- Herr EMRICH W A G A T S
Felvétel ideje: 1845. 10.Aug. 163.old
Hová vették fel: Neustadt an der Wag, /Vágújhely/.

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A Textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Veszélyben a zirci felújítás

A ciszterek reménykednek: nem állították fel hiába az állványerdőt, folytatódhat a templom felújítása

Fotó: Áfrány

A harmadik freskót restaurálja a *Král Éva–Felhősi István* restaurátor-képzőművész házaspár Zircen a ciszterek templomában, és a Szűzanya találkozása a ciszterekkel című eredeti Wagenmeister-freskó már szépen kezd kibújni nemcsak a rákent festékréteg, de a gyertyakorom és kosz alól is.

Mint ahogy tavaly már hírül adtuk: a ciszterek anyagi áldozatvállalásának és Felhősiék már-már sziszifuszi munkájának köszönhetően a zirci templomban megújult két, 1748-ban készült freskó. A freskórestaurálással egy időben megkezdődött a nagy orgona felújítása és a faszobrászok is munkához láttak.

A hatalmas anyagi erőket igénylő templomfelújítási munkálatokat az elmúlt év során rengetegen megcsodálták, többek között Zircre látogatott a Kabhegy Klub is, amely megyénk jeles személyiségeit, gazdasági és szellemi potentátjait tudhatja tagjai sorában. Ennek azonban ma még sajnos nincs érzékelhető eredménye: a ciszter rend templomfelújításra fordítható pénze lassan elfogy. Így aztán a legnagyobb kétségek között állították fel ismét az irdatlan állványerdőt, mert e pillanatban sajnos nagyon könnyen elképzelhető, hogy jó darabig csak az a freskó kaphat új életet, amin a Král–Felhősi házaspár most dolgozik. Még az is megtörténhet, hogy a faszobrászoknak is – pénz hiányában – el kell köszönniük Zirctől.

(üs.)

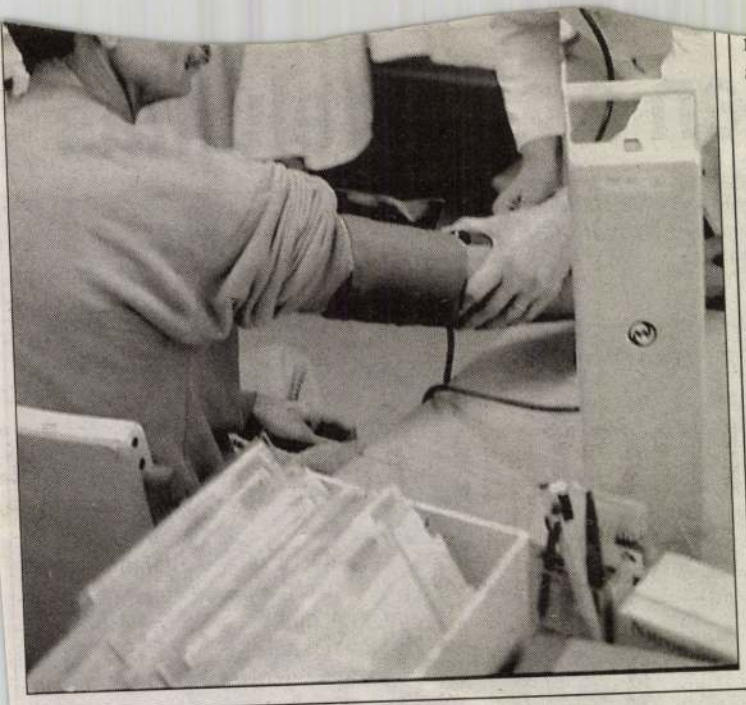

rendszer jöjjön létre, amely ápolja a nemzettudatot.

A fórumon felszólalt *dr. Szabó János* országgyűlési képviselő is. Beszédében kifejtette: ha a jelenlegi koalíció nyeri meg a választásokat, akkor néhány év múlva a magyar ember még cselédnek sem kell saját országában. Ezzel kapcsolatban utalt a külföldiek földszerzésére, az olcsó keleti munkaerőre, a nagybirtokok kialakulására. Arra a kérdésre pedig, hogy milyen esélyt ad pártjának a választásokon, Szabó János egyértelműsítette, hogy a körülmények a kisgazdák malmára hajtják a vizet. Nekik nincs más dolguk, mint ezt az esélyt számukra kedvező helyzetbe hozni.

– németh –

ácsok európai vetélkedése

alsóörsi Halásztanya és a csopaki Dobó vendéglő szakácsai készítették el.

A belépő egy-egy, a régióra jellemző étel elkészítésének és történetének kidolgozása volt. *Dancs Gyula*, a Halászkert szakácsa az előétel kategóriában a Kab-hegyi vadsaláta, ugyaninnen *Böröcz Sándor* a halételek kategóriában az Öreg-hegyi fogastekercs joghurtos, muskotályos mártással, végül a húsételek kategóriájában *Gősi Péter*, a Dobó vendéglő szakácsa a Bakonyi töltött pulykamell receptjének, elkészítésének kidolgozásával nyerte el a részvétel jogát. A verseny költségeit a szakácsokat foglalkoztató üzletek finanszírozzák.

gy. á.

Madárvédelem szigeteléssel

Több ezer madár – köztük jó néhány törvényesen védett – pusztul el évente áramütés miatt hazánkban – tájékoztatta lapunkat *Megyer Csaba*, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park munkatársa.

A fehér gólyák elsőként kaptak országos szintű segítséget – mondta el a szakember –, amely a villanyoszlopok fölé emelt kosarakkal eredményes beavatkozásnak bizonyult. Mára azonban kiderült, hogy további madárfajok – köztük a kerecsensólymok – ugyancsak gyakori áldozatai az áramütésnek. A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület ezért kezdeményezte a nagyfeszültségű villanyvezetékek utólagos műanyag szigetelését. *Baja Ferenc* szakminiszter a napokban úgy fogalmazott, hogy a távvezetékoszlopok utólagos szigetelése nemcsak a természetvédők, hanem az elektromos szolgáltatók és fogyasztók érdekeit is szolgálja. A Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium 29 millió forinttal támogatta a központi környezetvédelmi alapból a szigetelőprogramot.

– Megyénkben most szervezünk akciót olyan tájegységeken, ahol jelentős nagyságú ürgeállomány él. Így tudjuk csökkenteni az olyan értékes nappali ragadozómadarak áramütéses baleseteit, mint a kerecsensólymoké. Ezek a madarak ugyanis elsősorban ürgéket fogyasztanak. Ilyen meggondolásból a Kab-hegy térsége, valamint a Bakonynak a Kisalfölddel érintkező pereme jön számításba – mondta el Megyer Csaba.

(bj)

Wagenmeister
festő

M.D.K.

A ~~[illegible]~~ civci templom három boltmezejét festette.

Pirzbauer István: A magyar szerzetes tanítórendek régi
Bp. 1930. gitkeréseiről. 20 l.
Civci apátság

EMLÉKLAP

ANNO 1997

Fotó: Szelényi Károly

ZIRC CISZTERCI APÁTSÁGI TEMPLOM

Wagenmeister József falképeinek restaurálása

WAGENMEISTER József fal

A RESTAURÁLÁSI MUNKÁK SORÁN
AZ ÁTFESTÉSEKET
TÁVOLÍTOTTUK EL AZ EREDETI FRESCO
HELYREÁLLÍTÁSA ÉRDEKÉBEN.

INNOCENT FERENC ÁLTAL 1891-BEN FESTETT FALKÉP
LETISZTÍTÁSÁVAL

ELŐKERÜLT

WÁGENMEISTER JÓZSEF ÁLTAL
1744–1748-IG
FESTETT FRESCO RÉSZLETEI LÁTHATÓK

FALKÉP-RESTAURÁLÁS: NOSTRA BT.

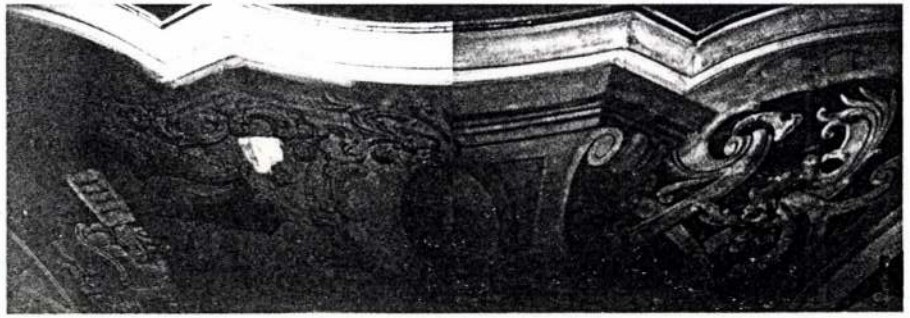

WAGNER, festő

Erdődynek dolgozik a bécsi Himmelpfortgassen
1728-29

Ars 1997 246.

ők körében,

irattal.

keny ablakkal.

n szobrocska

talppal, áttört

jes gombbal,

1651 Die V. I.

. századbeli

al. Belsejében

Gabriel Boska

sén 1807; régi

WAGNER Gyula építész

1903- Tervénél

Julian István: Kecskemét város építészete. Kecskemét, 1998.
180., 202

pályázata. 73.
et 1907. évi

zat eredményei. 73.
ervpályázata. 73.

k. [Bálint és Jámbor:
77-78. és 85-91. ill.

építészkiállítás. 79-82.

z Earl's Court-i magyar

. A müncheni kiállítás.

ítása. Wien 1908. 97-98

M.D.K

WAGENMEISTER József testő

Zere Ciszterci templom falképei

Gerő László: Magyar építészet hola-
dó hagyományai Bp. 1951. 42. l.

Wagenmeister József festő M.D.K.

pesti

Zirc – ciszterci templom freskói

Genth. Müzeml. 1959 I. 441

M. D. K.

WAGENMEISTER József festő

megh. 1748 Zirc

· 1741 Pest díszdekoráció II. József születésére

1744-48 Zirc ciszter t. mennyezetképei

1745 ? Sümeg rk. t. szentély kifestése

1744 ?

Garas XVIII. sz. 64, 67, 195, 205, 260, 274.

Wagenschein

bécsi festő

vód

Dr Szendrei János: A koronázási díszhintók. Magyar Iparmüvészet 1917. 21. l.

A koronázási díszhinton lévő mitologiai jeleneteket festette.

A kocsi III. Károly rendeletére ~~Bécs~~ Madridban készült. Nem értem, hogy került rá bécsi festő munkája?

VAGYON — II. MÉRLEGSZÁMLA 1929. É

		Egyenként		Összesen	
		pengő	fill.	pengő	fill.
1	Pénzkészlet			9.143	83
2	Értékpapírok*			2.217	16
3	Folyószámlán:				
	M. O. K. T. árnál			11.012	—
4	Takarékbetét			5.117	64
5	Gyüjtemények			14.600	87
6	Leltári ingók			—	57
	Veszteség 1925-ben 7.103·69				
	» 1926-ban 3.573·40				
	» 1927-ben 1.195·91	11.873	—		
	Nyereség 1928-ban 225·29				
	» 1929-ben 814·60	1.039	89	10.833	11
				52.925	18

* 120.400 korona névértékü hadikölcsön
418 pengő 36 fillérrel szerepel

Budapest, 1929. december 31-én.

Ascher Kálmán s. k.
pénztáros

Hauswirth
gazd. bi

Megvizsgálták és rendben találták a kö

Brunner Antal s. k.

Pongrácz Ján

ÉLŐ MULT...

Római levél

Róma, 1931 február

Nincs a világnak — Román kívül — még egy szöglete, ahol az ember — az idegen is — annyira közvetlenül érezné azt, hogy a Tegnap és a Tegnapelőtt voltaképpen szerves része a Mának, s hogy a Mult a Jelennek minden legkisebb ötletét, gondolatát, mozdulatát determinálja. S ez nemcsak a külsőségekben van így; nemcsupán abban, hogy a fasiszta »alla romana«-köszönést a 2000 év előtti rómaiak mintájára vette fel újra Mussolini uralma. Nem. Maga az egész néplélek, minden érzelmével, kilendülésével, babonájával, humorával, nagyságával igazi, folytonos örököse a Multnak — sokkal inkább, mint bárhol másutt a világon — és, meglássák, eljön még egy Benedetto Croce, aki kimutatja majd, hogy az egész fasizmus semmi más, mint az örökké visszatérő római barokkulturának egy újabb fázisa: patetikus, extatikus, viharvert, astruktiv és mégis maradandó, mint Bernininek a Piazza Navonán álló szoborműve, a krokambus-hullámok tarajára rahelyezett ősi obeliszk, a barok művészetnek ez a legtipikusabb képviselője...

A Mult itt Itáliában igazán szerves része a Mának. Ezt akkor éltem át a legplasztikusabban, amikor egyszer Firenzében a kora reggeli vonat érkezése után nyomban bementem a Duomo alá. Reggel félnyolc volt, a gyerekek iskolába vonulásának ideje. És három maszatos kölyök — elemisták lehettek — megállottak a Verocchio kapubronzai alatt. Majszolták a kenyerüket s teli szájjal, nagyokat ordítva magyarázgatták egymásnak (szószerint így történt!), hogy mit ábrázolnak a bronzok s hogy milyen szép a patinás bronz színharmóniája a fal fehér márványával...

És azért is eleven része a Mult az örök Itáliának, mert nincs nap, amely ne szolgálna valamely újabb meglepetéssel a föld alól, vagy porlepte múzeumok, homályos templomok zugaiból. Ahol az európai sajtó hasábjain kicsinyes pártpolitikai áskálódások vagy véres szerelmi drámák riportjai töltik a teret, ott az olasz napilapokban minduntalan új meg új leletek, művészi felfedezések, múzeumnyitások hírei a Szépség halhatatlan kultuszával töltik el a közvélemény lelkét.

Ime, egy marékra való ilyen híradás.

*

A néhai nagynevű De Rossi, aki az ókeresztény Rómát voltaképpen felfedezte, kiszámította, hogy Róma városa és környéke földjének színe alatt kb. 600 kilométernyi hosszúságú katakombáknak kell lenniök, vagyis együtt olyan hosszúaknak, mint a Rómától Velencéig terjedő útnak. Ebből az ismeretlen földalatti világból pedig eddigelé összesen csak 80 kilométernyit tártak fel s így nem csoda, ha gyakran bukkannak újabb meg újabb földalatti komplexusokra. Ezúttal a Via Salariát a Via Tiburtinával összekapcsoló új országút építése alkalmával bukkantak egy eddig feltáratlan katakombára, amely a Kr. u. negyedik századból való s benne még keveredik a pogány hagyomány a keresztény új tanítással. Így pl. az egyik sírkamrában négy szarkofágot leltek, amelyek közül az egyik pogány díszítésű, a többi három pedig keresztény témájú.

*

A keresztény archaeologiának egyéb eseménye is volt a közelmult hetekben. A Szent Péter-templomban ismeretes az az óriás méretű, Bernini-féle csoport a főoltárnál, amelyen az egyház négy tanítója, Ambrus, Ágoston, Chryzostomus és Athanázius magasra emelnek egy bronz trónszéket, a Pápai Szék szimbolumát. Kevesen tudják, hogy e szobormű belsejében van elzárva az az ősi, valódi szék, amelyet a hagyomány Szent Péter alakjával kapcsol össze. A szobormű belsejébe kis ajtó vezet, amelyet évszázadon-

Im 18. Jahrhundert, als sich die Bestellungen wieder erfreulicherweise vermehrten, änderte sich das Verhältnis insofern, dass in den spärlichen Fällen, in denen wir Kopien nach Stichen konstatieren können, es eher italienische Meister waren, deren Werke als Vorlage dienten. Um nur ein nicht bekanntes Beispiel anzuführen: das den Tod des hlg. Franz Xaver darstellende Altargemälde der Ofner St. Annakirche, 1768 von Franz Wagenschön gemalt, ist mit Benützung eines Stiches des Italieners Francesco Bartolozzi entstanden, den dieser nach einem Bilde des Malers Fr. Xav. Palcko verfertigte.

Stiche sind leicht verschleppbares Gut und deshalb besonders geeignet, künstlerische Ideen von einem Lande zum andern zu tragen. Sie bilden ein internationales Netz zwischen den Werkstätten verschiedenster Nationen. Viel Anregung und viel Kunstwollen haben diese leichten Blätter im Laufe der Jahrhunderte ausgestreut und wer sich mit Werken zweiten Ranges und Werkstattarbeiten befasst, muss gut auf der Hut sein, um Originalkompositionen von geliehenen Ideen unterscheiden zu können.

Unabhängig vom Studium der graphischen Kunst ist man nur modernen Werken gegenüber. In unseren Zeiten schützen strenge Gesetze das Eigentum der Invention, allerdings bloss die Erfindungen der Zeitgenossen. Jene der alten Kunst sind vogelfrei wie in alten Zeiten.

Bartolozzi. Tod des hlg. Franz Xaver

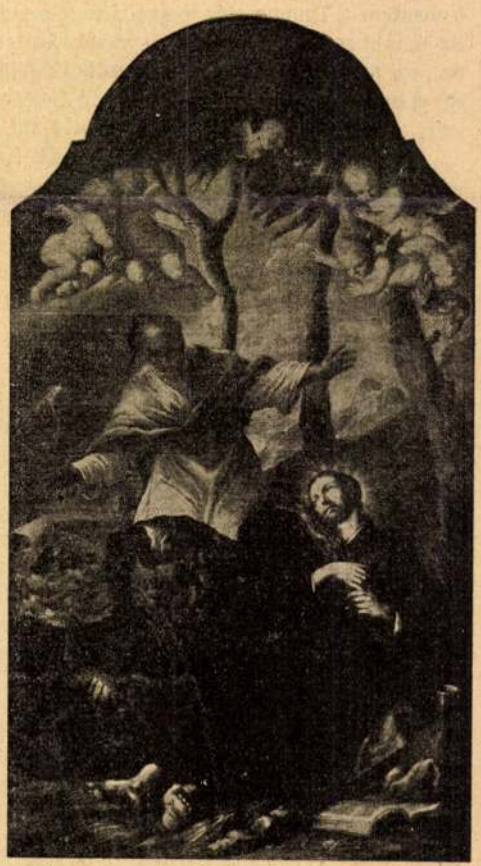

Wagenschön. Gemälde in Ofen, St. Anna Kirche

W. Traut. Christi Abschied

Siebenlinden. S. Martinskirche. Hauptaltar

aus dem Dürers (Marienleben, nur die Frauengestalten) und aus dem des Nürnbergers Wolf Traut, vom Jahre 1516. Die ganze Landschaft, Christus und die Apostel sind diesem Blatt entnommen. Noch interessanter ist der Fall der Kreuzabnahme, die, von Kleinigkeiten abgesehen, nach dem cca 1515 entstandenen Holzschnitt Albrecht Altdorfers (P. 31) kopiert ist. Diese neuen Angaben sind aus zwei Gründen äusserst wichtig. Erstens wegen der Jahreszahl. Der Altar ist nach Divald cca 1516 entstanden. Die Werkstatt hielt also eine rege Verbindung mit Deutschland aufrecht: die letzten Neuheiten wurden sofort angeschafft und standen zur Verfügung. Der zweite wichtige Grund ist die Entlehnung nach Altdorfers Holzschnitt. Es ist der erste handgreifliche Beweis für die Verbindung Ungarns mit der Donauschule, die wir bisher nur aus stilkritischen Gründen annahmen.

Der späteste datierte Altar mit Kopien nach deutschen Blättern ist der Altar von Csíkménaság, er ist im Jahre 1543 entstanden. Von da an verlieren die graphischen Blätter ihre Bedeutung für Ungarn. Die politischen Verhältnisse waren für den Kunstbetrieb in Ungarn ungünstig geworden und das elementare Bedürfnis nach Kunstgegenständen hat aufgehört. Trotzdem wurden, wenn auch in beschränkterem Masse und mit kleineren Mitteln, Kunstgegenstände erzeugt, wobei der althergebrachte Werkstattgebrauch auch weiterhin nicht gänzlich aufgegeben wurde. Hiefür können wir auch aus späteren Zeiten einige Beispiele anführen. Das schöne Epitaph des Senatoren Gerschner in der St. Jakobskirche zu Leutschau aus dem Jahre 1672, welches die Geburt Jesu darstellt, ist eine Kopie nach einem 1588 datierten Stich des Niederländers Ägidius Sadeler, welchen dieser nach einer äusserst populären Komposition des Münchner Hofmalers, Hans von Aachen verfertigte.

usw. enthalten tatsächlich Entlehnungen aus Dürerischen Werken. Ja mehr noch, als Roth erwähnt. Um nur einiges anzuführen: auf den inneren Flügeln des Altars von Schoresten findet sich eine Heimsuchung nach Dürers Marienleben und eine Anbetung der Könige nach einem selten verwendeten Holzschnitt (B. 3). Auch der Altar von Mühlbach (Szászsebes) hat seine Geburt Christi aus Dürers kleiner Holzschnittpassion entnommen.

Dasselbe gilt von den Altären Oberungarns. Den Hauptaltar von Leutschau (Lőcse) haben wir schon erwähnt. Ausser ihm gibt es noch einige Altäre mit überzeugenden Beweisen für unsere Behauptungen, z. B. enthält der Altar der hlg. Barbara in Neusohl (Besztercebánya) auf einem seiner Reliefs der inneren Flügel, den Martern der 10.000, eine ziemlich getreue Nachbildung von Dürers Holzschnitt (B. 117) gleichen Inhalts, was den Forschern bisher auch entging. Für den Altar von Siebenlinden (Héthárs) hat K. Divald eine Reihe Nachahmungen Dürerscher Werke nachgewiesen, es sind ihrer aber noch mehr. Für fast jede Komposition finden sich entsprechende Blätter Dürers, oft sind zwei Stiche oder Holzschnitte für ein Gemälde verwendet worden; aus dem Marienleben, der kleinen und der grossen Holzschnittpassion und der Kupferstichpassion ist in gleichem Masse geschöpft worden. Sogar ein seltener verwendetes Blatt, die Messe des hlg. Gregor (B. 123) musste einige Figuren für den Tod der Maria beisteuern.

Ohne uns in Details zu verlieren, wollen wir nur darauf hinweisen, dass sich auch in Hisnyó (Hauptaltar, die Kreuzigung nach Dürers Kalvarienberg, B. 59) und im Museum in Gran (Esztergom) usw. Altäre und Altarflügel mit Kopien nach Dürer befinden.

Dass es aber von den jüngeren Künstlern durchaus nicht nur Dürer war, dessen Werke unsere Meister bei ihren Malereien benützten, dafür kann ich den schon erwähnten Altar von Siebenlinden als Beispiel anführen. Der Abschied Christi von seiner Mutter ist nämlich aus zwei Holzschnitten zusammengestellt,

Altdorfer. Die Kreuzabnahme

Dürer. Marter der Zehntausend

Dürer. Die Marter des Ev. Johannes

Leutschau. S. Jakobs-kirche. Hauptaltar

Ungarn Entlehnungen nach verschiedensten Kupferstechern beobachten konnten, so finden sich um dieselbe Zeit in Siebenbürgen Altäre mit Kopien nach Schongauer. Die Altäre von Bonnesdorf (Alsóbajom), Mediasch (Medgyes), Gross-Propstdorf (Nagyekemező), Marienburg (Földvár), Birthälm (Berethalom), Radl (Rados) schmücken Kopien nach diesem Meister. Es ist die Zeit zwischen 1480—1522. Die Blätter der kleineren Künstler scheinen aus den Werkstätten fast verschwunden zu sein. Denn auch auf einigen Altären Oberungarns begegnen wir Schongauerischen Stichen. So vor allem auf dem Hauptaltar der St. Jakobskirche zu Leutschau (Lőcse), dem Hauptwerk der Werkstatt des Meisters Paul, aus dem Jahre 1508. Die vier Reliefs der Flügel dieses Altars sind in einer für den Werkstattbetrieb sehr charakteristischen Weise nach verschiedenen Stichen geschnitzt: Johannes auf Pathmos nach Schongauer, das Martyrium des hlg. Jacobus nach Veit Stoss und was man bisher nicht beachtete, das Martyrium des Ev. Johannes mit Benutzung von Dürers Holzschnitt gleichen Inhalts aus der Apokalypse. (B. 61.)

Und hiemit sind wir bei der — Schongauers Bedeutung auch für Ungarn weit überragenden — Persönlichkeit Albrecht Dürers angelangt. Wie gesagt, Nachbildungen Dürerischer Werke sind besonders in den ersten Jahrzehnten des 16. Jahrhunderts in ganz Europa sehr häufig. Auch in Ungarn findet sich eine Reihe von Altären mit Darstellungen, die entweder in ihrer Ganzheit oder teilweise aus Dürers Holzschnitten und Kupferstichen entnommen sind. Trotz neueren Versuchen, diese Tatsachen zu bestreiten, müssen wir betonen, dass alle die Bestimmungen, die V. Roth über Dürerische Entlehnungen auf siebenbürgischen Altären feststellte, stichhaltig sind: die Altäre von Csíkménaság, Hermannstadt (Nagyszeben), Radl (Rados), Schmiegen (Somogyom), Schoresten (Sorostély), Schweich (Sövénység), Sommerburg (Székelyzsombor)

deutscher und niederländischer Kupferstiche feststellen können. Es beginnt mit den 80er Jahren des 15. Jahrhunderts.

Das Brevier des Probstes Dominicus von Kálmáncsehi aus dem Jahre 1481 ist das erste Kunstwerk, in welchem man das Kopieren von deutschen Stichen konstatieren kann. Anscheinend sind es die Kupferstiche des Meisters E S, die den Weg am frühesten nach Ungarn fanden, da ihrer mehrere für die hübschen Miniaturen der überreich geschmückten Handschrift verwendet wurden. Sie vermengen sich mit den italianisierenden Ornamenten der aufblühenden ungarischen Renaissance zu einem eigentümlichen Mischstil, der bezeichnend für die Ofner Miniatorenwerkstatt war. Einige Jahre später, 1487—88 ist es immer noch der Meister E S, dessen kopierten Kompositionen wir in dem Graduale des Pressburger (Pozsony) Canonicus Johann Han begegnen. Aber gleich nachher scheint der Import der fremden Stiche im Grossen begonnen zu haben. 1495—99 sind drei grosse kirchliche Bücher des Abtes und Titularbischofs Georgius in Südungarn entstanden, welche über und über mit Kopien nach deutschen und niederländischen Stichen gefüllt sind. Das Hauptblatt der einen Handschrift ist nach Lehrs aus nicht weniger als 14 Stichen zusammen gesetzt. Es finden sich hier Kopien nach den Stichen des Meisters E S, des Meisters I A von Zwolle, des Meisters der Berliner Passion, Israhels van Meckenem, des Meisters P W, des Meisters des Amsterdamer Kabinets, des Meisters der Spielkarten und schliesslich denen des Martin Schongauer.

Am Ende des Jahrhunderts tritt Martin Schongauers Persönlichkeit stark in den Vordergrund, besonders in der Tafelmalerei. Wenn wir in der Hauptstadt, im westlichen und südlichen

Meister E. S. Christus am Kreuz

Brevier des D. v. Kálmáncsehi

A MŰGYÜJTŐ
MŰVÉSZETI ÉS MŰKERESKEDELMI HAVI FOLYÓIRAT · SZERKESZTI: SZILÁRD VILMOS

Der Kenner
Monatsschrift für Kunst & Kunsthandel · Redigiert von Wilhelm Szilárd.

A MAGYAR GYÜJTŐK ÉS MŰVÉSZETKEDVELŐK EGYESÜLETÉNEK HIVATALOS LAPJA
OFFIZIELLES ORGAN DER VEREINIGUNG UNGARISCHER SAMMLER UND KUNSTFREUNDE

SZERKESZTŐSÉG — REDAKTION	ELŐFIZETÉSI DIJ — BEZUGSPREIS
BUDAPEST, IV., MÁRIA VALÉRIA-UTCA 7.	EGY ÉVRE . . . . . : 10 PENGŐ
TELEFON: 813—60.	AUSLAND, JÄHRLICH . . . . 10 MARK

1931 Jahrgang V. évfolyam 3

A szem a lélek tükre

de viszont a kirakat a bolt szeme s ezért illik, hogy szót ejtsünk egyszer a budapesti műkereskedések kirakatairól. Aktuális ez most a tavasz és az idegenforgalmi szezon közeledtével. Mert valljuk meg, hogy amit a város vezetősége, kertészete, a vásárrendezőségek, a »Virágos Budapest« mozgalma és egyéb propagandisztikus szervek szépet, kívánatosat alkotnak, azt mind leronthatja kirakataink barbár megjelenése, bazári hétköznapossága, parlagi túlzsúfoltsága, piszkos szürkesége.

A budapesti boltok kirakatainak esztétikája körül az utóbbi években tagadhatlanul történtek bizonyos kedvező lépések. Itt-ott komoly művészember vette a kezébe a kirakat-kultúrát és az évente szakmánként jelújuló kirakatversenyek is jó szolgálatot tesznek a jó ügynek. Ámde csodálatosképpen ebből a helyes mozgalomból éppen műkereskedéseink egy része vonta ki magát, amelyeknek pedig — már tárgykörüknél fogva is — az élen kellene eziránybam haladniok. Tessék csak egyes képkereskedések túlzsúfolt vásári kirakataira, egyes régiségkereskedők kirakataiban terpeszkedő tohuvabohujára gondolni!

Az idegen a városról való impresszióit, a város kultúrnívójáról való véleményét a boltok kirakataiból s elsősorban a könyv- és a műkereskedések tárlóiból meríti. Gondoljuk el, hogy a múzeumokban ezen a téren egy negyedszázad óta mennyi tanulmány, mennyi haladás mutatkozik. A műkereskedés kirakata pedig voltaképpen nem más, mint egy demokratizált vitrin. Hogyan várhasson a művásárló a műkereskedőtől ízlést és hozzáértést, ha már a kirakatáról is leri az ízléstelenség, a laikusság.

Higyjék el, komolyabb és életbevágóbb ez a téma, semmint sokan gondolnák!

Die Verwendung von Stichen im Kunstbetrieb Ungarns

Dr. Edith Hoffmann

Das Kopieren von Stichen bei Verfertigung der verschiedensten Kunstgegenstände war seit der Mitte des 15. Jahrhunderts in ganz Europa ein verbreiteter und sehr beliebter Brauch geworden. Die grosse Nachfrage nach allen Produkten der Kunst — und nicht immer nach Meisterwerken — brachte einen erhöhten Werkstattbetrieb mit sich, der nicht anders bewältigt werden konnte, als durch Anwendung von Hilfsmitteln, die die Produktion erleichterten. Als beste Hilfsmittel eigneten sich die Kupferstiche, bei deren Verfertigung die Kupferstecher selbst schon darauf rechneten, in den Werkstätten aus diesem Gesichtspunkt Anklang zu finden. Waren ja viele ihrer Arbeiten direkte Vorlagen für Baldachine, Bischofstäbe, Rauchfässer, Pokale, Ornamente usw. jeglicher Art. Die Stiche wurden im Augenblick ihrer Entstehung sozusagen Gemeingut der ganzen Künstlerwelt, skrupellos wurden ganze Kompositionen oder deren einzelne Teile übernommen. Der grössten Beliebtheit erfreuten sich die nordischen Kupferstiche, nicht nur in Deutschland, wo man ja reichlich aus der Quelle schöpfte, sondern weit und breit von Norwegen bis Italien, von Spanien bis Polen. Wir begegnen den Kompositionen des Meisters der Berliner Passion auf Baseler Ofenkacheln und spanischen Spielkarten, denen des Meisters E S auf norwegischen Bechern und portugiesischen Bücherzeichen. Schongauerische Figuren und Kompositionen trifft man nach den Feststellungen M. Lehrs' auf niederländischen Miniaturen und Tapisserien, in französischen gedruckten Livres d'heures und feinen Emailles, auf Altarflügeln der altkastilischen Schule, auf Fresken Italiens, auf Glasgemälden und Holzreliefs der Schweiz, auf schlesischen Zinnkrügen, auf gemalten und geschnitzten Altarflügeln und Miniaturen in Österreich, Ungarn, Mähren und Böhmen.

Noch verblüffender ist die häufige Anwendung Dürerischer Kompositionen. Sie treten einem auf Schritt und Tritt entgegen. Es ist keine Übertreibung, wenn wir behaupten, dass es nie einen populäreren Künstler gegeben hat, als Dürer. Wie eine Flut verbreiteten sich seine Blätter über die Länder und selbst grosse Künstler konnten ihnen nicht widerstehen. Es genügt daran zu erinnern, dass Carpaccio und A. del Sarto Dürerische Figuren kopierten. Die Grossen und die Kleinsten hielten sich für berechtigt, sich Dürers Erfindungen anzueignen, seine Werke wirkten befruchtend, wie die Natur.

Doch diese Verwertung fremden Gutes bedeutete selbstverständlich nur so viel, dass die verschiedenen Künstler und Werkstätten über eine Anzahl von Stichen allerlei Art verfügten, die sie frei nach Bedarf verwendeten, auf ein und demselben Altar oft Stiche zwei, drei verschiedener Künstler. Und diese Kreuzung von Werken mehrerer Persönlichkeiten auf ein und demselben Objekt kann uns an und für sich schon auf die Frage Antwort geben, ob solche Entlehnungen naturgemäss zu einem stilistischen Einfluss der kopierten Künstler führten oder nicht?

Wenden wir uns nun dem Gebrauch in den Werkstätten Ungarns zu, so finden wir hier dieselben Verhältnisse, wie überall. Die Werkstätten halten so ziemlich mit der Produktion der Kupferstichkunst des Westens Schritt. Zuerst sind es die Miniatorenwerkstätten, in denen wir das Vorhandensein

Festők XVIII.sz. Wagenschön Ferenc.

Magyar Müvészet 1927.664-666.o.
Schoen Arnold:Maulbertsch képek nélkül.

Aovabb

Wagenschön Franz
39. l

Wälder Gyula
40, 62, 78. l.

Weibl Tamás
38. l.

Weichinger Károly
40, 80

Wittwer Martin
68. l.

Wohlgemut Mihály
25, 35. l

Zasinger Martin
36. l

Zirkler János
39. l.

Ibl Miklós 40. l

Rados Jenő: Magyar oltárok
Bp [1938].

43.

zágos Bizottsága

ány { száma: 3001/1943 elu. szám 19
kelte: II. 24. 19 43.
beérkezése: X. 1. 19 43.

tek száma:

elintézett szám:

száma:

száma:

:

asta:

Vágh-Weinmann

Libapásztor leány, Maurice Vágh-Weinmann festménye

NÁNDOR, MAURICE ÉS A TÖBBIEK...

Egy magyar festődinasztia Párizsban

1021

A Budapestről Franciaországba elszármazott Vágh-Weinmann család három tagja nemrég az Ernst Múzeumban rendezett képkiállításon adott számot figyelemre méltó festői tehetségéről. Az immár nem kevesebb mint hat művésztagot számláló dinasztiát két testvér: Nándor és Maurice alapította, akik 1931. óta élnek Franciaországban, és nemcsak azzal dicsekedhetnek, hogy a háború alatt fegyverrel a kezükben vettek részt az antifasiszta ellenállásban, hanem azzal is, hogy mindkettejük a Becsületrenddel egyenértékű Francia Művészeti és Irodalmi nagydíj lovagja. A Nemzeti Szalonban szerepelt Maurice egyik fia s egyszersmind legtehetségesebb tanítványa, André is, aki néhány évvel ezelőtt a Salon du Nu nagydíját is elnyerte. Mind a hárman büszkén vallják magukat magyarnak, és legfőbb céljuk a francia és magyar képzőművészeti kapcsolatok elmélyítése.

„Keresem az ezred fiát!"

Az 1919. évi Tanácsköztársaságot Ungvártól Mezőtúrig végigharcolva, a Szolnok megyei Abonynál, a 4-es Bihari ezredhez kerültem. Az ezredet „Roszsebesek"-nek becézték. Egy fiatal gyerek is szolgált az ezredben. Ő apámnak hívott, én fiamnak szólítottam őt. Mellettem harcolt a szolnok—mezőtúri csatában. velem került fogságba. Hét hétig egy tanya dohányszárító pajtájában voltunk. Szabadulásunk után ő Pestre ment, én Ungvárra. Ha olvasná e sorokat, vagy valaki az elmondottak alapján ráismerne, kérem értesítsenek! — Péter István János, Minoj, Kárpátukrajna.

Hol a garancia?

lasztásunk azért esett őrá, mivel Lenin elvtárs hűséges élettársa és harcostársa volt, kiváló pedagógus, aki a szocialista embertípus kiformálásával kapcsolatban alapvető gondolatokkal gazdagította a szocialista etika tudományát.

Az Ország-Világ sokéves olvasása során meggyőződtünk arról, hogy az olvasók kérését teljesítik, jó barátság összekapcsolásában tevékenyen dolgoznak. Kérjük, segítsenek nekünk abban, hogy felvehessük a kapcsolatot egy olyan szovjet szocialista brigáddal, amely névadóul szintén Krupszkaját választotta. A kölcsönös levelezés során szeretnénk bepillantani a szocialista brigád munkájába, megismerni hétköznapjaikat, a brigád tagjainak életét, munkáját, terveit. Szeretnénk velük osztozni örömeikben és gondjaikban. Természetesen mi is szívesen tájékoztatnánk őket életünkről." — Csákvári Lajosné, brigádvezető.

...hatására oldódnak (a pavlovi reflex-elmélet értelmében kioldódnak) a félelem által kiépült káros vagy kó... vegetatív feltételes reflexek és ...lyükbe a nyugalom, a kellemes ...zés, az egészséges reflexek lép... működésbe. A tréning a követk... este elalvás előtt feküdjünk le... tunkra egy félhomályos, cse... nyugodt helyiségben. Ebben az ... potban, behúnyt szemmel, a k... lágtól teljesen elzárkózva, mon... halk, vagy hangtalan beszéddel ... jük meg az önszuggesztiót, me... tartalma például a következő ... „egész testem elernyed, bék... csend és nyugalom lep el." ... ezt a gondolatsort legalább tíz ... át gyakoroltuk, megváltozta... a szöveget olyképpen, hogy a ... kar, a láb, vagy szerv-műkö... (szív, hasi szervek) „nyu... megteremtsük. Ha több hetes autoszuggesztió során elértük, hogy végtagjaink teljesen lazán, ernyedten pihennek és melegség járja át és

...tekot, de a vhagbájnok a tole megszokott egyszerű módon használja ki e lépés árnyoldalait. Több reményt ...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ORSZÁG VILÁG
1968 SEP 25

EGY ÉS MÁS

Franz Xavér Wagenschön cseh származási
bécsi festő

A Szent Anna-templomba 6 oltárlépet és
23 függőlépet lépített, a Flórián-kápolnába
pedig Szent Flórián apoteozisát festette.

Budapest története ~~197x~~ III. Akad.kiad.Bp.1975 145. old.

WAGENSCHÖN, Frau Jerta

Borsod-Abauj-Zemplén megye képes műemlék-jegyzéke. Szerk. Szabadfalvi József, Cseri Miklós. Miskolc : Herman Ottó Muzeum, 1992
III -köt. 34.

Sajta, R. templom főoltárkép 1776

(a régi egri székesegyházból származik)

WAGENSCHÖN, F.X (festő, XVIII.sz.)

Garas Klára neki attribuálja a kékkői r.k. templomban található rózsafüzér oltárképet mely eddig Vörös István müve ként volt ismert

SZILÁGYI István: Paraliturgia-ikonográfia-építészet : A rózsafüzér stációs kálváriákról. = Vasi Szemle, XLIV.évf. 4.sz. 1990 528,532.p.

EGY

.. állás: .....
..... tel.: .....
.....
.....
.....
n .....
jteményében .....
gyüjteményében .....
elül kutatásokat végezhessen.
n kérésre fel kell mutatni.
agok publikálásához az intézmény
kell kérni.

Franz Anton Wagenschön

Készítette 1767-ben az egri Szt. Mihály székesegyház főoltárképét. A mester bécsi festő.

Voit Pál szb.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.

Budapest, 1972.

4131

Franz Wagenschön

bécsi festő alkotta a II. Fő u. 90. sz. Flórián kápolna főoltár képét.

Bedza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 13351

3351

Fr. Wagenschön

1768-ban festette a Fochtenau-i Irgalmas szerzet templomának főoltárát.

Georg Dehio: Handbuch der deutschen Kunstdenkmäler, Burgenland, Wien 1935.

6441

Fr. Wagenschön

1768-ban festette az Eisenstadt-i Kálvária templom főoltár képét. (1768).

Allgemeine Landestopographie des Burgenlandes, Eisenstadt, 1963.
II/a kötet. 428 l

Wagenschön, Franz Xavér
(1726-1790)

„Krisztus a kereszten" o.v. 52x66 cm
J.l.p.: F.X. Wagenschön fecit. (Restaurált)
Védett. Irányárai ár: 30000 Ft.

BÁV 50.képaukció katalógus, Bp. 1979. december

Wagner, festő

Himesházán 1907-ben dolgozott a himesházi templomban. Ekkor Wagner dolgozott ott. Ő újította fel Dorffmaister István által festett Szűz mária születése című oltárképét. 283.old. 62.jegyz

Boros László: Tanulmányok.-Dorffmaister Baranyában 269.old

Műv.Tört.Írt. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Wagenschön festő M.D.K.

Buda Szt Anna templom számára készitett sorozat

Kempis Antal :A képzőművészetek története 658.1.

A Kultura Világa Bp. 1963.

MDK

Wagenschön Ferenc, bécsi festö

kapta meg a megbizást Szent Flórián apotheozisát ábrázoló oltárkép elkészitésére. Kögl érdeme, h. W.kapta ezt a megbizást, aki a Szt.Anna templom oltárképeinek a festője. /1769 körül/ . A kép 1770-ben erkezik meg Bécsből./79.24 forintba került portóköltségekkel együtt./

A kep rámája:Fries Gáspár munkája.
A diszes faragványok: weber Jozsef Lenárt munkája.

MüllerFlóriánKápolna.c/el.1936. 4o.sz.dolg. 4-84.l.
Művtört.és Kerrég.Int.

mdk

Wagenstein Ferenc festő

a budai Szent Anna-templomban
Szent Imrét is ábrázolta az oltárképein fel-
ajánlóskáit.

Hoffmann Edit: A Felajánlás a Szent Imre ábrázolásokon.

182.

MDK

Wagenschön Ferenc, festőm.

a Zichy Miklósné grófnőtől rendelt templom-
képeket festette a vizivárosi plébánia templom
részére. /1760-60 körül./

Eckhardt Sándor: Budai Barokk. -MagySzemle.1931. XI.k.
2.sz. 205-6.l.

MDK

Wagenschön

festő

Jézus Szive képe a budai Szt Anna templomben.

"A Szent Sziv első magyar tisztelői"
Uj Ember X/25 (1954)
Ism. Müv. Ért. 1955. IV. évf. 2. sz. 315.o.

Wagenschön , Franz

Szt Flórián apotheozisa. 1769.

A Florián kápolnában/ Fő utca 90./.
Főoltárkép.

Zakariás G. Sándor: Új Budapest. Bp. 1961.

69.1.

Wagenschön /Franz/
bécsi festő

MDA

Batthyány téri Szt Anna templom ban

sok képe.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.
12.l.

MDK

Wagenschön Ferenc

Magyar Művészet 1927. 664-666.o. Schoen Arnold: Maulbertsch képek nélkül.

MDK

Wagenschön Ferenc

Magdolna, repr.

Schoen Arnold: Maulbertsch képek nélkül.
Magyar Müvészet 1927. 664-666.l.

MDK

Wagenschön Ferenc

Paduai szent Antal a kis Jézussal.1765. Of.

Szent Péter apostol. 1765. Of.

Szent László király. 1765. Of.

SchoenAnnatempl. 244.l.

MDK

Wagenschön Ferenc

Xaverj szent Ferenc haldoklása. 1768. Of. Oltárkép.

Szeplőtelenül fogantatott Szüz Mária. 1765. Of.

SchoenAnnatempl. 244.1.

MDK

Wagenschön Ferenc

Borgia szent Ferenc. 1768. Of.

Gonzaga szent Alajos. 1765. Of.

Jézus szent szive. 1765. Of.

SchoenAnnatempl. 244.1.

MDK

Wagenschön Ferenc

Szent Apollónia. 1765. Of.

Szent Sebestyén. 1768. Of.

Szent Dismas. 1768. Of.

SchoenAhnatempl. 244.l.

MDK

Wagenschön Ferenc

Szent Borbála. 1765. Of.

Alexandriai szent Katalin. 1765. Of.

Szent Tekla. 1765. Of.

SchoenAnnatempl. 244.1.

MDK

Wagenschön Ferenc

Szent István király szent Imre herceggel. 1765. Of.

Bünbánó Mária Magdolna. 1765. Of.

SchoenAnnatempl. 244.1.

MDK

Wagenschön Ferenc

Loyola szent Ignác.1765. Of.

Neri szent Fülöp. 1765. Of.

Szent József a kis Jézussal. 1765. Of.

SchoenAnnatempl. 244.l.

MDK

Wagenschön Ferenc

Schoen Annatempl. 215.1.

MDK

Wagenschön Ferenc

Immaculata, repr.

Schoen Annatempl. 135.1.

MDK

Wagenschön Ferenc festő

Schoen Annatempl. 44.1.

Wagenschön, Franz Xaver M.D.K.

becsi festő

Egerben 1766-ban a barokk szeresegyház főoltárképét festi, amely Szmrecsányi szerint jelenleg Sáta templomában van. Nyugtája Becsben helt 1767. jul. 8-án. Garas szerint a szignált Szt. János oltárkép 1767-ből való. Szentiványi összeheveri szemelyét Fahrenson Ferenc egri festővel. Valószinnleg ezt a főoltárképet örökítette meg rézmetszetében Tischler*) Antal egri rajztanár (1781.)

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 19691 Akadémiai Kiadó, 417. old,

*) A rézmetszet idézett folsásában a nev lubásan irva, Bné

M.D.K.

Wagenschön, Franz, festő

Szt. Jánost ábrázoló képével szerelte ki Esterházy püspök 1767-ben a réti Szt. Mihály templom nevadó oltárát ábrázoló főoltárképet. A kép, a templom lebontása után a Sáta-i (Borsod m.) templomba került ahol a főoltárt díszíti.

Művészettörténeti Értesitő, 1968. XVII.évf. 3-4.sz.

Szabo Erzsébet: Joannes Battista Carkone.

216. old.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

M. D. K.

WAGENSCHÖN, Franz Xav. Jestő

Bp. Szt. Anna Templom mellékoltár-kép: „Das Herz Jesu (tévesen Maulbertschnek tulajdonítva)

Eva (Szt. Anna Templomból jelenleg Szepm. Múz. M.-nek tulajd.

Garas K.: Maulbertsch Bp. 1960. 236. l.

K.P.K

WAGENSCHÖN, Franz Xaver festő

Gyöngyös, mellékoltár képe

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 121, 136.

Franz Xav. Wagenschön festő M.D.K.

Buda, ut. Anna tplom, Eger, Kismerton, Temesvár, Vác, Pozsony, háriabesnyő, Lándzsásfalu tplomaiban van nak oltárképei.

Kanyús, hagy. müv. Bp. 1960 448.

M. N. K.

WAGENSCHON

Képek a budai Szt. Anna templomban

Magyar építészet. Bp. 1954. 65. l.

Wagenschön F/ø /Ferenc/ MDK

festő

Olajképei az Anna templomban.

Zakariás G. S ándor : A budai Batthyány tér
Bp. 1958. 29.o.

Wagensöhn Ferenc, festőművész

P. Szabó Ernő: István Király Budapesten.

A XVIII. századi Szent István-ábrázolásokra már a budapesti templomokban is szép példákat találhatunk. A Szent Anna-templomban Wagensöhn Ferenc függőképén ajánlja a Király Szent Imre herceget és az országot Mária oltalmába. (említve).

Budapest folyóirat, 1988., 8., 6-old.

Wagenschoen Freuc

festo

l. Hor Bp

49. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Wagenschön
festo

l.

A Pesti Varoshaza
1938. 5. n. 5. l.

Igen tisztelt Mesterem,

sajnos, ismét nem jöhetek. A mellé-
kelt fogalmazványnál, nem lévén kés-
a lexicon, kérem, hogy a szubetési, és hal-
lozási adatokat, beszúrni kegyeskedjék.

Hálás híve

Magyar

A felhozet baloldali gomolyán, legfelül, felívá-
sok vannak.

Wagenschön Franz

l.

Kapbarokk

Reg. Tais. Evk.

II. 261. l

Wagenschön, Franz

festō

l.

Csat-Frey Ö.St. Kunstt

XXIV. k

XXIX, 119. l.

énytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
Tájkép		

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

Wagenschön Franz

A felső Kismartonfeszi ugal-
masok templomában
a kt. Antalt Ábrázoló
főoltárképet festette
1768-ban

irod

Dehio – Ginhart

190. l.

Wagenschön Franz Xaver

Thieme Becker

XXXV-

24-25.l.

(Lyka)

21. Garay Ákos: M

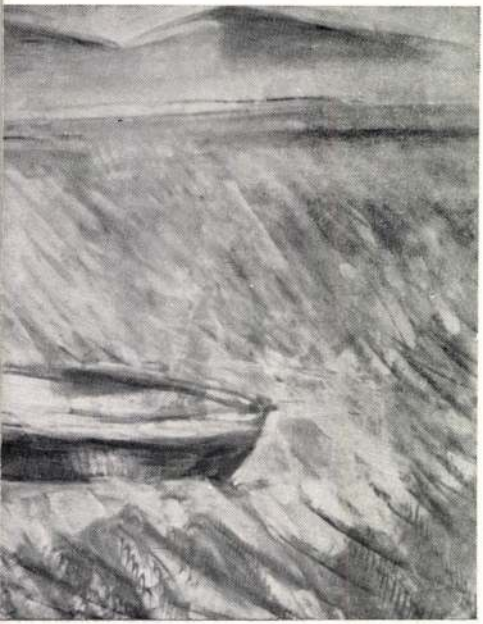

f: Viharzó Balaton.

Wagenschön Franc

festő

budaitzent Anna

templom

erőd

Bierbjerszitár

33.l, 34l.

Wagenschön Ferenc
festő

1.

Tanulmányok Bp.
múltjából VII.
24, 25. l. 26. l.
28. l.

JEGYZETEK

[1] Kulturgeschichte Afrikas, Zürich, 1933.

[2] V. ö. Németh Antal: A színjátszás esztétikájának vázlata. Budapest, 1929. Litografált kézirat.

[3] Idézi Curt Sachy: Eine Weltgeschichte des Tanzes. Berlin, 1933. 171. l.

[4] B. Oberschall Magda: Konstantinus Monomachos császár koronája, Arch. Hung. XXII.

[5] Haraszti Emil: Zene és ünnep Mátyás és Beatrix idejében. Mátyás király emlékkönyv II. köt. 390—392. l.

A magyar tánc ábrázolások közé nem vettük fel bizonytalan ikonográfiája miatt az esztergomi kőtárban XII. századból való faragott követ. Ha ez tényleg örjöngő menádot ábrázol, mint ahogy Horváth Henrik hitte, s nem az egyik paradicsomi folyó megszemélyesítése, akkor ez az első táncábrázolás a magyar művészettörténelemben. V. ö.: Horváth Henrik: A magyar szobrászat kezdetei. Budapest, 1936. 21 l.

[6] Pór Antal: Magyar vonatkozású fali képek Runkelsteinban. Arch. Ért., 1900, 193—208. l.

[7] Magyar Művelődéstörténet III. köt. 661. l.

[8] Szamota István: Régi utazások Magyarországon és a Balkán fölszigetén. Budapest 1898. V. ö.: Haraszti Emil: A tánc története (Bu-

Wagenschön Ferenc

Jegző

l.

Lyka emlékkönyv

182. l.

Előirás az átvételi
elszámolására vona

A répaátvételi költsé
(olymódon, hogy az elszámolás
elszámolásra az erre szolgáló ürl
költségekről minden elszámolás al
egy összesités készitendő, amely a

1./Napidij
Idetartoznak
mint a helyi
gedélyezett
2./Répaszedők
Ide tartozna
3./Mérlegszolga és é
Ide tarrozna
éjjeliőr és
kalmazott mu
4./Felhasznált anyag
Ide tartozn
dégek, vala
gok, szersz
5./Répaberakás
Ide tartozn
nyási költ

Wagenschön F. A.

festő

l.

Kaposvár jegyzőkönyv

268. l.

Wagenschön, Franz

festö

l.

Kapossyjegyzetek

208. l.

Visigóth sírok VI. 132.

Wagenschön. Franz

d.

Garas Kracker

67. d.

Wagenschön Franz

l

Garas Kracker

35. l

67. 68. l

Wagenschön

festö

l.

Schoen Buda és Óbuda

8. l. (tölbűr)

Budapest VI. 68.

Wagenschön, Franz

festő

l. Schoen A. sikkel

Budapesti Rk. Egyházkörséger Tudósítója

1935. 4. n. 14. l.

könyvtáramban

Szendró.

A középtért a vár és város
gó folyón két hajó közlekedik, a
gény vezet felmálházott tevét, k
jobbra korhadt fatörzs köti le f

SEMENDRIA

Szines rm., mér. a

140-95.

Wagenschön

több rézmetszete az
esztergomi primási
képtárban –

Trod

Magytopograf

Wagenschön

Festette a bpesti
vízivárosi Florián
kápolna oltarkáját,

Pairs Ödön: Az Est
1938. máj. 22.

Wagenschön, Franz

festo

d.

Tannhauser Bpest II.

79.l.

Wagenschön Franz Xaver
festo
a Kismartoni Eastél
diszítésén is dolgo-
zott.

Fleischer Gyula
Száradok 1935. 95. l.

Wagenschön Ferenc

festő 1769.

Lásd

Schoen.

MAGYAR MŰVÉSZET
1936.335.l.

Wagenschön Ferenc

festő

l.

Szentgerminé

208. l.

C. ANGERER & GÖSCHL
CSÁSZ. ÉS KIR. UDV. SZÁLLITÓK
GRAFIKAI MŰINTÉZETE
BUDAPEST
VII., CSENGERY-U. 20.
TELEFON: 1-436-70.
ALAPITOTTÁK 1871-BEN

Wagenschön Franz

l.

Szmegermúv

140. l.

Budapest székesfőváros polgármestere

Meglnov szám
1937 jun 1.

Budapest székesfőváros polgármestere XIV. (közművelődési) ügyosztály

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Műemlékek Országos Bírottsága

Budapest

Hivatalból

Wagenschön Franz Anton

Flsts

l.

Szm Egermúr

268: l.

WAGENSCHÖN, *Franz*, osztrák festő, * Littisch (Csehország) 1726, † Bécs 1790 jan. 1. A bécsi akadémián tanult s azután Ausztriában főleg mint egyházi festő tevékenykedett. 1765. Budán járt s a vízivárosi Szent Anna-templom részére számos oltár- és más egyházi képet festett. 1769. festette a buda-vízivárosi Szent Flórián-templom főoltárképét, mely jelenleg a Székesfővárosi Múzeumban van. Oltár- s egyéb képei vannak egyebek közt Kismartonban, Egerben, Pozsonyban, Vácott és Temesváron. — Irodalom: *Schoen* A., A budai Szent Anna-templom, Bpest 1930.

E. G. II. Goil

Wagenschön Ferenc
– fertő –
vrsd
Schoen Arnold:
Maulbertsch –
Kepés nélkül –
1927. 664–
666.1

MAGYAR MÚZEUM

Rövidítések magyarázata:

a. m.	=	annyi, mint
bem.	=	bemutató, bemutatója, bemutatták
boh.	=	bohózat
cs. n.	=	családi neve

tekintetben túlszárnyaltuk, majd véglegesen el is némítottuk a magyarországi német színészetet.

Nem a politika eszközeivel harcoltunk (hiszen ilyesmikkel nem is rendelkeztünk), hanem tisztán a művészet fegyvereivel.

Annál nemesebb volt a harc és annál szebb az eredmény. Mert a százesztendős fennállási ünnepen már nem volt német színház a fővárosban (az utolsó 1889-ben égett le), és a vidéken is egyre ritkult a számuk. Pozsony, Temesvár, Kassa, Sopron lassankint mind magyarrá lett, úgy, hogy német színtársulat (egy-két kisebb város kivételével) alig működött az országban.

A magyar színészet tehát nemzeti misszióját — **akkor** — csaknem egészen betöltötte.

Most új nemzeti hivatás vár a magyar színészetre. Nagyobb és nehezebb, mint bármikor.

A trianoni béke-diktátummal letépték rólunk legjobb színház-

Wagenschön, Franz

Wagenschön Franz 7, 44, 47, 112, 114, 122, 132, 136, 155, 171, 172, 187, 188—190, 192, 215, 216, 234, 243, 244

Schoen Anna Tempel

Wagenschön Ferenc Xavér

kestő

(nem magyar)

szül. Beisben 1726 szept. 2.

megh. Prágába 1796.

Művei legjukább az osztrák örökös tartományokban s Magyarországon, Csehországban és Steiermarkban találhatók fel.

Haránkrészre a következő Egyeket készítette:

in Ungarn zu Eisenstadt in der Kirche zu den barmherzigen Brüdern: „Der h. Antonius von Padua"; – zu Erlau in der Domkirche: das Hochaltarblatt; – zu Pressburg im Palais des Herzogs von Sachsen-Teschen ein Wagen mit poetischen Figuren und vier Supraporten mit Kindergestalten, welche die Künste darstellen; für den Grafen Balassa ebenda: eine h. Anna und zwei kleinere Heiligenbilder; zu Waitzen im bischöflichen

Wagenschön 2

Palaste zwei kleinere Heiligenbilder; im Banat zu Temesvar: ein Altarblatt: „Der h. Wendelin"

a többi már nem magyar vonatkozás.

Wurzbach Biog. Lex. Wien 1885. 52. K. 69-71. l

Wagenschön, Franz

MAGYAR MÜVÉSZET

1927. 160, 164

1931. 26, 122

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Wagenschön Ferenc

l.

Szépmüvészet
1944. 232. l.
2 képpel
234. l. képpel
235. l. képpel

Wagenschön F. X

1726 – 1790

wód

– Pig Müvel

562. l.

H.D.K.

WAGENSCHÖN, Franz Xaver festő

szül. 1726 Lithisch (Geh. O). megh. 1780 után

A bécsi Akadémián tanult, Ausztriában, Morvaországban, Magyarországon dolgozott

1765-66 Buda Szt. Anna t. 6 oltárkép, 23 függőkép, Szt. Alajos

1767 Sáta (Eger) Szt. János oltárkép

1768 Kiskartos Irgalmasrendi t. Szt. Antal oltárkép sign.

/.

WAGENSCHÖN, Franz Xaver festő

1769 Buda Szt. Flórián t. Szt. Flórián apoteozisa sign.

Temesvár székes egyház Szt. Vendel oltárkép

Vác püspöki palota 2 kép (?)

Mária beszéjő kapucinus t. oltárkép (Spetnadorf) rk. t. Pieta főoltárkép

Pozsony királyi vár 4. allegorikus kép (A művészetek)

M. D. K.

WAGENSCHÖN, Franz Xaver festő

Balassa gr. - nak Szt. Anna kép
1771 Eszék volt jezsuita t., oltárké-
pek Nep. Szt. János, Szt. Mihály,
Vác székesegyház 2 oltárkép (?)

Magyar XVIII. sz. 44, 162, 166, 168, 178, 181,
190, 192, 201, 203, 260, 273,
278.

M.D.K.

Wagenschön, Franz, bécsi festő

Kracker ajánlására, az ő bécsi tartózkodása idején, festi meg az egri barokk székesegyház főoltárképét 1766-1767-ben. A Szt. János oltárkép - Szmrecsányi szerint (140. old.) jelenleg Sáta templomában van. Bécsben helt nyugtáját 450 ft. ról 1768. júl. 8-án fizetik ki. Valószínűleg erre vonatkozik Tischler Antal metszete.

Heves Megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

213. old.
+417.

WAGENSCHÖN, Franz Xaver bécsi festő. Egerben 1766-ban a barokk székesegyház főoltárképét festi, amely jelenleg Szmrecsányi szerint /p. 14o./ Sáta templomában van. A festmény nyugtája Bécsben kelt 1767 julius 8-ról. Garas szerint /p.26o./ a szignált szent János oltárkép 1767-ből való. Szentiványi összekeveri személyét Fahrenson Ferenc egri festővel, aki szintén festett a barokk székesegyházban /Thieme-Becker F./

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

MDK

Wagenschön Ferenc festő /1726 sz./

Szent Flórián, repr.

SchoenAnnatempl. 187,188.l.

Festészet XVIII.sz.önálló táblakép
Wagenschön Ferenc:Magdolna.

Magyar Müvészet 1927,664-666.o.
Schoen Arnold:Maulbertsch képek nélkül.

MDK

Wagenschön Ferenc

SchoenAnnatempl. 47.1.

Wagenschön

Xaveri Szt. Ferenc halálát ábrázoló festménye az Oberburg városában levő godatevő hép továbbfejlesztése. Az osztrák – magyar barokkban gyakori. Wagenschön képe a budai szent Anna-templomban van.

Gatkai Endre: Barokk kiállítás Soprontban. Magyar Művészet. 1949. 16. évf. 2. n. 76. l.

Franz Xav. Wagenschön

bécsi festő, többféle dolgozott, hosszabb időt töltött Magyarországon.

Kampis Antal: A magyar művészet a XIX. században. Bp. 1968. 167 l., képes /Minerva zsebkönyvtár/

139. l.

Wagenschön Xaver Ferenc

1768-ból származó művét említi, mely a budai szent Anna templomban látható és Xavéri Szt. Ferencről szól.

Csathai A.: Beiträge zu den mittel-europäischen Darstellungen des Todes des heil. Xaver. Acta Historiae Artium. Budapest, 1969. 3-4 k. 299 l.

WAGENSCHÖN, Franz Xavier

Karmelita rendház, Sütőfeherva refektórium, pannus - az ő modorára emlékeztetnek

AH 1996 228.

Hennyiségi elemzés for

⇓

A Lo nyomtár nyél

szabséges szem

- gyori nyilvánt

megvonnot

- egyébként st

Folyamatában (m

⇓

ugyanezen u

évenként elvé

Viszonyszám

egység n

WAGENSCHÖN, Franz Xaver

Buda, Szt. Anna-templom

fugyőkép

Szilárdfy 1995 22.

ŐRMEZŐI LAKÓTELEP
(Cirmos utcai autóparkoló)

KELENFÖLD
(Vahot utcai bevásárlóközpont autóparkolója)

Kérem Önöket, hogy adják le a veszélyes hulladékokat (használt autóakkumulátorokat, festékmaradványokat, olajszűrőket, lejárt szavatosságú gyógyszereket, vegyszereket stb.).
Környezetünk védelme érdekében kérem, Ön is használja ki ezt a lehetőséget.

Közreműködését köszönöm.

Szegedi Ferenc
polgármester

MDK

Wagenschön Ferenc festő

Schoen Annatempl.

6-

Mezőkövesd

vett el, abba tett diót /5-6
ltott 5-6 tésztát, elnyujtotta
n

Wagenschön Franz

festő

l.

Jbl Ervin =

Mesterek és mester-
művek Bp. 1938.

121. l.

Wagenschön, Franz

festö

Gentmüeml.

8, 32, 174. l

I.

Hochgeboren Herrn Generalmajor
Anton von Babich

Stellvertreter des k.u.k. Generalgou-
verneurs für Serbien

Belgrad

Die Landeskommission der Kunstdenkmale Ungarns hat es als ihre Ehrenpflicht erachtet, die alten Fortifikationen der mit der ungarischen Geschichte vielfach verknüpften Hauptstadt des durch die verbündeten glorreichen Heere eroberten Serbien zu sachgemäß aufnehmen zu lassen.

Dieses Unternehmen, das ~~durch~~ eine unter der Leitung des o. ö. Professors der kön. Josef-Technischen Hochschule in Budapest, des kön. Rates Stefan Möller

65. Szent Florián,
Wagenschön.

Téves tehát Némethy Lajos állítása, amely szerint Vogl 1778 után, illetőleg 1781 előtt halt meg. V. ö. Adatok a festés történetéhez Budapesten a XVII. és XVIII. században. Archaeológiai Értesitő 1883. 109. old. — 14. Zichy-levéltár Zsélyen. Fasc. 15. No. 1. és 4.; Fasc. 36. számozatlan okmányok és Fasc. 21. számozatlan nyugtája az 1774. évi elszámolások között: »Quittung. Krafft dessen bescheinige mit gegenwärtiger Handschrifft, und beygesezten Insigl, wie das ich von Ser Excellenz der Hochgebohrnen Gräffin und Frauen Frauen Elisabetha Gräffin Berenyi verwittibten Gräfin Nicolas Zichy durch Hochderoselben Haus Hofmeister Herrn Carolus Bebo, vor alles, und jedes richtig, und baar bezahlt worden bin, volglich hin bis heutigen Dato den 1-ten Januari 1775. an Hochgedacht Ser Excellenz keine Anforderung mehr zu machen habe Datum Ofen ut Supra *Gregory Vogl* Mahler in Ofen.« — 15. Ugyanott: Fasc. 3. No. 540. — 16. Protocollum seu Historia Domestica Conventus Budensis PP: Capucinorum ... Tom. I—II. Kézirat a buda-vízivárosi kapucinusok tulajdonában. — 17. Mesterjegy a kép alsó bal sarkában: »*Josep: Franciscus Falconer* Pinxit Butae« — 18. Schnerich Alfréd: Wiens Kirchen und Kapellen 1921. 58. old. — 19. Schmall Lajos: Adalékok Budapest székes főváros történetéhez 1899. 2. köt. 272. old. — 20. V. ö. Schoen Arnold: Vogel Gergely váci festő. Váci Hirlap 1927. 98. sz.

Wagenschön Ferenc festő; született 1726-ban és pedig a csehországi Littischben; 1751 november 22-én iratkozott a bécsi császári művészeti akadémiába; meghalt 1790 január 1-én Bécsben 63 esztendős korában (1).

Rendkívül serény festőtevékenysége kiterjedt Magyarországra is, amint az Dlabacž, Nagler és Wurzbach lexikonaiból közismert, amely lexikonok éppen Budán való képeiről nem szólnak. Pedig Kögl Ádám jezsuita atya vízivárosi plébános szorgalmazására annyi képet festett a vízivárosi szent Anna-templom díszéül, amennyit egy tömegben egyetlen templom számára sem festett az eddig ismeretes adatok szerint. Sőt még ő maga adakozott is 8 forinttal Kögl gyüjtésére s 1765-ben Budán is járt, valószínűleg segédeivel, tanítványaival együtt, akiknek fogyatékos segítsége több képén világosan érezhető. Így 1765-ben tőle, illetőleg a műhelyéből a következő olajfestmények kerültek a szent Anna-templomba: Mária szeplőtelen fogantatása, Jézus szent szíve, bűnbánó Magdolna, szent István király szent Imre herceggel, szent Alajos képei, amelyek mind mellékoltárok képeiül szolgáltak; továbbá Ádám (holléte ismeretlen), paduai szent Antal, szent Apollónia, szent Borbála, Éva (holléte ismeretlen), solanói szent Ferenc (ma szent Vince címkével ellátva), neri szent Fülöp, loyolai szent Ignác, szent József a kis Jézussal, szent Judás Thaddeus, alexandriai szent Katalin, szent László király, szent Lipót, szent Peregrin, könnyező szent Péter, szent Szaniszló (holléte ismeretlen), és szent Tekla (ma szent Agatta címkével ellátva) képei: 1768-ban pedig a következő olajfestményekkel gyarapította Wagenschön e templomot: szent Dismas, haldokló xaveri szent Ferenc (leckeoldali mellékoltárképül szolgál), Borgia szent Ferenc, regisi szent Ferenc (holléte ismeretlen), három japán vértanu, szent Rókus és szent Sebestyén képeivel (41—59. kép). Mind e festményeiből csak kettő szignált és pedig: Mária szeplőtelen fogantatásának a képe jobb alsó sarokban »Wagenschön Pinx« és a bűnbánó Magdolna képe szintén jobb alsó sarokban »F. Wagenschön« jelzéssel (2). 1769-ben pedig festette a buda-vízivárosi szent Flórián-templom főoltárképét, amely szent Flórián apotheozisát ábrázolja (65. kép).

66. Paduai szent Antal,

67. Nepomuki szent János,

Weber.

Ezt az olajfestményt, amely e templom 1770. évi számadásai között így szerepel: »Für das neue St. Floriani Bild samt verschlag u. Porto von Wien ist ut quittung No. 5. bezahlet worden. 79 R 24 xr.« (3), a jobb alsó sarokban levő malomkövön így szignálta: »Franz Wagenschön Pinx 769.« Ez a kép, amely 1850-ben renováltatott, most a Budapest Székesfővárosi Múzeumban van kiállítva 1927 óta s a szent Flórián-templom főoltárán annak másolata áll.

Jegyzetek: 1. Mind a három új adatot Fleischer Gyula k. b. kutatásai alapján közöljük. — 2. Lásd a szöveget és a Levéltári anyag IV. 14. számát. — 3. Budapest Székesfővárosi Levéltár: Templomszámadások 72. doboz. — Lásd még Maulbertsch címszó alatt.

Weber József Lénárt I., szobrász; született 1702 körül Budán a Vízivárosban; atyja valószínűleg Weber Mihály szőllőműves volt. 1757 július 29-én lett budai polgár (1). Éva Mária nevű feleségétől született gyermekei a vízivárosi szent Anna-templomban kereszteltettek: 1753 szeptember 29-én Mária Terézia († csakhamar), 1754 október 15-én Mária Terézia, 1757 május 30-án Mária Magdolna († 1761 aug. 10.), 1759 június 12-én Mária Rozália, 1760 július 16-án József Ferenc († 1761 aug. 13.), 1762 augusztus 1-én Klára, 1764 július 20-án Anna Mária, 1760 október 1-én Ferenc József. 1763 június 18-án keresztvíz alá tartotta Krenner János György aranyozó s festőnek József János nevű fiát. Meghalt 1773 június 8-án hetvenegy éves korában szélhűdés következtében (2).

Az a körülmény, hogy mint helybeli születésű szobrász csak ötvenöt éves korában lett budai polgárrá, azt bizonyítja, hogy 1757-ig nem Budán, de másutt működhetett. És valóban budai szobrászi tevékenységéről csak 1757-től kezdődőleg vannak adataink.

A vízivárosi szent Anna-templom számára több ízben dolgozott: 1757 szeptember 13-án tizenhat forintot kapott a xaveri szent Ferenc-oltár faragott antipendiumáért (ez oltár később új oltárnak adott helyet); ugyancsak 1757-ben Krenner aranyozó-festővel együtt meg nem nevezett munkáért kapott 7 forint 36 krajcárt; 1765-ben elkészítette a főbejárat ma is meglevő Hit, Remény, Szeretet három kőszobrát ötven forintért és valószínűleg a három szobor között álló két kővázát is; 1766-ban különböző szobrászi s javítási munkáért 44 forintot kapott (Lásd a Levéltári Anyag III—IV. részét). A vízivárosi kapucinus templom ma is meglevő főoltárának a faplasztikáját faragta 1760-ban február és július között 150 forintért (3).

Szélesebb tevékenységet fejtett ki a vízivárosi Flórián-kápolnában, amelynek úgyszólván minden belső plasztikai díszét Weber készítette (V. ö. *Eberhardt Antal*): 1760 július 16-án felesége, Éva Mária, felvesz 25 forintot meg nem nevezett munkáért; 1761 június 20-án 86 forintot kap az orgona plasztikai munkájáért; 1762 március 3-án 50 forintot nyugtáz a két mellékoltár szobrászi műveiért; 1762 november 29-én a prágai Jézus-gyermek számára készített állványért, három kánontábláért, két gyertyatartóért, egy feszületért, két mellékoltár ormára való négy ülő angyalkáért, két nagy

43. Szent József a kis Jézussal,

44. Paduai szent Antal a kis Jézussal,

Wagenschön.

Borbála, Jézus szíve, József, Péter, Magdolna, Ignác, István király, Alajos, Szaniszló képeit, de továbbá az is bizonyos, hogy Wagenschön még ugyanez évben Bécsben készen lett a következő Budára szállított képekkel: Ádám, Éva, Judás, Thaddeus, neri Fülöp, Peregrin, Tekla, Katalin, Apollónia, paduai Antal, solanói Ferenc, László király és Lipót szentek képeivel. Végül ugyane számadás szövegéből világos, hogy Wagenschön 1765-ben Budán járt műhelye segédeivel együtt, résztvett szent Anna-templom oltárainak a kiképzésében és segédeivel befejezvén az olajfestményeken szükségelt utolsó simításokat, újabb képek, mint xaveri Ferenc, Dismas és három japán vértanu képeinek a megrendelésével távozott Bécsbe; ezeket valószínűen szóbeli megállapodás szerint Rókus, Sebestyén, Borgia Ferenc és regisi Ferenc képeivel kiegészítve, Wagenschön 1768-ban szállította Kögl atyának, aki annyira meg volt elégedve e képekkel, hogy a hatáskörébe tartozó vízivárosi szent Flórián-templomocskának a főoltára számára szintén Wagenschönnél rendelt olajfestményt, amelyet Wagenschön a mesterjegy szerint 1769-ben készített el és 1770-ben szállított Bécsből Budára (9).

A levéltári számadások hiányos feljegyzéseiből levont következtetésünket, amely szerint az említett olajfestmény mind Wagenschönnek, illetőleg az ő műhelyének az alkotása, megerősíti e festmények alaki s szerkesztési rokonsága, jellemzésbeli hasonlósága, egyes részleteinek azonossága s technikájának egyöntetűsége. Mivel Wagenschönnek életéről, művészi fejlődéséről, műveiről szóló adatok csak hézagosak és nem véglegesek, művészetére és stílusára vonatkozólag pedig minden előmunkálat hiányzik, azért a szent Anna-templombeli festmények ebből a szempontból fontos jelentőségűek, hiszen reávilágítanak Wagenschön művészetének, stílusának egyik fázisára. E nem nagy horderejű képek helyes megítélésénél ne feledjük, hogy azoknak némely tárgyi típusa oly sok változat után már elbágyadt, sok tekintetben szinte megkopott, hogy készülésük a késő barokk alkonyatának az idejére esik, hogy tartalmukat gondos jezsuita lélek fogalmazta, hogy a képek nem alkotnak egységes ciklust, csak háromféle rámába alkalmazott, különböző tartalmú oltár-, illetőleg faldíszt adnak, hogy a nagyszámú képsorozat több képét nem egyedül Wagenschön, de valószínűen az idő rövidsége miatt a munkába belevont ismeretlen tanítványok, segédek valamelyike festette s végül, hogy cselekvényük szerkesztésébe már a keret uniformizált alakja lényegesen és nem mindig előnyösen szól bele.

A képsorozat elején már hajóbeli elhelyezésénél fogva is a jezsuita templomoknak szinte nélkülözhetetlen alakja, Loyola szent Ignác áll (41. kép); a fekete rendi ruhába öltözött, ritkás szakállú, ráncos homlokú, szigort lehelő harcos rendalapító Pieta-képecskét tart kezében, mereven messze néző merengéssel; lágyabb arcvonásokkal magába mélyedve mereng a Szentháromságról nevezett testvérület alapítója, az őszbecsavarodott szakállú neri szent Fülöp (42. kép), aki viszont égő szívet tart kebléhez szorítva. Solanói szent Ferenc

45. Szent Péter apostol.

46. Szent László király.

Wagenschön.

a passzív nyugalmú jezsuita atyákkal szemben stólával felövezve, csendes áhítattal szerecsen gyermekeket keresztel, míg a háttérben földrengés pusztít ; az ősz szent Peregrin sebkínzotta lábáért fohászkodik a feszülethez, amelyről Krisztus jobbját áldólag emeli föléje ; szent Rókus pedig fájdalmas tekintettel vár gyógyító irt a sugarakkal megnyilt égből fekélyes térdű lábára. E sötéttónusú, igénytelen kompozíciók után, amelyeknek üres, fekete foltjaiban segédek munkája lappang, élénkebb színezéstől lüktet Judás Thaddeus apostol alakja, akinek arcvonásai s beállítása tökéletesebb kidolgozással ismétlődik szent Józsefben (43. kép). A nevelőatya, József, édelgő örömmel emeli ölébe a bájos csecsemő Jézust, míg paduai szent Antal (44. kép) önfeledt rajongással igyekszik megcsókolni a csodásan alászállott csecsemő Jézus kezét. A víziójával egybeforrott, bizalmas gyengédséggel enyelgő szentnek költői olvadozással telített jelenete úgy tartalmában, mint szerkesztésében kerek egészet alkot és Wagenschönnek ép olyan ihletett műve, mint a könnyes szemét bánatosan ég felé vető Péter apostol (45. kép), aki a Greco által teremtett síró szent Péter-típusnak érzelgős elemekkel ellágyított távoli változata. A fejedelmi szent, Lipót, koronás hermelinpalástos alakja vallásos révület részese ; a páncélba öltözött, koronás lovag, szent László király (46. kép) elszánt magabízással sziklába döfi lándzsáját, amelynek nyomán víz fakad. A koronás vértanu, szent Borbála (47. kép) édeskés rajongással merül a szent ostya csodájának nézésébe, amelyért életét áldozta ; alexandriai szent Katalin (48. kép) égi látomásával szinte társalgást folytat ; e lelki szépségüknek megfelelő testi szépséggel felruházott heroinák vértanutestvérei az oroszlán martalékául vetett ártatlan (49. kép) szent Tekla (10) és halálra kínzott (50. kép) szent Apollónia választékos megjelenésű alakjai éppen úgy keresik tekintetükkel a mennyei magasságot, mint a nyílzáportól véresre sebesített hős szent Sebestyén (51. kép), aki természetfölötti önmegtagadással megfeledkezve halálos fájdalmaktól rogyadozó testéről, érzelgő boldogsággal égre veti szemét. A heroikus, meztelenségre vetkőztetett szent Sebestyén egyedüli mozgalmas alakjával zárul a későbarokk dekoratív szellemében ellipszis (közönségesen ovális) szabású rámákba szerkesztett, kisebb terjedelmű és a barokkban kedvelt félalakos ábrázolású képek sora.

A hajóbeli mellékoltárok fülkéinek a falára szánt nagyobb terjedelmű képek közül az egyik a Golgotán megtért latrot, szent Dismast (52. kép) ábrázolja szent Sebestyén alakjával rokon heroikus meztelenségben, amint keresztfáját fogva, megtisztult lélekkel a magasba tekint. A második képen a jezsuita Borgia szent Ferenc (53. kép) jelenik meg, aki lemondva a hercegi hatalomról az oltáriszentségben rejlő Krisztus hívévé szegődött ; ezen a képen a jezsuitáktól különösen tisztelt Jézus-társasági szent, akinek nagyszabású plasztikával kiképzett, az oltáriszentség imádatába merülő alakját egri templomuk főoltárára helyezték (11), a kezében tartott feszület szemléletébe merül, amely fölött két angyalfej támogatta oltáriszentség lebeg.

47. *Szent Borbála,*

48. *Alexandriai szent Katalin,*

Wagenschön.

A harmadik kép a Japánban vértanuságot, keresztthalált szenvedett három jezsuita alakját hozza színre a bécsi egyetemi templom ugyanezen tárgyú ábrázolásával rokon felfogásban, amint hárman halálra szántan, extatikus rajongással közelednek a három keresztfához ; a legfiatalabb jobbjával fogja a keresztet, az idősebb karjait kitárja üdvössége fája felé, az öreg pedig roskadozva borul a keresztfa tövére.

A mellékoltárok képeiül szánt díszes foglalatú festmények közül az első, amely eredetileg a szentély leckeoldali falánál állott, a Gonzaga-családból származó jezsuitát, szent Alajost (54. kép) ábrázolja, amint angyalokkal alászálló felhő alatt magános csarnok csendjében Mária szobra előtt térdel és a feszület szemléletébe merülve, szöges korbácsütésekkel készül sanyargatni magát lelki ártatlansága védelmére, míg a sarokban a tőle megvetett hercegi koronával angyalok játszanak. E bensőséges hangulatú kép — amely oly népszerűségre tett szert, hogy *Binder I. Fülöp* kisméretű metszetet készített róla a hívek számára (12) — csendesen borongó szentimentalizmusával szemben a következő : Jézus szíve (55. kép) oltárkép kavargó angyaltömegével tipikus barokk kép. A barokk korszakban ugyanis csodatévő ereklyéknek és főleg szentek testrészeinek a megszerzése meg tisztelete általános vallási divat volt, amelynek nyomaival Budán is találkozunk ; így többek között 1695-ben Kollonics bíboros a vértanu Flammidianus fejét, 1696-ban XII. Innocent pápa pedig szent Fortunátus csontjait ajándékozta a budavári jezsuitáknak ; 1715-ben a budai városháza kápolnájában helyezték el alamizsnás szent János jobb lábafejét ; 1765-ben Kögl Ádám jezsuita számos particula között megszerezte xaveri szent Ferenc kezének egy részét ; 1771-ben pedig nagy pompával szállították a királyi palota kápolnájába szent István magyar királynak a jobb kezét. Az ereklyék tisztelete mellett elterjedt bizonyos testrészek szimbolikus értelmű ábrázolása, mint az isteni előrelátás Istenszeme, a titoktartó hallgatás nepomuki szent János-féle nyelve s főleg a lobogva önfeláldozó szeretetet jelképező égő szív, Jézus szíve, amely a jezsuita retorikának gyakori metafórája lőn, amelynek dicsőítésével már Hajnal Mátyás jezsuita külön nyomtatványban foglalkozott (13) és amely Kögl vízivárosi plébános különös tiszteletében állott. E mély, vallásos tisztelet sugalmazta az oltárkép jelképes parafrázissal részletező tartalmát, amelynek angyalrajlepte felhőzete közepén Jézusnak sebtől vérző, tövissel koszorúzott szíve lángjaiból, kiemelkedő kereszttel lebeg dicsőítését zengve kavargó angyaloktól övezetten. A képet, amelynek bizonyosan Kögl által fogalmazott tartalmi gyujtópontja alig költhető festői élménnyé, mellékalakjainak szertelen mozdulatokban gazdag mozgalmassága, angyalainak ámulatot, hódolatot, imádatot, ujjongást kifejező változatossága sem menti meg a modorosságtól. Ez utánérzett angyalok módosított csoportja üli meg a következő volt oltárkép felső részét, amelyen szent Lipót arcára emlékeztető szent István (56. kép) magyar király palásttal borított páncélba öltözötten Mária oltalmába ajánlja fehérbe

49. Szent Tekla,

50. Szent Apollónia,

Wagenschön.

öltözött liliomlelkű fiát, Imrét és országát, amelyet sarokba helyezett koronázási jelvények jelképeznek. A tartalmában és alapeszméjében nagyjelentőségű jelenet, amely a szélesen lebegő angyal henye motívumai miatt egy kis szoborba zsugorított Mária előtt játszódik, nem érlelődhetett sem monumentális erejű, sem egységes szabású kompozícióvá. Kevés eredeti invencióról és naiv tanítványi részletekről tanuskodik a bűnbánó Magdolnát (57. kép) ábrázoló festmény, amelyen a magába tért szép bűnöző fa tövénél gyepen ülve a bűnbánat eszközeivel körülvéve, ábrándozó szemekkel tekint az égre, míg jobbját koponyára nyugtatva, baljával szórakozottan fogja dúsan omló szőke haját; a kényelmesen elhelyezkedett, bánatos elmélkedésből ábrándozó merengésbe hangolt Magdolna finoman kidolgozott, lengeruhájú alakjával szemben a repkedő angyalok idegen kéz kezdetleges ecsetvonásai nyomán szinte kontárul hatnak. A lágyfuvalmú, idilli hangulatú festmény szomszédságában szolgál oltárképül a villámtól viharzó, zord tengerparti kép, amelyen az indiai bennszülöttek elhagyatottan haldokló hittérítőjükre, a jezsuita xaveri szent Ferencre bukkannak (58. kép); a feszületet magához szorítva csendesen halódó misszionáriusnak ruháját csókolja az egyik szerecsen, míg a másik bennszülött meglepetésében néma csodálkozással széttárja karjait; a táj zordsága, a tenger haragja, a vihar sötétje s a halál borúja okozta fojtott hangulat komor tónusa felett, amelyet feketévé mélyít a szerecsen s a halódó ruhája, enyhe világosságot derítenek a költöző lélekért alászállott angyalok (14) Az Indiák apostolának az élete a jezsuita ikonografiának gyakori tárgya, amely már e templomban is két változatot ért meg és amelyet több-kevesebb változattal megfesttettek budavári, székesfehérvári templomuk számára meg a hatáskörükbe tartozó buda-vízivárosi szent Flórián-templomba is oltárképül. E némi romantizmussal jellemzett, homályos sötétbe burkolt szomorú drámai jelenet mellett a Szeplőtelen fogantatás képe (59. kép) üde lírai, szinte álomszerűen finom hangulattal teljes, amelyen felhők között bájos angyalkáktól körülrajzva földtekére s félholdra csavarodó kígyó fejét taposva lebeg a lágyan redőző fehér s kék ruhába öltözött Mária átszellemült szépségű alakja, amint ihletett szemmel merengve feltekint a felhők között alászálló Magasságbelire, akinek ereje megárnyékozá őt. A bágyadt rózsás-kékes alaptónusba lágyan rajzolt, enyhén lazúrozott légies finomságú Mária, Atyaisten meg angyalok inkább csak mozdulatokban újjáköltött, murillói áhitat és rubensi kolorit visszfényével fátyolozott alakjai e templombeli összes festmények felett álló jelenségek, amelyek legjellemzőbben éreztetik Wagenschön eklektikus művészetét.

E képek tartalma, illetőleg azok alakjai még mind barokk típusok, azonban kedvező, vagy legalább jól ápolt testi szépséggel kifejlesztve, akiknek vízionáló tekintetéből már elhamvadt az extázis emésztő tüze s ég felé vetett szempárjuk édeskésen érzelgős merengéssel teli (15); az extázis elmultával misztikus varázsuk is elapadt, helyet adva részben romantikus, részben

51. Szent Sebestyén.
Wagenschön.

szentimentális, sőt részben banális jellemzési motívumoknak ; az Istenségtől ihletett lelki elragadtatás csillapultával az alakok mozdulatai s ruházatuk ráncvetése is ellankadt, vagy puszta formalizmusba süllyedt ; a rajongó hit külsőségekbe csökkenésével, az őszinte vallásosság modorossá válásával a kifejezés módjában is szinte csak a szemek áhitatot tükröző beidegzésére redukálódtak a különböző fajsúlyú vallásos érzelmek ; mivel pedig a képek tartalmára van a fősúly helyezve, azért az ikonografiailag hagyományossá, akadémikus értékűvé lett alakoknak vagy egyéb motívumoknak módosított átvétele rendkívül gyakori a művészi leleményesség s eredetiség rovására (16); a tartalmi szempont túlsúlyával a technikai készség, amely Wagenschönben igen fejlett volt, akadémikus modorossággá csontosodott, vagy másodrendű fontossággá devalválódtak a színbeli kifejezés lehetőségei ; a kölcsönmotívumok átdolgozása vagy utánérzése, a színezés akadémikus símasága, sokszor üressége, a mélyebb-merészebb lelki emóciók kerülése, bizonyos külsőségek, néha csak reprezentatív elemek felkarolása s olykor henye motívumok felhasználása jellemző a kiélés folyamatába jutott későbarokk korszak vallásos festészetére s annak művelőjére, Wagenschönre, akinek művészetében olasz és osztrák rétegek között rubensi visszfényű erezések csillámlanak. A vázolt festmények mind kétségtelenül Wagenschön alkotásai, amelyek közül többet más változatban más templomok számára is megfestett (17) s amelyek, eltekintve a tanítványok és későbbi restaurálások kontármunkájától, a bennük megnyilatkozó rajzbeli s technikai készség dacára eklektikus akademizmusukkal bágyadt színezésű s vázlatos, sematikus kifejezésű visszhangjai a 18. században hatalmas arányúvá fejlődött osztrák, illetőleg bécsi vallásos tárgyú festészetnek (18). A Wagenschön-féle festmények, amelyekhez a szent Kereszt-oltár mellett levő szent József halálának valószínűleg helybeli mestertől származó naiv primitív festménye csatlakozik, *Eberhardt Antal* szobrász faragta gazdagdíszű rámákban pompáznak (19), azonban a hajónak a színes oldalablakok miatt a nap állása szerint folyton változó színhangulatában nem bontakoznak ki eredeti hamisítatlan színhatásukkal, de fátyolozott színfoltjaik színes ékkövek módjára érvényesülnek a hajó zöldes-vöröses szürkületében.

A hajóbeli olajfestmények laza, szórványos színfoltjaival szemben hatalmas látomás egységesen hangolt színfoltja száll emberi közelségbe a szentélykupola intradosán, amely már az előcsarnokba lépőre számított hatással ellenállhatatlanul magára vonja a figyelmet, míg a szentély korlátjához érve, teljes egészében kitárja tartalmát és földöntúli vízió részesévé teszi a hívő szemlélőt, aki a hajóbeli szentek képeitől némileg földöntúli hangulatra előkészítve, a hajó kupolájától magasságok felé vonva s a főoltár ormának misztikus hozsannájától az égi szférákba szédítve, szinte vizionárius lelkülettel mélyed bele a megnyilt kupola mennyei mítoszába (60. kép), amelynek felhőin a világ Teremtője, bűneitől Megváltója s éltető Szentlelke az örök

52. *Szent Dismas,*

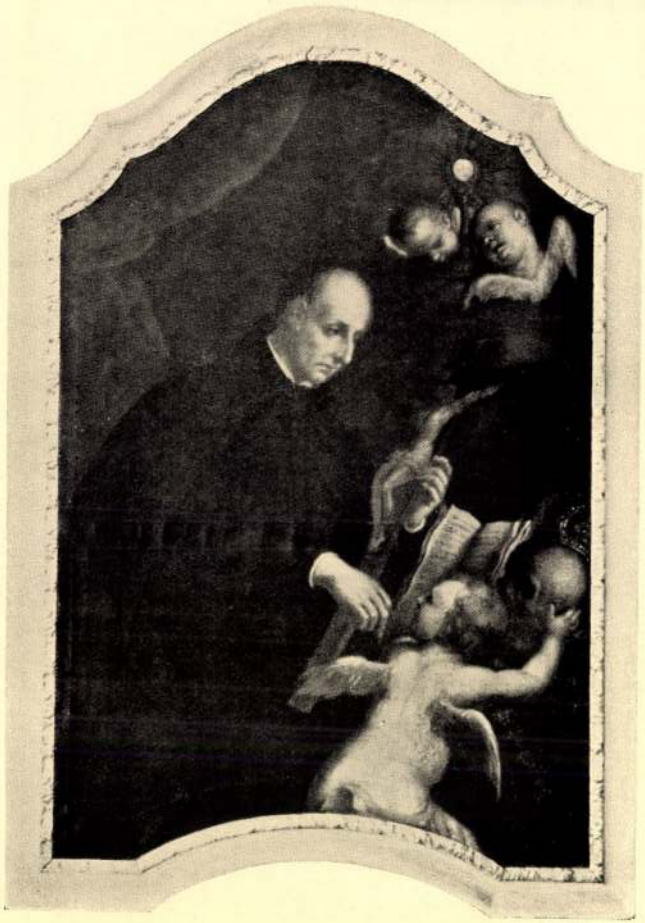

53. *Borgia szent Ferenc,*

Wagenschön.

alkotás befejezésének diadalmával lebeg társalgásba mélyedve teremtései felett, hódolatos angyalok környezetében. Ez a tértelen, időtlen égi jelenés, amelynek színhelyi mélysége, magassága, hossza, szélessége meg nem mérhető, a köralakú nyílás távlatában eltünteti a kupola záróhéjját és míg a látomás a magasból lefelé szállni látszik, addig az égi háttere elérhetetlenül határtalan magasságokba lendül.

A négyzetes alaprajzból csegelyes átmenettel kifejlesztett gömbboltozat függőkupolájának alsó részét távlati rövidülésű látszatra festett architektúra borítja s ennek barokk kiképzésű, centripetálisan elhelyezett pendentif nyílásai, hevederíveken nyugvó oromfalai s azok kiugró konzoljai olyan köralakú nyílást öveznek, amelynek levél- meg gyümölcsalkotta füzérrel ékes pereme, párkányvonala a hátrább eső nyilt fülkéknek és a kiugró zárt konzoloknak megfelelően nyolc ponton megtörve gyűrűzik. A megtévesztésre szánt plasztikájú konzolok közepét kartusba foglaltan erezett vörösmárvány díszíti s a csegelyek nyitott fülkéiben volutás konzol fölött felhőkön elhelyezkedve jelennek meg égre vetített mozgalmas kontúrrajzzal az evangélisták : Máté ihlettől áradva emeli tollát a magasba, Márk magába merülve elmélkedik, Lukács sugallatot esdve néz az égre s János látomásai leírásába mélyed. A világosszürke alapszínnel szinte semleges színárnyalatra hangolt, ornamentális plasztikával gazdagon tagolt, reflexekkel biztos rajzú architektúrából a nyugtalan mozdulatú evangélisták vörösszürke, kék-viola, kék-vörös, vörös-kék színfoltjai hatásosan emelkednek ki szerkezetileg saroktöltő, az összkép szempontjából saroktartó szerepükben és tartalmilag az égi jelenést előkészítő vonatkozásukban. A kiegyensúlyozott, látszatos architektúrájú kereten belül a kupola felsőrészét magasba foszló felhőzetű mennybolt borítja (61. kép), amelynek alsó légkörében gomolygó fellegeken a Szentháromság látható ; a lobogó ruházatban ülő Atyaisten, akinek a földteke szolgál jobb lába zsámolyául, szélesmozdulatú baljának kitárt tenyerével céloz teremtő munkájára, míg tekintetével meg jobbja kormánypálcájával a teremtés másik értelmi szerzőjére, a megszentelő Szentlélek felette lebegő galambjára mutat ; az ő jobbja mellett majdnem ruhátlan, hős vértanui meztelenségben foglal helyet Krisztus világot megváltó küldetésének keresztfájára mutatva, amelyet két angyal emel feléje, mialatt egy angyal — háttal a nézőnek — térdreborulva s kezét imára összetéve hódol a három személyből álló egy Istennek, akinek környezetében felhőkön szétszóródva apróbb angyali lények rajzanak.

A világos tartalmú cselekmény alig öt-hat alakra tömörítve, a köralakú freszkónak majdnem csak az alsó felére szorítkozik, egyrészt abból a gyakorlati szempontból, mert ez a cselekménytartó rész mindenfelől, tehát az előcsarnokból is látható, másrészt abból a művészi célból, hogy a cselekménymentes felületen az égbolt szabadon fejlődve, a lehető legmagasabb távolsági látszatot keltse s ezáltal eltüntesse a kupola boltozatának a valódi magasságát, amelyen a festett architektúra csak keretet, illetőleg a valódi

54. Gonzaga szent Alajos,
Wagenschön.

architektúra s a festett égbolt között csalóka átmenetet alkot. Ez a minden módon nagy távolságokra, boltozatot áttörő magasságokra törekvés magával hozza, hogy az egyes alakok, mozzanatok nem közelnézésre, nem részletes szemléletre készültek, de lényegtelen részleteket nélkülöző, nagyvonalú megjelenésük az összhatást szolgálja. Valószínűen a kupolafreszkó főcselekményére koncentrált összhatás fokozása kedvéért tompította a festő a festett architektúra pendentifjeinek szabad kilátású nyilásait, amelyekben az evangélisták felhőkön ülnek, az égi jelenés felhőzetének a színétől elütő, semlegesen egyszínű háttérrel fülkeszerű tagokká. Az ös zhatás szempontjából kedvező a freszkó kompozíciója, mert a kerek képfelület nagyobbrészét, úgyszólván a háromnegyedét a szabad hátteret alkotó felhős ég, egynegyedrészét pedig gömbháromszögbe egyoldalra szerkesztett, egységes cselekvény, a Szentháromság apoteózisa foglalja el, úgyhogy az egész freszkót egy helyből, egy tekintésre átnézhetjük. Ez a függőképszerű beállítás, amely már nélkülözi a merész »di sotto in su« nyaktörő szemléletrendszerét és amely lehetővé teszi, hogy a szentélybalusztrádnál hegyes szögben felvetett tekintettel egységes képbenyomást szerezhessünk, amelyben az alakok ugyan rézsútos békatávlati rövidüléssel, de torzulás nélkül érvényesülnek, már a későbarokk átmeneti korszak mesgyéjén a továbbfejlődés új jegyeivel áldott. Az alakok világos egymás mellé állítása, nem egymás elé, vagy egymást szelő elhelyezése, az alakok, sőt színfoltok kontúrjainak éleshatárú plasztikus rajza s nem festői elmosódása, ami már az építészeti keret vonalzatának a hangsúlyozásán is érezhető, mind oly fejlődésbeli újszerű vonások, amelyek ugyan még barokk hevület fűtötte lelkiéletű s nyugtalan mozdulatú, barokk szél lebegtette ruházatú alakokat öveznek, de amelyek már jelzik a klasszicizmus jövetelét. Az összbenyomásban szürkés-kékes-veres összetételű színfolt mély tónusával uralkodó freszkó barokk palettáról merített tört színei középpontjában égkék alapon a Szentlélek galambot övező sugarak kénes-sárgája foszforeszkál, körülvéve violásan fátyolozott, szürkés-veres felhőktől, amelyeknek alsó, sötétebb gomolyagain fehér lepellel hiányosan takart mezítelenségű Krisztus piros palástja, az Atyaisten violás alsóruhája s kék palástja, a kereszttartó angyal kék és az adoráló angyal violás-veres leple egyensúlyozza a színbeli összhatás egységét, törtszínű össztónusát.

Ennek a provinciális ízű freszkónak a tárgyát számos változatban festették meg a 18. századi bécsi mesterek és az ezekre való emlékezés nyilvánvaló e freszkóban. Azonban egyikük sem ábrázolta oly kevés alakkal, olyan gazdaságos szceneriával és olyan könnyen érthető tartalommal e hármas titkot, mint ez a freszkó. A bécsi mesterek hatalmas kísérő angyaltömegeket, mozgalmasságtól áradó égi csődületet, szinte megmámorosodva kavargó angyal- és felleggomolyagokat vetítettek a boltozatokra olyan színfanfárral körülharsogva, hogy maga a Szentháromság csak részese s nem fenséges irányítója a mennyei jelenésnek. Bár a szent Anna-templombeli freszkón

57. Bűnbánó Mária Magdolna.
Wagenschön.

a hajó centrális kupoláját ideiglenesen úgy ékesítették, hogy annak záradéknyílásába helyezett időpontot mutató óralap körül mint középpontból festett sárga fénysugarak szóródtak szét az intrados felületén (29); mely időben tüntették el e napsugaras dekorációt, nem sikerült megállapítanunk. Azonban a mai üres, tartalomnélküli, a kupola művészi hivatásával és magasba törekvésével ellenkező ornamentális dekoráció 1909-ben készült (30), amely karöltve a hajó ablakainak színes fényszűrődésével tiszta fényt nélkülöző, hamis színtónusba fátyolozza nemcsak a hajó belsejét, de meghamisítja annak arányait és befolyásolja a szentélybeli freszkó eredeti színharmóniáját is. A hajókupola s a zenekarzati boltozat freszkónak szánt felületei csak megfelelő freszkóábrázolással töltik be művészi hivatásukat, különben holt felületekként nehezednek; az ablakok pedig, megfosztva színes üvegüktől, csak megfelelő fényözönnek a közvetítésével felelnek meg gyakorlati és magasabb művészi rendeltetésű céljuknak. Mert talán egyik művészeti stílus alkotásainál sem olyan fontos az egyes részek alárendelt beleilleszkedése az egész ensemble-ba, mint éppen a barokk és a későbarokk stílusnál.

Jegyzetek: 1. Levéltári anyag III. 1724—1736., IV. 3., 4. szám.

2. Luprechtnek és a nyomában járó Molnár Lászlónak az az állítása, hogy a *Falconer* György-féle szent Anna-kép a buda-krisztinavárosi templom mellékoltárán látható, tévedés. A krisztinavárosi templom mellékoltárának szent Anna-képéről (A budapest-krisztinavárosi templom c. munka 66. oldalán) már 1916-ban azt írtuk, hogy »*Falconer József Ferenc* festő ecsetére vélünk ráismerni e kép vonásaiban«. E stíluskritikai sejtésünket most mesterjeggyel is tudjuk megerősíteni. A közelmultban végrehajtott restauráció után újra megvizsgáltuk a portól és füsttől megtisztított oltárképet és annak alsó bal sarkában a következő mesterjegyet leltük: »*Joseph : Falconer Pinxit Budae 1802.*« (Ugyane templom Magdolna-oltárképéről az volt a meggyőződésünk, hogy a festés modora pedig a bécsi iskola *Füger* idejebeli manierájára emlékeztet. Most a kép letisztítása után megtaláltuk a mesterjegyeket, amelyek szerint e képet és a vele szemben levő nepomuki szent Jánosképet is Franz *Lochbihler* festette 1815-ben.)

3. Levéltári anyag VI. 1740.

4. Levéltári anyag VII. 1757.

5. Levéltári anyag X. 10. Ara S : Francisci Xaverii Num. 4.

6., 8. Levéltári anyag IV. 14., 15. szám.

7. A Maulbertsch-kérdést lásd a Mesterek adattára című fejezetben *Maulbertsch* címszó alatt.

9. Lásd erre vonatkozólag a Mesterek adattárának *Wagenschön*ről szóló részét. Wagenschönről legtöbb adatot közöl Constantin von Wurzbach Biographisches Lexikon des Kaiserthums Oesterreich (52. Theil. Wien. 1885.) 69—71. oldalán. Születése helyét, a bécsi akadémiába való belépése idejét és halálozása idejét, meg helyét szorgos levéltári kutatással Fleischer Gyula k. b. állapította meg. Megállapításainak szíves átadásáért, amelyeket a Mesterek adattárában közlünk, hálás köszönetünket fejezzük ki.

10. A kép rámáján téves a »Sz. Agatta« elnevezés, mert egyrészt a számadás szent Tekla képét említi, másrészt pedig tipológiailag nem felel meg szent Agattának, akinek vértanujelvénye a levágott emlők.

11. Rövid leírását lásd Szmrecsányi Miklós Eger és környéke részletes kalauza (Bp. 1925.) 34. oldalán.

12. Egy példánya a Budapest Székesfővárosi Múzeum gyüjteményében 13529. leltári száma alatt : »S. Aloysius Gonzaga S. J. — *Binder.* sc.« szöveggel.

13. Hajnal Mátyás névtelenül megjelent műve : Cor Jesu Sacrum imaginibus, rythmis, orationibus expressum. Viennae 1629.

14. A xaveri szent Ferenc-mellékoltár oromképe az őrzőangyalt, a vele szemben álló szent Kereszt-mellékoltár oromképe pedig Mihály arkangyalt ábrázolja ; mindkét kép kisebb igényű alkotás és egyazon mester munkája ; készülésük idejét és mesterét nem sikerült megállapítanunk.

58. Xaveri szent Ferenc haldoklása,
Wagenschön.

15. V. ö. Werner Weisbach: Der Barock als Kunst der Gegenreformation. Berlin 1921. 58—59. oldalát.

16. A szent István-kép lebegő angyalának olasz eredetére nézve lásd Kapossy János Barokk művészetünk olasz kapcsolatainak kérdéséhez c. dolgozatát. Az O. M. Régészeti Társ. Évkönyve II. évfolyam 1927. 261. old.

17. V. ö. Wurzbach idézett Lexikonát, Martin Riesenhuber: Die kirchliche Barockkunst in Österreich már idézett művét, Ludwig Koller: Das Benediktinerstift Göttweig in Niederösterreich c. munkát.

18. Hans Tietze: Wien. Leipzig 1923. 238. old.

19. Levéltári anyag IV. 14. szám.

20. Megfelelő nyomtatott összehasonlító anyag hiányában számos helyszíni szemlét végeztünk és haszonnal forgattuk az Oesterreichische Kunsttopographie köteteit, Max Dvorak: Die Entwicklungsgeschichte der barocken Deckenmalerei in Wien. c. művét.

21. E freszkóról Myskovszky Viktor: A budai vizivárosi plébániatemplom c. cikkében (Vasárnapi Ujság 1865. 31. szám) ezt írja: »A szentély boltozata . . . jeles al fresco festményekkel díszeskedik, amelyek a pesti egyetemi és budai helyőrségi templomok freskóihoz hasonlók, s valószínűleg egy mester keze által festettek.« — Némethy Lajos: Kögl Ádám . .. életrajzában (Esztergom. 1878.) ezt írja mindössze: ». . . a szentélynek Corregio ízlésében készült frescoi, kifogás nélküliek.« — Pasteiner Gyula: Az építés Budapesten c. tanulmányában (Az osztrák-magyar monarchia írásban és képben. Magyarország III. köt. 1893.) e templomról írva igy érinti a freskót: »A szentélynek festménnyel diszitett gömbboltozata és az oltár mögötti oszlopos alkotmány, melyet Mária családjának tagjait ábrázoló szobrok díszítenek, szintén igen jó hatásúak.« — Azonban Pasteiner Gyula: XVIII. századbeli falfestmények Magyarországban c. tanulmányában (Akad. Értesítő. 1896.) már említést sem tesz e freszkóról.

22. A róla összegyüjtött adatokat lásd a Mesterek adattárában *Vogl* címszó alatt.

23. Fleischer Gyula k. b. szives közlése szerint a bécsi udvari művészeti akadémiának Leopold Adam Wasserberg által összeállított kézirati Nahmen-Registerben I. a 347. lapon XVI. Alph. 1752. év alatt ez áll: »*Veigel Georg von Waizen aus Ungarn, Mahler 12 Nov.*« A helytelen bejegyzésű vezetéknév és a téves keresztnév dacára is *Vogl* Gergelyt látjuk benne.

24. Carl von Lützow: Geschichte des kais. kön. Akademie der bilden den Künste. Wien. 1877. 50. old.

25. A budai kapucinusok Protocollum seu Historia Domestica . . . kézirat I. kötete szerint 1766-ban és pedig november 18-án állittatott helyére a paduai szent Antal-oltárkép és 1768 február 17-én a boldogságos Szűz Mária-oltárkép, amely oltárképek felállításáról szóló feljegyzés e szavakkal zárul Sixtus budai kapucinus gvárdián tollából: »Imagines pro utraque (t. i. ara) pinxit D: — *Vogl*, Pictor in praesidio.«

26. Historia Missionis Alba-Regalensis Societatis Jesu Ab Anno Domini MDCCXXVII. című kézirat (Budapesti Egyetemi Könyvtár, jelzése: Ab. 82.) 1748. évi feljegyzése: »Fornices Templi dempto uno, quod Chorum Musicorum respici t, eleganti penicillo ac Singulari Architecturae artificio illustrati sunt. Fornicis 1ma pars quae Aram Majorem despicit, exhibet SSmam Triadem, altera Divos Ungariae Indigetes Emericum et Stephanum, coronam ac Sceptrum Bmae V. offerentem. 3ia demum S. Parentem nostrum in Caelis Triumphantem.«

27. Gottfried Joh. Dlabacž: Allgemeines historisches Künstler-Lexikon für Böhmen und zum Theil auch für Mähren und Schlesien. Prag. 1815. III. kötet 16. oldalán *Sambach* művei között sorolja fel a székesfehérvári jezsuita templom freskóit és olajfestményeiből a következőket: »1., Die Jesuitenkirche zu Stuhlweissenburg in Fresko, mit Figuren. — 2., Für dieselbe Kirche 3 Altarblätter in Oel: a., heil. Schutzengel; b., der sterbende Jesus am Kreuze, mit Maria Magdalena, und dem heil. Johann; c., und der heil. Franz Xaver, als sterbender auf einer Insel.«

28. Lásd a Mesterek adattárában *Vogl* címszó alatt.

29. Lásd a Levéltári anyag X. részében 3. Structura ipsa Ecclesiae c. fejezetében.

30. Kivonat az 1909. évi restaurálásban résztvett művészek díjazásának a kiutalási javaslatából: »Budapest székesfőváros mérnöki hivatalától. 1910. évi 2134. sz. Tekintetes székesfővárosi Tanács! A II. ker. Batthyány-téri róm. kat. plébániatemplomnál a mennyezeti temperaképeket,,valamint az oltárképeket és többi olajfestményeket is *Túry Gyula* festőművész restaurálta. Ezen munkákért járó összkeresete 4955 korona... A templom ornamentális kifestését Raiszmann K. M. templomfestő végezte, akinek ezen munkáért járó összkeresete 6000 korona... Tekintettel arra, hogy úgy a művészeti, valamint ornamentális festésre szükséges fedezeti összeg rendelkezésre áll, úgy Túry Gyula festőművész, valamint *Raiszmann K. M.* templom és díszműfestő keresete akadály nélkül kiutalványozható. Budapest. 1910. január 31. A székesfőváros mérnöki hivatala (olvashatatlan aláírás).« Budapest Székesfővárosi Levéltár I. 2836/907. sz. alatt. — Batthyány-téri templom restaurálása.

41, *Loyola szent Ignác,*

42, *Neri szent Fülöp,*

Wagenschön.

A TEMPLOM FESTMÉNYEI

Templomunk első képdíszét azok az olajfestmények alkották, amelyeket még az Anna-kápolnából hoztak át a befejezetlenül álló templomba. E képek között, amelyeknek ismeretlen szerzőktől származó xaveri szent Ferencet, loyolai szent Ignácot, szent Alajost és szent Szaniszlót ábrázoló darabjairól csak levéltári tudomásunk van, méreteinél fogva jelentősebb csak a főoltár festménye lehetett, amelyet *Falconer György* festett 1724-ben (1). A kép a kápolna majd a templom patrónáját, szent Annát ábrázolta, amint Joachim jelenlétében oktatta leányát, Máriát. A főoltár képeül használt olajfestmény 1771-ben az új főoltár építése alkalmával helyéről eltávolíttatott és különböző ide-oda helyezgetés után napjainkra elkallódott (2). Ugyanilyen sorsra jutott az 1740-ben még az Anna-kápolnában fogadalomból emelt mellékoltárnak haldokló xaveri szent Ferencet ábrázoló képe (3), amelyet 1746-ban az új templomban helyeztek el mellékoltárkép gyanánt, amíg 1757-ben *Vogl Gergely* új oltárképet festett (4), amely viszont xaveri szent Ferencet különböző nemzetiségű hívek előtt isteni igazságért könyörgő helyzetben ábrázolta (5). Ez a Vogl-féle olajfestmény is, amely 1768-ig szolgált oltárképül, szintén ismeretlen helyre került éppen úgy, mint a templom olajfestésű képekkel ellátott zászlai.

Ezekkel az elmozdított alkalmi, ideiglenes jellegű festményekkel szemben a templom építésének a befejezése után Kögl Ádám jezsuita atya gyüjtés útján az új mellékoltárok számára nagyobb terjedelmű, a nemesebb anyagot még műmárványozást is nélkülöző, csak vakolt falak díszítésére kisebb nagyságú függőképsorozatot szerzett, amely ma is a legjelentékenyebben ható tényezője e festői hangulatú templomnak. Kögl 1765-ben öt oltárképet és tizenhét függőképet, majd 1768-ban egy oltárképet és hat függőképet, tehát összesen huszonkilenc olajfestményt csináltatott (6), amelyek közül négy (Ádám, Éva, regisi szent Ferenc, Kostka szent Szaniszló) híjján huszonöt maradt meg máig e templom birtokában, úgyhogy a hat oltárkép közül csak kettő (szent Alajos a sekrestyében, xaveri szent Ferenc a hajóban) szolgál most oltárképül, a többi mind a hajó falait díszíti egykorú rámákban. Ez olajfestmények némelyikéről Némethy Lajos tévedése következtében az a hiedelem vert gyökeret, hogy azok Maulbertsch Antal alkotásai (7). Az összes fennmaradt huszonöt festmény alapos megvizsgálása alkalmával az Immaculata s a bűnbánó Magdolna képein *Wagenschön Ferenc* festő nevére, illetőleg kézjegyére bukkantunk, akit Kögl jezsuita atyának a M. K. Országos Levéltárban általunk talált egykorú számadása is tíz festmény kétségtelen szerzőjéül mond (8).

Az 1765-ből származó számadás szövegéből nemcsak az kétségtelen, hogy Wagenschön Bécsben festette s ez évben onnan szállította az Immaculata,

43. Szent József a kis Jézussal,

44. Paduai szent Antal a kis Jézussal,

Wagenschön.

Borbála, Jézus szíve, József, Péter, Magdolna, Ignác, István király, Alajos, Szaniszló képeit, de továbbá az is bizonyos, hogy Wagenschön még ugyanez évben Bécsben készen lett a következő Budára szállított képekkel: Ádám, Éva, Judás, Thaddeus, neri Fülöp, Peregrin, Tekla, Katalin, Apollónia, paduai Antal, solanói Ferenc, László király és Lipót szentek képeivel. Végül ugyane számadás szövegéből világos, hogy Wagenschön 1765-ben Budán járt műhelye segédeivel együtt, résztvett szent Anna-templom oltárainak a kiképzésében és segédeivel befejezvén az olajfestményeken szükségelt utolsó simításokat, újabb képek, mint xaveri Ferenc, Dismas és három japán vértanu képeinek a megrendelésével távozott Bécsbe; ezeket valószínűen szóbeli megállapodás szerint Rókus, Sebestyén, Borgia Ferenc és regisi Ferenc képeivel kiegészítve, Wagenschön 1768-ban szállította Kögl atyának, aki annyira meg volt elégedve e képekkel, hogy a hatáskörébe tartozó vízivárosi szent Flórián-templomocskának a főoltára számára szintén Wagenschönnél rendelt olajfestményt, amelyet Wagenschön a mesterjegy szerint 1769-ben készített el és 1770-ben szállított Bécsből Budára (9).

A levéltári számadások hiányos feljegyzéseiből levont következtetésünket, amely szerint az említett olajfestmény mind Wagenschönnek, illetőleg az ő műhelyének az alkotása, megerősíti e festmények alaki s szerkesztési rokonsága, jellemzésbeli hasonlósága, egyes részleteinek azonossága s technikájának egyöntetűsége. Mivel Wagenschönnek életéről, művészi fejlődéséről, műveiről szóló adatok csak hézagosak és nem véglegesek, művészetére és stílusára vonatkozólag pedig minden előmunkálat hiányzik, azért a szent Anna-templombeli festmények ebből a szempontból fontos jelentőségűek, hiszen reávilágítanak Wagenschön művészetének, stílusának egyik fázisára. E nem nagy horderejű képek helyes megítélésénél ne feledjük, hogy azoknak némely tárgyi típusa oly sok változat után már elbágyadt, sok tekintetben szinte megkopott, hogy készülésük a késő barokk alkonyatának az idejére esik, hogy tartalmukat gondos jezsuita lélek fogalmazta, hogy a képek nem alkotnak egységes ciklust, csak háromféle rámába alkalmazott, különböző tartalmú oltár-, illetőleg faldíszt adnak, hogy a nagyszámú képsorozat több képét nem egyedül Wagenschön, de valószínűen az idő rövidsége miatt a munkába belevont ismeretlen tanítványok, segédek valamelyike festette s végül, hogy cselekvényük szerkesztésébe már a keret uniformizált alakja lényegesen és nem mindig előnyösen szól bele.

A képsorozat elején már hajóbeli elhelyezésénél fogva is a jezsuita templomoknak szinte nélkülözhetetlen alakja, Loyola szent Ignác áll (41. kép); a fekete rendi ruhába öltözött, ritkás szakállú, ráncos homlokú, szigort lehelő harcos rendalapító Pieta-képecskét tart kezében, mereven messze néző merengéssel; lágyabb arcvonásokkal magába mélyedve mereng a Szentháromságról nevezett testvérület alapítója, az őszbecsavarodott szakállú neri szent Fülöp (42. kép), aki viszont égő szívet tart kebléhez szorítva. Solanói szent Ferenc

45. Szent Péter apostol.

46. Szent László király.

Wagenschön.

a passzív nyugalmú jezsuita atyákkal szemben stólával felövezve, csendes áhítattal szerecsen gyermekeket keresztel, míg a háttérben földrengés pusztít ; az ősz szent Peregrin sebkínzotta lábáért fohászkodik a feszülethez, amelyről Krisztus jobbját áldólag emeli föléje ; szent Rókus pedig fájdalmas tekintettel vár gyógyító irt a sugarakkal megnyilt égből fekélyes térdű lábára. E sötéttónusú, igénytelen kompozíciók után, amelyeknek üres, fekete foltjaiban segédek munkája lappang, élénkebb színezéstől lüktet Judás Thaddeus apostol alakja, akinek arcvonásai s beállítása tökéletesebb kidolgozással ismétlődik szent Józsefben (43. kép). A nevelőatya, József, édelgő örömmel emeli ölébe a bájos csecsemő Jézust, míg paduai szent Antal (44. kép) önfeledt rajongással igyekszik megcsókolni a csodásan alászállott csecsemő Jézus kezét. A víziójával egybeforrott, bizalmas gyengédséggel enyelgő szentnek költői olvadozással telített jelenete úgy tartalmában, mint szerkesztésében kerek egészet alkot és Wagenschönnek ép olyan ihletett műve, mint a könnyes szemét bánatosan ég felé vető Péter apostol (45. kép), aki a Greco által teremtett síró szent Péter-típusnak érzelgős elemekkel ellágyított távoli változata. A fejedelmi szent, Lipót, koronás hermelinpalástos alakja vallásos révület részese ; a páncélba öltözött, koronás lovag, szent László király (46. kép) elszánt magabízással sziklába döfi lándzsáját, amelynek nyomán víz fakad. A koronás vértanu, szent Borbála (47. kép) édeskés rajongással merül a szent ostya csodájának nézésébe, amelyért életét áldozta ; alexandriai szent Katalin (48. kép) égi látomásával szinte társalgást folytat ; e lelki szépségüknek megfelelő testi szépséggel felruházott heroinák vértanutestvérei az oroszlán martalékául vetett ártatlan (49. kép) szent Tekla (10) és halálra kínzott (50. kép) szent Apollónia választékos megjelenésű alakjai éppen úgy keresik tekintetükkel a mennyei magasságot, mint a nyílzáportól véresre sebesített hős szent Sebestyén (51. kép), aki természetfölötti önmegtagadással megfeledkezve halálos fájdalmaktól rogyadozó testéről, érzelgő boldogsággal égre veti szemét. A heroikus, meztelenségre vetkőztetett szent Sebestyén egyedüli mozgalmas alakjával zárul a későbarokk dekoratív szellemében ellipszis (közönségesen ovális) szabású rámákba szerkesztett, kisebb terjedelmű és a barokkban kedvelt félalakos ábrázolású képek sora.

A hajóbeli mellékoltárok fülkéinek a falára szánt nagyobb terjedelmű képek közül az egyik a Golgotán megtért latrot, szent Dismast (52. kép) ábrázolja szent Sebestyén alakjával rokon heroikus meztelenségben, amint keresztfáját fogva, megtisztult lélekkel a magasba tekint. A második képen a jezsuita Borgia szent Ferenc (53. kép) jelenik meg, aki lemondva a hercegi hatalomról az oltáriszentségben rejlő Krisztus hívévé szegődött ; ezen a képen a jezsuitáktól különösen tisztelt Jézus-társasági szent, akinek nagyszabású plasztikával kiképzett, az oltáriszentség imádatába merülő alakját egri templomuk főoltárára helyezték (11), a kezében tartott feszület szemléletébe merül, amely fölött két angyalfej támogatta oltáriszentség lebeg.

47. *Szent Borbála,*

48. *Alexandriai szent Katalin,*

Wagenschön.

A harmadik kép a Japánban vértanuságot, kereszthalált szenvedett három jezsuita alakját hozza színre a bécsi egyetemi templom ugyanezen tárgyú ábrázolásával rokon felfogásban, amint hárman halálra szántan, extatikus rajongással közelednek a három keresztfához ; a legfiatalabb jobbjával fogja a keresztet, az idősebb karjait kitárja üdvössége fája felé, az öreg pedig roskadozva borul a keresztfa tövére.

A mellékoltárok képeiül szánt díszes foglalatú festmények közül az első, amely eredetileg a szentély leckeoldali falánál állott, a Gonzaga-családból származó jezsuitát, szent Alajost (54. kép) ábrázolja, amint angyalokkal alászálló felhő alatt magános csarnok csendjében Mária szobra előtt térdel és a feszület szemléletébe merülve, szöges korbácsütésekkel készül sanyargatni magát lelki ártatlansága védelmére, míg a sarokban a tőle megvetett hercegi koronával angyalok játszanak. E bensőséges hangulatú kép — amely oly népszerűségre tett szert, hogy *Binder I. Fülöp* kisméretű metszetet készített róla a hívek számára (12) — csendesen borongó szentimentalizmusával szemben a következő : Jézus szíve (55. kép) oltárkép kavargó angyaltömegével tipikus barokk kép. A barokk korszakban ugyanis csodatévő ereklyéknek és főleg szentek testrészeinek a megszerzése meg tisztelete általános vallási divat volt, amelynek nyomaival Budán is találkozunk ; így többek között 1695-ben Kollonics bíboros a vértanu Flammidianus fejét, 1696-ban XII. Innocent pápa pedig szent Fortunátus csontjait ajándékozta a budavári jezsuitáknak ; 1715-ben a budai városháza kápolnájában helyezték el alamizsnás szent János jobb lábafejét ; 1765-ben Kögl Ádám jezsuita számos particula között megszerezte xaveri szent Ferenc kezének egy részét ; 1771-ben pedig nagy pompával szállították a királyi palota kápolnájába szent István magyar királynak a jobb kezét. Az ereklyék tisztelete mellett elterjedt bizonyos testrészek szimbolikus értelmű ábrázolása, mint az isteni előrelátás Istenszeme, a titoktartó hallgatás nepomuki szent János-féle nyelve s főleg a lobogva önfeláldozó szeretetet jelképező égő szív, Jézus szíve, amely a jezsuita retorikának gyakori metafórája lőn, amelynek dicsőítésével már Hajnal Mátyás jezsuita külön nyomtatványban foglalkozott (13) és amely Kögl vízivárosi plébános különös tiszteletében állott. E mély, vallásos tisztelet sugalmazta az oltárkép jelképes parafrázissal részletező tartalmát, amelynek angyalrajlepte felhőzete közepén Jézusnak sebtől vérző, tövissel koszorúzott szíve lángjaiból, kiemelkedő kereszttel lebeg dicsőítését zengve kavargó angyaloktól övezetten. A képet, amelynek bizonyosan Kögl által fogalmazott tartalmi gyujtópontja alig költhető festői élménnyé, mellékalakjainak szertelen mozdulatokban gazdag mozgalmassága, angyalainak ámulatot, hódolatot, imádatot, ujjongást kifejező változatossága sem menti meg a modorosságtól. Ez utánérzett angyalok módosított csoportja üli meg a következő volt oltárkép felső részét, amelyen szent Lipót arcára emlékeztető szent István (56. kép) magyar király palásttal borított páncélba öltözötten Mária oltalmába ajánlja fehérbe

49. Szent Tekla,

50. Szent Apollónia,

Wagenschön.

öltözött liliomlelkű fiát, Imrét és országát, amelyet sarokba helyezett koronázási jelvények jelképeznek. A tartalmában és alapeszméjében nagyjelentőségű jelenet, amely a szélesen lebegő angyal henye motívumai miatt egy kis szoborba zsugorított Mária előtt játszódik, nem érlelődhetett sem monumentális erejű, sem egységes szabású kompozícióvá. Kevés eredeti invencióról és naiv tanítványi részletekről tanuskodik a bűnbánó Magdolnát (57. kép) ábrázoló festmény, amelyen a magába tért szép bűnöző fa tövénél gyepen ülve a bűnbánat eszközeivel körülvéve, ábrándozó szemekkel tekint az égre, míg jobbját koponyára nyugtatva, baljával szórakozottan fogja dúsan omló szőke haját; a kényelmesen elhelyezkedett, bánatos elmélkedésből ábrándozó merengésbe hangolt Magdolna finoman kidolgozott, lengeruhájú alakjával szemben a repkedő angyalok idegen kéz kezdetleges ecsetvonásai nyomán szinte kontárul hatnak. A lágyfuvalmú, idilli hangulatú festmény szomszédságában szolgál oltárképül a villámtól viharzó, zord tengerparti kép, amelyen az indiai bennszülöttek elhagyatottan haldokló hittérítőjükre, a jezsuita xaveri szent Ferencre bukkannak (58. kép); a feszületet magához szorítva csendesen halódó misszionáriusnak ruháját csókolja az egyik szerecsen, míg a másik bennszülött meglepetésében néma csodálkozással széttárja karjait; a táj zordsága, a tenger haragja, a vihar sötétje s a halál borúja okozta fojtott hangulat komor tónusa felett, amelyet feketévé mélyít a szerecsen s a halódó ruhája, enyhe világosságot derítenek a költöző lélekért alászállott angyalok(14) Az Indiák apostolának az élete a jezsuita ikonografiának gyakori tárgya, amely már e templomban is két változatot ért meg és amelyet több-kevesebb változattal megfesttettek budavári, székesfehérvári templomuk számára meg a hatáskörükbe tartozó buda-vízivárosi szent Flórián-templomba is oltárképül. E némi romantizmussal jellemzett, homályos sötétbe burkolt szomorú drámai jelenet mellett a Szeplőtelen fogantatás képe (59. kép) üde lírai, szinte álomszerűen fínom hangulattal teljes, amelyen felhők között bájos angyalkáktól körülrajzva földtekére s félholdra csavarodó kígyó fejét taposva lebeg a lágyan redőző fehér s kék ruhába öltözött Mária átszellemült szépségű alakja, amint ihletett szemmel merengve feltekint a felhők között alászálló Magasságbelire, akinek ereje megárnyékozá őt. A bágyadt rózsás-kékes alaptónusba lágyan rajzolt, enyhén lazúrozott légies finomságú Mária, Atyaisten meg angyalok inkább csak mozdulatokban újjáköltött, murillói áhitat és rubensi kolorit visszfényével fátyolozott alakjai e templombeli összes festmények felett álló jelenségek, amelyek legjellemzőbben éreztetik Wagenschön eklektikus művészetét.

E képek tartalma, illetőleg azok alakjai még mind barokk típusok, azonban kedvező, vagy legalább jól ápolt testi szépséggel kifejlesztve, akiknek vízionáló tekintetéből már elhamvadt az extázis emésztő tüze s ég felé vetett szempárjuk édeskésen érzelgős merengéssel teli (15); az extázis elmultával misztikus varázsuk is elapadt, helyet adva részben romantikus, részben

51. Szent Sebestyén,
Wagenschön.

szentimentális, sőt részben banális jellemzési motívumoknak ; az Istenségtől ihletett lelki elragadtatás csillapultával az alakok mozdulatai s ruházatuk ráncvetése is ellankadt, vagy puszta formalizmusba süllyedt ; a rajongó hit külsőségekbe csökkenésével, az őszinte vallásosság modorossá válásával a kifejezés módjában is szinte csak a szemek áhitatot tükröző beidegzésére redukálódtak a különböző fajsúlyú vallásos érzelmek ; mivel pedig a képek tartalmára van a fősúly helyezve, azért az ikonografiailag hagyományossá, akadémikus értékűvé lett alakoknak vagy egyéb motívumoknak módosított átvétele rendkívül gyakori a művészi leleményesség s eredetiség rovására (16); a tartalmi szempont túlsúlyával a technikai készség, amely Wagenschönben igen fejlett volt, akadémikus modorossággá csontosodott, vagy másodrendű fontossággá devalválódtak a színbeli kifejezés lehetőségei ; a kölcsönmotívumok átdolgozása vagy utánérzése, a színezés akadémikus símasága, sokszor üressége, a mélyebb-merészebb lelki emóciók kerülése, bizonyos külsőségek, néha csak reprezentatív elemek felkarolása s olykor henye motívumok felhasználása jellemző a kiélés folyamatába jutott későbarokk korszak vallásos festészetére s annak művelőjére, Wagenschönre, akinek művészetében olasz és osztrák rétegek között rubensi visszfényű erezések csillámlanak. A vázolt festmények mind kétségtelenül Wagenschön alkotásai, amelyek közül többet más változatban más templomok számára is megfestett (17) s amelyek, eltekintve a tanítványok és későbbi restaurálások kontármunkájától, a bennük megnyilatkozó rajzbeli s technikai készség dacára eklektikus akademizmusukkal bágyadt színezésű s vázlatos, sematikus kifejezésű visszhangjai a 18. században hatalmas arányúvá fejlődött osztrák, illetőleg bécsi vallásos tárgyú festészetnek (18). A Wagenschön-féle festmények, amelyekhez a szent Kereszt-oltár mellett levő szent József halálának valószínűleg helybeli mestertől származó naív primitív festménye csatlakozik, *Eberhardt Antal* szobrász faragta gazdagdíszű rámákban pompáznak (19), azonban a hajónak a színes oldalablakok miatt a nap állása szerint folyton változó színhangulatában nem bontakoznak ki eredeti hamisítatlan színhatásukkal, de fátyolozott színfoltjaik színes ékkövek módjára érvényesülnek a hajó zöldes-vöröses szürkületében.

A hajóbeli olajfestmények laza, szórványos színfoltjaival szemben hatalmas látomás egységesen hangolt színfoltja száll emberi közelségbe a szentélykupola intradosán, amely már az előcsarnokba lépőre számított hatással ellenállhatatlanul magára vonja a figyelmet, míg a szentély korlátjához érve, teljes egészében kitárja tartalmát és földöntúli vízió részesévé teszi a hívő szemlélőt, aki a hajóbeli szentek képeitől némileg földöntúli hangulatra előkészítve, a hajó kupolájától magasságok felé vonva s a főoltár ormának misztikus hozsannájától az égi szférákba szédítve, szinte vizionárius lelkülettel mélyed bele a megnyilt kupola mennyei mítoszába (60. kép), amelynek felhőin a világ Teremtője, bűneitől Megváltója s éltető Szentlelke az örök

52. *Szent Dismas,*

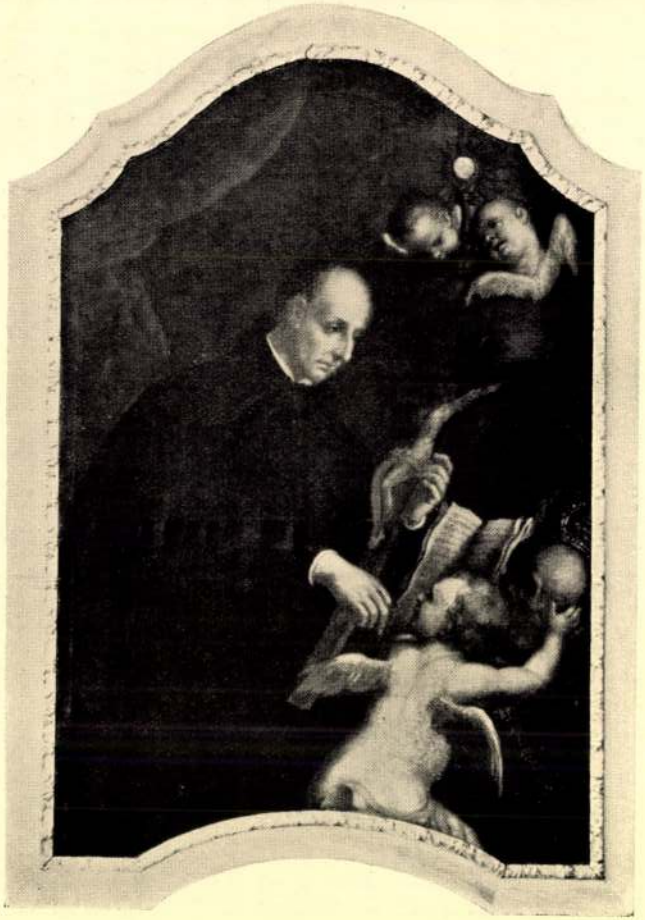

53. *Borgia szent Ferenc,*

Wagenschön.

alkotás befejezésének diadalmával lebeg társalgásba mélyedve teremtései felett, hódolatos angyalok környezetében. Ez a tértelen, időtlen égi jelenés, amelynek színhelyi mélysége, magassága, hossza, szélessége meg nem mérhető, a köralakú nyílás távlatában eltünteti a kupola záróhéjját és míg a látomás a magasból lefelé szállni látszik, addig az égi háttere elérhetetlenül határtalan magasságokba lendül.

A négyzetes alaprajzból csegelyes átmenettel kifejlesztett gömbboltozat függőkupolájának alsó részét távlati rövidülésű látszatra festett architektúra borítja s ennek barokk kiképzésű, centripetálisan elhelyezett pendentif nyílásai, hevederíveken nyugvó oromfalai s azok kiugró konzoljai olyan köralakú nyílást öveznek, amelynek levél- meg gyümölcsalkotta füzérrel ékes pereme, párkányvonala a hátrább eső nyilt fülkéknek és a kiugró zárt konzoloknak megfelelően nyolc ponton megtörve gyűrűzik. A megtévesztésre szánt plasztikájú konzolok közepét kartusba foglaltan erezett vörösmárvány díszíti s a csegelyek nyitott fülkéiben volutás konzol fölött felhőkön elhelyezkedve jelennek meg égre vetített mozgalmas kontúrrajzzal az evangélisták : Máté ihlettől áradva emeli tollát a magasba, Márk magába merülve elmélkedik, Lukács sugallatot esdve néz az égre s János látomásai leírásába mélyed. A világosszürke alapszínnel szinte semleges színárnyalatra hangolt, ornamentális plasztikával gazdagon tagolt, reflexekkel biztos rajzú architektúrából a nyugtalan mozdulatú evangélisták vörösszürke, kék-viola, kék-vörös, vörös-kék színfoltjai hatásosan emelkednek ki szerkezetileg saroktöltő, az összkép szempontjából saroktartó szerepükben és tartalmilag az égi jelenést előkészítő vonatkozásukban. A kiegyensúlyozott, látszatos architektúrájú kereten belül a kupola felsőrészét magasba foszló felhőzetű mennybolt borítja (61. kép), amelynek alsó légkörében gomolygó fellegeken a Szentháromság látható ; a lobogó ruházatban ülő Atyaisten, akinek a földteke szolgál jobb lába zsámolyául, szélesmozdulatú baljának kitárt tenyerével céloz teremtő munkájára, míg tekintetével meg jobbja kormánypálcájával a teremtés másik értelmi szerzőjére, a megszentelő Szentlélek felette lebegő galambjára mutat ; az ő jobbja mellett majdnem ruhátlan, hős vértanui meztelenségben foglal helyet Krisztus világot megváltó küldetésének keresztfájára mutatva, amelyet két angyal emel feléje, mialatt egy angyal — háttal a nézőnek — térdreborulva s kezét imára összetéve hódol a három személyből álló egy Istennek, akinek környezetében felhőkön szétszóródva apróbb angyali lények rajzanak.

A világos tartalmú cselekmény alig öt-hat alakra tömörítve, a köralakú freszkónak majdnem csak az alsó felére szorítkozik, egyrészt abból a gyakorlati szempontból, mert ez a cselekménytartó rész mindenfelől, tehát az előcsarnokból is látható, másrészt abból a művészi célból, hogy a cselekménymentes felületen az égbolt szabadon fejlődve, a lehető legmagasabb távolsági látszatot keltse s ezáltal eltüntesse a kupola boltozatának a valódi magasságát, amelyen a festett architektúra csak keretet, illetőleg a valódi

54. Gonzaga szent Alajos,
Wagenschön.

architektúra s a festett égbolt között csalóka átmenetet alkot. Ez a minden módon nagy távolságokra, boltozatot áttörő magasságokra törekvés magával hozza, hogy az egyes alakok, mozzanatok nem közelnézésre, nem részletes szemléletre készültek, de lényegtelen részleteket nélkülöző, nagyvonalú megjelenésük az összhatást szolgálja. Valószínűen a kupolafreszkó főcselekményére koncentrált összhatás fokozása kedvéért tompította a festő a festett architektúra pendentifjeinek szabad kilátású nyilásait, amelyekben az evangélisták felhőkön ülnek, az égi jelenés felhőzetének a színétől elütő, semlegesen egyszínű háttérrel fülkeszerű tagokká. Az ös zhatás szempontjából kedvező a freszkó kompozíciója, mert a kerek képfelület nagyobbrészét, úgyszólván a háromnegyedét a szabad hátteret alkotó felhős ég, egynegyedrészét pedig gömbháromszögbe egyoldalra szerkesztett, egységes cselekvény, a Szentháromság apoteózisa foglalja el, úgyhogy az egész freszkót egy helyből, egy tekintésre átnézhetjük. Ez a függőképszerű beállítás, amely már nélkülözi a merész »di sotto in su« nyaktörő szemléletrendszerét és amely lehetővé teszi, hogy a szentélybalusztrádnál hegyes szögben felvetett tekintettel egységes képbenyomást szerezhessünk, amelyben az alakok ugyan rézsútos békatávlati rövidüléssel, de torzulás nélkül érvényesülnek, már a későbarokk átmeneti korszak mesgyéjén a továbbfejlődés új jegyeivel áldott. Az alakok világos egymás mellé állítása, nem egymás elé, vagy egymást szelő elhelyezése, az alakok, sőt színfoltok kontúrjainak éleshatárú plasztikus rajza s nem festői elmosódása, ami már az építészeti keret vonalzatának a hangsúlyozásán is érezhető, mind oly fejlődésbeli újszerű vonások, amelyek ugyan még barokk hevület fűtötte lelkiéletű s nyugtalan mozdulatú, barokk szél lebegtette ruházatú alakokat öveznek, de amelyek már jelzik a klasszicizmus jövetelét. Az összbenyomásban szürkés-kékes-veres összetételű színfolt mély tónusával uralkodó freszkó barokk palettáról merített tört színei középpontjában égkék alapon a Szentlélek galambot övező sugarak kénes-sárgája foszforeszkál, körülvéve violásan fátyolozott, szürkés-veres felhőktől, amelyeknek alsó, sötétebb gomolyagain fehér lepellel hiányosan takart mezítelenségű Krisztus piros palástja, az Atyaisten violás alsóruhája s kék palástja, a kereszttartó angyal kék és az adoráló angyal violás-veres leple egyensúlyozza a színbeli összhatás egységét, törtszínű össztónusát.

Ennek a provinciális ízű freszkónak a tárgyát számos változatban festették meg a 18. századi bécsi mesterek és az ezekre való emlékezés nyilvánvaló e freszkóban. Azonban egyikük sem ábrázolta oly kevés alakkal, olyan gazdaságos szceneriával és olyan könnyen érthető tartalommal e hármas titkot, mint ez a freszkó. A bécsi mesterek hatalmas kísérő angyaltömegeket, mozgalmasságtól áradó égi csődületet, szinte megmámorosodva kavargó angyal- és felleggomolyagokat vetítettek a boltozatokra olyan színfanfárral körülharsogva, hogy maga a Szentháromság csak részese s nem fenséges irányítója a mennyei jelenésnek. Bár a szent Anna-templombeli freszkón

A hiányzó oldalak
Vogl Gergely csomagjában

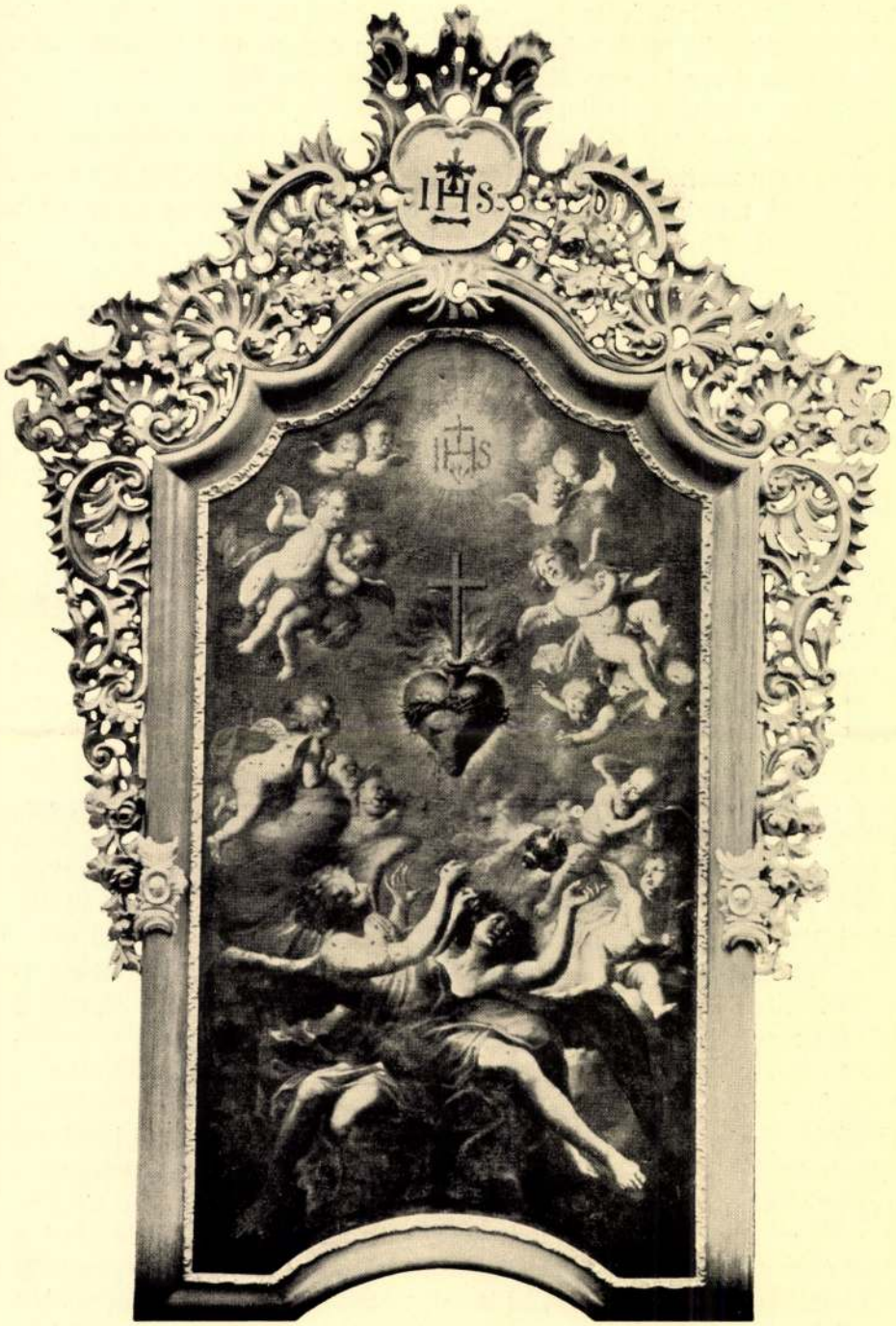

55. *Jézus szent szíve,*
Wagenschön.

vannak mozdulatok, helyzetek, amelyek a bécsi mesterekre való ráemlékezést feltételezik, mégis teljesen önálló — ha szegényebb képzeletű — felfogást tanusít azzal, hogy elkerülve a rikítóbb színezést, a lefokozott, tört színek egységesen egensúlyozott harmóniájában a Szentháromság fenségét helyezi mindenekelőtt uralkodóvá úgy alakilag, mint tartalmilag és színbelileg. Ez a freszkó, összehasonlítva a bécsi mesterek munkáival, általánosságban (20) tartalmi jellemzésében egyszerűbb, de érthetőbb; mozdulataiban modorosabb, de reálisabb; rajzában keményebb, de meggyőzőbb; szerkezetében világosabb, de szárazabb; színezésében pedig szegényebb, de egységesebb. E freszkó felhőzetének valószínűsége, alakjai vonalzatának tiszta rajza, a távlati rövidülések meggyőző biztossága, a kompozíció könnyű áttekinthetősége, az alakok jellemzésének szabatossága, a felesleges epizódok kerülése mind olyan festőművészre vall, aki abban a freszkó-zuhatagban, amellyel osztrák művészek a 18. században elárasztották országunkat, tudott, ha nem is nagyszerű, de legalább számottevő, ha nem is egyéni, de legalább művészi színvonalon álló alkotást létrehozni.

E falfestményt, amely eddig szerző nélkül szerepelt a róla szóló ugyancsak gyérszavú irodalomban (21), valószínűleg még 1771-ben Kögl jezsuita atya programja alapján tervezte s a budai városi tanács költségére 1772 decemberében fejezte be a váci születésű *Vogl Gergely* festő (22), aki megtelepedvén Budán, — csak hézagos adatokból is ítélve — elég gazdag festői tevékenységet fejtett ki az ó-budai gróf Zichy-udvarban, a helybeli s környékbeli templomokban. Művészi tanulmányairól alig tudunk többet, mint azt, hogy 1752 novemberében beiratkozott a bécsi művészeti akadémiába (23), amelyben akkor Mich. Angelo Unterberger rektorsága alatt Karl Aigen, Friedrich Angst és Johann Mülldorfer (Mildorfer) tanár tanította a festés művészetét (24). Mennyi ideig látogatta a bécsi akadémiát, ismeretlen. Milyen hatással voltak reá az akadémiai tanárok, megállapításra váró kérdés, mivel Vogl műveiből nem ismeretes annyi sem, amennyi elegendő volna stíluskritikai összehasonlítás alapjául. Voglnak gazdag munkásságából egyetlen érdemesebb olajfestmény ismeretes, amely okmányszerű bizonyossággal tőle származik és ez a buda-vízivárosi kapucinusok templomának a mellékoltárán levő paduai szent Antalt víziójával együtt ábrázoló képe (25). Ez az oltárkép, amelyet Vogl 1766-ban festett, a bécsi mesterek akadémikus símaságú, költői tartalmú vallásos festészetének a befolyását érezteti, sőt közelebbi összehasonlítás nyomán Norbert Baumgartnernek a bécsi kapucinusok templomában levő, azonos tárgyú mellékoltárképének a hatása alatt készült.

Hasonlóan bécsi mester művének a hatása alatt készítette Vogl a szent Anna-templom szentélykupolájának a freszkóját is. Ugyanis a jezsuiták (ma a ciszterciták) székesfehérvári templomának a szentélykupoláját szintén Szentháromságot ábrázoló falfestmény (62. kép) díszíti, amely 1748-ban lett készen (26). Ezt a falfestményt a többi freszkóval és három olajfestésű

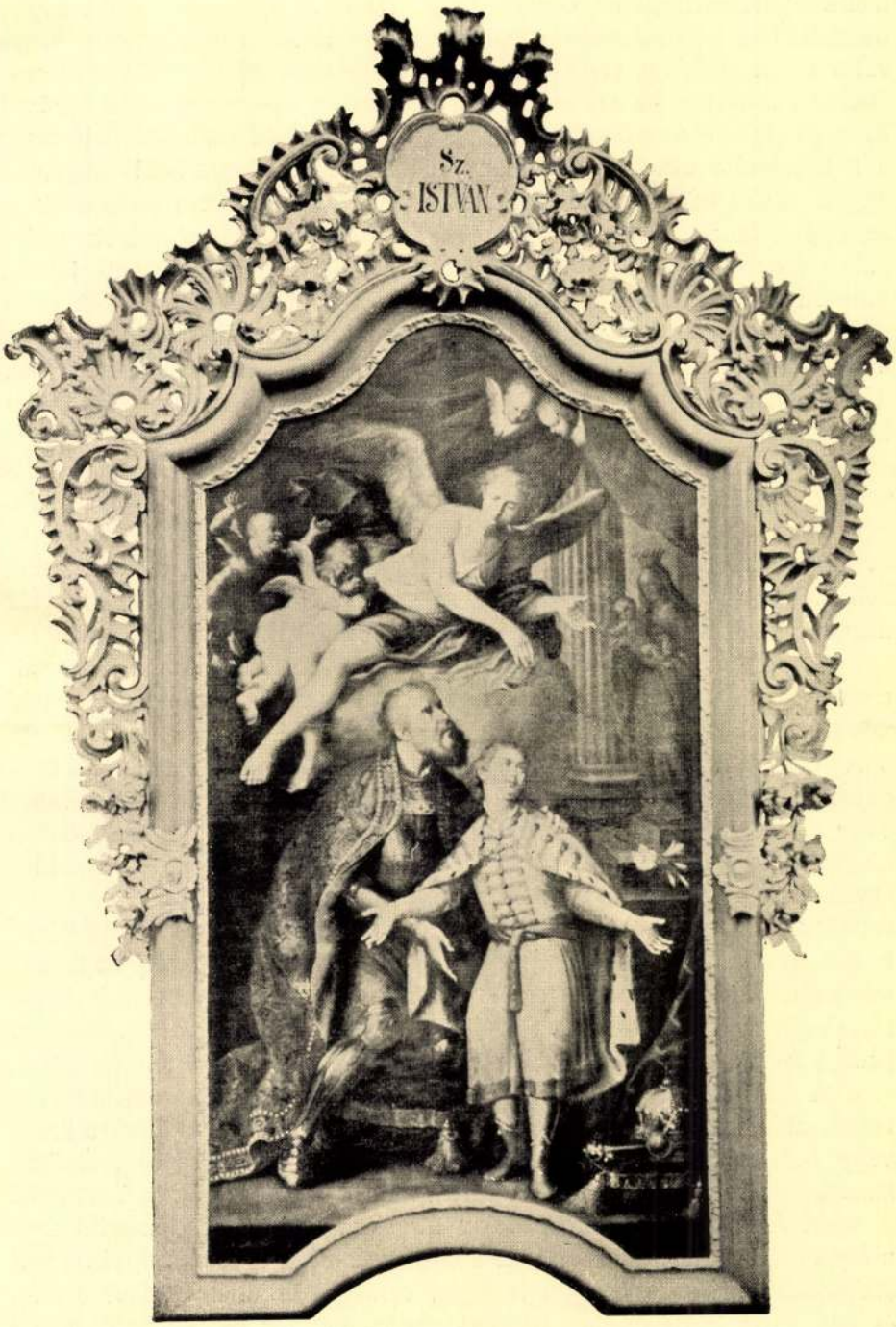

56. Szent István király szent Imre herceggel,
Wagenschön.

mellékoltárképpel együtt *Caspar Franz Sambach* festette (27). Az enyhe pasztellszínek lágy tónusában opalizáló székesfehérvári freszkó szintén négyzetes alaprajzból, csegelyes átmenettel kifejlesztett gömbkupolát takarva, körben záruló architektúrával indul, amelynek levél- meg gyümölcsfüzérrel beszegett köralakú nyílásában az ég felhői között száll alá a Szentháromság a kínszenvedés eszközeit tartó angyalokkal és térdelve adoráló angyallal együtt széles háromszögbe szerkesztve. Eltekintve Vogl freszkójának a Sambach-féle freskótól teljesen elütő színskálájától, felhőzetének eltérő halmazállapotbeli alakításától, emberi alakjainak má szabsású arc-, lakat-, termettípusától, rövidüléseinek merészebb változataitól, rajzbeli különváló felfogásától, a vízivárosi freszkó több mozzanatban egyenes leszármazottja a székesfehérvári freszkónak. Így a két freszkóban a jelenet cselekményének háromszögbe való szerkesztése és a kénessárga sugarakkal foszforeszkáló kék ég azonos, a keresztfát tartó angyalpár és — háttal a nézőnek — adoráló angyal alakjai hasonlók, az ezek között repülő angyalka, az Atyaisten mozdulattömege, a köralakú perem füzére, meg kisebb angyalcsoportok elhelyezése egymásra utaló. E félreismerhetetlen szerkezeti rokonság, vitán felül álló motívumkölcsönzés valószínűen a jezsuiták kívánságára vezethető vissza, akik székesfehérvári templomuknak nagyszerű művészi berendezését évkönyveik magasztalásaiból ítélve, példaszerűnek és így utánzásra méltónak tartották.

E freszkóval indult és rendjük eltörlése következtében abba is maradt a szent Anna-templom hajókupolájának és zenekarzati boltozatának további falfestményekkel való díszítése. Az árván maradt freszkó, amelynek füstösporos fátylát 1804-ben kenyérbéllel tisztították és többszöri restaurálás után annak különösen Krisztus-alakja körül lepattogott festékrétegeit 1909-ben Túry Gyula festőművész kongeniális művészi készséggel és szaktudással kiegészítette, a freszkó eredeti színezését és technikáját követve, a baloldali egyedül repülő angyal lábánál ismét romlásnak indul és újra veszélyezteti ezt a freszkót, amely nemcsak a jezsuiták művészi szellemének és a budai városi tanács művészi s vallásos áldozatkészségének a bizonysága, de egy honi származású festőnek művészettörténetünk szempontjából fontos műve, mivel egyrészt Voglnak okmányokból ismert egyéb freszkói elpusztultak (28), másrészt pedig e freszkón kívül más létező falfestményéről még nem bírunk tudomást.

A szentélybeli freszkó rendszerint kezdő vagy befejező mondata a templomboltozatok freszkóciklusainak, falfestménydíszének és ebben a kezdő vagy befejező jellegében, sorozatindító vagy végző szerepében, ciklikus láncolatban rejlik és bontakozik ki művészi értékének minden árnyalata. A szent Anna-templombeli freszkó a megelőző boltozatok előkészítő festményeinek, bevezető színfoltjainak a híjjával a maga egyedülálló, elszigetelt állapotában bizonyos befejezetlenséget, csonkaságot, hiányosságot éreztet és monumentalitásában fogyatkozást mutat. Érezték ezt a templomépítő jezsuitaatyák is, akik a boltozati freszkók kiviteléhez szükségelt pénz híjján

57. Bűnbánó Mária Magdolna.
Wagenschön.

a hajó centrális kupoláját ideiglenesen úgy ékesítették, hogy annak záradéknyílásába helyezett időpontot mutató óralap körül mint középpontból festett sárga fénysugarak szóródtak szét az intrados felületén (29); mely időben tüntették el e napsugaras dekorációt, nem sikerült megállapítanunk. Azonban a mai üres, tartalomnélküli, a kupola művészi hivatásával és magasba törekvésével ellenkező ornamentális dekoráció 1909-ben készült (30), amely karöltve a hajó ablakainak színes fényszűrődésével tiszta fényt nélkülöző, hamis színtónusba fátyolozza nemcsak a hajó belsejét, de meghamisítja annak arányait és befolyásolja a szentélybeli freszkó eredeti színharmóniáját is. A hajókupola s a zenekarzati boltozat freszkónak szánt felületei csak megfelelő freszkóábrázolással töltik be művészi hivatásukat, különben holt felületekként nehezednek; az ablakok pedig, megfosztva színes üvegüktől, csak megfelelő fényözönnek a közvetítésével felelnek meg gyakorlati és magasabb művészi rendeltetésű céljuknak. Mert talán egyik művészeti stílus alkotásainál sem olyan fontos az egyes részek alárendelt beleilleszkedése az egész ensemble-ba, mint éppen a barokk és a későbarokk stílusnál.

Jegyzetek: 1. Levéltári anyag III. 1724—1736., IV. 3., 4. szám.

2. Luprechtnek és a nyomában járó Molnár Lászlónak az az állítása, hogy a *Falconer* György-féle szent Anna-kép a buda-krisztinavárosi templom mellékoltárán látható, tévedés. A krisztinavárosi templom mellékoltárának szent Anna-képéről (A budapest-krisztinavárosi templom c. munka 66. oldalán) már 1916-ban azt írtuk, hogy »*Falconer József Ferenc* festő ecsetére vélünk ráismerni e kép vonásaiban«. E stíluskritikai sejtésünket most mesterjeggyel is tudjuk megerősíteni. A közelmultban végrehajtott restauráció után újra megvizsgáltuk a portól és füsttől megtisztított oltárképet és annak alsó bal sarkában a következő mesterjegyet leltük: »*Joseph : Falconer Pinxit Budae 1802.*« (Ugyane templom Magdolna-oltárképéről az volt a meggyőződésünk, hogy a festés modora pedig a bécsi iskola *Füger* idejebeli manierájára emlékeztet. Most a kép letisztítása után megtaláltuk a mesterjegyeket, amelyek szerint e képet és a vele szemben levő nepomuki szent János-képet is Franz *Lochbihler* festette 1815-ben.)

3. Levéltári anyag VI. 1740.

4. Levéltári anyag VII. 1757.

5. Levéltári anyag X. 10. Ara S : Francisci Xaverii Num. 4.

6., 8. Levéltári anyag IV. 14., 15. szám.

7. A Maulbertsch-kérdést lásd a Mesterek adattára című fejezetben *Maulbertsch* címszó alatt.

9. Lásd erre vonatkozólag a Mesterek adattárának *Wagenschön*ről szóló részét. Wagenschönről legtöbb adatot közöl Constantin von Wurzbach Biographisches Lexikon des Kaiserthums Oesterreich (52. Theil. Wien. 1885.) 69—71. oldalán. Születése helyét, a bécsi akadémiába való belépése idejét és halálozása idejét, meg helyét szorgos levéltári kutatással Fleischer Gyula k. b. állapította meg. Megállapításainak szíves átadásáért, amelyeket a Mesterek adattárában közlünk, hálás köszönetünket fejezzük ki.

10. A kép rámáján téves a »Sz. Agatta« elnevezés, mert egyrészt a számadás szent Tekla képét említi, másrészt pedig tipológiailag nem felel meg szent Agattának, akinek vértanujelvénye a levágott emlők.

11. Rövid leírását lásd Szmrecsányi Miklós Eger és környéke részletes kalauza (Bp. 1925.) 34. oldalán.

12. Egy példánya a Budapest Székesfővárosi Múzeum gyüjteményében 13529. leltári száma alatt : »S. Aloysius Gonzaga S. J. — *Binder.* sc.« szöveggel.

13. Hajnal Mátyás névtelenül megjelent műve : Cor Jesu Sacrum imaginibus, rythmis, orationibus expressum. Viennae 1629.

14. A xaveri szent Ferenc-mellékoltár oromképe az őrzőangyalt, a vele szemben álló szent Kereszt-mellékoltár oromképe pedig Mihály arkangyalt ábrázolja ; mindkét kép kisebb igényű alkotás és egyazon mester munkája ; készülésük idejét és mesterét nem sikerült megállapítanunk.

58. Xaveri szent Ferenc haldoklása,
Wagenschön.

15. V. ö. Werner Weisbach: Der Barock als Kunst der Gegenreformation. Berlin 1921. 58—59. oldalát.

16. A szent István-kép lebegő angyalának olasz eredetére nézve lásd Kapossy János Barokk művészetünk olasz kapcsolatainak kérdéséhez c. dolgozatát. Az O. M. Régészeti Társ. Évkönyve II. évfolyam 1927. 261. old.

17. V. ö. Wurzbach idézett Lexikonát, Martin Riesenhuber: Die kirchliche Barockkunst in Österreich már idézett művét, Ludwig Koller: Das Benediktinerstift Göttweig in Niederösterreich c. munkát.

18. Hans Tietze: Wien. Leipzig 1923. 238. old.

19. Levéltári anyag IV. 14. szám.

20. Megfelelő nyomtatott összehasonlító anyag hiányában számos helyszíni szemlét végeztünk és haszonnal forgattuk az Oesterreichische Kunsttopographie köteteit, Max Dvorak: Die Entwicklungsgeschichte der barocken Deckenmalerei in Wien. c. művét.

21. E freszkóról Myskovszky Viktor: A budai vizivárosi plébániatemplom c. cikkében (Vasárnapi Ujság 1865. 31. szám) ezt írja: »A szentély boltozata ... jeles al fresco festményekkel díszeskedik, amelyek a pesti egyetemi és budai helyőrségi templomok freskóihoz hasonlók, s valószínűleg egy mester keze által festettek.« — Némethy Lajos: Kögl Ádám ... életrajzában (Esztergom. 1878.) ezt írja mindössze: »... a szentélynek Corregio ízlésében készült frescoi, kifogás nélküliek.« — Pasteiner Gyula: Az épités Budapesten c. tanulmányában (Az osztrák-magyar monarchia irásban és képben. Magyarország III. köt. 1893.) e templomról irva igy érinti a freskót: »A szentélynek festménnyel diszitett gömbboltozata és az oltár mögötti oszlopos alkotmány, melyet Mária családjának tagjait ábrázoló szobrok diszitenek, szintén igen jó hatásúak.« — Azonban Pasteiner Gyula: XVIII. századbeli falfestmények Magyarországban c. tanulmányában (Akad. Értesitő. 1896.) már említést sem tesz e freszkóról.

22. A róla összegyüjtött adatokat lásd a Mesterek adattárában *Vogl* címszó alatt.

23. Fleischer Gyula k. b. szives közlése szerint a bécsi udvari művészeti akadémiának Leopold Adam Wasserberg által összeállitott kézirati Nahmen-Registerben I. a 347. lapon XVI. Alph. 1752. év alatt ez áll: »*Veigel Georg von Waizen aus Ungarn, Mahler 12 Nov.*« A helytelen bejegyzésü vezetéknév és a téves keresztnév dacára is *Vogl* Gergelyt látjuk benne.

24. Carl von Lützow: Geschichte des kais. kön. Akademie der bilden den Künste. Wien. 1877. 50. old.

25. A budai kapucinusok Protocollum seu Historia Domestica ... kézirat I. kötete szerint 1766-ban és pedig november 18-án állittatott helyére a paduai szent Antal-oltárkép és 1768 február 17-én a boldogságos Szűz Mária-oltárkép, amely oltárképek felállitásáról szóló feljegyzés e szavakkal zárul Sixtus budai kapucinus gvárdián tollából: »Imagines pro utraque (t. i. ara) pinxit D: — *Vogl*, Pictor in praesidio.«

26. Historia Missionis Alba-Regalensis Societatis Jesu Ab Anno Domini MDCCXXVII. cimü kézirat (Budapesti Egyetemi Könyvtár, jelzése: Ab. 82.) 1748. évi feljegyzése: »Fornices Templi dempto uno, quod Chorum Musicorum respici t, eleganti penicillo ac Singulari Architecturae artificio illustrati sunt. Fornicis 1ma pars quae Aram Majorem despicit, exhibet SSmam Triadem, altera Divos Ungariae Indigetes Emericum et Stephanum, coronam ac Sceptrum Bmae V. offerentem. 3ia demum S. Parentem nostrum in Caelis Triumphantem.«

27. Gottfried Joh. Dlabacž: Allgemeines historisches Künstler-Lexikon für Böhmen und zum Theil auch für Mähren und Schlesien. Prag. 1815. III. kötet 16. oldalán *Sambach* művei között sorolja fel a székesfehérvári jezsuita templom freskóit és olajfestményeiből a következőket: »1., Die Jesuitenkirche zu Stuhlweissenburg in Fresko, mit Figuren. — 2., Für dieselbe Kirche 3 Altarblätter in Oel: a., heil. Schutzengel; b., der sterbende Jesus am Kreuze, mit Maria Magdalena, und dem heil. Johann; c., und der heil. Franz Xaver, als sterbender auf einer Insel.«

28. Lásd a Mesterek adattárában *Vogl* címszó alatt.

29. Lásd a Levéltári anyag X. részében 3. Structura ipsa Ecclesiae c. fejezetében.

30. Kivonat az 1909. évi restaurálásban résztvett művészek díjazásának a kiutalási javaslatából: »Budapest székesfőváros mérnöki hivatalától. 1910. évi 2134. sz. Tekintetes székesfővárosi Tanács! A II. ker. Batthyány-téri róm. kat. plébániatemplomnál a mennyezeti temperaképeket, valamint az oltárképeket és többi olajfestményeket is *Túry Gyula* festőművész restaurálta. Ezen munkákért járó összkeresete 4955 korona... A templom ornamentális kifestését Raiszmann K. M. templomfestő végezte, akinek ezen munkáért járó összkeresete 6000 korona... Tekintettel arra, hogy úgy a művészeti, valamint ornamentális festésre szükséges fedezeti összeg rendelkezésre áll, úgy Túry Gyula festőművész, valamint *Raiszmann K. M.* templom és diszmüfestő keresete akadály nélkül kiutalványozható. Budapest. 1910. január 31. A székesfőváros mérnöki hivatala (olvashatatlan aláirás).« Budapest Székesfővárosi Levéltár I. 2836/907. sz. alatt. — Batthyány-téri templom restaurálása.

11. *Krenner János György budai aranyozó nyugtája*, kelt 1757 október 6-án. Fasc. 6. No. 178.

Quittung

Dass ich Endts Benenter, von Ihro Hochwürden R : P : Superior In der Wasser Statt vor Meine Mallerey u. Goldt Fasserey inder Francy Xaverij altarr mit gulden dreyzähn gulden Richtig und paar bezalet worden Bescheinige hirmit
Datum Offen in der Festung den 6-ten 8-ber 757.

Joch: Georg Krenner (s. k.)
burgl: goldtfasser

12. *A xaveri szent Ferenc-mellékoltár költségei* 1757-ből. Fasc. 6. No. 593.

Rationes de 100 fl. a Da. Anna Tsernakin anno 1757 pro ara S. Xaverij tandem erigenda et ornanda datis

	R. Frt.	Kr.
Vi Apocham Do. Pictori Vogl	36	—
Do. Antonio Eberhardt Statuario	16	30
D. Vitriano Fischer	6	30
D. Statuario . . . Weber	16	—
D. Arcularío Mayrholdt	2	—
D. Krenner Inauratori	13	—
In materiam vestis prelegato	—	14
Do. Curatori Ecclesiae Mayrholdt ad 30 fl . . .	9	46
Rein Sum.	100	—

13. *Schervitz Mátyás budai festő számlája*, kelt 1761 március 27-én. Fasc. 6. No. 7.

Quittung

Per 20 F : Sage Zwantzig Gulden Rein : welche ich, aus handen Ihro Hoch-würdigen P : Superior in d Wasser-Stadt bey St : Anna, vor 2 Fahnen Blatl, sambt d Stang, Kreutz, und Knöpf Richtig und paar Bin Bezahlt worden bezeiget meine fertigung.
Ofen d 27 Martij 761.

Mathias Schervitz (s. k.)
Burg : Mahler

14. *Kivonat a vízivárosi plébániatemplom öt mellékoltárára való gyüjtési kimutatásból ;* továbbá az öt mellékoltárkép és a többi függőkép részletes számlája 1765-ből ; Kögl Ádám plébános kezeírása. Fasc. 6. No. 568.

Benefactores quinque novorum altarium anno 1765 erectorum SS. Cordis. Immac. S. Stephani S. Magdalenae et S. Aloysij (A gyüjtés eredménye 1560·80 frt ; az adakozók között szerepel Dus. *Franco Wagenschön* 8 frt-tal.) E gyüjtőív 3—4 oldalán a kiadások ekként szerepelnek :

Exposita	R. Frt.	Kr.
Pictori Do. *Francisco Wagenschön* Viennensi per R. P. Josephum Hämerl Proc(urator)em Provin(cialem), qui sua industria pretium constituerat suo modo id magnum, solvi pro imagine Immae. et S. Barbarae, SS. Cordis et S. Josephi, SS. Petri et Magdlae, S. P. Ignatii, et S. Stephani. SS. Aloysij et Stanislai à 65 fl.	325	—
Portorium Vienna a 34 kr 5. cistulas a 24 kr	4	50
Laterales images SS. Adam, et Evae. Judae Thadd. et Philip : Nerii.		

	R. Frt.	Kr.
Peregrini, et Teclae, Catharinae, et Apolloniae Antonii Paduani, et Francisci Solani, Ladislai et Leopoldi a 8 fl.	96	—
Portorium Vienna ad 34 kr 5. cistulas a 24 kr	4	50
Arculario Mayrhold pro tribus urnis a 20 fl	60	—
Arculario Ehrhard pro reliquo ornatu quatuor altarium ad 27 fl. puta cistas imaginum etc.	108	—
Eidem pro tota ara S. Aloysii	40	—
Eidem pro 12 cistis imaginum lateralium a 3 fl. 30 kr.	42	—
Sculptori *Eberhard* pro 5. aris a 65 fl.	325	—
Eidem pro 12 Cistis imaginum lateralium a 3 fl. 30 kr.	42	—
Pictoribus pro ara SS. Cordis praet(er) victum a Residentia liberaliter datum	125	—
Pictori Viennensi pro reliquis tribus altaribus sine victu a 90 fl. et pro cista S. Teclae 10 fl	270	—
Pro tabulis Canonicis ad 5. aras a 24 kr et reliquiis a 2 fl	12	—
Pro vitris ad tabulas canonicas et sacras reliquias a 36 kr	3	—
Solva 10. laminas ad candelabra a 17 kr	2	50
26. minores ad vasa, et 2. corda in ara S. Al. ad 15 kr	6	30
Pro 40 uncis ad candelas sustinendas a 3 kr	2	—
Arcularij, et sculptoris Sociis in affigendo juvantibus bibale	2	30
In epistolas, et alias minutias	1	30
Pictori pro ara S. Aloysii 77 fl. famulo bibale 28 kr	77	28
	1560	28

Benefactores picturae in ara Xti Xifixi . . . (A gyüjtés eredménye 479 frt 6 kr.)

Exposita	R. Frt.	Kr.
Dedi Arcolario D. Erhard pro lateralibus aliis, 6. candelabris tabulis Canon. et cista B. Vir.	6	44
Sculptori pro his aibus efformandi	40	—
Laminario	—	42
Pictori	431	40
Sa	479	6

Da. Magdalena Fauthin olim Pesenbacherin legavit pro erigenda ara S. Magdalenae 462 fl. 30 kr. cum vero alter in honorem S. Petri et Magdlae insecius huius legati sumptus dederit D. Filius Josephus Pesenbacher consensit, ut pro ara Xfixi pingenda applicentur 247 fli Residuum pro ara S. Francisci Xaverii

	R. Frt.	Kr.
Pro SSisDisma et 3 SS. Martyribus		
Pictori Viennsi a 20 fl. 50 kr	49	40
Pictori hujati a 16 fl. 40	33	—
Arcolario	14	—
Sculptori	14	—
Pro affixione fabrro serario	3	—
	109	40

15. *A vízivárosi plébániatemplom xaveri szent Ferenc-kápolnájának, illetőleg mellékoltárának költségszámlája* 1768-ból; Kögl Ádám plébános kezeírása. Fasc. 6. No. 570.

Wass zur Aussziehrung der S. Francisci Xaverii Capell von 1. Junio biss letzten Dember 1768 aufgegangen.

	R. Frt.	Kr.
Das Neüe S. Xaverii Bild aus Vienna	75	—
SS. Sebast. et Rochi	16	40
Das Verschlägl	—	26
Porto	—	45
Dem Fasser des Altars	650	—
Für S. Rochi, und Sebastiani	23	—
¼ Jahr die Kost a 18 kr	27	—
Dem Tischler: Holz für die 2 Seith Flügl	—	48
Für die Canon Tafln	—	36
Für die 2. SS. Roch. und Seb. rahmen	7	—
Die Blindrahm zum S. Xav. bild	1	15
Dem Verstorbenen Bildhauer*) um 4. Leichter, 2. Seith Flügeln, 3 Canon Tafln, SS. Rochi Sebastian rahmen	32	34
Dem Schlosser	—	24
2. Hagn und Ketten zu SS. Rochi und Sebastiani rahmen	—	45
Dem Bildhauer die ausschnit an S. Xaverii rahm	15	—
Dem Klampferer 6. Leichter blat	2	—
Dem Glasser für die 3. Can. Tafln	—	30
Für die Reliquien Fassen	3	—
Allerley Trinkgelter und nögln	1	17
Sa	858	—

	R. Frt.	Kr.
Drei Neüe Beichtstühl . . .	57	—
Dem Bildhauer . . .	20	—
Dem Schlosser . . .	4	30
Dem Fasser	64	—
Sa	147	—

Auf die Beichtstühl seynd gesezet in S. Xaverij Capelln die Bildnuss des S. Francisci Borgia	20	50
S. Francisci Regis	20	50
in die Creüz Capelln S. Dismas	20	50
die 3. H. H. Martyrer Japonenses	20	50
Verschlögl 26. Porto 45 kr	1	16
Dem Schlosser . . .	6	—
Dem Tischler 4 rahmen . . .	28	—
Dem Bildhauer à 9 fl.	36	—
Dem Fasser	66	—
	222	31=
	=220	31
Summa S. Xaverii Altar	858	—
dern beichtstähle	147	—
dern 4. grössen biltern	220	31
Sa. Sarum	1.225	31

IVa.

A Budapest Székesfővárosi Levéltár Hatósági és családi pecsétek gyüjteménye I—II. dobozában számozatlanul levő s a buda-víziváros szent Anna-templom építésére s felszerelésére vonatkozó számlák és nyugták, amelyek a templomszámadások mellékleteiként szerepeltek. V. ö. a Levéltári anyag III. számát.

*) Eberhardt Antal szobrász meghalt 1768 augusztus 7-én.

1. *Sall János budai szobrász nyugtája;* kelt Budán 1746 augusztus 31-én. Eredeti.

Quittung vor. 5. R. 48 xer

Ich Entz genanter bin von einen löbl : StattgeRicht auss gewissen ursagen halben in die wasser Statt pfar Kirchen St : Anna. auf trey Monadt zur bilthauer arweith comdennirett worden undt in disser Zeith habe 58 Tag gearweith das tagl Richtig Empfang von die Hern Kirchen Fetter Michaell Märholt und Baull Falck des tagl. 6 xer macht in der Summa. 5. R. 48 xer bescheine hiemit meine ferdigung, Ofenn, d. 31. Augusti. 746

Id est. 5 R. 48 xer *Johannes Sall*

P. H. bilthauer (s. k.)

2. *Mödlhammer Mátyás budai ácsmester nyugtája* a fedélszék elkészítéséről ; kelt Budán 1750 szeptember 27-én. Eredeti.

Quittung

Pr : Ein Hundert Gulden Rein : , welcheich endes unterschriebener krafft errichteten Contract des veraccordirten Dach-stull deren 846. f : Rh 54 xer à Conto von denen Hn Kirchen-Vättern der Wasser Stadt Pfaar ad Stam Annam Hrn Johann Michael Mayrhold, und Hn Paul Falckh, richtig, und baar zu meinen Handten empfangen habe ; thue ein solches an mith quittiren. Ofen d 27ten Fbris 1750 :

Id est : pr : 100. f : Rh : *Mathiass Modlhammer*

P. H. burgl : Statt Zimmermeister (s. k.)

3. *Jäger János Henrik budai kőfaragómester számlája* a loretói kápolna számára végzett munkájáról ; keltezés nélkül, de 1752 december 28-án kifizetve ; v. ö. a Levéltári anyag III. számú részét az 1752. év alatt. Eredeti.

Was an Stain metz arbeith pro : Anno : 1752 in die Statt Pfahr Kirchen Sancta Anna in der Wasser Statt gemacht als folget p :

Nemlich 2 Stuckh harte Stäm zur fuss sohl bang, zum Eissenen gatter in die Loreta Capellen, messen aus in allem 11½ schug, von 9 zölligen Stäin den schug à : 18. xr.

Macht aus in gelt 3. R. 27. xr :

Suma 3. R : 27. xr :

Johann Heinrich Jäger (s. k.)

Richtig mit 3. R : bezahlt wordn

P. H. *Jäger* (s. k.)

4. *Gultz Ignác budai festő nyugtája* a szentségház foglalati munkájáért ; kelt Budán, 1760 május 19-én. Eredeti.

Ich Endes Bezeüge dass ich von Herrn Mathias Pommer, dermaligen Kirchen Vatter ad S : Annam vor Fassung eines Tabernakhel bin per 12 gulten richtig bezahlet. worden sage also 12 fl. Reinis Ofen den 19 May 1760

Ignatius Gultz

P. H. bürgl Mahler (s. k.)

5. *Budai rézműveslegények nyugtája* a toronysisakokon végzett munkáért ; kelt Budán, 1761 július 22-én. Eredeti.

59. Immaculata,
Wagenschön.

MESTEREK ADATTÁRA

Nem volna teljes és eléggé gyümölcsöztető sem e szerény tanulmány, ha a szent Anna-templom felépítésében és díszítésében részes mestereknek sok fáradozással összetallózott életadatait és azoknak nagyrészt levéltárakban felkutatott, éppenséggel nem ismert és a további kutatás szempontjából pedig hézagpótló műveit lexikális rövidségű fogalmazásban össze nem foglalnók, mivel a tárgyalásban az előadás zavartalan folyamatossága végett ezekből az adatokból csak a legszükségesebbekre szorítkoztunk és így a mesterek egy része alig jutott szóhoz vagy munkájuk igénytelenebb volta, vagy műveik elkallódása miatt. Az itt összegezett morzsaszerű adatok mind olyanok, amelyek lexikonokban nem szerepelnek; egyébként is e mestereket Binder, Falconer, Lederwasch Maulbertsch, Wagenschön kivételével a lexikonok nem ismerik. És ezért is indokolt meg időszerű ez epilógus.

Különben is az, aki csak némileg jártas éppen fővárosunk művészeti multjának zavaros irodalmában, felment e forgácsszerű, ha még oly igénytelen adatok összegezése szükségességének a bizonyítása alól; az pedig, aki szakszerűen érdeklődik multunk művészeti eseményei után, ha nem is elegendő alapot, de legalább irányítást meríthet a további kutatásra; és éppen az a célunk, hogy elég bőséges, de csak hézagosan vagy alig ismert barokk művészetünk fiatalabb kutatóinak megkönnyítsük az úttörést. A beosztásban könnyű áttekinthetőségre, az előadásban világos rövidségre, a források megjelölésében gondos pontosságú jegyzetekre törekedtünk. A mesterek születési idejét nagyrészt halálozásuk idején bejegyzett életkorukból, származásuk helyét pedig nagyrészt városi polgárrá való választásuk alkalmával történt bevallásuk alapján állapítottuk meg. Olyan nagytevékenységű mesterről, mint Bebo Károly, akinek fontos jelentőségét egyelőre még csak érezzük, de át nem tekinthetjük, igyekeztünk minden nevezetesebb levéltári anyagot másolatban közölni azért, hogy a tárgyalásban neki tulajdonított művek alátámasztásához elég alapot nyerjünk a levéltári anyaggal, mert az abban fölmerülő s különböző helyeken lévő műveinek a meghatározására s összegyüjtésére külön monográfia hivatott. Szerény tanulmányunk határozott tartalmú meg terjedelmű monográfia keretében mozogván és annak feldolgozása rövid időhöz lévén kötve, egyrészt nem bonthattuk meg a keretet a mesterek részletezőbb ismertetésével, másrészt nem volt módunkban jelzett műveik pontos felkutatása. Ezt az adattárat szervesen kiegészíti a Levéltári anyag I—IVa. része a mestereknek a szent Anna-templomnál való tevékenységük időrendi adataival.

Végül ideiktattuk a szent Anna-templom képei szerzőségével kapcsolatosan kísértő Lederwasch- és Maulbertsch-kérdés végleges tisztázását is.

megfosztja a bejárati szakaszt elzáró, különben szélfogóul szolgáló ízléstelen üvegfal. Tovább haladva sem képes könnyen megfelelő, vagy legalább is kedvező összbenyomás megszerzésére, mert a hajó két színes ablaka s kivált a bejárat, illetőleg a zenekarzat felett nyíló hatalmas ablak, itt a legfontosabb fényforrás — még Luprecht szerint is »per magnam fenestram tam chorus, quam Ecclesia illuminatur« — homályosra mázolva félhomályba meríti az egyháznak a derekát. A részletek szemléleténél kiderül, hogy a szentélyoratóriumok öblös mélyét éktelen, szintén szélfogó üvegfalak választják el erkélyeik mellvédjétől és a hívők használatára szánt intimebb jellegű oratóriumok használhatatlan lomtárakul szolgálnak. A loretói kápolna eredeti berendezésétől és rendeltetésétől megfosztva sivár benyomást keltő. A főoltár elhanyagolt szoborcsoportjának letöredezett kézfejei torz kiegészítésekkel éktelenek; e szoborcsoport szerkezetbeli centrumát alkotó szimbolikus frigyládának hűlt helye; a meghamisított magasságú tabernákulum becsempészett oromzata megbontja a theatrum sacrum szoborcsoport művészi egységét; és a főoltár architektúrájának két erőteljes símatörzsű oszlopára villanykörtékkel felszerelt bádogfolyondár fonódik szervetlenül és stílustalanul. A sötétségre kárhoztatott xaveri szent Ferenc-mellékoltárnak nyom nélkül elveszett nepomuki szent János és borromei szent Károly aranyozott faszobrai az oltár arányainak alig megfelelő padovai szent Antal és szent József gyárilag készített és festett gipszszobraival, a szent Kereszt-mellékoltárnak szintén ki nem nyomozható bánkodó Szűz Mária s a szeretett tanítvány, szent János aranyozott faszobrai pedig az oltár arányait és tartalmi egységét megbontó Jézus szíve s Mária szíve gyárilag készített és festett gipszszobraival pótolva. Eredetileg a szent Kereszt-mellékoltárt övező és Wagenschön Ferenc festette Ádámot és Évát ábrázoló olajfestményeknek szintén hűlt helyük. A többi függőkép részint kontárul javítva, részint rozzant állapotban áhítja a konzerválást és a restaurálást. A padok közé helyezett világítótestek oszlopai amilyen helytelenül felállítva, olyan stílustalanul is vannak megalkotva.

Természetesen ezek a részben helyrehozható hibák, a jezsuiták által tudatosan szorgalmazott stílusegységet rontó részek, a Jézus-Társaságnak a művészetben is alkalmazkodó szubordinációs szelleme fegyelmét megbontó elemek, amelyek a megnemértés folytán lenézett barokkstílus alkotásait szándékosan romboló vagy stílustalan művekkel pótló eljárás következményei, ártanak e templom művészi színvonalának, amelynek megteremtését pedig annyi szakavatott gonddal célozták a művelt lelkű jezsuitaplébánosok. Ezek a templom összbenyomására nézve káros hatású mozzanatok fokozott fontosságúak éppen a vízivárosi szent Anna-templomnál, amelyben Buda 18. századi templomai között úgy külső kiegyensúlyozott arculatával, mint belső bonyodalmas térkompozíciójával és elliptikus kupolájával a legművészibb épülettípus öltött testet.

Schoen Annatempl

Wagenschön Ferenc

Jegyzetek: 1. Hist. Soc. Jes. Bud. 1687—1693. évi feljegyzései között.

2. A budai kapucinusok tulajdonában levő Protocollum seu Historia Domestica Conventus Budensis P. P : Capucinorum . . . II. kötete szerint 1698-ban : »R : P : *Otto Lincensis Dftor: et Archi-tectus* primarius incepit reparare Moscheam pro Ecclesia ad nostram formam« ; 1710 szeptember 20-án pedig : »Ecclesia nostra in honorem S : Elisabeth . . . consecrata . . . cum tribus lateralibus, nempe B : V : Mariae Auxiliatricis, S. Antonii de Padua, et in Capella S. Annae.« Ezeket az adatokat 1776-ban és 1777-ben *Sixtus* budai kapucinus gvárdián irta, aki annyiban tévedett, hogy *Linzi Ottó* kapucinus épitész nem a mecsetkápolnát alakította, hiszen azt már a jezsuiták tették alkalmassá istentiszteletre, amint az a Hist. Soc. Jes. Bud. 1687., 1688., 1690. évi feljegyzései bizonyitják, hanem az érdemes *Linzi Ottó* az új templomot kezdte épiteni, amelynek kőkapuzatán az épités kezdetét jelentő 1697. év volt kifaragva, amelyet még Sixtus gvárdián is látott ; továbbá e templom nem 1710-ben, de 1716-ban szenteltetett fel, amint azt az alapitóokmány bizonyitja. *Veremund* atya »Emlékkönyv a budai kapucinusrendi zárda és plébániatemplom renoválásának alkalmából« cimű 1927-ben megjelent hézagpótló érdemes művében (11. old.) tévesen állapitja meg az 1716-ban felszentelt templom helyét, amikor azt a mai zárda utcai frontjának a közepére helyezi, mert azon a tájon állott a mecsetből alakított kápolna. Majd kissé hiányosan állitja (14. old.), hogy a mostani templom 1776. és 1777. években épült alapjaiból ; tény az, amint azt az általa is közölt alapitóokmány, továbbá a kéziratos Protocollum I—II. kötetének 1775—1778. évi feljegyzései és a fennmaradt terep- és vedutafelvételek is bizonyitják, hogy 1775-től 1778-ig az 1716-ban felszentelt és idővel szűknek bizonyult szent Erzsébet-templomot a mai alaprajzi nagyságra (in spatio V. orghiarum prolongatum) csak megnagyobbitották, meghosszabbitották. — *Juvigny* rajza, illetőleg *Greischer* metszete a leghitelesebb és legpontosabb egykorú felvétel Buda városáról, amelyet *Juvigny* közvetlenül az 1686-i ostrom után a helyszinén készitett az udvari haditanács részére. V. ö. Hofkriegsrath, Protoc. Exped. 1687. Jan. 121. a bécsi Kriegsarchivban. A 7. számú képen közölt metszet felső részletének az alsó jobb sarkában látható a vizivárosi török Mataf-dzsámi, később a kapucinusok szóbanforgó mecsetkápolnája.

3. A Budapest Székesfővárosi Levéltár Miscellanea nova 3. fasciculusában levő — Beschreubung deren Mobilien in seiner Hochwürden Herrn Thomae Raspasani Seligen hinderlassenen behaussung in der Wasserstadt Ofen den 10-ten october A. 1723. — lajstrom műtárgyainak kivonata : Ein holtzernes Crucifix mitt einem Schwartzen Postament — Ein kleines auff Purgament gemahlenes bild, mitt einem Schwartz gebatzten Rahm S. Barbarae. — Imago B. Virginis cum Jesulo lactante schon gemahlen in einem Schwartz gebatzten Ram. — In einem kleinen quadro und gemainen Schwartz Ram eingemahlenes bild S. P. Ignatio S. J. — Dessgleichen ein Sanct Francisci Xaveri Pild — Ein gemahlenes Calvariberg bild, mitt einem Nuspam formirten Rahm. — Item 15 Auspurger Kupffer in kleinen formath und verguldenen Ramen SS. Apostolorum. — 2 kleine ver kethe alte eingefasste Papstliche Wap. — Bemahlene 2 schu hoch, mitt gleich formierten nussbaumernen Rahmen alss Sanctae Annae, S Joannis Nipomutzeni, B. Mariae V. assumptae, S. Georgij, B Mariae Virg dolorosae Vesperbild, S Antoni de Padua, Animarum in Purgatorio, S Angeli Custodis. — 10 alte kleine landschafftell.

4. Ugyanott Raspasani végrendeletének a másolata, amelynek 11. pontja igy szól: »Sicut in vivis nil prius habui, aut desideravi, qvam ut honor S. Annae promoveatur, atqve hujus piae Intentionis intuitu pridem Ecclesiam qvandam optavi, ita huic etiam nunc inhaerens meam Domum pro Ecclesia ordino, qvo citius in Sanctum hunc usum convertandem, ne vero media desint, hisce omnia mea totam nimirum substantiam, qvatenus specialiter hic non disposui, prout in vivis feci, ita et modo plenissime offero, et S. Annae, qvam eatenus et modo praescripto Haeredem facio, consecro.«

5. Ugyanott a szerződés és a másolata.

6. Hist. Soc. Jes. Bud. 1724—1725. évi feljegyzései között.

7. Budai városi tanácsülés jegyzőkönyve 1724 május 26.

8. Az adásvételi szerződés és a jezsuitákat birtokbaiktató okmány a Budapest Székesfővárosi Levéltár Miscellanea nova 3. fasciculusában.

9. Puchner I. és Luprecht F. a plébániaépület saját korukbeli állapotából kiindulva, azt állitják, hogy a volt vendéglő, illetőleg kápolnával ellátott plébánialak keleti oldaláról déli irányban húzódó sarokszárnnyal ⌐ alakban volt kiépitve. Ezzel szemben tény, hogy a vendéglő, illetőleg kápolnás plébánialak kelet-nyugat irányú tengelyben felépitett hosszúkás téglányalakú épület volt eredetileg, amint azt a bécsi hadilevéltárban levő L. F. de *Rosenfelt* századosmérnöknek 1728-ban készült Mappa Geographica (9. kép.) keletről felvett vedutaképe, továbbá a Budapest Székesfővárosi Múzeumban levő M. A. *Rupprecht*—J. Ch. *Haffner* által 1730 körül északról felvett rézmetszetű városképe, majd

20. *Chapuy: Buda és Pest 1850—1860 között.* Pest, Buda Vue Générale — Pest, Buden Hauptansicht. — Chapuy del. — Imp. Lemercier, Paris. — Eug. Cicéri lith. — 76. — Paris Bula Frères. Színezett kőnyomat a Budapest Székesfővárosi Múzeumban. Nok Gyula felvétele. 67. old.

21. *Nádler Róbert: A Bomba-tér 1887-ben.* Olajfestmény a Budapest Székesfővárosi Múzeumban. Nok Gyula felvétele. 69. old.

22. *Cserna Károly: A Bomba-tér 1889-ben.* Vízfestmény a Budapest Székesfővárosi Múzeumban. Nok Gyula felvétele. 71. old.

23. *A szent Anna-templom oldalhomlokzata.* Balogh R. felvétele. 73. old.

24. *Szent Anna s Mária szoborcsoportja* a szent Anna-templom főhomlokzatáról. Kő. Eberhardt Antal műve. Hevesy Sándor felvétele. 75. old.

25. *Oromcsoportozat* a szent Anna-templom főhomlokzatáról. Kő. Eberhardt Antal műve. Hevesy Sándor felvétele. 75. old.

26. *A szent Anna-templom belseje* a bejárat felől. Hamis összkép, amelyben a szélességi kiterjedés látszik uralkodni, mert a fényképezőgépet nem lehetett közvetlenül a bejáratnál felállítani az útban álló szélfogó üvegfal miatt. Balogh Rudolf felvétele. 77. old.

27. *A szent Anna-templom alaprajza.* Tollrajz. Felvételezte Lechner Lóránt, Müller Pál és Brestyánszky Tibor. 1926—1927. A Műemlékek Országos Bizottsága gyüjteményében. 79. old.

28. *A szent Anna-templom hosszmetszete.* Tollrajz. Felvételezte Lechner Lóránt, Müller Pál és Brestyánszky Tibor. 1926—1927. A Műemlékek Országos Bizottsága gyüjteményében. 81. old.

29. *A szent Kereszt-mellékoltár* a szent Anna-templomban. Balogh Rudolf felvétele. 89. old.

30. *Részlet a xaveri szent Ferenc mellékoltárról* a szent Anna-templomban. Hevesy Sándor felvétele. 91. old.

31. *Szentély a szent Anna-templomban.* Balogh R. felvétele. 93. old.

32. *A szent Anna-főoltár.* Balogh Rudolf felvétele. 95. old.

33. *Szent Erzsébet és Dávid király* alakja a szent Anna-főoltárról. Szent Erzsébet s Dávid kezei kontár kiegészítések. Hevesy S. felvétele. 97. old.

34. *Bebo Károly: Szószék a szent Anna-templomban.* 1774. Balogh Rudolf felvétele. 99. old.

35. *Bebo Károly: Szószék a jezsuiták, most ciszterciek székesfehérvári templomában.* 1749. Tóth Károly felvétele. 101. old.

36. *Bebo Károly: Szószék a ferenciek, most Erzsébet-apácák buda-vízivárosi templomában.* 1752. Réh Elemér felvétele. 103. old.

37. *Bebo Károly: Szószék az ó-budai plébániatemplomban.* 1753. Réh Elemér felvétele. 105. old.

38. *Bebo Károly: Szószék a zsámbéki plébániatemplomban.* 1754. Réh Elemér felvétele. 107. old

39. *Keresztelőmedence* a szent Anna-templomban. Márvány; rézfedéllel. 1777. Balogh Rudolf felvétele. 108. old.

40. *Weibl Tamás: Oratóriumerkély mellvédje* a szent Anna-templomban. Kő. 1746. Balogh Rudolf felvétele. 109. old.

41. *Wagenschön Ferenc: Loyola szent Ignác.* 1765. Olajfestmény. Nok Gyula felvétele. 111. old.

42. *Wagenschön Ferenc: Neri szent Fülöp.* 1765. Olajfestmény. Nok Gyula felvétele. 111. old.

43. *Wagenschön Ferenc: szent József a kis Jézussal.* 1765. Olajfestmény. Nok Gyula felvétele. 113. old.

44. *Wagenschön Ferenc: Paduai szent Antal a kis Jézussal.* 1765. Olajfestmény. Nok Gyula felvétele. 113. old.

45. *Wagenschön Ferenc: szent Péter apostol.* 1765. Olajfestmény. Nok Gyula felvétele. 115. old.

46. *Wagenschön Ferenc: szent László király.* 1765. Olajfestmény. Nok Gyula felvétele. 115. old.

47. *Wagenschön Ferenc: szent Borbála.* 1765. Olajfestmény. Nok Gyula felvétele. 117. old.

48. *Wagenschön Ferenc: Alexandriai szent Katalin.* 1765. Olajfestmény. Nok Gyula felvétele. 117. old.

49. *Wagenschön Ferenc: szent Tekla.* 1765. Olajfestmény. A keretén tévesen szent Agatta címkével ellátva. Nok Gyula felvétele. 119. old.

50. *Wagenschön Ferenc: szent Apollónia.* 1765. Olajfestmény. Nok Gyula felvétele. 119. old.

51. *Wagenschön Ferenc: szent Sebestyén.* 1768. Olajfestmény. Nok Gyula felvétele. 121. old.

52. *Wagenschön Ferenc: szent Dismas.* 1768. Olajfestmény. Nok Gyula felvétele. 123. old.

53. *Wagenschön Ferenc: Borgia szent Ferenc.* 1768. Olajfestmény. Nok Gyula felvétele. 123. old.

54. *Wagenschön Ferenc: Gonzaga szent Alajos.* 1765. Olajfestmény. Nok Gyula felvétele. 125. old.

55. *Wagenschön Ferenc: Jézus szent szíve.* 1765. Olajfestmény. Nok Gyula felvétele. 127. old.

56. *Wagenschön Ferenc: szent István király szent Imre herceggel.* 1765. Olajfestmény. Nok Gyula felvétele. 129. old.

57. *Wagenschön Ferenc: Bűnbánó Mária Magdolna.* 1765. Olajfestmény. Jobb alsó sarkában szignált kép. Nok Gyula felvétele. 131. old.

58. *Wagenschön Ferenc: Xaveri szent Ferenc haldoklása.* 1768. Olajfestmény. Oltárkép. Nok Gyula felvétele. 133. old.

59. *Wagenschön Ferenc: Szeplőtelenül fogantatott Szűz Mária.* 1765. Olajfestmény. Jobb alsó sarokban szignált kép. Nok Gyula felvétele. 135. old.

festményes és faszobros oltár emeltetett szintén xaveri szent Ferenc tiszteletére a szemben álló szent Keresztoltár párjául. Így állott az eddig vázolt állapotban a szent Anna-egyház, amidőn a Reck atya távozása (1752 okt.) óta évenként váltakozó jezsuitaplébánosok helyére 1757 november 3-án megérkezett a kedvező hirek hangulatával megelőzött steyeri születésű *Kögl Ádám* jezsuitaatya víziárosi plébánosnak. Egyelőre az ő jöttével sem vett gyorsabb menetet az építés, de a következő 1758. év folyamán bizonyos buzdítással mégis elérte, hogy a főhomlokzat és a két torony nyers falazása befejeződött, amint azt a főhomlokzat középső ablakának a kerete fölé helyezett kőkartus kronosztikonja jelzi :

HANC AEDEM
PII CLIENTES ANNAE
POSVERE

A következő, 1759. esztendőben Hacker János Mihály ácsmesterrel május 6-án kötött szerződés alapján épült fel a toronysisakok belső faváza, amelyekre a kereszteket november 12-én és 14-én szerelték ; a régi három harangot pedig november 23-án és 24-én húzták fel a tornyokba. Ugyanez évben történt a főhomlokzat és a tornyok plasztikai díszének a kiképzése és pedig Jäger meg Endl munkájával a toronyablakok kőkeretei, a pilaszterek kapiteljei, az orom ívmezeje s a toronysarkok vázái, majd Eberhardt faragásával az oromzat Isten szeme, azt imádó angyalokkal, az orom ívmezőreliefje Buda város címerével (33) és a középfülkében elhelyezett szűz Máriát könyvből oktató szent Anna szoborcsoportja is. Ez a főhomlokzatot díszítő munka részben, mint a homlokzat öt ablaka keretének a faragása is belenyúlt az 1760. évbe, amelyben a grossglogaui eredetű *Gultz Ignác D. J.* kezdte a homlokzat plasztikai díszének a festését és aranyozását. 1761-ben *Remolt J. Jakab* budai rézműves elvégezte a toronysisakoknak rézlemezzel való befedését, amelyeket az ez évben megejtett kánoni vizsgálat már rézlemezekkel borítva talált (34), amint azok a pozsonyi származású *Binder J. Fülöp* által Buda városáról 1761-ben készült rézmetszetű képen láthatók (35). Ez év márciusában a templom zászlóval gazdagodott, amelynek Krisztus arculütését és a bűnbánó Magdolnát ábrázoló képeit a budai származású *Schervitz Mátyás* festette Volmuth Teréz pékmesterné valóban bánatpénzén, amelyre őt az érseki helynök ítélte büntetésképpen, mivel a templomban egy asszonyt arculütött (36).

Ez időben a templomtest struktív elemeiből már csak a nyolcszögű hajó kupolájának a falazása hiányozván, e legnehezebb feladat megoldását Nepauer templomépítő elődjének a fia, a Budán született *Hamon Mihály* társaságában, akivel már a toronytestek építésének a munkáját is megosztotta (37), készítette elő s annak falazását a kétesztendei bécsi tartóz-

kodásából plébániájára visszaérkezett (okt. 12.) Kögl Ádám legnagyobb örömére 1762 november 4-én záradékával szerencsésen befejezte (38). A hajókupola ellipszoidjának a kiképzésével lezárult a templomtest építésének második és egyúttal befejező korszaka.

A következő évben Kögl plébános a templom hiányzó plasztikai díszének és belső berendezésének a kiegészítése végett azok költségeire gyüjtést indított hívei között. Alig indult meg a gyüjtés, amidőn június 28-án hajnalban heves földrengés lesodorta a nyugati torony keresztjét, megrongálta a torony sisakját, falazatát és a plébánialakot, amely kárnak a rendbehozatala nagy költséggel terhelte meg az amúgy is kimerült templomépítési pénztárt (39). Így azután a templom díszítésének a munkája csak lassan haladhatott előre. A belső pilaszterkapitellek munkája mellett 1764-ben Endl Ferenc kifaragta a főbejárat oszlopos kőkeretét, amelynek kőszobrait Weber Lénárt 1765-ben készítette s ezekkel a főhomlokzat plasztikai dísze befejezéshez jutott.

Kögl temploma belsejének művészi berendezését még nyári pihenő utazásai közepette is állandóan szeme előtt tartván, fáradhatatlanul gyüjtögetett anyagi eszközöket annak megvalósítására. Egy ilyen gyüjtőíven még a Bécsben működő *Wagenschön Ferenc* festő is az adakozók között szerepel. Folytonos ernyedetlen adománygyüjtéssel Kögl elérte, hogy 1765-ben a meglevő xaveri szent Ferenc- és szent Kereszt- mellékoltárokhoz öt új mellékoltárt emeltetett Eberhardt Antal szobrász munkájának igénybevételével szent Alajos, a szeplőtelen Szűz, Mária Magdolna, szent István magyar király és Jézus szent szíve tiszteletére s a falak díszéül Ádám, Éva, paduai Antal, Apollónia, Borbála, solanói Ferenc, neri Fülöp, loyolai Ignác, József, Judás Thaddeus, alexandriai Katalin, László magyar király, Lipót, Peregrin, Péter apostol, Kostka Szaniszló s Tekla szentek függőképeit szerezte, amely oltárfestmények és függőképek mind Wagenschön Ferenc műhelyéből kerültek ki (40). 1767-ben megnagyobbította a templom szentélye alatt elterülő kriptát, kiterjesztvén azt a templom hajója alá. És ugyanez évben fogott bele az új képek környezetében ósdian ható xaveri szent Ferenc- és szent Kereszt-mellékoltároknak új oltárokkal való kicserélésébe, amelyek — plasztikai munkáját Eberhardt Antal végezvén 1768 augusztus 7-én bekövetkezett haláláig, xaveri szent Ferenc oltárképét pedig Wagenschön Ferenc festvén — rendeltetésükre készen lettek 1768 végén. Még ez évben ugyancsak Wagenschön Ferenctől származó szent Dismas, Borgia szent Ferenc, regisi szent Ferenc, a három japán vértanu, szent Rókus és szent Sebestyén függőképeivel gazdagította temploma falait Kögl.

A finom faragású rámákba foglalt olajfestményekkel ékes templomot 1770-ben, Péter és Pál napján meglátogatta a vallásos özvegy *gróf Zichy Miklósné született Berényi Erzsébet grófnő*, aki mise végeztével megtekintvén e templom szépségeit, Kögl atya kérésére elhatározta, hogy a szegényes

Festészet XVIII.sz.Wagenschön Ferenc:
Immaculata. Önálló táblakép

Magyar Müvészet 1927.664-666.o.
Schoen Arnold:Maulbertsch képek nélkül.

A MŰGYÜJTŐ
MŰVÉSZETI ÉS MŰKERESKEDELMI HAVI FOLYÓIRAT · SZERKESZTI: SZILÁRD VILMOS

Der Kenner
Monatsschrift für Kunst und Kunsthandel. Redigiert von Wilhelm Szilárd.

A MAGYAR GYÜJTŐK ÉS MŰVÉSZETKEDVELŐK EGYESÜLETÉNEK HIVATALOS LAPJA
OFFIZIELLES ORGAN DER VEREINIGUNG UNGARISCHER SAMMLER UND KUNSTFREUNDE

SZERKESZTŐSÉG — REDAKTION
BUDAPEST, IV., MÁRIA VALÉRIA-UTCA 7.
TELEFON: 813—60.

ELŐFIZETÉSI DIJ — BEZUGSPREIS
EGY ÉVRE . . . . . 10 PENGŐ
AUSLAND, JÄHRLICH . . . . 10 MARK

1931 Jahrgang V. évfolyam 3

A szem a lélek tükre

de viszont a kirakat a bolt szeme s ezért illik, hogy szót ejtsünk egyszer a budapesti műkereskedések kirakatairól. Aktuális ez most a tavasz és az idegenforgalmi szezon közeledtével. Mert valljuk meg, hogy amit a város vezetősége, kertészete, a vásárrendezőségek, a »Virágos Budapest« mozgalma és egyéb propagandisztikus szervek szépet, kívánatosat alkotnak, azt mind leronthatja kirakataink barbár megjelenése, bazári hétköznapossága, parlagi túlzsúfoltsága, piszkos szürkesége.

A budapesti boltok kirakatainak esztétikája körül az utóbbi években tagadhatlanul történtek bizonyos kedvező lépések. Itt-ott komoly művészember vette a kezébe a kirakat-kultúrát és az évente szakmánként felújuló kirakatversenyek is jó szolgálatot tesznek a jó ügynek. Ámde csodálatosképpen ebből a helyes mozgalomból éppen műkereskedéseink egy része vonta ki magát, amelyeknek pedig — már tárgykörüknél fogva is — az élen kellene ezirányban haladniok. Tessék csak egyes képkereskedések túlzsúfolt vásári kirakataira, egyes régiségkereskedők kirakataiban terpeszkedő tohuvabohujára gondolni!

Az idegen a városról való impresszióit, a város kultúrnívójáról való véleményét a boltok kirakataiból s elsősorban a könyv- és a műkereskedések tárlóiból meríti. Gondoljuk el, hogy a múzeumokban ezen a téren egy negyedszázad óta mennyi tanulmány, mennyi haladás mutatkozik. A műkereskedés kirakata pedig voltaképpen nem más, mint egy demokratizált vitrin. Hogyan várhasson a művásárló a műkereskedőtől ízlést és hozzáértést, ha már a kirakatáról is leri az ízléstelenség, a laikusság.

Higyjék el, komolyabb és életbevágóbb ez a téma, semmint sokan gondolnák!

Die Verwendung von Stichen im Kunstbetrieb Ungarns

Dr. Edith Hoffmann

Das Kopieren von Stichen bei Verfertigung der verschiedensten Kunstgegenstände war seit der Mitte des 15. Jahrhunderts in ganz Europa ein verbreiteter und sehr beliebter Brauch geworden. Die grosse Nachfrage nach allen Produkten der Kunst — und nicht immer nach Meisterwerken — brachte einen erhöhten Werkstattbetrieb mit sich, der nicht anders bewältigt werden konnte, als durch Anwendung von Hilfsmitteln, die die Produktion erleichterten. Als beste Hilfsmittel eigneten sich die Kupferstiche, bei deren Verfertigung die Kupferstecher selbst schon darauf rechneten, in den Werkstätten aus diesem Gesichtspunkt Anklang zu finden. Waren ja viele ihrer Arbeiten direkte Vorlagen für Baldachine, Bischofstäbe, Rauchfässer, Pokale, Ornamente usw. jeglicher Art. Die Stiche wurden im Augenblick ihrer Entstehung sozusagen Gemeingut der ganzen Künstlerwelt, skrupellos wurden ganze Kompositionen oder deren einzelne Teile übernommen. Der grössten Beliebtheit erfreuten sich die nordischen Kupferstiche, nicht nur in Deutschland, wo man ja reichlich aus der Quelle schöpfte, sondern weit und breit von Norwegen bis Italien, von Spanien bis Polen. Wir begegnen den Kompositionen des Meisters der Berliner Passion auf Baseler Ofenkacheln und spanischen Spielkarten, denen des Meisters E S auf norwegischen Bechern und portugiesischen Bücherzeichen. Schongauerische Figuren und Kompositionen trifft man nach den Feststellungen M. Lehrs' auf niederländischen Miniaturen und Tapisserien, in französischen gedruckten Livres d'heures und feinen Emailles, auf Altarflügeln der altkastilischen Schule, auf Fresken Italiens, auf Glasgemälden und Holzreliefs der Schweiz, auf schlesischen Zinnkrügen, auf gemalten und geschnitzten Altarflügeln und Miniaturen in Österreich, Ungarn, Mähren und Böhmen.

Noch verblüffender ist die häufige Anwendung Dürerischer Kompositionen. Sie treten einem auf Schritt und Tritt entgegen. Es ist keine Übertreibung, wenn wir behaupten, dass es nie einen populäreren Künstler gegeben hat, als Dürer. Wie eine Flut verbreiteten sich seine Blätter über die Länder und selbst grosse Künstler konnten ihnen nicht widerstehen. Es genügt daran zu erinnern, dass Carpaccio und A. del Sarto Dürerische Figuren kopierten. Die Grossen und die Kleinsten hielten sich für berechtigt, sich Dürers Erfindungen anzueignen, seine Werke wirkten befruchtend, wie die Natur.

Doch diese Verwertung fremden Gutes bedeutete selbstverständlich nur so viel, dass die verschiedenen Künstler und Werkstätten über eine Anzahl von Stichen allerlei Art verfügten, die sie frei nach Bedarf verwendeten, auf ein und demselben Altar oft Stiche zwei, drei verschiedener Künstler. Und diese Kreuzung von Werken mehrerer Persönlichkeiten auf ein und demselben Objekt kann uns an und für sich schon auf die Frage Antwort geben, ob solche Entlehnungen naturgemäss zu einem stilistischen Einfluss der kopierten Künstler führten oder nicht?

Wenden wir uns nun dem Gebrauch in den Werkstätten Ungarns zu, so finden wir hier dieselben Verhältnisse, wie überall. Die Werkstätten halten so ziemlich mit der Produktion der Kupferstichkunst des Westens Schritt. Zuerst sind es die Miniatorenwerkstätten, in denen wir das Vorhandensein

deutscher und niederländischer Kupferstiche feststellen können. Es beginnt mit den 80er Jahren des 15. Jahrhunderts.

Das Brevier des Probstes Dominicus von Kálmáncsehi aus dem Jahre 1481 ist das erste Kunstwerk, in welchem man das Kopieren von deutschen Stichen konstatieren kann. Anscheinend sind es die Kupferstiche des Meisters E S, die den Weg am frühesten nach Ungarn fanden, da ihrer mehrere für die hübschen Miniaturen der überreich geschmückten Handschrift verwendet wurden. Sie vermengen sich mit den italianisierenden Ornamenten der aufblühenden ungarischen Renaissance zu einem eigentümlichen Mischstil, der bezeichnend für die Ofner Miniatorenwerkstatt war. Einige Jahre später, 1487—88 ist es immer noch der Meister E S, dessen kopierten Kompositionen wir in dem Graduale des Pressburger (Pozsony) Canonicus Johann Han begegnen. Aber gleich nachher scheint der Import der fremden Stiche im Grossen begonnen zu haben. 1495—99 sind drei grosse kirchliche Bücher des Abtes und Titularbischofs Georgius in Südungarn entstanden, welche über und über mit Kopien nach deutschen und niederländischen Stichen gefüllt sind. Das Hauptblatt der einen Handschrift ist nach Lehrs aus nicht weniger als 14 Stichen zusammen gesetzt. Es finden sich hier Kopien nach den Stichen des Meisters E S, des Meisters I A von Zwolle, des Meisters der Berliner Passion, Israhels van Meckenem, des Meisters P W, des Meisters des Amsterdamer Kabinets, des Meisters der Spielkarten und schliesslich denen des Martin Schongauer.

Am Ende des Jahrhunderts tritt Martin Schongauers Persönlichkeit stark in den Vordergrund, besonders in der Tafelmalerei. Wenn wir in der Hauptstadt, im westlichen und südlichen

Meister E. S. Christus am Kreuz

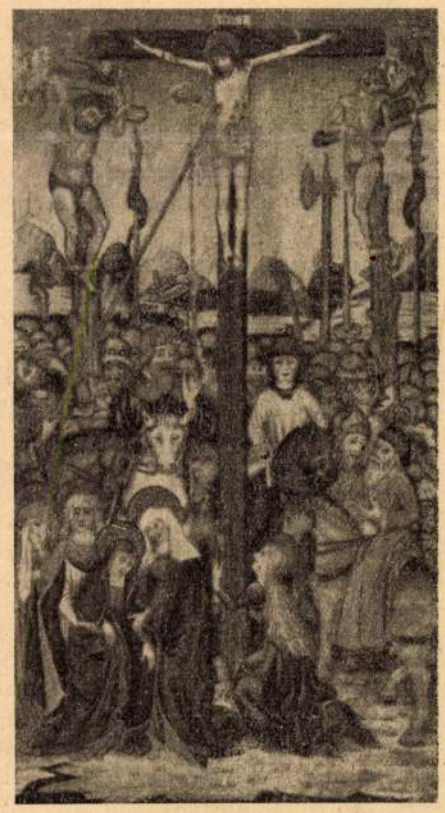

Brevier des D. v. Kálmáncsehi

Dürer. Die Marter des Ev. Johannes

Leutschau. S. Jakobs-kirche. Hauptaltar

Ungarn Entlehnungen nach verschiedensten Kupferstechern beobachten konnten, so finden sich um dieselbe Zeit in Siebenbürgen Altäre mit Kopien nach Schongauer. Die Altäre von Bonnesdorf (Alsóbajom), Mediasch (Medgyes), Gross-Propstdorf (Nagyekemező), Marienburg (Földvár), Birthälm (Berethalom), Radl (Rados) schmücken Kopien nach diesem Meister. Es ist die Zeit zwischen 1480—1522. Die Blätter der kleineren Künstler scheinen aus den Werkstätten fast verschwunden zu sein. Denn auch auf einigen Altären Oberungarns begegnen wir Schongauerischen Stichen. So vor allem auf dem Hauptaltar der St. Jakobskirche zu Leutschau (Lőcse), dem Hauptwerk der Werkstatt des Meisters Paul, aus dem Jahre 1508. Die vier Reliefs der Flügel dieses Altars sind in einer für den Werkstattbetrieb sehr charakteristischen Weise nach verschiedenen Stichen geschnitzt: Johannes auf Pathmos nach Schongauer, das Martyrium des hlg. Jacobus nach Veit Stoss und was man bisher nicht beachtete, das Martyrium des Ev. Johannes mit Benutzung von Dürers Holzschnitt gleichen Inhalts aus der Apokalypse. (B. 61.)

Und hiemit sind wir bei der — Schongauers Bedeutung auch für Ungarn weit überragenden — Persönlichkeit Albrecht Dürers angelangt. Wie gesagt. Nachbildungen Dürerischer Werke sind besonders in den ersten Jahrzehnten des 16. Jahrhunderts in ganz Europa sehr häufig. Auch in Ungarn findet sich eine Reihe von Altären mit Darstellungen, die entweder in ihrer Ganzheit oder teilweise aus Dürers Holzschnitten und Kupferstichen entnommen sind. Trotz neueren Versuchen, diese Tatsachen zu bestreiten, müssen wir betonen, dass alle die Bestimmungen, die V. Roth über Dürerische Entlehnungen auf siebenbürgischen Altären feststellte, stichhaltig sind: die Altäre von Csíkménaság, Hermannstadt (Nagyszeben), Radl (Rados), Schmiegen (Somogyom), Schoresten (Sorostély), Schweich (Sövénység), Sommerburg (Székelyzsombor)

usw. enthalten tatsächlich Entlehnungen aus Dürerischen Werken. Ja mehr noch, als Roth erwähnt. Um nur einiges anzuführen: auf den inneren Flügeln des Altars von Schoresten findet sich eine Heimsuchung nach Dürers Marienleben und eine Anbetung der Könige nach einem selten verwendeten Holzschnitt (B. 3). Auch der Altar von Mühlbach (Szászsebes) hat seine Geburt Christi aus Dürers kleiner Holzschnittpassion entnommen.

Dasselbe gilt von den Altären Oberungarns. Den Hauptaltar von Leutschau (Lőcse) haben wir schon erwähnt. Ausser ihm gibt es noch einige Altäre mit überzeugenden Beweisen für unsere Behauptungen, z. B. enthält der Altar der hlg. Barbara in Neusohl (Besztercebánya) auf einem seiner Reliefs der inneren Flügel, den Martern der 10.000, eine ziemlich getreue Nachbildung von Dürers Holzschnitt (B. 117) gleichen Inhalts, was den Forschern bisher auch entging. Für den Altar von Siebenlinden (Héthárs) hat K. Divald eine Reihe Nachahmungen Dürerscher Werke nachgewiesen, es sind ihrer aber noch mehr. Für fast jede Komposition finden sich entsprechende Blätter Dürers, oft sind zwei Stiche oder Holzschnitte für ein Gemälde verwendet worden; aus dem Marienleben, der kleinen und der grossen Holzschnittpassion und der Kupferstichpassion ist in gleichem Masse geschöpft worden. Sogar ein seltener verwendetes Blatt, die Messe des hlg. Gregor (B. 123) musste einige Figuren für den Tod der Maria beisteuern.

Ohne uns in Details zu verlieren, wollen wir nur darauf hinweisen, dass sich auch in Hisnyó (Hauptaltar, die Kreuzigung nach Dürers Kalvarienberg, B. 59) und im Museum in Gran (Esztergom) usw. Altäre und Altarflügel mit Kopien nach Dürer befinden.

Dass es aber von den jüngeren Künstlern durchaus nicht nur Dürer war, dessen Werke unsere Meister bei ihren Malereien benützten, dafür kann ich den schon erwähnten Altar von Siebenlinden als Beispiel anführen. Der Abschied Christi von seiner Mutter ist nämlich aus zwei Holzschnitten zusammengestellt,

Altdorfer. Die Kreuzabnahme

Dürer. Marter der Zehntausend

W. Traut. Christi Abschied

Siebenlinden. S. Martinskirche. Hauptaltar

aus dem Dürers (Marienleben, nur die Frauengestalten) und aus dem des Nürnbergers Wolf Traut, vom Jahre 1516. Die ganze Landschaft, Christus und die Apostel sind diesem Blatt entnommen. Noch interessanter ist der Fall der Kreuzabnahme, die, von Kleinigkeiten abgesehen, nach dem cca 1515 entstandenen Holzschnitt Albrecht Altdorfers (B. 31) kopiert ist. Diese neuen Angaben sind aus zwei Gründen äusserst wichtig. Erstens wegen der Jahreszahl. Der Altar ist nach Divald cca 1516 entstanden. Die Werkstatt hielt also eine rege Verbindung mit Deutschland aufrecht: die letzten Neuheiten wurden sofort angeschafft und standen zur Verfügung. Der zweite wichtige Grund ist die Entlehnung nach Altdorfers Holzschnitt. Es ist der erste handgreifliche Beweis für die Verbindung Ungarns mit der Donauschule, die wir bisher nur aus stilkritischen Gründen annahmen.

Der späteste datierte Altar mit Kopien nach deutschen Blättern ist der Altar von Csíkménaság, er ist im Jahre 1543 entstanden. Von da an verlieren die graphischen Blätter ihre Bedeutung für Ungarn. Die politischen Verhältnisse waren für den Kunstbetrieb in Ungarn ungünstig geworden und das elementare Bedürfnis nach Kunstgegenständen hat aufgehört. Trotzdem wurden, wenn auch in beschränkterem Masse und mit kleineren Mitteln, Kunstgegenstände erzeugt, wobei der althergebrachte Werkstattgebrauch auch weiterhin nicht gänzlich aufgegeben wurde. Hiefür können wir auch aus späteren Zeiten einige Beispiele anführen. Das schöne Epitaph des Senatoren Gerschner in der St. Jakobskirche zu Leutschau aus dem Jahre 1672, welches die Geburt Jesu darstellt, ist eine Kopie nach einem 1588 datierten Stich des Niederländers Ägidius Sadeler, welchen dieser nach einer äusserst populären Komposition des Münchner Hofmalers, Hans von Aachen verfertigte.

Im 18. Jahrhundert, als sich die Bestellungen wieder erfreulicherweise vermehrten, änderte sich das Verhältnis insofern, dass in den spärlichen Fällen, in denen wir Kopien nach Stichen konstatieren können, es eher italienische Meister waren, deren Werke als Vorlage dienten. Um nur ein nicht bekanntes Beispiel anzuführen: das den Tod des hlg. Franz Xaver darstellende Altargemälde der Ofner St. Annakirche, 1768 von Franz Wagenschön gemalt, ist mit Benützung eines Stiches des Italieners Francesco Bartolozzi entstanden, den dieser nach einem Bilde des Malers Fr. Xav. Palcko verfertigte.

Stiche sind leicht verschleppbares Gut und deshalb besonders geeignet, künstlerische Ideen von einem Lande zum andern zu tragen. Sie bilden ein internationales Netz zwischen den Werkstätten verschiedenster Nationen. Viel Anregung und viel Kunstwollen haben diese leichten Blätter im Laufe der Jahrhunderte ausgestreut und wer sich mit Werken zweiten Ranges und Werkstattarbeiten befasst, muss gut auf der Hut sein, um Originalkompositionen von geliehenen Ideen unterscheiden zu können.

Unabhängig vom Studium der graphischen Kunst ist man nur modernen Werken gegenüber. In unseren Zeiten schützen strenge Gesetze das Eigentum der Invention, allerdings bloss die Erfindungen der Zeitgenossen. Jene der alten Kunst sind vogelfrei wie in alten Zeiten.

Bartolozzi. Tod des hlg. Franz Xaver

Wagenschön. Gemälde in Ofen, St. Anna Kirche

ÉLŐ MULT...

Római levél

Róma, 1931 február

Nincs a világnak — Román kívül — még egy szöglete, ahol az ember — az idegen is — annyira közvetlenül érezné azt, hogy a Tegnap és a Tegnapelőtt voltaképpen szerves része a Mának, s hogy a Mult a Jelennek minden legkisebb ötletét, gondolatát, mozdulatát determinálja. S ez nemcsak a külsőségekben van így; nemcsupán abban, hogy a fasiszta »alla romana«-köszönést a 2000 év előtti rómaiak mintájára vette fel újra Mussolini uralma. Nem. Maga az egész néplélek, minden érzelmével, kilendülésével, babonájával, humorával, nagyságával igazi, folytonos örököse a Multnak — sokkal inkább, mint bárhol másutt a világon — és, meglássák, eljön még egy Benedetto Croce, aki kimutatja majd, hogy az egész fasizmus semmi más, mint az örökké visszatérő római barokkulturának egy újabb fázisa: patetikus, extatikus, viharvert, astruktiv és mégis maradandó, mint Bernininek a Piazza Navonán álló szoborműve, a krokambus-hullámok tarajára ráhelyezett ősi obeliszk, a barok művészetnek ez a legtipikusabb képviselője...

A Mult itt Itáliában igazán szerves része a Mának. Ezt akkor éltem át a legplasztikusabban, amikor egyszer Firenzében a kora reggeli vonat érkezése után nyomban bementem a Duomo alá. Reggel félnyolc volt, a gyerekek iskolába vonulásának ideje. És három maszatos kölyök — elemisták lehettek — megállottak a Verocchio kapubronzai alatt. Majszolták a kenyerüket s teli szájjal, nagyokat ordítva magyarázgatták egymásnak (szószerint így történt!), hogy mit ábrázolnak a bronzok s hogy milyen szép a patinás bronz színharmóniája a fal fehér márványával...

És azért is eleven része a Mult az örök Itáliának, mert nincs nap, amely ne szolgálna valamely újabb meglepetéssel a föld alól, vagy porlepte múzeumok, homályos templomok zugaiból. Ahol az európai sajtó hasábjain kicsinyes pártpolitikai áskálódások vagy véres szerelmi drámák riportjai töltik a teret, ott az olasz napilapokban minduntalan új meg új leletek, művészi felfedezések, múzeumnyitások hírei a Szépség halhatatlan kultuszával töltik el a közvélemény lelkét.

Ime, egy marékra való ilyen híradás.

*

A néhai nagynevű De Rossi, aki az ókeresztény Rómát voltaképpen felfedezte, kiszámította, hogy Róma városa és környéke földjének színe alatt kb. 600 kilométernyi hosszúságú katakombáknak kell lenniök, vagyis együtt olyan hosszúaknak, mint a Rómától Velencéig terjedő útnak. Ebből az ismeretlen földalatti világból pedig eddigelé összesen csak 80 kilométernyit tártak fel s így nem csoda, ha gyakran bukkannak újabb meg újabb földalatti komplexusokra. Ezúttal a Via Salariát a Via Tiburtinával összekapcsoló új országút építése alkalmával bukkantak egy eddig feltáratlan katakombára, amely a Kr. u. negyedik századból való s benne még keveredik a pogány hagyomány a keresztény új tanítással. Így pl. az egyik sírkamrában négy szarkofágot leltek, amelyek közül az egyik pogány díszítésű, a többi három pedig keresztény témájú.

*

A keresztény archaeologiának egyéb eseménye is volt a közelmult hetekben. A Szent Péter-templomban ismeretes az az óriás méretű, Bernini-féle csoport a főoltárnál, amelyen az egyház négy tanítója, Ambrus, Ágoston, Chryzostomus és Athanázius magasra emelnek egy bronz trónszéket, a Pápai Szék szimbolumát. Kevesen tudják, hogy e szoborműbelsejében van elzárva az az ősi, valódi szék, amelyet a hagyomány Szent Péter alakjával kapcsol össze. A szoborműbelsejébe kis ajtó vezet, amelyet évszázadon-

MDK

Wagenschön Ferenc

Magdolna, festm.

Schoen A: Maulbertsch képek nélkül.
Magyar Müvészet 1927, 664-666 l.

-34-

Bia
Karikó Józsefné 75 é.

szemben a halál és az enyészet rémülete tölti be a kép alsó zónáját. Széles tájképbe helyezett égő házat látunk a kép balsarkában. A ház előtt pánikszerü jelenet játszódik le. Impresszionisztikusan odalehelt alakoknak a csoportját látjuk, akik nyilván a ház megmenekült lakói lehetnek: egy fiatal anya mozdulatlan csecsemője előtt őrjöng a földön, két hadonászó karu férfi fejvesztetten keres segitséget, mig egy harmadik térdre roskadtan fohászkodik az egekhez. Jobbról egy rohanó férfialak közeledik, talán a földön vergődő nőnek a férje. A jobboldali hegyes, dombos tájék alkonyi hangulata még jobban aláfesti a pillanat tragikumát. A kép jobbsarkában malomkövön ülő saskeselyüvel zárul a kompozició, amelyen egyébként a festő szignaturája is olvasható: Franz Wagenschön Pinx 769. Az előtér hangulatbeli kettősségét a földre ereszkedő felleg s annak végén átlósan elhelyezett angyal alakja választja szét. A gomolygó tüzveszedelem felvillanó fénye és füsttengere adja meg a kép alsó részének a lokáltónusát. Perzselő füst szaga árasztja el homályával a képet és még felső részén is érezzük fojtó árnyékait. Ebben a rémületes atmoszférában villan fel az égbolt láthatatlan fényforrásától beragyogva Szent Flórián és mennyei kisérete, amelynek finom szinfelépitése élénk ellentétet alkot a mélyből felgomolygó szinek meleg sfumatojához.

A kép mestere *Franz Xaver Wagenschön* a 18. századi osztrák egyházi festészet egyik legtöbbet foglalkoztatott alakja volt, kinek müködése a monarchia egész területét behálózta. A kutatás idáig személyével nem foglalkozott bővebben, müveinek jórésze ma is feltáratlan, igy pályafutásáról, müvészi fejlődésmenetéről kimerítő képet még nem tudunk alkotni.

Születési helye is bizonytalan.[229]) Soká bécsi származásunak tartották, mig az ujabb kutatás szerint 1726-ban született a csehországi Littischben. Apját Paul Friedrich Wagenschönnek hivták, aki 1715-23 között Prágában müködött. Festészeti tevékenységéről azonban mit sem tudni. Fia kiképzését Bécsben nyerte. 1751-ben beiratkozott a császári müvészeti akadémiára. Wurzbach adata, hogy itt Peter Johann Brandel lett volna a mestere, már azért sem helytálló, mert midőn ez a jeles prágai mester 1739-ben meghal[230]) Wagenschön mindössze 13 éves. Tanulmányai befejezése után tanulmányutra megy Itáliába és Németországba, ahol a nagy klasszikusok remekmüveit másolja. Visz-

szatérve Prágában telepszik meg, hamarosan keresett festő lesz, ki nagy műhelyt foglalkoztat, hogy az egyre növekvő megrendeléseknek megfelelhessen. Prágában bejáratos volt a gróf Pachta család palotájába s részükre sokat dolgozott. 1770-ben a bécsi császári képzőművészeti akadémia tagjává választják. 1790 január 1-én éri utól a halál Bécsben, 63 éves korában.

Mindössze ennyi volna az, amit a kutatás életére vonatkozólag felderitett. Hasonló fogyatékos kép tárul elénk, ha számba vesszük munkásságát. Nagler szegényes adatait Wurzbach egészitette ki s működéséről eddig ő adott legösszefogóbb képet. Prágában végzett munkásságáról nem tud semmit a Pachta grófok megbizásából készitett képeken kivül. Müvészetének nyomait Bécsben a ferencesek temploma őrzi, ahol Kapisztrán Szent Jánost ábrázoló oltárképe látható. Ezenkivül a Szent Orsolya templom részére két képet festett. Tárgyuk: Szent Angéla és Szent Ignác viziója.

Egy allegórikus festményét őrzi a császári képzőművészeti akadémia; tárgya: Minerva megvédi a müvészeteket ellenségeitől. Egy Pán és nimfát ábrázoló képe bécsi magántulajdonban van. A göttweichi bencés kolostor részére 1774-ben két képet festett, a sárkányölő Szent Györgyöt és Szent Magdolnát; 1827-ben tanitványa, Hunglinger, renoválta. Ezen munkáin kivül Alsóausztriában még a tullni Klosterfrauen Kirche alamizsnát osztó Nepomuki Szent Jánosról és a poysdorfi kapucinus templom Szent Katalin eljegyzését ábrázoló főoltárképéről van tudomásunk. Neki tulajdonitják a felsőausztriai S.Florian apátsági templom főoltárképét, amely Mária mennybemenetelét ábrázolja. S az apátságban is őriznek tőle egy képet, mely világi tárgyu s rajta II. József császárt és kiséretét látjuk. Müvészetének szálai Stájerországba is elágaznak, hol II. Ferdinánd császár grazi mauzoleuma részére Szent Ignác apotheosisát festette meg. Riesenhuber[231]) tud egy haldokló Szent Józsefet ábrázoló oltárképéről a purgstalli plébánia templomban, mely 1762-ben készült. Ezenkivül felemliti a scheibbsi kapucinus templom részére 1777-ben festett páduai Szent Antalt és Szent Borbálát ábrázoló oltárképeit, valamint sigmaringeni Szent Fidél, lermissai József és Nepomuki Szent János oltárképeit ugyanitt. Az ollersbachi plébánia templom főoltárképén Mária mennybemenetelét festette meg. A bécsi I. ker. ferencrendi templom egyik oltárképén Szent János vértanuságát ábrázolta.

Budai szerepléséről Wurzbach nem tud. Megemliti a kismartoni irgalmasrendi templom páduai Szent Antal képét, az egri dóm főoltárképét, mely a régi székesegyház főoltárán állott. A szignatura tanusága szerint 1766-ban készült. Esterházy Károly 450 forintot utalt ki érte a festőnek Bécsben, 1767 julius 8-án kelt nyugtája szerint. Az uj székesegyház épitésekor ez a kép a sátai templomban kapott helyet.[232]) Felsorolja ezen alkotásain kivül a váci püspöki palota két kis szentképét és tud egy Temesváron levő Szent Vendelt ábrázoló festményéről. Megemlékezik ezeken kivül pozsonyi munkásságáról, hol a szászteschenі herceg palotájában látható négy sopraporta ábrázolása, melyeken a négy müvészetet allegorikus gyermekalakokkal jelképezte. Itt van még egy képe, amely kocsin ülő költői alakot ábrázol. Pozsonyban a

Mindezen alkotásai közepes tehetségü mesterrel ismertetnek meg. Szorosan kapcsolódik atyja stilusához, akinek tanitványa volt. Hacsak futó pillantást vetünk már emlitett Cenacolojára, azonnal látjuk, hogy még utolsó éveiben is apjának mühelyhagyományai vezetik ecsetjét. A kép sötétbarna tónusa, az arcoknak szinte grafikusan kirajzolt formakezelése mutatja ezt. Sőt a Fővárosi Muzeum Szent József halálát ábrázoló képe, melyet stiláris jelek alapján az ő oeuvrejébe illeszthetünk, azt is elárulja, hogy apja alkotásait másolta is. Emlitett festmény téglányalaku sikba teritve szolgaian követi a Szent Flórián templomban levő Szent József oltárképet. Csak a formátuma más. Ennek a korszaknak a festészetét a kutatás idáig még csak töredékesen tárta fel s a Falkonerek oeuvre-katalógusa is nagyon hézagos még, ugy hogy fejlődési menetüket nyomon kisérni ma még nem tudjuk s ennek folytán művészetüket stilusbelileg beállitani is lehetetlen. Igen sok rejtély vár még megoldásra, amig a Falkoner festőcsalád végleges helyét a jövő kutatás kijelölheti müvészetünk történetében.

2.

A Szent Flórián kápolna belső diszitése már rég kész van, amikor a főoltárkép még mindég nincs a helyén. A soká huzódó kérdést Kögl Ádám plébános oldja meg. Kivitelezésével a Szent Anna templom oltárképeinek festőjét, a bécsi Franz Wagenschönt bizta meg, aki 1765-ben 23 festményt, 1768-ban ujabb hét darab képet szállit a vizivárosi plébánia templom részére, amelyek közül 25 ma is megvan. E festményeket tévesen soká Maulbertsch müveinek tartották, mig Schoen Arnold Wagenschön budai szereplésére fényt nem deritett.[227])

A képet Bécsben készitette a mester 1769-ben, mint azt a kép szignaturája bizonyitja.[228]) Erősen átfestett állapotban van. 1850 tavaszán Held Károly restaurálta. A téma: Szent Flórián apotheozisa. Gomolygó felhőkön angyalok mennyei serege kiséri a magasba a térdelő szentet, akinek páncélos alakját vörös köpeny lengi körül. Szemeivel felfelé tekint, hol az aranybarna tónusban uszó levegőben repdeső kis angyalka pálmaágat és koszorut nyujt a szent felé. Az égi látomás e felemelő hangjaival

xanáriai Szent Katalint (6. kép) ábrázolja, aki Szent Orsolyához hasonlóan, levegőtengerben, gomolygó felhőkön térdel. Igazi barokk elgondolás, bár előzményei visszanyulnak a quattrocentoba. Szent Katalin alakját lobogó vörös köpeny fedi, alatta testét halványsárga köntös takarja. Karjait széles mozdulattal tárja szét, arca rajongva tekint fölfelé, ahol a magas levegőégben röpködő angyalfejek mosolyognak. Jobbkezében liliomot tart, a felhőtrónon attributumai hevernek, kard és könyvek. Hideg szintónus jellemzi az egész képet. A felhők barnásarany homályban vesznek el a kép alján. Oltárképein a fátyolos, sötét szineket kedveli. Vele már dekadenciába jut a Falkoner család, amely *József Ferenc* nevü fiában még utolsót lobban.

Falkoner József Ferenc 1765-ben született Budán, abban az esztendőben, mikor apja a Flórián kápolna oltárképeit festette. Március 22-én keresztelték. Egész életpályája Budán zajlik le, ahol 43 éves korában 1808 október 23-án halt meg. Apjánál tanult és müveiben teljesen az ő stilusát fejleszti tovább. Két izben nősült. Első házasságát 28 éves korában kötötte, midőn 1793-ban feleségül veszi Okkenfusz Anna budai hajadont, aki 1806 február 5-én 32 evés korában meghalt. Falkoner egészsége is meg volt már rendülve ekkor, Végrendeletet készit s még ebben az esztendőben ujabb házasságot köt Hoffmann Meichlin Rozáliával s kétévi betegeskedés után 1808 október 23-án meghalt. Ő festette a krisztinavárosi plébánia templom szentély boltozatának a freskóit s tőle való ugyancsak ott a Szent József halálát ábrázoló hatalmas főoltárkép is, valamint a Szent Anna mellékoltár festménye, melynek legutóbbi restaurálása alkalmával a festő szignaturája is előkerült: Joseph: Falkoner Pinxit Budae 1802. A stilusára annyira jellemző sötétes tónusokban már nyoma sincs a barokk szinörömének. A téma: Szent Anna olvasni tanitja Máriát.[223]) Önarcképét a Történeti képcsarnok őrzi. A temesvári muzeum birtokában van egy Mindenszenteket ábrázoló képe. 1780 körül az óbudai molnár céh Kühtreiber Antal megbizásából egy Szent Miklóst ábrázoló olajfestményt rendel nála. Ezt a harangalaku szignált képét az óbudai templom sekrestyéjében őrzik, ahol Schoen Arnold fedezte fel. Tőle való a budaujlaki plébánia templom főoltárképe is, mely 1799-ben készült[224]) és Mária látogatását ábrázolja. Hiteles, szignált (Joseph Falkoner Pinxit pictor Budae An. 1793) képe az Utolsó vacsora is a Fővárosi Muzeumban.[225]) A budai kapucinus templom Mária mellékoltárán levő szeráfi Szent Ferencet ábrázoló festmény szintén hiteles, szignált alkotásai közé tartozik. Eredetileg Vogl Gergely képe függött itt, mely Szüz Máriát ábrázolta. A Vogl-féle, limai Szent Rózát megjelenitő oromkép még a helyén van.[226])

Balassa grófok számára is dolgozott, megbizásukból egy Szent Anna képet és két kisebb szentképet fest.

Budai működését Schoen Arnold deritette fel. A buda-vizivárosi Szent Anna templom, melynek egész festői disze az ő szellemében fogant s a Szent Flórián kápolna őrzik működésének tanubizonyságát. Legutóbb munkásságának nyomait fedezték fel a máriabesnyői templomban is.[233])

Művészetének a főterülete az *egyházi festészet* volt. De jeles művelője volt a *portrénak* is. A gróf Pachta család tagjairól festett csoportképe feltünést keltett. Elkészitette József főherceg, a későbbi II. József császár arcképét is, amely Fritzsch metszetében maradt reánk. Jeles grafikus volt. Mintegy husz sajátkezüleg metszett lapot ismerünk tőle, melyek — Nagler szerint — *Cornelis Schut* modorára emlékeztetnek. Sokat másolta az idegen mestereket. Mintegy 12 lapot ismerünk, melyeket *Rubens* és *van Dyk* után metszett. Ezenkivül számos toll és tusrajza maradt reánk, különböző osztrák magángyüjteményekben és a bécsi müvészeti akadémia könyvtárában.

Wurzbach értékelése, mely elsőrangu müvészi jelentőséget tulajdonit neki, tulzott. Tehetséges, ügyes müvész, aki egy kiváló mester vezetése mellett s későbbi tanulmányutjain mindazt magába szivta és elsajátitotta, amit számára a nagy programadó festők tanulságai nyujthattak s az igy nyert benyomásokat további müvészi pályafutása során, többé-kevésbé önállótlanul ismétli. Nagy rajzbeli tudása, finom szinérzéke, amelyet magas technikai tökélyre fejlesztett — letagadhatatlan. De müvészetéből hiányzik épp az, ami ennek hangsulyt tudna adni — az eredetiség. Sajátos modoros festőt látunk benne, kinek formaérzéke az olasz, spanyol és a flamand barokk nagy mestereinek csucsteljesitményein nevelődött. Tanulmányutjai során témakönyvébe belemásolta mindazokat a kompozicionális és formai eredményeket, amelyeket a nagy programadók kánoni érvénnyel proklamáltak s melyre egész későbbi müvészeti gyakorlatát felépitette. Müvészetében egyesül *Guido Reni* rajongó lelkesülése, *Bernini* extatikus elragadtatása, *Murillo* szelid, vallási lirája, *Rubens* viharzó szinöröme és nyers formakultusza. Nem egy képén ezek a különböző hatások keverednek egymással. Igy a Szent Anna templom Mária képén[234]) a szinte átmásolt

Murillo Madonna köré Rubens szellemében fogant puttókat szór széjjel. Van egy kedvenc nőtipusa s ezt szentképein számtalan variációban ábrázolja. Talán felesége vagy leánya lehetett. A flamand szépségtipus eszményét tükrözi vissza ez a nőalak, a maga érzéki valószerüségével. A budai Szent Anna plébánia templom oltárképein ismételten feltünik. Fiatal, teltarcu nőalak ez, finom metszésü orra, duzzadt, érzéki ajkai valószerüen vannak odavetve a vászonra s az ivelt szemöldök alatt rajongó, sötéten égő nagy szemek ejtik hatalmába a nézőt. Festményeinek a hangulati tartalmát hatásosan kisérik a kezek, amelyek változatos mozdulatritmikával festik alá a lélek belső hangulati rezgéseit. Férfiszentjeinek teste nem az elgyötört mártirok földi porhüvelyében jelenik meg, hanem remek anatómiával a flamand mesterek elképzelése szerint. A hitvallás atlétái ezek, az érzéki életerő rubensi meglátásában fogantak. Sokat másolta az idegen mestereket, de főleg *Rubenst*, ki egész müvészetének sorsmeghatározó tényezője lett. Nem tud szabadulni lenyügző hatása alól s a tőle vett ösztönzéseket nem tudja szervesen magába forrasztani. Nagy mühelye volt és sok tanitványt foglalkoztatott. Innen magyarázhatók azok a nagy kvalitásbeli különbségek, amelyek a képek egyes részei között mutatkoznak, amint ezt a Szent Anna templom oltárképein is megfigyelhetjük. Az ilyen helyeket a vonalvezetés bizonytalansága jellemzi, mely modorosan tétovázik erő és határozottság nélkül s néha egészen elrajzolt formákat ad. Kolorizmusa teljesen a nagy flamand mestereken iskolázódott. Képeinek alakjai melegen hangolódnak össze a sötétes aranybarna szinárnyalatban játszó háttérrel s világos, derüs, könnyen odalehelt szineikkel megtévesztően valószerü hatást keltenek. Szereti a lehelet finom lazurokat, melyek a bőr meleg felületéletét elevenné varázsolják. Festményeinek felépitése egyszerü és a kor általánosan elterjedt mintaképeihez igazodik. Különösen kedveli a tájképi háttereket; nagy architekturába ritkán helyezi a cselekményt s ilyenkor is gomolygó fellegekkel van tele a szintér, amely legsajátosabb szinpada a barokk festészetnek. De a sok helyről táplálkozó eklektikus müvészi látás nyomán az idegen élmények nem olvadnak fel teljesen,

Wagenschön Ferenc 1

festő

l.

Müller-Flórián-Lajolna

47. l. 52. l.

57. l. 58. l.

6

6. *Franz Xaver Wagenschön : Szent Lipót, 1765—66. Buda, Szent Anna-templom*

a templomot „jelenleg renovátio és bővítés alatt állónak" mondja. Két évvel később pedig megemlékeznek a barokk szószékről és az új mellékoltárokról. Tehát a munkák 1765-ből származnak. Arra vonatkozólag, hogy honnan jöttek a telepesek, az iratok nem tartalmaznak részleteket. A helyi hagyomány arról szól, az 1700-as évek első éveiben jöttek Ausztriából, mégpedig Melkből és a környékéről. Ennek a hagyománykörnek és továbbvitelének megfelelt a Lipót-szobor is, valamint a főleg osztrák és délnémet területen jellemző tizennégy segítőszent megörökítése. Rupp Jakab megjegyzi, hogy a középkori Budán volt szintúgy Nothelfer-kápolna: a Várbeli Dísz térnél. A Kecskeméti kapun kívül levő egykori Nothelfer-kápolnát már Rupp Jakab sem látta száz évvel ezelőtt.[37]

A *budapesti* vízivárosi *Szent Anna Plébániatemplom* Szent Lipót festménye osztrák kapcsolatokra utal, több síkon is: az apát, aki összesen 25 képre gyűjtött, maga osztrák (stájer) volt: Adam Köglnek hívták. Nemkülönben volt osztrák, azaz bécsi, a festő, Franz Xaver Wagenschön (1726—90). A jezsuiták, akik 1687-től 1775-ig Buda és a környék templomainak urai, egyik fő központjukat a Szent Anna templomban rendezték be. Azért, hogy ezt megtarthassák, lemondtak inkább Újlakról és az országúti templomról (ma Mártírok útja, Ferences templom).

A Visitatiok tanúsága szerint (1732, 61, 83 és 95) a Vízivárosban „túlnyomórészt" németek laktak. Szám

JEGYZ

1 „Die Presse" 1985. március 29. (Pia Maria Plechl főszerkesztő-helyettes cikke).

2 A Verduni oltár tematikáját történetét, művészeti jellemzőit *Helmut Buschhausen* dolgozta föl: Der Verduner Altar. Wien 1983.

3 Katalog der niederösterreichischen Landesausstellung „Der heilige Leopold, Landesfürst und Staatssymbol" Stift Klosterneuburg, 30. März — 3. November 1985. Herausg. vom Amt der Niederösterreichischen Landesregierung Abt. III. (445 oldal, 91 színes képpel, 629 kiállítási tárggyal).

4 A magyar kapcsolatokat eddig senki sem elemezte. Olyan osztrákok sem, akik rengeteget publikáltak a Babenbergiekkel kapcsolatban, mint pl. Georg Wacha vagy Floridus Röhrig. L.d. még: *Hans Lambalzer:* Leopold III. von Babenberg und die Babenberger-

M.D.K.

Franz Xav.Wagenschön,festő

Hosszabb időt töltött nálunk .Budán a Szt.Anna templo
ban legtöbb müve.Eger,Kismarton,Temesvár,Vác,Pozsony,
Máriasbesnyő,a szepességi Lándzsásfalu templomaiban
képei. 448.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa.III.köt.A képzőművészetek,a zene,
a szinház és a film.Minerva.Bpest.1960

Franz Xaver Wagenschön, osztrák festő

M.D.K.

figyelemre méltó műve a budai Szt. Anna templom képciklusa

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina

176. old.

MDK

Wagenschön, Franz Xaver, festő

Müller:Flórián - kápolna. 63.l.

M. N. M.

WAGENSCHÖN Xav. Ferenc festő

Bécsben

Szt. Flórián-kápolna (Fő u. 90.) fő-

oltár Szt. Flórián képe (1769)

jelenleg a Dp. Tört. Levéltárban.

Nelzén annak másolata.

Budapest műemlékei II. Bp. 1962. 200. l. 208. l.

203. l.

WAGENSCHÖN, Franz Xaver festő

Szt.Anna templom

SZILÁRDFY Zoltán: Franz Karl Palko egy oltárkép-vázlata az Országos Széchenyi Könyvtárban. = Művészettörténeti Értesitő, 1990. 3-4. 217.p.

A Szent István felajánlja Imre herceget Máriának ikonográfiai tipusról

n vivo by
Prague.
György
and high
with a
hapel in
m 1601,
n fortress
ed on a
portrait
g at the
the 17th
ry in the
iatölgyes
l also in
amily in

ngs from
ntents or
xing and
necessary
the cata-
ialization
ted in a
, at the

and aristocrats studying in Western Europe — especially in Leyden — that philosophical trend streamed into Hungary, which from the 1580's had become a significant factor of intellectual life in the western countries. The leading personality of this was Justus Lipsus, eminent professor of the University of Leyden for 13 years. In two of his works well-known also in Hungary, he elaborated the ideology of neo-stoicism, adjusting the philosophy of the Roman stoics, Seneca and Epictetus with the doctrines of Christianity. The essence of this is expounded in his two summarizing works, entitled "De Constantia" (1584) and "Politicorum sive civilis doctrinae libri sex" (1589), as well as in his collected correspondence carried on with his contemporaries. The essence of the Lipsian doctrine is that in hard times, constancy to ourselves, inner spiritual calm and the feeling of internal independence represent true wisdom which ensures human dignity and moral resistance against the outside world. This is expounded particularly in the "De Constantia". These principles gave an ideological support to flight from political and religious problems general all over Europe as well as in the case of his isolation from

WAGMEISTER, Joseph fortó

Sümeg, ferences templom, szentéfa (1745)

Sümegi Sür Mária Kaja Ferences Naptár 1996. 54.

EZÉSI LAP

xtilrestaurátor továbbképzésre

eged

sztus 28–30.

.....

.....

.....

.....

.....

WAGMEISTER, Joseph festő

(1745)

KOPPÁNY Tibor: A Balaton környékének műemlékei. Bp. OMvH, 1993 49

Tellinger István 2700
Tencala, Giovanni Pietro 1086
Tenkács Tibor 2701
Tenke Sándor 141, 2049
Tenke Tibor 2702
Terényi Edit 2637
Terényi Zoltán 2109, 2660
Tészabó Júlia 1399, 2496, 2747
Tettamanti Béla 1823, 2593
Teutsch, Walter 524
Tevan Andor 1591
Thamasch, Andreas 1115
Than Mór 1592
Theisler György 409, 1507, 1607, 2519, 2679
Thoma Emőke 2703
Thompson, Jon 432
Thoroczkai Wigand Ede 1454
Thurman Zoltán 249
Thyssen-Bomemisza, Hans Heinrich 434, 643, 651
Tibensky, Jan 110
Tiffany, Louis Confort 1505
Tihanyi Csaba 319
Tihanyi Judit 1527
Tihanyi Lajos 1593
Tilhóf Endre 1824
Till Aran 2704
Timaffy László 675
Tímár András 731
Timár Annamária 2705
Timár Árpád47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 63, 82, 117, 1257, 1494, 1607
Tímár József 2706
Timon Kálmán 1339, 1729, 1730, 1731, 1732, 2175
Timotijevic, Miroslav163

Wagmeister Miklós

Kőfarajó

XV ft.

Laid

M. Mérnök és Épitész egylet

Közlöjet XXXIV. K.

440 lap.

Tröde akkeg

m. kir. posta- és távirda pénztár.

Nyugta

azaz: ..... Korona ..... f-ról

ly összeget, mint évi ..... K lakpénzemből az 190... évi .....

zbérnegyedre eső részletet, a .....-i m. kir. posta- és távirda

..... pénztárból minden hiány nélkül felvettem.

Kelt .....-n, 190... évi ..... hó 1-én.

K ..... f

Wagmüller Mihály

müncheni nobrászt már

l.

Buday: Deák-nabor

25. l. 47. l. 49. 84. l.

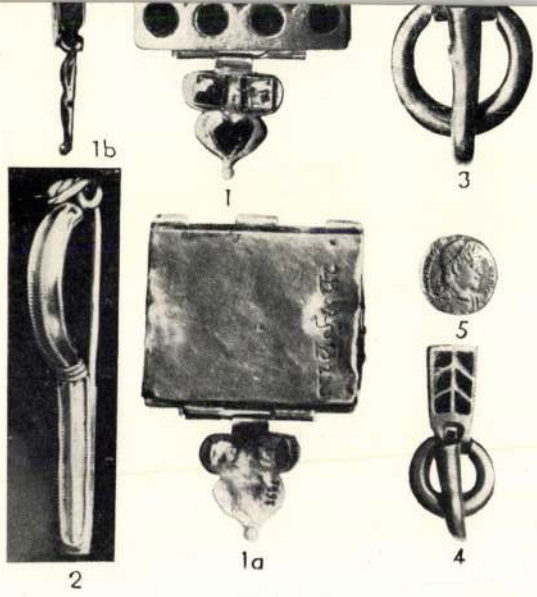

Abb. 2: 1 a—c, Goldenes Zierstück mit Hängeglied, auf der Rückseite persische Inschrift. — 2. Südrussische Goldfibel. — 3—4. Goldschnallen. — 5. Goldmünzen Kaiser Valens' (364—378).

M. D. K.

WAGNER

Dugovics Titusz önfeláldozása

1859

Sussem. 224.

MDK

Wagner, festő, 1800.

1243.sz.

Csaki,M: Baron Bruckenthalisches Museum in Hermannstadt. Führer durch die Gemäldegalerie. VI. Auflage Hermannstadt, 1909.

Wagner

A müncheni Salon kiállitásán szerepelnek tájképei, melyekről az "Irodalom és Müvészet" c. rovatban ir L.K.

Képes Családi Lapok, Bp. 1891. aug. 23.
XIII. évf. 34. sz. 544. lap.

MOK

Wagner
körajpoló

Térképei a kiállításon

Burgleim Károly: Litográfiai kiállításunk
és a könyvnás technikája
Grafikai Szemle 1905 évf 7 q. 158 l.

M.D.K.

Wagner és Ligeti

"A vadászatról Hunyadvárba térő Mátyás" c. müről irja a lap az "Ujdonságok" c. rovatban, hogy fenti két müvész festette a kormány megrendelésére a Muzeum képtára számára.

Egyetértés, Bp. 1874. ápr. lo. I. évf. 8. sz. 36. lap

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.K.

Wagner

Rózsa Miklós: "A Nemzeti Szalonról" c. cikkében ir a müvésznek a Szalonban rendezett őszi kiállitásáról .

Magyar Salon, Bp. 1900. julius
693-708. lap

Wagner

interieur - tervező. Munkáiból nem tudjuk, mi valósult meg a budai palotában.

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Müszaki k., 194 l., 212 kép
134. l.

Wagner

pesti festő A Helytartótanács 1830-
ban rábízta a budai palota nagy-
termének freskóit.

Czagány István: A budavári palota és a Szent György
téri épületek. Bp. 1966. Műszaki k., 194 l., 214 kép.

37.l.

M.D.K.

Wagner

Rosnayval együk 1939-ben készíti el a berentei ~~templom~~ lelkészlak tervét. [Wagner építész neve, dacára a Rosnaynál történt utalásra, a 417. oldalon nem szerepel, Bné]

H eves megye müemlékei I. irta Veit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 392. old.

MDK

Wagner - Ligeti

Mátyás visszatérése V.H. várába

Lázár: B.Eötvös J. ... Müvészet, XIII. é. 1914, 12-27 l.

t megtart egészségben.
sszon végnélkülönben.
tünk, hogy itt is tuljádzunk
fát, játékot inditsunk.
ly né mulatni akarunk
srul egy példát mutassunk.
letett, jászolyba tétetett
ól ajándék vitetett
tus anyja igen özvendezett
ek itten szállás nem adatik
sba be nem fogadtatik
ytul elébb küldetik

la nyisd meg az ajtódat
ikült te jó akaródat

Wagner épitész M.D.K.

Résztvett a Parlament épitésére 1882-ben kiirt tervpályázaton

Preisich Gábor Bp. városépitésének története a kiegyezéstől a Tanácsköztársaságig Bp. 1984. 96.1.

a. d. v.

WAGNER építőmester

Lásd: Peterek és Wagner

Budapest műemlékei II. Bp. 1962. 580.l.

MDK

Wagner

Divald K.: A M.Tud.Akad. palotája és gyüjteményei. Bp. 1917.

Wagner

MDK

Valero ánt al a térezvárosi gyár-épületét 1839 márciusában eladta. A Lipótvárosban kezdett uj gyár épitéséhez. A terézvárosi épületben a 40-es években Wagner és Göeth, Englaender H. és társa selyem-, és bársonygyára, ?/ Walter József pamutkelmegyára , valamint Weintraub cérnázó és csinozó gyára müködött.

SZAKÁCS MARGIT: A VALERO-GYÁR. Bp. 1958.

12.1.

MDK

Wagner építész

Magánép. sng. Bp. Vállalk. Közl. 1906. máj. 9. 8.l.

malk

Wagner

Delineatio"e müvének 1684-ben Augsburg-
"ban készült rézmetszete után.
Kassa Város Látképe Délnyugat felöl. A 17 sz
nyolcvanas éveiből | Kép |

Milalik József A Kassai Szent Erzsébet Templom
Bp. 1912 91. l

Wagner, festőm.

Ltáb IV. 114.1.

Wagner M.D.K.

Az 1879-ben és II. kiad. 1884-ben megjelent Petőfi di kiadás egyik illusztrátora.

/tulnyomórészt Morelli metszette fába

Patakiyné Molnár Zsuzsa: Morelli Gusztáv 148.1.
A Magyar Nemzeti Galéria közleményi IV. sz. p. 1963

Wágner [illegible], festöm. MDK

"Petöfi Összes költeményei" c. díszmü illusztrálá
lásához hozzájárult müvészetével.

Félszázados dicsöséges multhoz méltó uj kiadás.

Athenaeum: "Petöfi összes költeményei" c. díszmü.
Magy.Iparmüvészet.1900. 71,72.l.

MDK

Wagner, festő

Képzőművészeti Szemle, 1879. 11.sz. 138 l.

EA.....ltsz. Gyűjtés h

Wagner
pesti festő

a budai várpalota szobáinak festője.

Budapest régiségei. A budapesti Történeti Muzeum Évkönyve XVI. évf. 1955. 233 l

MDK

Wágner, festöm.

a Magyar Akvarel- és Pasztellfestők Egyesületének kiállítása felsorakoztatja a régi, jó márkákat is.

Pipics Zoltán dr.: A Műcs. gyűjt. kiállítása.
Magyarság, 1934. márc. 4.

MDK

Wagner

Pásztor M.: Pest-Budától Budapestig. Pesti Hirlap 1927 évi Kincsesházas 462.l.

MDK

Wagner

"Hunnok harca"

Főv. Lapok 1865. I. I. 26. 82 l.

Wagner

dekorácio - festő

Schams: Pesth

288. l.

an felmerült utiköltségei fejében
lért a 78.881. számu kiadási csekkszám-
est, 1927. szeptember hó 24-én. A mi-
nay Zöltán s.k. miniszteri tanácsos.
los másolat hiteléül:

mann Károly
s.hiv.igazgató.

Wagner

temesvári festő

Lásd

Történelmi és Rég

Eskisztő XXIV k.

Temesvár, 1908. 147. l.

MOB kvt. 4052.

Leip

Verlagsbuchhandlur

188

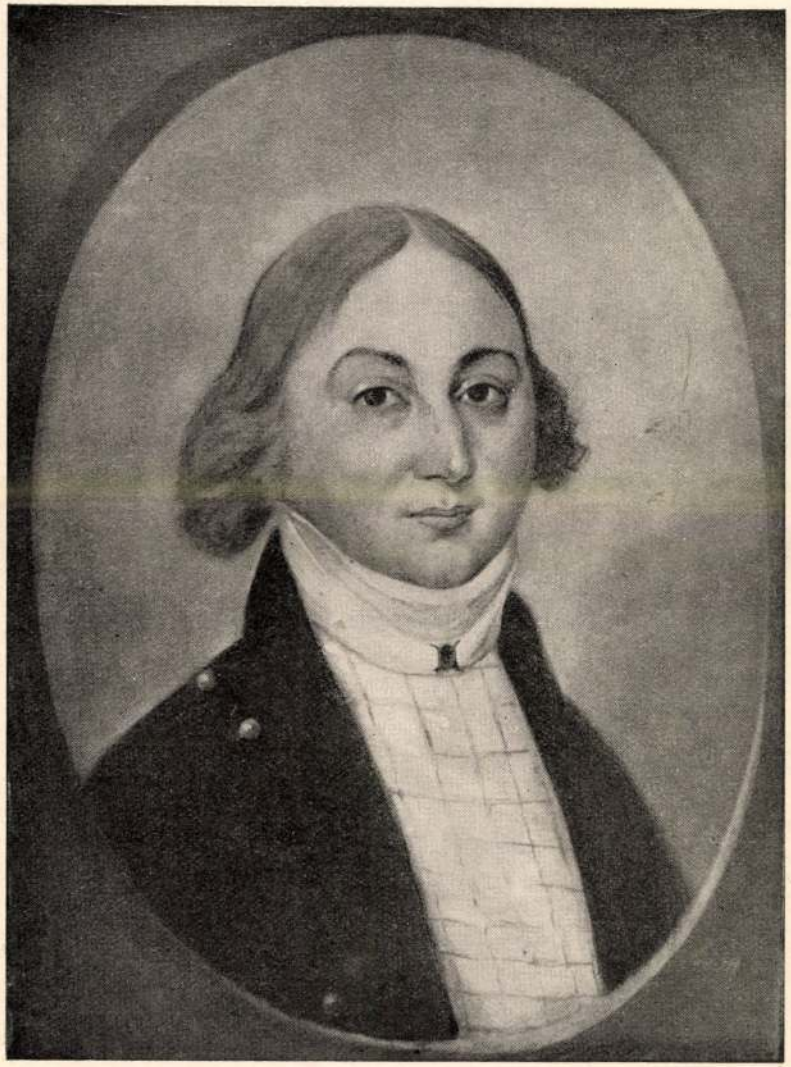

TISZA LÁSZLÓ.

TISZA LÁSZLÓNÉ GRÓF TELEKI KATA.

Wagner pasztelljei 1799-ből.

TISZA KÁLMÁN NAGYSZÜLŐI.

szemrehányást méltóságosabban tudott volna viselni és ügyesebben elhárítani. Személyes barátokat egyénisége vonzó tulajdonságai, magán és családi életének tisztasága, barátai iránti önfeláldozása szereztek neki s ezek a barátai rajongó hívei lettek s maradtak mindvégig.

Hatalmának a híres véderő-vita adta meg az első megrendítő lökést. Egy darabig még tartotta magát, de 1890 márcziusában lemondott azzal az indokolással, hogy a Kossuth visszahonosítása dolgában nyilvánosan tett igéreteinek a minisztertanácsban felmerült nézeteltérések miatt nem bir megfelelni. Saját szava szerint, mint «közlegény» küzdött tovább abban a táborban, a melyet ő alakitott s a mely egykor a «generális» nevet adta neki A parlamenti tanácskozásokban csak ritkán vett ugyan tényleges részt, de befolyása igen nagy maradt minden utána következő kormányra. Legutóbbi nagyobb fontosságú szereplése a Bánffy elleni obstrukcziókor volt, mikor az ú. n. «Tisza-lex»-ben velt módot adni a fenyegetett alkotmányos rend megóvására. Az ez után következő eseményekben már inkább a szemlélő szerepét játszotta. Utolsó keserűsége a nagyváradi bukás volt a tavalyi választáson, utolsó öröme az abrudbányai kerülettől kapott mandátum.

Pályáját különbözőkép lehet megitélni, de el kell ismerni róla, hogy nagyszabású egyéniség volt s történeti jelentőségű feladatot töltött be nemzetünk életében. Alakja ott lesz mindig újabbkori történetünk legnagyobb államférfiai között.

TISZA KÁLMÁN MINT KIRÁLY.

A gondos gazdasszonyok még a tojásban meglátják a jövendőbeli csirke körvonalait, — ha gyertya elé teszik. A paedagogusok még könynyebben megláthatnák a gondjaikra bízott gyermekben a leendő férfi egész valóját, sőt talán bekövetkezendő szereplése körét is, ha a megfigyelés finom világú gyertyája elé tennék. Csakhogy a paedagogusoknak rendesen nincsenek

A kis levél egyben megbízza a palatinust (persze korteskedésnek okvetlenül lenni kell egy Tisza-féle levélben), hogy Dőry Lajos királylyá választásáról gondoskodjék.

A levél a következő:

Édes Barátom Palatinus Úr!

Én leveledet nagy örömmel fogadtam, és kérlek gyere el délután mentül elébb. Kérem palatinus urat legyen olly kegyes hogy a leendő országgyűlésére a sok érdemekkel tündöklő barátunkat a vitéz Dőry Lajost kiálcsa ki királyává a derék, és ily királyt érdemlő hazánknak. Én pedig palatinus úrnak maradok holtig hív barátja

mi. Tisza Kálmán

A levél czimzése így szól:

Tekintetes nemes nemze

volt. A Gyalokay-család feje, Antal, a nagyváradi római katholikus püspökség kormányzója, ki erős konzervativ politikai nézeteiről volt ismeretes. A két család fejét tehát a politikai nézetazonosság is összefűzte.

Mindkét család több fiugyermekkel dicsekedett. A Tisza-családban László, Kálmán és Lajos, a Gyalokay családban: Károly, Ferencz,

Wagner fiató

Wagner, ein Hermannstädter Maler

1) Mann in mittleren Jahren. Lebensgroßes Brustbild, Pastell auf Papier. Bezeichnet Wagner 799.
Emil Sigerus kulajd.

2) Carl Leibinger von Bündenthal, k. k. General, 1767–1829. Lebensgroßes Brustbild, Pastell auf Papier. Bezeichnet: Wagner 800.

3) Dessen Gattin; wie oben.
Dr. Wilh. Bruckner kulajd.

SHV. 7.1.

16684-88. Posner, Budapest.

Wagner
Festo

U. 899/a

Munkács.

Az előtérbeli hegyen van a
föl, aljában a város épületei k
vel, a háttérben pedig a hegyek
irata:

Ansicht von der Westsei
Ungarn.

alól balra: Nach der Natur geze
Wagner.

Aquarell, mér. a v

140-95.

Wagner

T. 6957.

vár, hová karfás lépcső vezet
épeznek csoportot, balról a temető-
közül templom bontakozik ki. Fel-

te der alten Festung Munkáts in Ober

ichnet von den unglücklichen Oberlieut.

k. 22.3 : 27.2 cm.

Wagner

festö

1790, 1803

Magyarben

l.

Bielz Portrait

8, 9, 47, 48, 131,

574, 891, 1033. 4.

~~Merőkövesd h. n. VI. 168~~

Wagner

bécsi pestő

l.

Kazinczy Erdlev

178, 329. l.

Eugène Laermans : *Gli intrust.*

Wagner

Liab I. 21, 62, 125, 134

II. 9

III. 24, 113

IV. 43, 75, 101, 105, 114, 115

A TÁBLABIRÓ-VILÁG MŰVÉSZETE

1800-1850

Wagner festō

Pest 1797

l.

Kremszeplit

25. l.

Wagner (a

Eperjes.

Wagner (ab

T. 5403.

A középtért a kőfalakkal, köröndökkel és őrtornyokkal megerősitett város foglalja el, a háttérben a hegyek közt erőd látszik, az előtérben pedig a hadi ékitményektől körülvett párkányon a felirat ez:

EPERIES

a lap hátán ~~[illegible]~~ német nyomtatás olvasható.

Rm., mér. a vk. 10.6 : 13.6 cm.
Wagner: Ottomanischen Pforten Augspurg 1700.

140-95.

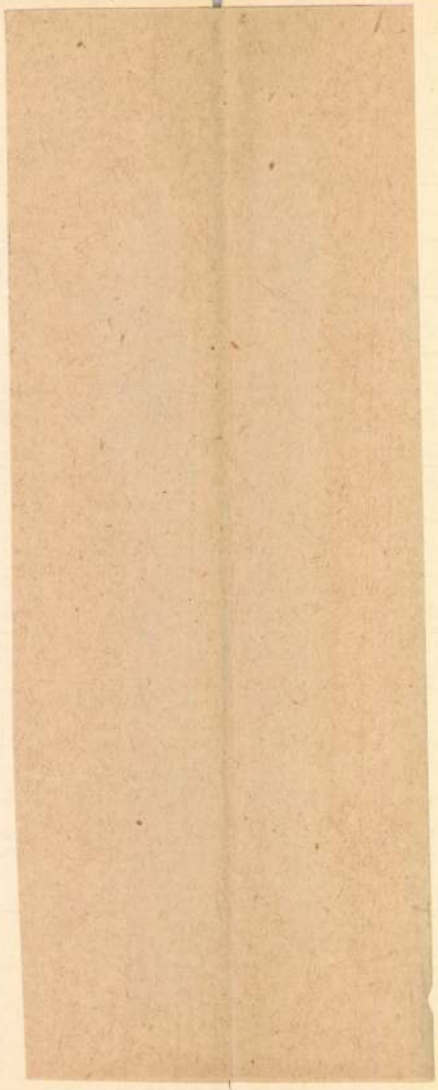

Wagner

pesti festőművész

l.

Tanulmányok Bp

múltjából. III.

96. l.

Gontvár megoritott VI. 16.

Batthyány, Arthur Graf v. Kniest. Lithogr. von Wagner 1843. fol.

Gilh.-Rauschb. Anzeiger Nr. 86.-276.

Wagner

C H T I B O R

.r.tanár

etem Bölcsészeti Karán
ében tartott előadása.

M Ü V É S Z E T.

kiadja

l t á n.

Wagner

l

LykaMagyműI800-50

16, 17, 55, 126,
135, 282, 367, 419,
464, 490, 508.l.

<Wagner>

<—> Delineatio Provinciarum Pannoniae. Augsburg 1684.

<> Neueröffnete ottomanischen Pforten. Augsburg. 1700.

Tró és nem grafikus

Wagner festő

Magyar Müvészet 1925.4-29.o.
Lázár Béla:Munkácsy lelke.

Wagner
pénzügyminiszteri
épületei

l.
Magyarország Minisztériuma
III. 102. l.

né édesanyja.
és neje
szky Vilma
és neje
ff Irma
és neje
r Margit
anuclla
ógornői

Kiss Zoltán és neje
szül. Szabó Erzsébet
sógora és sógornője
Passuth László
Münnich Aladárné
báró Inkey Lajosné
ifj. Éber István
Éber Margit
unokaöccsei és hugai

. *Tel*, 940-42

Bognár Ujpest

MDK

Wagner

Fővárosi Lapok 1865. I.I.26. 82.o.

MDK

Wagner

neve emlitve

Benczur Gy. emlékkiáll. 1958. Nemz.Gal.

Wágner

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.

Egyéni izlést és hangulatot szólaltat meg tájképe.

Magyarság
1934.I.14.

NPK

Wagner, festő

Dugonics András arcképe Wagner pesti festő után Czetter Sámuel metszete 1798/

Nagy Iván: Magyarországi képzőművészek. Századok 1874. 26-44 l.

Wàgner

Magyar Akvarel és Pasztelfestők Egyesületének kiállításain a Mű-csarnokban neve szerepelt.

M. 934. III. 4.

MDK

Wágner és Lieczenmayer

képeik a Müncheni kiállitáson

Képzőművészeti Szemle 1879. 8. sz. 1o2 l.

EA.....ltsz. Gyűjtés he

Wágner

Műcsarnok őszi tárlatán szerepelt.
az akvarellisták között.

Est 929. X. 6.

Wagner

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesületének kiállításain a Műcsarnokban szerepelt.

M. 929. X. 6.

Wagner

Műcsarnok őszi tárlatán a Magyar Aquarell és Pasztellfestők Egyesülete kiállításán szerepelt.

MH.929.X.6.

M.D.K.

Wagner és Reichhardt

építészek (2/)

az őt egyenként 6000 p-ös díjak egyikét nyerték el a pályatervezői pályázaton.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1936. LVII. évf.

dec. 17. sz. 4. old.

Wagner

Liszt

M. 932. X. 30.

T. Cim!

A Művészettörténeti Dokumentációs Kö
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat első

"Magyar Tanácsköztársaság Ké
cimü levéltári publikáció jelent meg, a
Müvészeti Osztályának iratanyagát és
iratanyagának a képzőmüvészetre vona

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk k

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete, mely a Dokumentációs Kö

Továbbá kapható

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolhatók

Reicharit és Wagner, építészek. MDK

Közös tervük kettőszáz pengős díjat nyert.

Döntés az óbudai Árpád-gimnázium tervpályázatáról.
Pesti Napló. 1932. dec.10.

Wágner
festőművész

Harmadik Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás - Mücsarnokban - képével szerepel.

Magyarság
1935.III.24.

Wagner

Képekkel merepel a hűcsarnok
téli tárlatán

Magyarság 1938 II. 6

Wagner M.D.K.

Freskói a Vigadóban

Kőszegi Imre: Száz éve nyilt meg a pesti Vigarda

Tükör 1965. január 12. 27.1.

Wagner

Marosnémetiben dolgozó festőről Kazinczy F. megjegyzi, hogy nem nemesített izlésben fest.

Magyar pinészportrék 2. Cenner Mihály: Fest mények, sobrok, dombormüvek a XIX. sázadban. Budapest, 1966. Katalógus, 8 l.

~~Ozetter Sámuel~~

~~verin~~

Wagner festő

nincs céd

Dugonics András archépe
Kézmetszet fentiektől
1797

Repr.

Magyar művelődtört
IV. 511. l

„Nyelvünk előmozditójának
Vályi András."

Wagner

festő

akit Moszkvában

ismertek

l. Mátrai 1862

19. l. 30. l.

Kereskedelemügyi m.kir.Minisz

Valamennyi keb.szak és ügyosztál
cához tartozó valamennyi hatóság
intézménynek,kozegnek és a keb.

Folyó évi április
rendeletemmel közöltem,hogy a m.
sában uj ipari cimtár fog megjel
A cimtár"hazai i
alatt nemrég magyar nyelven meg

Wagner

A fiatal tehetségek között sorolja fel a művészt a lapban közölt kritika, a Művészet c. rovatban, a Nemzeti Szalonban rendezett téli tárlatot ismertetve, ahol művésztársaival együtt szerepel müveivel. Sajnálattal emlékeztet arra, hogy ezek a fiatalok csak azért kerülhettek be a kiállitásra, mivel "kép hijján be kellett volna csukniuk a boltot", pedig megérdemelték volna, hogy müveiket ne csupán faltölteléknek használják fel.

A HÉT, Bp. 1908. dec. 13. XIX. évf.
5o. sz. 817. lap.

Wagner

"Kollina Mór - Wagner bécsi épitész megbizottja - "
épitette1870-ben a Nemzeti Tornacsarnokot.

Zsolt Róbert: Ősz utca 17. - Budapest, 1970.9.sz.
34-35. l.

A mai pesti Vigadó Pollack-féle elődjének kőfaragómunkáit Kauser, Kronberger és Feszl készitették, stukkmárvány-munkáit Maurer János, a szobrászmunkát Uhrl Ferenc, a festőmunkát Wagner, Kappel és Kemm pesti mesterek készitették.

Czagány István: A pesti Vigadó épülettömbje.
Epités- Epitészettudomány, 197o /2.köt./ 173-268.l.

186.l.

Wagner

MDK

Wagner A., festőm.

Nápolyi részlet. Olf. 28-22.

Árv.Közl.1930. 4.rk.ez.55.szám. 37.l.

Wagner Ádám

W

Wagner Ádám, festő, Nagykanizsáról, 20 éves korában, 1839—40 a virágfestészetet tanulta.

Fleischer Béla
94. l.

Ismeretlen, festő.
~~Barabás Miklós utan~~
A XIX. századból.

768. Ormay(Auffenberg) Norbert.

látható, kissé balra fordul, an i

Derékig, szembe néz, ~~III.~~ ~~faragott asztalnál könyökölv~~ baljába
Haja, szemöldöke, bajusza és körszal
ravalója mellét is fedi, paszomántg
zata arany. A támlásszék meggy-szin

Vászon, méretei 85: 68 cz
Másolat.
Az 1848/9-iki szabadságha
Átvétetett az 1896: IV. 8-

áthurata

904:V.5.

L.130.

Wágner Ádám

Az 5. sorszámú pályaterv /épitész: Mináry Olga, munkatársak: Stojancv Miklós, Wágner Ádám, Szőke Lajos, Hackl Tibor/ az alábbi pályázaton költségtérítésben részesült:

Városy Péter: A szolnoki területi vezető egészségügyi központ tervpályázata 197o.
Magyar Építőművészet, 1971. 1.sz. 8-16. l.

Wagner Adolf

aranyminés

Pest,

1868.

Horváth Kentpéteri

257. l.

Wagner Ágost, festö

Wagner József, egyházi festönek két fia: Ferdinánd és Ágost szintén a festészeti pályán müködtek.

Naményi Lajos:

-140.| Wagner Gyula Ferenc festö.
Müvészet. 1904. 347.l.

MDK

Wagner Ágost, rajzoló

kézirajzai maradtak fenn.

Ltáb IV. 115.1.

Wagner Ágoston

rajztanító

1861-~~től~~ a József

főárvaházban működött

Schmidt főárvaház

98. l.

† 1875-ig

185. kép. *Kehely. Olasz, XIV. század.*

Aranyozott bronz, mag. 32 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
A magyar történeti ötvösmű-kiállítás lajstroma. Bp. 1884., második terem, 46. l. — Egyházi műrégiségeink az 1885. évi budapesti országos kiállításon. Egyházművészeti Lap, VI., 1885., 301. l. —Radisics Ipolyi, 39. szám. — Szendrei: Néhai Ipolyi Arnold gyüjteménye. AÉ, VII., 1887., 344. l. — Gerevich PA, 260. l.

KÖRMENETI KERESZT,
rajta Krisztus-test, szárvégeken négy evangelista.
Hátlapján négy szent.
Olasz, XIV. század.
Réz, famagon, mag. 36·5 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Gerevich PA, 259. l. — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi, 138. szám.

ÖRMENETI KERESZT,
előlap közepén Krisztus-test, szárvégeken fenn gnus dei, balra Mária, jobbra Szent János ev., ol Mária Magdolna. Hátlapján ülő Krisztus, szárvégeken evangelista szimbolumok.
áncos részletekkel. Olasz munka, XIV. század.
elt réz, famagon, mag. 45·5 cm.
Gerevich PA, 259. l.

MDK

Wagner Ágost festő

Pesten müködött s rajztanár is volt a Josephinumban

Wagner festőcsalád. E. G. II. 603.1.

Wagner Ágost, festő

Művészet, III., 1904. 347.

Adatok művészetünk történetéhez

Wagner Ágost festő

Századok 1874. 184-2o5 o.
Nagy Iván: Magyarország képzőművészei
/Wagner Ferdinánd és Ágost/

Rajz

rajzok

Wagner Ágost

Századok 1874. 184-205 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei
/Wagner Ferdinénd és Ágost/

Wagner Ágost

festő

l.

Lykanthropromantika

84. l 94. l.

Wagner Ágost

† 1870 k.

Liáb. IV. 153

Wagner Ágost S.

1901

Ferkèpzomfoiskèvk

147.1

Nemzeti Legitimista Néppárt
V., Bálvány-u. 5.
Telefon: 883-37, 883-68.

Kedves Barátom!

Többször és nyíltan szálltam szemb
mely a mai veszedelmes külpolitikai he
vezetett. Nem sikerült. Ezért még a képv
pártjából.

Az ország sorsáért való mélységes
kapcsolatom arra kötelez, hogy tovább kü
érdekeit, a polgárság nyugalmát és a gazd

Én tehát felveszem a harcot, am
ki az országot a mai szörnyű helyzetéből

kibontom a legitimizm

„Istenért, Ki

Wagner Agost

festő

Lásd Wagner Józsefnél

röviden

Nagy Iván. Magyarország képző
művészek a legrégibb időktől 1850 ig.
Száradok, 1874 évf. 201 l.

Radisics Jenö VI. 162

Wagner Ajost

Müvészet. 1904. 347

Wagner Ágost

pesti rajztanár

+ 1871 -

l.

Lykaközöns.

127. l -

Érkezett 1905 máj. 29.

471/1905 sz. (Kassa. 1905 máj 28. 143 sz. a.)

Mihalik József jelentése a sáros m. múz. létesítése érdekében tartott megyei múz. bizottság üléséről. (Válasz VII. 1. e. i 391/1905.)

M.D.K.

Wagner Ágoston, erdőmester

66.-1887.-Szőllőske átnézeti térképe. Kéziratos, szines. Szinmagyarázat. Szőllőske puszta útakkal, földrajzi nevekkel. Az 1887. évi erdészeti "üzemterv tartozéka". Egri Áll. Levéltár. 147.o.

Sugár István: Eger város térképei. / AVIII.sz.-1980 / 125.o.

Az Egri Múz. Évkönyve. Heves Megyei Múzeumok Közleményei. 1967. Eger, 1967

M.D.K.

Wagner Ágoston,urad.erdőmester

67.-1887.-Szőllőske gazdasági térképe.Kéziratos,szines.II.változat.Szőllőske puszta egy része:Szőllőske pagony II.tag Afrika-Ibolyás-nam térképe szinekkel, vizrajzzal,utakkal,földrajzi nevekkel. 147.o.

Sugár István: Eger város térképei. / XVIII.sz.-1950, 125.o.

Az Egri Múz.Évkönyve. Heves Megyei Múzeumok Közleményei. 1967. Eger, 1967

M.D.K.

Wagner Ágoston, urad. erdőmester
---

67. 1887. - Szőllőske gazdasági térképe. Kéziratos, szines. I. változat. - 79+54.5 cm. Szinmagyarázattal. 147.o.

Sugár István: Eger város térképei. / XVIII. sz. - 1950 / 125.o.

Az Egri Múz. Évkönyve. Heves megyei Múzeumok Közleményei. 1967. Eger, 1967

Wagner J. Ágost

rajztanár

Arad, polgári isk. -

1904-ben tagja

a Rajztanárok Egye-

sületének.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS TANÁC

1 2 6 7 8

1925-XIV.

T á r g y:

Intézkedés a "Budap

ba adása tárgyában.

H a t á r o z a

A tanács a tanácsi k

elfogadja a Pfeifer Ferdinánd /Le

Lajos utcza 7./ ajánlatát a szék

jelent "Budapest müemlékei" cimü

tében és a jelzett müvet a Pfeifer

forgalomba helyezés céljából Mag

sági joggal főtizományba adja a k

1., A mü bolti ára 3

kesfővárost 65 % illeti meg minde

2. Ez a megbízás a

Johann Peter Alexander Wagner bőre (1460–1490 körül):
Szent Bonaventura (Szőrigpörsöl), fa, 108 cm.
Műrészet, 1976. 11.

Nemzeti Galéria

életút áll a mester mögött, de az életmű valódi jelentőségét meg nem ismerhetjük. Hogyan is kelhetnének életre, hathatnának a válogatás nélkül a teremsor közepén két

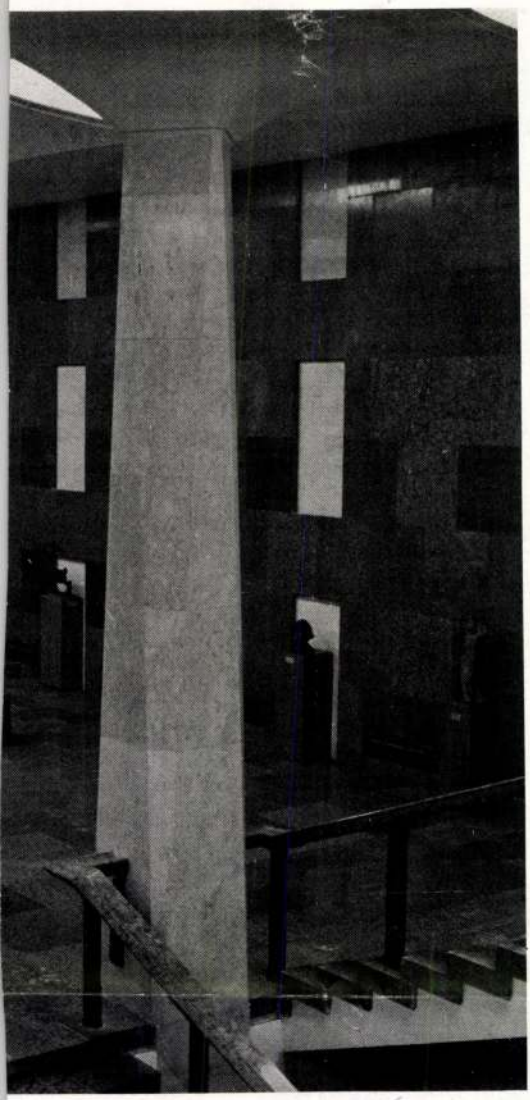

Ez év áprilisában „Régi és új a Budavári palotában" mottóval egy számot szenteltünk – a BTM kiállításához kapcsolódva – a nemrég feltárt szoborleletnek. Ebben a számunkban olyan ígéretet tettünk, hogy a Nemzeti Galéria kiállításainak szakmai értékelésére a későbbiekben visszatérünk. Ezt most megtesszük. Változatlan mottóval, csupán azt fájlaljuk, hogy számunkból „az új" ezúttal is hiányzik, mert a Galériának nincs olyan kortárs művészettel foglalkozó állandó kiállítása, amelyről megalapozott és higgadt szakmai értékelést mondhatnánk. Márpedig úgy véljük, egy szakmai lap hitele ilyen értékelést megkövetel. Véleményünk szerint ezt korábban, a Galéria megnyitását követően az akkori kritikai fogadtatás közegében nem tudtuk volna megtenni. Természetesen szeretnénk továbbra is figyelemmel kísérni a Nemzeti Galéria kiállítási tevékenységét, s mint azt már korábban is megtettük, közvetlenül vagy közvetve (legutóbb erre szeptemberi monográfikus számunk és októberi számunk lehet példa) arra folyóiratunkban a jövőben is reflektálunk.

RIDEG GÁBOR

* Itt kívánjuk megjegyezni, hogy a Művészetben annak idején a modern művészetek múzeumáról közölt cikksorozat a levél állításával ellentétben nem kapcsolódott a Galéria kiállítási tervéhez, annak közrebocsátását sorozatunk indítása időben is megelőzte. *(Szerk.)*

15 oldal — 4

Wagner J. Ágoston

rajztanár

polg. isk. Arad.

1905.

ágos Prizottsága
i Elnökségének

238/1925. Sz. a. értesítést,
g jövel a budavári Ho-
egrongált freskoit és egyébb.
sgálni.
[illegible]

Wagner Ágoston

Diettmann Antal müvésztársával együtt a Pesti rajztanoda Intézetének alsegéd tanitója lett, -közli a lap.

Családi Lapok, Pest. 1855. II. félév.
3. sz. 136. lap

Wagner Alajos

Wagner Alajos, kartonfestő, Pozsonyból, 1816 júl. 14-én iratkozott be.

Fleischer Bécs

94. l.

48. Ereklyemuz.

ésült haja, szemöldöke, szeme, bajusza és
k gallérja paszománt és zsinórzása arany.

m.

czi emlékek muzeumából [illegible] (107/95 No. II)
iki 14985 sz. leirat alapján (159/96).

658

MDK

Wágner Andor, festő

76. Holt-dunai erdő. Olf.

Bp. Műcs.-"A Magyar Művészetért". Képzőműv. Kiáll. 1942. jun. 6.-22. Kat. 7. l.

Wágner Andor

MDK

Falu a völgyben

Műcs rnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

Wágner Andor festőművész

Falu a völgyben

Jubileumi kiállitás tárgymutatója. Műcsarnok 1936.

MDK

Wagner Andor

Képzőművészet 1935. 7.l.

MDK

id. Wagner Andor. festöm.

az őszi szinek poétája, a párás ,ködös reggel hangulatos festője.

Tena vármegyeház közgyülési terme.-
Szekszárdi Művészek kiállitása.
Képzőmüvészet. 1930. IV.évf. 27.sz. 52.l.

MDK

Id. Wagner Andor

Résztvett a szekszárdi művészek kiallitasan.

-l,l,-: A szekszardi művészek kiallitasa.

Képzőművészet, 1930. 27.sz. 51.l.

Wágner Andor

MDK

Holt-dunai erdő, olf.

Mücsarnok 1942 [redacted]

A magyar művészetért e.kiáll.

Wagner

W. 15. Temesvári festőcsalád tagjai: 1. W. *Mihály*. * Bécs 1731, 34 éves korában temesvári polgár lett, 2. fia: *Anselm*. * Temesvár 1766, † u. o. 1806 dec. 8. Valószínűleg atyjától tanult festeni s arcképekkel látta el a környék jómódú családjait (Malenicza Péterné, br. Sztojanovics-család, Plafcsics-család stb.). Lotto-tiszt is volt.

E. G II. 6031

Für Schmetterlingssammler sowie für alle Entomologen empfehlen wir:

Sigmund von Praun,

Abbildung und Beschreibung

europäischer

Schmetterlinge

Nun vollständig in 42 Lieferungen oder 170 Kupfertafeln mit mehr als 2300 Arten in Abbildung und Beschreibung.

Preis für die Lieferung nur 2 M. 80 Pf.

Aus denselben einzelne Familien, als abgeschlossenes Ganzes, apart **Papiliones** mit 42 Tafeln, 32 M. 50 Pf., **Bombyces** mit 25 Tafeln, 18 M. 50 Pf. **Sphinges** mit 11 Taf. 9 M., **Noctuae**, mit 41 Tafeln, 31 M. 50 Pf., **Geometrae** mit 20 Taf., 15 M. 75 Pf., **Microlepidoptera** mit 32 Taf. 24 M. 75 Pf.

S. v. Praun,

Abbildung & Beschreibung

europäischer

Schmetterlingsraupen

in systematischer Reihenfolge.

Nach des Verfassers Tode durchgesehen und ergänzt

von **Dr. E. Hofmann**

vom k. Naturaliencabinet in Stuttgart.

Complet in 9 Lieferungen in gr. 4 mit je 4 colorirten Kupfertafeln und dem entsprechenden Texte à 6 M.

Hieraus apart in kart. Bänden: Macrolepidoptera (M 40), Microlepidoptera (M 20).

Placostylus, Cla
ra Baleaund To
Auriculacea, Ph
naeus, Helicina,
ria, Paludina, P
catella, Paludi
nopsis, Paludo
Turbo, Trochus
la, Gobulus, Pha
cuna, Adeorbis
torina, Neritina
thina u. Recluz
pura, Cassis, Ca
um, Eburnea, H
Ranella, Triton
u. Fasciolaria,
bea, Conea, Pl
Oliva, Ancillari
la, Erato, Cyp
Haliotis, Pecte
Arca, Mytila,
Hippopus, Ch
Cycladea, Car
diacea, Donax
Mactra, Solen
leter Exempl.
setzungen erl

Wagner Anselm festő V. 190.

Mur. és Kot. Et

Wagner Anselm, festő VI. 187

Mur. és Kot. Et

Muz. és Kvt. Ert.

Wagner Anselm, festő VII. 162

Wagner Anselm

Wagner Anzelm temesvári festő
Múzeumi és Könyvtári Értesítő
VIII. 191. l.

Wagner, temesvári festő (II. 210. l.

Múzeumi és Könyvtári Értesítő

Wagner

Wagner Anselm

festő Temesvár

Irod

Muz. és Könyt. Ert.

1911. 190

Wagner Anselm

Thieme Becker

XXXV.
29. l.
(Lyka)

7. E

rökök.

Wagner Anselm
festő

Lásd

Berkeszi: Temesvári mind.
24. l.

-i m. kir. posta- és távirda-pén

kir. posta- és távirda-pénztár.

Nyugta

az: ..... Korona ..... f

..... K lakpénzemből az 190 .... évi .....

t, a .....-i m. kir. posta- és távi

minden hiány nélkül felvettem.

.....-n, 190.... évi ..... hó 1-é

f

Wagner Anselm
festő.

lénd

Berkesi. Temesvári
műv. 16. l. 17. l.

Innen irandó
meg!

.....-i m. kir. posta- és távirda-pénztár.

Nyugta

azaz: ..... Korona .....

mely összeget, mint évi ..... K lakpénzemből az 190..... évi .....

lakbérnegyedre eső részletet, a .....-i m. kir. posta- és

..... pénztárból minden hiány nélkül felvettem.

Kelt .....-n, 190..... évi ..... hó

Wagner Anselm

laïd
2

Kaldaïm 13 f.

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

yezem:

.....

gy helyettesének
ása.

- Endrényi Imre, Szeged.

Wagner Anselm

lásd

Kaldélm 16 l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztar

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Wagner – temesvári
universitalád

Universitet lex. 823. l.

AUGUSZTUS

31

Wagner Anselm

ind

Bi 210. l.

őreálliskola igazgatóságától.

esitő.

..... *osztályu tanuló a*

.....

.....

l elégtelen előmenetelt tanusitott.

.....

..... *hó* .....

osztályfő.

re Szeged.

Wagner Anselm
festō

Cáid

Berkeszi. Temesvári műv.
7. l.

Wagner Anselm

Lód

Bolémesvár

2441

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhe

Miután keresményemnek 191...

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megb

Kelt ....., 191...

.....

tanu.

.....

tanu.

Wagner, Anselm

1766–1806

Liab. IV. 153

M. D. K.

WAGNER Anzelm festő

Szül 1766 Temesvár, megh. 1806 ro.

W. Mihály festő fia

Arcképek

1793 Kalenicza Péter és neje arcképe

1798 Koppauer Ignácné, Sztojanoviczék

arcképe

Garas XVIII. sz 151, 260. l.

Wagner András

1567

l.

Csassoprónőnt

29. l.

Zahn, K. VII 158

Vagner András

ötvös 1614

laid

Gyárfás Nagyneben

Arch. Ért. 1910 415

Wagner Andor

1924/25 – 1925/26

K.T.

1926/27 – 1929/30

1931/32

Ferkèpzomfoiskèvk

147.

Nemzeti Legitimista Néppárt
V., Bálvány-u. 5.
Telefon: 883-37, 883-68.

Kedves Barátom!

Többször és nyíltan szálltam szemb
mely a mai veszedelmes külpolitikai he
vezetett. Nem sikerült. Ezért még a képv
pártjából.

Az ország sorsáért való mélységes
kapcsolatom arra kötelez, hogy tovább kü
érdekeit, a polgárság nyugalmát és a gazd

Én tehát felveszem a harcot, am
ki az országot a mai szörnyű helyzetéből

kibontom a legitimizm

„Istenért, Ki

Wagner András

ötv

Kőmagyötvy. 1385 r

Wagner Andreas
ötvös Magyarben
Körmagyötvös
246. l.

1385 AV **Andreas Wagner,** e. 1614. (A: IV,16. Gy: 80.) Műve nem ismeretes. — *Arbeit nicht bekannt.*

Wagner András

ónöntő

Sopron

1567. nov. 28.

polg. eskü

Hári

Nyest IX. 89

Wagner András

cinöntő

1567-kap polgár-

jogot Sopronban

Csatkózl

Bizánci festő, XVIII. század: Madonna trónon két szenttel. Fa, olaj; 37×26 cm.

Bertinelli

Maerlagley II. 75. szám.

Wagner Antal

hutásnak
Rolly József utódai a hollóházi üveghuta bérlője.
1793-tól
1794-ben megbolt. Özvegye, Valentin Mária vezeti tovább az üzemet.

Szikota Győző: Hollóházi kerámia. Bp 1961.
24.o.

MDK

Wagner Antal, üvegesmester

1759 dec. 5-en elvégzi a kápolna üvegezési munkálata a képolna szentélyében.

MüllerFlóriánKápolna c/81. 1936. 40.sz.dolg. 4-84.l. Müvtört.és Kerrég.Int.

Wagner Antal

mint a Széchenyi
szobor talapzatának
terveröje, nem létezik
az Weber Antal.

Vas. Ujs. 1874. évf.

Oldal

24. A pozsonyi ötvösczéh jegyzőkönyvének egy tanuló felszabadítását tárgyaló bejegyzése 1755-ből 102
25. A pozsonyi ötvösczéh pecsétje a XVII. századból... 103
26. Ugyanaz a XVIII. századból ... 103
27. A pozsonyi ötvösczéh behivó-táblája a XVII. századból. (Elő- és hátlap) 103
28. Pozsonyi ötvösjegyek. I. Hitelesítő jegyek 157

Wagner Antal

Vas. Ujs. 1874, 803. l

— **A Széchenyi-emlékszobor** ügye odáig haladt, hogy most már a szobor-bizottság az előmunkálatokat szándékozik megkezdeni a szobor fölállitására. Gróf Waldstein János,

803

mint az emlitett bizottság elnöke, kérvényt nyujtott be a városi hatósághoz, engedélyért folyamodva, hogy a szobor talapzatának épitéséhez hozzáfoghassanak. Az alapozás s a talap tervét W a g n e r Antal készité. Az emlékszobornak, mely az akadémia előtt fog fölállittatni, két év alatt el kell készülnie. Az összes költségek 120,000 forintra vannak téve, s gróf Waldstein késznek nyilatkozott az eshetőleges többlethez 5000 forinttal járulni. Az emlékmű aljától tetőpontjáig 44 láb magas, mig a szobor magassága 15 láb.

cz Weber Antal!

Vinkler Elemér: Pozsonyi ötvösjegyek (2 képes táblával) 155
Zambra Alajos dr.: A régiségek és szépművészetek védelméről szóló 1909-ik évi olasz törvény végrehajtási szabályzata 266

lemények.

Gyárfás Tihamér dr.: Hazai ötvösczéhek régi pecsétjei (9 képpel) ... 287
Harsányi István: Csűrös Ferencz: A debreczeni városi nyomda története ... 293
Becses ajándékok a sárospataki ref. főiskola részére 298
Karácsonyi János dr.: Kisérletek nagyváradi könyvtárak létesítésére 289
Mihalik József: Mozaikok kiemelése 52
Téglás Gábor: Martian Gyula «Archaeologisch-praehistorisches Repertorium für Siebenbürgen» 57
Vinkler Elemér: A német birodalom központi kormányzata által fönntartott és támogatott tudományos intézmények 1909. évi működéséről 54

Wagner Antal

ātvās 1832

1837

laíd

Mih. Pars. 148

Wagner, Anton, pozsonyi ötvöslegény

V. 148.

Muz. és Kot. Ért

Wagner Arthur erdélyi műgyűjtő

Róla írt cikk a 289-291. oldalon

Balázs Péter: Egy jeles műgyűjtőnk emlékére

Korunk 1974/2 289-291. old.

M.D.K.

Wagner Aurélia
pasztellpestő

Rózsa György: Cretter Sámuel
M.M.M. Évkönyve 1952, 108 l.

Kassa

Wolfgangus Wagner Aurifaber

1550 -1553

Arch.Közl.1899 XXI. 159

Wágner Bálint, rézmetsző MDK

sz. 1510-1520 között, megh. 1557 szept. 2.
1542-ben a wittenbergi egyetem mesteri fokozatot nyert.
1544 a brassói főiskola igazgatója.
1546 nagyszebeni iskolaigazgató és városi tanácsos.
1549 brassói lelkész (ref).
1555-től a Honter féle nyomda tulajdonosa.
1555 okt. 29. rézmetsző műhelye számára privilégiumot kér.

Fametszetei : Brasso város címere Wagner Compendiumának 1549-es kiadásában, a "KATHXH-ΣΙΣ"-ben és a "Medicina Animae"-ben.
Egyéb fametszetei a görög-latin Uj-Testamentumban és az "Imagines mortis"-ban.

Badál Ede, Az első rézmetsző műhely Magyarországon Müv. Ért. 1956. V. évf. 2-3.sz. 134-136.

MDK

WAGNER BÁLINT lelkész, nyomdász

Honterus brassói nyomdász halála után a nyomdát vezeti.

Soltész Zoltánné: A magyarországi könyvdiszítés a XVI. században.

Akadémiai kiadó, Budapest 1961. p. 35.

MDK

Wagner Bálint fametsző

Nádai P.: Az Universitás Nyomdája. Magyar Grafika 1928. 15.l.

Wagner Bálint

könyvnyomdász

l

Kertészny Dietatott

133. 1 –

SCHÜCHLIN, HANS (német festő, † 1505)

Sirató asszonyok Krisztus sírjánál (159. kép)

Fa, tempera, 126×66 cm.

Simor prímás Regensburgban vásárolta.

—ó: Az esztergomi Hercegprímási képtár Magyar Korona III., 1879., 19. szám. — Maszlaghy II., 33. szám. — Gerevich: A Újság 1916. júl. 20., 4. lap. — Gerevich A prímási képtár külföldi mesterei. Vasárnap Újság, 1916., 825. l. — Hekler Antal: Ipoly Arnold emlékezete. Századok, LVII—LVIII

Wagner Bálint

Könyvnyomdász

XVI. sz

l.

Kertész nyomtatott

106. l.

22.827-1915. szám.

III.

A Műemlékek Országos Bizottságának,

Budapest.

Folyó évi február hó 23-án 72. szám alatt kelt fölterjesztésére, tudomása végett, másolatban kiadom.

Budapest, 1915. március hó 5.

Wagner Bálint

(Valentin)

könyvnyomdász.

XVI. sz.

Lásd

Korrespondenslap

1887. 62. l.

63 l.

78. l.

79. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

MDK

Wagner Anselm

Malenicza Péterné

br. Sztojanovics-család

Plafcsics-család

Wagner temesvári festőcsalád tagjai. E. G. II. 603.l.

Wagner Anselm

festo

laid

Bielz Galeriestudien

7. l.

MOB Kolár

Ngs.

Szentiványi Endre

írnok

H.

XII., Lágymányosi út 16. I.,

Wagner Bálint

nyomdász

XVI. n

l.

Könyvkiáll. emelek

137. l –

Rendel: d. d. 2—3 és 6—7, szombaton 2—4.

Nyp. 9/III. XI. 18.

Tanuszerben

Szent-ány No I.

Dr. [illegible]

[illegible]

86
14
50
NL

Dr. Beke Gézáné Tombor Valéria
és dr. Tombor Jenő
GYÓGYSZERTÁRA
SZENT ANTALNOZ
BUDAPEST,
XI. Budafoki-út 47—49.

GRAFIKAI SZEMLE

NYOMDAIPARI SZAKKULTURÁLIS FOLYÓIRAT
SZERKESZTI: NOVÁK LÁSZLÓ
KIADJA A MAGYARORSZÁGI KÖNYVNYOMDAI MUNKÁSOK EGYESÜLETE
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: KÖLCSEY UCCA 2
1938 FEBRUÁR HÓ 15. XXVIII. ÉVFOLYAM. 2. SZÁM
MEGJELENIK HATHETENKINT

Szakfejlesztő munkánk és a vidék

Hiszen akadna szakkulturális tennivaló még az ország szívében is, de itt legalább kipróbált, biztos úton haladunk, s anyagi meg szellemi eszközeink is megvannak ahhoz, hogy valószínűnek tartsuk a további fokozatos fejlődést. A jövő idők nyomdásznemzedékét alkotó tanoncgárda is jobban megválogatódik a fővárosban, s mert van modern tanonciskolánk és többágazatú továbbképzőnk: az ifjak szakműveltségének fejlesztésére bővebb alkalom nyílik itt, mint a vidéki nyomdavárosokban, a nyomdahelyek aprajáról nem is szólva.

Folyton égetőbbé válik tehát a kérdés: miként is lehetne a vidéki nyomdászvilág szakbeli fölvilágosítását mentől hathatósabban és minél általánosabb kiterjedéssel biztosítani. Egyesületünk vezetősége sokszor és sokat foglalkozott e problémával s a lehetőséghez képest mindig teljesítette vidéki kollégáink ilyen irányú óhajtásait, számos szakelőadást és szakkiállítást rendezve a vidéken. Grafikai Szemlénk is — úgy halljuk mindenfelől — kitűnő szolgálatokat tesz ezen a téren.

Üdvös dolog volna azonban ezenfölül is minden lehetőséget kihasználni a szakismereteknek a vidéken való népszerűsítésére és mélyítésére. A szaktudás mindig egzisztenciális tényező volt; a jövőben nyilván még fokozottabb mértékben lesz az.

A szakkultúra vidéken való kiszélesítése legcélszerűbben olyan tanfolyamszerű, továbbképző tevékenységgel történhetnék, amelyben résztvesz az illető város egész érdekelt szakmunkássága, vagy legalább is a zöme, ami nem éppen lehetetlen dolog; hiszen vannak rá példák a nyolc-tíz esztendő előtti időkből.

Hogy azonban az ily továbbképző munka valóban az elérhető legnagyobb eredménnyel járjon, szükségesek hozzá bizonyos előmunkálatok, gondos körültekintés és mindenek fölött határozott, pontosan betartott részletes tanterv is. Ami ezt a tantervet illeti, a budapesti szakkulturális munka vezetősége már jóideje foglalkozik egy a vidéki városoknak szánt szakoktatási vezérfonál összeállításának a gondolatával. Ez azonban nem könnyű dolog, mert hiszen a vidéken mások az adottságok, mint a fővárosban, s nem volna célravezető, ha a budapesti tíz speciális tancsoport közül valamelyiknek az anyagát egyszerűen mintegy lemásolnók. Ezt a fővárosi tananyagot a vidék számára egyrészt sűrítenünk és összevonnunk, másrészt pedig a helyi viszonyokhoz mérten bővítenünk, szélesbítenünk kell, ha azt akarjuk, hogy az ne legyen itt-ott túlságosan elvont és egyoldalú, a kollégák csekélyke hányadát érdeklő, nyomtalanul tovaröppenő malaszt.

Ha ez a vidék szükségleteire alkalmazott egységes szakoktatási tanterv el is készül a maga idejében, még mindig fönnmarad a kérdés: kik legyenek az annak alapján működő szakoktatók az egyes városokban. Mert nyilvánvaló, hogy az oktatást vezető kollégákat ott helyben kell mintegy „kitermelni", még a „nemo propheta in patria sua" hagyományainak ellenére is. Ez bizony munkát, sok időt igénybe vevő munkát jelent, mert hiszen kellő fölkészülés, a vezérfonál megjelölte tanulmányokba való lelkiismeretes elmélyedés nélkül könnyen valamiféle „Potemkin-tanfolyam" kerekedhetnék ki az ügyből. De bízunk benne — sőt tudjuk —, hogy legalább a nagyobb városainkban akadnak olyan kollégák, akik a központból kapott útmutatások nyomán készek a hétnek hat napján ernyedetlen szorgalommal tanulni, hogy a hetediken aztán taníthassanak.

Továbbképzés

Hatalmas nekifekvéssel, ernyedetlen, szívós kitartással folyik Egyesületünk szakbeli továbbképző munkája, mégpedig most már nem kevesebb, mint tíz tancsoporton, hozzávetőlegesen vagy 200 résztvevővel. Bőségesen kiveheti tehát részét szaktanulmányokból a nyomdászközösségnek majd mindenik munkakategóriája. Biztosra vehető ennélfogva – az itt-ott sajnosan mutatkozó „vis inertiae" ellenére is –, hogy lassanként sikerül majd följebb emelnünk a nyomdászmunkásság szakbeli műveltségének általános színvonalát.

* * *

A magyar helyesírás tanítása dolgában követett rendszerünket ismertettük már a mult füzetünkben, elmondva azt is, hogy ezt a tanulmányi anyagot mintegy mellékes tantárgyképpen kezeljük a szedői továbbképzésben. Valójában az első hely illetné meg, mert hiszen a korrektúrán, a különböző tárgyú kompressz szedésen keresztül lehet legbiztosabban ítéletet mondani a szedő általános műveltségéről és értelmességéről, ami pedig a nyomdászi és főleg betűszedői kvalifikációnak legelső és múlhatatlan föltétele. Tömérdek keserű csalódásnak – mondhatnók hajótörésnek – volt már okozója az, hogy fiatalabb kollégáink egyrésze nem foglalkozik eléggé behatóan anyanyelvével és ennek, valljuk meg őszintén: meglehetősen zavaros és még mindig ingatag ortográfiájával.

Szinte szállóige már nyomdászkörökben, hogy az ortográfia alapos tudása teszi a jó szedőt. S mégis, mégis: helyesírásunk nyelvtani alapon való, gyökeres tanulmányozásától kollégáink legtöbbje nagyon húzódozik. A gyakorlat emberének közismert berzenkedése ez az elméleti, elvont tárgyú, különösen pedig a deduktív rendszerű oktatás ellenében.

Sajátságos dolog, hogy bár ifjainkat az elemi- és középiskola úgyszólván tömi a magyar nyelvtani tudnivalókkal: nyomdászkorukra mindezekből nem sok marad meg a fejükben. Ez az elvontság átka.

Minthogy a deduktív módszerrel ismertetett, amúgyis túlságosan elvont tananyag – hiába, a nyelvtudomány már ilyen – nem volna elég népszerű s tanítványaink csakhamar belefáradnának: a korrektúraolvastatás segedelmével való, inkább induktív módszerhez kellett folyamodnunk. Ez, hogy úgy mondjuk: szakszerűbb, kevésbé fárasztó, s – kellő számú példa és magyarázat föltételezésével – szintén elvezet a célhoz.

A magyar nyelv és helyesírás tanítását Novák László szaktanulmányi vezető vállalta magára. Alapul a Balassa-féle „Egységes helyesírás szótárát" vettük.

* * *

A „Gondolatközlés művészetei és a nyomdászat fejlődése" című megbeszélési sorozaton, a mult füzetben közölt tanítási menet folytatásaképpen bemutattunk vagy 40 Korvina-hasonmást, érzékeltetve ezáltal is a humanisztikus idők szellemét, majd rátértünk Gutenberg János és közvetlen utódai művészetének ismertetésére, bőséges példával s adalékkal téve érthetővé a könyvnyomtatás kezdeti és legművészibb korszakának magasvonalúságát. Utána a reformációs idők legnagyobb tipográfusainak életéről s munkásságáról beszélgettünk. Mellesleg szó esett a reneszansz festészetéről és műiparáról is.

Karácsony óta mind többet foglalkozunk a magyar nyelv és magyar írás történetével, mint aminek ismerete igen hasznos a mi mostani magyar helyesírásunk elveinek és kialakulásának gyökerében való, alapos megértéséhez is.

A legrégibb írott nyelvemlékek érdekességeinek áttekintése után a magyar nyelvű régi könyvek ortográfiáját vettük sorra. Heyden Sebald 1527-ben megjelent négynyelvű iskoláskönyvében például ilyen mondatot találunk: „Myth ezeketh nekem kywanoknak mongyak: Ezeketh enys neked kywanom." Komjáti Benedek 1533. évben Krakkóban nyomtatott könyvének alcíme: „Az zenth Paal leueley magyar nyeluen." Első oldalának fejezetcíme: „Az Roma varosa belieknek yrth zent Pal Leuelnek rewyden valo Magyarſag aes ertelme." (Sajtóhibáink egyik ősét látjuk itt a „Magyarsága és" helyén, valamint egy kis ortográfiai következetlenséget is: „Paal" és „Pal".) Gálszécsi István ugyancsak a krakkai Vietorisz által 1536-ban nyomtatott énekes könyvének végső sorai ilyen ortográfiájúak: „Ez lewel keolth galzecy ſcholaban zenth Ambros napyan az my ewdweozyteo wrunk Ieſus Chriſtuſnak zewletiſinek wtana ezer eotzaz harminc hat eztendeoben."

A most említett három könyv három szerzőnek a munkája, de mind a három egyazon nyomdában nyomtatódott. S mégis: micsoda helyesírási különbségeket találunk bennük: az „ö" betűt például majd „ew"-nek, majd meg „eo"-nak szedték; a „v" egyik helyt „u"-nak, másutt „w"-nek nyomtatódott. A „c" hangot „z" nélkül írták, ami lengyeles hatás, éppen úgy mint az is, hogy a magyar „é" hang jelölésére farkacskával ellátott „e" betűt használtak (ami azonban a lengyelben orrhang jelölésére szolgált).

Hemzseg a lengyel ékezet Erdősi Sylvester János Sárvárott nyomtatott „Uj testamentum"-ában, de ugyanitt megjelenik már az olyan „ö" és „ü" betű is, amelynél az „o", illetőleg „u" betű tetejébe rakott pirinyó „e" betűcskét látunk a jóval később használt pontok helyett.

Károlyi Gáspár 1590-i bibliafordításában a Zakariás prófétáról szóló fejezet így kezdődik: „Az Babylóniából való ßabadulálnac vtánna, emlekezteti az Prophéta az Sidókat arról, miért ſanyargatta volt meg Iſten az ő Attyokat ollyan keſeruelen." Nevezetes ez a pompás tipográfiával készült könyv azért is, mert megvan már benne a hosszú „ó" betű, vagyis az egyazonos hangzású („o" és „ó") és csupán időmérték dolgában különböző magánhangzók megkülönböztetésének az elve. Ekkoriban született meg a „hosszú ortográfia" tipográfiánkban, ami fölösleges, sőt egy kicsinyt szerencsétlen dolog is volt.

* * *

A betűszedés alapvető, középfokú és magasabbfokú ismeretanyagával foglalkozó három tancsoporton (szakoktatók ezeken: Horváth Ferenc, Spitz Adolf és Kun Mihály) több mint hetven fiatal kollégánk kezében járja boszorkánytáncát a ceruza. Tipográfiai gyorsvázlatok készülnek itt a szakoktatók által megadott föladatok alapján, s közben-közben folyik az otthon kidolgozott nyomtatványtervezetek bírálata és megbeszélése, az esztétikai szempontok meghányásvetése s a kivitelt illetően a technikai lehetőségek mérlegelése. A föladványok nem csupán tancsoportonként, hanem olykor egyénenként is változók.

A három betűszedői – más meghatározással: tipográfiai vázlatkészítő – tancsoportnak munkamenetét ismertettük már a mult füzetünkben. Itt most csak annak a hangsúlyozását látjuk szükségesnek, hogy mind a három tancsoportnak közös irányító elve: a betű kultusza.

Mert hiába: tipográfiában a betű a fő-fő hatóeszköz. Így volt ez századokon át, s így van ez most is, azzal a különbséggel, hogy bár a mai idők nyomdászának mérhetetlenül több öntőcsinálta betűféleség áll rendelkezésére, mint a régmult tipográfusainak: nem elégszik meg a maga szűkösnek és merevnek vélt készletével és furfangos módon – léniákból, apró geometriai elemekből meg miegymásból való összeszedés útján, esetleg az ólom- vagy linoleummetszés segélyülhívásával – olyan reklámos sorocs-

kát teremt elő magának, aminőre elképzelése keretében ép szüksége van. A nyomtatvány ornamentális súlypontját akcidensszedőink rendszerint e betűkre helyezik.

Mostani szedésmellékleteinken is bőven találhatunk erre példát. A betű egyszersmind mint dísz is szerepel: a Tatai-féle cégkártyán (38. old.), ahol a nevet kétféle tónusú betűöntői alapból kombinálta össze a tervezője; az Alunid-félén (40. old.), nyolcadpetit vonalakból szedve össze a „slágert"; a Bauer-féle körlevélen (41. old.), amelynek igen érdekesek a vaskos gömbölyű pontokkal fölhermafroditázott keskeny gót típusai; a 44. oldal teljesen újszerű és kitűnően összeszedett „Óratok" sora; az ugyanennek az oldalnak alsó cégkártyáján látható iniciálés P a maga társbetűivel.

Betűinkkel természetesen alkalmazkodnunk kell a nyomtatvány szelleméhez, szövegéhez is. A 37. oldal csipkeáruházi körleveléhez ízléstelen dolog volna például valami kövér lapidáris (hajmeresztően stílusellenes nyomdai mesterszóval: „groteszk") betűtípust vennünk. A „Hullám-Gőzmosó" cégkártyáján (43. old.) pedig egészen helyén való a hullámosra görbített sor; egyebütt talán fölöslegesnek találnók a sorok hajlítgatását.

Hatást fokozó mütyürke meg egyéb dísz is akad nyomdáinkban; esetleg össze is szedhetünk ilyesmit léniákból meg mértani elemekből. Példa rája a 37. oldal csipkedísze. a 40. oldal sematikus bútorábrázolása, a 43. oldal monoklis legénye és a 44. oldal épületsémája.

* * *

Az ólommetsző gyakorlatokat Dukai Károly mester vezeti. Ennek a technikának a praktikusságáról fölösleges sokat beszélni; bizonyítja azt az eljárás nagy népszerűsége és elterjedettsége. De bizonyítják a Grafikai Szemle füzetenként változó borítékai és mellékletei is. Mostani füzetünk fedélcímén például döntő jelentősége van az ólommetszésnek; az egész tervezet úgyszólván erre van alapítva. De érdekes gyakorlati próbálkozásokat látunk a boriték 3. és 4. oldalán is. Melléklet-ívünkön pedig ólommetszet a szabómesteri körlevelet élénkítő olló (38. oldal), a 41. oldal cipő-kliséje, a 44. oldal órásvignettája és alantabb levő nagy iniciáléja, no meg több más olyan vésett-vágott dolog, amely gyorsan, minden egyéb üzembe küldözgetés és esetleg többnapos várakozás nélkül elkészíthető a nyomdák jórészében. Ahol híjával vannak a stereotípiai berendezkedésnek, ott is készenlétben lehet tartani egypár a kereskedelemben kapható cicerós ólomlemezt. Kvartnál nagyobb metszeteket linoleumba szoktunk vágni. Aki az ólomvéséshez ért, annak a linó-metszés gyerekjáték.

* * *

Gépmesteri továbbképzőnk tanítási terve három fejezetre oszlik. Az első az alapvető ismereteket foglalja magában, a másodiknak az egyengetés és illusztrációnyomtatás a gerince, a harmadik pedig a színekkel és tarka festékekkel való munkálkodás elméletét – és lehetőséghez képest a gyakorlatát is – öleli föl. Az első fejezetbeli tudnivalók tanításával Heller Mór, a második fejezetbeliekével Hörnyéky Kálmán, a színtanról stb. szóló ismeretek tanításával Bauer Henrik bízatott meg, elvül tűzetvén ki, hogy a második, illetve harmadik helyen említett ismeretanyagok hallgatására csak olyanok bocsátandók, akik az előbbenit is végigtanulták.

Az ősszel, Heller szakoktatóval megindult első gépmesteri tancsoporton azonban sok – 60-nál is több – volt a jelentkező. Ennyi emberrel nem lehet sikeres munkát végezni. A jelentkezők felét átutaltuk tehát Heller kollégánk január elejétől megismétlődött újabb kurzusára. Így tehát január elejétől fogva két egymással párhuzamos gépmesteri kurzusunk van: szerdai napokon a Heller szakoktatónk megismételt turnusa 30 új hallgatóval, s Hörnyéky Kálmáné – minden csütörtökön – a Heller-kurzust már végzett tancsoporttal.

A Heller-csoport tantervét ismertettük már a Grafikai Szemle mult füzetében; a Hörnyéky-csoport oktatási anyaga főleg az egyengetés technikájának begyakorlásából áll. Tanterv a következő: 1. Előegyengetések: a) a klisék egalizálása; b) fazettálása; c) a nyomóhenger borítása. – 2. Kivágások készítése: a) kézzel; b) mechanikailag. – 3. Egyengetések: a) síma formák; b) táblázatok; c) lemezek; d) illusztrált formák; e) autotíp formák; f) színes autotíp formák. – 4. A festékek felhasználása. – 5. A továbbnyomtatás.

* * *

Az öntők szakbeli továbbképző kurzusa – Schreiber Ede vezetésével – nagy érdeklődéssel folyik. E kurzus több ágazatú.

A stereotípiai lemezek nyomtatás előtti egyengetéséről, amely a gépmester munkaköre, adtunk ismertetőt. A galvanoplasztikai fürdő összetételéről és a galvanóklisék készítéséről, a stereotípiai lemezek galvanizálásáról Kulcsár Imre tartott szemléltető előadást. A galvanizálás lényege, hogy fémsóknak vizes oldatán elektromos áramot vezetünk át, amikor az anódról és a vízben oldott fémsókból kiváló fém a katódon elhelyezett stereotípiai lemezre egyenletesen és a képnek teljesen hű mását megőrizve lerakódik. A fémréteg aztán nem engedi, hogy nyomtatáskor a stereotípiai lemezek hamar elnyomódjanak. A nagy művészettel készült fametszetek és autotípiai klisék kímélése szempontjából viaszlenyomat útján készítik a galvanóklisséket. A betűmatrica galvanizálás útján való előállításáról Kál Lajos adott értékes felvilágosítást. A stereotípiai megbeszélések után, a Világosság-nyomda igazgatóságának szíves engedelmével, gyakorlatilag is volt alkalma a továbbképző kurzusnak a stereotipálás munkamenetében résztvennie.

Az Első Magyar Betűöntöde Rt. igazgatóságának előzékenysége folytán a betűöntés gyakorlati bemutatása is lehetővé vált. Thalwieser Antal művezető tartott értékes előadást a betűöntés technikájáról, a jó betűanyagról, a helyes gázkezelésről és az ólom hőfokáról, valamint a betűöntőgép mechanizmusáról. Hangsúlyozta az úgynevezett „minőségi" munka lehetőségét és fontosságát a betűöntésben. A gyakorlati bemutatásnál Foucher-típusú betűöntőgépek voltak üzemben. A betűöntés gyakorlati része még folyik.

Van az öntői továbbképzés keretében egy Monotype-öntői kurzus is. Ennek Schumi Antal a szakoktatója.

A Monotype öntőgépe négy főrészből áll: a 225 matricát magábafoglaló matricaszekrényből, a betűmaggal ellátott öntőformából, a betűfémet az öntőformába továbbító szivattyúból és a betűk, valamint a szóközök pontos vastagságát szabályozó, öt éket magábafoglaló ékrendszerből. Az összes további rész csak kísérője az említett négynek és feladatuk, hogy öntés előtt a kívánt betű matricája kerüljön az öntőforma nyílása fölé, továbbá, hogy a mag úgy állítódjék, hogy a betű a megfelelő vastagságát megkapja és az öntött betű az öntőformából a sorcsatornába, onnan pedig a hajóra továbbíttassék. A nyolc excenterpár két tengelyen egymással szemben nyert elhelyezést. A tengelyek külső végére egy-egy fogaskerék van felerősítve és közbeiktatott fogaskerékkel vannak összekapcsolva. Minden excenter-pár alapműködését a görgőkkel ellátott karokkal átviszi a gép egyes szerkezeteire. Működési hatásuk határozott, amit biztosít az excenterek homorulatával szemben levő megfelelő domborulat. Könnyebb megkülönböztetésük céljából betűkkel is vannak jelezve. Úgymint:

Haláltánc

A császár.

A sors kezében való egyenlőség érzetének, a múlandóság fölötti csöndes filozofálgatásnak ősrégi és érdekes emléke az a témakör, amelyet „haláltánc" néven ismer a műtörténelem, s amely a régi idők tipográfiai művészetének is jócskán adott munkát.

A haláltánc valamikor csakugyan „tánc" volt a szó szoros értelmében. Katakombák mélyén, elhagyatott puszta helyeken lejtették az őskeresztények. Megdöbbentően szimbolisztikus volt ez a tánc; szimbolisztikus és forradalmi is egyszerre. Benne volt a proletári dac és vigasztalódás, amikor odavágta a kevélyeknek, gazdagoknak és hatalmasoknak: bármennyire fennen hordjátok is a homlokotokat, bármily mohón szürcsölitek is az élet kétes értékű édességeit: a Halál épúgy véget vet a ti uraskodástoknak, mint a mi szegénységünknek. Csupaszon jöttetek a világra, s meztelenül, a szegények sanyargatásának bűntudatával, porig alázva álltok majd az Örök Bíró elé...

Az Egyház győzött. Hatalommá lett, nagy, a mai időkben elképzelhetetlenül nagy hatalommá. A hatalmasok pedig nem szeretik, ha a múlandóságra emlékeztetik őket. A haláltánc szokásának el kellett tűnnie.

1347 körül – Nagy Lajos királyunk uralkodása idején – rettenetes járvány söpörte végig Európa országait. A fekete halálnak nevezett bubópestis elszabadult ázsiai rejtekhelyeiről, s továbbszáguldva Nyugat felé: több mint negyedrészét ragadta el kontinensünk akkori lakosságának. A közel harminc milliónyi halott, a lélekharang folytonos csengése-bongása, a halál dermesztő lehellete kunyhókban és palotákban egyaránt: rémületbe ejtette az embereket. Egyszeriben újra kegyesekké és bölcselkedőkké lettek. A templomokban, majd pedig világi helyeken is, divatba jöttek az úgynevezett „moralitások", a középkor drámái, amelyeknek fő-fő témája a halál mindenhatósága volt: „a halál ellen nincs orvosság", „a halálban mindannyian egyenlőek vagyunk"...

E primitív színi játékok után csakhamar megjelent a haláltánc témája a képzőművészetekben is. A festőművészek templomok-

A bíboros-érsek.

A a betűtovábbító, B a szivattyú, C a töltőékek, D a híd, E az ollók, F a papirostorony, G a magrúd, H a betűkitoló; a kilencedik, az I-vel jelzett, a záróék. A betűtovábbító a karral egy rúd által csappal van összekötve. Az öntőforma felőli oldalán ablakszerűen át van lyukasztva, hogy a benyomódó betűt fölvehesse és a sorcsatornába átengedhesse. A betű eldűlését részben a támasztó rúgó, részben a szorító villa akadályozza. A továbbító célja, hogy a betűt az öntőformából a sorcsatornába továbbítsa és hogy ennek a célnak meg is felelhessen: a szerkezetet be kell állítani, ami az előadások keretében ismertetve is lett.

Az öreg ember.

A lovag.

A szántóvető.

A reneszanszkor egyik legnagyobb mesterének, az utólérhetetlen könyvművésznek, az ifjabbik Holbein Hansnak haláltáncos sorozatából valók az itt bemutatott fametszetes képecskék. A pompás invenció és remek technika csodálata mellett e metszeteken keresztül belelátunk a nagy művész lelkébe is. Mennyi kíméletlenséggel bánik el a Halál például a hatalmasokkal és gazdagokkal, s minő gyöngédség érzik ki alsó baloldali kis képünkből, amelyen a szegény aggastyánt támogatja víg zeneszóval a sírgödör felé.

Az apát.

A bíró.

nak és temetői kápolnáknak freskóin hirdették a múlandóság szépségeit és borzalmait, a grafika művészei pedig fametszetekkel, később pedig itt-ott rézmetszetekkel jelenítették meg azokat. Így például Guyot Marchand 1485-ben Párizsban adott ki egy fametszetsorozatot, amelyben a halál – a pápától a lenézett és agyonzsarolt, földet túró parasztig – mindenkit magával ragad.

Oldalainkon elszórva tíz haláltáncos képet talál az olvasó. Csinálójuk a tizenhatodik századnak Dürer mellett legnagyobb grafikus művésze, az ifjabbik Holbein volt.

Ez az ifjabbik Holbein Hans a svájci Baselben született 1497-ben. Művészetének alapjai már a szülői házban rakódtak le. 1516 körül címlapot rajzolt Morus Tamás „Utopia" című világhírű művéhez, mely a baseli Frobenius-nyomdában jelent meg. A tragikus végű Morus Tamással való ismeretségének köszönhette aztán Holbein, hogy Angliába hívták, s ott csakhamar a legfölkapottabb arcképfestővé lett. Élte javarészét ettől fogva Angliában töltötte, de közbenközben egypár esztendőn át odahaza, Baselben is dolgozgatott, mégpedig főképpen a grafikai munkáin. Nagyszerű betűrajzokat s ezenfölül több mint 300 fametszésre szánt rajzot készített, köztük keretdíszeket, címlapokat, nyomdajegyeket is.

Legnevezetesebb munkái azonban, amelyek az első helyet biztosítják néki a fametsző-művészet történetében, a maga bibliai és haláltáncos képecskéi. Csupa apró képnek a sorozata. Még a legnagyobbak köztük a bibliai képek. Ez a sorozat 90 darab, egyenként 8½×6 cm-es lapocskából áll. Legkisebbek a „Táncos alfabéta" képecskéi, amelyek tulajdonképpen iniciálé-sorozatot képeznek. Mindenik betű 24 négyzetmilliméter nagyságú ezen a sorozaton; s e pirinyó területeken mutatja meg a nagy művész, hogy miképpen bánik el Halál őfelsége minden rendű és minden korú emberekkel. Olyan fínomak ezek a képek, oly tiszta és gyöngéd vonalúak, hogy éppen ezért a régibb műtörténészek egyike-másika domborúképű fémvéseteknek gondolta a nyomtatóformájukat, pedig kettejükön rajta van a formametsző Lützelburger mesterjegye.

Holbeinnek „Haláltánc" című fametszetsorozata, amelyből mi most tíz képecskét mutatunk be, még ennél is művészibb és nevezetesebb. A különböző kiadások szerint 41–53 képecske van benne. A képecskék akkorák, mint amekkoráknak itt látjuk.

Holbein e munkáján máig is csodálják a gondolatok mélységét és a kivitel erőteljességét. A hatást általában a legegyszerűbb eszközökkel érte el rajta a művész; a fametsző pedig a képecskék minden fínomsága mellett is könnyen dolgozhatott rajtuk, mert Holbein értette a módját, hogy a fametszőnek mintegy a keze alá dolgozzék. Keresztben futó rovátkolást például nem

Az orvos.

A gazdag ember.

Öreg asszony.

Az ifjú Holbein Hans 1497-ben született Augsburgban, 1515-től fogva Baselben élt, 1526–28-ban, majd pedig 1532-től 1543-ban történt haláláig Londonban dolgozgatott. Mint festő is a legragyogóbb tehetségek közé tartozott, különben is VIII. Henrik angol királynak udvari festője volt. Néhány arcképe féltett gyöngye a külföld legkiválóbb múzeumainak. Hírét-nevét azonban legelsősorban a nagyszerű fametszeteivel alapozta meg, amelyek közül a haláltánc-sorozat sok ezer példányban terjedt el mindenfelé.

találunk a haláltáncos rajzain, mert hisz az ilyesmi – ily apró formátumon – nagyon megnehezítette volna a fametsző munkáját. A körvonalak majd vékonyabbak, majd meg vastagabbak, de sohasem zökkenős, a nyugodt hatást megbontó átmenetekkel.

A Holbein-féle fametszetek pontossága és végtelen fínomsága arra a föltevésre vezette a műtörténészek egy részét, hogy e művek metszőjét magának Holbeinnek a személyében kell keresni. Annyi bizonyos, hogy Holbein – csakúgy mint Dürer – mestere volt a fametszésnek és a könyvnyomtatói technika minden legaprólékosabb fogásának is, s az is valószínű, hogy egy-egy képének legkényesebb részeit ő maga metszette fába. De viszont az is bizonyos, hogy a formametszők számára is juttatott a művein bőven munkát, különösen amikor pontosan követhető részletek hosszadalmas és unalmas metszegetéséről volt szó. Abban az időben, az úgynevezett fakszimilés fametszésnek a virágzása idején, a fametsző még amúgy sem igen tekintette magát önálló művészembernek. Hiszen a tulajdonképpeni föladata is az volt, hogy lehetőleg hajszálnyi pontossággal adja vissza a művész rajzának minden vonalkáját. Minél kevésbé törekedett önállóságra, vagyis mentől szolgaiasabban dolgozott: annál jobb fametszőnek tartották. A baseli Lützelburger Hans fő-fő erényét a pontos utánzás képessége tette.

A 16. századbeli fametszői technika különben igen egyszerű volt. Hosszában fűrészelt s aztán jól lecsiszolt körtefába vágták a rajzot. A rendkívül fínom rostozatú, tehát keresztben is fűrészelhető puszpángot akkoriban Európában még nemigen ismerték. A metsző eszköz Lützelburger korában kisebbfajta, nagyon éles tollkés volt, amit a fametsző olyanformán tartott a kezében, mint ahogyan mi tartjuk a tollat. Csodálatos, hogy e primitív eszközzel minő remekeket tudtak előállítani a régi fametszők!

A haláltánc-költészet magyar íróink közül megihlette Batizi Andrást, majd meg a nagy kolozsvári könyvnyomtatót, Heltai Gáspárt is. Grafikus formában Wagner Bálint brassai tipográfus – Honter János utóda – adott ki haláltánc-sorozatot „Imagines mortis" címen 1557-ben. E ritka könyvecskében a szövegbe belenyomtatott tizenhat fametszet mutatja, hogy miképpen bánik el a halál a különböző állású emberekkel: pápával, fejedelemmel, paraszttal, satöbbivel. Ezeket az illusztrációkat valami kezdő fametsző készítette Holbein haláltáncos sorozata után, mégpedig az eredetiekhez képest megfordítva, vagyis a legyszerűbb átmásolással.

A papiros ára a kalkulációban

„Papiros a kalkulációban" cím alatt megjelent papirosismereti közleményeink még egy fontos szempontból kiegészítésre szorulnak. Eddig részletesen osztályoztuk a papirosgyártmányokat, ismertettük az egyes papirosfajták jellemző tulajdonságait, most pedig rátérünk arra, hogy a különböző papirosoknak fölsorolt tulajdonságai és a gyártási tényezők miképpen befolyásolják a papiros árát, melyek a legfontosabb szállítási feltételek és végül hogyan állítja be a nyomdász a kalkulációba a papiros árát.

Ha a papiros beszerzési áráról beszélünk, ezt nem intézhetjük el egyszerűen csak azzal, hogy az árakat árjegyzékszerűen közöljük. Árakkal a papirosnagykereskedők és gyárak az érdekelteknek mindig készséggel rendelkezésükre állanak. Mi az árak kérdését is instruktív szempontokból tárgyaljuk, mert hiszen a papirospiacon az árak gyakran az egyik napról a másikra változók. Sajnos, különösen az utóbbi időben láttuk, milyen rendkívüli mértékben drágult a papiros az állítólagos cellulóza-hiány és a tényleges papiros-fázisadó következtében. Ép ezért nem az árak közlésére helyezzük a fősúlyt, hanem inkább azt az állandó, mindenkor fennálló viszonyt mutatjuk ki, mely a papiros tulajdonsága, előállítási módja és az ára között fennáll.

A papiros árát ilyen szempontból tárgyalva, azt hisszük, nem szorul különösebb magyarázatra, hogy a papirosgyártásnál fölhasznált nyersanyag sorban a legelső áralakító tényező. Minél több fakószörületet tartalmaz valamely papiros: annál olcsóbb. A famentes papiros, mely tudvalevően tiszta cellulózából készül, drágább, mint a félfamentes papiros. A rongyanyaggal kevert famentes drágább, mint a famentes papiros enélkül. Töltőanyaggal nehezített papiros olcsóbb, mint a töltőanyag nélküli.

Az enyvezés foka ($^1/_1$, $^3/_4$, $^1/_2$, $^1/_4$ enyvezés) szintén kihat a papiros árára. A nyomtatópapirosok gyengébb enyvezettsége olcsóbb, mint a teljes enyvezést kívánó írópapirosoké. Van még különbség az anyagában enyvezett és a külön fölületi enyvezéssel készült papiros ára között is, amennyiben az utóbbi természetesen drágább.

Sőt a színes papiros is drágább, mint a fehér; először a festékanyag miatt, másrészt pedig, mert a hatalmas papirosgyártó gépet – akárcsak a nyomdai gépet színes nyomtatáskor – mosni kell.

A papirosgyártó gépből kikerülő papiros lehet érdes vagy gépsíma fölületű. Ha a papiros fölületének kidolgozásához más gépet is használnak, ez szintén ártöbbletet jelent. A papiros külön simítása (szatinálása), vászonpréselése drágítja a papirost. Különösen drágák a külön krétafölülettel ellátott kromó- és műnyomópapirosok is. A saját kívánságra készült külön vízjelzésű papiros is drágább.

A papirosgyártó gépen a kész papiros hengerre tekercselődik. A hengerpapiros olcsóbb, mint az alakra vágott papiros, mivel az utóbbinak még a papirosvágó gépen is át kell szaladnia.

A papiros súlya is befolyással van az árra. Például fölhozzuk, hogy az író- s nyomtatópapirosoknál általában az 56–150 grammsúlyú papirosokat normális súlyú papirosoknak tekinthetjük. Normális súlyban legolcsóbb a papiros. Ha ennél könnyebb vagy nehezebb grammsúlyú papirosról van szó, ez esetben körülbelül 5% felárat számítanak föl.

A papiros súlya mellett a papiros mennyisége is árbefolyásoló hatású. A papiros csomagolása legtöbbször 250, néha pedig 500 ívenként történik. A papirosnagykereskedő az árjegyzéki árakból a nyomdásznak bizonyos százalékos engedményt nyujt, mely csomagon aluli mennyiségnél kisebb, csomagon felülinél nagyobb, rendszerint előbbinek kétszerese szokott lenni.

Tájékoztatásul a legfontosabb papirosokról itt közöljük a budapesti papirosnagykereskedők legújabb árait, melyek 1937. évi december hó 20-án léptek érvénybe és 100 kilogrammonként, pengőben értendők:

Műnyomó famentes fehér	214·—
Műnyomó félfamentes fehér	195·50
Kromópapiros fehér	195·50
Kromópapiros chamois	207·—
Műnyomókartón fehér	214·—
Bankposta vízjel nélkül	178·—
Ugyanaz vászonpréselt	185·—
„Papyrus" bankposta	196·50
Fínom bankposta vízjellel	202·50
Olcsóbb bankposta	161·50
„B. M." fínom bankposta	193·—
Original Eagle Paper bankposta	196·50
Olcsóbb vízjeles bankposta	167·50
Rajzpapiros famentes	146·—
Rajzpapiros félfamentes	137·—
Üzleti könyvpapiros famentes	147·50
Üzleti könyvpapiros famentes fínom	171·—
Merített utánzat	174·50
Flórposta fam. fehér 40 grammsúlyú	174·50
Flórposta fam. színes 40 grammsúlyú	186·—
Flórposta fam. fehér 30 grammsúlyú	242·—
Flórposta félfam. fehér 40 grammsúlyú	159·—
Famentes irodai simított	138·—
Famentes 34/42 cm 8 kg és 63/95 cm 30, 32, 90, 100 kg	143·50

MDK

Wagner Bálint brassai tipografus

1557. grafikus formában haláltánc sorozatot adott ki Imagines Mortis cimen.

Haláltánc. Grafikai Szemle 1938. febr. 15. 34. l.

Képekkel

II. Küzdelem a katolikus hitért

A határszéli Kis-Róma

Latin neve Tyrna. Magyarul Nagy-Szombatnak nevezik. Lakosai főként németek és tótok. Jobbára hivatalnokok, iparosok, műveltebb emberek már háromszázötven évvel ezelőtt is. Valamikor az Árpádok idején erődítmény volt. Most, a törökdúlás idején is erőd. A katolikus kultúra végvára. A töröktől elfoglalt Esztergom érseke is idemenekült, ideköltözött minden hivatalával az esztergomi nagykáptalan is. Itt a Tyrna partján, ahol sok a templom, mély a hit s közel van Bécs, a Habsburgok segítsége, itt megvédheti pozícióját az Egyház. Sőt: talán még a visszahódítás munkájába is belefoghat. Erre meg is van minden elszántsága Forgách Ferenc prímásnak. Harcias, hitbuzgó, nagyon cselekvő ember ő. Nem a szónoklás, hanem a tettek embere. Bécsben az udvarnál épúgy otthon van, mint Pozsonyban vagy Nagyszombatban. A sajtót épúgy felhasználja, mint az udvari rendeleteket. II. Miksa magyar király „római császár" is, az ő parancsának még mindig van foganatja Dunántúl és Felvidéken. Mindenütt ... De itt, éppen itt Nagyszombatban talán máskép vélekednek. Itt a csöndes házak, szorgos iparosok, öreg plébániák világában békésebb a lélek. Itt több híve van annak a papnak, akit Telegdi Miklós néven tisztelnek. Őt még mint plébánost szerették. Mint kanonokot, nagyprépostot, utóbb pécsi püspököt áhitatos tisztelettel hallgatták. Most ő a prímás helyettese. Nagyúr. De nyugodalmas lélek. Neki is fáj az ország feldarabolása. S ő is érzi, mily nagy veszedelem egyházának az új hit rohamos terjedése. Kálvinista, unitárius, anabaptista községek. És szerte az országban a „typotheta haereticus"-ok, a vándor és eretnek nyomdászok, könyvterjesztők. Csupa fanatikusa az új igazságoknak. „Katolikus hitünknek még a neve sem fog megmaradni" írja a pápának egy csüggedt percében. De azután felülkerekedik a jobb reménység. Eszmét eszme ellen kovácsol. Protestáns sajtó ellen jezsuita sajtót.

KALENDARIUM
TYPOGRAPHIÆ TYRNAVIENSIS.
PRO ANNO CHRISTI
M. DC. LXXVII.
MERIDIANUM AD TYRNAVIENSEM:
Longitudinis graduũ 40. & latitudinẽ, seu elevationẽ poli graduũ 48.
Quod proinde absq; notabili temporum differentia usui esse poterit, non solùm per Ungariam Universam; sed etiam per finitimas regiones, uti per Austriam, Styriam, Carinthiam, Carnioliam, Forum Julium, Tyrolim, Bavariam, Bohemiam, Moraviam, Silesiam, Prussiam, Poloniam, Dalmatiam, Istriam, aliasq; Provincias Europæ non paucas.
FUNDATUM IN CALCULATIONIBUS
ANDREÆ ARGOLI,
QUOAD CURSUM PLANETARUM, CÆTERIS ALIUNDE COLLECTIS, ET AD PRÆDICTAM LATITUDINEM ACCOMMODATIS.
IN
ACADEMIA TYRNAVIENSI REGNI UNGARIÆ.
TYRNAVIÆ Typis ACADEMICIS.

A régi kalendárium (1677) rézmetszetű dísze és címlapja a nagyszombati nyomtató-műhelyben époly gonddal készült, mint a legdrágább könyv

Ne felejtsük el: a tizenhatodik század végén vagyunk. A legvadabb hitviták elején. Személyeskedés, gorombaság, fenyegetőzés mindenütt. „Megfelelj a bolondnak az ű bolondsága szerént" — ez a motto. Képrombolás, csúfolódás, eretneküldözés mindenfelé. Durva gúny és letartóztatás. S akkor a csöndes püspök, *Telegdi minden reményét a betűbe veti.* Tudja, hogy ezt a harcot nem erőszak fogja eldönteni, hanem szellem. Az marad felül, aki nagyobb betűhadsereget tud mozgósítani. A császár rendelkezett. Forgács szónokolt. Telegdi pedig egy csöndes kis nyomtató műhelyt rendezett be.

S hozzáfogott, hogy a fegyveres nemzetet a betűk harcára szoktassa.

A kétezerforintos nyomda

Hogy is keletkezett a nagyszombati jezsuita nyomda, mely őse a mai Egyetemi Nyomdának? Egy gazdaságos ötletből. Abból, hogy Telegdi Miklós püspök ki akarja nyomatni az ő magyarnyelvű evangéliumi magyarázatát Bécsben. Háromezer forintot kérnek ezért a munkáért. Nagyon

Ebben az időben már a protestáns nyomdák külföldi példára, de a nagyszombati katolikus nyomda mintájára is, elkezdenek erősebben foglalkozni a kalendáriumok csinálásával. Így születik meg a sokszor idézett „lőcsei kalendárium" is. Ki ne hallotta volna hírét?

Ez is ott készült a Brewerek műhelyében. Ami gazdagsága, dísze van a nyomdának, mind benne van a kalendáriumokban. A csillagképek, planéták, a hónapok jelei, a kézjóslás tudományának szemléltető ábrái. No meg a köpülyözés, pióca-szívás és egyéb hektikásoknak való tudnivalók. De azért nemcsak ilyeneket készített a nyomda. Meghívókat is nyom iskolai ünnepre. Vizsgai disputák szövegét szép keretbe fogva. Bubenka János lőcsei tanító még a nagy Comenius Orbis pictusát, illetve képeit is fába metszette. Hadd ismerjék meg a gyerekek képekről a világot. És mikor megjelenik a nagy fejedelem, egyszeriben ott van II. Rákóczi Ferenc buzogányos lovasképe a kassai nyomtatványon.

Ezeknek a könyveknek is megvan az ő stílusuk. Sokáig azt mondták róluk: a ponyva sugallta őket. De ha nézzük a Toldi-kiadványokat, csíziókat, herbáriumokat, népmeséket, mást érzünk. *Egy bájos primitívség közeledik felénk.* Hogy is hívták a mestereiket? Alig-alig őrizte meg őket az idő. Hisz ezek csak „kezdetleges" fafaragók. Wagner Bálint Haláltánc-képeket adott ki egy együgyű gyüjteményben. Mit akarhat ez a brassói lelkész Holbein precíz tudása nélkül? Lucius mester (Erdélyből Rostockba került egy nyomda élére) már ismertebb valamivel. Ő árnyékokat, plasztikát, sőt távlatot is tud szentképeibe vinni. Hanem a Salamon és Markalf parasztjai a ma érzésvilágának mégis kedvesebbek. A mesevárban ülő királyok. A groteszk paraszt-törpék. A síkbarakott virágos kertek. A naív Putifárné, aki kabátját ráncigálja Józsefnek — ezekben van a népies formalátás. Annyi friss, üdítő paraszt-expresszionizmus, annyi szálkás, merev formaérzés... Mint amennyi báj van költői nyelvükben.

Mint ódon bábjáték figurái hatnak ránk. (Mikor fogják őket kiállításba gyüjteni?) Mint régi miniatűrös könyvek ájtatos szentképei. Mint régi románcok, melyek nincsenek már sehol. Csak a ponyván.

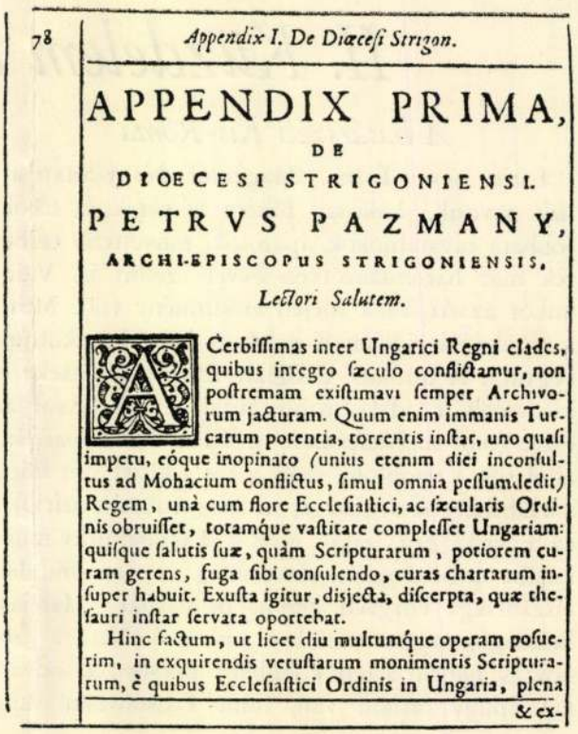

78 *Appendix I. De Diœcesi Strigon.*

APPENDIX PRIMA,
DE
DIOECESI STRIGONIENSI.
PETRVS PAZMANY,
ARCHI-EPISCOPUS STRIGONIENSIS,
Lectori Salutem.

ACerbissimas inter Ungarici Regni clades, quibus integro sæculo conflictamur, non postremam existimavi semper Archivorum jacturam. Quum enim immanis Turcarum potentia, torrentis instar, uno quasi impetu, eóque inopinato (unius etenim diei inconsultus ad Mohacium conflictus, simul omnia pessumdedit) Regem, unà cum flore Ecclesiastici, ac sæcularis Ordinis obruisset, totamque vastitate complesset Ungariam: quisque salutis suæ, quàm Scripturarum, potiorem curam gerens, fuga sibi consulendo, curas chartarum insuper habuit. Exusta igitur, disjecta, discerpta, quæ thesauri instar servata oportebat.

Hinc factum, ut licet diu multumque operam posuerim, in exquirendis vetustarum monimentis Scripturarum, è quibus Ecclesiastici Ordinis in Ungaria, plena & ex-

A nagyszombati nyomdán 1667-ben készült könyv egyik lapja, példás tipográfiai elrendezéssel

Könyvdísz a 19-ik század elejének jellegzetes régiségimádó hangulatával

Magyar Grafika 1928. 15 l

Nádai Pál: Az Universitás Nyomdája

Wagner Bálint
fametsző
Brassó, 1557

l.

M. Bibl. Szemle

1924. 23 l.
24, l.
25. l.
26, 27 l.
Kép ekkel.

Wagner Bálint

brassói nyomdász

1549–1557

l.

Gulyáskönyvny

56 és kv. ll.

gos Bizottsága

száma: 194

kelte: 194

beérkezése: 194

záma:

ézett szám:

:

a:

Wagner Ballett

1.

Rath I. 475-6.

Lied!

Wagner Bálint, nyomdász

- Hontert követte, betűtípusai is azonosak, mesterjegye Brassó címere.

8 évig állt a nyomda élén, 1577. szep. 2-án meghalt. 39 ismert kiadványa.

Fitz József: A magyarországi nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története II.k. Bp.1967.

121.l.

Wagner Bálint, nyomdász

- első kiadványa saját görög nyelvtanának új kiadása (1549.)
1550. görög nyelvű katekizmus
1557. Terentius komédiái
1557. Újtestamentum (görög-latin)
Imagines mortis

Fitz József: A magyarországi nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története II.k. Bp. 1967.

121.l.

Pita József: A magyarországi nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története II.k. Bp.1967.

Wagner Bálint, nyomdász
- első munkája a 30-as évek közepén jelent meg Honterusnál.
Wittenbergben 1542-ben nyerte el a „magister artium" fokozatot. Tanára Melanchton.

Fitz József: A magyarországi nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története II.k. Bp. 1967.

121. l.

Wagner Bálint, nyomdász

- vette át a brassói nyomda vezetését Honter halálakor, 1549 januárjában.

Impressumuk 1555-től nevezik meg.

Fitz József: A magyarországi nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története II.k. Bp. 1967.

120.l.

Wagner. Bálint, nyomdái

- Brassóban 1577 ben görög-latin Új-testamentum-kiadását a fejedelem szabadalmazta.

Fitz József: A magyarországi nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története. II.k. Bp. 1967.

38. l.

Wagner Bálint, nyomdász

– Novum Testamentuma 670 lapnyi, antiqua, kurziva, görög és szél-jegyzeteiben kétféle nonpareille betűivel a legköltségesebb 16. sz-i erdélyi kiadvány volt.

Fitz József: A magyarországi nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története. II.k. Bp. 1957.

38. l.

Wagner Bálint, nyomdász

– görög szövegeket is nyomtatott

Fitz József: A magyarországi nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története II, k. Bp. 1967.

44. l.

Wagner Bálint, nyomdász

– Honter utóda Brassóban,
14 latin és görög nyelvű kiadvá-
nya

Fitz József: A magyarországi nyomdászat, könyvkiadás
és könyvkereskedelem története II.k. Bp.1967.

80.l.

Wagner Bálint, nyomdász

- ógörög szemelvényeket nyomatott.

Fitz József:A magyarországi nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története II.K. Bp.1967.

81.0.

Wagner Bálint, nyomdász

– verekés alatt működő brassói nyomdáit János Zsigmond fejedelem, a gyulafehérvári nyomda könyvtárja támogatta.

Fitz József: A magyarországi nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története. II. k. Bp. 1967.

33 l.

Wagner Budenz, szabómester

M.D.K.

1783 körül a trinitáriusok számára készít liturgikus ruhákat.

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 19691 Akadémiai Kiadó, 417. old.

W agner Cornélia grafikus

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 34-36. o.
Paczka Ferenc.

Wagner Cornélia, Paczka Ferencné festő

l. Paczkáné

Budapesti Szemle, 1908.

CXXXIV. 447. – 454. l. Ernszt Sándor: Újabb művészeti mozgalmak.

Wagner Cornelia festőművés

lásd Paczka C. alatt is

8 órai Ujság.

1927. v. 5., 5.

(: Kritika. :)

Wagner Cornélia (Pacska Ferencné)

grafikus

Magyar Művészet, 1927

240.0.
kiállítások.

Wagner Kornélia

lérd

Paczka Ferenc

Betlen (Gyula ?)

Szobrász

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. 7. 777-782. l.

Nagy Tavassi Tárlat (Műcsarnok).

Wagner Kornélie

l. Paczka

Terencié

Ipolyi Arnold műtörténetíró

(1823-1886)

Pesti Hirlap. 1886. dec. 3. 1.

Ipolyi Arnold †

Wagner Kornélia (Packa Ferencné) lásd:

Grafikus

Magyar Iparművészet, 1897/98.

I. köt. 8. sz. 359. o. – Folyóiratok.

Wagner Kornélia / Pacska Ferencné)

grafikus.

Magyar Iparművészet, 1901

6. sz. 267.o.

különféle.

MDK

Wagner Cornelia és Paczka Ferenc

kiállitása N.Szal.

8 Órai Ujs. 1927, V.5., 5.

MDK

Wágner Kornélia

A Nemzeti Szalonban lévő kiáll.-át megtekintették az Oszlóból érkezett norvég ujságirók is.

Magyarság 1927.V.12.

MDK

Wagner Kornélia

A Nemzeti Szalonban néhai férjének müvészetét bemutató kiáll.-on a maga munkásságának termését is a közönség elé viszi.
A kiáll.-on Jászai Marinak olajfestésü arcképe.

/e.a./: A Paczka-pár kiállitása.

Ujság 1927 máj.5. 17.o.

MDK

Wagner Kornélia Paczka Ferencné

Berlinben végzett előkészitő tanulmányok után Stauffer-Bern Károly és Klinger Max társaságába került,Firenzében, később pedig Rómában. Karcolatokkal kezdte müvészi pályáját, majd a festészet terén végzett tanulmányokon keresztül eljutott a szobrászathoz, amelyben élete főmüvét megalkotta.
Rézkarc-gyüjtemények számára szivesen szerezték meg grafikai munkáit, sőt megjelent tanulmányai után facsimile-nyomásban egy füzet is.

Unus Walter:Paczkáék müvészete.Ford.Ovenden S. A Mü 1927.I.évf.2.sz. 7-9 o.

MDK

P. Wagner Cornélia

gyüjt. kiáll. az N.Szal.-ban

Kiállitások. Magyar Müvészet 1927. 24o o.

MDK

Wagner Kornélia

Elhunyt férjének Paczka Ferenc hagyatékának kiállitásával kapcsolatban mutatja be munkásságát.

K.Gy.: A Nemzeti Szalon kiállitása.

Nemzeti Ujság 1927.máj.5. 11.o.

MDK

Wagner Kornélia Paczka Ferencné

1927-ben a Nemzeti Szalonban kiáll.művei, csak fotografiákban voltak láthatók szobormüvei. "Női fej"/vöröskréta/, "Az anya", "Női akt" /algrafia/, "Az ájuldozó és a halál"/algrafia/, "Nietsche", "Emberfölötti"-je /algrafia/, "Pipacsos", "Tátrai reggeli hangulat" és önarcképek.

Unus Walter:Paczkáék müvészete.Ford.Ovenden S.

A Mü 1927.I.évf.2.sz. 7-9.o.

MDK

Wagner Kornélia Paczka Ferencné

Hires atyjának fejéről készitett kőnyomata.
Ugyanezen fejről később márványból mellszobrot is faragott.
Nagy karcolata "Mária mater consolatrix"
"Vita Beate" c.komp.
Az 1926-os berlini nagy müvészeti kiáll.-on mutatta be először élete főmüvét az "Asszonyi sors kut"-ját.

Unus Walter:Paczkáék müvészete.Ford.Ovenden S.
A Mü 1927.I.évf.2.sz. 7-9.o.

WAGNER, Christian, pozsonyi asztalosmester

CH. W. bürgerl. Tischlermeister † 78 éves korában, Pozsony, 1835 szeptember 18, végelgyengülésben (1835, 1047 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

WAGNER, Christian, pozsonyi asztalosmester

Ch.W.,bürg.Tischlermeister,
† 78 évesen, Pozsony, 1835 szept.18
végelgyengülésben [1835,1047 l.]

Pr.Z.

Wágner Dezső
diósgyőri festő

Miskolcon, a Borsodi Képzőművészek megyei kiállításán tanulmányaival szerepelt.

Északmagyarország, Miskolc, 1952. aug. 29.

Wágner Dezső

A diósgyőrvasgyárban müködő képzőmüvészeti iskola növendékeinek kiállitásán szerepelt.

Vasgyári dolgozók képzőmüvészeti kiállitása

Északmagyarország 1950. jan. 10

Wágner Dezső

A diósgyőri művész táj és fejábrázolással szerepelt a borsodi művészek 1952-es tárlatán.

Hajdu Béla: A borsodi képzőművészek megyei kiállitása az MSZT miskolci székházában
Északmagyarország 1952. aug. 29.

Wagner Dezső

1953-ban a borsodi képzőművészek kiállitásán szerepeltek grafikai munkái

Hajdu Béla: A borsodi képzőművészek harmadik megyei kiállitása

Északmagyarország 1953 okt, 29.

Wagner Dezső

Fejtanulmányai kiállítva az újdiósgyőri vasas kultúrház 1953. jan. kiállításán.

Hajdu Béla: A diósgyőri vasas képzőművészek kiál. Északmagyarország 1953. jan. 11.

Wagner Dezső.

A Diósgyőri Vasas Képzőművészeti Iskola évvégi kiállításán festményével szerepelt: „Tavaszi munka" (emlitve)

Északmagyarország, Miskolc, 1951. Dec. 31.

Wagner Bernát

katonai építőmester

† 1591-ben

Györ

l. Vill Györ

95. l.

MOB kat. 3166

e) [illegible]
f) Ferencféle. Scheidemünze (B)
g) Határzottan ezüst érem. 2 db.
h) Hajvuló réz 1 db.
i) IV Béla király réz érme.
j) Wenzelféle ezüst pénzecske.
k) Mária ezüst érmei két darab (Rupp Tab.
l) Zsigmond ezüst érmecskéje (Rupp Tab. X
m) Török réz pénz.
n) 4. Máriát ábrázoló réz olvasófémes

T. Hauff

Hogy ezen tárgyakat átvettük, ezennel bizony
Budapesta 1875. aug. hó 21,ét

MDK

Wágner Edit

Plakátművészeti Kiállitás Ernst Muzeum 1953.
Kat.

MDK

Wagner Edith,

reklámgrafikus

a magyar plakát tehetséges fiatal művelője.

Kosner Károly: Reklámgrafika. - Magy. Iparm. 1934.
Az Iparm.Tára. Kiállítása. 94-96.l.

MDK

Wagner Edit

Plakát kiállitás, 1948. N.Szal. Képek

MDK

Wágner Edit

Résztvett az Ernst Múzeumban rend.Plakátművészeti Kiállitáson 1953-ban.

Plakátművészeti kiáll.1953.Kat.

MDK

Wágner Edit
grafikus

illusztrálta: Örösi Pál Zoltán: Kis Méhész-könyv c. könyvet.
(Mezőgazdasági)

÷ Az 1957 évi könyvművészeti versenyen (részletek)
Magyar Grafika 1957, 1-sz. évf. 9-10 sz 32 l.

MDK

Wagner Edith

Megadott terem átalakitása, repr.

Tér és Forma 1932. 269.l.

Wágner Edit

l.

Szabad Művészet

1948. 291. l.

205. kép. *Négy múzsa. Brüsszel, 1530 körül.*

Gerevich PA, 258. l. — Őszi kiállítás, 1930. Ipolyi, 57. szám. — Dutka 59. l. (Képe 58. l. — Lepold—Lippay 56. l.

JÉZUS JÁKOB KÚTJÁNÁL (211. kép)

Olasz karton nyomán fontainebleaui műhelyből. XVI. század vége.
Töredék, bordür nélkül.
Gyapjú, 210×134 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.

Radisics Jenő: Az Ipolyi-gyüjtemény falkárpitjai és keleti szőnyegei. Művészi Ipar II., 1887., 170. l. — Radisics Ipolyi, 189. szám — Szendrei: Néhai Ipolyi Arnold gyüjteménye. AÉ, VII., 1887., 345. l. — Czobor Ipolyi Arnold emlékezete. Bp. 1889., 14. l. — Gerevich PA, 258. l. — Őszi kiállítás, 1930. Ipolyi, 125. szám. — Dutka 71. l. (Képe 70. l. — Lepold—Lippay 56. l.

VADÁSZJELENET.

Brüsszel, XVI. század vége.
Balra emberek és állatok, jobbra harsonázó csoport.
Verdürszerű, több idegen részből álló bordürrel.
Rokon mű a krakói Wawelben.
Gyapjú és selyem, 280×280 cm.

Wagner Edith

illustrációi

Zelk Zoltán: Apám

könyve. [Bp. 1949.]

Wagner Edith

illusztrációival

Palotai Boris: Ju-

lika tizenhat éves

Bp [1948].

MAGYAR SZOBRÁSZ 1680 körül

Szent Lukács evangelista (176. kép)

Fa, mag. 118 cm.
A győrmegyei Vitnyéd templomából, 1941. évi vétel

Pieta

Fa, mag. 78 cm. ugyanonnan

MAGYAR SZOBRÁSZ, XVII. század végéről

Kálvária három szent nővel

Fa, mag. 92 cm.
Az Erdődyek vasmegyei kastélyából.

BAUMGARTNER BERNÁT (magyar szobrász, működött a XVIII. sz. első felében)

Nepomuki Szent János

Szent püspök

Fa, 159, illetve 158 cm. Készültek: 1738.
Az esztergomi vízivárosi plébániatemplomból, 1937-es szerzemény.

OSZTRÁK SZOBRÁSZ, XVIII. század

A Szentlélek eljövetele

Márványdombormű, 51 × 38 cm.
A Keresztély Agosttól épített esztergom-vízivárosi templomból.

OSZTRÁK SZOBRÁSZ, XVIII. század

Madonnaszobrocskák, 3 drb., *a Máriacelli Madonna másolatai*

Fa, mag. 15·5, 26 és 27 cm.

WAGNER Edit

OMIKE 1909-1944 234

Wagner Emil

MDK.

Az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat 1899. évi rendes közgyülésen vett rószt.

Micsarnok, 1899. 215 l.

MDK

Wagner F.,festve
XIX.sz.

Halászok. Jelezve. Fa.

Gr. Almásy-Teleki Éva műv.int. /v.Ernst-ház./
IX.Művészeti aukció.1942 máj.1o.-től kiáll. 18.-án
Kat. 41. l. aukció.

Wagner F.

Mardcsinger

1586. Lovassági Eard

A penge fokaba

beütvé F. Wagner

in Pesth.

Ernst Muzeum aukcioi

41. n.

Wagner Farkas

soproni építőm. XVI. sz

lásd

Házi: Sopron város

tört. II. r. 2. k.

476. lapon

adatok 1525–1534. ig

oldalszámai

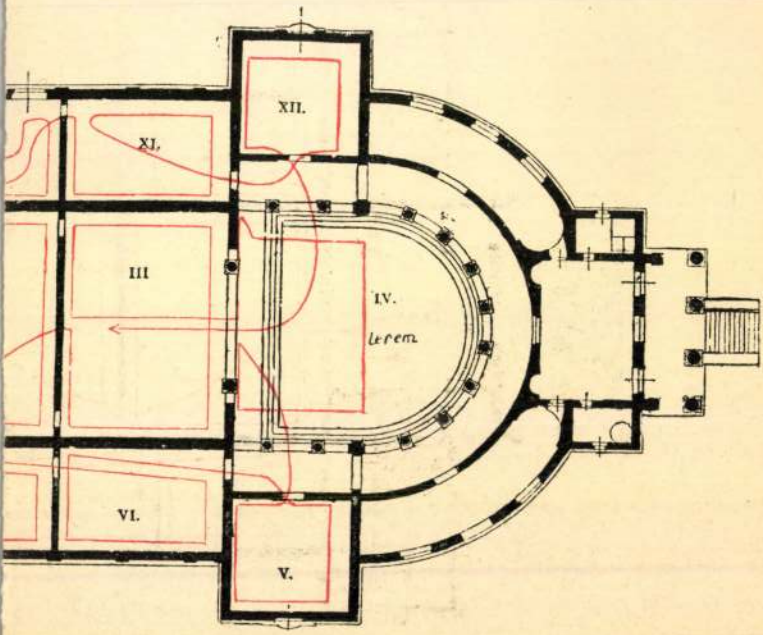

kintésénél legczélszerűbb
ut ——— követni.

Wagner Edith

az alábbi iskola növendéke, mehány lakásmüvészeti terverése repr.

Kozma Lajos:

Atelier-iskola lakásmüvészeti osztálya

Tér és Forma

1932. 267, 268, 269. l.

GRÓF ALMÁSY-TELEKI ÉVA
MŰVÉSZETI INTÉZETE

1939

I. MŰVÉSZETI AUKCIÓ

1.

EGY ELŐKELŐ GYŰJTŐ
KLASSZIKUS MAGYAR FESTMÉNYEI
A XIX. SZÁZADBÓL

2.

MAGÁNBIRTOKBÓL SZÁRMAZÓ
FESTMÉNYEK, SZŐNYEGEK, BUTOROK
ÉS EGYÉB MŰTÁRGYAK

Wagner Edith

grafikus

wod

A Telierszeny

1934. jan. 20.

326 – 327. Ismere

Thurzó Elel

Gypszontvény

Wagner Edith

iparnuvész

l. Tér és Forma

1932. (268, 269. l.

267,)

sorrend.

	Porcellán- és üveg-tárgyak	Textíliák	Vegyesek	Szőnyegek	Hangszerek, játszók, fegyverek	Bútorok
0	1451–1500	1916–1940	2571–2600	—	—	2246–2310
0	1501–1550	1941–1960	2601–2630	—	—	2311–2370
0	1551–1600	1961–1990	2631–2660	—	—	2371–2430
0	1601–1650	1991–2010	2661–2690	—	—	2431–2490
0	1651–1700	2011–2030	2691–2720	—	—	2491–2561
0	1701–1750	2031–2050	2721–2750	2051–2080	—	—
0	1751–1800	—	2751–2787	2081–2120	—	—
0	1801–1850	—	—	2121–2158	—	—
0	1851–1915	—	—	—	2159–2245	—

régiség- és műkereskedő

Budapest, IV., Váci-utca 27-29

Piarista-palota

Telefon: 1-862-28

Wagmer ötvös Farkas

Wolffgangus Wagmer Aurifaber

~~1550-1555.~~ Nürnbergi származású, Fivére Gerard Wagmer 1574-be Nürnbergben lakik sönnét követetek 2 ftot Kassa városától, meg követelés valószínűleg ötvös Farkas hagyatékából származtatható. Polgárjogot 1550-ben nyer. 1553-ban ötven között az utolsó előtti helyen a communitás tagjává lesszen s e tisztében szakadatlanúl meg is marad 1558 ig, 1559-ben Eilencedik, 60-ban hetedik, 61-ben pedig nyolcadik helyen consul. 1562-ben ismét a communitas tagja, 63-tól 65 ig

Mihalik József Kassavaros ötvösegének története. Bpest. 1900. 159-160. l.

ujra consul. 1568- és 69-ben a communitásban a senior fürmender, ~~vagyis~~ és első ezéhmester, 1572-ben judex, végre 1573-ban első consul s mint ilyen hal meg szeptember 20án. Tehát 8 évig atvott városi senior, 7 évig át consul s egy évig főbiró Kassán. Előtte már Lornic ötvös 1556-ból több irben visette e méltóságot. 1563 ban nősult, elvéven Erdélyi ötvös Miklos Kassai mester özvegyen maradt feleségét

1556-ban a nagy tűrvész után a városi óra mutatóját meg kezet ábrázolt, aranyozta. Termesztett borai és szemes, élésének jegyzékéből s a reá kivetett 10 ft kenyszerkölcsönből következtetve jomódban élt.

1569-ben grof tisztté választatik.

1573. szept. 21-en este az Erzsébettemplom kriptájába, a nagy oltár mellett helyezték örök nyugalomra.

1556-ban malomtiszt.

Adler Mór

festő.

sz. 1826. megh. 1902.

Jerco Tokvan

ötvös.

XVII. 07.

XVI. 07.

Wagner István Farkas

Kassai mester 1556-ban a városi óra mutatóját aranyozta.

Knotty. 84. l.

Wagner Farkas

aranyműves

1572-ben Kassa város bírája volt.

Turtkó 198. l.

Wagner Farkas

soproni építőmester

1531.
1532–33.
l. 1534,

Házi: Sopron varos

tört. II. r. 2. k.

223, 231. l.

fenti a városi

sanács tagja.

u. o. 220, 224, 231, 234 l.

Wagner Ferdinánd festő

Századok 1874. 184 - 205 o.
Nagy Iván: Magyarország ké zőrülvészei

/Wagner József/

Wagner Ferdinánd festő

Századok 1874. 184-205 o.
Nagy Iván: Magyarország képzőművészei
/Wagner Ferdinánd és Ágost/

Wagner Ferdinánd, festő

Művészet, III., 1904. 347.

Adatok művészetünk történetéhez

Wagner Ferdinán, festőm. MDK

Wagner József, egyházi festőnek két fia: Ferdináná
és Ágost szintén a festészeti pályán működtek.

Naményi Lajos:

-140.| Wagner Gyula Ferenc festő.
Művészet. 1904. 347.l.

MDK.

Wagner Ferdinánd festőm.

Apjának arcképfestéseiben segédkezett.Apja:Wagner József. Vele együtt dolgozott egyházak számára is.

Ltáb IV. 115. lap

MDK

Wagner Ferdinand festő

atyjának /W. József/ segédkezett a vaáli freskók festésénél

Wagner festőcsalád. E. G. II. 603.1.

Rajz

rajzok

Wagner Ferdinánd

Századok 1874. 184-205 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

/Wagner Ferdinánd és Ágost/

Wagner Ferdinand

Pest

1845

I

Roma 1890

63. f

/2/ Az elnöki Tanács [illegible] beérkezet
intézi el, vagy a bizottságok közreműködés

/3/ Az elnöki tanács előkészíti
nak határozatait, tárgyalja és intézi a te
ülés által az elnöki tanácshoz utalt ügyek

/4/ Az elnöki tanácsnak az egyes
a szabadművelődési felügyelő útján, vagy k
illetve összevételei /720/1946.M.E. sz.r.
tói ellen a kerületi szabadművelődési tanú
15 nap alatt fellebbezéssel élhetnek. A h
fellebbezéssel élhet továbbá a Tanács bárm
tanácsnak a 12.100/1945. V.K.M. sz.r. 4.§.

MDK

Wagner Ferdinánd, sz. 1922.
szobrász

Európai Isk. XXX. kiáll. 1948. jan.

modiano
PAPIR
PAPIR
PAPIR
PAPIR
HÜVELY
HÜVELY
HÜVELY
HÜVELY

BENZIN

A LEGJOBB

ÜZEMANYAGO
SZOLGÁLTATJÁ

Szedéspéldák Wanko Vilmos: „A leegyszerűsített tipográfia" cím

Wagner Ferdinand

lás a

Szanatiárév

58. l.

Wágner Ferdinánd

l. festő

Lykanomzromantika

84. l.

fűszer- és vegyeskereskedő
ENDRŐD.

(Nyomtatvány)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Wagner Ferdinand

† 1870 c.

Lieb. IV. 153

Wagner Ferdinand

festo

XIX sz

Lásd Wagner Józsefnel

nehány adatok

Nagy Iván. Magyarország kijvü
mivészek a legrégiebb időktől 1850 ig
Háradok. 1874 évf. 201 l.

Wágner Géza MDK

Balatonparti fenyves télen, olf.

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Wágner Géza

MDK

Főuri pipázó, olf.

Műcsarnok 1929 tavaszi kiállitás

Wagner Géza.

A Pórtatakarékpénztár aukcióján fertménye szerepel.

Esti Kurír, 1928. Jún. 7.

Wagner Géza.

Műve szerepel a Balatoni Társaság kiállítáján, a Nemzeti Szalonban.

Ujság, 1928. ápr. 1'

Wagner Géza.

Több képe szerepel a Balatoni Társaság kiállításán, a Nemzeti Szalonban.

Magyarság, 1924. ápr. 1.

Wágner Géza

festőművész

Képzőművészeti Társulat kiállitása - Mücsarnokban - képével szerepel. Balatoni pasztell.

Nemzeti Ujság 1931.XII.22

Wagner Géza

festőművész

Téli Tájat - a Műcsarnokban - képével szerepel - három balatoni pasztellje.

Pesti Hirlap 1931.XII.29.

Wagner Géza

Alkotása a balatoni térs.képkiállitásón.

M.O.934.X.2.

Wagner Géza

festőművész

Magyar Akvarell-és Pasztellfestők Egyesülete kiállítása- Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Magyarság
1935.XII.22.

Wagner Géza

festőművész

Magyar Akvarell-és Pasztellfestők Egyesülete kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Esti Kurír
1933.XII.28.

Wagner Géza

festőművész

— **Balatoni képpályázat.** *Esterházy* Móric gróf édesatyja nemes példáját követve, a balatoni képzőművészet pártolása céljából az 1935. évben elkészítendő s a Balatont legjellegzetesebben ábrázoló akvarell-festményre 500 pengős pályadíjat tűzött ki s a pályázat lebonyolítására a Balatoni Társaságot kérte fel. A kitűzött díjért a következő művészek küldtek be pályaművet: Wagner Géza, N. Barabás Gizella, Barna-Szögyény Bertalan, Kenéz János, Fekete László, Szántó Géza, Rotlvinsky Ferenc, Jeney Zoltán, Tóth János, Istokovich Kálmán, Lázár Pál, Diósy Antal, Rökk Károly, Krisztics Árpád és Juharos (Juretzky) István. A bírálóbizottság Ugron Gábor elnökletével a kitűzött ötszázpengős pályadíjat Diósy Antalnak a „Füredi öböl" festményéért ítélte oda. A beérkezett akvarellek közül a Balaton szempontjából különösen jellegzetesnek találta a bizottság Wagner Géza és N. Barabás Gizella festményét.

14

Lajsáy

1935 XI. 16

Wagner Géza kiáll.Ujvárosháza. _/.dec.

Magyar Müvészet 1925.583-584.o.
Kiállitások.

Wágner Géza grafikus

Népszava XXXVIII.évf.1910

jan.6.

4 sz. 6 lap

Grafikusok tárlata.

Wagner Géza

festő"

Művészet, 1939. IV. évf. 27. sz. 77. l.

Endrédi Árpád: A Műterem Kiállításai.

G. Wagner Géza festő és grafikus

Pesti Hirlap. 1921. Sept. 4. 6

K. K. d. Sportkiállítás a Műcsarnokban

Wagner Géza festő és grafikus

Pesti Hilap. 1922. jan. 29.

K. k. d. Balatoni kiállítás

Wagner Géza festő

Pesti Hirlap. 1926. apr. 8.14

Képkiállítás Szombathelyen

Wágner Géza grafikus

5. Népszava XXXVIII 1910 jan.6.
4 sz.6 lap.
Grafikusok tárlata.

Wágner Géza grafikus

Népszava XXXVIII 1910 jan.6.
4 sz.6 lap.
Grafikusok tárlata.

Wagner Géza festő

Magyar Müvészet 1925.583-584.o.
Kiállitások.

W a g n e r Géza festő

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
179_186.
"O.M.Képzőmüv.Társ.közgyülése"

W a g n e r Géza festő

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
186-190.
"Képzőmüv.Társ.választmányi ülése"

Wagner Géza festö.

Katol.Szemle.1931.I.128-35.l.

Wagner Géza

Katol.Szemle.1930.157-64.l.

Wágner Géza festö.

Katol.Szemle.1930.II.1011-18.l.

Wagner Géza festő

Népszava 1921. szept. 8. 7. o
Együttesmenyes kiállítás
a Műcsarnokban

Wagner Géza, Szombathely

Pesti Hírlap. 1926. április 8. 14

Képkiadása Szombathelyen

Wagner G. kapci, Ujnáwskáza tár-
salgója

Pesti Hirlap. 1925. dec. 10.12

Balatoni kiállítás

Wagner Ferenc
epitesz

Wagner Ferenc
epitesz
1907 IV Kossuth Lajos utca
14-16

Egyetemi nyomda. 1905.

Wagner Géza
festőművész

A Balatoni Társaság matinéján a Balaton festészetéről beszél.

Nemzeti Ujság
1935.XII.15.

Wagner Géza

festőművész

Magyar Akvarell-és Pasztellfestők Egyesülete kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.
Jól sikerült balatoni tájakkal.

Budapesti Hirlap
1935.XII.21.

Wagner Géza

"Naplemente" c. műve a Balatoni Társ. képkiállitásán.

P.H.934.X.2.

Wagner Géza

Sajtóképet állított ki. (Nemz. Sz.)

(--ó): Független Művészek Társasága.

P. H. 931. XI. 15.

Wagner Géza

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

PH 1930. III. 19.

Wágner Géza

Művével szerepelt a Balatoni Társaság kiáll.-án a Nemzeti Szalónban.

M.H.930.IX.21.

Wagner Géza

Alkotásával szerepelt a Balatoni Társaság
kiáll.-án a Nemzeti Szalónban.

M.U.930.IX.21.

MDK

Wágner Géza, festőm.

55o.	Iser partja Münchenben.	Pastell.
551.	Párisi sikátor.	〃
553.	Döntött erdőrészlet.	Vizf.
554.	Kovácsműhely.	Pastell.

Képzőm.Társ. 1913.tav.kiáll. Kat. 75.l.

MDK

Wágner Géza, festőm.

62e. Döntött rtdörészlet. Vizf.

téli
KMT.1912./13 .kiáll. Kat. 79.1.

MDK

Wágner Géza, festöm.

Nyári hangulatot sugárzó az V.-ik teremben elhelyezett müve. Azonkivül van itt ház- és utca képe.

Müvészet. - Kiállítás.
Müvészet.1913. 5.1.

MDK

Wágner Géza

Párisi hid, pastel.

Műcsarnok 1909/10. téli kiáll. 54.lap

MDK

Wagner Géza, gróf.

mint aki megjárta világországot, olaszországi művekkel szerepelt.

/gy./: A velencei nemzetközi kiállítás.
Képzőművészet.1930.32.sz. 165.l.

MDK

Wagner Géza, festöm.

Reggel a Balatonon.	Pastel.
Hullámzó Balaton.	?
Naplemente a Balatonon.	Pastel.

Műcs.-OMKT 1931-32.évi téli kiáll. dec.20-jan.17. Kat. 19.l.

MDK

Wágner Géza

Rajnapart Cölnben, paszt.

Részlet Cölnből, paszt.

Mücsarnok 1908/9. téli ~~kiá~~ nemzetk. kiáll. kat. 64.l.

MDK

Wagner Géza

Művészet 1918. évf. 68.1.

. aug. 6.-- ?/: szobrász

MDK

Wágner Géza

Szentgyörgyi-utca, paszt.

Műcsarnok 1912. tav. kiáll. kat. 77.l.

MDK

Wágner Géza

Fürdőház a Szajnán, paszt.

KMTárs. 1912. márc. kiáll.kat. 62.l.

MDK

Wágner Géza

Patak mentén. Eredeti színes aquatinta .
Aláírt példány. 35x45.

Árverési Közlöny, 1936.febr. 1.rendk.sz.

MDK

Wagner Géza

A Pécsi Képzőm. és Műbarátok Társ. művésztagjai 1938.

MDK

Wágner Géza, graf.

Szoborleleplezés Pozsonyban. Ceruza rajz.

Műcs.-ÖMKT Hegedüs L. és Tull Ö. hagyat.kiáll.
és
Akv.- és Paszt.festők Egyes. és Graf. Egyes.-nek kollekcióiból rendezett kiáll. - 1912. márc. Kat. 59.l.

MDK

Wágner Géza festőm.-graf.

Rotterdami részlet. Szines tollrajz.

Fürdőház a Szajnán.

Mücs-OMKT Hegedüs L.és Tull G. hagyat.kiáll.
és
Akv.- és Pszt.festőkEgyes. és Graf. Egyes.-nek kollekció-
iból rendezett kiáll. 1912.márc. Kat. 62.l.

Wagner Géza MDK

Londoni híd, pasztell

Naplemente Brüggében, pasztell

Brüggei kanális, pasztell

Mücsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

MDK

Wágner Géza, festöm.

Halásztanya. Pasztell.

Szajnapart Párisban. "

Mücs.-OMKT Hegedüs L. és Tull Ö. hagyat.kiáll.
és
Akv.- és Paszt.festök Egyes. és Graf. Egyes.-nek kollekcióiból rendezett kiállitás. .el2.márc. Kat. 61.l.

MDK

Wágner Géza, graf.

Patak mentén. Eredeti rézkarc. Tagillet.

Alkmaari vásár. " akvatinta. " "

Mücs-OMKT H.L.és T.Ö. hagy.kiáll.
és
Akv.- és Paszt.festők Egyes. és Graf. Egyes,-nek
kollekcióiból rendezett kiáll..- 1912. márc. Kat.
41.l.

MDK

Wagner Géza

Müncheni udvar, pastel

Részlet Au-ból, pasztell

Isar mentén, pasztell

Téli napsütés, pasztell

Műcsarnok 1909. tavaszi kiáll.

Wagner Géza

MDK

Müncheni pályaudvar, pasztell

Műcsarnok 1909. tavaszi kiáll.

MDK

Wágner Géza

Borus naplemente a Balatonon, paszt.

Hullámzó Balaton

KMTárs. 1938. őszi tárl. kat. 21.l.

Wágner Géza

MDK

Napkelte a Balatonon, pasztell

Szürke nap a Balatonon, pasztell

Mücsarnok 1938 Szent István kiállitás

Wagner Géza MDK

Reggel a Balatonon, pasztell

Hullámzó Balaton,

Műcsarnok 1931/32 téli kiállitás

Wágner Géza MDK

Naplemente a Balatonon, pasztell

Mücsarnok 1931/32 téli kiállitás

Wágner Géza MDK

Vihar a Balatonon , pasztell

Műcsarnok 1932 tavaszi kiállitás

Wágner Géza

MDK

Birkadás a Balatonon, pasztell

Műcsarnok 1932 tavaszi kiállitás

Wágner Géza

MDK

A Balaton tükre, pasztell

Balatoni fenyves télen, olf.

Műcsarnok 1932 tavaszi kiállitás

Wágner Géza MDK

Balaton

Mücsarnok 1932. Budapest közönségének képzőművészeti gyüjteményéből rendezett kiállitás

Wágner Géza

M DK

Hullámzó Balaton, pasztell

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Wágner Géza MDK

Reggel a Balatonon, pasztell

Jégrotlaszok a Balatonon

Mücsarnok 1933 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

MDK

Wégner Géza

Reggel a Balatonon, pasztell

Jégtörőlapok a Balatonon

Műcsarnok 1933 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Wagner Géza

Besztercebánya, vf.

[illegible]

Wágner Géza MDK

Vihar előtt a Balatonon, pasztell

Mücsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Wagner Géza MDK

Ősz a Balatonon

Mücsarnok 1934 emlék- és gyüjteményes kiállitás

Wágner Géza MDK

Rotterdami kanális, vizf.

Műcsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

Wégner Géza

Rotterdami vendég, vigé.

Wagner Géza MDK

Zuzmarás hangulat

Mücsarnok 1934 emlék- és gyüjteményes kiállitás

Wágner Géza MDK

Római utca

Mücsarnok 1934 emlék- és gyüjteményes kiállitás

Wagner Géza MDK

Őszi hangulat a Balatonon, olaf.

Virágos Balatonpart, pasztell

Mücsarnok 1934 téli kiállitás

Wagner Géza

Kiáhít

Mo. 1931 III. 8.

T. Cim!

A Művészettörténeti Dokumentációs Kö
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat első

"Magyar Tanácsköztársaság Ké
cimü levéltári publikáció jelent meg, a
Művészeti Osztályának iratanyagát és a
iratanyagának a képzőművészetre vonat

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk k

"Művészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete, mely a Dokumentációs Kö

Továbbá kapható

"Művészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolhatók

Wágner Géza

Erzsébet-híd, olf.

Műcsarnok 1932. Budapest közönségének képzőművészeti anyagából rendezett kiállítás

Wágner Géza MDK

Velencei kanális, vizf.

M

Mücsarnok 1932. őszi tárlat

Wágner Géza MDK

Tél a Balatonon

Micsarnok 1932 őszi tárlat

Wágner Géza

MDK

Naplemente a Balatonon

Műcsarnok 1932. őszi tárlat

Wágner Géza

Tanulmány gr. A.G. arcképéhez, pasztell

Műcsarnok 1932/33 téli kiállítás

Wágner Géza MDK

Ősz a Balatonon, pasztell

Mücsarnok 1932/33 téli kiállitás

MDK

Wagner Géza

Dunántuli Tavaszi Tárlat. Kaposvár. Képzőművészet 1929. 19. sz. 1o2.l.

MDK

Wágner Géza, graf.

Léjáró a Balatonhoz.

Képzöm.Társ. tavaszi kiáll. 1929. Kat. 25.1.

MDK

Wágner Géza. festöm.

Alföldi hangulat.	Pasztell.
A Dünák mellett.	"
A Marne partján.	"

Képzömüv.Társ. 1910. Tav.kiáll. Kat. 47.1.

MDK

Wágner Géza. festöm.

Reggel Rotterdamban. Pasztell.

Szürkület München mellett. "

Képzömüv.Társ. 1910. Tav.kiáll. Kat. 47.1.

MDK

Wágner Géza

Rotterdami részlet. Sz. tollrajz

KMTárs. 1912. márc. kiáll. kat. 62.l.

MDK

Wágner Géza

Szajnapart Párisban, paszt.

KMTárs. 1912. márc. kiáll. kat. 61.l.

MDK

Wágner Géza

Halásztanya, paszt.

KMTárs. 1912. márc. kiáll. kat. 61.l.

MDK

Wágner Géza, festöm.

603. Szent György. Olf.

Képzöm.Társ. 1910/11 téli kiáll. Kat. 59.l.

MDK

Wágner Géza

A Műcsarnok háborus kiállitásán szerepelt.

Cikk: Háborus kiállitás.

Művészet, 1914. 541-542.l.

MDK

Wágner Géza, Siófok

nagy ezüst plakettet kapott

Képzőművészet 1929. 19. sz. 103.l.

MDK

Wágner Géza

Párisi hid. Pasztell.

Képzőm.Társ.1909/10.téli kiáll.kat.54.l.

MDK

Wágner Géza

Londoni hid, paszt.

Naplemente Brüggeben, paszt.

Brüggei kanális, paszt.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetk. kiáll. kat. 63.l.

MDK

Wágner Géza

Balatoni halászok c. munkájáért a Földmivelésü ügyi min. 3oo pengős államdiját kapta

Aktuális képzőművészeti események. Pesti Hirlap 1928 évi Kincsesháza. 66.l.

Wagner Géza

MDK

A párisi Notre Dame, rajz

Mücsarnok 1907/8. téli kiáll.

Wagner Géza MDK

Strassburgi részlet, vizf.

Mücsarnok 1907/8. téli kiáll.

Wágner Géza

MDK

Parasztudvar, vizf.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

MDK

Wagner Géza

Döntött erdőrészlet. Vizf.

KMT 1912/13. téli kiall. 79.1.

MDK

Wagner Géza

Virágzó fák a Balaton partján, repr.

RátStr. 229,230.l.

Wagner Géza

MDK

Balatoni hangulat, pasztell

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

Wágner Géza

MDK

Napsugár a Balatonon, olf.

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

Wagner Géza

MDK

A Balaton, pasztell

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

Wagner Géza MDK

Reggeli hangulat a Balatonon, olf.

Mücsarnok 1920-21 téli kiállitás

MDK

Wágner Géza

Képzőművészet 1931. 41. sz. 143.l.

MDK

Wágner Géza

Napsütötte paraszthház, paszt.

Garam partja, paszt.

Műcsarnok 1911/12. téli kiáll. kat. 79.l.

MDK

Wágner Géza

Rönkusztatás Kisgaramon, paszt.

Utcakép a pozsonyi várból, paszt.

Mücsarnok 1911/12. téli kiáll. kat. 79.1.

MDK

Wágner Géza

Hollandi halászkikötő, paszt.

Gömöri hegyvidék, paszt.

Műcsarnok 1911/12. téli kiáll. kat. 79.l.

MDK

Wágner Géza

Pozsonyi utcarészlet, paszt.

Pozsonyi Dunapart, paszt.

Mücsarnok 1911/12. téli kiáll. kat. 79.1.

MDK

Wagner Géza

F.J.: Téli tárlat a Mücsarnokban. Pesti Hirlap 1939. jan. 31.

Wágner Géza MDK

Alföldi hangulat, pasztell

A dünák mellett, pastell

A Marne partján, pasztell

Reggel Rotterdamban, pasztell

Mücsarnok 1910. tavaszi kiállitás

Wágner Géza MDK

Londoni szürkület, pasztell

Londoni Cannon Bridge, pasztell

Falusi udvar, pasztell

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállitása

Wágner Géza

MDK

Londoni rakodópart, pasztell

Themseparti kikötő Londonban, pasztell

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállitása

Wágner Géza MDK

Daru a Themse partján, pasztell

Mücsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

Vágner Géza

MDK

A londoni Themse, pasztell

Brugesi házsor, pasztell

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállitása

MDK

Wagner Géza

Képzőművészet 1930. 30. sz. 117.l.

MDK

Wagner Géza, festőm.

Városligeti részlet. /Havas jégpálya./ Repr.
275.old.

Műcs.- Tavaszi kiállitása. 275.l.
Művészet. 1914.

MDK

Wágner Géza, festöm.

Balatoni képe nivósan szerepel.

Chroniqueur:
Mücsarnok.- Téli tárlat.
Képzömüvészet. IV.évf. 26.sz. 28. old.

MDK

Wágner Géza,

Meghivó. Gyüjteményes csoport kiállitására.

Mücsarnok.- ? szept.4 megnyitás.
Beszédes L.,Juszkó B.,Klimó I.,Makoldy J.,Pap E.,
Wágner G. gyüjt.csop. kiáll.

Wágner Géza, festöm. MIK

a IX. terem beérkezett jó nevü müvész,.
de a mü is jó, ami alá irta nevét.

Chroniqueur:
Mücsarnok. - Téli tárlat. IV.évf. 26.sz. 28.l.

Wagner Géza MDK

Besztercebányai piac, olf.

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

Wagner Géza MDK

A radványi kastély, pasztell

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

Wagner Géza

MDK

Zólyomi hegyeken, olf.

Mücsarnok 1916-17 téli tárlat

Watzner Géza

A Balaton, pasztell

Műcsarnok 1919-20 téli kiállítás

Wágner Géza

MDK

Napsugár a Balatonon, olf.

Műcsarnok 1919-20 téli kiállitás

Wágner Géza

MDK

Kigyótér, olf.

Műcsarnok 1917-18 téli tárlat

Wágner Géza MDK

Besztercebányai piactér, pasztell

Mücsarnok 1917-18 téli tárlat

Wagner Géza

Egyetemi templom télen, olf.

Miccarnok 1917 tavaszi tárlat

Wagner Géza MDK

Téli hangulat, olf.

Műcsarnok 1917 tavaszi kiállitás

Wagner Géza MDK

Részlet a Rákóczi utról, olf.

Micsarnok 1917 tavaszi tárlat

Wagner Géza

MDK

Angol patience, pasztell

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállitása

Wágner Géza

MDK

I. Strassburgi részlet.

Alma hid Párisban, aquatinta

Mücsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai mivek nemzetközi kiállitása

MDK

Wágner Géza

A Notre Dame, Vernis-mou

Mücsarnok 19o9. akvarellek, pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

MDK

Wágner Géza

A párisi Notre-Dame, rajz

Képzőm. Társ. 1907/8 téli kiáll. kat. 49.l.

MDK

Wágner Géza

Haarlemi Hofjesz, paszt.

Rotterdami részlet, vf.

Hollandi szélmalmok, vf.

Műcsarnok 1909/10. téli kiáll. kat. 56.l.

Haarlemsch Hoffaas, passt.

Rotterdamsch Tegelet, vt.

Hollandsch Aschemmok, vt.

MDK

Wágner Géza

Rotterdami csatorna, paszt.

Charrentoni részlet, paszt.

Mücsarnok 1909/10. téli kiáll. kat. 56.l.

MDK

Wágner Géza

Rotterdami csatorna.Pastel.
Charrentoni részlet. "
Haarlemi Hofjesz.Pastel.
Rotterdami részlet.Vizf.
Hollandi szélmalmok. "

Képzőm.Társ.1909/10.téli kiáll.kat.56.l.

MDK

Wágner Géza

Patak mentén. Szines aquatinta.

Árverési Közlöny 1936. febr. 1.rendk. sz.

MDK

Wágner Géza

Strassburgi részlet, vf.

Képzőm. Társ. 1907/8. téli kiáll. kat. 54.l.

Wagner Géza

Kanizsai kunyhó

Müncheni viskó, rézkarcok

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll.

MDK

Wágner Géza

Strassburgi részlet, vf.

KMT. 1967/8. téli kiáll. kat. 54.l.

Wagner Géza MDK

Behavazott fenyves a Balaton mellett, olf.

Téli hangulat a Sós tónál, olf.

Mücsarnok 1923 tavaszi tárlat

Wágner Géza MDK

Naplemente a befagyott Balatonon, pasztell

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

Wágner Géza MDK

Szürkület a Balatonon, pasztell

Balatoni hangulat, pasztell

Műcsarnok 1926őszi kiállitás

Wagner Géza MDK

Jégzajlás a Balatonon, pasztell

Műcsarnok 1926 őszi kiállítás

Wagner Géza

MDK

Templom interieur, vizf.

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

Wágner Géza

MDK

Havas utca, olf.

Mücsarnok 1927 Táj- és életképkiállitás

Wágner Géza MDK

Balatoni halászok, olf.

Műcsarnok 1927 Táj- és életképkiállitás

Wagner Géza dr MDK

Faluvégén, olf.

Micsarnok 1927 Táj- és életképkiállitás

Wagner Géza MDK

Napnyugta a Balatonon, pasztell

Mücsarnok 1923 tavaszi tárlat

MDK

Wagner Géza

Képzőművészet 1929. 24. sz. 214.l.

MDK

Wágner Géza

Művészet 1914. 28o.l.

MDK

Wágner Géza

Paraszt-udvar, vf.

KMT. 1907/8. téli kiáll. kat. 52.l.

MDK

Wágner Géza

Müvészet 1914. 281.l.

Wágner Géza MDK

Kártyavetés, pasztell

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállítás

Wagner Géza MDK

Tabáni házak, vizf.

Mücsarnok 1924 február-március

Wágner Géza

MDK

Balatonparti fenyves télen, olf.

Mücsarnok 1923 tavaszi tárlat

MDK

Wágner Géza, festőm.

451. Aranyhíd a Balatonon. pasztel.

460. Alkonyat a Balatonon. "

464. Készülő vihar a Balatonon.

KMTárs. 1939. jan.-márc. téli kiáll. Kat. 25.l.

Wágner Géza

MDK

Utcasarok, pasztell

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Wágner Géza MDK

Fürdőház a Szajnán, pasztell

Műcsarnok 1912. Hegedüs L.Tull Ö.Akvarell-és pasztellfestők és a grafikusok egyesülete kiállításai

Wágner Géza MDK

Rotterdami részlet,,sz.toll

Műcsarnok 1912. Hegedüs L.Tull Ö.Akvarell-és pasztellfestők és a grafikusok egyesülete kiállitásai

Wágner Géza

MDK

Szobofleleplezés Pozsonyban, c eruza

Műcsarnok 1912.Regedős L.Tull Ö.Akvarell- és pasztellfestők és grafikusok egyesülete kiállításai

Wágner Géza MDK

Halásztanya, pasztell

Műcsarnok 1912. Hegedüs L.Tull Ö.Akvar ll-
ós pasztellfestők és grafikusok egyesülete
kiállitásai.

Wágner Géza MDK

Patak mentén, sz.rézkarc

Alkmaari vásár, aquatinta

Mücsarnok 1912. Hegedüs L.-Tull Ö.Akvarell- és pasztellfestők és a grafikusok egyesülete kiállitásai

Wágner Géza

MDK

Szentgyörgyi utca, pasztell

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállítás

MDK

Wágner Géza, festőm.

balatoni képei ezuttal mintha frissebbek lennének.

Műcs. téli Tárlata. -
Képzőművészet.1932. VI.évf. 46.sz. 18.l.

MDK

Wágner Géza

Művészet 1918. 5.1.

MDK

Wagner Géza

Téli napsütés, paszt.

Képzőm. Társ. 1909. tav. kiáll. kat. 41.l.

MDK

Wagner Géza

Kiállitások. Magyar Müvészet 1925. 583.l.

MDK

Wágner Géza

Vihar előtt a Balatonon. Pasztel.

III. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll. 1935.
Márc. 24.-Máj. 15. Műcsarnok. Kat. 17.1.

MDK

Wagner Géza

Szürke felhők, past.

Magyar Képzőművészek szegedi reprezentatív
kiáll.1950.Munkácsy-Céh. Kat. 27.1.

MDK

Wágner Géza

Paraszt-udvar, vf.

Képzőm. Társ. 1907/8. téli kiáll. kat. 52.l.

Wágner Géza MDK

A párisi Pont neuv, pasztell

Mücsarnok 1910/11. téli kiállitás

Wágner Géza MDK

Aratáskor, pasztell

Micsarnok 1910/11. téli kiállitás

Wágner Géza MDK

Napsütötte paraszthház, pasztell

Garam partja, pasztell

Műcsarnok 1911/12. Jubileumi kiállitás

Wágner Géza MDK

rönkusztatás Kisgaramon, pasztell

Utcakép a pozsonyi várból, pasztell

Műcsarnok 1911/12. Jubileumi kiállitás

MDK

Wágner Géza

Hollandi halászkikötő, pasztell

Gömöri hegyvidék, pasztell

Mücsarnok 1911/12. Jubileumi kiállitás

Wágner Géza MIK

Pozsonyi utcarészelet, pasztell

Pozsonyi Dunapart, pasztell

Műcsarnok 1911/12. Jubileumi kiállitás

MDK

Wagner Géza

Alkony a Balatonon, pasztel
Vihar előtt a Balatonon, pasztel
Naplemente, "
Májusi hangulat, " Mgt.
Esthangulat, "
Rianás, "

A Balatoni Társaság II. Kiáll.Kat.1924.
Nov.29.-Dec.8. 23.1.

MDK

Wagner Géza

Pasztelljei.

Csánky Dénes: A balatoni tájképfestészet.
A festői Balaton. Bp.1942. 79.lap

EDK

Wágner Géza, festöm.

348. Falu végén. Olf.
352. Balatoni halászok. "
360. Havas utca. "

MTárs. 1927.táj- és életkép kiáll. Kat. 2o.l.

Wágner Géza, graf.

509. Pont de l'Alma Párisban. Rézkarc.

510. I. A sztracenai temetöről. Ered.rézk.
II. Czigánytanya Gölnicpartján. Rézkarc.

511. Vágás szélén. Ered.rézk.

Képzömüv.Társ.1905/6 téli kiáll. Kat. 52.1.

MDK

Wagner Géza, festöm.

eröteljes róméi vázlatokkal szerepel.

a"Progresszív" müvészetet képviseli.

Baranski E.László: ?
Képzömüvészet.1929. 24.sz. 214.l.

Wágner Géza MDK

Szürkület München mellett, pasztell

Műcsarnok 1910. tavaszi kiállítás

Wagner Géza
festő

M. Dj

500 hosszúás Vir festmény díjat
nyert el 1910-ben.

Ecsery Elemér: Berson Gyula
Művészet, 1968. november - 39 lap.

Wagner Géza

Részletes lajstromozással minden kvalitásos müvet feltüntetni, -helyszüke miatt- "A HÉT" lapjain nem lehet,-mondja Felvinczi Takács Zoltán: "A téli tárlat III" c. kritikájában. Néhány kiemelkedő alkotás felsorolása után, itt azokat a müvészeket emliti meg, akiknek a neve idetartozik, éppen értékes müveikre való tekintettel: Gy. Sándor József, Balló Ede, Rózsaffy Dezső, Gara Arnold, Perlrott Csaba Vilmos, Béli Vörös Ernő, Pilch Dezső, Kunwald Czézár, Kornai József, Szlányi Lajos, Wagner Géza, Nádler Róbert, Zombory Lajos, Endrey Sándor és Szüle Péter.

A HÉT, Bp. 1919. febr. 9.
XXX. évf. 6. sz. 9o. lap.

Wagner Géza

Pontosan és a megtévesztésig hüen másolja a régi városrészleteket, de a festői értékek és a régi szépségek figyelembevételével. Becsületes müvészi munkát lát a kritika a brüggei és a müncheni képeiben, melyek látásban, megfigyelésben és kifejezésben egyaránt értéket jelentenek.
Kázmér Ernő: "Két kiállitás" cimmel ismerteti a Nemzeti Szalonban bemutatott alkotásokat.

A HÉT, Bp. 1918. szept. 22.
XXIX. évf. 38. sz. 589-590. lap.

Wagner Géza

A legjobb magyar művészek mutatták be akvarell /és pasztell festményeiket a Nemzeti Szalonban rendezett kiállításon, melyet F.T.Z. /Felvinczi Takács Zoltán ismertet: „Magyar akvarellisták és pasztellfestők" címmel.
Nádler Róbert, Edvi Illés Aladár, Nagy Sándor, Undi Mariska, Kárpáti Jenő, Bardócz Árpád, Botka Miklós, Székely Árpád, Wagner Géza, Szántó Gergely, Páris Erzsi, Leszkovszky György, Turán-Hacker Mária és Szigeti Jenő művészek hivatottságát méltatja a kritika.

A HÉT, Bp. 1919. febr. 16.
XXX. évf. 7. sz. 108. lap.

Wagner Géza

jónes rézkarcai pontosak,
de lissé gázasak - emlétve

Füleр Lajos:A művészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp.1974 Magvető

55.old.

Wagner Géza

Kis színes rézkarcai szerepelnek az 1904-es Téli tárlaton

Fülep Lajos: A művészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp. Magvető 1974

24 old.

Wagner Géza

Munkái egyre merészebbek, egyre egyszerübbek. Notre-Dame c. vizfestményének technikája és ábrázolásának bátorsága frappáns,-állapitja meg a Müvészet c. rovatban közölt kritika, s ir arról, hogy a Magyar Grafikusok Egyesülete,-a Nemzeti Szalonban- "Grafika" cimmel, "meglepően gazdag" kiállitást rendezett.

A HÉT, Bp. 1911. márc. 26. XXII. évf. 13. sz. 206-207. lap.

MDK

Wágner Géza, festö

Behavazott fenyves a Balaton mellett. Olf.
Téli hangulat a Sós-tónál. "

Tavaszi tárlat. 1923 ápr.-máj. OMKT-Mücs. Kat. 35.l.

MDK

Wágner Géza, festö

Balatonparti fenyves télen. Olf.

Tavaszi tárlat.1923 ápr.-máj.OMDK Mücs. Kat. 48.l.

MDK

Wágner Géza, festő

Templom-interieur. Vizf.

Tavaszi tárlat. 1923 ápr.-máj. OMKT-Műcs. Kat. 43.1.

MDK

Wágner Géza, festö

Napnyugta a Balatonon. Pasztell.

Tavaszi tárl. 1923 ápr.-máj. OMKT-Műcs. Kat. 4o.l.

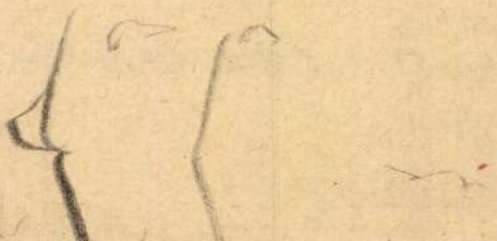

MDK

Wágner Géza, festö

A bakter. Olf.

MK.Seg.Biz. Müv.Kiáll. 1914.nov.-dec. Kat.5.1.
Szépm.Muz.

MDK

Wágner Géza, festö

Veszteglö hajók. Olf.

Szépm.Muz.- MK.Geg.Biz. Kův.Kiáll. Kat. 2.1.
1914.nov.-dec.

MDK

Wágner Géza, festö -grafikus

Hidfö.
Havas mezö.
Csür.

Rézkarc.
Eredeti aquatinta.
Szénrajz.

MK. Seg Biz. Müv. Kiáll. 1914 nov.-dec. Kat. 6.1.
Szépm. Muz.

MDK

Wagner Géza, festö

Balaton. Pasztell.

Nemz. Szalon.-Téli tárl. 1938 jan.-febr. Kat.

MDK

Wágner Géza, festö

171. Rotterdámi kanális. 1930. Vizf.

175. Capri-i utca. 1929. Pasztel.

Bp.Mücs. - OMKT. Nemz. Képzömüv. Kiáll. 1934.ápr.29.-jun.17.

Kat. lo.1.

M.D.K.

Wagner Géza /1879-1939/

678. Az egyetemi templom télen. Olajf. 77.8 x 60, vászon.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet. MUMOK. Bp. 1952. 75. l.

M.D.K.

Wagner Géza /1879-

842. Caprii utca. Pastel. 56.6x70 papir.
843. Balatoni táj. " 28.5x36 "
844. Dunaparti hangulat. Pastel. 47x63 papir.
845. Balatoni táj. Pastel. 35.6x29 karton.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 59. l.

MDK

Wagner Géza

Pozsonyszentgyörgyi házsor, vf.

Dombalján, vf.

Tanulmányfej, paszt.

MAPE 5. kiáll. N.Szal. 1916. nov. 26. 1.

1-8
2
8
40

MDK

Wagner Géza

Besztercebányai vásár, paszt.

Martin kemence, paszt.

MAPE 5. kiáll. N.Szal. 1916. nov. 26. 1.

MDK

Wagner Géza

Parkrészlet, paszt,

Vadászkunyhó, vf.

NAPÉ 5. kiáll. N.Szal. 1916. nov. 26. 1.

MDK

Wagner Géza, festö

227. Halászok a Balatonon.
228. Utolsó napsugarak.
229. Blaha Lujza villa Balatonfüreden.
230. Tüzes naplemente.
231. Sürke hangulat. Pasztell.
232. A közelgö vihar.
233. Téli hangulat a Balatonon.
234. Aratás a Balaton p.

Nemzeti Szalon. - A Balatoni Társ. IV. Kiáll.
Bp. 1930. szept. Kat.

MDK

Wagner Géza, festö

235. Rózsás naplemente.
236. Hálóhuzó cserkész.
237. Reggel a Balatonon.
238. Zuzmarás fasor a Balat.
239,240,241. Pasztellek.
242. Reggeli felhök a Balatonon.
243.,244. Pasztellek.
245. Kacsák a Balatonban.

Nemzeti Szalon. - A Balatoni Társ. IV. Kiáll. Bp. 1930. szept. Kat.

MDK

Wagner Géza, festö

246. Pasztell.
247. Lenge felhök pirkadáskor.
248,-49,-50,-51. Olajfestmények.

Nemzeti Szalon. - A Balatoni Táro. IV. Kiáll.
Bp. 1930. szept. Kat.

Wagner Géza

MDK

Károlyi Lajos 1918 őszén Conrad Gyula, Lénárd Imre és Wagner Géza társaságában a Nemzeti Szalon által rendezett csoport-kiállitáson vett részt.

Szelesi Zoltán: Károlyi Lajos.
Különnyomat a Móra Ferenc Múzeum évkönyve 1958-59 évi kötetéből. /143-189. lap./

156.1.

Wágner Géza, festö

Reggel a Balatonon. Pasztel.

Jégtorlaszok a Balatonon.

Dp.Műcs.-OMKT. Magy.Képzőműv.kiáll./Magy.Kir.Vall.-
és Közokt.Min./ 1933 ápr.15.-máj.25. Kép.sz. 50.l.

MDK

Wagner Géza

Balaton, paszt.

Olvadás a Balatonon, of.

Balatoni halászok, of.

Balatoni Társ.3. N.Szal. 393. kiáll. 1928.ápr. 24. 1.

MDK

Wagner Géza

Nyári naplemente, of.

Badacsony és környéke, of.

Jégtorlaszok a Balatonon, of.

Balatoni Társ.3. N.Saal. 393. kiáll. 1928.ápr. 24. 1.

MDK

Wagner Géza

Közelgő viharok a Balatonon, of.

Naplemente a Balatonon, of.

Balatoni Társ.3. N.Saal. 393. kiáll. 1928.ápr. 24. l.

MDK

Wágner Géza

állami II. vizf. dijat nyert 1913

Magy. Akvarell és paszt.festők 14.kiáll. N.Szal.
1928. okt. 2o.l.

MDK

Wágner Géza, festö

Hullámzó Balaton. Pasztel.

(MIKE.-Műcsarnok. IV.Nemzeti Képzőművész. Kiáll. Bp.1937.ápr.29.-jun.20. Kat. 15.l.

MD K

Wágner Géza, festö.

Vihar után a Balatonon. Pasztel.

KMTárs. Téli tárlat. 1938.febr.-márc. Gyüjt.kiáll. Bp.Mücsarnok. Kat. /0.1.

MDK

Wagner Géza, festő.

Kérsülő vihar a Balatonon,
Naplemente a Balatonon.

Nemz. Szalon. - A Független Müv. Tars. - IV. králl. -
1931 XI. - Kat.

MDK

Wagner Géza, festő

1927 ben kiállitása volt Pécsett, melyet

A Pécsi Képzőm. és Műbarátok Társasága

rámogatott.

Pécs, Fogadó, X. kiáll. - Kat. 6. l. - 1932.
A Pécsi

MDK

Wágner Géza

Reggel a Balatonon, paszt.

Sugárkéve a Balatonon, "

Balatoni Társ. 6.kiáll. Uj Szal. 1934. okt.

11 l.

MDK

Wágner Géza

Naplemente a Balatonon, paszt.

A Badacsony, paszt.

Szeles naplemente a Balatonon, of.

Balatoni Társ. 6.kiáll. Uj Szal. 1934. okt.

11 l.

MDK

Wágner Géza

állami II. vizf. dijat nyert 1913

MAPE 12.kiáll. kat. N.Szal. 1926. máj.
5 l.

MDK

Wágner Géza, festő.

Meleg naplemente. Pant.
Aligai partok. Vízf.
Badacsony napsütisben. Pant.
Aranyhid a Balatonon. Vízf.

Müterem. - VII. Balatoni Kiáll. Katalogus.
1935 nov. - dec. ✓

Wagner Géza, festő MDK

Vihár után. Pant.
Felhős ég. Vizf. –
Naplemente. Pant.

Műterem. – VII. Balatoni Kiáll. 1935. nov. – dec.
Katalog.

MDK

Wagner Géza, 1879-1939.

Parasztudvar, vf.

Almásy-Tel. 3.auk. 1940. ápr. 37 l.

MDK

Wagner Gyula, festő.

Balaton, pant.

Alk. Művészbár; - XIX. Tkáll. - 1943 okt. - Magy. Mesterek - Jegyz.

MDK

Wágner Géza „festő"

Balaton, pantell

Alk. Nüvéntár. - XVI. Krátt. - 1943 aug. - Magyar Mesterek. Jegyz.

MDK

Wágner Géza

Jókai Mór képmása, rézk.

Strassburgi részlet, rézk.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz. 41 l.

Wagner Géza, festö

poétikus hangulatu, selymesfényü vizrészletei kiemelkedö alkotások.

Dr.Márffy Oszkár:

Tárlat. A Balatoni Tárcaság Tárlata.
"Képzőművészet" 1926. 1o. sz. 132 l.

Wagner G.

MDK

az anyagban grafikával szerepel

Nemzetk.velencei kiáll. Képzőművészet, 1956.
31.sz. 145. l.

Wagner Géza

Szerepelt a Képzőm.Társ. tav. tárlatán.

N.U.932.IV.24.

Retour Offre

Wagner Géza

Balatoni képeit állitotta ki a Képzőm.Társ. tav. tárlatán.

P.H.932.IV.24.

Wagner Géza

Balatoni képeit állitotta ki a Képzőm.Térs.
tav. tárlatán.

P.H.932.IV.24.

Wagner Géza

Szerepelt a Műcsarnok tav. tárlatán.

8.0.932.IV.24.

Wagner 04-23

Wagner Géza

Szerepelt a Műcsarnok tav. tárlatán.

E.K.932.IV.24.

Denver CM'29

Wágner Géza

festőművész

Országos Magyar Képzőművészeti Társulat kiállítása - Műcsarnokban - képével szerepel.

Esti Kurir 1931.VII.19.

Wágner

festőművész

Téli Tárlat a Műcsarnokban - képével szerepel

tájképpel.

Magyarság 1931. VII. 20.

Wagner Géza.

A Nemzeti Szalon harmadik balatoni kiállítáján pasztelljei szerepelnek, melyek a balatoni jégzajlást, alvadást, kizeljő vihart, naplementét és Badacsony látképét ábrázolják. (említve.)

Pesti Hírlap, 1928. ápr. 1.

Wagner Géza.

a Balatoni Társaság III. kiállítására kitűzött földmivelésügyi minisztérium államdéját „Balatoni halászat" c. művéért ítélte oda (említve.) a zsüri.

Nemzeti Ujság. 1928. ápr. 11.

Wagner Géza.

a Balatoni Társaság kiállítására kitűzött földmívelésügyi miniszterium állandóját „Balatoni halászat" c. képéért ítélte oda a zsüri. (emlékez.)

Magyarság, 1928. ápr. 8.

Wagner Géza.

Müve szerepel a Balatoni Tár-
saság harmadik kiállítá-
sán, a Nemzeti Szalonban.

Pesti Napló, 1924. ápr. 1.

Wágner Géza

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

P H. 1931. IV. 25.

Wagner Géza

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

W. M. 1931. IV. 26.

Wágner Géza MDK

Jégtorlasz a Balatonon, olf.

Műcsarnok 1928/29 téli kiállitás

Wágner Géza

MDK

Jégtorlasz a Balatonon, olf.

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállitás

Wágner Géza MDK

Constantin diadalíve Rómában

Mücsarnok 1929 őszi kiállitás

Wágner Géza MDK

Hegyek alján, olf.

Műcsarnok 1929/30 téli kiállitás

Wágner Géza

MDK

Lejáró a Balatonhoz

Műcsarnok 1929 tavaszi kiállitás

Wágner Géza

MDK

Felhők a Balatonon, olf.

Műcsarnok 1929/30 téli kiállitás

Wágner Géza MDK

Balatoni naplemente, olf.

Mücsarnok 1929/3o téli kiállitás

Wágner Géza

MDK

Rianás a Balatonon, olf.

Műcsarnok 1929/30 téli kiállítás

Wágner Géza MDK

Naplemente a Balatonon, olf.

Mücsarnok 1929 tavaszi kiállitás

Wágner Géza MDK

Fülhők tükre a Balatonon

Mücsarnok 1927 őszi kiállitás

Wágner Géza MDK

Felkelő nap Balaton-Györökön

Mücsarnok 1927 őszi kiállitás

MDK

Wagner Géza

A párisi Notre Dame, akvatinta

Müv. I. 1913. 149 l.

lye : ----------

MDK

Wagner Géza

Conrad Gyula, Károlyi Lajos, Lénárd Imre és Wagner Géza gyüjteményeiből rendezett csoportkiáll. kat. N. Szalon 1918 szept.

Wágner Géza MDK

Késő őszi szőlőhegyek, olf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Wagner Géza MDK

Téli reggel, olf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Wagner Géza

Téli regvel, oit.

Wágner Géza MDK

Kisgarami részlet, pasztell

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Wágner Géza MDK

Isar partja Münchenben, pasztell

Párisi sikátor, pasztell

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Wágner Géza MDK

Döntött erdőrészlet, vizf.

Kovácsműhely, pasztell

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Wágner Géza MDK

A kiáradt Ipoly,

Mücsarnok 1913-14. téli kiállitás

Wágner Géza

Nagypapa bibliát olvas, pasztell

Mücsarnok 191[illegible]. tavaszi tárlat

Wágner Géza MDK

Zajló Duna az Erzsébethidnál, pasztell

Mücsarnok 1915. tavaszi tárlat

Wágner Géza MDK

Parkrészlet, pasztell

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Wágner Géza MDK

Árviz Csalár mellett, pasztell

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

MDK

Wagner Géza

Miterem kiállítások. Nemzeti Ujság 1933. dec. 6.
11.l.

Wágner Géza

MDK

Városligeti részlet, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Wagner Géza

MTK

Téli sétány a Tátrában, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Wágner Géza MDK

A városligeti jégpálya, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Wégner Géza MDK

A vérosligeti tégpálya, ott.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállítás

Wagner Géza

MDK

Ipolymenti fák, olf.

Műcsarnok 1913-[illegible] téli kiállitás

Wagner Géza MDK

Napsütés a Quarnerón, olf.

Műcsarnok 1916. tavaszi tárlat

Wagner Géza

Zólyomi hegyvidék, olf.

Miccarnok 1916. tavaszi tárlat

Wágner Géza

Dunaparti hangulat télen, pasztell

Mücsarnok 1916. tavaszi tárlat

Wágner Géza

MDK

Gölnicvölgyi parasztotthon, pasztell

Mücsarnok 1915-16 téli tárlat

MDK

Wágner Géza

Magányos ház a hegytetőn, olf.

Műcsarnok 1915-16 téli tárlat

Wágner Géza MDK

Vágás szélén, olf.

Mücsarnok 1915-16 téli tárlat

MDK

MDK

Wagner Géza

Téli reggel, of.

Kisgarami részlet, paszt.

KMT. 1913. tav. kiáll. kat. 74.l.

Wágner Géza

Száguldó felhők a Balatonon, pasztell

Műcsarnok 1920. tavaszi kiállitás

Wágner Géza

MDK

Balatoni hangulat, pasztell

Műcsarnok 1920. tavaszi kiállitás

Wágner Géza

MDK

A nemzeti hadsereg bevonulása Budapestre, rézkarc

Műcsarnok 1920. tavaszi kiállitás

Wagner Géza MDK

Naplemente a Balatonon, olf.

Miesarnok 1920. tavaszi kiállítás

Wagner Géza

Naplemente a Balatonon. Mgt.
Alkonyat a Balatonon.

Az 1934.évi tél kiáll.tárgyu.jan.14-
febr.11. Képzőm.Társ.

MDK

Wágner Géza

Hollandi utca, paszt.

Müncheni ablakomból, paszt.

Alkmaari vásár, paszt.

KMT. 1911. tav. kiáll. kat. 44.1.

MDK

Wágner Géza

A cserpataki harangláb, paszt.

Kora reggel a Garamon, paszt.

KMT. 1912/13. téli kiáll. kat. 78.1.

MDK

Wágner Géza

Haarlemi részlet, paszt.

Garampartja, paszt.

KMT. 1912/13. téli kiáll. kat. 78.1.

MDK

Wágner Géza

Garami gyártelep, paszt.

KMT. 1912/13. téli kiáll. kat. 77.l.

Wágner Géza

MDK

Balatoni részlet, pasztell

Cölni részlet, pasztell

Mosoda a Szajnán, szines rajz

Kukorica törők, aqu.

Mücsarnok 1921 gyüjtemónyes csoportkiállitás

Wágner Géza MDK

Battikolt-fakazetta,

Radvánszky-kastélyudvar, pasztell

Napraforgók alatt, aqu.

Kisgarami részlet, aqu.

Mücsarnok 1921. gyüjteményes csoportkiállitás

Wágner Géza MDK

Nyárfák a Balaton mellett, aqu.

Könkusztatás a felvidéken, pasztell

Birkaakol előtt, aqu.

Técsői részlet, pasztell

Műcsarnok 1921. gyűjteményes csoportkiállitás

Wágner Géza

MDK

Festőnők a Duna partján, aqu.

Virágos kerti részlet, pasztell

Pihenő tehenek a Balaton mellett, aqu.

Londoni hajók, pasztell

Műcsarnok 1921. gyűjteményes csoportkiállítás

Wágner Géza MDK

Esteledik , pasztell

Árvizes réten, rézkarc

Ezüstös felhők a Balatonon, pasztell

Hágai részlet, lino

Miccsornok 1921. gyüjteményes csoportkiállitás

Wágner Géza MDK

Tengeri halászhajó, rajz

Részlet a Balatonról, pasztell

Párisi hid, rézkarc

Naplementi égbolt a Balatonon, pasztell

Mücsarnok 1921. gyüjteményes csoportkiállitás

Wágner Géza

MDK

Hollandi házak, szines rajz

Balatoni felhők, pasztell

Tengerpart, rézkarc

Radvánszky udvar, lino

Műcsarnok 1921. gyüjteményes csoportkiállitás

Wágner Géza

Balatoni hangulat, aquatinta

Besztercebányai részlet, lino

Park, aqu.

Vaspánt készitők, pasztell

Mücsarnok 1921. gyüjteményes csoportkiállitás

Wágner Géza

MDK

Interieur, olf.

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

Wagner Géza MDK

Jégzajlás a Gellérthegy alatt, olf.

Műcsarnok 1918-19 téli kiállitás

Wagner Géza MBK

Erzsébet tér, vizf.

Mücsarnok 1918-19 téli kiállitás

Wágner Géza

Budapest, vizf.

Műcsarnok 1918-19 téli kiállitás

Wágner Géza MDK

Müncheni házak, pasztell

Műcsarnok 1921 gyüjteményes csoportkiállitás

Wágner Géza MDK

Besztercebányai templom, pasztell

Szelcei részlet, pasztell

Hollandi vásár, pasztell

Vasgyári részlet, interieur, pasztell

Műcsarnok 1921 gyüjteményes csoportkiállitás

Wágner Géza MDK

Vásárcsarnok előtt, pasztell

Schiedami részlet, lino

Kerti részlet, aqu.

Reggel, aqu.

Mücsarnok 1921 gyüjteményes csoportkiállitás

Wágner Géza MDK

A Rajna menén, vernimou

Brüggei részlet, pasztell

Mücsarnok 1921 gyüjteményes csoportkiállitás

Wágner Géza MDK

Felvidéki falurészlet, aqu.

Készülő vihar a Balatonon, pasztell

Részlet a gyömbéri havasról, pasztell

Londoni vasuti hid, pasztell

Micsarnok 1921 gyüjteményes csoportkiállitás

Wágner Géza MDK

Balatoni hangulat, pasztell

Játszó gyermekek, pasztell

Házsor, aqu. állami dijat nyert

Vihart jelző felhő a Balatonon, pasztell

Mücsarnok 1921 gyüjteményes csoportkiállitás

Wágner Géza

MDK

Mária Nosztrai templom belseje, aqu.

Naplemente a Balatonon, pasztell

Kilátás a Gellérthegyről, vizf.

Öreg füzfák, rézkarc

Mücsarnok 1921 gyüjteményes csoportkiállitás

Wágner Géza MDK

Szelcei részlet, lino

Zólyomi patak mentén, rézkarc

Vizi malom, lino

Este a Balatonon, pasztell

Műcsarnok 1921 gyűjteményes csoportkiállitás

Wágner Géza

MDK

Tabáni részlet,rajz

A Gellért hegy alatt, aqu.

Hoorni utca részlet, szines rajz

Naplemente a Balatonon, pasztell

Mücsarnok 1921 gyüjteményes csoportkiállitás

Wágner Géza MDK

Schiedami részlet, tollr.

A magas Tátra télen, rézkarc

Tabáni részlet, lino

Dunapart télen, rézkarc

Mücsarnok 1921 gyüjteményes csoportkiállitás

Wágner Géza MDK

Cserpataki részlet, kino

Ferenc József hidfő, aqu.

Fenyves erdő télen, pasztell

Ferenc József hidfő, aqu.

Mücsarnok 1921 gyüjteményes csoportkiállitás

Wágner Géza

MDK

Halászbárkák télen, pasztell

Szénaboglya, aqu.

Csónakázók, pasztell

Este a Themse partján, pasztell

Micsarnok 1921 gyüjteményes csoportkiállitás

Wágner Géza MDK

Virágos rét, aqu.

Borulás a Balatonon, pasztell

Kártyázó nő, pasztell

Balatoni hangulat Világoson, pasztell

Micsornok 1921 gyűjteményes csoportkiállítás

Wágner Géza MDK

Napraforgók, aqu.

Urca kép a várból, rajz

Utca kép a Tabánból

Utca kép a várból

Mücsarnok 1921 gyüjteményes csoportkiállitás

Wágner Géza MDK

Rotterdami részlet, pasztell

Besztercebányai részlet, lino

Balatoni habok, pasztell

Selcei utcarészlet, aqu.

Műcsarnok 1921 gyüjteményes csoportkiállitás

Wágner Géza MDK

Fenyves erdő mélye

Balatoni hangulat, pasztell

Zsupos ház, akvatinta

A párisi Notre Dami, akvatinta

Fiam, pasztell

Mücsarnok 1921 gyüjtőnényes csoportkiállitás

.Wágner Géza MDK

Schiedami részlet, aqu.

Besztercebányai részlet, pasztell

Tanulmányfej, pasztell

Részlet a müncheni Au-ból, lino

Micsarnok 1921 gyüjtemónyes csoportkiállitás

Wágner Géza MDK

Francia kőfaragók, tollr.

Hollandi fürésztelep, rajz

Técsői kazlak, pasztell

Aranyhid a Balatonon, pasztell

Mücsarnok 1921 gyüjteményes csoportkiállitás

Wágner Géza MDK

Gyömbéri virágos hegyoldal, pasztell

Bajor faluvége, szines rajz

Téli napsütés, pasztell

Kumuluszok a Balatonon, pasztell

Mücsarnok 1921 gyüjteményes csoportkiállitás

Wágner Géza MDK

Kert, aqu.

Máramarosi tipus, pasztell

Ragyogó naplemente a Balatonon

Napraforgó virágok, aqu.

Mücsarnok 1921 gyüjteményes csoportkiállitás

Wágner Géza MDK

Interieur, olf.

Mücsarnok 1919-2o téli tárlat

MDK

Wagner Géza

Részlet Au-ból, paszt.

Isar mentén, paszt.

Képzőm. Társ. 1909. tav. kiáll. kat. 41.l.

MDK

Wagner Géza

Müncheni pályaudvar, paszt.

Müncheni udvar, paszt.

Képzőm. Társ. 1909. tav. kiáll. kat. 41.l.

MDK

Wágner Géza

Csür, szénrajz , repr.

Müvészet 1914. 396.l.

MDK

Wágner Géza

A budai Szt. Anna templom, r epr.

Müvészet 1918. 35.l.

MDK

Wágner Géza

Wagner Géza balatoni képei. Ujság 1935. jun. 13.

Wágner Géza

MDK

Részlet Capriból, pasztell

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállitás

MDK

Wagner Géza

Nagyapa bibliát olvas

Tavaszi hangulat

Gyöngyössy Nándor: A mai magyar művészet. Bp. 1916. 19.l.

M Ű V É S Z E T
IX.évf.1910.
56.l.

Péczely

W a g n e r G é z a :

Falusi utca

Szénrajz

Wágner Géza MDK

Rianás a Balatonon, olf.

Balatoni fenyves, olf.

Mücsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Wágner Géza MDK

Alpesi hegyvidék, olf.

Mücsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

MDK

Wagner

Nagy S.: Részlet Körösfői Kriesch Aladár életrajzából. Céhbeliek jub. kiáll. kat. N.Szal. 1934. jan.

Wágner Géza

Az Egyetemi-templom, olf.

Műcsarnok 1931 tavaszi kiállitás

Wágner Géza

Naplemente a Balatonon, olf.

Műcsarnok 1931 tavaszi kiállítás

Wágner Géza

Balatoni halászok, pasztell

Műcsarnok 1931 tavaszi kiállítás

Wágner Géza

Balatonparti fenyves télen, olf.

Műcsarnok 1931 Művészcsoportok kiállitása

Wágner Géza MDK

Aratáskor, pasztell

Mücsarnok 1931 Müvészcsoportok Kiállitása

Wágner Géza MDK

Bazina utca, rézkarc

Pozsonyi utca, rézkarc

Műcsarnok 1905. tavaszi nemzetközi kiáll.

Wágner Géza MDK

I. Szentgyörgy. II.Szajnaparti részlet a Notre Dame felé, rézkarcok

Műcsarnok 1905. tavaszi nemzetközi kiáll.

Wágner Géza MDK

Gölnicparti rom, rézkarc

Gömörvidéke részlet, rézkarc

Műcsarnok 1905. tavaszi nemzetközi kiáll.

Wágner Géza MDK

Pont de l'Alma Párisban, rézkarc

A sztracenai temetőről, rézkarc

Cigánytanya Gölnicpartján, rézkarc

Vágás szélén, rézkarc

Műcsarnok 1905/6. téli kiáll.

Wagner Géza

Havas mező, pasztell

Műcsarnok 1908. tavaszi kiáll.

MDK

Wagner Géza

Müncheni pályaudvar.Pastel.
Müncheni udvar. Pastel.
Részlet Au-ból. Pastel.
Isar mentén. Pastel.
Téli napsütés. Pastel.

Műcsarnok, 1909.tav.kiáll. 41.l.

MDK

Wágner Géza

Kanizsai kunyhó, rézk.

Müncheni viskó, rézk.

Régi kastély-kunyhó, szinezett rézk.

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll. kat. 51.l.

Wagner Géza MDK

Nyesett füzes, pasztell

Mücsarnok 1908. tavaszi kiáll.

Wagner Géza

BAKOSS TIBOR.

533 Régi porcellánok. Vízf. Eladó.

534 Almafák alatt. Vízf. Eladó.

VÁMOSSYNÉ ELEŐD C.

535 K. B. úrnő arcképe. Vízf. Magánt.

536 Sütkérezés. Vízf. Eladó.

FABINY E.

537 Csendélet. Pastell. Eladó.

BOEMM KLÁRA.

538 Narancsok. Vízf. Eladó.

WAGNER GÉZA.

539 Téli reggel. Olajf. Eladó.

OLEJNIK JANKA.

540 Portrait. Pastell. Magánt.

WÁGNER GÉZA.

541 Kisgarami részlet. Pastell. Eladó.

BÁRÓ NYÁRY ALBERT.

542 Műteremrészlet. Vízf. Eladó.

GARZÓ BERTHOLD.

543 Tél a Nagykörúton. Vízf. Eladó.

544 Nagykőrút eső után. Vízf. Eladó.

BÉR DEZSŐ.

545 Mater dolorosa. Rajz. Eladó.

SZIRMAI ANTAL.

546 Szőllőcsendélet. Pastell. Eladó.

OLGYAI VIKTOR.

547 Az erdő kapuja. Temperafestmény. Eladó.

E. ILLÉS ALADÁRNÉ KARÁDI ETELKA.

548 Arcképtanulmány. Pastell. Eladó.

KMT 1913. Tav. Kiáll

KEMÉNY NÁNDOR.
520 Csendélet. Olajf. Eladó.

TELKESSY VALÉR.
521 Festőnő. Olajf. Eladó.

BÁNSÁGHI VINCE.
522 Helemba télen. Olajf. Eladó.

DOBAI SZÉKELY ANDOR.
523 A Sashegy esőben. Olajf. Eladó

BEDNÁR JÁNOS.
524 Műteremsarok. Olajf. Eladó.

PAPP LAJOS.
525 Festőiskola kertjében. Olajf. Eladó.

BEDNÁR JÁNOS.
526 Tengerparton. Olajf. Eladó.

FERENCZY VALÉR.
527 Tenniszezés. Olajf. Eladó.

BEDNÁR JÁNOS.
*528 Pierrot. Olajf. Eladó.

TIPARY DEZSŐ.
529 Almaszüret. Olajf. Eladó.

XV. TEREM.

KOSZKOL JENŐ.
530 Malom. Vízf. Eladó.

EGYED KÁLMÁN.
531 Interieur. Olajf. Eladó.

BERKES ANTAL.
532 Ujpesti piac. Temperafestm. Eladó.

MDK

Wágner Géza, festö

Kizárolag balatoni tájképeket állitott ki.
Részben pasztell, részben olajfestmények.
Lirikus müvészet.

Budai Szépmüvészeti Társulat./Pálffy-tér./ - Képkiállitások. B.H.1933 dec.8. 12.1.

Wágner Géza

Nemzeti Szalon téli tárlatán pasztelljeivel szerepelt.

EK-932-T.1.

Wagner Géza

Műcsarnok kiállításain. "Nyolcvan esztendő magyar képzőművészete" neve szerepelt.

PH.932.II.20.

Wagner Géza

Alkotása, a szfőv.műgyüjteményének kiáll.-án
a Műcsarnokban.

N.U.932.VI.17.

Wagner Géza

Wagner Géza

festőművész

A Balatoni Társaság matinéján - a Müterem Képzőművészeti Kiállitások Kossuth Lajos utcai helyiségében - a Balaton festészetéről beszél.

Pesti Napló
1935.XII.15.

Wagner Géza

festőművész

A Balatoni Társaság képzőművészeti kiállitása - kiváló festményével szerepel.

Budapesti Hirlap
1935.XII.8.

Wagner Géza

festőművész

A Balatoni Társaság képzőművészeti kiállitása - a Mű-
teremben - képével szerepel.

Pesti Napló
1935.XII.8.

Wagner Géza
festőművész

A Balatoni Társaság képkiállitása - a Műterem helyiségében - képével szerepel.
Finom szinskáláju pasztellek.

Budapesti Hirlap
1936.VII.5.

Wágner Géza

Szerepelt a dűcsarnok Őszi tárlatán.

P H 1926. X. 24.

M.D.K.

Wagner Géza,festőművész

Az 1903-as győri képkiállitáson szerepelt.A Balaton festője.1879-1937.

Csatkai Endre:"Győr város kultúrképe."Az 1903-as képkiállitás.236.o.

Arrabona,8,A Győri Múz.Évkönyve.Győr.1966.Antus János Múz.

Wagner Géza festőművész

A Fészek Klub kiállítási termében *Wagner* Géza mutatja be legújabb balatoni képeit és kerámiáit.

Magyarország 1931.III.8.

ács Szalon

as-utca 29. I. 53.

XVI.

arkos György
ámépitészeti és
klámgrafikai
kiállitása

931. III 1–15.

meghivó: jött.

Wagner Ferenc

festő

l

Közlezrkiáll

1458 l

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

WAGNER Ferenc

(szarka)/SZarka Ferenc/: Wagner Ferenc. =
Fótóművészet, XXXIII.évf.3/4.sz.1990 65.p. ill.E

megértéséhez legelőszö
Mellettük két nőalak t
leség, Gizella, és a b
ány, Piroska vagy Irén

Az idő, a XI. száza
keretbe fogja össze, á
közös vonás miatt még
zet a nagy események,
találkozás, a megtérés
az államalapitás egyhá
világi főszereplők ker
mint az előzőkben is,
tulajdonság, ami a ter
remtő vonásait. S mind
ténelem nagyon is evil

A PÁRISI NÔTRE DAME
WAGNER GÉZA AKVATINTÁJA

Wagner Géza

K

Műv. I.
1913. 147. l.

Klinger, hogy a kereszt formáját és a Golgotát a lehető objektiv igazságban rekonstruálja, — sok hát az út, de vajjon melyik az igazi?

Ezzel a tradicióval terhesen fogott Fadrusz feszületéhez. Az ő lelkében élt a hit, az élő hit, mely azért Renan kortársában vakbuzgósággá nem válhatott. Krisztusban „a legnagyobb reformátort, a legnagyobb államférfit, a legnemesebb embert" látta, de aki „az istenség fogalmának oly teljesen megfelelt",[1] mert hitt benne s nyomorban telt ifjúkora vallásos élményei mind hozzáfűződtenek. S megértették őt... a szenvedők.

... Szemző eső permetezett, mikor egy őszi vasárnap délelőtt, a pozsonyi virágvölgyi templomban oda állottam a kereszt elé. Szürke, tompa fény hullott alá. A mise éppen véget ért, a templom kiürült, egyedül maradtam. A nagy hajóra mélységes csend borult, csak titokzatos, suttogó hangok hallatszottak. Egyedül maradtam a kereszttel. Lelkemben lezajlott viharok ébredeztek. És jött egy szegény munkásember. Jött áhítatosan, lassú, halk léptekkel a kereszt elé. Megállott előtte és nézte, nézte, a sovány, az életküzdelemben kimerült testet, a kiaszott lábakkal, a kiálló bordákkal, a kidudorodó mellkas csontjaival, a jobbra dőlt, vállai közé süllyedt töviskoszorúzott arcot, amelyről elszállott a lélek, megnyugodott a fájdalom keserve az ajkak körül, szempillái kimerülten csukódtak be, örök álom borult minden tagjára. Ott állott a szegény ember, a maga életének tükörét szemlélve, Teste megremegett. Az istenember szenvedő testében a maga fájdalmai lelkét megrendítették és zokogva dőlt le elibe imádkozni!... „Aki Istenét szenvedni látja, könnyebben elviseli a maga szenvedéseit... Hogy igazán, egész szívből szerethessünk, szenvednünk kell. A részvét a szeretet legnagyobb szentsége, talán maga a szeretet."[2] Ez volt Fadrusz alapgondolata, Heine szavaira gondolt, Heinéra, kit úgy szeretett, s akinek szavában a maga multjának hangulata átviharzott. A szenvedést fejezte ki. De nem a szenvedés közvetlen, érzéki képeivel, a vér és kín, a tetemszerűség és feloszlás lealázó borzalmaival fejezte ki a szenvedést, csak hatásában mutatta be, mint azt az antik felfogás hirdette, ahol a halál a művészetben megnemesülve ábrázoltatik és a tetem, ha már el is vesztette erejét, de megőrizte teljességét, rugalmasságát és harmóniáját. De kifejezett még egyet, az elviselt fájdalmak és kínok emlékét, egy fájdalmasan kínos vonásban, mely remegni látszik az ajkak körül... Ez a felfogás a korareneszánsz abstrakt Krisztus típusához áll legközelebb, mely nem kificamodott testet, mint a gót, nem izmos atlétát, mint a barock, nem az átélt halálküzdelmet ábrázolja, fölös részletek halmozásával, a bőrerek kifaragásával, mint némely spanyolok, Fadrusz Brunelleschi átszellemesítéséhez áll közel, ahol a nyulánk formák mellett az érzés viselője az arckifejezés s nem a testen átfutó érzéstúltengést mutató kihajlással, mint a gót művészet, de nem is hullámzó vagy merev ritmussal, mint a reneszánsz mesterei, hanem a közvetlen, minden formát egybefogó egységgel fejezte ki intenzív érzéseit.

Az a hamis vád hangzott fel ellene (s emiatt nem faragták ki a Szent István-templom számára), hogy túlemberi. A testformák realitását értették? De ami az istenemberben isteni: kifejezésre jut itt az is, az arc szelídségében, a formák végtelen nyugalmában, az egészen uralkodó ritmus nemességében, mely a tradiciós formák között is új akcentussal jutott szóhoz. Aki a műalkotásban a pozitiv értékeket keresi — talál itt ilyet is. Mindent persze meg nem kaphat. A tengert sem lehet vederrel kimeríteni. De aki veder nélkül kísérli meg, nem kap egy csöpp vizet sem.

V.

Menjünk formafejlődésének vizsgálatában tovább.

Mária Teréziában nemcsak nagy szellemi, de nagy kivitelbeli feladat elé is került. Képzelete sietett segítségére: hódolást ábrázol a magyar királynő előtt. Ez a kép jelent meg előtte egyszerre, s látta az ifjú királynőt lován, amint két oldalt állt előtte a hűséget felajánló mágnás és a védő köznemes, az egész nem-

[1] Göröngy: Fragmente aus einem Künstlerleben. Fadrusz levele p. 120. A levél hiteles.

[2] Heine: Reisebilder IV. 393.

NÉVJEGY

WAGNER FERENC

Autodidakta módon tanulta ki a fényképezést; bújta a könyveket, a szaksajtót, tanfolyamokra iratkozott be. Szűnni nem akaró képéhség gyötri, hetente jár a Madomba a könyvtárat kiolvasni, és átlapozni a — sajnos egyre fogyatkozó — külföldi szaksajtót. Gyűjti a könyveket, albumokat is. A képből soha nem elég, állítja. Hogy szeret-e egyáltalán fotózni, ki tudja? De egy állandó belső késztetés rákényszeríti, hogy gépet vegyen a kezébe.

1951-ben Nagycenken született. Műszerésznek tanult, ma is az a szakmája. A fényképezéssel 1981-ben került kapcsolatba, bejárogatott a soproni fotóklubba. Először inkább a technika érdekelte, aztán egyre jobban — ma már kizárólag — a kép. Pályázatokon vett részt, és díjakat nyert.

Kezdetben „mindenevő" volt, aztán úgy három éve megpróbálkozott az akttal. Akkoriban az aktfotó még nem volt olyan nagy divat — hozza fel „mentségére". A téma azóta sem engedi el, talán egész életében aktokat fog fényképezni.

Elérhetetlennek tűnő példaképe Saudek, egyébként David Hamiltonon „nőtt fel". Eleinte maga is romantikusabb, „hamiltonos" fotókat csinált.

Baráti unszolásra adta be felvételi kérelmét a szövetségbe, másodszorra vették fel a fotóművészek sorába. Örül neki, rangnak tartja.

Fájlalja, hogy a hazai pályázatoknak egyre kisebb a varázsa, a jelentősége, inkább ő is külföldre küldi a képeit. Hasonlóan Szamódy Zsolthoz, a diósgyőriekkel együtt, hogy a költségeket így megosszák. A fényképezés egyre drágább, fotóművészetet szabad időben művelni egyre nehezebb. Talán művelné az igényes alkalmazott fotográfiát is, de nem tudja, hogyan kezdjen hozzá. Csak remélhetjük, hogy egyszer a potenciális megrendelők is meglátják benne a potenciális reklámfotóst.

(Szarka)

WAGNER FERENC FELVÉTELE

WAGNER Ferenc

Fotóművészet 1990/3-4.

Wagner Ferencné

1895/96 – 1896/97, 1896/7 II – 1898/99. D. É. J.

Ferkèpzomfoiskèvk

947. 1.

ekben a történelmi órákban. Fegyvertársam a le=
liklós, aki félországot hódított meg a nemzeti nép=
gyvertársam minden jóérzésű ember, aki rendet,
t és kalandmentes külpolitikát akar.
mhez, jóakaróimhoz. Szeretettel hivom őket, csat=
z. Én becsületes iparkodással szolgáltam minden
iájáért, küzdöttem a panamák ellen és segitettem
tem tehát a főváros közönségétől, hogy segitsen
.

me és bizalom fűz hozzám: **ne irjon alá senki=
m nem jönnek olyan ajánlási ivvel, melyen
zerepel.**

a sorsdöntő választások előestéjén

Payr Hugó.

Wagner Ferenc né

vil Bpest 1868-

1896/97 III é rajstjel

Magna Curia, dévai V.221

Wagner Ferencné

szül. Bpest 1868 Rk

4 polg.

1895/96 róm. ostat.

Marcus Aurelius V. 264.

Wagner Ferenc 1

Wagner Ferenc, építész, szül. 1860 márc. 28-án Budapesten, 1883 okt.-től 1885 júl.-ig az építészeti szakosztályban Fr. Schmidt tanítványa volt.

Fleischer Béla

94. l.

920. Károly Lajos főherczeg.

Vállon alól, balra fordul,
lon. Balfelől elválasztott haja kiss
széles, kabátja kettős elejü. Jelzés

Gypszdombormű, méretei 10:
Vétetett Incze Kálmánné sz.
ronán (683/91).
Készitette: N. Schrödl.
Elszámoltatott 1902: II. 2
Az elszámolást elfogadta a
irat. (720/902)

Az 1901. évi belépti díjakból

WAGNER Ferenc építész

VÁRADY József: Tiszántúl református templomai. I-II. köt. Debrecen [Sajószentpéter] : Borsodi Református Egyházmegye, 1991
43.p. és ill.

Tervei szerint épült 1907-1912 között
a békéscsabai ref.templom

MDK

Wagner Frigyes

Münchenből kilenc vizfestményt küldött a Műcsarnok tárlatára.

Fővárosi Lapok 1875. 203.l. I.félév.

M. D. K.

WAGNER Frigyes József (Szakeres)
arckép festő

1793 Vitray József arcképe
1794 előtt Rhédey Jánosné, Bánffy
Györgyi és Pál arcképe
1796 József nádor arcképe
1797 Dugonics András arcképe

/

KALEPAGI

M.D.K

WAGNER Frigyes József arcképfestő

1798 Terstyánszky Dániel arcképe

1800 Angermeyer József és neje arcképe

Wesselényi Miklós arcképe

Garas XVIII. ny. 138, 148, 261. l

Wagner Géza

Nemzeti Szalon téli tárlatán neve szerepelt.

M.932.T.1.

M.D.K.

WAGNER Fritz

1922-ben Nagybányán dolgozott a hobod-iskolában

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954. 335.1.

M.D.K.

Wagner Frigyes

pénzélgyártó

Kassa 1559

l.

Arch. Ert.

1912. 271. l.

Wagner Frigyes

pancélgyártó

XVI. n.

lásd

okv

s Kem s

273. l.

IRTA

WOLLANKA JÓZSEF

BUDAPEST

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

1912.

Wagner Franz Julius
becsi pasztellfestő

Lásd okr.

Biró Bonch
213. 8.

Kazinczy Erdélyi
levelei.

Átutalva

P	f		

itett / mm	Díj-szabási osztály	Díjtétel 100 kg	Az átvevőtől beszedendő			
			P	f		

Wagner Franz Julius

Báró Bánffy Pál arch.
Lemezpapír, pasztell.
Jelzése = Wagner
Bonchida

Bíró Bonch
199. l.

Báró Bánffy Pálné
felesuthi Gányi Erzsébet
Lemezpapír, pasztell. Jel-
zése Wagner Repr.
u. o. Bonchida

| | | |

Wagner Franz Julius

Gróf Bánffy György tábornok. Lemezpapír, pastell. Jelzése: „Wagner Repr. 1790-es évek Bonchida Bíró Bonch 197.1-

| | | |

Wagner, Franz Julius

Gróf Rhédey János
arcképe. Lemezpapír, pas-
tell, 1794 előtti időből.

Gróf Rhédey Jánosné
gróf Bánffy Anna Mária
arcképe. Lemezpapír,
pastell, Jelzése „Wagner"
1794 előtt.

Bonchida.

Bíró Bonch. 196. l.

A m. kir. József Nádor Műegyetem Diákjóléti Irodájának k

öndíjban részesült																		A	B	C	D	Félingyenes vacsora-segélyben részesült			
közszolgálati													Állami					kedvezményes menzasegélyben részesült							
	200	180	160	155	150	140	135	120	110	100	90	50	150	125	100	75	50						500	200	180
	16					1				9															
	4	2			10			11	1	2	2														
2	6		3	1			1			7		2	1	1	1	1	14								1
	21									9															
																		176	287						
																		202	260					1	

Wagner Franz Julius

Iktári gróf Bethlen
Sámuel arck.
Papír, pastell. Jel-
zése nincs. Festé-
-smüve az 1790-es
évekből.
Bánffy-palota
Bpest.

Bíró Bonch

206-l.

Iktári gróf Bethlen
Sámuelné Simén
Klára arck. Papír, pas-
tell. Jelzése nincs, festő-
műve az 1790-es évekből

az esetleges vám- és adóhivatali vagy rendőri kezelés iránt; az illető kísérő-tek és ólomzárak megjelölése. **Egyéb törvényileg vagy szabályzatilag megszabott tkozatok.**

vasuti hivatalos megállapitását a
orgyár r. t. ipartelepén kivánjuk.

Selypi Cukorgyár Részvénytársaság
megbizásából

---

répaátvevő

leg-bélyegző.

A **rendeltetési** állomás bélyegzője.

Wagner Franz Julius

bécsi festő

l.

Biró Erdmüv

156. l.

Csak a legkiemelkedőbb példákat idézzük a *Phaedra szarkofágot*, melynek ülő női alakja nyomán valószínűleg a pisai szószék *Három királyok imádásá*-nak Máriáját alkotta a művész. A «*Bemutatás*» jelenetének méltóságteljes Szent Józsefje egy ugyancsak Pisában lévő görög váza-domborművel rokon. Máshelyütt József feje Piero della Vigna előbb említett mellképéhez áll közel, ami közös antik mintaképekre utal. «Jézus születésé»-nek fekvő Máriája egy Firenzében lévő etruszk sírfigura tartását és motívumát idézi. Általában Mária fejének, fátylának alakítása a római Museo *Chiaramonti* fekvő nőalakjával rokon, ugyanazzal az alakkal, melyre már a reimsi *Visitatió*val kapcsolatban is utaltunk. Később a sienai szószéken a meztelen női test ábrázolásánál (13. kép) nyúl vissza antik szarkofág-plasztikához, amit közvetlenül Sienában is megtalálhatott, hisz' ma is a Museo dell'Opera del' Duomo-ban álló szarkofá-

Wagner Julius

Franz

bécsi festő

l. Biró Erdkast

98. P

M.N.K.

Wagner Frantz,lakatosm.

Pesten dolgozott.Szül.Bayern. Pesten polgárjogot nyert.1743.XI.12. 248.o.

Tamesváry Ferenc: Lakatosipari érdekességek a Magyar Nemzeti Múzeum gyüjteményében. 257.o.

Folia Archaeologica.XVII.1965.Bpest.Múzeumi Ismeretterjesztő Központ.Bp.

Wagner Frigyes József

Rózsa Gy. József Frigyes Wagner pastelliste en Hongrie/AHA.XI.1964.3#4.p.303-321

Művészet és f el világosodás Akadémia Kiadó 1978
Zádor Anna:A felvilágosodáskori művészet kutatásá-
ne k kérdése 13 oldal.

WAGNER Fudenz szabómester. 1783 körül a trinitáriusok számára készit liturgikus ruhákat.
/OL/

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Wagner G.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;

beiratkozás éve 1903.

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarns 1800 bis 1945. Ungarn Jahrbuch, Mainz, 1970 10 1 , 149 1

WAGNER GABRIEL, textilfestőmester

A soproni céh már 1850 körül a környező helységek mestereit is kezdte felvenni sorába.1851-ben már "Haupt-Lade",főcéhnek nevezték magukat.1850-72 közt 14 helység 22 mesterét vették fel.-A céhhez tartozó mesterek:

28.- Wagner Gabriel, Kőhalom 1873.

101.old. 66.jegyz

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A Textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz.Évkönyve, 16. Győr , 1974.

M.D.L.

Wagner Géza, budapesti építész

másodízr díjat nyert
a kaposvári törvényszéki
palota tervpályázatain.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1903. XXIV. évf.
máj. 13. sz. 10. old.

Wagner Géza

— **Meghalt Wagner Géza festőművész, a dinnyési gépkocsiszerencsétlenség második áldozata.** Megirta a Pesti Hirlap, hogy az elmult héten Dinnyés község határában gépkocsiszerencsétlenség történt, amelynek egyik áldozata *Dömötör Lajos* budapesti gyógyszerész a helyszinen meghalt, a másikat pedig, *Wagner Géza* festőművészt, sulyos sérülésekkel a székesfehérvári kórházba szállitották. Néhány napig ugy látszott, hogy a sulyosan sebesült festőművészt sikerül megmenteni az életnek, de Wagner Géza hétfőn reggelre meghalt. Wagner Géza nevét mindenki ismerte, aki valaha megfordult budapesti vagy vidéki kiállitásokon. Rajongója, valósággal szerelmese volt a Balatonnak és a bámulatos termékenységü festőművész a balatoni tájak megszámlálhatatlan sorát festette meg. Szelid, költői lelkével igen finom festői hatásokkal tudta megszólaltatni a Balaton örökké változó szinjátékát és sohasem is tartott igényt többre, mint arra, hogy elismerjék benne a Balaton finom és hangulatos lelkü festőpoétáját. Ez sikerült is neki, mert hiszen a közönség körében igen népszerü volt, szivesen vásárolták képeit és számos kiállitáson dijakat is kapott. Wagner Gézát, aki hatvanegyéves volt, Gabáta-pusztán temetik el, a Balaton mellett, amelynek hullámsuhogásában tovább álmodhatja álmait a magyar tengerről, amelyet annyira szeretett.

Pesti Hirlap
1939. jún. 20.

BUCHHANDLUNG UND ANTIQUARIAT

FISCHER SÁNDOR

KÖNYVKERESKEDÉSE ÉS ANTIKVÁRIUMA

BUDAPEST

V., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 58. SZ.

TELEFON: 120–105.

Nagyságos

Dr Szentiványi Gyula

úmnak

Bpest

IX. Högyes Endre-u 10

MDK

Wagner Géza festőművész

Dinnyés község határában autóbaleset áldozata lett.

Cikk: In memoriam...

Művészet, 1939. IV.évf. 27.sz. 82.lap

MDK

zólyomi Wagner Géza dr.

A Műcsarnok új vezetősége. Művészet, 1910. 177 l.

Wagner Géra
festő

Révai XXI. 844. l

Wagner Géza

Szefeltlex. 240. l.

Életrajz böven, arch.

u. o. 1124. l.

beli magyar müvész szinvonalának.
bécsi akadémia modorosságát és ür
gét azonban ügyesen rejtette el a
diszes ruhák,pompás fegyverek s p
tikus pózok alá.[illegible]
[illegible] Müpártol
zönségünk ekkor még nem annyira a
kvalitását,mint külső formáit, a
a "történeti hüséget" nézte,s a mi
alkotásban elsősorban eseményszeri
dalmi tartalmat keresett,ami viszo
jellemző vonása nemcsak a magyar,
általában az európai kispolgári tá
dalomnak.Balás Piri László kultur
neti értékét emeli ki,bár kissé tu
csüli,s megállapitja,hogy grafikár
nagy hatással volt.Ezt a hatást mi
csak jelentéktelenebb ujság- és fo
irat-illusztrátoroknál látjuk,

Wagner Géza

— **Kitüntetett művészek.** A Balatoni Társaság által a Nemzeti Munkahét keretében rendezett balatoni képkiállításon a TESz a következő művészeket tüntette ki: a TESz aranyérmét kapta *Wágner Géza* festőművész „Szeles naplemente a Balatonon" című festményével. Ezüstérmet nyertek: *Idrányi Tibor* „Hajnalodik a Balatonon" és *Izeri Izsák Gyuláné* sz. *Renner Stefánia* „Vihar a Balatonon" c. festményeikkel. Bronzérmet kaptak *Halasy-Horváth István* „Est Szárszónál", *R. Barabás Gizella* „Kilátás Zamárdiból a tihanyi révbe" és nagyenyedi *Jeney Zoltán* „Szemesi parton" c. festményeikkel Oklevéllel tüntették ki *Kosztolányi Gusztáv Zoltán, Diósy Antal, Sz. Lám Ilona*, dr. *B. Lengyel Ervinné szül. b Nógrády M. és Jobbágyi Gaiger Miklós* művészeket. A Balatoni Társaság oklevelét nyerték: *Wágner Sándor Pál, Elekes Móric, Tóbis Ilonka, Havalda Endre.* A kiállitás október 25-ig még megtekinthető az Uj Szalonban (Kossuth Lajos-utca 12.)

P.H.934.X.23.

Wagner Géza

1926 december 19, vasárnap

* **Művészeti kiállitás.** Szemet-lelket gyönyörködtető kiállitás nyilt meg a napokban a Károlyi-palota termeiben *Wagner* Géza festőművész képeiből. A kiállitást *Rákosi* Jenő nyitotta meg, majd parázs kis koncertet rögtönöztek a jelenlévő művészek: *Somló* Emma, a Nemzeti Szinház művésznője, *Schindler* Marianne dr., az ismert nevü zongoramüvésznő és *Pilinszky* Zsigmond, az Operaház müvésze, *Kenessey* Dezső, az ismert fiatal komponista.

Pesti Napló 1926 XII. 19

Wagner Géza

szerepelt az V. balatoni kiállításon.

M. 1933. V. 9.

Wagner Géza

Szerepelt az V. balatoni kiállításon.

NM 1933 V. 9

Wagner Géza

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.
Balatoni táj.

Pesti Hirlap
1934.I 17.

Wagner Géza

festőművész

Téli Kiállitás - Mücsarnokban - képével szerepel.

Esti Kurir
1934.I.14.

Wagner Géza

VM 1935. VI. 14.

Wagner Géza gyüjteményes kiállitása

A *Műterem* helyiségeiben állitotta ki legujabb képeit *Wagner* Géza, a *Balatoni Társaság* művésztagja. A képek tárgya kizárólag a Balaton. *Wagner* Géza művészetét már gyakran méltattuk előző szereplései alkalmával. Azóta is megmaradt a magyar tenger hódoló tisztelőjének. Művészetének egyetlen célja a Balaton szépségeinek kifürkészhetetlen gazdagságát vászonra vinni. Technikai felkészültsége, különösen a pasztellel való bánásmódja tökéletesnek mondható. Érzéseit mindenkor alárendeli a hatalmas viztükör megigéző benyomásainak. Meglátásai sokszor ismétlődnek az egyes képeken. Ezek az ismétlések teszik unalmassá művészetét. A fölvetett problémákat már régen megoldotta, ujabb képein fölhigitva kapjuk azokat. A friss szemléletet elsorvasztja technikájának begyakorlottsága. *(B. P. L.)*

Wagner Géza

— **Wagner Géza balatoni képei.** Wagner Géza régi szerelmese a Balatonnak. Évtizedek óta majd minden nagyobb kiállításon találkozunk pasztelleivel és olajfestményeivel, melyeken a Balaton légkörének és vizének sajátos fény- és szinjelenségeit igyekszik megfogni. Most a Müterem Kossuth Lajos-utcai termében mutatja be pasztelképeinek hosszu sorát. Tárgyuk majd minden esetben vagy a napfelkelte, vagy a naplenyugta. Hogy ezen a szük körön belül milyen csodás látványosságokat produkál a Balaton, mindenki tudja, aki hosszabb időt töltött a legnagyobb magyar tó partján. Nagy müvészeket — csak néhai Rippl-Rónai Józsfet, Csók Istvánt, Iványi-Grünwald Bélát és afiatalabbak közül Egry Józsefet emlitjük — remek alkotásokra ihletett meg a Balaton. Wagner Géza pasztelleiről ez kevésbé mondható el. Wagner éppen azt nem látja, ami a Balatonon a legsajátosabb, sehol egyebütt elő nem forduló. Nem látja, vagy nem tudja eléggé megérzékíteni. Becsületes érzéssel és példás szorgalommal figyeli és ábrázolja a Balatont. Ezt el kell róla ismerni. (e. a.)

Újság 1935. VI. 13.

Wagner Géza

Wagner Géza balatoni gyüjteménye

A „Műterem" Kossuth Lajos-utcai helyiségében június 13-tól Wagner Géza festőművész rendez gyüjteménybemutatót balatoni tájképeiből.

Az alig változatos témakör rokon élményei kissé egyhangúvá teszik ugyan a kiállítást, amely azonban mégsem unalmas. Wagner művészetének legfőbb erénye a gyors képfelfogó képesség és a leheletfinom színhatások könnyed közvetítése. Festői feladatait a lehető legkevesebb eszközzel oldja meg, ami egyik titka képei közvetlenségének. Legszebb eredményeit felhőtanulmányaiban éri el. Ködszerűen könnyű felleges egei ritka színérzékenységet bizonyítanak. Mint a finom színhangulatok embere, kerüli az erős ellentéthatásokat s általában inkább tompa tonusú színtételmegoldásokra törekszik. *(— er)*

Függ 1935. VI. 13.

Wagner Géza

Akvarell és pasztellkiállításon a Nemzeti Szalonban szerepelt.

M. 930. XII. 14.

Wágner Géza

Magyar akvarell és pasztellfestők kiállításán a Nemzeti Szalonban balatoni pasztelljeivel szerepelt.

PH. 930 XII. 14.

Wagner Géza

N.U. 930. IV

N.U. 930. IV. 9

— **Wagner Géza kiállítása.** A Balatonnak Mészöly óta nem volt hivatottabb festője *Wagner* Gézánál, aki most a független művészek társaságának Erzsébet-körúti termeiben mutatja be képei gazdag sorozatát. *Wagner* Géza a magyar tengernek lirikusa és elbeszélője egy személyben, nincs mozzanat, ami ne érdekelné és az évszakok, a suhanó órák, a nádas, a viz, a halászélet festőiségét ugy fogja meg pasztelljein, hogy az egyéniség ize mellett, a naturális szépségek eredeti zamata is megmarad. Képeinek legnagyobb értéke, hogy nemcsak első benyomásra kellemesek, hanem blöffszerü hatások helyett komoly mondanivalókkal és művészi tartalommal teljesek. Olaszországban festett akvarelljei és néhány szinekben is nagyon szép interieurje sokoldalúságát és tökéletes technikai biztonságát igazolják.

Wagner Géza

— **Wagner Géza kiállitása.** *Wagner* Géza nagysikerü gyüjteményes kiállitása, amelyet a Független Müvészek helyiségében rendezett nagy sikerrel, szerdán bezárul.

N.U.930.IV.16.

Wagner Géza

— **Wagner Géza kiállítása.** Wagner Géza, a Balaton festő-poétája, kiállításon mutatja be munkásságának ujabb gazdag termését a Független Művészek Társaságának klubhelyiségében (Erzsébet-körut 41). A Balaton, mint festői téma, egyike a legnehezebbeknek: folytonos szinváltozása, fényjátéka, levegővibrálása, hullámritmusa, csak olyan festő kezében válik engedelmes tájmodellé, aki ugyszólván *ennek és ebben él*, aki szereti, figyeli és megérti a Balatont. Wagner Géza tán az egyetlen a magyar festők között, akinek pasztelljein nemcsak jól megkapott tájimpressziókat lát az ember, hanem magát a *Balatont* látja, sőt érzi, ugy amint ez a különös és csodálatos viztükör él és lélegzik. Ezen a kiállításán, a Balaton, mint téma, épp ugy száz meg száz változatában mutatkozik a fénynek, szinnek, hangulatnak, mint ahogy maga a balatoni viz és ég is percről-percre más képet mutat annak, aki annyira látja, érzi és szereti, mint ez a finom kezü festő. Meg kell azonban emlékeznünk a művész szines, élettel teljes olaszországi és levegős hegyvidéki tájairól is, bár művészetének igazi lényege mégis a magyar tenger kifogyhatatlan szépsége és lirája. *(f—y.)*

P.H.930.IV.?

Wagner Géza

Akvarellisták és pasztellfestők kiállításán a Nemzeti Szalonban neve szerepelt.

NU. 930. XII. 14.

Wágner Géza

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállitása - a Műcsarnokban - képével szerepel.

Tó tájképek: balatoni fenyvese és jégtorlaszai.

Pesti Hirlap
1930.XII.21.

Wàgner Géza

Akvarell és pasztellfestők kiállitásán a Nemzeti Szalonban szerepelt. (288.)

Ujság 930. XII. 14.

Wagner Géza festőművész

— **Magdolna királyi hercegnő a Fészek-képkiállításán.** A Fészek klubban rendezte gyüjteményes kiállítását *Wagner* Géza festőművész s a bemutatott anyag szép sikert ért el. A kiállítást tegnap megtekintette *Magdolna* királyi hercegnő is, akit a művész kalauzolt végig a kiállításon. A jórészt balatoni tájképekből s érdekes kerámiákból álló kiállítás időtartamát március 20-ig meghosszabbították.

8 órai Ujság 1931.III.15.

Wàgner Géza

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesületének kiállításain a Mű-csarnokban neve szerepelt

BH. 934. III. 4.

Wágner Géza

Balatoni festők kiállításán a Mária Valéria utcában nyolc balatoni képével szerepelt.

PH. 934. Ī. 18

Wagner Géza pasztellfestő

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesületének kiállításain a Műcsarnokban balatoni tájképeivel szerepelt.

PH.934.III.H.

Wagner Géza

Mária Valéria utcában a Balatoni Társaság VI. kiállításán szerepelt.

Ezen a kiállításon egyedül *Wagner* Géza képviseli a balatoni festőket, az ő művei szolgálják hiánytalanul azt a kultuszt, amelyet a magyar tenger népszerüsitésére a Balatoni Társaság elindított. Kár volt ennek a kiállításnak Balatoni kiállitás nevet adni.

EK. 934.II.18

Wagner Géza

Balatoni Társaság VII. kiállításán a Mária Valéria utcában képeivel szerepelt.

MH. 934. II. 18.

M. 934. II. 21.

Wagner Géza

MŰVÉSZET

* **Balatoni kiállítás.** A szépmüvészeti kiállitások helyiségében (Mária Valéria-utca) most nyilt meg a *Balatoni Társaság* képzőmüvészeti kiállitása. Hét müvész adja vissza különböző felfogásban és éppen ezért érdekesen balatoni impresszióit. Egyben azonban majd mindnyájan megegyeznek: főleg a távlatok, a fényhatások és a reflexek érdeklik őket. *Wagner* Géza pasztelljeiben ezuttal is finom, impresszionisztikus, *Csók* István most inkább figurális témákat választott, *Márk* Lajos, *Kunwald* Cézár és *Vass* Elemér meleg szinekkel adják vissza a nagy magyar tenger szépségeinek hangulatát. *Edvi Illés* Aladár kompozicioi, melyek leginkább állatfigurákat ábrázolnak, a müvész régi stilusát mutatják *Iványi-Grünwald* Béla pedig figyelemreméltó, fényes effektusokkal dolgozik. Az érdekes kiállitás két hétig marad nyitva.

M. 934. II/21.

Wàgner Géza

Balatoni képek kiállítàsàn a Szép-
művészeti kiállitàsok helyiségében
szerepelt.

BÓ u. 934. II. 18

Wágner Géza

Balatoni tépek kiállítóról a szép-
művészeti kiállítóról helyiségeben
szerepelt.

86 u. 934. T. 18

Wágner Géza

Balatoni kiállításon a Szépmű-
vészeti Kiállítások helyiségében ké-
pével szerepelt

PN. 934. II. 18

Wágner Géza

Balatoni Társaság kiállításán a Mária Valéria utcában szerepelt

Egészen más fából van *Wágner* Géza. Az ő békés egyénisége nem vonatkozik el a természettől, nem keresi a különöset, hanem meghitten merül el a megszokott fényjelenségek, a lenyugvó nap, a szelíd alkony, a melankólikus őszi nap színszimfoniáiban és figyelmesen méri le az egymásba áradó tónusokat. Mindent a fürge pasztellel mond el, ez az ő világa, az olajfesték idegenebb neki.

BH. 934. II. 18.

Wàgner Géza

Balatoni Társaság kiállításain a Mária Valéria utcában az alábbi képekkel szerepelt

2.

21	Wàgner Géza	Balatoni hangulat	230
22	" "	"	120
23	" "	"	230
24	" "	"	120
25	" "	"	120
26	" "	"	120
27	" "	"	120
28	" "	"	300

31	Μαράνι Ελένη	Βελανιδιά
32	"	"
33	"	"
34	"	"
35	"	"
36	"	"
37	"	"
38	"	"

Wagner Géza

Balatoni kiállításon a Mária Valéria utcában szerepelt.

Wagner Géza a víztükör, a hullámok finom játékát eleveníti meg impresszionisztikusan. Szinte ellenlábasa

[illegible] 934. II. 18.

Wagner Géza

Balatoni tiállításon a Nádia Vi-
lla ukáton szerepelt.

[illegible] 934. II. 18.

Wágner Géza

Magyar Vízfestők és Pasztellfestők Egyesületének kiállításán a Műcsarnokban két római tanulmánya szerepelt.

PH.929.X.6.

Wágner Géza

Balatoni Festők Társaságának kiállításán a Képzőművészeti Szalonban pasztellsorozatával szerepelt.

8 ÖU. 934. II. 18.

Wagner Géza (1879-)

Caprii utca.
Pastel. Sign.1929.

Balatoni táj.
Pastel.Sign.1925.

Dunaparti hangulat télen.
Pastel. Sign.

Balatoni táj.
Pastel Sign.1926.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Wagner Géza

szerepelt az V. balatoni küldöttségben.

PK. 1933. V. 7.

Wagner Géza

Részt vesz a Balatoni Társaság Nemzeti Szalon
ban rendezett kiállitásán

U.930.IX.21.

Wagner Géza

P.H. 930. IX. 21.

P H 1930. szeptember 21., vasárnap.

Balatoni műtárlat.

Csonka-Magyarország legnagyobb turisztikai értéke ma a Balaton. Ezért van különös jelentősége a Balaton ismertetésének, melynek egyik fontos eszköze a *Nemzeti Szalon*-ban rendezett balatoni műtárlatok sorozata.

Ezuttal a negyedik ilyen kiállitás nyilt meg a Szalonban. S itt mindjárt el is mondhatjuk, hogy könnyebb a Balatont körüljárni, mint az idei tárlat zsufolt anyagán keresztül vergődni:

Mert kép van sok. Sőt, sokkal több a kelleténél.

Te áldott, gyönyörü Balaton! Téged mindenki imád. S főleg a piktorok.

Ezuttal 128 imádó művész 270 műve tölti be a Szalon falait.

Egyetlen nagyobb kollekciója e tárlatnak *Wagner Géza* balatoni sorozata. Huszonöt finom pasztellképe a Balaton e nagy rajongójának, aki a magyar tenger hangulatainak végtelen skáláját, a téli jégtorlaszoktól a legenyhébb nyári esthangulatokig, egyformán bravuros technikai készséggel örökiti meg.

Ezt a meglepő készséget látjuk grófi *Andrássy Géza* balatoni vásznain is, aki ugyancsak finom érzéssel festi a Balaton levegőjét és effektusait. — Igen finoman érzi át ezeket *Edvi-Illés Aladár*, az ő apróbb vásznai közel állnak Mészöly finomságaihoz.

Komoly értékek *Czencz János* kisebb balatoni képei, melyeket szinesen élénkit fürdőző és stran-

Wagner Géza

N.U.930.IX.21.

A Balatoni Társaság kiállítása

A Balatoni Társaság néhány éve szivós küzdelmet folytat azért, hogy a magyar képzőművészet érdeklődését a *magyar tenger* felé irányitsa. Ez a tiszteletreméltó törekvés szükséges is és helyes is, — a Balaton tavának és vidékének tájképi szépségei finom specialitásai a természet szinjátékának, Barbizon, Nagybánya és néhány sajátosságaiban erősen elhatárolt művészi gócpont aligha volt változatosabb és eredetibb világ, mint ez a különös vidék és kevésbbé egyesitette magában a természet életének gigantikusabb ellentéteit, mint ez a hol szelid álmait álvő, hol szilaj vadságában tajtékozó magyar tó. Nem szabad mosolyogni ezen a „program-művészeten", a művészek még sohasem vallották kárát annak, ha tehetségükkel az anyaföld televényébe kapaszkodtak a fel-le tünő ideológiák helyett. A művészetnek pedig az sem árt, ha ő maga a nemzeti kultusznak és az idegenforgalom ügyének használ.

A negyedik Balatoni Kiállitás vasárnapi bemutatója előtt mégis némi aggodalommal kell megállapitani, hogy ha a régebbiekhez

Wágner Géza

Műcsarnok téli tárlatán "Riasás a Balatonon" c. képe szerepelt.

PH. 929. XII. 24.

Wagner Géza

Képzőművészeti Társulat téli kiállításain a Műcsarnokban tájképeivel szerepelt.

BH. 929. XII. 22.

Wagner Géza

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

BH 1930. III. 15.

Wágner Géza

festőművész

Duna Kiállítás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Pesti Kurir
1933.I.31.

Wágner Géza

festőművész

Duna Kiállítás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. „Királyi vár téli kódban."

Pesti Hirlap
1933.I.29.

Wagner Géza

festőművész

Duna Kiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Magyarság
1933.1.29

Wagner Géza

Szerepelt az I. nemzeti kiállításon.

Sólyai Lipták 1933. IV. 20.

Wagner Géza

Szerepelt az I. nemzeti társaton.

SK 1933. IV. 20.

Wagner Géza

Szerepelt az I. nemzeti társaton.

M. Sz. 1933. IV. 19.

Wagner Géza

Szerepelt a chúcsarnok őszi tárlatán.

P.H. 1932. X. 29.

Wágner Géza

Művével szerepel a Műcsarnok
Téli Tárlatán.

P. H. 929. XII. 24.

Wágner Géza

"Téli kép" c. művével .....

szerepelt a Független Művészek Társ.-nak

kiáll.-án.

E.C.U.930.X.5.

Wagner Géza

Alkotásával szerepelt a Független Művészek Társ.-nak

M.930.X.5.

Wagner Géza

Uj Nemzedék, 930.

A Nemzeti Szalonban a *Független Művészek Társasága* rendezte meg reprezentativ kiállitását. Rengeteg müvész tartozik ehhez az alakulathoz s ha egységes szellemet keresünk a különböző alkotásokban, akkor leginkább a naturalizmus jegyében valónak nevezhetnők a kiállitást. Becsületes festői szándékok mindenfelé, amerre csak nézünk a képekkel tulzsufolt termekben. A legtisztább természetábrázolás sugárzik minden alkotásról, akár *Andrássy* Géza gróf hegyi tájait, akár *Wagner* Géza balatoni hangulatait figyeljük. Természetes, hogy a szabad természet által kiváltott lirizmus a legtöbb esetben tájképben jelentkezik s interieur, csendélet, figurális kompozició csak imitt-amott kerül elénk. Ennek a társaságnak az élcsoportjához tartoznak a már emlitetteken kivül még *Bayer* Ágoston, *vitéz Darvassy* István, *dukai Takács* Jenő, *Gimes* Lajos, *Kárpáthy* Jenő, *Náray* Aurél, *Kunffy* Lajos, *vitéz Pataky* Ferenc, *szegedi Kovács* Ágoston, *Turmayer* Sándor, *Udvary* Pál és *Visky* János. A szobrászok közül *Hajdu* Rezső, *Kayser* Lajos, *Zolyomi-Zierlich* R. és *Wesselényi* Istvánné szerepelnek a legjobban.

930. X. 5. Uj Nemzedék

Wágner Géza

festőmüvész

Balatoni akvarellpályázaton képével szerepel.
A beérkezett akvarellek közül különösen jellegzetesnek találta a bizottság a Balaton szempontjából festményét

Magyarság
1935.XI.17.

Wagner Géza

Alkotásával szerepelt a Független Művészek Társasága tárlatán.

P.H.930.X.5.

Wagner Géza

festő

egy ideig rajztanár

volt Nagyszalontán

szód

z

Barbarits

368. l.

1 - én. h. p. készlet. 50.000 f P.

10 - én. Bárdos Géza ma lejáró elfogadó

nov. 10 - ig. fizet törlesztésre 1

15 - én. A közgyűlés határozata értelmé

81.000 P - t a következő képe

20.000 az igazgatói juta

Cebra 8000 P. tartalékal

Ugszámlára viszül át

20 - án Kifizetjük

23 - án Havas és Tsanál hb

lombardkölcsönt adunk

20/00 általi alapy. ill.

Wagner Géza

N.U.930.IV.16.

— **Udvary Pál kiállitása Szegeden.** A komoly pikturát adó fiatal magyar festők egyik legerősebb egyénisége *Udvary* Pál. A Mücsarnok és a Szalon alig huszesztendős korában már az első teremben állitotta ki vásznait, ami nem gátolta abban, hogy a külföldi nagy tárlatoknak is kiállitson. (Genf, Velence stb.). Mint egy csomó állami és egyéb dij nyertese, tavaly megpályázta a szegedi fogadalmi templom kifestésére kiirt pályázatot, hol harmadmagával megbizást kapott a mü végrehajtására. Ez a szegedi siker késztette aztán arra, hogy egy kollektiv kiállitás keretein belül mutatkozzék be ebben a városban, amely ezzel a hatalmas feladattal bizta meg Udvaryt. A tárlaton főleg alföldi tárgyu és portrait-képeivel lép a közönség elé. Arcképes munkái különösen figyelmet érdemelnek, mind elegáns és finom és karakterisztikus. Szegeden most kiállitja az elhunyt *Rippl-Rónai* egyetlen arcképét, melyet nem az elhunyt mester festett önmagáról. Szeged város vezetősége szép feladatot teljesit akkor, mikor módot és helyet ad fiatal fővárosi müvészeknek arra, hogy bemutatkozzanak a legmagyarabb város közönsége előtt. *(ff.)*

— **Wagner Géza kiállitása.** *Wagner* Géza nagysikerü gyüjteményes kiállitása, amelyet a Független Müvészek helyiségében rendezett nagy sikerrel, szerdán bezárul.

Wágner Géza
festőművész

(Wágner Géza müteremkiállitása.) *Wágner* Géza, aki most Egyetem-tér 5. szám alatti mütermében válogatott munkáiból kiállitást rendezett, éveken át lakott a Balaton partján, éveken át tanulmányozta a tó vizének és környékének csodálatos szinjátékát. A Balaton mindig kedvenc tárgya és nagy problémája volt legjobb festőinknek, mert bámulatosan sok festői élményt tud adni, szinte végtelen változatait a legkülönbözőbb szinharmóniáknak, amelyeknek visszaadása igazi müvészi feladat. Wágner Géza az ezerarcu Balaton ábrázolásában már olyan biztonságra tett szert hosszas laborálásai közben, hogy egy-egy pasztelljének alaphangját már a papir szinének a megválasztásával intézi el. Az alapszinre a lehető legkevesebb vonással viszi rá azokat a szinfoltokat, amelyeket a Balaton látományaiból átszürt a lelkén. Aki hosszasabban időzött a magyar tenger partján, szinte a kép születésének még az időpontját is felismeri Wágner Géza munkáin, a reggeli langyos ragyogást, a délelőtti szeles Balaton hideg azurjátékát, a délutáni borongás komor olajzöld vibrálását, a napnyugták frenetikus szinorgiáit. Egy-egy jellegzetes partrészlet pedig egész balatoni vidékek levegőjét tudja visszaadni. A téli Balaton is erősen foglalkoztatja ennek a festőnek a fantáziáját. A rianások sajátságos geometriai alakzataiban is megkeresi a festőit, a fehér jégtömbök s a sötétkék viz érdekes kontrasztjait s ezeket is megörökiti. Ő mindenekfölött a Balaton rajongója. S amit a Balatontól tanult, átviszi egyéb munkáira is. A leheletfinom szinharmóniákat, a rajz lendületes, pedáns változatosságát, a tünékeny formák biztos előadását. Kerámiái, amelyeket saját mühelyében készit, szintén igen szépek s a magyar diszitőmüvészet legnemesebb motivumai váltakoznak rajtuk.

Uj Idők
1929 III. 14

Wágner Géza festőművész

* (Wagner Géza,) a Fészek Művészek Klubjában (Kertész-utca 36.) rendezett balatoni képkiállitását *március 20-ig* meghosszabbitották. Tegnap este *Magdolna* kir. hercegnő is megtekintette a kiállitást.

Budapesti Hirlap 1931.III.15.

Wagner Géza festőművész

MŰVÉSZET

(—) **Wagner Géza kiállitását,** amely a Fészek, művészek klubjában van, a fokozott érdeklödés miatt március 20-áig meghosszabbitják. Addig minden nap délután 5 órától dijmentesen tekinthető meg.

Resti Kurir 1931.III.16.

Wagner Géza

— **Wagner Géza kiállitása.** A Budai Szépművészeti Társulat Pálffy-téri helyiségeiben december 8-tól december 24-ig rendezi *Wagner* Géza, a kitünő festőművész, a Balatoni Társaság helyettes elnöke kollektiv tárlatát. *Wagner* Géza szivvel és tehetséggel teli művészetét nem kell felfedezni, mégis megemlitjük, hogy ezuttal legkiválóbb munkáit mutatja be.

N.U. 933. XII. 10.

Wagner Géza festő

A Balatoni Társaság rendszeres kiállítója Budapesten és a tó körül. 1933 májusában az 5. Balatoni Műkiállításon a Nemzeti Szalonban elnyerte a kultuszminiszter díját.

Cséby Géza: Adalékok a Balatoni Társaság történetéhez
Somogy. 1987. 4. sz. 84. l.

Wagner Géza
festő

Laid oker.

Életrajzi adatok

Margittay Rikárd
Balaton. Tájak –
emberek. Bp. 1943
201–205. l.

MOB kvt. 3444.

ményeket, reklám eszközöket stb.
agban, egyidejüleg elküldtük
csatolt jegyzék szerint.
elései feladását várjuk és

kiváló tisztelettel
Gyékényesi Rizsfinómító Rt.

Wagner Géza

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

W M 1931. II. 22.

Wagner Géza festőművész

Wagner Géza képei

Egyetem-téri műtermében állítja ki *Wagner* Géza összegyüjtött képeit. *Wagner* tájképfestő s mint ilyen főleg a Balaton festője. Ebben a minőségben valósággal tudós. Szinte szerelmese a Balatonnak, amely gyakran olyan szines, olyan ragyogó pompával jelenik meg a néző előtt, hogy az ember önkénytelenül is felkiált: ez festő ecsetjére való. Ez a szin-impresszionista Balaton találta meg szószólóját *Wagner* Gézában, aki pasztellben látja az élő szinek hü ábrázolását s ebben a technikában teszi beszédessé a magyar tenger szinharmóniáját. *Wagner* Géza olajtechnikáját a téli tájképein értékeljük magasra, mert a hideg éles érzékeltetésének, a hideg fehér naturalisztikus árázolásának egyszerü előadásával igaz művészetet nyujt. A kiállitás az Egyetem-tér 5. szám alatti müteremben [illegible]

Az ESTI KURIR

Esti Kurir
1929 III 13

Wagner Géza festőművész

Őszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel

Ujság 1931.IX.20.

Wagner Géza festőművész

Őszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével vett részt
/balatoni téli hangulatai/

Pesti Hirlap 1931.IX.20

Wagner Géza festőművész

Nemzeti Szalon Őszi Tárlatán képével vett részt

Nemzeti Ujság 1931.IX.20

Wagner Géza festőművész

Őszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével vett részt. /pasztellek/

Magyarság 1931.IX.20.

Wágner Géza festőművész

— **Kiállitás a Fészekben.** *Wágner* Géza a Fészek klub kiállitási termében legujabb balatoni képeiből kollektiv kiállitást rendez, mely március 15-ig este 6—8 óra között dijtalanul megtekinthető a Fészek klubban, VII., Kertész-utca 36. szám alatt. *Wágner* Gézát a Balaton festő poétájának nevezik, mert puha pasztellkrétájával a legfestőibb hangulatokat szokta rendkivül fejlett technikájával papirra vetni. Kollekcióját sajátkészitményü s a Balaton agyagjából előállitott kerámiai műtárgyai egészitik ki.

Nemzeti Ujság 1931.III.1.

Wagner Géza festőművész

Esti Kurir 1931.III.7.

Wagner Géza kiállitása a Fészekben

A magyar tenger kultuszának ékes, szines szavu költője *Wagner* Géza festőművész. Sulyos probléma ugyanarról a tárgyról — még ha olyan változatos mozgásu is, mint a Balaton — huzamosabban beszélni, *Wagner* Géza azonban állandóan, s kifogyhatatlanul tud ujat, mindig uj szépet mondani a magyar tengerről, anélkül, hogy egyetlen egyszer is ismételné magát, s anélkül, hogy egyhangu lenne. Minden egyes képe, szintanulmánya, felhő és viz, viz és levegő, párázás és vizjáték, parti vizmozgás, napfény és sugártörés, uj és uj szonettje a varázslatos szépségü magyar tengernek, egyben olyan hü portréja, hogy *Wagner* Géza balatoni képeiről akkor is fel lehet ismerni a magyar tengert, ha a viz szélén nem jelenik meg konturban a tihanyi hegy, a badacsonyi koporsó, vagy egy akarattyai löszomlás.

Ezt a bensőséges költői művészetet *Wagner* Géza a kivitel technikai bravurjával tetézi. Van egy egészen szürke, szinte álmosan szürke balatoni képe, amely iskolamutatványa lehetne annak a hangulatnak, mikor a végtelennek látszó viz eső előtt összeolvad a horizonttal, a levegővel s az

Wagner Géza festőművész

— **Wagner Géza kiállítása.** A Fészek kis kiállítási termében megnyílt *Wagner* Géza képkiállítása. *Wagner* a Balaton, a tenger, a víz festője. Legtöbb kiállított műve pasztell, ennek a műfajnak minden lágy finomsága, hamvas színessége ékesíti ezeket a képeket.

Az Est 1931.III.7.

Wágner Géza festőművész

— **Wágner Géza kiállítása a Fészek-klubban.** *Wágner* Géza balatoni kiállítását a Fészek-klubban, a nagy látogatottság miatt március 20-áig meghosszabbították. A kiállítást pénteken este *Magdolna* főhercegnő is megtekintette és nagy érdeklődéssel hallgatta a művésznek a kiállított képekhez és a magyar tárgyú kerámiai tárgyakhoz fűzött magyarázatát.

Magyar Hirlap 1931.III.15

Nemzetközi
Tyarmati
Képzőművészeti
Kiállitás.

Basch Edit

Wagner Géza
festőművész

— **Wagner Géza müteremkiállitása.** Wagner Géza festőművész műtermében (Egyetem-tér 5.) kiállitást rendezett legujabb balatoni és lillafüredi képeiből. Wagner Géza finom gyöngyfényü tónusai gyöngéd, lehelletszerü szinei s költői hangulatu fényhatásai teljes szépségükben csillognak uj alkotásain, amelyekből igen változatos gyüjteményt mutat be a müterem kiállitás, amely 17-ikéig délelőtt 11—1-ig és délután 4—7-ig megtekinthető.

Uemzeti Ujság
1929 III. 13

Wagner Géza festőművész

— **Wagner Géza festőművész kiállítása.** Egyetem-téri műtermében mutatja be festményeinek ujabb gyüjteményét *Wagner Géza* festőművész. A Balaton festő-poétája ő, akinek pasztelljei finoman, az impresszionista gyors és könnyű kezével papirravetve, csupa kedves, meghitt pillanatát adják a magyar tenger örök és váltig megujuló szinjátékának. Wagner Gézát azonban nem vádolja egyoldalusággal a „Balaton festője" cim és rang, mert látunk e kiállitásán egész sereg más pasztellt is, bükkhegységi tájakat, amelyeknek gyengéd őszi liraja, zamatos szinpompája ugyanolyan teljes és jóleső festői hatásban csendül ki, mint a művész balatoni tájai. Wagner Géza kiállitása a költői tájhangulatok minden barátjának igaz örömet, művészi felfrissülést jelenthet. *(f. j.)*

Pesti Hirlap
1929 III. 15

Wágner Géza festőművész

— **Balatoni képkiállitás.** Wágner Géza festőművész legujabb balatoni és lillafüredi képeiből műtermében (IV., Egyetem-tér 5., V., lift.) kiállitást rendez, amely március 10-én d. e. 11 órakor nyilik meg és 17-én zárul. Megtekinthető dijtalanul d. e. 11—1 és d. u. 4—7.

Pesti Hirlap
1929 III. 8

Wagner Géza
festőművész

** **Wagner Géza műteremkiállítása.** Wagner Géza, a Balaton festői szépségeinek tolmácsolója, kiállítást rendez műtermében (Egyetem-tér 5, V. lift) legujabb balatoni és lillafüredkörnyéki képeiből. A kiállitás e hó 10-én nyilik meg és 17-én este zárul. Naponként 11—1 óra és 4—7 óra között dijtalanul megtekinthető.

Az Ujság
1929 III. 7

MDK

Wagner Géza

Az egyetemi templom télen, o.

Szépmüv. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp. 1952.

MDK

Wagner Géza

Caprii utca, past.

Balatoni táj, "

Dunaparti hangulat, "

Balatoni táj, "

Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp.1952.

Wagner Géza festőművész

— **Wagner Géza kiállítása.** *Wagner* Géza balatoni pasztell-tájképeivel egész külön rangot szerzett magának a pikturában. Értékeit és tehetségét már többizben méltattuk, ezuttal csak annyit állapitunk meg, hogy a Magyar tengernek alig van hivatottabb és ihletesebb képzeletü festője Wagner Gézánál.

Nemzeti Ujság 1931.III.4

Wagner Géza festőművész

* **Wagner Géza kiállítását meghosszabbították.** *Wagner* Gézának, a kitünő pasztellistának és festőnek kiállítását, mely a *Fészek*-klubban egy héttel ezelőtt nyilt meg, március 20-ig hosszabbították meg. Legutóbb *Magdolna* főhercegnő tekintette meg az illusztris művész kiállitását és melegen gratulált neki szép sikeréhez.

Magyarság 1931.III.15.

Wagner Géza.

a Balatoni Társaság kiállításán a Nemzeti Szalonban művei szerepelnek.

Nemzeti Újság, 1928. ápr. 1.

Wagner Géza festő

Budapesti Hirlap
1931 Márc. 3

B. 1

* **(Wágner Géza kiállítása.)** A Fészek-klub kiállítási termében ezúttal *Wágner* Géza festőművész állította ki a Balatonról készült újabb pasztelljeit és néhány olajfestményét. Wágner Géza szerelmese a Balatonnak. Odaadó türelemmel figyeli az ég és a víz együttes fény- és színjátékának különböző effektusait, a messziségbe elvesző távlatokat, a lágy hangulatok harmóniáját. Szeliden, az igazságot keresve rögzíti meg és dolgozza ki impresszióit. Talán könnyedébb, de kevésbbé egyenletes előadás javára válnék pasztelljei artisztikumának. Hogy az olajfestmény terén is mennyire ismeri Wágner Géza a finom tónusok összehangját, arról egy téli falusi képe tanuskodik.

intetü Bizottság!

ucsém a feldebrői
helyreállítására és a kap-
unkálatokra a nagyméllósága
ktat[illegible]ügyi miniszter úr
[illegible] kiutalt 2000 P.

[illegible]ödési Alapít-
[illegible]zottsága
[illegible]ocsálott

Wágner Géza

Koll. Kiáll. Pécs
Belv. Kat.-Kör
1927. nov.

Nikpkiáll

Wagner Géza dr.

MDK.

Az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat 1899. évi rendes közgyülésen vett részt.

Műcsarnok, 1899. 215 l.

Wágner Géza MDK

Árviz Nógrádban. pasztell
Rönkfa-usztatás a Garamon, pasztell
Sajtvásár Hollandiában, pasztell
Holland udvar, pasztell

Az "Uj Művészcsoport" első kiáll.
Nemzeti Szalon 1917-1918.

Wágner Géza MDK

Kazlak. pasztell

Az "Uj Művészcsoport" első kiállá
Nemzeti Szalon 1917-1918.

MDK

Wágner Géza

Képzőművészet, 1930. 29.sz. 100 l.

Wágner Géza

Hullámzó Balaton, pasztell

Műcsarnok 1936. máj.-jun. Jub. kiáll.

MDK

Wágner Géza
műve:

Hullámzó Balaton. Pasztel.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun. 41.1.

M.D.K.

Wágner Géza festőművész

Műteremkiállitás. Balatoni és bükki képeket állitott ki.
Cikk: Wágner Géza Műteremkiállitása.

Képzőművészet, 1929.19.sz. 100.old.

Wágner Géza MDK

Budapest, vizf.

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállitás.

Wágner Géza MDK

Erzsébettér 7izf.

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállitás

Wágner Géza MDK

Jégzajlás a Gellért hegy alatt, olf.

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállitás

Wágner Géza MDK

Római utca

A magyar akvarel és pasztelfestők egyesülete
Mücsarnok 1934. márc-ápr.

Wágner Géza MDK

Ősz a Balatonon

A magyar akvarel és pasztelfestők egyesülete
Műcsarnok 1934. márc-ápr.

Wágner Géza festőművész

Római utca

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás
tárgymutatója. Műcsarnok

Wágner Géza festőművész

Zuzmarás hangulat

Ősz a Balatonon

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás
tárgymutatója. Műcsarnok.

MDK

Wágner Géza

Naplemente a Balatonon, paszt.

N.Szal. tav. tárl. 1922. máj.

Wágner Géza MDK

Reggeli hangulat a Balatonon, olf.

Műcsarnok 1920-21. Téli kiállitás

MDK

Wágner Géza, festőm.

A Halászbástya.		vízi.
Holland udvar.		"
A Marne partja.		"
Utcarészlet.		"
Bazilika.		"
A párisi Notredame.		rasteli.
Virágos rét Erdélyben.	2o.l.	vízi.
Erdélyi ház.	2o.l.	"

Nemz. Szal. - A HAPE VI. riáll. -1919. febr. Kat.19.
és 2o.l.

Wágner Géza MDK

Kártyavetés, pastel

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Wágner Géza MDK

Naplemente a Balatonon, olf.

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Wágner Géza MDK

Száguldó felhők a Balatonon, pasztel

Műcsarnok 1920. tavaszi kiállitás

Wágner Géza MDK

Balatoni hangulat, pasztel

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Wágner Géza

MDK

Naplemente a Balatonon, olf.

Alkonyat a Balatonon, olf.

Műcsarnok 1934 téli kiállitás

Wagner Géza

Macskamente a Balatonon, olf.

Alkonyat a Balatonon, olf..

Wágner Géza MDK

Hullámzó Balaton, pasztell

Micsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

Wagner Géza.

gróf Esterházy Mária pályázatot tűzött ki a Balatont legjellegzetesebben ábrázoló akvarell-festménye, melyre beküldötte pályaművét.
A bizottság a Balaton szempontjából különösen jellegzetesnek találta művét.

Nemzeti Ujság, 1925. Nov. 16.

Wágner Géza

A nemzeti hadsereg bevonulása Budapestre, rézkarc

Műcsarnok 1920. tavaszi kiállítás

Wágner Géza MDK

Jégzajlás a Balatonon, pastel

Műcsarnok 1926, Őszi kiállitás

Wágner Géza

MDK

Naplemente a befagyott Balatonon, pasztell

Műcsarnok 1926, Őszi kiállitás

Wágner Géza MDK

Szürkület a Balatonon ,pasztel
Balatoni hangulat, pasztel

Mücsarnok 1926. Őszi kiállitás

Wágner Géza MDK

Aranyhid a Balatonon, pasztel

Mücsarnok 1939. téli tárlat

Wágner Géza

MDK

Alkonyat a Balatonon, pasztel

Műcsarnok 1939. téli tárlat

Wágner Géza

Készülő vihar a Balatonon

Műcsarnok 1939. téli tárlat

Wágner Géza MDK

Borulás , pasztell
Szellős Balaton, pasztell
Meleg naplemente, pasztell
Jégzajlás a Balatonon
Balaton vihar előtt

Balatoni Társaság V. kiállitása
Nemzeti Szalon 1933. május

Wágner Géza MDK

Yacht kikötő Almádiban
Őszi hangulat , pasztell
Estefelé "
Balatoni hangulat I-II, pasztell
Naplemente a Balatonon, pasztell

Balatoni Társaság V. kiállitása
Nemzeti Szalon 1933. május

Wágner Géza MDK

Hullámzó Balaton, pasztell
Borulás a Balatonon, pasztell
Tél a Balatonon, pasztell
Balatoni hangulat zivatar után, pasztell

Balatoni Társaság V. kiállitás
Nemzeti Szalon 1933. május

Wágner Géza

MDK

Tükröződés, pasztell
Mozgalmas felhők, pasztell

Balatoni Társaság V. kiállitás
Nemzeti Szalon 1933. május

Wágner Géza

MDK

Balatoni hangulat, pasztell

Műcsarnok 1919-2o. Téli tárlat

Wagner Géza MDK

Szénégető kunyhó, vizf.
Öreg harangtorony, vizf.
Bércek alján, vizf.
Gömör nyilasi részlet, vizf.

Magyar Aquarellisták és Pasztellfestők
Egyesületének V. kiállitása.
Nemzeti Szalon 1916. nov.

Wágner Géza MDK

Naplemente a Balatonon, pasztell

Nemzeti Szalon 1922. május Tavaszi tárlat

Wagner Géza NDK

Parkrészlet, pastell
Vadászkunyhó, vizf.
Besztercebányai vásár, pastell
Martin kemence, pasztell

Magyar Aquarellistdk és Pasztellfestők
Egyesületének V. kiállitása
Nemzeti Szalon 1916. nov.

Wágner Géza

MDK

Utcasarok. pasztell

Műcsarnok 1912. Tav. kiáll.

Wágner Géza MDK

Napsugár a Balatonon, olf.

Mücsarnok 1919-2o.Téli tárlat

MDK

Wágner Géza festő

Képzőművészet, 1927, 4.sz. 8 l.

MDK

Wágner Géza, festö

Balatoni hangulat. IV. past.
Balatoni hangulat. "
Balatoni hangulat. III. "
Balatoni hangulat. I. "

Nemzeti Szalon.-Őszi Tárlat. 1931. szept. Kat.

MDK

Wágner Géza festőm.

W.G. müteremkiáll. Képzőművészet, 1929. 19.sz. loo l.

Wágner Géza

MDK

Képzőművészet. 1933. 11. o. kép

MDK

Wágner Géza: Patak mentén
Alkmaari vásár

KMTárs. 1912. márc.kiáll.

Wagner Géza

festő

Csánky Dénes: A balatoni tájképfestészet.
A festői Balaton. Bp. 1942.

MDK

Budavára visszavétele, pályázat

Wagner Géza

Müvészeti Krónika 1904. okt. 15.

M.D.K.

Wagner Géza

A „Tavaszi tárlat" c. közlemény felsorolja a kiállitó müvészek neveit s néhol megemliti müveiket is. Wagner Géza müveiről azt irja, hogy "jobb, mint valaha."
A kiállitás helyét és megnyitásának idejét a cikk nem közli.

Kárpát: Tavaszi tárlat c.
Szinházi Élet. Bp. 1917. ápr. 1-8. VI. évf. 14. sz. 8. l.

Wagner Géza MDK

Tabáni házak

Műcsarnok 1924 febr.-márc.

Wagner Géza MDK

Pozsonyszentgyörgyi házsor, vizf.
Dombalján, vizf.
Tanulmányfej,pastell
A radványi kastély, vizf.
Magyar Aquarellisták és Pasztellfestők
Egyesületének V. kiállitása.
Nemzeti Szalon 1916. nov.

Wagner Géza MDK

Intérieur, olf.

Műcsarnok 1919-20. téli tárlat

MDK

Wagner Géza festő, Bp.

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. kiáll. 1936. nov.

MDK

Wagner Géza festő, Bp.

Pécsi Képzőmüv. és Mübar. Társ. kiáll. 1937.máj.

MDK

Wagner Géza festő. Bp., Siófok

a Társaság tagja

Pécsi Képzőm. .s MUbar. Társ. 23.kiáll.1938.jun.

Wagner Géza MDK

A Balaton, pasztell

Műcsarnok 1919-20. téli tárlat

Wagner Géza MDK

Jókai Mór. repr.

Wagner Géza a centennáriumra rézbe metszette Jókai arcképét. Szinházi Élet 1924, 184.o.

52. m.

MDK

Wagner Géza, festö

Naplemente a Balatonon.	Pasztell.
A Magyar tenger.	"
Estefelé a Balatonon.	"

Nemzeti Szalon.-MAFB XX.Jub.Kiáll. 1935.dec.2o.-1936. jan.6. Kat.

MDK

Wágner Géza

Választmányi ülés 1907. ... Műcsarnok 1907. dec. 15. 3.sz. 13-14. l.

MDK

Wagner Géza festő

KMTárs őszi kiáll. 1938.nov. Mücs. 4o l.

MDK

Wagner Géza, festőm.
sz.1879

Tengeri kikötő. 48 x 63 Pasztell.

Magy. Nemz. Reneszánsz Társ. I.aukciója. Bp.1921.
Kat. 32.l.

MDK

Wagner Géza, festőm.
1879-1939

Naplemente a Balatonon. Pasztell. Jelz.

Árv. Közl. 1940.1.rk.sz. 37.l.

Wagner Géza

MDK

Zuzmarás hangulat

A magyar akvarel és pasztélfestők egyesülete
Műcsarnok 1934. márc-ápr.

Wagner Géza festőművész

Balatoni hangulat

Jubileumi kiállitás tárgymutatója. Műcsarnok. 1934.

WAGNER GÉZA

539 Téli reggel.Olajf. Eladó.
541 Kisgarami részlet.Pastell. Eladó.

Képzőm.Társ.1913.tav.kiáll.kat. 74.oldal

Wagner Géza MDK

Balatoni hangulat, pasztell

Műcsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

MDK

Wagner Géza, festö

Balatonparti fenyves télem. Olf.

Nemz.Szal.-A Független Müvészek Társ. -III.kiáll.
1930.okt. Kat.

MDK

Wagner Géza festőm.

Vidéki centrumok. Képzőművészet, 1929. 19.sz.

99-102. l.

Wagner Géza MDK

Mütermem ablakából. olf.

Az "Uj Müvészcsoport" első kiáll.
Nemzeti Szalon 1917-1918.

Wagner Géza

MDK

munkaközben. repr.

Wagner Géza a centennáriumra rézbe metszette Jóka arcképét. Szinházi Élet 1924, 184.o.

52.m.

felelő mű hiányában a bírálóbizottság nem adta ki. Halmos Izor életképdíját *Gachal* József *Anya és gyermeke* című műve kapta. Halmos Izor kisplasztikai díját *Farkas* Béla *Vetkőző leány* című kis szoborműve nyerte el. A Lipótvárosi Kaszinó díját egyhangúlag *Áldor* János László *Alvó Vénusz* című olajfestményének ítélték oda, kitüntető elismerését pedig *Madarassy* Walter plakettjei kapták. Végül a Képzőművészeti Társulat építészeti nagydíját *Gregersen* Hugó *Kolumbusz-emlék* című rajza kapta, kitüntető elismerését pedig *Frisch* Vilmos *Szaloniki zsinagóga* építészeti rajzának juttatták.

A FÉSZEK KIÁLLÍTÁSAI. E hónapban két ismert fiatal festőművész képeiből rendezett sikerült kiállítást a Fészek, művészek klubja. *Radnay* Miklós az egyik, akire minden szereplése után erősebben kezd felfigyelni a kritika. Mély természetérzése és egyéniségének lirikus hajlandósága ezen az intim tárlaton is néhány megragadó képpel ajándékozta meg művészetének barátait. Radnay Miklós úgy látszik most kerül tehetsége teljes kibontakozásának periódusába. A Fészek másik kiállítója *Aradi Edvi* Illés, akit a közönség hosszú évek óta jól ismer a Műcsarnok kiállításairól. Képei mindig a mesterség eszközeinek teljes ismeretét igazolják és biztos szemről, még biztosabb ízlésről tanúskodnak. Interieur-sorozata ismét egy kiforrott művész megnyilatkozása a vonalak és színek finom harmóniájában.

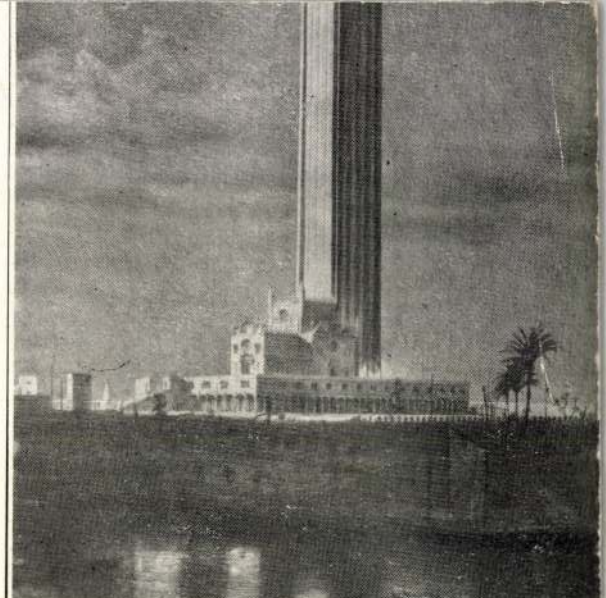

GREGERSEN HUGÓ: COLUMBUS TORNYA

A Műcsarnok Tavaszi Tárlatáról

Wágner Géza.

a "Magyar grafikusok egyesülete"-nek tagja.

Bende János.

a Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Wágner Géza.

Magyar Grafikusok Egyesületének tagja megalakuláskor 1908-ban.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

MDK

Wágner Géza

85-88. Balaton, paszt.

" of.

Pécsi Képzm. és Műbar. társ. kiáll. 1927. nov.

7.1.

MDK

Wagner Géza

Erdő, of.

A Gyüjtő. Szt.György Czéh 41. müv. aukc. 1920.jan.

9. 1.

Wagner

W. 7. *János*, építész, * 1813, † Budapesten 1904 ápr. 12. 1844. vették fel a pesti kőműves- és kőfaragócéhbe. Hatvanéves működése alatt a főváros számos építkezésében vett részt. Az ő vállalatában épült a pesti Vigadó, a régi tőzsdeépület, a Thonet-udvar, az egyetem vegytani intézete stb. Az ő tulajdona volt a rózsadombi Gül Babamecset, amely körül saját terve szerint évtizedeken át építette várszerű kastélyát.

E-f II. 602 l

Ausstellung: Wien 1873.

Siebenbürger

bearbeitet vo

Oskar v. Bárc

Lieferung: 407 oder Band:

NÜRNBERG

Verlag von Bau

(Emil Küster.

Wagner Sera

BACHMANN KÁROLY CSENDÉLET

egy gazdag fejezetét adta volna a magyar mű- a mult év végéig három művészcsoport jelen-

WÁGNER GÉZA A BUDAI SZT. ANNA TEMPLOM

Művészet 1918. 35. l.

hóvihar, sár, fagy — s ő bent a kandalló mellett, behunyt szemmel lát csodaképeket: aranybafürösztő napsütést, pásztori zöldet, pazar virágzást, kék tengerben tükröződő kék eget, s tenger partján heverésző tündérleányt. . . És ezt az andalító mesét andalítóan el is tudja ő mesélni szeszélyes ecsetjével.

A művész-nagyur előkelő közömbösségét tudja magára parancsolni Ferenczy Károly. Becsukjatok ajtót, ablakot, — én dolgozok! Arkhimedesnek volt igaza: „Noli turbare circulos meos"! Pedig városában pusztított már az ellenség s őt is halállal fenyegette a barbár katona. Ferenczy dolgozik és nem engedi zavartatni köreit. Az a „Kacsahalál", amit a tárlaton látunk tőle, zavartalan művészi áhítattal teljes — s ha majdan az utókor ráírja a dátumot, 1915, bámulva mutogatják utódaink, hogy míg kapuinkat faltörő kosok döngették, amikor barbár pikával piszkált be ablakainkon a muszka: ilyet is remekelt a magyar!

Iványi-Grünwald Béla a szine fakóságával nem törődve, sebtiben vetett tanulmányt egy nagyobb képhez, érdekes kis jegyzetet (Zsuzsánna a fürdőben); nyilván a kompozició érdekelte, majd ha jobban ráér, elvégzi a többit is. Üdvözöljük Pörge Gergelyt, Kunwald Cézár aktját, s megállunk Tornyay képei előtt. Az elvonult kemény magyartól, az igen erős, elmélyedő és nyers erejében annyira tartalmas Tornyay Jánostól tudakoljuk: hol jár évek óta? hova bujt el, miért hogy olyan ritkán mutatkozik? . . . Olyan tehetségnek, mint ő, s olyan igérkezés után, mint amilyen az övé volt, nincsen jussa az elvonuláshoz. Éppen majd most, a művészeinkre várakozó munkavégzés során főbenjáró kötelességmulasztás lenne ez, dezertáció, amit Tornyay el nem követ. Elsőrendü feladatok várják éppen a Tornyay-féléket, s ha művészkedve csüggedett és meg is fogyatkozott talán, elébiztatja őt a porondra lándzsát törni szinmagyar lelkiismerete. Azt vethetné: Uram, koplaltam én már a művészetért eleget, turom inkább a kis földemet, az legalább megtermi verejtékemért a kenyérkét! . . . A válasz erre, hogy nem elég koplalni a művészetért, az igaziak éhen is haltak érte! . . . És ezt a magyar ne cselekedné meg? . . . Akkor csalódnánk Tornyayban.

Wagner Géza

Bosznay István szépséges sárga tónusai is itt vannak, van egy látképe (Kilátás a hárshegyről a várra), ami nem hinnők, hogy hiányozzék majd Budapest muzeumából. Knopp Imre egy pasztellszerüen puha olajfestményén valami enyhe ellágyulás, mondanók románcos a báj, a többi munkáján is az az elmenekülés zord időkből szelid hangulatokba, ami a XVIII. századv „haldokló kék"-jét jellemzi. Erős valóra törekvés, jó egészségü bizonyosság, alapos tudás, és mégis művészi ujjat-keresés, tehát szüntelen haladás Glatz Oszkár olvasó parasztján, (Nagyapó unokáival). Bednár János elérkezett stilizálásaival (Princesse) arra a határvonalra, amelyen túl már féltenők őt az elmodorosodástól.

Wagner Géza is azok közül az elvonuló, majdnem veszedelmesen szerény művészek közül való, akik nem a legszerencsésebben érvényesülnek kiállításokon, ilyen nagy zenekarban, ahol még ráadásul mindenki más darabot játszik a maga hangszerén. De emlékezzünk csak tavalyi képére. (Nagyapa bibliát olvas), a Nemzeti Szalonban tájrajzdíjjal kitüntetett „Tavaszi hangulat"-ára, pompás rézkarcaira, sikereire a münkheni Glass palastban, a hamburgi Kunstvereinben, a londoni, a velenéziai, a római nemzetközi kiállításokon aratott sikereire! Érdemes, hivatott, igen alaposan képzett művészünk ő. Tanult Azbénél s a Képzőművészeti Akadémián Münkhenben, de az akadémiai szellem nem tetszett neki s igazi mesterét Párisban lelte meg, a szelíd óriás, Fritz Thaulow tanította, nem kaptafás korrekturára, de a természet meglátására s megértésére; ugyancsak Thaulownál tanulta tovább a münkheni Brockhoffnál kezdett rézkarcolást, s néhány évi elvonulás után idehaza, falun, járt ismét tapasztalódni évekig Londonban, Amsterdamban, Drez-

(Malonyay Dezső: Téli tárlat 1915. nov.)
Gyöngyösy Vaindor: A mai magyar művészet. Bpest. 1916. 19–20. l.

dában; fölfogás és előadás dolgában Frank Brangwinnél tanult sokat Londonban. Most pedig itthon váltja valóra művészi hitvallását, ez pedig: a természet helyes meglátása és átérzése, a benyomások egyéniesen átszürt képének visszaadása; hangulatot és jelleget a legjobban kifejező teknikai eszközökkel — a kép festőies tartalmának minél egyszerűbb módon való kifejezésre juttatásával — igyekszik megalkotni.

Bevonult katona a biztatóan fejlődő, erős tehetségű Józsa Károly is; egy aktja s egy arcképe (Marianne) a tárlat érdemes munkái közé sorozandók. Herrer Cézár világítási effektusai (félünk az uj magyar szavaktól, azért nem írjuk „világítási megértései" vagy talán „hatásoskodása") szintén tetszeni fognak; Udvary Géza az olasz határon teljesít fegyveres szolgálatot s ott leli meg ecsetjének sejtelmes hangulataiba a heróikusat.

Rippl-Rónai József is hazahozta háborus kalamitásaiból egy jól táplált, vérmes néni sikerült arcképét; a néni hadbavonult mészárosokat helyettesíthetne házájában s ugyancsak háborusan árulhatja békés időben valamelyik furcsa kofapiacon a halat. Rippl-Rónai alighanem a gutaütésig tulságos egészséget kívánta igy megörökíteni. A kép cime: jó somogyiasan: „Ókulás néni". Az étvágytápláló magyar humor csak el nem hagyta, hál' Isten, még ebben a világfelfordulásban sem a mi szintén egészséges, minden dekadenciákkal szivesen mókázó művészünket. Olyan ő, mint a jó patikus, aki a halálos mérgeket veszedelem nélkül adagolja a beteg publikumnak, maga azonban a finom somogyi sonkát kedveli.

Magyarország biboros primásának arcképét föstötte meg művészi gondossággal Hatvany Ferenc.

Ferenczy Valér, Kiss Rezső, Papp Gábor, Koszta József, Jendrassik Jenő, Zádonyi Géza, Szlányi Lajos, Keményffi Jenő, Basch Gyula, Kézdi-Kovács László, Uitz Béla, Boemm Ritta, a kissé már túlságosan Pentelei-Molnár kerékvágásában hajtó Romek Árpád, a mindig figyelmet és elismerést érdemlő Nagy Vilmos, az érdekesen kereső Náray Aurél, az izmos tehetségü Cencz János (akivel alkalomadtán bővebben kívánunk s érdeme arányában foglalkozni), a fáradhatatlan népszerü Bruck Miksa, Márton M. Alfréd (uj név, amit megjegyezzünk), a primitiveskedésében bizonyos érdeklődésre méltó Hende Vince is itt vannak.

Itt van Gulácsi Lajos. . . Ő mintha évszázadokkal ezelőtt elvesztette volna magát valahol Boccaccio — Tasso világában s most keresgélődik össze, de csak részletekben leli meg magát: nem tud egész lenni, ha feje megvan, nincs dereka s lába, máskor meg dereka vagy lába marad fej nélkül, hol meg fél a válla csak, s annak sincsen árnyéka, vagy csupán az árnyékát leli meg néha.

Annál egészségesebb rózsabokréta illatozik az ajtó mellett egy kis képen: Dolányi Ida rózsái.

Miután gyönyörködtünk Imrey Lajos plakettjeiben, hosszasan elálldogállhatunk Kisfaludi Stróbl Zsigmond mellszobra előtt, mely a vigjátékírót, a zamatosan magyar Berczik Árpádot örökíti meg. Mert, amíg ez a márványtömb megmarad, — ugyancsak érdemes óvni s vigyáz is majd rá számos nemzedék hálás kegyelettel, például a Nemzeti Szinház uj palotájában, lévén ott legillőbb helye, — Berczik Árpád testi-lelki képe szemünk előtt lészen. Ami darabjaiban maradandó, az itt van ezen a szobrocskán. Itt a vidám bölcs, a megértő tehát megbocsájtó és igy szerető, a jó ember, ki mint Figaro, siet ma kacagni mindazon, amin holnap talán sirni lészen oka. . . És ott a mókázó jókedv fölött magosan az intelligencia szemcsillogása, az emelkedett homlok. Szinte mondja: csörög a sipkám, vetem a bukfencet, nevessetek és legyetek hálásak, mert az boldogít benneteket, aki megnevettet, — de én tudom ám, hogy mókázok . . . egyik szemem nevet, hogy ti is mulassatok, a másik azonban vesétekbe lát s küzködik a

A KÉPZŐMŰVÉSZEK
SEGÍTŐBIZOTTSÁGÁNAK
MŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSÁBÓL

OLASZ TÁJ
MAGYAR MANNHEIMER GUSZTÁV
FESTMÉNYE

A KÉPZŐMŰVÉSZEK SEGÍTŐBIZOTTSÁGÁNAK
MŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSÁBÓL

CSŰR
WAGNER GÉZA SZÉNRAJZA

lis harcában utat akar magának és utat is tör; és amelyet már fentebb jellemeztem.

Ez a különbözőségre törekvő nemzeti erő, amely az egoizmus alapján akar érvényesülni és adott fegyvereket egymás ellen a nemzetek kezeibe, már sokkal előbb jelentkezett a nemzetközi művészeti kiállításokon is. A kultúrverseny a nemzetek között tehát már régóta megvan, sokszor már a keserűségét is lehetett érezni. A versenynek e keserű szinezete pedig lényegesen előmozdította a faji gyülölséget egyes népek között. A kultúra és művészet — ahol csak békének, kölcsönös tisztelet és becsületnek kellene honolni — így közvetve belejátszik a világháború pokoli zenéjébe is. Hiszen szomorúan kellett tapasztalnunk, eltekintve a személyes kérdésektől (mint egy svájci és egy magyar festő nem tulságosan szimpatikus szereplésétől) utóbbi időben a fajok egyszerre milyen ellenségesen, lenézőleg vagy kicsinylőleg viselkedtek egymás kultúrája, művészete iránt. Ezt pedig (kivéve a személyes eseteket) igazán nem lehet helyeselni. Jó, ám harcoljanak a felek és döntsék el fegyverrel az igazságot, mert a magasabb politika ezt a háborút jogosnak és igazságosnak tartja, de ne legyen ez gyülöletes kihatással a jövendő kultúr- illetve művészeti munkásságra. A verseny, a küzdelem a nemzetek között ne legyen barátságtalan, a viszony lehetőleg jobb legyen mint a háború előtt. Legyen pedig a verseny qualitásban intenzivebb, és egy nemzet győzelme e téren olyanná váljék, hogy a művészet terén legyőzött nemzetek tisztelettel ösmerjék azt el.

Mert világos, hogy a háború után a faji különbség még szembetűnőbb lesz, bár már a háború előtt is alaposan éreztük a művészet világában. Külföldi neves esztétikusok állottak az ügy szolgálatában és praegnansan fejezték ki a legutóbbi római, müncheni és veneziai nemzetközi kiállítások. Például a veneziaiakat említem, akik utóbb már annyira mentek, hogy a kata-

Művészet 1914.

387 **Kálmán Péter.** A kertben. Olajf. Magánt.
388 **Löschinger Hugó.** Tájrészlet. Olajf. Eladó.
389 **Basch Gyula.** Déli napsütés (Lovrana). Olajf. Eladó.
*390 **Kézdi-Kovács László.** Nyíres. Olajf. Eladó.
391 **Kézdi-Kovács László.** Nyárerdő a Balaton partján. Olajf. Eladó.
392 **Kézdi-Kovács László.** Füzesben. Olajf. Eladó.
393 **Kézdi-Kovács László.** Elnbogeni porcellán. Olajf. Eladó.
394 **Kézdi-Kovács László.** Balaton-aligai partok. Olajf. Eladó.
395 **Basch Gyula.** Reggeli napsütés (Lovrana) Olajf. Eladó.

XIII. TEREM.

396 **Romek Árpád.** Via St. Giovanni. Olajf. Eladó.
397 **Gráf Dreyfus Ilma.** Dáliák. Olajf. Eladó.
398 **Jávor Pál.** Porcellán és virág. Olajf. Magánt.
399 **Gráf Dreyfus Ilma.** Guignols (Babák). Olajf. Eladó.
400 **Kurélec Othmárné Say Thekla.** Theodora. Arcképtanulmány. Olajf. Eladó.
401 **Gráf Dreyfus Ilma.** Interieur. Olajf. Eladó.
402 **Jávor Pál.** Mimosa. Olajf.
403 **Szüle Péter.** Női arckép. Olajf. Magánt.
404 **Kövér Gyula.** Zsákhordók a Dunaparton. Olajf. Eladó.
405 **Telkessy Valér.** Kankalinok. Olajf. Eladó.
406 **Bednár János.** Párisi emlék IV. Olajf. Eladó.
*407 **Szlányi Lajos.** Havas reggel Szolnokon. Olajf. Eladó.
408 **Szlányi Lajos.** Derűs téli nap. Olajf. Eladó.
409 **Szlányi Lajos.** Zuzmara. Olajf. Eladó.
410 **Szlányi Lajos.** Tél a Zagyva mentén. Olajf. Eladó.
411 **Szlányi Lajos.** Márciusi hó. Olajf. Eladó.
412 **Vesztróczy Manó.** Tájkép. Olajf. Eladó.

Wágner Géza

413 **Bednár János.** Párisi emlék I. Olajf. Eladó.
414 **Józsa Károly.** Fürdő után. Olajf. Eladó.
415 **Pap Emil.** Falusi utca télen. Olajf. Eladó.
416 **Jávor Pál.** Adorjánné úrnő arcképe. Olajf. Magánt.
417 **Feszty J. Róza.** Arckép. Olajf. Magánt.
418 **Bednár János.** La toilette. Olajf. Eladó.
419 **Bednár János.** Fürdés után. Olajf. Eladó.
420 **Feszty J. Róza.** Arckép. Olajf. Magánt.
421 **Oppel Magda.** Violák. Olajf. Magánt.
422 **Baránski E. László.** Boglyák. Olajf. Eladó.
423 **Korcsek János.** Esős idő. Olajf. Eladó.
424 **Siligai Ferenc.** Téli nap. Olajf. Eladó.
425 **Siligai Ferenc.** Havas völgy. Olajf. Eladó.
426 **Laszgallner Oszkár.** Erzsóka. (Kislányom képmása.) Olajf. Magánt.
427 **Berkes Antal.** A körönd egy részlete. Olajf. Eladó.
428 **Erdőssy Béla.** Garampart. Olajf. Eladó.
429 **Erdőssy Béla.** Este felé. Olajf. Eladó.

XIV. TEREM.

430 **maróthi Major Jenő.** Felhős délután. Pastell. Eladó.
431 **Olgyai Viktor.** Garamparti téli táj. Pastell. Eladó.
432 **maróthi Major Jenő.** Befagyott folyó. Pastell. Eladó
433 **Wágner Géza.** Hollandi utca. Pastell. Eladó.
434 **Wágner Géza.** Müncheni ablakomból. Pastell. Eladó.
435 **Wágner Géza.** Alkmaari vásár. Pastell. Eladó.
436 **Edvi-Illés Jenő.** Tájkép. Eredeti rézkarc. Eladó.
437 **Kron Jenő.** Egy vöröshajú nő. Rézkarc. Eladó.
438 **Berón Gyula.** Gyárak Temesváron. Rézkarc. Eladó.
439 **Kron Jenő.** Női fej. Rézkarc. Eladó.

KMT 1911. tav. kiáll.

— **Wagner Géza balatoni képei.** Wagner Géza régi szerelmese a Balatonnak. Évtizedek óta majd minden nagyobb kiállításon találkozunk pasztelleivel és olajfestményeivel, melyeken a Balaton légkörének és vizének sajátos fény- és szinjelenségeit igyekszik megfogni. Most a Műterem Kossuth Lajos-utcai termében mutatja be pasztelképeinek hosszu sorát. Tárgyuk majd minden esetben vagy a napfelkelte, vagy a naplenyugta. Hogy ezen a szük körön belül milyen csodás látványosságokat produkál a Balaton, mindenki tudja, aki hosszabb időt töltött a legnagyobb magyar tó partján. Nagy művészeket — csak néhai Rippl-Rónai Józsfet, Csók Istvánt, Iványi-Grünwald Bélát és afiatalabbak közül Egry Józsefet emlitjük — remek alkotásokra ihlelett meg a Balaton. Wagner Géza pasztelljeiről ez kevésbé mondható el. Wagner éppen azt nem látja, ami a Balatonon a legsajátosabb, sehol egyebütt elő nem forduló. Nem látja, vagy nem tudja eléggé megérzékiteni. Becsületes érzéssel és példás szorgalommal figyeli és ábrázolja a Balatont. Ezt el kell róla ismerni. (e. a.)

1935. jun. 13.

Magyarság
1935. jun. 13

Wagner Géza

Kiállít

P. H. 932. okt. 29.

T. Cim!

A Müvészettörténeti Dokumentációs K
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat első

"Magyar Tanácsköztársaság K
cimü levéltári publikáció jelent meg,
Müvészeti Osztályának iratanyagát és
iratanyagának a képzőmüvészetre vona

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk

"Müvészettörténeti Tanulmány
cimü kötete, mely a Dokumentációs K

Továbbá kapható

"Müvészettörténeti Tanulmány
cimü kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolhat

Wágner Géza

Kiállít

E. K. 932 XII. 21.

Kér

Név: . . . . . .

Születési év: . . . . . .Hely: . . . . . .

Hol, mikor és kinél tanult: . . . . . .

Önálló kiállításai: . . . . . .

Mely kiállításokon vett részt: . . . . . .

Hol jelentek meg kritikák vagy méltatás

Wágner Géza

MDK

Készülő vihar a Balatonon

Mücsarnok 1939 Téli tárlat

Wágner Géza MDK

Aranyhid a Balatonon, pasztell

Mücsarnok 1939 Téli tárlat

Wágner Géza MDK

Borus naplemente a Balatonon, pasztell

Hullámzó Balaton

Műcsarnok 1938 Őszi tárlat

Wagner Géza.

A Műcsarnok téli tárlatán „Jégtorlasz a Balatonon" c. vásznával szerepel. (említve.)

Pesti Hirlap, 1928. dec. 19.

Wágner Géza MDK

Vihar után a Balatonon, pasztell

Műcsarnok 1938 Téli tárlat

MDK

Wágner Géza

Dunántul. 1927. nov. 1. 9.1.

MDK

Wágner Géza

Az Egyetemi templom télen, repr.

Művészet 1917. 16.1.

MDK

Wágner Géza

Dunántul. 1927. nov. 6. 1o.l.

MDK

Wágner Géza

Városligeti részlet, repr.

Művészet 1914. 275.l.

Wagner Géza

"Új Szalon" első kiállításán a Kossuth L. utcában szerepelt.

M. 934. IV. 17-

Wágner Géza

N. U. 1933. VIII. 11.

— **A Balatoni Társaság kiállítása.** A Balatoni Társaság a napokban nyitotta meg Balatonföldváron az idén második reprezentatív képzőművészeti kiállítását. A Balaton propagálásáért ugy itthon, mint külföldön szép eredményekkel dolgozó társaság *Csók* István irányításával és *Wágner* Géza, a Balatonfestészet legelkesebb művésze nagy körültekintéssel oldotta meg a rendezést. A balatonföldvári Kupavezér és a Kaszinó stilusos termeit bocsátotta a kiállítás céljaira *Czifrák* Antal és *Klos* Gyula igazgató. A kiállitást *József Ferenc* főherceg akadályoztatása miatt *Sebestyén* Gyula dr., a társaság elnöke nyitotta meg. E nagyjelentőségü kiállitás sulyát igazolja az is, hogy már a megnyitás napján több képet vettek meg. *Wágner* Géza, *Csók* István, *Andrássy* Géza grófi, *Áldor* J. László, *Baránsky* E. László, *Edvi Illés* Aladár, *Halasi Horváth* István, *Z. Hadzsi* Olga, *Hermann* Lipót, *Glatz* Oszkár, *Iványi-Grünwald* Béla, néhai gyügyei *Nagy* Zsiga, *Gy. Sándor* József, vitéz *Pataky* Ferenc tünnek ki különösen. *Horvay* János nehány megkapó kis bronz szobrát állitotta ki.

N. U. 1933. VIII. 11.

Wágner Géza

szerepelt a nemzeti kiállításon.

PH 1933. IV. 20.

Mágnes Géza

Szerepelt a Balatoni Társaság földvári kiállításán.

M. 1933. VIII. 12.

Wagner Géza

szerepelt a Magyarság képzőművészeti kiállításán.

dr. 1933. XI. 5.

Wagner Géza

festőművész

Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete jubiláris kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Magyarország
1935.XII.22.

Wagner Géza festőművész

Kiállit.

N.U.933.XII.6.

Wagner Géza

Balatoni képe nezegnel a
hűsarnok téli. Fávlatán

Magyarság 1938 II. 6

Wagner Géza

Szerepel a Műsarnok

téli tárlatán

Esti Kuriv. 1938 II. 9

Wágner Géza

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubiláris kiállítása - a Műcsarnokban - képével szerepel. Tájkép.

Budapesti Hirlap
1930.VII-21.

Wagner

egy figyelemreméltó képpel jegyeztetti meg novét.

(gy. t.): Függetl. Műbészek kiáll.-a. (N. Sz.)

8 ó. u. 931. XI. 15.

Wagner Géza

a kiválóak közé tartozik

(Dékány András):
Függetl. Mun.-k a N. Szal.-ban.

M. 931. XI. 15.

Wagner Géza

neve emlitésse méltó a kiállitóké közül.

– io.: Nemzeti Szalon. – Függetl. Műv. Társ.
P. N. 931. XI. 15.

GÓTH MÓRIC.

756 A Befroi Brugesben. Rajz. Eladó.

HEYER ARTHUR.

757 Hollandiai csendélet. Olajf. Eladó.

BÁRÓ SPLÉNY ERNESTA.

758 Napraforgók. Olajf. Eladó.

SZMRECSÁNYI PAJTÁS ÖDÖN.

759 Budai korzó. Vízf. Eladó.

GÓTH MÓRIC.

760 Intérieur. szénrajz. Eladó.

SZMRECSÁNYI PAJTÁS ÖDÖN.

761 Vajdahunyad ostroma. Vízf. Eladó.

762 Szenzációs kirakat. Vízf. Eladó.

MÁRTON FERENC.

763 Mulatók. Pastell. Eladó.

KÜMMERLE PÁL.

764 Csendélet egy tudós asztalán. Vízf. Eladó.

SZMRECSÁNYI PAJTÁS ÖDÖN.

765 Úgynevezett télikert. Vízf. Eladó.

766 A taksanélküliek. Vízf. Eladó.

767 Budapesti gyorskocsi. Vízf. Eladó.

ÜRMÖS PÉTER.

768 Hajó a dokkban. Rajz. Eladó.

KRÓN BÉLA.

769 Szabadságtéri részlet. Rézkarc. Eladó.

FÖLDES IMRE.

770 Bor és zene. Tempera-vízf. Eladó.

KRON JENŐ.

771 Diósgyőri vasgyárból VIII. Rajz. Eladó.

FÖLDES IMRE.

772 Téli szél. Tempera-vízf. Eladó.

Wágner Géza

SENYEI (SCHÖN) JÓZSEF.

739 Magyar építőművészet. (Allegoria.) Soft ground. Eladó.

CONRAD GYULA.

740 A comói dóm előtt. szénrajz. Eladó.

BÁNK ERNŐ.

741 Dekorativ táj. Olajf. Eladó.

GÓTH MÓRIC.

742 Hajó a kikötőben. Vízf. Eladó.

SÁNDOR JÓZSEF.

743 Erdőírtók. Tollrajz. Eladó.

WÁGNER GÉZA.

744 Pozsonyi utcarészlet. Pastell. Eladó.
745 Pozsonyi Dunapart. Pastell. Eladó.

W. GYENES GITTA.

746 Ilona. Olajf. Eladó.

WÁGNER GÉZA.

747 Hollandi halászkikötő. Pastell. Eladó.
748 Gömöri hegyvidék. Pastell. Eladó.

OPPEL MAGDA

749 Virágok. Vízf. Eladó.

WÁGNER GÉZA.

750 Rönkúsztatás Kisgaramon. Pastell. Eladó.
751 Utcakép a pozsonyi várból. Pastell. Eladó.

AGGHÁZYNÉ BALLÓ MARISKA.

752 Chrisanthémek. Pastell. Eladó.

WÁGNER GÉZA.

753 Napsütötte paraszthház. Pastell. Eladó.
754 Garam partja. Pastell. Eladó.

BÉR DEZSŐ.

755 Illusztráció. Gyulai P.: Egy régi udvarház. Rajz. Eladó.

Művészet 1911/12. Heli Emil.

WÁGNER GÉZA — AZ EGYETEMI TEMPLOM TÉLEN

fiatalabb erők is segítsék. Madarász Viktor talán azzal az elhatározással jött haza, hogy kissé segít élemedett atyjának, idejének javát azonban a festésnek szenteli. Hazajött tehát fiatal feleségével s eleinte egy kisebb teremben dolgozott, amelyet a Tudományos Akadémia ajánlott fel neki a saját palotájában. Nemsokára rá kényelmes műterem-házat épített magának a Városligeti fasorban: az első igazi festő-műtermet Budapesten.

Idehaza megelőzte a hire. S jött nemsokára az első siker is. Pályadijat nyert a «Bethlen Gábor tudósai körében» c. vázlattal s 1872 augusztusában a kormány megbizta e kép kivitelével, 3000 frt tiszteletdíjat biztosítva neki. A kép azonban nem tetszett. A németes izű művészeti közvélemény idegenül állott vele szemben. Igazi erényeit meg sem értették. Más csapás is érte. 1873-ban meghalt az atyja. A csetneki, pécsi ipartelepek s a budapesti ércárúüzlet gondozó kezekre szorult. Madarász Viktor maga látott hozzá ez ügyek rendezéséhez, a régi begyakorolt személyzettel. Közben

A MŰCSARNOK
TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL

VÁROSLIGETI RÉSZLET
WAGNER GÉZA FESTMÉNYE

Művészet 1914.

ez akkor volt, amikor Párisban Manet, Monet, Pizarro, meg a többiek csodájára jártak az emberek. Milyen más levegő volt akkor itt a «Royal Academy» környékén, ahova csak a prerafaelitáknak volt joguk belépni! Azóta sok minden megváltozott itt is és ez a mai kiállítás erősen bizonyítja, hogy a juryben fiatal emberek is vannak, akik nemcsak a «Royal Academy» szentségét tartják szem előtt, hanem a művészetét is.

A mostani kiállításban a művészek valamennyien jól ismert útjukon haladnak. Különösebb pikantériát ad a kiállításának a majdnem naponként megismétlődő képbeverés, a vásznak behasítása, stb. a «Suffragist»-ek által. A megnyitás óta több igen értékes kép sérült meg, ezek közül Sargent, George Clausen és egy-két ismertebb művész képe, amelyeket természetesen azonnal el kellett távolítani a falakról.

Sargent utóbbi időben nem foglalkozik annyira potraitfestészettel, mint eddigelé, hanem a tájkép felé fordította figyelmét. Annyi kétségtelenül már eddig is bebizonyult, hogy éppúgy mestere az égnek, fűnek, fának, víznek, mint az arcképnek, sőt egyes ily dolgai felette állanak mindannak, amit eddig alkotott. Jelenlegi képe «San Geremia» (Velence) bámulatos egyszerűséggel párosult érzéssel és tudással van megfestve. (Különben ez a kép azóta szintén megsérült). Ugyanilyen a «Sketchers» című képe is, amelyen napsugár és nyári meleg vonul keresztül; a levegő szinte izzik. Ugyanebben a teremben van R. Vicat-Cole egy tájképe, amely szintén igen figyelemreméltó. Egy finom női portrait szintén kiválik a sok közül ebben a teremben Madeline M. Mac Donald-tól. E. A. Hornel «Hangok az erdőben» című képe csillogó zománccal teljes. A női festők közül Flóra Lion játszi könnyűséggel első; erről a művésznőről még sokszor esik majd szó és itt kiállított portraitja igazán elsőrangú munka.

A második teremben azonnal szembeszökik Harrington Mann két gyermeket ábrázoló portraitja, ugyancsak itt van RichardJack női-arcképe is, Alfred East egyik tájképe, amelyet már mint megválasztott akadémikus festett és Brake Baldwin «The Descent» című képe; ez utóbbi teljesen új név reám nézve, nagy kvalitása mellett

Árverési Közlöny
1936. febr. 1. rendk. 27.

Wágner Géza

	Kikiáltási ár pengőben
240. SCHMUTZER, FERDINAND (1870—1928), II. Vilmos császár képmása. Eredeti rézkarc. Aláírt és számozott példány. 39×33	30.—
241. STAUFFER, — BERN KARL (1857—1891), A Wally. Eredeti rézkarc. 15×26	30.—
242. STRANG, WILLIAM (1859—1921), A repülő. Eredeti rézkarc. 44×30	10.—
243. STRUCK, HERMANN, Imádkozó öreg zsidó. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 34×27	15.—
244. STUCK, FRANZ VON (1863—1928), Küzdő faunok. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 29×39	20.—
245. UHL, JOSEF, Gyermek akt. Eredeti rézkarc. Aláírt és számozott példány. 32×23	15.—
246. —, Renata. Eredeti rézkarc. 26×21	10.—
247. UITZ BÉLA, Anya és gyermeke. Eredeti rézkarc. Aláírt és számozott példány. 39×29	15.—
248. WÁGNER GÉZA, Patak mentén. Eredeti színes aquatinta. Aláírt példány. 35×45	15.—
249. ZORN, ANDERS, A hinár. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 14×10 . . . . . *(Illusztrálva a XVIII. táblán.)*	150.—
250. ZWART, WILLEM DE, Hollandi táj. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 30×40	25.—

Az Ujpest vasárnap vesz revánsot az Ambrosianán,

a Ferencváros elsején „fizet" a Spártának

Vereséggel kezdték szereplésüket a magyar csapatok a Középeurópai Kupában. Szombaton a Ferencvárost érte váratlan és igen kellemetlen vereség, itthon a Spártától, vasárnap az Ujpest kapott ki Milanoban az Ambrosianától. A magyar csapatok helyzete azonban ennek ellenére sem reménytelen, mert mindkettő csak egy gólkülönbséggel maradt alul, ezt behozni pedig nem lehetetlenség sem a prágai, sem a budapesti revánsmérkőzésen.

Az Ujpest már a következő vasárnap, június 25-én lejátssza revánsmeccsét az Ambrosianával.

amely tegnap 2:1 (2:1) arányban győzött a milanoi San Siro stadionban. Az eredeti sorsolás szerint a Ferencváros—Spárta második mérkőzését is június 25-én kellett volna megtartani Prágában, miután azonban a legutóbbi Prága—Berlin válogatott mérkőzés alkalmával a cseh közönség egy része botrányt rendezett, a protektorátus kormánya június 30-ig semmiféle sporteseményt nem engedélyez. A tilalomra való tekintettel a *KK túlságosan előzékeny bizottsága hozzájárult ahhoz, hogy az első forduló meccseit július 2-ig játsszák le a csapatok*, s így

a második Ferencváros—Spárta találkozót július 1-re tűzték ki.

A Ferencváros csapatának remélhetően jót tesz a két heti pihenő s elsején nemcsak a Spárta budapesti 3:2-ős győzelmét egyenlíti ki, hanem gavallérosan meg is tetézi tartozását és biztosítja továbbjutását.

A Ferencváros szombati mérkőzése egyébként nagy csalódást keltett. A zöld-fehérek nagy lendülettel startoltak és már 2:0-ra vezettek, ez azonban nem törte le a Spártát, amely pompás összjátékkal fokozatosan felőrölte a ferencvárosi csapat erejét és végül *3:2 (1:2) arányban megnyerte a meccset.* Hiába játszott a meccs nagy részében fölényben a Ferencváros, a Spárta rendszeres, kombinációs játékával biztosította győzelmét.

A protektorátus bajnokcsapata azt a játékot mutatta be, amely a „modern-futball" bevezetése előtt a magyar vezető csapatoknak is erőssége volt.

S hogy a budapesti közönségnek melyik stílus tetszik jobban, bebizonyította azzal, hogy a meccs után percekig ünnepelte a prágai csapatot. Remélhető, hogy a ferencvárosiak okulnak a vereségen és a revánsmeccsen legyőzik ellenfelüket.

Az Ujpest ugyan 1:2 (1:2) arányban kikapott Milánóban az Ambrosianától, mégis komoly sánszai vannak a továbbjutásra, mert a jövő vasárnap a saját pályáján kiverheti ellenfelét a további küzdelemből.

Az ujpesti csapat hőse Sziklai kapus volt,

elsősorban neki köszönheti az Ujpest, hogy csak egy gól különbséggel maradt alul.

A *Slávia—Beogradski* mérkőzését Prágában kellett volna megtartani, de a prágai tilalom miatt a mérkőzés elmaradt. Az első meccset vasárnap játsszák le Belgrádban és a második mérkőzés június 2-án kerül sorra Prágában.

Bukaretsben botrányos jelenetek tarkították a *Vénus—Bologna* mérkőzését, amelyet a román csapat nyert meg 1:0 (1:0) arányban. A második félidőben *Majorszky* bíró az olasz csapatból *Andreolot, Puricellit* és *Biavatit* kiállította.

Itthon lejátszották

az NB utolsó fordulóját

s már csak két elmaradt mérkőzés maradt hátra. Az eredmények: Szürketaxi—Bocskai 3:1 (3:1), Hungária—Zuglói SE 4:1 (0:0), Budafok—Elektromos TE 2:2 (1:1), Szeged FC—Phöbus 3:2 (2:0).

Az NBB eredményei: Mávag—DVSC 0:0, Diósgyőri Mávag—Mezőtúri AFC 2:0, ARAK—ETO 2:1, Vasas—Pécsi DVAC 4:0, Lampart—Beszkárt 2:1, SBTC—Váci SE 9:1, Postás—TSC 2:2, PTSC—UTE 1:1.

Benn van a gól!...

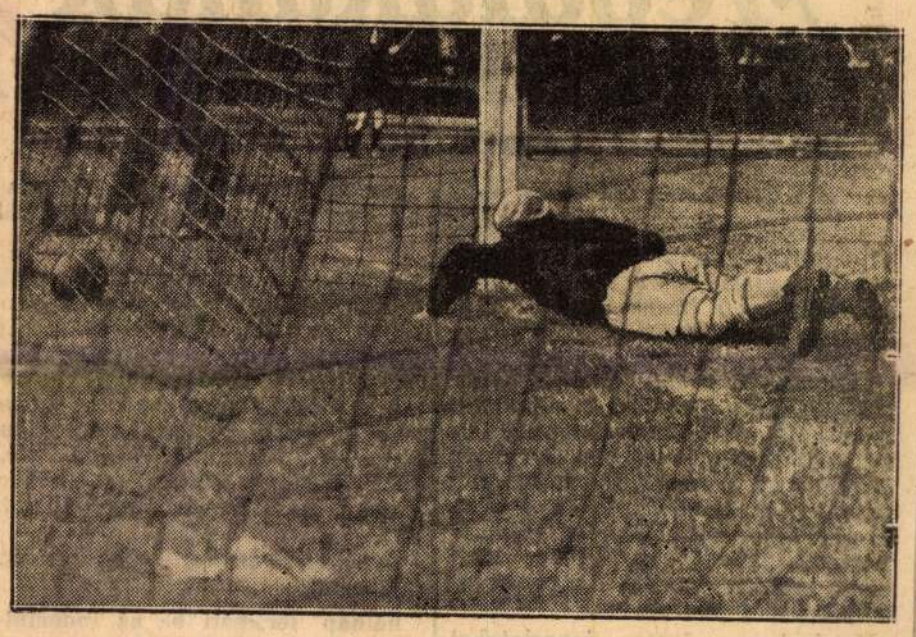

A Ferencváros első gólja a Spárta kapusának, Vechetnek hálójában

Győztek a magyar evezősök Potsdamban

Válogatott nyolcevezős csapatunk első nemzetközi erőpróbája jól sikerült. Potsdamban a német nemzetközi regattán indult a magyar nyolcas és szép küzdelemben

biztosan verte a sokszoros német bajnokcsapatot,

a *Berliner Ruderclub* nyolcasát.

A versenyt erős oldalszél zavarta. Ötszáz méterig együtt haladt a mezőny, amelyben a magyar csapat mellett a Berliner RC, valamint a Renngemeinschaft Berlin RV 76 és a Luftwaffe kombinált csapata indult. Ötszáz méter után a magyar csapat az élre tört és háromnegyed hajóhosszal vezetett. 1600 méternél a német bajnokcsapat erősített, erősen felküzdötte magát, de a magyar csapat jól finiselt és

kéttized másodperccel, légszekrényhosszal győztes maradt.

A magyar csapat tagjai: *Kapossy, Czike, Inotay, Mamusich, Győry, Szendey, Szabó, Balla, kormányos Molnár.*

Végeredmény: 1. *Magyar válogatott* 6 p. 34.4 mp. 2. Berliner RC 6 p. 34.6 mp. 3. Német kombinált 6 p. 40.2 mp.

A győztes magyar csapat ma éjszaka fél 12 órakor érkezik haza a berlini gyorsvonattal.

Négy repülőgépet avat a Beszkárt

A Beszkárt sportrepülő szakosztálya junius 22-én, csütörtökön délután 5 órakor a budaörsi repülőtéren repülőgépkeresztelő ünnepséget rendez. Egy vitorlázó repülőgépet „Arad" névre, három motorosgépet pedig „Nagyvárad", „Kolozsvár", illetően „Temesvár" névre keresztelnek. A keresztelő ünnepséggel kapcsolatosan bemutató repülést rendeznek a Beszkárt sportrepülői.

Kedden ügető

Tizenegy futam van a programon, de a három hendikep felállítását még nem ismerjük s ezért csak holnapi számunkban végső információinkban adjuk részletes megbeszélésünket. Jelöltjeink:

I. *Angyalka, Szabolcs, Tilly II.*

II. *Holandjanin, Kovács F. hajtás, Orgona II.*

III. *Miss Magyarország, Sabázia, Engedelmes.*

IV. *Móric S.* utolsó futása nem számít. Győzelemre nem volt esélye, a helyezést pedig nem ambicionálta. Most a megfelelő bizalommal elől végezhet. A *Feiser* által választott krekk és *Zivatar D.* az ellenfelek.

V. *Zwillinger* bármelyik ügetője, még *Agyafurt* is kimagasló esély. *Varázs* lehet a befutó.

VI. *Csalafinta, Kangor, Daniló.*

VII. *Holnap jelölünk.*

VIII. *Pika* (Feiserrel), *Doba, Oraó.*

IX. *Holnap jelölnük.*

X. *Holnap jelölünk.*

XI. Egyik rosszabb ügető, mint a másik, nem érdemes végigmézni, még ke

Puczur nyerte a Derbyt

A favorit Henricus utolsó

Tizenötezer főnyi közönség feszült érdeklődése mellett került lefutásra vasárnap a *Magyar Derby.* A klasszikus versenyre 11 lovat nyergeltek fel, csak *Cadorna* maradt távol az indulóknak jelzett lovak sorából. A sorozatos diadalokat aratott *Mendel-istálló* a nagy favorit *Henricus* mellett, amelyet nyerőnek is jelentett, segítőtársul *Pucurt* is harcba küldte az iram fokozására. Változatos verseny után, amelyben felváltva *Simonel, Aldershot* és *Pucur* vezetett, majd az egyenesben *Hiú* tört előre, miután *Pucurt* lovasa visszavonta, hogy tért engedjen *Henricusnak. Hiú* már könnyű nyerőnek látszott, amikor *Pucur* lovasa észrevette, hogy *Henricus* reménytelenül verve van és lovát nagy erővel ismét versenybe dobva, *Hiú* üldözésére indult. A távoszlop után elérte és eléggé könnyen megverte. *Hiú* mögött a cseh *Simonel* végzett harmadiknak *Indolent* előtt; *Terno* ötödik. A német *Nachtschatten* csak egy pillanatra tünt fel az egyenesben, a mezőny többi lova komoly momentum nélkül szerepelt. A győztes ló tulajdonosát és az istálló kitünő vezetőjét, *Jeszenszky* őrnagyot a mázsaházban elhalmozták gratulációkkal.

A nap többi versenye közül a nyeretlen *kétévesek versenyének* eredménye keltett nem kis meglepetést azzal, hogy a nagyhírű angol *Blue Boy* helyezetlenül futott a győztes *Muci* mögött. A *Szödi-díjat* jó mezőnyben a nagy formában lévő *Ábránd* nyerte meg, a *nyeretlen kétévesek hendikepjében* pedig a topwight *Hargita* győzött. A *2000 m-es hendikepet Clarion* nyerte fejhosszal a későn szabad utat talált *Nicolette* ellen. Az *1600 m-es hendikepben* a favorit *Dinka* győzött, míg a napot záró *welter hendikep* 20-as mezőnyéből *Nóra* került ki győztesen, de csak

Jók a diákatléták

A KISOK országos atlétikai bajnokságaiban felvonult az ország középiskoláinak legjobb versenyzőgárdája s a bajnokok nagyszerű küzdelem után, *igen jó eredménnyel szerezték meg győzelmüket.* A versenyben 46 iskola vett részt közel félezer atlétával. A 12 egyéni számban 166 induló volt, míg a 7 csapatversenyben 80 csapat vett részt 505 versenyzővel.

A BUDAPESTI LEVENTÉK atlétikai bajnokságának első napján, vasárnap több számban kitünő teljesítményeket értek el a versenyzők. A bajnoki viadalt junius 25-én folytatják.

Junius 20., 22. és 27.-én délután fél 3 órakor

ÜGETŐ-VERSENYEK

A NEMZETI németországi turája során szombaton 4:2-re győzött Reichenbachban, vasárnap pedig 1:0 arányban verte Drezdában a SpF Dresden csapatát.

A POSTÁS SE jubiláris országúti kerékpáros versenyét, amelyet szombaton és vasárnap bonyolított le a Budapest—Kassa—Budapest útvonalon, Gere (Postás) nyerte 15 óra 56 p. 20 mp. idővel, 33.130 km. átlagsebességgel. 2. Gondi (Postás) 16 ó. 05 p. 51 mp. 3. Fülöp (MPSE) 16 ó. 06 p. 57 mp. A második napi Kassa—Budapest 264 km-es távolságon Erőss (WMTK) futott be elsőnek 7 óra 53 p. 20 mp. teljesítménnyel.

IGLAUER LÁSZLÓ, a Si Szövetség kapitánya szombaton vezette oltárhoz a sokszoros bajnoknőt, Eleőd Anikót

ZSUFFKA VIKTOR 4.05 m-re javította a rúdugrás országos rekordját.

ZOLTAI (UT) 5 p. 43.8 mp.-es új országos ifjusági rekorddal nyerte a 2000 m. síkfutást az UTE atlétikai viadalán.

A BBTE III. osztályu kardversenyén Keresztes (BBTE) győzött Szalay (MAFC) és Tilly (BEAC) előtt.

PESTVIDÉK válogatott atlétái Zágrábban 53:70 pontarányban kikaptak Zágráb válogatott csapatától. A 11 versenyszámból csak hármat nyertek a pestvidéki.

Megalakultak a Ház bizottságai

Holnap terjesztik be az indemnitást

— A 8 Órai Ujság tudósítása —

A képviselőház ma délelőtti ülésén választották meg a különböző bizottságok tagjait és nyomban utána megalakultak a bizottságok. Érdekes, hogy a kormánypárt a külügyi bizottság elnökévé vitéz *Imrédy* Bélát jelölte, egyik jeléül annak a törekvésnek, amely Imrédynek mindenhol és mindig vezető szerepet akar biztosítani. Imrédy közvetlen hívei ma ugyanazt a szerepet játsszák, amit annakidején *Gömbös* Gyula miniszterelnöksége alatt *Marton* Béla és csoportja játszott és éppúgy mint azok, minden esetben keresztül is tudják vinni akaratukat.

Ma és holnap fontos javaslatokat terjeszt be a kormány. Elsősorban *a felvidéki képviselők behívásáról* szóló törvényjavaslat benyujtására kerül sor és valószínű, hogy ezzel egyidejűleg benyujtják *a Kárpátalja viszszacsatolásáról és autonómiájáról* valamint *a kárpátaljai képviselők behívásáról* szóló törvényjavaslatot is. A fontosabb feladatokat, szinte azt lehetne mondani, hogy

az új kormányprogrammot ma délben ismerteti gróf Teleki Pál miniszterelnök.

aki a bizottságok megalakulása után a képviselőházban felszólal. A bizottságok megválasztásával és a kormányprogramm végrehajtásával kapcsolatos kérdésekről különben ma délelőtt *fontos tanácskozás volt gróf Teleki Pál miniszterelnöknél*, akinél megjelent báró *Vay* László, a MÉP országos elnöke és *Zsindely* Ferenc miniszterelnökségi államtitkár.

Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter

holnap terjeszti be az indemnitást

és ezzel kapcsolatban *nagyobb beszédben ismerteti az ország gazdasági és pénzügyi helyzetét, valamint a kormány pénzügyi vonatkozású terveit.* A mostani indemnitás *félévre* fog szólni, mert a Teleki-kormány terve az, hogy rátér arra a rendszerre, amely szerint a költségvetési év egybesik a naptári esztendővel.

Elkészült a zsidótörvény végrehajtási utasítása

Az igazságügyminiszter is ma terjeszt be a *kisemberek gazdasági megvédéséről*, illetőleg a *részletüzleteknél sok esetben megnyivánult visszaélések ellen* törvényjavaslatot. *Tasnády Nagy* András igazságügyminiszter a részletüzlet szabályozására vonatkozó törvényjavaslatról a következőket mondotta a *8 Órai Ujság* munkatársának:

— A kisemberek védelme érdekében bizonyos visszaélések megszüntetése céljából sürgősnek tartom ezt a törvényjavaslatot, amely főleg

a falusi kisemberek érdekeit akarja megvédeni.

Igen sok panasz és a bírói eljárás során igen sok olyan eset merült fel, amelyek mind azt bizonyítják, hogy az egyszerű falusi embereket *részletfizetéses ügymökölés alapján sok esetben megtévesztik*, sok esetben egyetemleges kötelezettséget vállaltatnak velük, a falusi kisemberekkel havirészletes kötelezettséget fogadtatnak el, holott nyilvánvaló, hogy a falusi kisembernek nincs rendes, havonta beosztott jövedelme, hiszen a mezőgazdasági termelés eredménye sem havonta adja meg az életfonntartási lehetőséget. A fedezeti váltóknál, amit a részletüzleteknél kértek, ugyancsak történtek visszaélések és a törvényjavaslat ezt a kérdést egyetemlegesen úgy akarja szabályozni, hogy *a jóhiszemű falusi kisemberek ne lehessenek minduntalan visszaéléseknek kitéve, amelyek azután egzisztenciájukat is veszélyeztetik.*

— A valutavisszaélésekre vonatkozóan terjeszt-e Excellenciád javaslatot most a Ház elé?

— Szigorú rendszabályok vannak készülőben a valutavisszaélések megakadályozására és megtorlására.

Erre a javaslatra is rövidesen sor kerül. Ami pedig a *zsidótörvény végrehajtási utasítását* illeti, az utasítás tervezete *már elkészült* és egyik legközelebbi minisztertanács elé fogom terjeszteni. Hogy mikor adjuk ki a végrehajtási utasítást, ennek még nincs meg a pontos terminusa, de nem fog sokáig elhúzódni.

Törvény a Horthy Miklós Repülőalapról

A meginduló parlamenti munka egyik és első fontos javaslata lesz a *Horthy Miklós Repülőalap létesítéséről szóló törvényjavaslat*, amelyet *Bartha* Károly honvédelmi miniszter a képviselőház mai ülésén terjeszt be. A honvédelmi miniszter javaslatát előreláthatóan *még ma sürgősen tárgyalás alá veszi* a képviselőház véderő- és pénzügyi bizottsága, úgyhogy kedden, vagy szerdán ennek a hazai repülés fejlesztését előmozdító javaslatnak a tárgyalása a képviselőház plénumában is megtörténik.

Meghalt Wagner Géza festőművész, a dinnyési autókatasztrófa áldozata

Székesfehérvár, jún. 19.

(A 8 Órai Ujság tudósítójának telefonjelentése)

Ma, hétfőn, egy hete, hogy a székesfehérvár—budapesti műúton a 7-es kilométerkőnél borzalmas autókarambol történt. *Dömötör* Lajos budapesti gyógyszerész autója, amely útban volt Budapest felé, Dinnyés község előtt összeütközött egy teherautóval és az árokba zuhant. Dömötör Lajos gyógyszerész kórházba szállítása közben *meghalt*, utitársa, *Wagner* Géza festőművész pedig életveszélyes sérülésekkel került a székesfehérvári Szent György kórházba. A festőművész koponyaalapi törést és több bordatörést szenvedett.

Wagner Gézát a kórházban gondos ápolás alá vették és állapota csakhamar javult. Ma hajnalban azonban váratlanul rosszul lett. Az orvosokat betegágyához hívták, de *mire az orvosok odaértek, Wagner Géza meghalt.* Orvosai szerint valószínűleg valami *rejtett belső sérülés következtében váratlanul szivgyengeség lépett fel és ez okozta halálát.* A tragikus véget ért festőművész holttestét a Siófok mellett lévő Gamászа községbe viszik és ott temetik el.

Megérkezett Lisszabonba az „Atlantic Clipper"

Lisszabon, jún. 19.

(A 8 Órai Ujság tudósítása)

Az „Atlantic Clipper" óriásrepülő gép, amely az Egyesült Államok és Franciaország között menetrendszerű légiforgalmat bonyolít le, vasárnap este 8 óra 45 perckor megérkezett Lisszabonba. A repülőgép ezúttal elsőízben hozott utasokat magával. A 28 utas között 18 amerikai ujságíró ás rádióriporter van. A repülőgép hétfőn délelőtt érkezik a délfranciaországi Marginane repülőtérre.

Megoperálták Breyer István győri püspökőt

— A 8 Órai Ujság tudósítása —

Breyer István győri megyéspüspök székhelyén megbetegedett és bajának megállapítására az elmult héten Budapestre jött, az Illyés-klinikára. A tüzetes vizsgálat eredményeként a püspököt szombaton délelőtt átszállították Verebély professzor klinikájára és ott vasárnap délben *Verebély Tibor professzor megoperálta.* A műtét sikerült, a beteg főpásztor ma már teljesen láztalan.

Mélységbe zuhant egy autobusz a Glocknerstrassen

Bécs, jún. 19.

(A 8 Órai Ujság tudósítása)

A Grossglocknerstrassen, Heiligenblut közelében, súlyos autóbuszszerencsétlenség történt, amelynek tíz halálos áldozata van. Egy veszedelmes kanyarban, amelyet egy fal védett, húsz méter mélységbe zuhant egy kirándulókkal zsúfolt autóbusz. A szakadékba zuhant autóbusz utasait maga alá temette. Tíz utas szörnyethalt és tizenhat sulyosan megsebesült. Az utasok nagyrészt thüringiai földmívesemberek voltak, akik az Ostmarkban kiránduláson vettek részt. A szerencsétlenséget valószinüleg az autóbusz fékszerkezetében és kormányában bekövetkezett törés idézte elő.

A MAI TŐZSDÉK

ÉRTÉK: gyengülő

A newyorki tőzsde szilárdsága nem éreztette hatását a budapesti értékpiacon. Már a szórványos eladások is az árfolyamok nivójának csökkenését eredményezték. Az irányzat alig tartott.

A fixpiac üzletttelen.

TERMÉNY: tartott

A vidékről jobb hirek érkeztek, az esőzés szünőben van. A hangulat nyugodtabb, bár a nemzetközi események kétséget hagynak arra vonatkozólag, hogy a külföldi piacok miképpen reagálnak majd.

A belföldi piac irányzata teljesen változatlan, *búzában* a kínálat kielégítő, a kereslet tartózkodott. A 80 kg-os tiszavidéki búza ára 19.90—20.10 pengő.

A *rozs* iránti kereslet megcsappant, az aratás küszöbén az érdeklődés csekély. Az irányzat tartott. A pestvidéki rozs ára 13—13.30 pengő.

Az *árpa* változatlan, forgalma úgyszólván teljesen szünetel. Névleges jegyzése 16.25—16.50 pengő.

Zabban mutatkozott némi kereslet, az árak 5—10 fillérrel drágultak. Ára paritásban 23.20—23.50 pengő.

A *tengeri* irányzata tartott, a forgalom csekély volt, a paritásos tengeri ára 16.40—16.60 pengő.

Budapesten ma délben a hőmérséklet +25°

Nyugati szél, záporesők, zivatarok

Lényeges változás még mindig nem várható időjárásunkban. Tovább tart a mérsékelt nyugati és északnyugati szél és a vele érkező hidegebb óceán léghullámok újra sok felé hoznak záporesőt és zivatart. Z. I. A.

A Meteorológiai Intézet ma déli hivatalos időjelzése:

Mérsékelt nyugati, északnyugati szél. Változó felhőzet. Továbbra is több helyen lesz zápores és zivatar. A hőmérséklet alig változik.

Budapesten ma délben a hőmérséklet +25 fok Celsius. A légnyomás 759 mm., alig változik.

Felelős szerkesztő és kiadó:
DR. HALÁSZ SÁNDOR

Alapította:
DR. NADÁNYI EMIL

Kiadja a 8 Órai Ujság Lapkiadó Rt. Szerkesztőség: V., Honvéd-utca 10. sz. Telefon: 1-153-60. Kiadóhivatal: VI., Andrássy-út 47. Telefon: 1-272-30, 1-272-39. Fiókkiadóhivatal: Telefon: 1-138-73. Utazási Iroda: VI., Andrássy-út 16. Telefon: 1-289-81.

Nyomatott a Pallas Irodalmi és Nyomdai r.-t. körforgógépein. (Felelős: Győry Aladár igazgató.)

Wagner Géza

Képzőművészek Egyesülete

KMTARS művcsoptok
1931. febr-márc kiáll.,

VII. 32. VIII. 5.

1931/32. téli kiáll. 299, 301, 303
1932. febr. – márc. kiáll. 150
1932. tav. tárl. 161, 365, 369, 370
1932. őszi tárl. III. 31. 37, 114
1932/33. téli tárl. 287, 383
1933. nemz. képzőm. kiáll. 657, 658.

Literatur

Allgemeine Literatur

Nr. 32. VIII. 5.

1931/32. Ber. Verein. Schles. Forst. 303

1932. Forst- u. Jagdz. Berlin. 179

1932. Forstw. Centralbl. 181, 367, 384

1932. Österr. Vierteljahrsschr. f. Forstw. 82, 117

1932/33. Tharandt. Forstl. Jahrb. 283, 373

1933. Zeitschr. f. Forst- u. Jagdwesen. 65, 678.

Wágner Géza

Egyetem tér 5

Műcsarnok

1929. őszi kiáll. 346, 352

1930. tav. kiáll. 43, XI. t. 17. l.

1930/31. jub. kiáll. 363, 364, 366

1924. június 7-én pénzállom

1) 2 db.	à	1.000.000	2.000.000
2) 4 db.	à	500.000	2.000.000
3) 31 db.	à	100.000	3.100.000
4) 8 db.	à	25.000	200.000
5) 28 db.	à	10.000	280.000
6) 20 db.	à	5.000	100.000
7) 268 db.	à	1.000	268.000
8) 3 db.	à	500	1.500
9) 145 db.	à	100	14.500
10) 76 db.	à	50	3.800
11) 55 db.	à	20	1100
12) 12 db.	à	10	120

7.969.020 Ko

Wagner Géza

Balatoni pasztellj ci-
bol koll. ki áll. a
Budai Művészek
Egyesületében

Forum 1934. 38. l.

Wagner Géza

Thieme Becker
XXXV. 35. l.
(Lyka)

42. Krusnyák Károly: Asztaltársaság.

161. Iványi-Grünwald Béla : Várakozás a hallban.

Wagner Géza

festő

wód

z

Elek Artur: Két kiállítás. Nemzeti Szalon.

Az Ujság. 1918. szept. 15.

Wagner Géza

*

Wagner Géza festőművész Dinnyés község határában autókatasztrófa következtében aminap tragikusan elhunyt. Siófok mellett a Gamásza községben lévő családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

*

82

Művészet
1939. IV. évf. 27. sz.
82. l.

Hirek — — — — — — — — — — 83
Schaffer Sándor: Zene — — — — — — 84
Uj könyvek — — — — — — a fedéllapon

KÉPEK JEGYZÉKE.

Benczur Gyula: Gyermekei képmása — — 66
Ferenczy Károly: Kődobálók — — — — 67
Mednyánszky László: Emlékezzünk — — — 68
Vaszary János: Fürdő nők — — — — — 69
Szőnyi István: Aratás után — — — — — 70
Gaál Ferenc: Cigányasszony rajkókkal — — 71
Hollóssy Simon: Leányarckép — — — — 71
B. illyefalvi Lötte Éva: Lócsutakoló hun — — 72
Molnár C. Pál: Négy evangélista — — — — 73
Antal Károly: Mátyás király — — — — — 74
Kafka Albert: Aktkompozició — — — — 74
P. Éber Anna: Touttanni Dórika arcképe — — 75
Pártay István: Itália — — — — — — — 75
Papp József: Csendes udvarsarok — — — — 76
Gyulay Dezső: Őszi színek — — — — — 77
Az Elektromos Művek új körzeti irodája — 78—79
A Gázművek új városi irodái — — — 80—81
Kotoff Olivér: Farkaskutyakölykök — — — 82
Bakoss Tibor: Tyúkketrec — — — — — 83
B. Dimits Sándor: Tél a Tabánban — — — 84

A címlap *Katona* Béla terve

Wagner Géza

Virágzó fák a Balaton partján

Kepr.

Rát Str. 230. l.

tart, amelyre a Társaság tagjait családjukkal, a Balaton barátait, minden magyar testvérünket, akit szíve arra indít, hogy sebesült honvédeink megvendégelésében résztvegyen meghívja, szeretettel várja.

NAGYON PONTOS MEGJELENÉST KÉRÜNK.

(A teát 3/4 6—6 óra között szolgálják fel)

A teajegy ára 2 pengő.

(Tea süteménnyel, málnaszörp vagy limonádé tortával, sör szendviccsel, pohár fagylalt között lehet választani)

Wágner Géza

Pestő Egyetem-tér 5.

1934. téli kiáll. 219, 221, 504, 506.
1934. nemz. képzm. kiáll.
171, 175

Knöring János Bernát:

Mellig, hétnyolczad bal
keszakála kicsiny s arcza
kével van beszegve s hasito
laggal diszitett sziját, me
disziti. Feliratai a kép al

Joan: Bernh

â Knöring S. C. R
Colonellq et Comen d
s legalól jobbra: „75."

Rézkarcz, méretei a

Türckische und Ungarisch
Bey Paulus Fürsten Kunst

8438

Wágner Géza

1. Balaton
2. Erzsébet-híd.

1932 főv új szerzem. kiáll Műcsarnok

kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől.

/942.
..... szám.

A Müemlékek Orsz.Bizottsága tek.Elnökségének,

Budapest.IX.Hőgyes Endre-u. 10.

atalból.
álati ügyben.
lányozva.

Wagner Géza

Vilmos: Tükör előtt.

g a csata előtt való napon is
na valaki a győzelemre gon-

FIÓKKIADÓHIVATAL
ÉS KÖLCSÖNKÖNYVTÁR
VII., ERZSÉBET-KÖRUT 43
Telefon : 222-405
UTAZÁSI ÉS MENETJEGYIRODA
VII. Erzsébet-krt 43. T 222-405.137-955

SÁG

Ü NAPILAP

Budapest, a postabélyeg kelte.

n ezentúl egyedül az UJSÁG jelenik
ikus napilapok közül.
sával kötött megállapodás alapján
APLÓ volt előfizetőjének az
G DÍJTALANUL KÜLDJÜK.

intén megrendíti a régi küzdőtárs-
, hogy nem tekinti üzletileg frivolan
politikai és erkölcsi parancsnak,
ségérzettel, szivóssággal és bátor-
eszméje és a szabadelvű polgárság
lalt kötelességeit.

Wagner Géza

M.D.K.

Az egyetemi templom. 1917. Olajfestmény.

Budapest régen és most. Bp. 1923

15 l.

Wágner Géza

156 Kilátás a Gellérthegyről, vizf.

157 A királyi vár téli ködben, pasztell

Duna Kiállitás katalogusa, Nemzeti Szalon
1933. január hó 8 lap

Wagner Géza

A párisi Notre Dame, aquatinta

A XIX-XX. század magyar grafikája 1924. június Orsz.M.Szépmüv.Muzeum katalogusa 13 lap

Wagner Géza

A hullámzó Balaton, paszt.
Eső előtt, paszt.
Téli hangulat a Balatonon, paszt.
Jégszigetek a Balatonon, paszt.
Nyári est a Balatonon, paszt.
Napnyugta a Balatonon, pasz .
Jégtorlasz a Balatnnon, paszt.
Vihar előtt, paszt.
Száguldó felhők a Balatonon, paszt.

I. Balatoni kiáll. N.Szal. 1922. jan. 30 1.

Wágner Géza

Balaton, paszt.

Akvarell kiállítás XVI. kiállításon. 1943.

aug. 5 l.

Wagner Géza

Alkony a Balatonon, paszt.
Vihar előtt a Balatonon, paszt.
Naplemente, paszt.
Májusi hangulat, paszt.
Esthangulat, paszt.
Rianás, paszt.

Balatoni
[illegible]ni Társaság II. kiáll. Nemz. Szal. 1924.
23 1.

Wagner Géza

A hullámzó Balaton, paszt.
Est előtt, paszt.
Téli hangulat a Balatonon, paszt.
Jégszigetek a Balatonon, paszt.
Nyári est a Balatonon, paszt.
Napnyugta a Balatonon, paszt.
Jégtorlasz a Balatonon, paszt.
Vihar előtt, paszt.
Szágüldó felhők a Balatonon, paszt.

Balatoni Társaság I. kiáll. Nemz. Szal. 1922. jan. 26 1.

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiáll. 1900.

1.

Wágner Géza

Budapest, vízf.

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Kics. 16 l.

Wágner Géza

Erzsébet-tér, vizf.

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 15 1.

Wágner Géza
A bakter, olaj

Magyar Képzőművészek Segítő Bizottsága. Művészeti kiállitás, 1914. 5 l.

g atmeszteltek, érdemes lenne alkalmi-
szöveg: "Sti Martini ...cujus effigies
őoltárról beszél. A lőkeoldali mellék-
Pieta, Krisztus és Sz.Mária barokk
zszintesen anyja ölében, előre lógó
épitett oltárba beépitve./ Emellett
adonna gyermekével, népies felfogásu,
. Az egyszerü, 1801-ből való faszószék

zló, stb. nem müértékü.
zentélyben két lépcsőfokkal magasabban

ól, rokokó profillal.
, klasszicizáló munka, hasonlit a

yulván a XIX.sz.végén emelték. Műforma

Wágner Géza

Veszteglő hajók, olaj

Magyar Képzőművészek Segitő Bizottsága. Művészeti kiállitás. 1914. 2 l.

Wágner Géza
Havas mező, eredeti aquatinta

Magyar Képzőművészek Segitő Bizottsága. Művészeti kiállitás. 1914. 6 l.

Kla
rajz. 6 a
keretelte
szemöldök
csak fogs
Tor
roljék.

Wágner Géza
Csür, szén

Magyar Képzőművészek Segítő Bizottsága. Művészeti kiállitás. 1914. 6 l.

Óváros-tér 1. Lakóház.

Késői klasszicista

pillérektől tartott tornác

Rákóczi fejedelem-utja 5.

Késői romantikus. Földszi

kapu + 4 ablak. U alaku a

Mindkét udvari szár

tott tornác. Balra az épü

nes nyitott tornácban fo

letrésszel zárul. Jobbo

Rákóczi fejedelem-utja 6

Klasszicista. Föl

tetővel. A homlokzaton 1

Wágner Géza
Hidfő, rézkarc

Magyar Képzőművészek Segítő Bizottsága. Művészeti kiállítás. 1914. 6 l.

Balassagyarmat /Bojár/ 34

+ 3. Emeleti ablakait az
ja közre. Az ablakok fel
disz. A rizalit felett o

Utcai frontjána
boltozatos teremből s az
nyugvó, három-három kaze
alakult át egy teremmé.
mögött huzódó uj folyosó
rendája egykor egyenes zá
ezt egy, a már emlitett f
tő fejezet töredékéből kö

Luther-u.1. Lakóház.

MDK

Wágner Géza festőmöv. GömörüNyilas 1879.

Balatoni hangulat, paszt.
Játszó gyermekek, "
Házsor, akv. áll.dijat nyert
Vihart jelző felhő a Balatonon, paszt.
Mária Nosztrai templom belseje, akv.
Naplemente a Balatonon, paszt.

Mücs. csop.kiáll. 1921. szept. 33-36 l.

MDK

Wágner Géza festőmöv. Gömör-Nyilas 1879.

Kilátás a Gellérthegyről, vizf.
Öreg fűzfák, ered.rézk.
Szelcei részlet, e.linometsz.
Zólyomi patak mentén, e.rézk.
Vizi malom, e.linometsz.
Este a Balatonon, paszt.

Műcs. csop.kiáll. 1921. szept. 33-36 l.

MDK

Wágner Géza festőművész. Gömörnyilas 1879.

Tabáni részlet, rajz
A Gellért hegy alatt, akv.
Hoorni utca részlet, sz.rajz
Naplemente a Balatonon, paszt.
Schiedami részlet, tollr.

A magas Tátra télen, e.rézk.

Műcs. csop.kiáll. 1921. szept. 33-36 l.

MDK

Wagner Géza festőművész. Gömör-Nyilas 1879.

Halászbárkák télen, paszt.

Szénaboglya, akv.

Csónakázók, paszt.

Este a Themse partján, paszt.

Este a Themse partján, paszt.

Virágos rét, akv.

Műcs. csop.kiáll. 1921. szept. 33-36 l.

MDK

Wagner Géza festőművész. Gömörnyilas 1879.

Tabáni részlet, e. lino

Dunapart télen, e. rézk.

Cserpataki részlet, e. lino

Ferenc József hidfő, akv.

Fenyves erdő télen, paszt.

Ferenc József hidfő, akv.

Mücs. csop.kiáll. 1921. szept. 33-36 l.

MDK

Wágner Géza festőmüv. Gömör-Nyilas 1879

Borulás a Balatonon, paszt.
Kártyázó nő, paszt.
Balatoni hangulat Világoson, paszt.
Napraforgók, akv.
Utca kép a várból, rajz
Utca kép a Tabánból

Mücs. csop.kiáll. 1921. szept. 33-36 l.

MDK

Wágner Géza festőmüv. Gömör-Nyilas 1879

Utca kép a várból
Rotterdami részlet, paszt.
Besztercebányai részlet, e.lino
Balatoni habok, paszt.
Selcei utcarészlet, akv.
Fenyves erdő mélye

Műcs. csop.kiáll. 1921. szept. 33-36 l.

MDK

Wágner Géza festőművész. Gömör-Nyilas 1879

Balatoni hangulat, paszt.
Zsupos ház, e.akvatinta
A párisi Notre Dame, e.akvatinta
Fiam, paszt.
id.
Schédami részlet, akv.
Beszterczebányai részlet, paszt.

Mücs. csop.kiáll. 1921. szept. 33-36 l.

MDK

Wagner Géza festőművész Gömör-Kyilas 1879

Tanulmányfej, paszt.
Részlet a müncheni Au-ból, e.lino
Francia kőfaragók, toll
Hollandi fürésztelep, szinrajz
Técsői kazlak, paszt.
Aranyhid a Balatonon, paszt.

Mücs. csop.kiáll. 1921. szept. 33-36 l.

MDK

Wagner Géza festőmüv. Gömör-Kyilas 1879

Gyömbéri virágos hegyoldal, paszt.
Bajor faluvége, sz.rajz
Téli napsütés, paszt.
Kumuluszok a Balatonon, paszt.
Kert, akv.
Máramarosi tipus, paszt.

Műcs. csop.kiáll. 1921. szept. 33-36 l.

MDK

Wágner Géza festőművész. Gömör-Nyilas 1879.

Ragyogó naplemente a Balatonon
Napraforgó virágok, akv.
Balatoni részlet, paszt.
Cölni részlet, "
Mosoda a Szajnán, sz.rajz
Kukorica törők, akv.

Műcs. csop.kiáll. 1921. szept. 33-36 l.

MDK

Wágner Géza festőművész. Gömör-Nyilas 1879.

Battikolt fakazetta
Radvánszky-kastélyudvar, paszt.
Napraforgók alatt, ~~paszt~~. akv.
Kisgarami részlet, akv.
Nyárfák a Balaton mellett, akv.
Rönkusztatás a felvidéken, paszt.

Műcs. csop.kiáll. 1921. szept. 33-36 l.

MDK

Wágner Géza festőművész. Gömör-Nyilas 1879.

Birkaakol előtt, akv.
Técsői részlet, paszt.
Festőnők a Duna partján, akv.
Virágos kertirészlet, paszt.
Pihenő tehenek a Balaton mellett, akv.
Londoni hajók, paszt.

Műcs. csop.kiáll. 1921. szept. 33-36 l.

MDK

Wágner Géza festőművész. Gömör-Nyilas 1879.

Esteledik, paszt.
Árvizes réten, e.rézk.
Ezüstös felhők a Balatonon, paszt.
Hágai részlet, e.lino
Tengeri halászhajó, rajz
Részlet a Balatónról, paszt.

Műcs. csop.kiáll. 1921. szept. 35-36 l.

MDK

Wagner Géza festőművész. Gömör-Nyilas 1879.

Párisi híd, e.rézk.
Naplementi égbolt a Balatonon, paszt.
Hollandi házak, sz.rajz
Balatoni felhők, sz.rajz

Tengerpart, e.rézk.

Műcs. csop.kiáll. 1921. szept. 33-36 l.

MDK

Wágner Géza festőmüv. Gömör-Nyilas 1879.

Radvánszky-udvar, e.lino
Balatoni hangulat, e.akvatinta
Besztercebányai részlet, e.lino
Park, akv.
Vaspánt-készitők, paszt.
Müncheni házak, paszt.

Műcs. csop.kiáll. 1921. szept. 33-36 l.

MDK

Wágner Géza festőmüv. Gömör-Nyilas 1879.

Besztercebányai templom, paszt.
Szelcei részlet, paszt.
Hollandi vásár, paszt.
Vasgyári részlet, interieur paszt.
Vásárcsarnok előtt, paszt.
Schiedami részlet, e.lino
Kerti részlet, akv.

Műcs. csóp.kiáll. 1921. szept. 33-36 l.

MDK

Wágner Géza festőmüv. Gömör-Nyilas 1879.

Reggel, akv.
Felvidéki falurészlet, akv.
Készülő vihar a Balatonon, paszt.
Részlet a gyömbéri havasról, paszt.
Londoni vasuti hid, paszt.
A Rajna mentén, e. vernimou
Brüggei részlet, paszt.

Mics. csop.kiáll. 1921. szept. 35-36 l.

Wagner Géza

A radványi kastély, vizf.
Szénégető kunyhó, "
Öreg harangtorony, "
Bércek alján, "
Gömör-Nyilasi részlet,"

MAPE V. kiáll. N.Szal. 1916. nov. 26-27 l.

Wagner Géza

Parkrészlet, paszt.
Vadászkunyhó, vizf.
Besztercebányai vásár, paszt.
Martin kemence, paszt.
Pozsonyszentgyörgyi házsor, vizf.
Dombalján, vizf.
Tanulmányfej, paszt.

MAPE V. kiáll. N.Szal. 1916. nov. 26-27 **l.**

Wágner Géza
Balatoni naplemente

KMTárs 1929/3o. téli kiáll. 24 l.

MDK

Wágner Géza
Felhők a Balatonon

KMTárs 1929/3o. téli kiáll. 25 l.

MDK

Wagner Géza

Strassburg, rézk.

Magy. művészek rézk. kiáll. katal. Aurora. 1922.

MOK

Wágner Géza

85-88. Balaton, paszt.
Balaton, olaj

Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társ. kiáll. Pécs, 1927. nov. 7 l.

MDK

Wagner Géza

Nikelszky G: Pécsi képzőművészek tárlata . . .
Dunántul, 193o. nov. 23. 8 l.

MDK

Wágner Géza

Velencei gondolás, vizf.
Római öreghid, "
Tájkép, "

Pécsi Képzőmüv. és Mübarátok Társ. VII. kiáll.
1930. nov. 8 l.

MDK

Wágner Géza

Pécs Képzőmüv. és Mübarátok Társ. kiáll. Pécs, 1932, 6 l.

MDK

Wagner Géza festőművész, TESZ aranyérem.

Szeles naplemente a Balatonon

Kitüntetett művészek. Pesti Napló, 1934. okt. 23. 11 l.

Wágner Géza

Interieur, olaj

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 22 l.

84. *Lippi, Fra F*

Wágner Géza
Balatoni hangulat, paszt.

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 15 l.

— Gerevich PA, 205. l. — Décsei: Könyvismertetés MM, V., 1929., 172. l. — Péter András: A magyar művészet története, I. köt., Bp. 1930., 62. l. — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 2. l. — Budinis, Cornelio: Gli artisti italiani in Ungheria. Roma, 1936., 25—26. és 161. l. — Horváth Henrik: Zsigmond király és kora. Bp. 1937., 141—142. l. (Képe XXIII. tábla.) — Lázár Béla: Miklós mesternek, a Kolozsvári testvérek apjának művei. MM, XIV., 1938., 375. l. — Dercsényi Dezső: Nagy Lajos kora. Bp. é. n. (1942), 132. l. (Képe XXXII. táblán.)

MAGYAR (BÁTI MESTER) FESTŐ, 1390 körül

1. *Női Szent tükörben nézi magát* (2. kép)

2. *Női Szent Madonna-képet kap* (2. kép)

3. *Két szent elmosódott alakja* (Közös hátoldal.)

Fa, tempera, 88 × 132 cm.

A hontmegyei Bát r. k. templomából, 1916.-i szerzemény.

Árpádházi Szent Margit és Alex. Szent Katalin legendájával hozták kapcsolatba.

Henszlmann: Utijegyzetek. AÉ, XII., 1878. 248. l. — Divald: Csúcsíveskori szárnyasoltárok Hont vármegyében. A Magy. Mérn. és Ép. Egyl. Közlönye, XLIV., 1910., 49—51. l. — Divald: Magyarország csúcsíveskori szárnyasoltárai. II. füzet, Bp. 1911., 23—24. l. (Képe 23., 25. és 26. l.) — Divald: Bars és Hont vármegyei kutatások. Múzeumi

Wágner Géza
Napsugár a Balatonon, olaf

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 14 1.

Tamást, s régi festészetünk legnagyobb
lgozó nagy külföldi nemzedék kortársát,
stert. Egy évszázad hazai fejlődését jelző
nyosmaróti, jánosréti, a két garamszent-
képtár falain az ő műveikkel elsőízben
ob korszakának körvonalai a középkortól

Gerevich Tibor

Wagner Géza
A Balaton, paszt.

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 15 l.

legrégibb magyar táblaképfestőt, Kolozsvári
mesterét, a XV. és XVI. század mesgyéjén do
a széles lendületű és finom festőiségű M. S. Me
mesterek egész sorát derítettük fel: a báti, az ar
benedeki és a három csegöldi mestert stb. A
rajzolódtak ki a régi magyar festészet legfontosa
a reneszánszig.

Wágner Géza

A Balaton tükre

Balatoni fenyves télen

Tavaszi Tárlat. Műcsarnok, 1932. április.

23 l.

KRISZTUS ÉS A HÁZASSÁGTÖRŐ NŐ
Dombormű.
XVIII. század.
Elefántcsont, mag. 6 cm.

KRISZTUS OSTOROZÁSA
Dombormű.
XVIII. század.
Elefántcsont, mag. 6 cm.

KRISZTUS A SZÉGYENOSZLOPNÁL
Szobrocska.
XVIII. század.
Elefántcsont, mag. 25 cm.

KRISZTUS A SZÉGYENOSZLOPNÁL
Szobrocska.
XVIII. század.
Elefántcsont, mag. 14 cm.
A San Marco-gyüjteményből.

MADONNA
Dombormű.
XVIII. század.
Elefántcsont, mag. 11·5 cm.

SZENT SEBESTYÉN
Dombormű fakeretben.
Német munka, XVIII. század.
Elefántcsont, mag. 18 cm.
Egyhműv. kiállítás 1930., 18.5 szám.

Wágner Géza
Pirkadás a Balatonon, paszt.

Tavaszi Tárlat. Műcsarnok, 1932. április.
23 l.

ZSIDÓ KULTUSZTÁRGY,
függő.
XVIII. század.

FELTÁMADÁS,
függő dombormű.
XVIII. század.
Réz, 9 cm.

TRÓNOLÓ KRISZTUS,
balra nőalak, jobbra magyar címer.
Magyar munka, XVIII. század.
Trébelt réz, mag. 7 cm.

KERESZT,
négy darab.
XVIII. század.
Réz, 8·5, 8, 5·8 és 5·4 cm.

SZENT PÉTER,
dombormű.
XVIII. század.
Réz, mag. 10·5 cm.

KOPPANTÓ,
vésett jelenettel.
XVIII. század.
Réz, hossza 20 cm.

KÉS ÉS VILLA
tűzcsiholó szerszámmal.
XVIII. század.
Réz.

Wágner Géza
Vihar a Balatonon, paszt.

Tavaszi Tárlat. Műcsarnok, 1932. április, 13 l.

XV. sz. 217a lap.

295

Wágner Géza
Jégzajlás a Gellérthegy alatt, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Mücs. lo 1.

Wágner Géza festőművész

Reggel a Balatonon
A velencei Grandkanal
Este a Balatonon
Római ucca

A Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete
XVI. kiállitása, 1930. december. N. Salon

Magyar Történeti Múzeum. Rákóczi Emlél kiállítás. Bp. 1935., 174. szám.

GHILLÁNY GYÖRGY MELLKERESZTJE,
arany, türkizekkel. Felnyitható hátlapja ágyazo fekete zománccal. Belsejében kis ereklyék.
Mag. 6·2 cm.
Magyar munka 1700 körül.
Ghillány György esztergomi kanonok (†1729 és tinini püspök hagyatékából. — Először a 1700. évi leltár végén említi 1729. évi bejegyzés

Henszlmann: A bécsi 1873. évi világtárlatnal magyarországi kedvelőinek régészeti osztálya Bp., 1875—76. 190. és 224. l. — Czobor— Szalay, II. kötet, 331. l. (Képe LV. táblán.) — Lepold Adatok, 30. l. — Lepold Katalógus 65. sz.

PYBER LÁSZLÓ MELLKERESZTJE,
aranyozott ezüst, zafírokkal.
Mag. 7·6 cm.
Magyar, 1700 körül.
Gyerkényi Pyber László c. püspök, érseki helynök (1679—1719) birtokából. — Először az 1730. évi leltárban.

Henszlmann: Az 1873. évi világtárlatnak magyarországi kedvelőinek régészeti osztálya. Bp., 1875—76., 190. és 224. l. — Esztergomi kincsek. Esztergom III., 1876., 20. szám. — Dankó 83—84. l. (Képe XX. táblán). — Irodalom. Egyházművészeti Lap. I., 1880., 362—363. l. — Martinov: Le trésor de Gran.

MDK

Wágner Géza festőm.

A párisi Notre Dame, akvatinta, repr.

Farkas Zoltán: Grafikusok, aquarell- és pasztellfestők a M.Szal.-ban. VU. 1911, 15.sz. 252 l.

kép 250 l.

rokk sisakos toronnyal, homlokzatán
ja felett felirat 1848-as évszámmal.
~~sodó szentéllyel~~. Főoltárkép: Imád-
rokokó padok, 1750 körül, belső olda-
ák. Aranyozott ezüstkehely, 1848. Négy
~~záló~~, épült az 1610-es vályogtemplom
sta,

lemat. Bz. 7944, 333 l, képe 579 l – Jambor

MDK

Wágner Géza

Kilátás a Gellérthegyről, vizf.

A királyi vár téli ködben, paszt.

Duna-kiáll. N.Szal. 1933. jan. 1o 1.

Eger (Heves)

Széchenyi-utca 4o. Ház, egyeme
kőkeretes kapu. Közepén emelet

/Eger V és MV. Bp. 1951, 18 1/

MDK

Wagner Géza, 1879-1939.

Besztercebánya, vizf,

Árv. Közl. 1939. szept. 4.rk.sz. 91.sz.

32 l.

Wágner Géza festőmüvész
A Halász bástya vinf
Holland udvar "
A Marne partja "
Utcarészlet "
Bazilika "
A párisi Notredame pastell
Virágos rét Erdélyben vinf
Erdélyi ház "
Magyar Aquarell és Pasztellfestők Egyesülete
VI. kiállitása, 1919 február

figurális díszítőelemeket. A lapkeretdíszítéseket gazdag figurális ábrázolásokkal tölti ki. Az egyszerűbb motívumú növényi ornamentika közé szivárványszárnyú puttokat, bájos, lengeöltözetű nőalakokat, haltestű tritonokat, az iniciálékban néhol sárkányt vagy delfint helyez. Az arcok tipikusak: kedvesen félrehajtott fejeket fest. A stilizált virágok közé néhol naturalisztikus rózsaszín hónaposrózsát vegyít. Dús ecsetarany árnyékolással dolgozik. Az iniciálékat aranyalapra festi. A betűk hasábszerűen mintázottak, fehérrel és ecsetarannyal sűrűn árnyékolt kék, rózsaszín és zöld levelekkel díszítve. Általában ez a három szín uralkodik a karminpiros, lila és vörös mellett. A színek mély tónusúak, melegek. Az iniciálék és lapkeretdíszítések alapját könnyed, ecsetarannyal festett arabeszkekkel, függőleges szaggatott vonalkákkal, vagy vékony fekete hálózattal élénkíti.

Az *I. K.* mester gyengébb technikai tudással, elődjének stílusát igyekszik utánozni. Munkáját megnehezíti a festékanyag hiánya is. Élénk, hideg színeket használ, nélkülözi a karminpiros, lila és kék színeket: ez utóbbit szürkéskékkel próbálja helyettesíteni. Aranyat egyáltalán nem alkalmaz, csupán fehér árnyékolással dolgozik, s így az iniciálé alap szaggatott vonalkás díszét ecsetarany helyett fehérrel festi. Az iniciálék színezésében alkalmazkodni igyekszik a meglévő mintaképekhez. De rajzolt betűinek vonalvezetése kora művészi felfogásához igazodva már dúsabb, tömöttebb, nyugtalanabb.

Ja lan: (Ad te levavi animam meam.)

Wágner Géza festőmüvész
Müteremem ablakából
Nemzeti Szalon, 1917-18
Uj Müvészcsoport Első Kiállitása

39. kép. *B. E. mester, 1494; Zenélő angyal.*

Wagner Géza festőművész
Kazlak pastell
Arviz Nógrádban pastell
Rönfka usztatás a Garamon pastell
Sajtvásár Hollandiában "
Holland udvar "
Nemzeti Szalon, 1917-18
Uj Müvészcsoport Első Kiállitása

Mária mennybevitele.

MDK

Wágner Géza

Reggel a Balatonon, paszt.

Jégtorlaszok a Balatonon

Nemz. Képzőműv. kiáll. Műcs. 1933. ápr.

5o l.

MDK

Wagner Géza festőművész Pécs

1949

Pécsi Képzőműv. és Műbarátok Társ. kiáll. Pécs, 1936, jun. 13 l.

lásd DUNAFÖLDVÁR /Tolna/

Wagner Géza

1930.

másnap, április hó 6-án *Wagner Géza* festőművész gyüjteményes kiállítása a *Független Művészek* Erzsébet-körút 41. sz. a. kiállítási termében;

MAGYAR MŰVÉSZET

1930. 124 l.

hitvalló katolikus,klasszikus i
Olyan regényeket ir,amelyek a s
szék approbációját is kibirják.
si hatásuk van.Az olasz akadémi
ja.Harminc éve ugy irt,mint aho
festettek.Firenzeben
kesztett egy egész különös form
mu folyóiratot és ilyen illuszt
ci-k voltak benne.És a szövege
ilyen érthetetlen volt.L'acerbo
a cime és második számában az e
szerkesztői üzenet igy szolt:tö
nyájas olvasónk kérdésére,hogy
jelent lapunk cime,azt feleljük
azért van,hogy a szamarak csodá
zanak.

Nagy klasszikusa enne

Wagner Géza

3 pastell

Nemzeti Szalon

MAPE 20-ik jub. kiáll.
Kat. 1935. dec. 20 –
1936. jan. 6.

az ő betsüknek illy nagy leszállása mellett is ezen nagy leszálláshoz alkalmaztatott mérték- hogy a való h

Vágner Géza: A párisi Notre Dame. (Aquatinta.)

inkább
ttetni...
napján,
Rudolf.
s.
oviselője,
isa.
gi depu-

Országi

utatus.
Kereske-

legyenek
5 Cs. K.

közönsé-
értelme

1810-ik
ölt Fels.
rendelést
tály esz-
az kopott
ulák rész-

pénzzel tseréltessenek, sőt az a summa is, mellyet a Status Kormányszék, a rézpénz felváltatására, azon értznek betse szerint, a pénzverésre fordított költséggel együtt a Deputatiónak által ád és a bankótzédula kiirtására ügyelő deputatio fő kasszájának, mint ezen pénzverésből folyó nyereség által adatott esmeretessé tétetődjék.»

Költ Bécsben, Februaris 23-ik napján, 1811-ik esztendőben.

(Aláirások.)

Béts.

Ma riattakor Béts utzáinak minden szegletein egy igen kegyes Felséges Pátenst talált kifüggesztve a közönség. Ez egy legnagyobb bizonysága a Felséges Országlószék atyáskodásának. A Patens foglalatja így következik:

Mi Első Ferentz, Austria császár, Magyar, Cseh, Gallitzia, és Lodomeria országok Királya, Austriának Fő Hertzege etc., etc.

Szünetlenül alattvalóinknak boldogságokkal foglalatoskodván, régóta kölönös figyelmetességünket fordítottuk a papirospénzre (bankóczédulára). Az 1810-dik esztendő Februáriusának 26-dikán kelt Pátensünk által nemcsak hogy azon jusunkról lemondottunk, hogy azt többé szaporitanók, hanem ugyan azon Paten-

Wagner Géza

részt vett a buffalói
magyar graf. kiállitáson
1914.

Birnbaum. 37. l.

pacifikálékon kívül pár értékes ciborium származott a Nemzeti Múzeumba, vésett bórium. Hatszögletű, féldrágakövekkel hatoldalú aranyozott réz ostyatartó, külsej míg a gúlaalakú fedelet hasonlóan vésett p ügyes kompozíciójukkal, mint rajzbeli fino itt is miniaturák után dolgozott, valamelyik nált kis képeit véste át a művész. Hasonló, riumot őriznek a Nemzeti Múzeumban. szimbólumokkal. A kisdisznódi ciborium templomok felszerelését képviseli, itt a h

Az eddig ismertetett egyházi tárgyal előfordul párszor — többnyire függetlenek aacheni kincs néven szoktak említeni, me ajándékai egyikének legalább egy részét. pazar sorozatát, mely fogalmat adhat az ötvöseink tudásáról, művészi nívójáról.

Pedig a királyi kincstár gazdagságáró nápolyi útja alkalmával igénybe vett aranym nápolyi hadjáratban kétezernél több arany

Wágner Géza

áll. vízf. díj: 1913

Nemzeti Szalon

MAPE 10. kiáll. 1923 nov.

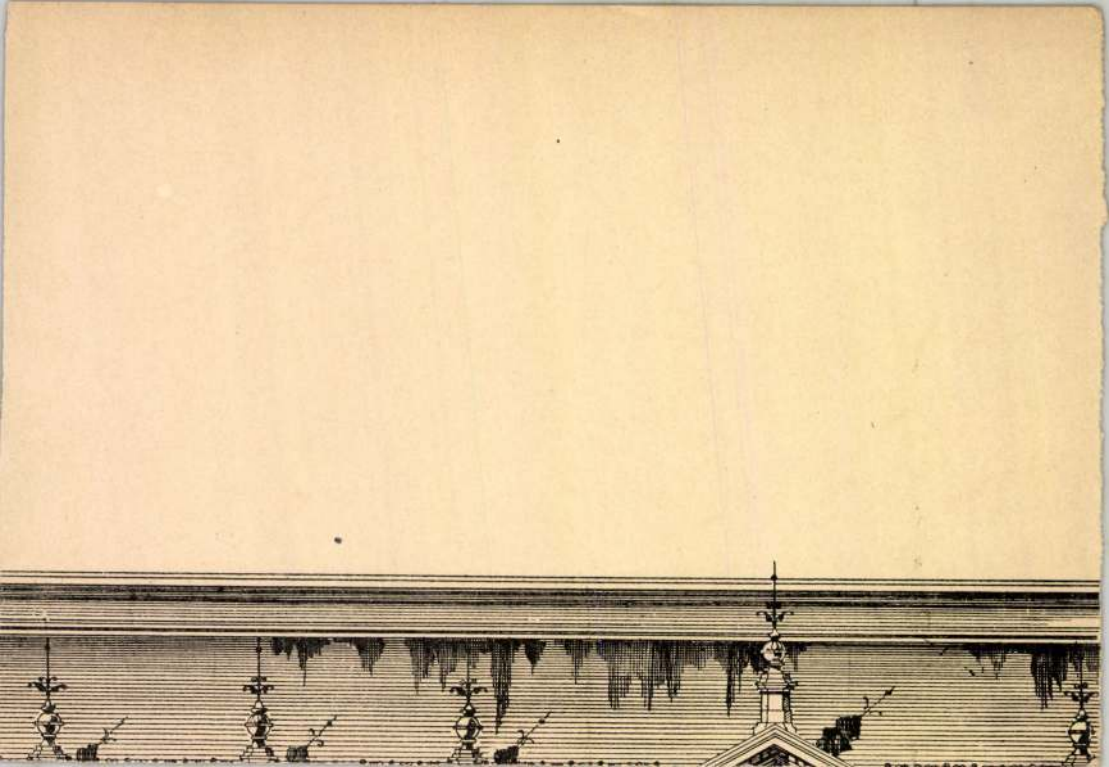

Wágner Géza

Árverési Csarnok aukció kat.

31. sz. 1926. febr.
32. sz. 1926. ápr.
33. sz. 1926. jun.
34. sz. 1926. okt.
36. sz. 1927 febr.
37. sz. 1927 márc.
38. sz. 1927 máj.
39. sz. 1927. okt.

felsőmagyarországi I. 168.

1906. V. 9

Hivatalból: Dr. Semayer Vilibald kecskeméti utiszámlája érvényesítés végett áttétetik a számvevőseghez (454/906)

Wágner Géza

Kok. kiáll. Pécsett

1927-ben

Emlékre:

Pécsi Képzőm. Társ. 1933. nyár

6. l.

Wagner Géza
festő
lakik Siófok

Pécsi KMT művész-
tagja 1933

Wagner Géza
festő

Képzőművészeti Közlöny
1939. I.-II. f.

Wagner Géza tragikus autószerencsétlenség áldozata lett. A Balaton rajongója volt. Tanári állásától megválva, minden idejét balatoni képei festésére áldozta. Legutolsó balatoni autóútján érte szerencsétlenség. Főleg pasztellképeivel tette nevét ismertebbé.

WAGNER GÉZA

179. Balaton, pasztell, eladó

Nemzeti Szalon

téli tárl. 1938. jan. febr

Wágner Géza

2 darab

Nemzeti Szalon
téli kiáll. 1932 jan

üde gyep boritja; az előtér egy
a-fa foglalja el, melyek közül né-
nnak; a háttérre félhomály cresz-
telhőzött.

: 68 cm.
(14/900)
31-én a 99073 sz. kirattal. Ára 500 frt.
ltatott 1900. IV. 8-án (186/900.), az elszá-
1900. IV. 18-án a 6882 szosz. kirat (236/900)

Wagner Géza

193 Virágos erdőrészlet pastell 600.—

Nemzeti Szalon

1918 máj.

tav. kiáll

1678. Ismeretlen festő"

Dávid. (Királyok I. k. 17.

A derékon alól ábrázolt
Jobb kezében Goliát fejét, a
kénél; balj ában pedig paritty
homlokába lóg, bajusza és sza
te lepel takarja.

Vászon, méretei 96.5:81.
A Nemzeti Múzeumtól. Lelt
Probstner Ágost és Alfré
Átvétetett 1899: II. 17-

[illegible]

904. IV. 25.

Wagner Géza

Koppmaggrat 150 ceré

~~WAGNER GÉZA~~ / 1879 -1939/ :

404. Utcakép a Várból. - C.rajz, p. 26 x 16.5 cm. Jelz.l.j.: "Wagner Géza Bpest 1921".

BERKY FERENC / 1824 - 1881 / :

12. Női képmás. - Olajf.,v.méret 44.4 x 56.5 cm. Jelz.j. "Berky Ferenc 851".

BIHARI SÁNDOR / 1855 - 1906 / :

13. Hazafelé. - Olajf.,lem.p. méret 22.2 x 13.3 cm. Jelz. l. j. "Bihari".

14. Vizhordók a Zagyva partján. - Olajf.,v. méret 59 x 58 cm. Jelz.l.j."Bihari".

15. Zagyvapart. - Olajf.,v.méret 28.5 x 22.3 cm. Jelz.l.j. "Bihary S".

BORSOS JÓZSEF / 1821 - 1883 / :

16. Fürdő nők. - Olajf.,v.méret 71.5 x 94 cm. Jelz. l. j. "Borsos József".

Wagner Géza

gyógyp. Kiáll.

Nemzeti Szalon

1918. Szept.

Fov. Képt

WAGNER GÉZA GYÜJTEMÉNYE.

Gömör-Nyilason született 1879-ben. Középiskoláit Lőcsén végezte el. Képzőművészeti főiskolai tanulmányainak elvégzése után növendéke lett a müncheni Képzőművészeti Akadémiának. 1903—1904-ben a párisi Colarossi-féle akadémiában F. Thaulow nagyszerü vezetése alatt fejlesztette tudását a tájfestés és a rézkarczolás, — főleg a szines akvatinta — terén.

Hosszabb időtt töltött tanulmányuton Londonban, Páris, Bruxelles és Amsterdamban.

Első sikereit a párisi Champ-Ellyseé-i szalonban aratta, majd a müncheni Glaspalastban tüntek fel grafikai dolgai.

1908-ban „Tavaszi hangulat" czimü művét — mellyel az állami tájrajz dijat nyerte el — az állam a szépművészeti muzeum részére vette meg.

1914-ben az Orsz. magy. Képzőművészeti Társulat „Bibliát olvasó öreg ur" c. művét vásárolta meg — egy vidéki muzeum számára.

1916-ban az állami akvarell festés diját nyerte meg.

A képzőművészeti társulat kiállitásain több izben vásárolt a művei közöl Budapest székesfőváros.

Legutóbb a kigyó-tér c. olajfestményét vette meg.

1917-ben „Egyetem-téri templom“ c. olajfestményét az állam vásárolta meg.

Több képpel szerepelt a müncheni, drezdai, berlini, londoni velenczei és római nemzetközi tárlatokon.

179	Beitscher uszoda	pasztel	1300.—
180	Kovács műhely	„	1300.—
181	Hollandi utca	„	1200.—
182	Gyömbér havas	„	1500.—
183	Brügge	„	2500.—
184	Parkrészlet Br. Radvánszky parkból	„	1700.—
185	Br. Radvánszky kastély	„	1700.—
186	Beszterczebányai piacz	„	2000.—
187	Rotterdami részlet	„	1800.—
188	Rotterdami kanális	vizfestm.	1800.—
189	Virágzó fák a Gellérthegyen	„	1000.—
190	Templom interieur	olajfestm.	1500.—
191	Gömöri fenyves	„	2500.—
192	Szt. Anna templom	„	3000.—
193	Tátrai részlet	„	2000.—
195	Müncheni pályaudvar	„	4000.—
196	Hoorni halászkikötő	„	2500.—
197	Vollendami halászbárkák	„	2000.—
199	Virágzó havas alja	„	2000.—
200	Virágos hegyi rét Zólyomban	olajfestm.	2500.—
201	Hetivásár Beszterez bányán	pasztell	3000.—
202	Részlet a zólyombrézói vasgyárból	„	1400.—
203	Zajló Duna	olajfestm.	4000.—
204	Cölni részlet	pasztell	1200.—

205	Pozsonyi paraszt udvar	vizfestm.	1000.—
206	Hollandi gyártelep	szines rajz	700.—
207	Kilátás a Margitszigetről	pasztell	800.—
208	Margitszigeti zuzmarás fák	„	800.—
209	Szt. Györgyi részlet	vizfestm.	700.—
210	Ferencz József rakpart	„	700.—
211	Kis alföldi tájrészlet	„	800.—
212	Téli hangulat	olajfestm.	800.—
213	Szt. Györgyi utcza télen	„	600.—
214	Rózsák között	„	800.—
215	Erdő szélén	„	600.—
216	Téli naplemente	„	800.—
217	Virágos rét	„	500.—
218	Pipacsos rét (München)	„	800.—
219	Nyirfák a müncheni angol parkból	„	700.—
221	Tanulmányfej rézkarc		200.—
222	Pont neuf Paris rézkarc		150.—
223	Exlibris Br. Feilitzsch tul. rézkarcz		magánt.
214	Patience	pasztell	7000.—
215	Tölgyfák a müncheni parkból	olajfestm.	800.—
216	Munició gyártás Zólyombrézón	pasztell	1200.—
217	Haarlemi részlet	„	1200.—
218	Házak a dombalján	vizfestm.	1000.—
219	Izar partja Münchenben	pastell	2500.—
220	Trénkocsik	„	800.—
221	Temse part Londonban	„	3000.—
222	Londoni szürkület	„	3000.—
223	Havas fenyők	olajfestm.	800.—
224	Gömöri téli hangulat	„	600.—

225 Margitszigeti fák	pasztell	1000.—
226 Városligeti részlet télen	olajfestm.	3000.—
227 Mély ut a Tátrában	„	2500.—

A művek eladását kizárólag Kató Kálmán műtáros közvetiti.

A vételár 25%-a a vásárlás alkalmával, a fennmaradó 75% pedig legkésőbb a kiállitás bezárásáig fizetendő.

Wágner Éva

Műcsarnok
1926. őszi tárlat - 430, 432, 437, 438
1927. magyar táj. 184, 472, 480
1927. őszi tárlat. 513, 521
1928/29. téli tárlat. 579, 585
1929. tav. tárlat. 57, 418, 459

Victor (Victorius) Jan: Kurowski
562(659), 1331(83).

Wágner Géza

Mincsarnok

1914. tav. kiáll. 104, 124, 168

1915. tav. kiáll. 110, 112

1915-16. téli kiáll. 126, 160, 163

1916. tav. kiáll. 74, 131, 144

1916-17. téli kiáll. 315, 336, 373

1917. tav. kiáll. 306, 309, 324

1917-18. téli kiáll. 168, 170

1918. tav. kiáll. 206, 222, 259

1918-19. téli kiáll.

1919-20. téli kiáll. 240, 253, 261

465

1920-21. téli kiáll.

230

1921. szept. gyűjt. kiáll. a mincsarnokban. A katalogusban életrajz.

1923. tav. kiáll. 486, 487, 570, 619, 706.

1924. tav. kiáll. 441

Agyag kanál, öskori VIII. 78, 85, 99, 8

Wagner Péter

Művészet 1908. 271

– 1910. 56

– 1913. 149

– 1914. 275, 396

Magyar Művészet

1925. 583

—"—	26	Pesker [illegible] és [illegible] tól kp. ellen		
—"—	26	" " "		
—"—	31.	Ivyereség		
			400	300

Wagner Géza

Műcsarnok Szentgyörgy Pozsony m.

1904-5. téli kiáll. 506, 510.
1905. tav. kiáll 552, 554, 559
1905-6. téli kiáll. 509-511

1773. Szinyey Merse

Faun és Nym

A balra lévő ~~[illegible]~~ vén tölgyfa (A
Faunás mosolyogva tekn
jelenik meg. Kezeiben a Fau
szorú diszíti; T rövid haja,
na; szarvai kissé látsza
A mellig látható Nymp
fejét fehér vadrózsakoszor
ják. A kék égbolton fe
ra kissé felfelé halad
„Szinyey P. 68"

Vászon, mér
Vétetett 1900.
Ára 3000 ko
cm. keresztezésénél lyuka
(207/900), az elnál
leirattal (372/900

T felső" teste a nap reflexében
a régi mesterek hus-szinét mu-
tatja;

26-24
2-9

Wagner Gerâ

festō mūt. 1879 Nyilas

inód

ca

Krück II. 715. l

Guild-Hall (Boston) III. 161.

Wagner Géza

Mucsarnok — Szentgyörgy Pozsony m.

1912. márc. kiáll.
25, 26, 271, 298, 306,
312, 314.

1912. tav. kiáll. 632, 650

1912–13. téli kiáll. Bpest
598, 605, 609, 614, 616;
620, 698

1913. tav. kiáll. 256, 539, 541,
550, 551, 553, 554

1913–14. téli kiáll. 203, 544, 709,
713.

Zrínyi Miklós vigasvári kirohanásának
ábrázolása faragott pipán

VI. 144.

Wágner Géza

Mücsarnok Szent György

1907-8. téli kiáll. 430, 493
534

1908. tav. kiáll. 93, 95

1908-9. téli kiáll. 664-666,
682, 683

1909. graf. nemzeti. kiáll.
393, 494, 499, 603, 604
635, 638, 639, 645, 646
649

1909. tav. kiáll. 335, 337-339
341

1909-10. téli kiáll.
473, 531, 532, 539, 541, 542

1910. tav. kiáll. 437-441

1910-11. téli kiáll. 469, 471
603

1911. tav. kiáll. 433-435

1911-12 jub. kiáll. 744, 745,
747, 748, 750, 751, 753, 754

VII

704 (1877).
812 (44).

van állva van ábrázolva

ra fordult(és arcélben ~~látható~~. Jobb kezé-
ettát és ecsetköteget tart. Testével ~~jobb~~ tal
haját leeresztett kontyban viseli, fejét
l válla meztelenek, derekán megkötött redős
csavartan hordja.

127 (38) cm.
ugati falán lévő fresco eredeti cartonja.
őterjesztésre 1898: XII. 31-én kelt 81978 sz.
4/98), ~~érvénytelen~~ elszámoltatott 1899: XI. 22-én
: III. 4-én a 2075 sz. fogadta el. (111/900).

Wagner Géza

1913. MGE és MAPE kiáll.
Nemzeti Salon.
15 különf. graf.

Tüzijátek I. Lipót Korából (vérmet-
kek) III. 39.

Wágner Géza

szül. Nagy Hnileczen (Gömör m.) 1879 marc. 19

Középisk. getts.

1898/99. I–II. I. é. rapport

1899/900 I–II. 2. é. " "

Theodorik császár V. 247.

Wagner Géza

Olaff —

a Kepmuvesseti

Müncenbar

Frigidarium V. 242

Wagner Géza

a vallás- és közokt. minszter
díja.

vid

Pesti Hirlap 1916. nov. 26.
(Díjkiosztás az aquarell-
és pasztellkiállításon.)

U. 2107.

Wagner Géza

gyűjt. kiáll. mutsarnok

1921.

élet.

4914.

B. Mainardi:

Szent István.
Fa, méretei 190.5:56 cm.

Értéke 55000 K.
Vétel 1914.

Száma:
a leltnban 18316,
a szakleltban ~~5-9161~~ 2-9.6

Régi 2-9.6

Wágner Géza

MAPFE tárlatén 1913

állami II. vízf. díj

632

Klein, Adam

Két lovas úri fogat.

Rk.

K. 3.

169 × 236 mm.

Wagner Gerá

1918. sept. Koll. Erátt
a Nemrecti Halouba
sok mivel

192.

Thomas?

Landseer, Edwin Landseer rojza után.

Ugyanaz. ~~Szamarak. (The donkeys.)~~

Rk.

197 × 145 mm.

K-40.—

Wagner Géza

1908. tájrajzért
500 kor - díj a
Nemzeti Kalonban
rendezett graf
kiállitason

Wagner Géza

lásd

Nemzeti Kalon Almanach

127

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

yezem:

.....

gy helyettesének
isa.

Endrényi Imre, Szeged.

Wagner Géza

festo.

1905. Szent György (Pozsony m.)

Wagner Gera

Müvenet 1918, 68

Katona-utca Esztergomban

IX. 54.

Wagner Géza

balatoni tájképeiből
kollektív kiállítást
rendezett a Budai
Szépművészeti Társulat
helyiségeiben.

Budapesti Hirlap

1933. dec. 8 (Kép-
kiállítások.)

Wagner Sera

MAGYAR MÜVESZET
1925, 583
1930, 124

A 197. sz. BAROSS cserké

Budapest, IV., ker. Bástya-u.

Csak egy pengővel járuljon cserkészünket elvihessük az

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Urunk! A

Az 1933. év nagy erőpróbája le

A nemzetközi világtáborozás, J. kivüli követelményeket és feladatokat áll

A Baross Szövetség cserkész részüket. Egyfelől a felelősséget érezzük patok minden erejükkel részt vegyenek szeretnénk, ha az ilyen ifjusági világta részesülhetne minden cserkészünk.

Elvünk, — amelynek eddig a csületes munkája alapján mindig eleget

Wagner Jenő

grafikus

Művészet

1917. 40

Salus VI. 210

Wagner Géza

Tabáni házak, virf

Budapest székes föv. tulajd.

VI.

65. ~~Okleivel papiros~~

megállapítás

1663-ból

Wagner Géza

1938 karácsonyán
Budai Szépművészeti Társulat helyiségében kollektív kiállítás rendezett.

Nemzeti Újság
1933. dec. 10.
(Wagner Géza kiállítása.)

Wágner Géza

Műterem kiállítása –
Nod

Képzőművészet

1929. 19 sz. 100. l.

Wagner Géza

Falusi utca c. rajza

repr.

Művészet 1910. 56. l.

Wágner Géza

életrajz

irod.

Bókássy 143. l.

T. 5036.

uk a várost és a várat, az elő-
lik lefelé, míg a kompon megrakott
háttérben pedig a hegyek közt
közelében bárka tünik fel. Feli-

inen des Schlosses Wissegrad
n.
s de Wissegrad
ie.

29.1: 33.3 cm.

-96-10.

Wagner-Sera

1898/99, 1900/1901

1901/2

. Ferkèpzomfoiskèvk

147,1

ekben a történelmi órákban. Fegyvertársam a le=
líklós, aki félországot hóditott meg a nemzeti nép=
gyvertársam minden jóérzésű ember, aki rendet,
t és kalandmentes külpolitikát akar.
mhez, jóakaróimhoz. Szeretettel hivom őket, csat=
z. Én becsületes iparkodással szolgáltam minden
iájáért, küzdöttem a panamák ellen és segitettem
tem tehát a főváros közönségétől, hogy segitsen
.

me és bizalom fűz hozzám: **ne irjon alá senki=
m nem jönnek olyan ajánlási ivvel, melyen
zerepel.**

a sorsdöntő választások előestéjén

Payr Hugó.

Wágner Géza

Magdolna kir. hercegnő látogatása Wagner Géza balatoni képkiállításán.

Képes Pesti Hírlap

1935 jún. 23.

Wagner Géza

A párisi Nôtre dame
fenti akvatintája, repr.

Művészet 1913. 149. l.

Magyar Filozófiai Társaság

VI. 311.

Tartozik

KELET		Hivatkozás	TÉTEL
év, hó	nap		

R.

% *kamat*

Követel

LEJÁRAT		Kamat nap	Kamatszám	ÖSSZEG	
év, hó	nap			Pengő	f
1927. jul.	2.			15.600	-
jul	9			5.151	-

141/a sz. Folyószámla 17463 DEB

Wágner Géza

Erzsébet hid. olaff

Tm. Bp. 1932.

Ismeretlen művész.
A XIX. szárad ból.

801. Kossuth Lajos.

látható fordult

Mellig, kissé jobbra ~~nézi~~. I
bajuszt és körszakállt hord. Ingének
van ve
ra kötötte, mellénye kivágott és elől
lapzat felső keretén: „KOSSUTH", a pál
„1889".

Gypszszobor, magassága 30.
Az 1848/9-iki szabadsághar
Átvétetett az 1896: IV. 8-

9.IV.5.

Wágner Géza

Balaton. dasf

Tm. Bp. 1932.

Hadsereg:

Testőr-csendőrök.

A szürke lovon ny
szőrrel s elöl kétfejű-sassal;
sal, épaulette-tel, szijszorito
érő szárral. Oldalukon kara
tölténytáska szija a bal vá
pisztolytakarón s a lópok
van. Feliratai a kép al

K.K. Leibga 3

a bal sarokban: „A. P. 18
s legalól középütt: „Druck,
lung Alois Leykum
Könyomat, vonalkeretben,
Die K.K. österreich'sche
Gezeichnet und lithographirt
Lisza 3578. (fekete ny
Kétfejű
4068 (szines

WÁGNER GÉZA

szül. Gömörnyilason, 1879. Bpesten, Münchenben, Párisban és Londonban végezte művészeti tanulmányait. Műveivel, — melyekkel több díjat nyert — állandóan szerepel a hazai és külföldi kiállításokon. Tavaszi hangulat című pasztellképe, Egyetemi templom c. olajfestménye és Notre-Dame c. akvatinta rézkarca a bpesti Szépművészeti Múzeum, Bibliát olvasó öreg úr c. műve pedig a Képzőművészeti Társulat birtokában van. Az utóbbi időben a Balaton festőjévé specializálódott.

WÁGNER GÉZA

nato a Gömörnyilas, nel 1879. Studiò a Budapest, Monaco, Parigi e Londra. Partecipa a tutte le principali esposizioni nazionali ed estere ed ha ottenuto numerosi premi e menzioni. Il Museo di Belle arti di Budapest ha acquistato il suoi quadri: „Primavera" (pastello), „Chiesa dell'Università" e „Notre Dame". La Società per le Belle Arti è in possesso del suo quadro „Vecchio signore che legge la Bibbia". Si è specializzato nella pittura di paesaggi del lago di Balaton.

Zalakalápra írni,
milyen az oltárhér

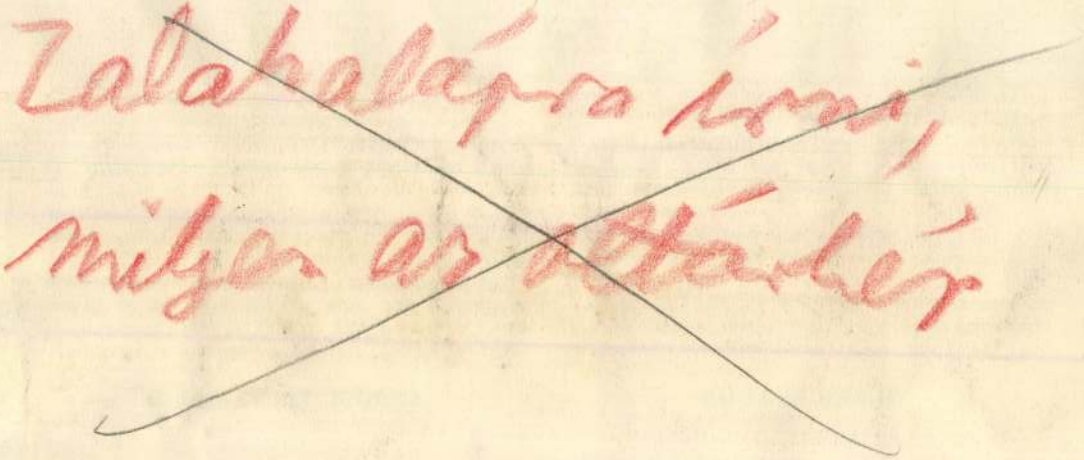

WAGNER 1. *Géza*, festő, * Gömör—Nyilas 1879. Budapesten, Münchenben és Párizsban tanult. 1908. Tavaszi hangulat c. rajzával az állami tájrajzdíjat nyerte (Szépművészeti Múzeum graf. gyüjt.). 1913. a M. Akvarell- és Pasztellfestők Egyesületének kiállításán az állami vízfestmény-díjjal tüntették ki. 1917. Egyetem-téri templom c. olajfestményét vette meg az állam a Szépművészeti Múzeum részére. 1918. a Nemzeti Szalónban, 1921. a Műcsarnokban, 1930. a Független Művészek klubhelyiségében, 1933. a budai Szépművészeti Társulat helyiségében rendezett műveiből gyüjt. kiállítást. Erzsébet-híd, Balaton és Tabáni házak c. festményei a Főv. Képtárban vannak. Pályája első felében naturalista volt, azután mindjobban hajlott az impresszionizmus felé. Számos hangulatos pasztellképet festett a Balatonról.

E. G. II. boil

Wagner Géza

szül. 1879. Gömör Nyilason. Közép-
iskoláit Lőcsén végezte el. Képző-
művészeti főiskolai tanulmányainak
elvégzése után növendéke lett a
münchenni Képzőművészeti akadé-
miának. 1903–1904. a párisi Colarossi
féle akadémiaban F. Thaulow vere-
tése alatt tanult. Hosszabb időt töl-
tött Londonban, Párisz, Bruxelles és
Amsterdamban. Első sikereit a
párisi Champ-Ellyseéi szalonban
aratta, majd a münchenni Glaspa-
lastban tűnt fel graf. dolgai. 1918.
Tavaszi hangulat c. művét, melyet
az állami tájrajz díjat nyerte, az állam
a Képm. Múzeum részére vette meg.
1914. a Mucsarnok Bibliát olvasó öreg
ur c. művét vásárolta meg egy vidéki
múzeum részére. 1916. az állami akvá-
rell festés díjat nyerte meg. Több műve
a szekesfőv. tulajd. 1917. Egyetem-téri
templom c. olajfestményét az állam
vette meg. Több képpel szerepelt kül-
földi tartalmon. 1918. szept. a N.
szalonban kollektív kiáll. rendezett.
Kb 50 műve volt kiállítva
N. szalon 1918. szept. kiáll. kat.

~~Ásatás, bábaréti V. 184.~~

WAGNER GÉZA GYÜJTEMÉNYE.

Gömör-Nyilason született 1879-ben. Középiskoláit Lőcsén végezte el. Képzőművészeti főiskolai tanulmányainak elvégzése után növendéke lett a müncheni Képzőművészeti Akadémiának. 1903—1904-ben a párisi Colarossi-féle akadémiában F. Thaulow nagyszerű vezetése alatt fejlesztette tudását a tájfestés és a rézkarczolás, — főleg a szines akvatinta — terén.

Hosszabb időtt töltött tanulmányuton Londonban, Páris, Bruxelles és Amsterdamban.

Első sikereit a párisi Champ-Ellyseé-i szalonban aratta, majd a müncheni Glaspalastban tüntek fel grafikai dolgai.

1908-ban „Tavaszi hangulat" czimü művét — mellyel az állami tájrajz dijat nyerte el — az állam a szépművészeti muzeum részére vette meg.

1914-ben az Orsz. magy. Képzőművészeti Társulat „Bibliát olvasó öreg ur" c. művét vásárolta meg — egy vidéki muzeum számára.

1916-ban az állami akvarell festés diját nyerte meg.

A képzőművészeti társulat kiállitásain több izben vásárolt a művei közöl Budapest székesfőváros.

Legutóbb a kigyó-tér c. olajfestményét vette meg.

Nemzeti Szalon 1918

1917-ben „Egyetem-téri templom“ c. olajfestményét az állam vásárolta meg.

Több képpel szerepelt a müncheni, drezdai, berlini, londoni velenczei és római nemzetközi tárlatokon.

179	Beitscher uszoda	pasztel	1300.—
180	Kovács műhely	„	1300.—
181	Holandi utca	„	1200.—
182	Gyömbér havas	„	1500.—
183	Brügge	„	2500.—
184	Parkrészlet Br. Radvánszky parkból	„	1700.—
185	Br. Radvánszky kastély	„	1700.—
186	Beszterczebányai piacz	„	2000.—
187	Rotterdami részlet	„	1800.—
188	Rotterdami kanális	vizfestm.	1800.—
189	Virágzó fák a Gellérthegyen	„	1000.—
190	Templom interieur	olajfestm.	1500.—
191	Gömöri fenyves	„	2500.—
192	Szt. Anna templom	„	3000.—
193	Tátrai részlet	„	2000.—
195	Müncheni pályaudvar	„	4000.—
196	Hoorni halászkikötő	„	2500.—
197	Vollendami halászbárkák	„	2000.—
199	Virágzó havas alja	„	2000.—
200	Virágos hegyi rét Zólyomban	olajfestm.	2500.—
201	Hetivásár Beszterez bányán	pasztell	3000.—
202	Részlet a zólyombrézói vasgyárból	„	1400.—
203	Zajló Duna	olajfestm.	4000.—
204	Cölni részlet	pasztell	1200.—

205	Pozsonyi paraszt udvar	vizfestm.	1000.—
206	Hollandi gyártelep	szines rajz	700.—
207	Kilátás a Margitszigetről	pasztell	800.—
208	Margitszigeti zuzmarás fák	„	800.—
209	Szt. Györgyi részlet	vizfestm.	700.—
210	Ferencz József rakpart	„	700.—
211	Kis alföldi tájrészlet	„	800.—
212	Téli hangulat	olajfestm.	800.—
213	Szt. Györgyi utcza télen	„	600.—
214	Rózsák között	„	800.—
215	Erdő szélén	„	600.—
216	Téli naplemente	„	800.—
217	Virágos rét	„	500.—
218	Pipacsos rét (München)	„	800.—
219	Nyirfák a müncheni angol parkból	„	700.—
221	Tanulmányfej rézkarc		200.—
222	Pont neuf Paris rézkarc		150.—
223	Exlibris Br. Feilitzsch tul. rézkarcz		magánt.
214	Patience	pasztell	7000.—
215	Tölgyfák a müncheni parkból	olajfestm.	800.—
216	Municziógyártás Zólyombrézón	pasztell	1200.—
217	Haarlemi részlet	„	1200.—
218	Házak a dombalján	vizfestm.	1000.—
219	Izar partja Münchenben	pastell	2500.—
220	Trénkocsik	„	800.—
221	Temse part Londonban	„	3000.—
222	Londoni szürkület	„	3000.—
223	Havas fenyők	olajfestm.	800.—
224	Gömöri téli hangulat	„	600.—

225	Margitszigeti fák	pasztell	1000.—
226	Városligeti részlet télen	olajfestm.	3000.—
227	Mély ut a Tátrában	„	2500.—

A művek eladását kizárólag Kató Kálmán műtáros közvetiti.

A vételár 25%-a a vásárlás alkalmával, a fennmaradó 75% pedig legkésőbb a kiállítás bezárásáig fizetendő.

Wagner

W. 2. *György*, festő a XVIII. század végén Pesten. 1796-tól a városi képviselőtestületnek is tagja volt.

Ke-Gy T. 6021

MDK

Wagner György

Báró Dánielné arcképe, paszt.

Báró Dániel arcképe, gouache

Szépm.Muz. Grafikai oszt. 82.kiáll.
Hoffmann E. emlékkiáll. 1948. dec.

Wagner György

Lásd

Magyar Nyomdászat

XXIII. 2. (Wagner György grafikus művész.)

(Művészet 1910. 144. l.)

Wagner (György?)

Dugonics András
arckepe, repr.

Farkas Zoltán:
Magyar mesterművek kiállítása.
Magyar Művészet
1936. 229. l.

ördoboz megvasalva, vágott és préselt díszrel. Teste fa. Belsejében középkeres mintás ezüstszövet. Mag. 9·5 cm. Német, XV. sz.

knütgen–Limor 1884.
eresztény muzeum Esztergomban. Egyházműszeszeti Lap V – 1884, 363 l.

Wagner Károly

Thieme Becker

XXXV. 35 l.

(Lyka)

45. Komáromi-Katz Endre: Gordonkás.

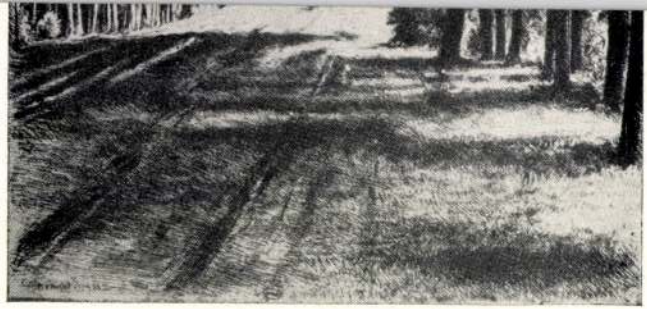

213. Komjáthy Gyula: Akácerdő.

Wagner György
festő

Nemzeti Szalon
1936. jun.
Juniusi tárlat

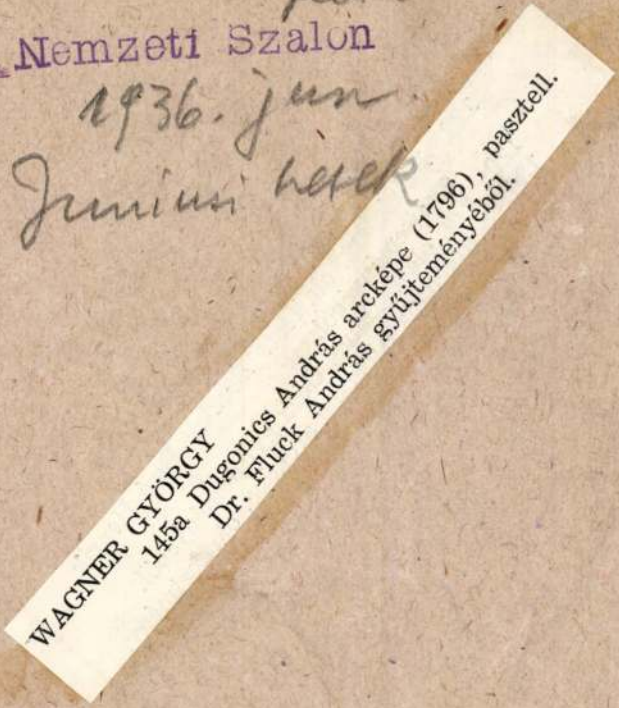

WAGNER GYÖRGY
145a Dugonics András arcképe (1796), pasztell.
Dr. Fluck András gyűjteményéből.

ózölt ásatások megfelelő lebonyolításáért.

delkezik saját közegein kívül számos más ke
belbeli állami közegek és számos más állam
hivatal közreműködése fölött.

Bármennyire tökéletes és körültekintő i
legyen a végrehajtási szabályzat, bármennyir
lelkiismeretesek is legyenek a végrehajtói,
csempészetet teljesen megakadályozni mé
sem lesz képes. A csempészet bizonyos köny
nyebb és kevésbbé ellenőrizhető formái vi
gan életben fognak maradni a kevésbbé lelki
ismeretesek nagy örömére, de ezt — ismé
teljük — se a törvénynek vagy szabályzatá
nak, se pedig végrehajtóinak rovására írn
nem lehet.

Annak a kisebb mérvű, de sokszor igen káro
csempészetnek akkor lehetne némileg útját vágn
(s ennek nem kevés híve van), ha nemcsak
külföldről Olaszországba érkező utazó közön
ségnek, hanem megfordítva azoknak a podgyá
szát is vizsgálat alá venné ebből a szempont
ból az olasz határvámhatóság, akik Olasz
országból külföldre utaznak; vagy ha err
vonatkozólag Európa államai egymás közöt
külön egyezséget kötnének.

E módok mindegyike azonban nagyba
megakadályozná a nemzetközi forgalma

M. D. K.

WAGNER György festő

1779-ben nyer polgárjogot Pesten

1796 Dugonics András arcképe

Ujabas XVIII k. 260. l.

MDK

Wagner

Dugonics András arcképe /Czetter Sámuel rézmetszete/ 1798

Nagy Iván: Magyarországi képzőművészek. Századok, 1874. 26-44 l.

Wagner Gy

festő

l.

Schoen Deákteri

10-l

Paál László : Napnyugta

MFI. Petrás felv

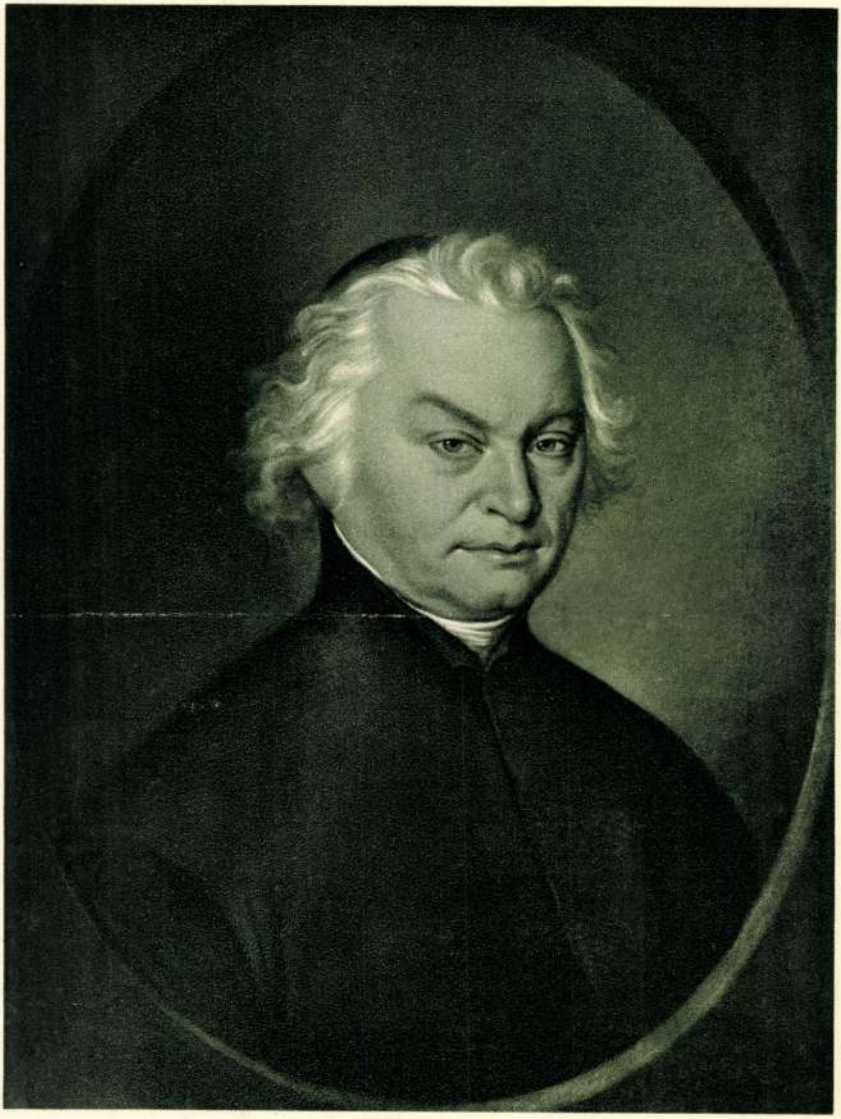

Wagner (György?): Dugonics András arcképe MFI. Petrás felv.

a/
MAGYAR MŰVÉSZET
1936. 229. l.

MDK

Wagner György /

Dugenics András arcképe /1796/, paszt.

Magyar mestermüvek kiáll. N.Szal. 1936. jun.

MDK

Wagner /György?/

Dugonics András arcképe, repr.

Magyar Müvészet 1936. 229.l.

Wagner György
Dugonics András
Le romancier András Dugonics
Писатель Андраш Дугонич

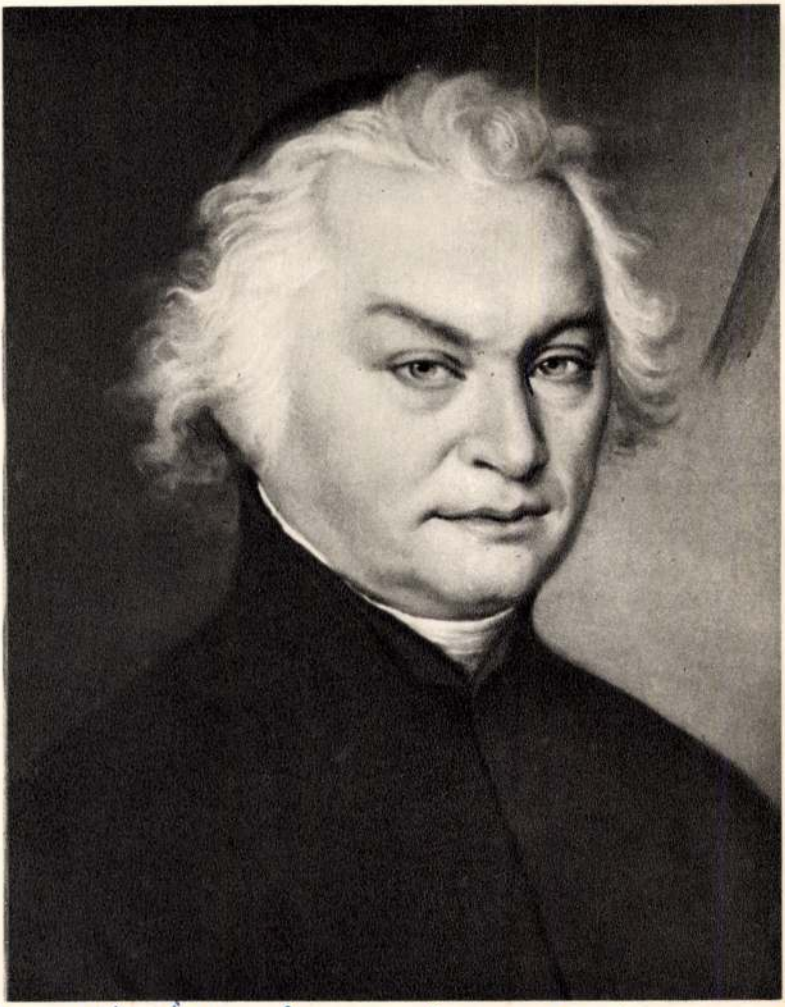

Csengerimé Nyp Zsuzsa: Magyar Irtvarcheyi
Kiï veret 1960 Aug 34. lap

×297 mm) méretű
vagy fekete festékkel
nden egyes figurát
n jobb széléhez közel
at a garmond fokozat
ell elkészíteni, hogy
asak legyenek. A rajz-
a betűképnek a betű-
sét és a javasolt betű-
en meghatározó jel-

díj 5000 Ft
díj 3000 Ft
díj 2000 Ft

an áll — a beérkezett
ától függően — pálya-
ályadíjak számát csök-
i pályadíjakat kiadni.
lyázót — amennyiben
lyaművet kivitelezésre
megbízzuk a teljes
vel (a még szükséges
l), és ezért

áriumban részesül.

lmas rajzok tervezőjé-
dést köt a kivitelezés

módjára, határidejére és a díjazásra vonatkozólag.

A vállalatnak jogában áll a bírálóbizottság döntése időpontjától számított három éven belül — amennyiben a díjazott munkák erre alkalmasak lesznek — rajzokat megvásárolni, vagy a teljes rajzsorozat elkészítésére megbízást adni.

A pályázatokat 1960 október hó 15-ig kell beküldeni az Első Magyar Betűöntődéhez (VI. Desewffy u. 32.).

A pályázat jeligés. A jeligét arra a lezárt borítékra kell írni, melyben a pályázó neve és címe van elhelyezve. A jeligét a rajzok hátlapján is fel kell tüntetni. A díjazásban nem részesült munkákat a pályázok 1961 január 31-ig átvehetik a vállalatnál. Ez időpont után a rajzok megőrzésére nem vállalkozunk.

A bírálóbizottság összetételére és működésére nézve a Könnyűipari Minisztérium Nyomdaipari Igazgatósága által kiadott Szabályzat az irányadó.

A pályázaton részt venni szándékozók figyelmét felhívjuk, hogy amennyiben szakmai tájékoztatást igényelnek, a munka megkezdése előtt a Betűöntődével a kapcsolatot vegyék fel. Első Magyar Betűöntöde.

Wagner György

czimtumiver

Bp. IV. Veres Pálné

u. 9.

Nemesfévk 1941

199. l.

Wagner György

Kályhás /a Zsolnay-gyárban/

láda

Várnagy /Wagner/ György

46.o

[illegible]: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

M.D.K.

Wagner György
festő

Dugonics András ábrázolása

Szentgyörgyi Nagy Imre: Magyar írók arcképei.
Művészet, 1960. augusztus

Wagner György

iskolamester. 1569-ben Hoffhalter Rafael özvegyétől átvette az egyetemi nyomda vezetését. Műhelye János Zsigmond támogatásával működött.

Adattár XVII. századi szellemi mozgalmak történetéhez. I. Polgári irodalmi és kulturális törekvések a század első felében. Herepei János cikkei. Bp.-Szeged, 1965. 627 l.

507. l.

Wagner György, kőművesegéd,

1792. Pozsony.

Pressburger Zeitung

1792, 68. sz.

M D K

Wagner Georg, Pozsony.

Kőrösfestő

Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. Műv. Ért. 1952. 1.sz. 139 l.

WAGNER, Georg, pozsonyi kőművesegéd

G. W. Maurergesell, 1 éves fia meghalt (1792, 765 l)

G. W., Maurergesell, 14 hetes fia meghalt. (1796, 542 l)

—

U. az, 6 hónapos fia meghalt. (1797, 751 l)

—

U. az, 3 hónapos fia meghalt. (1802, 469 l)

—

Preszburger Zeitung
(Genthon)

Wagner György

festő

1796 től tagja a városi
képviselő testületnek
Pesten.

Schmall L. Adalékok
Bp. 1899. 161. l.

I.

Római aranygyűrű VI.130.

1/. MDK

Wagner Gyula Ferenc, festöm.

Kazinczy irja róla,h. számos arcképet festett erdélyi főurakról"hiven,de sietve s nem nemesitett izlésben". Idősb Wesselényi Miklóst is ő festé s erről azt irja Kazinczy"Erdélyi levelek 323.lapján: "Képe Neillnak rézen, Wagnernek pa tele után hiven van eltalálva".

Neményi Lajos:
-14c. Wagner Gyula Ferenc festö.
Müvészet.1904. 347.1.

1692.

Ifj. B. Wesselényi Miklós — Kazinczynak.

Méltóságos Ur!
különös tiszteletü Barátom!

Éppen ma esztendeje volt az a' szép napom, midőn Hazánk' Nádor Ispánynya előtt e' V. Megye fel kőlt Lovassaival Károlyba voltunk. Mely nagy változások alá van vettetve az emberi Sors! mely ki vetheti Sarkából tsak egy esztendő, tsak egy óra is. Még ma 12. holnapja Élő-fám hűs árnyékába nyugottam, 's merészen tekintgettem jövő pályám lát határára, a' kikelet első kezdete örömei közt a' Nap meleg intésire bátor kevélységgel fejlődtek a' tsírák, nem félvén a' jelen való zúzmarák 's a' jövő hév nap' tsapásaitól, Élő fám gyökere, a' zöld leveleinél: de nem sokára setét fellegek tornyozódtak lát-határom szélleire, reményt mosolygó csillagaim el-halaványodva tűntenek el, a' veszélyel teherben eset gyászos fellegek fejünk felében tsoportoztanak (mert a' Természet igen magos kő-szirtra plántálta Élő fámat), a' néma setétség meg nyilt 's borzasztó kebléből a' Villám Élő-fámat a' földre teríté, már nem fogadják el meg-edzet ágai, már nem tartóztattyák el tőllem az irígység rám mért jég esőjét; már nem oltalmaznak az indulatok szél-veszei előtt tömött levelei, majd a' dért nem esmért tsirákat a' Zivatar ki rontya 's a' mi még keresztűl éli a veszélyeket, az égető Nyár ki száraztya. — — De talám az illendőség határit túl lépték habzó elmém' zabolátlan kóborlásai, meg engedjen a' Mlgs Ur, de valamint örömeink bötsét neveli a' társ, úgy szomorú érzéseinket is tűrhetőbbé [!] teszi, ha egy jó szív részt veszen benne; Én érzőbb Barátra a' Mlgs Urnál nem találtam, kivel ez nap' érzésimet közölhessem; szomorúk azok, melyeket nem a' változás szokatlansága, hanem gyászos volta szűlt. Szomorú az én Sorsom is, de azért nem tsüggedek-el, nem engedem magamat az Orkánoktol le tiportatni, *Schillerként* a' szerentsétlenségek tompujjanak meg álhatatosságomon. Egész igyekezetemet arra fogom fordítani, hogy (ha nem a' magos kő szirton is), de hasonló legyek élő fámhoz, segítsen a' Mlgs Ur éngem ezen fel tételemben, légyen Barátom, 's hogy ha valahogy vagy az indulatoknak, vagy a' fény hiába valóságának engednék, akkor mint Don Carlosnak *Marquis Posa,* szólítsa nevén az én Geniusomat, juttassa eszemben Atyámat, és esküszöm, hogy érteni fogom. — Még egyszer kérem

A' legfeljebb $2^1/_2$ lábnyi piedestálon e' szók állanának:

NÉKED
SZELID - ÉS - RETTENETES - ISTENNÉ
KI - A' JÓKNAK - SÉRELMEIKET - HATALOMMAL · BOSSZÚLOD
A'
KORA · FELETT · NAGY · FÉRJFIÚ'
BÚS · ÖZVEGYE · 'S · FIJA.
MDCCCX.

A' dárda 's más fegyver ott nem léte azt mutatná, hogy a' szelíd Istenné nem *bánt*, hanem csak *véd*.

A' piedestál három oldalaira nem kellene tenni írást, de a' két oldalvást állókra lehetne eggyikre eggy galambot, a másikra eggy menykövet, így: [1]

A' Jóniai rendű oszlop inkább csak öröm' helyére való: a' dóriai komoly tárgyúakra, 's a' hol *erő* forog szóban. Ha tetszik, hogy pusztának ne látassék, cannelíroztatni kellene. Az Athenai Parthenon Templom oszlopai plinthe nélkűl voltak és cannelírozva. Plinthe nélkűl a' szem nem szereti látni az oszlopot. Lehet azzal is, az nélkűl is. A' Választó gustusától függ: csak jó Mester tegye a' rajzolatot, csak jó Mester faragja az oszlopot, csak jó Mester állítsa a' Templomot.

Zauner megcselekszi, ha Ő Nagysága 's a' Mélt. Báró parancsolni fognak velem, hogy neki írjak, hogy mind a' Virtus Statuáját, mind a' Tempel' rajzolatját rajzoltatja valakivel. A' Statuat és a' bronz ovált Bécsben kellene készítetni; külömben a' nagy készület Pfuscher munkát szűl.

Elúnta mind kezem mind főm, de nem szívem is, az írást: kéntelen vagyok véget vetni. Csókolom kezeit a' Nagy Özvegynek a' leghívebb, legszentebb tisztelettel, 's ajánlom kegyes emlékezetébe magamat 's köszöntését tisztelettel elfogadó feleségemet. Tartsonmeg a Mélt. Báró engemet továbbá is nagybecsű jóvoltába.

A' Mélt. Bárónak

Széphalom 25. Martius 1810.

alázatos hív szolgája:
Kazinczy Ferencz mpr.

[Eredetije a b. Wesselényi Miklós görcsöni levéltárában.]

[1] Kazinczy tollrajzban ide vázolja az alakot.

Wagner Gyula adatamak felhasználása után átteendő Zauner csomagjába

találtatik. A' Mélt. Báró levele azt mutatja, hogy itt nem volt szükségtelen a' Vindex írás, mellyet magyarúl talán ki sem tudunk mondani, mert bosszúlni ulcisci, nem vindicare. Valaki Wesselényit ismerte, helyesnek leli, hogy a' szelid és rettenetes idea öszve kapcsoltatott. Maradjunk-meg tehát a' szelid és rettenetes idea mellett. — Az én gondolatom ez volna:

Nyolcz dóriai rendű oszlop (— miért *dóriai*, alább —) eggy sphaerai metszésű fedelet tart. A' Metópokat azzal lehetne kipótlani, a' mit az Architectus a' czélra nézve látand jónak. Azon két oszlop felett, a' hol az Istenné statuájához lép-fel a' Néző, e' két szó állana:

VIRTVTI — VINDICI.

A' Tempelnek közepében állana eggy *szelid* leány — nem olly izmos tagokkal mint Pallás, vagy az úgy nevezett DEA ROMA, — hanem olly gyenge növéssel mint eggy Gratzia, domborodni még csak kezdő mellyel, 's asszonyi leplében öltözve, pallást nélkül, bal könyökét eggy vékony négyszeg támaszon nyugtatja, 's ezen kezében tartja Wesselényinek sárga rézből öntött profil képét. A' Wesselényi képe rómaison volna, az az meztelen nyakkal, haja előre fésülve 's rövidre metszve. A' bajuszt elhagyni nem lehet, mert azt hordott. De minthogy a' Statuákon bajusz *szakál nélkül* sklávot jelent, a' bajuszt nem kellene nagyon éreztetni, 's pofa szőrt hagyni gyengén 's csak nem az áll' széléig. A' fej megett eggy ág állana, 's körül az oválon e' szók:

De imhol az egész bronz ovál:[1]

A personificirte VIRTUS (nem Tugend, mint a' SPES, nem Hoffnung, PAX, Friede, FIDES etc. Treue) statuája szemét Wesselényire fordítná gyönyörködő csendes mosolygással, jobbjával pedig olly mozdúlást tenne, hogy a' koszorút, mellyet tart, a' képre akarja tenni.

Eddig a' szelid Virtus. — Most a' rettenetes!

A' szelíd 's gyenge leány fején *sisak* volna, domborodni kezdő mellyén *pánczél* (nicht die Cuirasse), hogy a' melly és karcsú termet jobban kitessék, 's *dárda és más fegyver nélkül*. Eggyik lábának hegye ki tetszene a' szoknya alól, 's taposná a' veszés' convulsiójival küszködő kígyókat, mellyek közzül már csak eggy kígyó élne.

[1] Kazinczy tollrajzban ide vázolja Wesselényi arczképét, a következő körírattal: «Hadadi Báró Wesselényi Miklós».

sam. Ha érdemes lesz Wesselényire, és ollyan, hogy megérdemelheti Nagyságtoknak 's Mélt. Cserey Farkas Úrnak javallását, ha megszégyenítheti azt a' Kolozsvári két Harangkongattatót, nyomtattassék a' Versek mellé: ha nem, el fog nyomattatni.

4.) Erdélyben is van eggy portrait metsző, a' ki Gróf Bethlen Gergelyt metszette. Nem bírom a' képet, noha rég olta vágyok reá, és így nem tudom, érdemes e az a' kéz Wesselényit metszeni. De az Austriai dicső Monarchiának olly Metszője van John Friedrichben, a' ki a' Franczia Özvegy Császárné eggyik Hof Dámájának képe metszésével is megtiszteltetett, noha Párizsban nincs szűke a' metszőknek. Ez az Asszonyi kép (magánál Johnnál láttam Bécsben 1808.) kezekkel 's térdig van dolgozva egész árkusban, 's pontírozva, 's ha jól jut eszembe, 2000 frank volt az alku. Jobbat senki nem készítene mint John. De arra, hogy ő vegye munkába, az szükség, hogy a' Wagner képét fesse újra Kreutzinger, mert John Handwerker Mahler után kevély dolgozni. Kreutzinger pedig úgy fest, hogy sok munkáján ki nem lehet ismerni, ha nem Lampi festette e. Lampi öreg, és sok száz ezerekkel bírván, nem örömest dolgozik. — A' Bécsi Commissiókra jobb Agenst nem tudnék, mint Cancellarius Gr. Teleki Sám. Exc.-nek Bibliothecariusa Ocsovszky Úr, ki ért is ezekhez, barátja is Johnnak, és nem nyerekedik azokon, a' kik reá holmit bíznak, pedig azt mind cselekszi a' többi. —

E czikkelyhez még azt teszem, hogy eggy nevezetes Festővel látatván 1808 Bécsben Kreutzinger által festett képemet, ez felkiált: Uram, ha meghal Kreutzinger, eggy szóval sem felelek érte, hogy ezt a' festést a' Császári Bildergalleriebe nem veszik meg tőled; úgy dolgozott rajta.

II. A' Tempel azért állítatik, hogy a' Wesselényi nevét, melly most hűségtelen, sőt árúló barátjai által marczongoltatik, fényben tartsa, 's Ő Nagyságának 's a' Mélt. Bárónak hitvesi 's gyermeki hűségek felől bizonyságot tégyen. — Azt a' kérdést méltóztatnak elömbe tenni, hogy melly idea szerént készüljön. Felelek reá, a' mint tőlem kitelik, 's ítéletek alá bocsátom vélekedésemet szíves tisztelettel 's makacsság nélkül.

Soha sem készítettem én még semmit, a' mi nekem annyi tavallást szerzett volna, mint Epigrammám' négy sora. Complimeneket kapok miatta minden oldalról. Jele, hogy a' gondolat igaznak

1.) Csak ollyakkal íratni verseket, a' kiket a' Haza tiszteltebb Irójinak számokba fogadott. Ezek

Virág Benedek, Budán, Ex-Prof. és Misemondó Pap.

Kis János, Sopronyi Luth. Predik.

Berzsenyi Dániel, Somogyi Földes Úr.

Horvát István, Vitkovics Mihály, Szemere Pál, Kölcsey Ferencz Pesten, Döbrentei Gábor Andrásfalván, Wesselényinek imádó tisztelőji.

Deák verseket írna Pataki Prof. Sipos és Kézy. — Én ezeknek barátjok vagyok, 's kérni fogom hogy írjanak. Erdélyben Buczy Emil Pápista Pap az, a' kit e' munkára alkalmatosnak tartok: de nem tudom, ha él e. Én Bécsben voltam vele, 's azolta levelét nem vettem. Zsombori és Elekes Urak sokszor irtóztatókat írnak. Azonban ezekhez azokat is kellene venni, a' mellyek már készen vannak: de úgy, hogy minden darab, az elsőn kezdvén az utolsóig, fel ne vétessék, hanem ha a' Verseket írók sorban nézik és javallják.

2.) A' nyomtatvány elébb utóbb elvész, ha a' munka legalább eggy újnyi vastagságú nem lesz, és olly pompával nem nyomtattatik, hogy legalább az menthesse-meg az elhunyástól. Nagyságtok tőle a' pénzt sajnálni nem fogják, és így csak nagy gonddal készült munkákból állván, azt lehet neki igérni, hogy fenn marad. Ezt fogná cselekedni a' Wesselényi képe is. Vignetteknek *belé a' munkába* a' czímert, a' Zsibói Kastély' *képét* vagy *képeit*, 's a' Tempelt lehetne tenni, 's ha úgy tetszenék, a' homloklapra eggy sarcophagust, mellyre Ő Nagysága fájdalmasan 's fátyollal elnyúlna, a' Mélt. Báró pedig görög az az ideális öltözetben, csendes bánatban állana mellette, a' czím lehetne ez:

HALOTTI VÉG vagy } TISZTELET.
B. WESSELÉNYI MIKLÓSNAK
NYUJTVA
ÖZVEGYE ÉS FIJA
ÁLTAL.

3.) Én prózában írnék eggy nagy gonddal készült Elógiumot, a' szerént a' hogy Agricolának írt Tacitus, és hogy a' munka Nemzetünk első poétájinak verseik mellé illjen, Tacitusnak 's Plutarchnak lelkeiket stúdiummommá teszem, mihelytt felgyógyúlok, hogy, ha Pataki Úr megküldi a' tudósításokat, Wesselényinek egész életét előadhas-

fény: de ha vele érdem van, akkor a' fény *kétszeres* fény. Ha Laskai Úr 's czimborásai ezt így hitték volna, úgy hiszem, panaszokra nem kellene most fakadniok, sem a' más félnek, mellynek magam is tagja vagyok, Laskai Úr ellen.

A' Kolozsvári két Papoló cselekedete azok szerént, a' miket a' Mélt. Báró írni méltóztatik, impertinentia, sőt brutalitás. Illy véletlen történetekben a' leghumánusabb ember sem állhatja-meg, hogy ne itéljen, sőt ne kárhoztasson. Ámbár nem tudom, mi történhetett Erdélyben és a' Diaetán 's Insurrectióban, azt gyanítom, hogy Wesselényi maga eránt két részre osztotta az itélőket 's ez a' két Fülnyúzó nem merte megbántani az eggyik felet, 's tetszeni akart mind a' két félnek. A' bosszúló Istenasszony, Adrasztea, azokat, a' kik *így* keresik a' kedvellést, azzal szokta megjutalmazni, a' mit érdemlenek: azzal, hogy sem az eggyik félnek, sem a' másiknak nem tesznek eleget. — Igy lévén a' dolgok, az a' két feltétel, mellyet vélem a' Mélt. Báró tisztelt Asszony-anyja 's maga a' Mélt. Úr közleni méltóztatnak, olly cselekedet, mellyel ő Nagysága a' nagy Özvegy 's a' Mélt. Báró mind Wesselényi eránt, mind tulajdon magok eránt tartoznak; 's a' gondolat olly szép, olly dicső, olly felséges, hogy nem csuda, ha betegségemre csudatevői erővel hatott. Bár érezhetőképen mondhatnám Ő Nagyságának 's a Mélt. Urnak, hogy a' legnagyobb megtiszteltetésnek tartom azon szerencsémet, hogy ezeknek végrehajtásokban nékem is engednek részt. Irígyleném azt legszívesebben szeretett barátomnak is! —

Kettő a' szándék: 1., a' Versek kinyomtattatása. 2., a' Tempel' állítása. — Az utóbbik *hatalmasabban hat:* a' másik, tudniillik az elsőbb, *tovább fenn marad.* — Ha Széchy Mária Wesselényi Ferenczcznek Murányban illyet állított volna is, mi volna *most* abból az Emlékből? Meg lehet, hogy azt sem tudnánk, hol állott valaha. Ellenben a' nyomtatott munkák — hanem ha eggy két árkusból állanak — soha el nem vesznek, 's addig maradnak-fel, míg a' Nemzet fenn marad. Javallom tehát mind a' kettőt; ha a' *javallás'* kevély kifejezésével szabad élnem; 's csak az a' kérésem, hogy a' mi nyomtattatik 's állíttatik, méltó légyen mind Nagyságtokhoz, mind annak a' nagy Embernek nevéhez. 'S erre, a' parancsolathoz képest, imhol felelek:

I.) Rossz vers nem csak *megtiszteltetést* nem csinál, hanem inkább *homályt* vet arra, a' kit ragyogtatni akarunk. Ezeket kellene tehát csinálni:

ségekre. Igy vegye a' nagy Özvegy, vegye a' Mélt. Báró készségemet a' legszentebb hűség gyanánt. E' részben nem vagyok méltatlan azon megtiszteltetésre, mellyet nekem a' Mélt. Úr nagy Szülője és Maga nyújtani méltóztatnak.

A' beteg szabadabban lélegzik, ha epéjén könnyít. Hadd kezdjem azon tehát én is válaszomat, hogy epémet Laskai V. Ispán 's a' Kolosvári két Pap ellen kifakasszam. Ezek olly történetek, Mélt. Báró, a' miken értelmem megtompúl. Nem válaszolni annak, a' ki bennünket bizodalommal szóllít-meg, épen úgy parasztság mind azok előtt a' kik nevelést kaptak, mint valakinek, a' ki köszön, vissza nem köszönni. Hogy Laskai Úr nekem nem felelt, annak más oka nem lehetett, hanem hogy érzette, hogy az, a' ki Wesselényi eránt háládatlan, annak, a' ki Wesselényi eránt nem az, nem felelhet könnyen. Ha ez az oka nem felelésének, úgy nem *bárdolatlansággal* vádolom, hanem *lelki szegénységgel*. Felelni kellett volna minden esetben, 's azt mondani, hogy kérésem nem teljesíthetik, mert holmi történt, mellyeket kéntelen elhallgatni. Én Laskai Urat soha nem láttam, de azok szerént a' miket felőle tudok, nevezetesen azt, hogy ő a' Mélt. Báró nagy Atyja-urától kedveltetett, nem hihetem *lelki-szegénynek* és olly *parasztnak*, hogy azt se tudja, hogy tudakozásra felelni *kell*. A' nem felelést tehát annak veszem, a' minek a' Halmágyi Ur mentegetődéseit az Érsemlyéni Urak előtt, az én ott nem létemben, azok eránt, a' mik Zsibóval történtek. — A' Kicsinyek gyakorta keserves panaszokra fakadoznak a' Nagyok ellen, 's Erdély sokkal külömbözőképen érez a' Nagyok felől, hol Nagyoknak csak a' Mágnás tartatik, holott nálunk számtalan a' példa — (Vay József, 's az Ürményiek, Véghek, Szentiványiak, Semseyek, Almásyak) — hogy ezeknek a' Mágnásság nem kell. Én talán négy esztendő előtt megírtam már Mélt. Cserey Farkas Urnak ezen panasz eránt gondolatomat: a' kicsinyek *kevélységből* panaszolkodnak a' Nagyok' *kevélysége* ellen: először csúsznak, másznak körűlttök, 's szerencséseknek tartják magokat ha őket azok, a' kiket magok is Nagyoknak néznek, magok körűl *megszenvednek [!]*. De alig értek-el ide, már akkor annyira terjesztik mértékletlen kívánságaikat, hogy minden közt, minden hézagot bántás gyanánt vesznek, 's ha kívánságaik nem teljesítetnek, kész a' vád, az árulkodás, a' bosszú. Igy bán a' character nélkül való ember. Nem jobb volt volna e mindkét részről a' *fényt* nem *valóságnak*, hanem *csak fénynek* venni, de ollyan *csak-fénynek*, hogy ha vele érdem nincs, akkor a' fény csak

masint eljőne, 's igen szivemre kötötte hivattatása eszközlését. Már most várjuk, mit fog felelni. A' felsőbb Classisokban is fog egy két studiomot tanítani; 's ha eljő, a' tanítóknak a' Classisokban való alternálása mind annyi iparkodásom után bé fog hozattatni. — Nem gondolnád, Barátom, melly nehéz az Oskola körül jobbítást tenni, ha tsak egy konkolyhintő van is, kivált, a' hol, mint nálunk, az előljárók mind gyermektelenek.

Hímfy' irója, midőn egyszer kétszer láttam, nem gerjesztett bennem sem tiszteletet, sem szeretetet maga eránt. Most, miolta emberséggel tellyes recensiodon úgy megütközik, nem tsudálom. Az ollyanok állítatnák fel magokat valahová egy ollyan templomba, a' hova tsupán a' legalsóbb köznép jár, a' melly nem kérdi, ki 's mi az, a' mit mondanak.

Lakos nem régiben nálam volt, most Bétsben van, mint kapitány a' Generalstabnál. Keresztet érdemlett volna, instált érette 's a' Kapitulumban 15 őtet nem ismerő birák közzül tizen reá adták voksokat, 's úgy ment a' protocollumba: mint *vollkommen geeignet*. 'S ime akkor teszi Ő Felsége azt az újítást a' régi statutomokban, hogy 11 voksal kell bírni, a' ki keresztet akar nyerni.

Az én Lajosom a' versek' olvasásához elég kedvet mutat, 's úgy gondolom, a' verselésre is lessz tehetsége: de még most mást kell néki tanúlni. Élj boldogúl kedveseiddel.

K.

[Eredetije a sz. Benedek-rend pannonhalmi könyvtárában.]

1691.

Kazinczy — Ifj. B. Wesselényi Miklósnak.

Méltóságos Báró,
nagy és igaz fényű barátom!

Ágyba szegezve eggy hét olta, betegen vevém tegnap késő estve Ő Nagyságának a' Mélt. Báró nagy Asszony-Anyjának 's magának a' Mélt. Úrnak engemet eggyszerre egésségessé tehető, elkevélyítő leveleiket. Nem örűlnek úgy a' magok pántlikájiknak 's rojtjaiknak azok, a' kik azt remények felett kapták meg, mint én örvendek e' két levélnek 's azon parancsolatnak, melly hozzám belőlök szóll. Ha a' tehetség elég erővel bírna mind azt teljesíteni, a' mit az akarat teljesíteni óhajt, megbizonyítanám, ha érdemes vagyok e ezen kegyes-

2/.

Wagner Gyula Ferenc, festőm. MDK

Vajjon azonos-e ez Wagner József festővel, kinek munkássága 1800-1845. évek közé esik? Ez leginkább egyházi festő volt és fiai: Ferdinánd és Ágost is a festészeti pályán működtek.

Naményi Lajos:
-140.- Wagner Gyula Ferenc festő.
Művészet.1904. 347.l.

Wagner Gyula Ferenc

festő

rövid életrajza

Művészet

1904. 347. l

Wagner Gyula Ferenc

pastellfestő

Művészet 1904. 347. l.

nem létező művész

lásd

Bielz Galeriestudien

8. l.

Mobkut

Ngs.

Szentiványi Endre úrnak

Kassa.

Sas-u. 4. (Licht Rózsi lakás.)

Wagner Gyula Ferenc, festő

Művészet, III., 1904. 347.

Adatok művészetünk történetéhez

1691. 332. lap fölűl 13. sor: *Elekes.* Elekes János kegyesrendi tanár született 1770. febr. 16-kán Ujfaluban s meghalt 1816. júl. 4-kén Veszprémben; 1801-ben lépett a szerzetbe Kecskeméten, s eltöltvén újonczévét, 1804-től kezdve különböző helyeken (Szeged, Kolozsvár, Vácz, Nyitra, Veszprém) tanárkodott. Különféle alkalmi költeményeket írt. L. Szinnyei J. id. m. II. k. 1259—1261. hasábjait.

A 333. lapon *Wagner Gyula Ferencz* és *Lampi* festőket említi Kazinczy. Amaz számos arczképet festett az erdélyi főurakról, «híven, de sietve s nem nemesített ízlésben» — írja róla Kazinczy az *E. L.* 178. 179. lapjain. Az id. b. Wesselényi képére vonatkozólag, a melyre a levél adatai tartoznak, ezeket

Wagner Gyula Ferenc

erdélyi festő

jegyzi meg Kazinczy: «Képe a *Neidl* rezén, *Wagner*nek pasztele után, híven el van találva. Erős alkotású, zömök testű, barna hajú és szemű deli férfi volt, kinek szava, tekintete, mozdulása mutatá mind a nagy embert, mind a nagy urat.» L. az *E. L.* 323. és Wurzbach id. m. LII. k. 115. lapját.

Kazinczy Ferenc levelezése.
VII. Bpest 1896. 333, 583. l.

Daccal pörölve csacska szót felel,
Idd mély csodájú, mély tekintetét.

3.

A Szépség is csak Bú, mert halni vész,
S ajkához hajló újjal a Gyönyör
Mindegyre búcsut int és mind a Méz,
Mit kedvünk méhe szív, csak bús csömör:
Jaj, mert bár járd a Vígság templomát,
Szentélyét fátylas Mélabú üli,
Bár csak te látod, ki ínyenc inyed
Falán a kéj héját már szétnyomád,
S lelked, mely ős, bús ízekkel teli,
Oltárán függni szent jelül viszed.

Fordította: TÓTH ÁRPÁD

MDK

Wagner Gyula

Kazinczy Ferenc levelezése. VII.k. Bp. 1896.
333 l.

MDK

Wagner Gyula Ferenc erdélyi festő

Kazinczy Ferenc levelezése. VII.k. Bp. 1896.

Wagner Gyula Ferenc

született 1904-347

4

).

Wagner
építész

vrod
2

1917.

Divald Akad. palotája

11. l.

Wagner Emilian

épitéz

A nagedi bimlető
törvényszéket, ma Csillag
börtön) tervezte és
épitette.
1887-ben?

irod.

Az Épitési Ipar

1883. 424. l. (A
nagedi munkák.)

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedél

.....

a műhelyfőnök va
aláír

8. sorsz. Műhelyi minta –

M.D.K.

Wagner Gyula, (lapesti) épitész

készitette a szabadkai uj törvénykezési épület terveit.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1891. XII. évf.

jul. 1. sz. 2. évf.

M.D.K.

Wagner Gyula (bpesti) építész

készítette az aradi igaz-
ságügyi palota tervét az
igazságügyminisztérium pá-
lyázatából

Vállalkozók Lapja, Bp. 1892. XIII évf.
febr. 16. sz. 2 old.

M.D.K.

Wagner Gyula, építész

kapott megbízást a debreceni törvényhozási palota terveinek elkészítésére.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1892. XIII évf.

ápr. 26. sz. 1. old.

Wagner Gyula (bpesti) M.D.K.
építész

készítette a dobroceni
királyi tábla és főügyészség
pólotájának terveit és
költség vetését.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1894. XV. évf.
jul. 17. sz. 2. old.

M.D.K.

Wagner Gyula, építész

tervei nyomán épül fel a szegszárdi kerületi fogház

Vállalkozók Lapja, Bp. 1894. XV. évf.

nov. 20. sz. 2. old.

M.D.K.

Wagner Gyula (bpesti) építészt

bizták meg a debreceni
királyi tábla palotájá-
nak terverésével.

Vállalkozók Lapja, Bp.1895. XVI.évf.

márc. 5. sz. 3. old.

M.D.K.

Wagner Gyula (bpesti) épitész

tervei szerint épül fel, kb. 100.000 m² területen, 1.400.000 frt. költséggel, a 23 épületből álló gyűjtő fogház, az új köztemető mellett, „mely... impozáns benyomást tesz a szemlélőre ... és tervezőjének díszére válik."

Vállalkozók Lapja, Bp. 1895. XVI.évf.

okt. 8. sz. 2 old.

Wagner Gyula M.D.K.

(Opesti) építész

tervei szerint épült

debreceni törvényszéki

palotát felavattár.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1895. XVI. évf.

okt. 22. sz. 2. old.

M.D.K.

Wagner Gyula, építész

tervezi, 300.000 frt.
költségkerettel, a Gyulán
építendő törvénykeresi
palotát.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1896. XVIIévf.
máj. 12. sz. 2. old.

M.D.K.

Wagner Gyula, (bpesti) építész

tervei szerint épül a már-
marosszigeti törvényszéki pa-
lota közel 300.000 frt. os épü-
lete, melynek bokréta ünnepét
már megtartották.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1896. XVII. évf.

szept. 29. sz. 2. old.

M.D.K.

Wagner Gyula, (Bpesti) építész

tervei szerint épült szatmári törvényszéki palota építésénél megtartottár a bokréta-ünnepet. Az építés művezetője Tóásó Pál Bpesti építész, Wagner helyettese volt.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1896. XVII. évf.

okt. 27. sz. 3. old.

M.D.K.

Wagner Gyula (bpesti) építész

tervei szerint épült gyüj-
bőfogházat nov. 1-én adták
át rendeltetésének. A 12
holdnyi területen elhelyez-
kedő épületek kb. 1.200.000
frt-ba kerültek. ... „A humánus
intézményben ... a Krisztusi tan és
a szeretet elve honol."

Vállalkozók Lapja, Bp. 1896. XVII. évf.

nov. 17. sz. 5. old.

M.D.K.

Wagner Gyula, (bpesti) építész

tervei szerint épül az

aradi törvénykerési épü-

let és fogház.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1897. XVIII. évf.

okt. 27. sz. 2. old.

M.D.K.

Wagner Gyula (Bpesti) építési

tervei, či helyettese Tóásó Pál műveretése mellett fel-
épült gyulai törvénypiéri
palota 300.000 frt-os épü-
letét a napokban avatják
fel.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1899. XX. évf.

okt. 4. sz. 4 old.

Wagner Gyula (Bpesti) építés M.D.K.

Servei szerint épül fel a Kossán emelendő javító intézet 200'000 frt. költséggel.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1899. XX. évf.

nov. 22. sz. 5. old.

M.D.K.

Wagner Gyula (Epesti) építész

tervei szerint épült fel

a kassai javitó-intézet,

pavillon rendszerben.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1900. XXI. évf.

márc. 14. sz. 6. old.

haz
for
köz

elei
meg
vol

legfontosabb igények is csak úgy voltak kielégíthetők, hogy a Magyar Nemzeti Bank és a Pénzintézeti Központ ezidén is az ösztöndíjtanács

amihez a 6 olasz állami csereösztöndíj, egy székesfővárosi ösztöndíj és a páviai Collegio Borromeo csereösztöndíja járul. E 18 ösztöndíj azonban csak igen korlátolt mértékben elégíti ki azt a komoly követelményt, amely kiválta képzőművészetek, valamint a hittudományi és művészettörténeti szakok részéről olaszországi tanulmányutak lehetővé tétele iránt évről-évre fokozottabb mértékben érezhető. Az *olasz állam* részéről a csereakción túlmenőleg adott 10—12 „premio" ösztöndíj túlnyomórészt csak olasz filológusok részére szól.

Még kevésbbé elégíti ki a szükségletet a *Franciaországba* szóló, mindössze 5 magyar állami ösztöndíj, amin a francia köztársaság 12 ösztöndíjas helye is csak részben segít, mivel ezeket a francia részről adományozott ösztöndíjakat túlnyomórészt csak francia filológusok nyerhetik el.

Az egyetlen *svájci* ösztöndíj mellett még a baseli La Roche-alap tesz lehetővé egy további svájci kiküldetést, míg *Angliába* ezidén is csak magyar állami ösztöndíjasok voltak kiküldhetők (ezek is részben a fentebb említett adományok terhére).

Görögországi tanulmányok végzését a *Hariseion-alap* teszi lehetővé. A lengyel-, finn-, észt- és svédországi kiküldetések a Nemzeti Bank, illetve a Pénzintézeti Központ adományain kívül ezekkel az államokkal kötött csereegyezmények alapján váltak lehetségessé.

Wagner Gyula, budapesti építész M.D.K.

készítette a Lipcsén újonnan épülő „monumentális" iparcsarnoki palota terveit.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1901. XXII. évf.
okt. 23 sz. 6. old.

Wagner Gyula, bpesti építész M.D.K.

elhészítette az Esztergomban építendő járásbírósági épület tervét 180.000 koronn építési költség-keretbel.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1902. XXIII. évf.

márc. 19. sz. 8. old.

Wagner Gyula, építész M.D.K.

elkészítette a szegedi törvényszéri épület kibővítéséhez szükséges terveret.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1902. XXIII. évf.

szept. 17. sz. 6. old.

M.D.K.

Wagner Gyula, építész

tervei alapján épült fel a járásbirósági épület Felsővisón.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1902. XXIII. évf.
dec. 3. sz. 6. old.

M.D.K.

Wagner Gyula, budapesti építész

elkészítette az oroshári járásbirósági épület átalakítási terveit.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1903. XXIV. évf.

ápr. 15. sz. 7. old.

M.D.K.

Wagner Gyula, bpesti építész

tervei szerint épül fel a szegedi polgári törvényhatósi épület.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1904. XXV. évf.

okt. 26. sz. 7 old.

Wagner Grula

Minvirlet 1904. 350

Wagner Gyula

ep. Bpest

wed

M. Pàgàratok

1904/5. 4 z. 9–11 l.

_____ *műhely.*

önökség!

_____ hó____ n történő kifize-

_____ indokából személyesen meg nem

____ szamu _____

_____ hó_____

_____

sajátkezű aláírás és munkásszám.

Wagner Gyula

ép.

A kir. törvényszék háza és a fogházépület a Szily János utcában 1889-ben a budapesti Wagner Gyula tervei szerint épült és 1903-ban ugyanezek az ő tervei szerint kétemeletesre épittetett díszes új homlokzattal.

Irod

Byi 230. l

Bodány Ödön: Szo. vár. közép- és magán-épitkezési Ép. Ip. 1911 229-230, 240-241.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 .....é

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ....., 191 .....

.....

tanu.

.....

tanu.

Wagner Gyula

epitest

torv. a szegedi

Csillagbörtön épü-

letét 1882

Horv Thirr szeged

2 g. l.

Horváth S. Jó. in Th. Gy.: Sz. és körvy-e

Részletes balanza. Bp. 1925

Europa

film, könyv, lapterjesztő"

r. t. ~~[illegible]~~

Budapest

V. Rothermere u. 12 III/9

VÁMOSNÁNDOLA
9 MÁR. 12 10
A

Wagner Gyula

bresti épitész

l. Károly

Fehér Szombathely

1777 – 1927. Jubis D XXXVIII. l. ho 1927

TÁRCA MOB kat.

2039.

TUFALDONOS

MÉRET

ÖRZÉSI HELYISÉG

KOR

VÁRMEGYE

HELYSÉG

SZAKCSOPORT

HELYSÉG

AUGSBURG

VÁRMEGYE

Németo.

SZAKCSOPORT

• Kézi

KOR

146

ŐRZÉSI HELYISÉG

Kir. könyvtár.

TULAJDONOS

MÉRET

TÁRGY

Magyar könyvmásoló o

LEIRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS)

FÉNYKÉP, RAJZ

Wagner Gyula

Spitzer 1890

l.

Thirfeltödmantul

Bp. 1933 265. l

2·38

ít 13;500·– P. à 135 –

P

87·97 1 3 5 8 7 97

övetkező váltókat:

hb.

hb.

hb. 19500 –

Átvitel 5 8 2 4 9 49

Wagner Gyula

Wagner Gyula, építész és építész fia, Budapestről, 23 éves korában, 1874 okt.-ben iratkozott be és 1877 dec.-ig az építészeti szakosztályon Th. Hansen tanítványa volt.

Fleischer Béla 1935

94. l.

7-Gy: M-04

769. *Kmety György.*

Mellig látható s jobbr
szemöldöke, szeme, bajusza
barna atillájának gallérja
arany.

Vászon, méretei 68 : 54 c
60 K. — Vétetett a gr. Kre
A megszerzésére vonatkozó ad
lelt. sznál. — Átvétetett 1895 áp
jegyzék II. — Az átvételt tu
8-iki 14895 sz. leirat (159–96).

Jegyzet. Brocky Károlynal
eredetije után készült másolat

Wagner

W. 3. *Gyula*, építész, • 1850 körül

1560

Budapesten, hol tanulmányait is végezte. W. *János* építész, fia. Igazságügyi építkezések specialistája. W. tervei szerint épült a szegedi büntetőtörvényszék épülete (az ú. n. Csillagbörtön, 1881), a szombathelyi törvényszék és fogházépület 1889. (emeletrá-építés ugyancsak W.-től 1903), az egri törvényszék palotája (1906—08 stb.

E. G. II. 6021

Wagner Gyula

terverte az egri törvény
szék épületét

Br Kar Egri képesk

54. l.

Breznay Imre és Kazacsi Béla:
Egri hiperbol. No. 1937

6 Ida	
Csütörtök **7** Kassai vértan.	
Péntek **8** Kis Bold. Assz.	
Szombat **9** Kláver Péter	

Wagner Gyula

Az egri vasárlér déli részén van az 1906-8. Wagner Gyula tervei szerint épült törvényház.

Szeged 44. I.

Schenau - Stoelzel TV. 153.

Wagner Gyula

épitész

lásd

Csikvári Szeged

101-l

Cs. Antal: Vármegyei monográfiák

III. Szeged. Bp. 1939

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Wágner Gyula

mérnök

Szül. 1883. Szeged

azonos azzalaki a

szegedi csillagbörtönt

fervezte ??

Életrajzát

lásd

Csikvári Csongrádom

szemelyi adattar

636. l.

MOB példány

3722.

Vármegyei szociográfiák I. Bp. 939

Kötni adtam 1884 j

Mittheilgn d. Centr. Com. 1883.
mintaul az 1882 ki kötetet.
Archaeologiai Értesítő 1883. (két füzet)
mintaul az 1882 - füzetet.
Lepsius Kön. Museen Aegypt. Wandbild. (Queerfo
Turul. 1883 (3 füzet)
Jarnitzschek Repertor. f. Kunstwissenschaft. (VI. Kö
mintaul az V. kötetet.
Századok 1883 (10 füzet)
mintaul az 1882. kötetet.
Mone Schauspiele d. Mittelg. Két kötet
Otte Handbuch d. kirchl. Kunstarchaeol. Egy kö
Iter Italicum v. Dfleugk-Hartung 1 kötet
Schäfer. Handb. d. Mal. v. Burg Athens 1 kötet
Lindenschmit Handb. d. deutsch. Altertumskunde
Gazette archéologique de Vitet és Lenormant 2 köte
Kretschmer Trachten d. Völker 26 gálitn. ány.
~~a két elő gállitan I kötet.~~
Der Text fortlaufend in einen Band zu binden
Die Tafeln zu ordnen u. für dieselben ein Buttseil zu

Wagner Gyula

épitéss

l.

Wick Kassa tört

218. l.

dr. Wick Béla: k. tört-e á műcsalás
Uo. 1941.

WÁGNER GYULA

tervezte a Megyei és Járásbíróság és Ügyészség hatalmas, kétkupolás székházát /Kecskemét, Rákóczi ut/. Épült 1903-1904-ben.

Entz Géza - Genthon István - Szarpanos Jenő: Kecskemét. Bp. 1961. Müszaki könyvkiadó. - 183 l. /Városképek - Müemlékek sorozat./ - 96. l., 171. l. /195. jegyz./

Wagner Gyula

1890-96. Debrecen 2 igazságügyi épületét tervezte - / Széchenyi u. 9 és Beloiannisz - u. 1. /

Nagnak Gyula építész

Ő tervezte a debreceni 1 gazsóg-ügyi épületeket 1890-96 között.

A képzőművészetek Debrecenben, 1961.

4/oldal

Wagner Gyula, építész

A soproni Törvényszék épületét tervezte, 1896-ban. Igényes a lépcsőháza nagyméretű festett tükörboltozatával, mely karcsú dór oszlopokon nyugszik. A soproni historizmus egyetlen nagyvonalú lépcsőkompozíciója. 361. old

Winkler Gábor: Sopron építészete a 19. században
339. old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XXII. 1968 évf.
1968. Sopron

Wagner Gyula

Épitete a szombathelyi, a szabadkai, a szekszárdi, debreceni, máramarosszigeti, szatmári, gyulai, aradi, lugosi, szegedi és az egri törvénykezési palotát.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

361

Wagner Gyula

További alkotásai: a szegedi csillagbörtön, nagyenyedi fegyintézet, bp-i Mosonyi utcai tolonchóz, és a Maglódi úti gyűjtőfogház.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

361

WÁGNER GYULA, épitész

Sopronba az akademikus szigoru historizmus épitészet története az 1868-72 közötti épitkezés nyitotta meg. A jelentősebb középületek terveit ebben az időben már általában budapesti vagy bécsi tervezők irodáiban készitették.-Igy többek között Wagnernal is. 209.old

WINKLER GÁBOR: Sopron 19.századi épitészeti emlékeinek vészelméről 195.old

SOPRONI SZEMLE. Helytört.Folyóirat, XXVIII.évf. 1974. Sopron, 1974

WÉGNER GYULA, épitész

WÁGNER Gyula épitész

LEVÁRDY Ferenc–LEVÁRDY Henrietta: Pécs historikus építszete. = Baranyai Müvelődés, 1987. 1.sz. 16 - 17. p.

Wágner Gyula

műépítész

tervezte a Gyulai
törvényszéki palotát.
Az építést 1899. őszén
fejezték be.

Scherer

II. 217. l.
(kappel) 219. l.

Sch. 7e dr: Gyula város tört-e I–II
Bp. 1938.

énytár

mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
...ízpapír- ...p, ...rajzok,		Román stil. 57/72 cm. Schulek Fr. vezetése alatt rajzol- ta Blacho V. restaur. terv.

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

Pozsony. Wagner György, Könivesegéd,
1792.

Pressburger Zeitung
1792, 68. Nr.

Pozsony. Wagner György,
Könnüvesegéd. 1796.

Pressburger Zeitung
1796., 46. szám

M.D.K.

WAGNER Hilda

1931-ben Nagybányán a Szépművészeti Iskola tagja

Réti: Nagybánya... Bp. 1954. 340.l.

WÁGNER Gyula épitész

felvidéki épületeiről ld.

Stefan Slachta: Magyar épitészek munkássága Szlovákiában 1871-1918. = Pavilon, 2/3.sz. 1990. 51 - 55. p. ill.

gyűjtemények bemutatása volt a Nemzeti Galéria
Magyarországon fogadott külföldi kiállításokra egyará
kozik az a természetes, de csak ritkán teljesülő követe
a vendégkiállítás konfrontálódhasson a hazai gyűjtem
gával, hozzájárulva ezzel annak pontosabb értelme
(A Thyssen-gyűjtemény bemutatása pl. a Szépművésze
ban lett volna indokolt.) Az állandó kiállítások szerves
kell alakuljanak a raktári anyagokat és új szerzemények
san feldolgozó időszaki kiállítások rendszerével. A tudo
dolgozás alapvető célja — és itt súlyos lemaradás regis
a szakkatalógusok, ill. időszaki kiállítások esetén a t
katalógusok elkészítése. Mindezt ki kellene egészíts
kiállítások részletes fényképdokumentációja.

Mrávik László Mojzer téziseire reagált. A muzeológu
nyos munka hiányosságait e tevékenység hivatalos elis
hiányával magyarázza. Egyetért azzal, hogy szükség le
zeumügy és a műemlékvédelem, továbbá ezek nem
gazdasági vonatkozásainak egybefogására, de az érinte
irányítási rendszerével alig egyeztethető össze. A
együttműködésének az ide tartozó intézmények szakma
lódása, működésük feltételrendszerének különbözőség
tisztítás nemegyszer káros vonatkozásai következtéb
szakmailag közel álló múzeumcsoportok között lehetn
A szakemberhiányt nem helyes a múzeumok számának
sével kapcsolatba hozni, ezek szervezetileg és anyagil
nak az országos múzeumoktól. Nagy múzeumaink rakt
va vannak elsőrendű anyaggal; ha ezekből idejében (fr
tára) a jelesebb vidéki városokban komoly állandó kiálli
volna, ma az emlékmúzeumok száma csekélyebb lenne.
lógushiány egyik lehetséges okát a szervezeti háttérben
dezni, abban, hogy a kutatás múzeumi és akadémiai
jának együttes meglétéhez talán nem elég nagy az orsz
zeumi tevékenység funkciózavarainak okai szerteágazó
mányos munka nehézségeit személyi és szemléleti, de k
anyagi problémák is okozzák. Az előadó végül hiány
nincs művészeti múzeumi közélet

WAGNER Gyula épitész

Igazságügyi palota 1900-1902

GÁÁL György - VINCZE Zoltán: Kalauz a régi és az uj Kolozsvárhoz. Kolozsvár : Korunk, 1992
104

Wagner Lynda

Thieme Becker

XXXV. 35.1.

(Lyka)

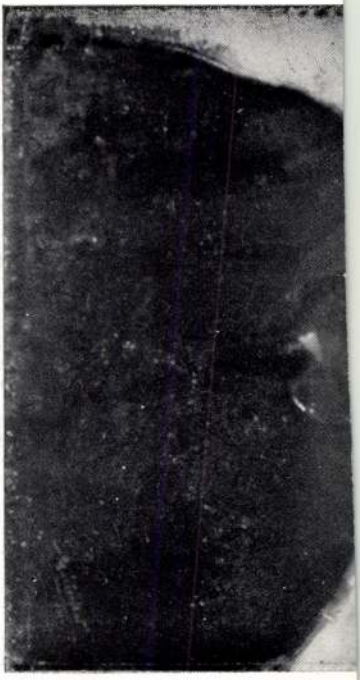

36. Márton Ferenc: Savonarola.

16. Koszta József: Ülő leány.

Wagner (Vagner)

Ignác

kártyafestő

Pest 1798

l.

Kolbkártyaf

Wagner János

kártyafestő Pest

1803-1848. Talán

azonos fentivel

M. O

- Elnök Úr!

s Bizottsága f. é. május
ámú nagybecsű átira-
á való kinevoztetésemről
bizottság szabályzatát

Wagner Ignác

Győr 1728.

l.

Jankó Ötvös-apródok

8. l.

Ismeretlen

„Európa"

könyv- és lapterjesztő R.T.

Budapest V.,

Visegrádi-u 36.

Wagner ?

rapolo

Lisl

Casagrandet

Wagner István 7

Így került a Budavári Palota kupolacsarnokába *Munkácsy Mihály* ülő alakja Kazincbarcikáról, vagy egy nagy méretű faszobra Esztergomból, a *Kenyérszegő* Kapuvárról, *Vízbelépője* Szigligetről, az *Integető* a Méréstechnikai és Finommechanikai Gyár előteréből és még folytathatnánk a felsorolást. Ezek az életmű-kiállítás legemlékezetesebb meglepetései. Amit pedig nem sikerült ideszállítani, azt óriás fotókon mutatják be, természeti vagy városképi környezetükkel együtt.

Magyar Hirlap 1976/22o/4

Wagner

Wágner Ottó

az alábbi tervpályázaton megvételt nyert egyik terv egyik szerzője.

dr.Reischl Antal: A budapesti Népliget rendezésének tervpályázata. 1970. - Magyar Ép.műv.1971.4.sz.2-4.l.

Wágner István, könyvkötő

A Pécsett müködött legjelentősebb kisiparosok adattára.
1871-ben szül.Bonyhádon.12 éves korában atyja műhelyébe
Ott szabadúlt 1886-ban.és betársúlt.1904-ben.1912 öta ön
állóan az övé az 55 éves üzem.Pécs legrégibb ily üzeme.
Ipartestületi elöljárósági tag 25 éve.1886-ban aranyére
1166.old

B.Horváth Csilla: Mozaikok a pécsi kisipar történetéből az 1930-as években 149.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

helyiséges, nagyvendéglő házat épít, hány bolgár és román; nyugatról (Folytatás a 4. oldalon)

Wágner István

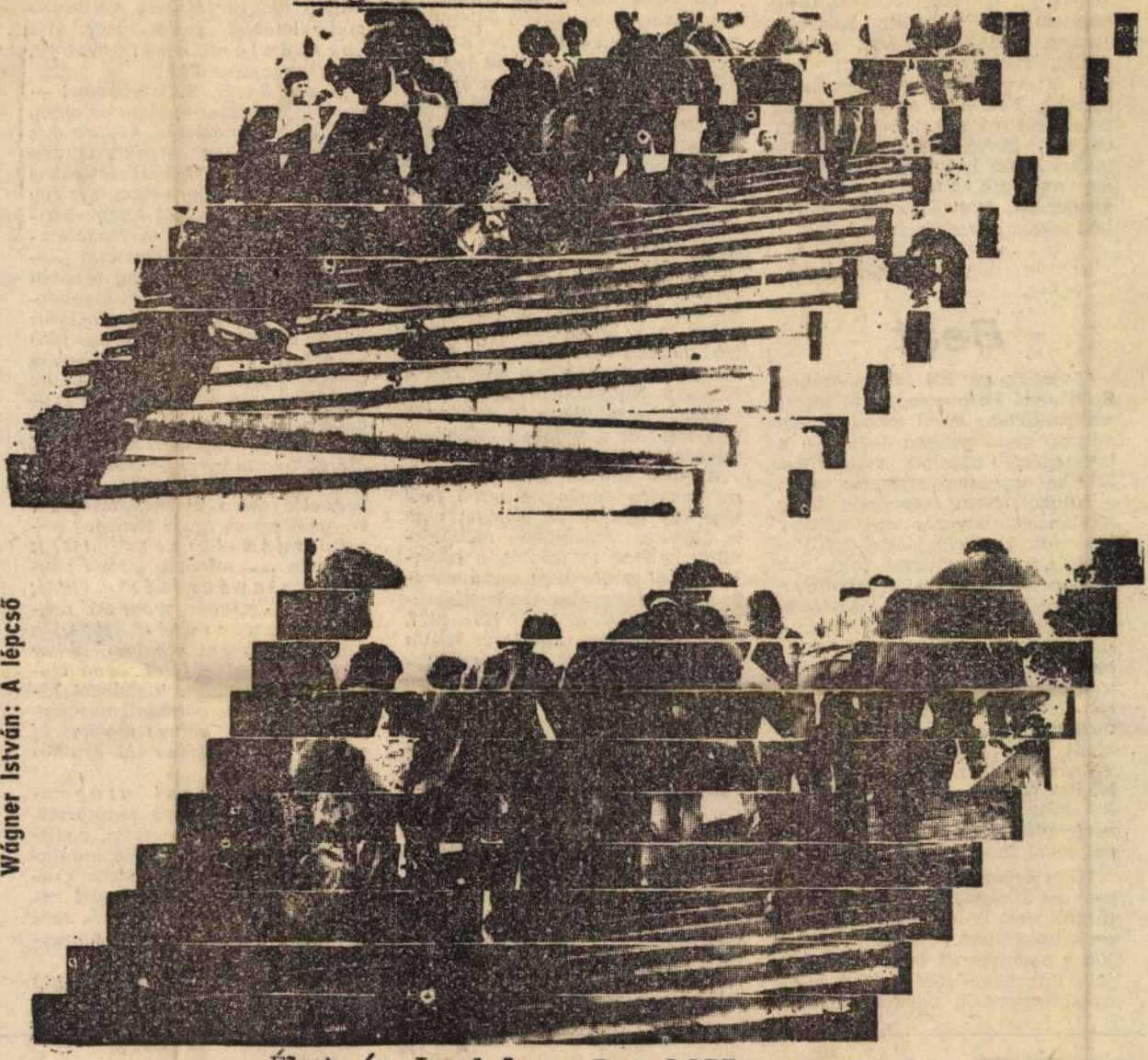

Wágner István: A lépcső

Élet és Irodalom, Bp. 1977. szept. 24.

XXI. évf. 39. sz. cimlap.

a komáromi csatában. Tábornokká és az Újvidékkel szemben levő Pétervárad parancsnokává nevezték ki. A rábízott várat 1849. szeptember 5-ig védte. Közbenjárásra menekedett meg a börtöntől, Tiszafüredre vonult visszsza, itt volt háza és Tiszaörsön birtoka. Feleségül vette Bernáth Zsigmond író hú[illegible] (A Bernáth család is görög sza[illegible]zású.) 1867. május 16-án hunyt el, Tiszafüreden nyugszik. Sírját az úttörők gondozzák, mert ő az egyik helybeli iskola névadója is.

Sasvári László

Beat

Olvastuk az ÉS 36. számában Széll Jenő *Farmernadrágos internacionalizmus* című írását, s úgy véljük, nem egészen helytálló a beatzenéről alkotott véleménye. Mintha egy kissé elvetette volna a sulykot. Nem szerencsés, hogy általánosít, ugyanis van néhány kiforrott, jó zenét játszó együttesünk, s ezen együttesek tagjainak hangszertudása jóval felülmúlja a zenei általánosba járt iskolások produkcióját. Nem vitás, hogy a zenei általános nagyon jó intézmény, azonban csak arra hivatott, hogy az általános iskolás korú gyerekekkel megismertesse, megszerettesse és megértesse a zenét, tehát általános zenei műveltséget adjon. Mi is ilyen iskolába jártunk, ennek nagyon sokat köszönhetünk, de nem mernénk állítani, hogy a fent leírtaknál jóval többet nyújtott volna.

Mi is örömmel fogadjuk a népzene és a népdal feléledését, kultúránk nem is lenne teljes értékű ezek hiányában. Viszont elismerjük a cigányzenét is, és nem értjük, mit nevez Széll Jenő cigányos modornak, ugyanis szörnyű

ördöge

Meglepő, hogy egy klasszikus riportkönyvhöz milyen ellentétes irányokból közelíthet a kritika. John Reed *Tíz nap*-jának harmadik, nagyon szépen illusztrált magyar kiadásáról például el lehetne mondani, hogy tipográfiailag, képanyagát és szerkesztésének színvonalát tekintve egyaránt dicsérendő munka, amely 30 000 példányban órák alatt elkelt a könyvesboltokban és az üzemi könyvterjesztőknél.

Újra ízlelgetni lehetne Reed Október-képének mozgalmasságát, szívünkben érezni a világtörténelmi órák lüktetését. A glosszaíró netán dicsérhetné is azt a szokatlan gyorsaságot, amellyel a Kossuth Könyvkiadó szebb köntösben, harmadjára is sajtó alá rendezte ezt a valóban örökéletű történelmi riportot.

Az ÉS morcos kommentátora, az annyira gépkocsis nevű *(zil)* nem így közelít. És jóllehet nem is glossza, amelyben nélkülöznünk kellene az iróniát, a *páratlan oldal* pedig közhasznú rovata egy színvonalas irodalompolitikai folyóiratnak, az ÉS 1977. szeptember 10-i számában közölt fricska semmi mással nem tündököl, mint — nincs rá jobb szó — nyegleségével.

Kezdi *(zil)* egy mű-rácsodálkozással: „Vajon mit csinál a szerkesztő, akit egy ismét kiadandó könyv gondozásával bíztak meg?" Ez persze azt sejteti; semmit sem csinál, hacsak a szundikálás nem cselekvés. (A szundikáláshoz egyébként a jó öreg Homérosnak is joga volt!)

Majd egy sommás megállapítást olvasunk: 1957 óta — *(zil)* szerint — a fordítás elavult. És most robban a bomba: a glosszaíró által joggal jelentéktelennek neve-

nélkül méltattam a világhírű riportot és a Kossuth Kiadó vállalkozását; az egy újságoldalnyi kritika a Magyar Ifjúság kulturális mellékletében jelent meg. (A forradalom anatómiája, 1977. augusztus 26.)

4. Azt Sz. H. E. is elismeri — mert ellenőrizte —, hogy az egyik név „...hol németes, hol oroszos alakban bukkan elénk". Ő úgy véli, hogy ez a következetlenség nem vétek, én úgy vélem, árt egy valóban szép köntösű könyv hitelének. S bár az Élet és Irodalomnak nem feladata a részletes filológiai bizonyítás, néhány további adalék a példás szöveggondozáshoz, a teljesség igénye nélkül: a dátumok hol a régi orosz időszámítást, hol a Gergely-naptárt idézik; „Néhány katona, akik most érkeztek a frontról..." (103. oldal); Csernov „...igykezik Kerenszkijt visszatartani" (177.); „...a termben hirtelen csend lett" (185.); Kerenszkij „...elvesztette azt a kis népszerűségét is, amellyel az orosz tömegek között rendelkezett" (187.); Buharin „...minden szava egy-egy kalapácsütés" (197.); Lenin „...minden mondata egy-egy kalapácsütés" (209.). Ha nincs az ünnepi alkalom, akkor is jólesett volna látni, hogy legalább a harmadik kiadásból kigyomlálták a germanizmusokat, fogalmazásbeli hiányosságokat és nyelvi fantáziátlanságról árulkodó átültetéseket.

5. Ha az Ünnepi utógondozás című glossza ténytartalmát Sz. H. E. sem vitatja, a rögtönzött hibajegyzék pedig indulatát kérdőjelezi meg, akkor csupán az a kérdés, hogy miért ragadott tollat? Feltételezésem szerint azért, hogy elsüsse a schneiderfánis poént.

6. A csattanó ősrégi, a csattantó hasznos kultúratörténeti dolgoza-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefonok: 138-068, 387-748, 340-726
1977 SEP 24
Wágner István
ÉLET ÉS IRODALOM

1021

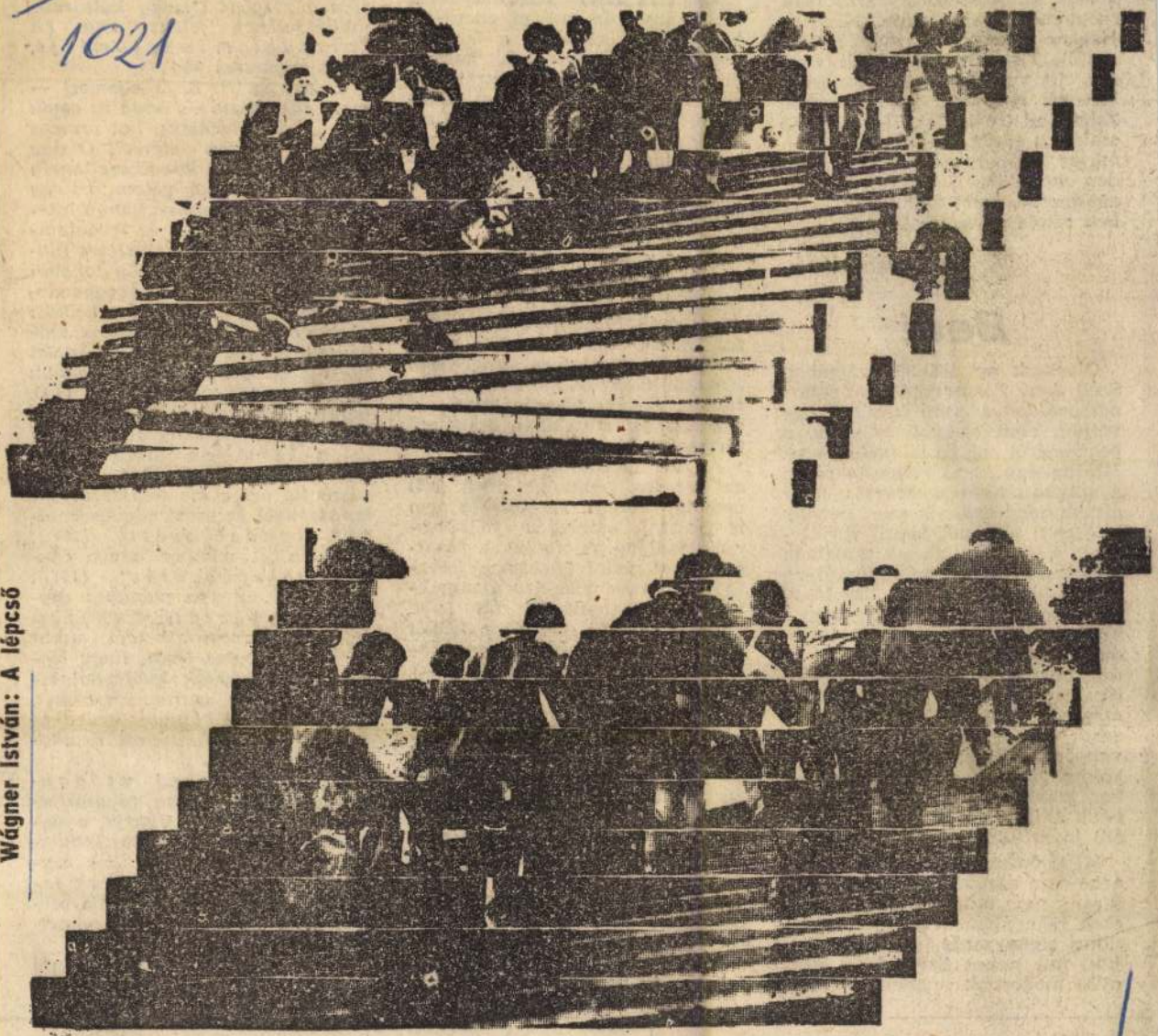

Wágner István: A lépcső

vő Petervárad parancsnokává nevezték ki. A rábízott várat 1849. szeptember 5-ig védte. Közbenjárásra menekedett meg a börtöntől, Tiszafüredre vonult vissza, itt volt háza és Tiszaörsön birtoka. Feleségül vette Bernáth Zsigmond író húgát. (A Bernáth család is görög származású.) 1867. május 16-án hunyt el, Tiszafüreden nyugszik. Sírját az úttörők gondozzák, mert ő az egyik helybeli iskola névadója is.

Sasvári László

Beat

Olvastuk az ÉS 36. számában Széll Jenő *Farmernadrágos internacionalizmus* című írását, s úgy véljük, nem egészen helytálló a beatzenéről alkotott véleménye. Mintha egy kissé elvetette volna a sulykot. Nem szerencsés, hogy általánosít, ugyanis van néhány kiforrott, jó zenét játszó együttesünk, s ezen együttesek tagjainak hangszertudása jóval felülmúlja a zenei általánosba járt iskolások produkcióját. Nem vitás, hogy a zenei általános nagyon jó intézmény, azonban csak arra hivatott, hogy az általános iskolás korú gyerekekkel megismertesse, megszerettesse és megértesse a zenét, tehát általános zenei műveltséget adjon. Mi is ilyen iskolába jártunk, ennek nagyon sokat köszönhetünk, de nem merjük állítani, hogy a fent leírtaknál jóval többet nyújtott volna.

Mi is örömmel fogadjuk a népzene és a népdal feléledését, kultúránk nem is lenne teljes értékű ezek hiányában. Viszont elismerjük a cigányzenét is, és nem értjük, mit nevez Széll Jenő cigányos modornak, ugyanis szörnyű

Meglepő, hogy egy riportkönyvhöz milyen irányokból közelíthet John Reed *Tíz nap*-ján dik, nagyon szépen illu gyar kiadásáról például ne mondani, hogy tip képanyagát és szerk színvonalát tekintve e csérendő munka, am példányban órák ala könyvesboltokban és könyvterjesztőknél.

Újra ízlelgetni leh Október-képének mozg szívünkben érezni a nelmi órák lüktetését. A glosszaíró netán dicsérhetné is azt a szokatlan gyorsaságot, amellyel a Kossuth Könyvkiadó szebb köntösben, harmadjára is sajtó alá rendezte ezt a valóban örökéletű történelmi riportot.

Az ÉS morcos kommentátora, az annyira gépkocsis nevű *(zil)* nem így közelít. És jóllehet nem is glossza, amelyben nélkülöznünk kellene az iróniát, a *páratlan oldal* pedig közhasznú rovata egy színvonalas irodalompolitikai folyóiratnak, az ÉS 1977. szeptember 10-i számában közölt fricska semmi mással nem tündököl, mint — nincs rá jobb szó — nyegleségével.

Kezdi *(zil)* egy mű-rácsodálkozással: „Vajon mit csinál a szerkesztő, akit egy ismét kiadandó könyv gondozásával bíztak meg?" Ez persze azt sejteti: semmit sem csinál, hacsak a szundikálás nem cselekvés. (A szundikáláshoz egyébként a jó öreg Homérosznak is joga volt!)

Majd egy sommás megállapítást olvasunk: 1957 óta — *(zil)* szerint — a fordítás elavult. És most robban a bomba: a glosszaíró által joggal jelentéktelennek neve-

a dátumok hol a régi orosz időszámítást, hol a Gergely-naptárt idézik; „Néhány katona, akik most érkeztek a frontról..." (103. oldal); Csernov „...igy kezik Kerenszkijt visszatartani" (177.); „...a termben hirtelen csend lett" (185.); Kerenszkij „...elvesztette azt a kis népszerűségét is, amellyel az orosz tömegek között rendelkezett" (187.); Buharin „...minden szava egy-egy kalapácsütés" (197.); Lenin „...minden mondata egy-egy kalapácsütés" (209.). Ha nincs az ünnepi alkalom, akkor is jólesett volna látni, hogy legalább a harmadik kiadásból kigyomlálták a germanizmusokat, fogalmazásbeli hiányosságokat és nyelvi fantáziátlanságról árulkodó átültetéseket.

5. Ha az Ünnepi utógondozás című glossza ténytartalmát Sz. H. E. sem vitatja, a röstönzött hibajegyzék pedig indulatát kérdőjelezi meg, akkor csupán az a kérdés, hogy miért ragadott tollat? Feltételezésem szerint azért, hogy elsüsse a schneiderfánis poént.

6. A csattanó ősrégi, a csattantó hasznos kultúratörténeti dolgoza-

Wágner István

K.L.: Hotel Auróra, Balatonalmádi. Építész: Kürthy László, konstruktőr: Adamecz ~~Xxxxxx~~ Iván, belsőépitész Horniosek László, statikusok: Wéber György, Vörös György, gépészek: Kovács Györgyné. Szücs Károly, közmütervező Wágner István, kerttervező Schrenk Ágnes. - Ismertetés, Heltay László fotóival.

Magyar Ép.műv. 1971.3.sz.25-29.1.

Wagner István:

Labor 73. /A temesvári "Szigma-1" képzőművész csoport kiállitásáról; résztvevők: KAZINCZY GÁBOR, JECZA PÉTER, ... BERTALAN ISTVÁN./

Utunk, XXVIII.évf. 21./1282./sz. 1973. május 25. 10. old.

Wagner István

cikke: Nyugatnémet képzőműv. kiállítás.
- Utunk (Kolozsvár) 1968. 9. sz. 10. l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Irt.1971.2.sz.149-182.l.

174.l.

Wagner István

Párizs művészszemmel. - Utunk (Kolozsvár), 1962. 31. sz. 10. l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért. 1971.2.sz.149-182.l.

174. l.

WÁGNER István műkritikus

lásd személyéről

Szép 1990 65-66. p.

tében –, valamint *Andrásfalvy* Bertalan művelődési és közoktatási miniszter.

Az időzítés nem véletlen. A kormány november 21-én tartózkodás és ellenszavazat nélkül elfogadta az Akadémiáról szóló törvény tervezetét, most folyik a felsőoktatási „koncepció" vitája, és napirenden van a tudományos minősítés eddigi rendszerének az átalakítása. Az MTA vezetői bizonyosak abban, hogy most különösen fontos az egyetemek és az Akadémia összefogása.

Az Akadémia és a felsőoktatás együttműködésének kérdésében a vitaindító előadást *Kosáry* Domokos elnök tartotta. *Ujfalussy* József akadémikus, az *Athenaeum Bizottság* elnöke szóban kiegészítette írásos állásfoglalását. Felkért hozzászólóként budapesti és vidéki egyetemek rektorai, professzorai mondták el nézeteiket. *„A közgyűlés a beszámolók és a vita alapján megállapította, hogy az akadémia és az egyetemek vezetői között teljes az egyetértés abban, hogy a tudományos szféra és a felsőfokú oktatás alapvető érdekei egybeesnek, a nézetkülönbségeket szakszerű vitákkal fel lehet oldani. Az ellentétek hangsúlyozása, a tudományos intézmények elleni támadások – amelyek gyakran tájékozatlanságból, elemi*

elveit.
tartják
ratikus
kai bef
nyos sz
kutatás
nek, me
tásának
vábbfej
dozatai
naeum
um-szer
ködnek
továbbk
ítélése
a TMB
legyen.
miai
munkáj
· A k
egészíte
foglalás
emelke
domány
emelésé
az MT
tanszék
Az eg
jogának
domány
első tu
sét, v
MTA
részt v
feladat

Wagner István

Unoda - műtárgyakból

[Bartók 32: Művének az unodáért]

Magyar Szilap. 1986. febr. 27. 8.

EZÉS

1967-ben kamarakiállítást rendezett a Fészek Klubban. ,... Színeinek belülről fénylő ereje sokszor költői ere- letű. Mesterien kezeli a meleg és a hideg színek modern elépítésű színskáláját" — írta *Dutka* Mária a Magyar Nemzetben.

1971-ben a Nagytétényi Kastélymúzeumban rendez amarakiállítást, 1972-ben az Ernst Múzeumban retros- ektív kiállításon ad áttekintést közel ötven év munkás- ágáról. „Színeinek intenzitása a végsőkig fokozódott, örvonalai végleg felolvadnak. Ilyen árnyalatok déli erőfényben, ilyen kontúrok csak déli ég alatt keletkez- nek. Vén Emil látványi mondanivalója az izzás, anélkül ogy rendetlenül cseppfolyóssá lazítaná tárgyait..." — rta a művészről *P. Szűcs* Julianna kiállítási kritikájában. tárlat gerincét az utolsó öt évben festett képek alkot- ák — a tudatosult mediterrán élmény ábrázolásai. Az 970-ben festett *Toulon, régi város* első pillanatra non- guratív kompozíció: a tiszta színek vastag, mozaikszer- ű felrakásából vertikálisan kialakított forma a néző előtt okozatosan alakul át óvárosi sikátorrá, a keskeny utca ét oldalán a színes, a képteret teljes magasságban ki- öltő házak — középen az utca, járművekkel, emberek- el — a síkszerűségből térbelivé válnak, és rálátásos erspektívával előttünk áll a dél-francia kikötő jellegze- es utcaképe.

A hetvenes években több képén ábrázolja Velencét.

WAGNER, Jakob, pozsonyi kőművesegéd

J. W., Maurergesell, 9 hónapos fia meghalt. (1801, 781 l)

Pressburger Zeitung
(Genthon)

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Wagner István

NÉPSZAVA

1934 FEB 4.

1021

Wagner István

A HANOI PIACON

VARJAK

Feren

ATA

mint a Föld a Nap körül
mint a víz a kő körül

mint dávidparittyában a kő

mint a cséplésre fogott lovak
mint a cséplésre fogott lovak

TEHER

hozzád vagyok én már nőve
kén-bánatra szik-örömre

mosolyodat is megtörtem
foltosodik arcod tőlem

növekedő magzat helyett
én dobbanok néha benned

Wagner János

építőmester

1858-tól a budai

Gül-baba türbéjének

tulajdonosa

Nemethy Lajós

Török mecsetek

Budán. Bpest, 1878.

91. l. – 92. l.

Wagner János

épitom.

Ybl tervei szerint
épitette az alábbi
templomot.

Kurtz Vilmos:

A budapest-fe-
rencvárosi röm.
kath. plébánia-
templom. Bp.
1879. 23. l.

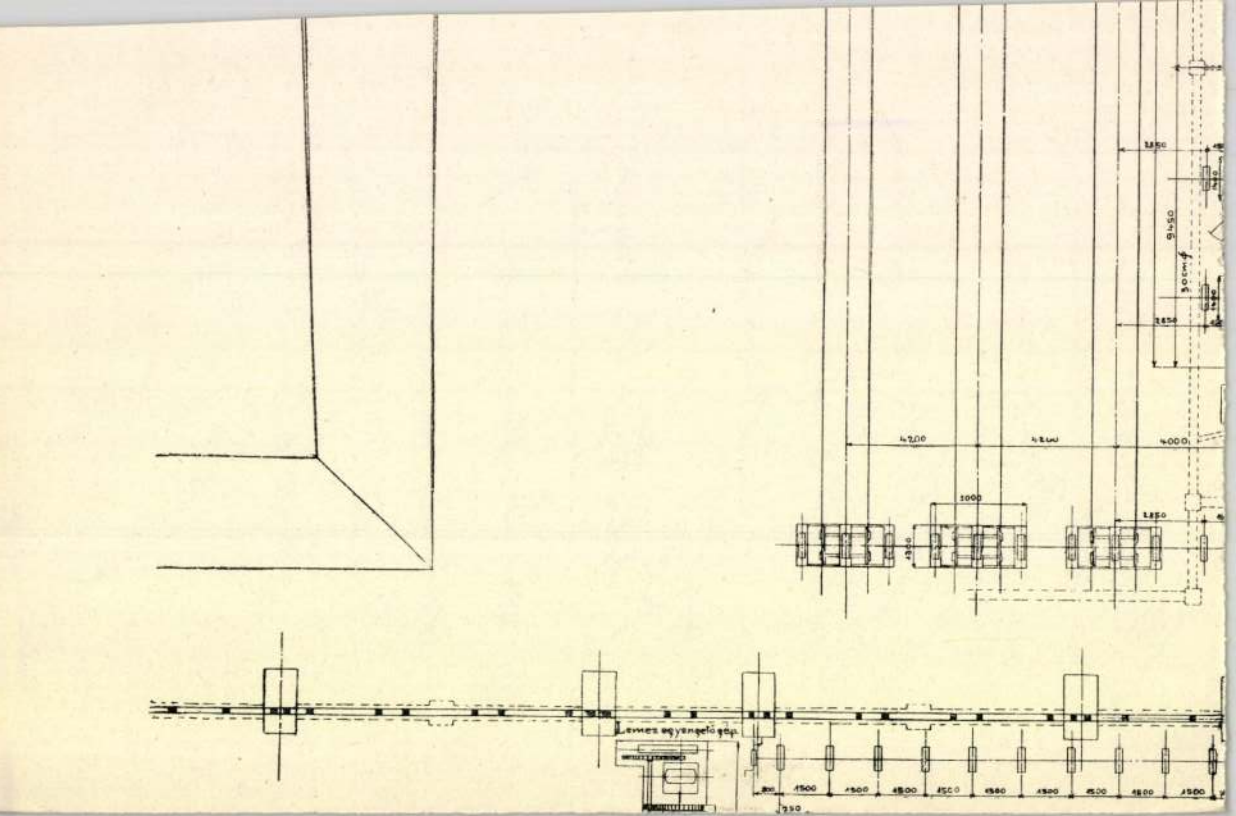
42,00
4200
4000
3000
2850
2850
2850
2850
1350
1350
1350

Wagner János

építőmester

1858-ban vette meg a
Gül-baba türbéjét
a körülötte levő telekkel,
s azt még jelenleg is
bírja.

Nemethy Lajos:

Török mecsetek Budán
Bpp. 1878. 91. l.
92. l.

szentekkel.

Wagner János

építész

1848, 1867-től pest-
városi bír. tag

Schmall

I. 277. l.

1858-tól a pestvá-
rosi Königlanacs
tagja

u. o. I. 279. l.

Wagner János

epitő

1848 és 1867. pestvá-
rosi bvrótts. Fáj.
Schmall L., Adalékok-
Bp. 1899. 277. l.
I

Gül Baba. Ki épitette
Mikor. 1896–900 Wagner Ödön
*) Mit tud róla.
50 és évek végén 60 as évek ben
200–300 halottat ás tak ki.
keresztény ismert 1400–1500

Olv. Mempeset Kipek egy Salcburgi kastélyból
Mérnök Egyl. Ybl-Hansen janitolta } W. Ö.
Erzsébettéri ház Tálics Kálmán kerek háza } W. János alapi
homl. W. Ö.
Zsinagóga Doh. u. Fortunél dolg. Hansen-rajzolta (nem Mechsebu)
Stb?

Wagner János szül 1813 x/6 hol: Sikerfehérvár Bpest } Ybl-lel
+ 1904 IV/12 " 1830 ban
Minek a tanítv. jöttek Pestre
mit épitett. Bicsbe, onnan
Ybl München
Wagner Berlinbe
Kémiai (vegytani intézet
dző terve.

ifj Wagner János
1858–1908
Ludovicenu Kanserrel
Delegatios
Arsodi javitó
Wagner Ödön
*1853 VI/3
fiai
Wagner Gyula

adatok:
Rupp Zsigmond
fia " Jenő.

*) Kriptája nincs és nem volt. Mob. 2 év előtt csinálta.
Sultán Abdul Asis 1873 ban átutazóban
a nyilást Wagner J. vágatta
30 cm nyire term. szikla volt
nem kripta

Lechner Jenő dr.
1 egyzeter

Muzeum körúti kariatidos W. János
Hansen befolyt.

Telmer-Kuli
Rittly-Schmahl (

Wagner János

épitém

XIX sz

MDK

Wagner János építőmester

József nádor nobrának talapzatát építette fel Hallbig tervei nerint.

József nádor nobrának leírása és története.
Szerk: Buday József. Bp. 1895, 3, 21,

MDK

Wagner épitész

Wagner, Kalina és Bernd épitészek a "Sancti Stefani Regis" jeligés tervvükkel a negyedik dijat nyerték az Országház tervpalyazaton.

Cikk: Az új Országház és épitője.

Vas.Ujs. 1884. 24.sz. 374.l.

Wagner János

A régi füvészkert területén áll a vegtani intézet. Beépített területe 1547 □ méter. Fenti tervei alapján épült 1868 ban, egyszerű olasz renaissance stylben 366 136 ft költséggel.

Irod

Országh. 115. l

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühel

Miután keresményemnek 191.....

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Wagner János, építész M.D.K.

„Chémiai intézetének terve a kör gyengébb alkotásai közé tartozik."

A M.M.É.E. építészettörténeti kiállítása

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Heti Értesítője, Bp.
1899. XVIII. évf. 100. old.

MDK

Wagner János, ép.

Chemiai intézet terve. Alaprajz.
Chemiai intézet terve. Homlokzat.
Chemiai intézet terve. Metszet.

KMTárs. 1899. Tav.Nemzetk.kiáll. Kat. 54.l.

Wagner Janos

epitem

Mucsarnok

1899. tav. kiáll. Kat. 54. l.

Fejér vármegye VI. 226

1813
94

Wagner Janis

a budapesti építőmesterek nestora 1904 - ápr. 12 én 91 éves korában elhyt. 60 éves működése alatt Budapest szanis nag építkezésében vett részt, ő építette a Vigadót, a börzét, Thonet udvarát, az egyetem ~~vegyészeti~~ vegytani intézetét laboratoriumát, a fiz. vlogiai intézetet stb.

Az ő tulajdona volt a rózsadombi Gül Baba mecset telke. az ezt körülvett épitmények is az övéi és arról nevezetesek, hogy ezeket évtizedekig építette. Nag vagyont gyűjtött. Halálat Wagner Gul ba [illegible] és Wagner Lajos építőmester gyászolják.

Szód

Építő Ipar

1904. 126. l.

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

tam.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezű aláírás és munkásszám.

Wagner János cd.
építőmester Bp.
† 1904. ápr. 12.

Bpesti építőmesterek
né. 1905. 232. l.

r újabb, részben
hon korszerűbben képzett munkaerőket fel-
z jelenti, hogy ezek az uj mesterek szám-
zetést átvéve az épitkezés eredeti te

adta
művészeti körből jött. l.
s A felsőrajnai késő román keveré
ika köréből /Worms, Gelnhausen/ és főként
mesterek jelenlétére vall a
iszitése, a főapszisz, a tornyok felépi-
s. 2. A bonyolultabb szerkezeti feladatok
tb./ megoldása a magyar késő román müvészet
Esztergomban, Pannonhalmán már előbb ki-
ka technikáját alkalmazó hazai
és egyes norman diszitésekben az alsó-
t és az első, 12.századi norman hul-
kincse jelentkezik. A norman motivumok
át jött második norman hullámmal került
jött kőfaragók jelenlétére és
zatosan történt. Igy érthető, hogy az

Wagner János

építőmester, a
Gülbaba türbét magá-
ban foglaló épület
tulajdonosa † 91 évs
korában Budapesten

Vas. Ig. 1904. 266 l.

Rudas

158, 191,

id. Wagner János

épitömester

+ 1904. ápr 12.

Bpesti épitömesterek

stb. ipartestülete I.

évkönyve. Bp 1905.

232 l.

Rajna VI. 73.

Wagner Janus

épitéit

u. 1853

Vas. Ujs.

1913.768.1

Vegyes

Kubinyi s
Miklós

Bethlenfalvi gróf Thurzó Imre

l. „Magyar történeti életrajzok" alatt

Wagner

épitres

U - 1853.

Kamerun II 147.

MDK

Wágner János épitőmester

1874-75-ben Szkalnitzky Antal tervei szerint épitette a Nemzeti Szinházzal kapcsolatban lévő előcsarnokot, a diszlettárat és bérházat

1914.

BáthNemzSzinház. 4o9,41o.l.

Wagner

epitett

Cäsd

A nemzeti Hunhár

Vas. Ujs 1874. 467 l.

Kappel.

Wágner János

építőmester a Nemzeti Szín-
ház szinpadi részet nagyagyi-
totta meg 1882-ben; körül-
belül 2 méterrel kitolva
annak hátfalát, továbbá nagyan-
itt a két szimmetrikus
torony legfelső padlástereben
a tűzveszélyesség csökkentése
céljából két vasból készült
vízrezervoárt állítottak fel,
egyenként 16 m³. fővel

Báth Nemz Színház
412. l.

Wágner János

építőmester

1874-75-ben Szkalnitzky Antal tervei szerint építette a Neuzeti hinházzal kapcsolatban lévő előcsarnokot, a diszlettárat és a bérházat.

Báth Neuzhinház

409, 410 l.

Wagner János

épitéz

l -

Gárdonyi Albert dr.

Ötven és ztendő Budapest

[történetéből. Bp 1925.

50. l -

l nékestőváros

leghíresebbike messze földön, Délfranciaországban együtt találjuk mindazt az erőt, mely a XII. századi reneszánszt életre hívhatta.

Az építészetben már a XI. század végén érezni a klasszikus hagyományok hatását, nagy osztatlan belső terek kedvelését, a boltozat és antik részletformák általános alkalmazásában. Provenceban például már ez időben teljesen boltozott templomokat találunk, sőt a térlefedésnek ez a módja válik általánossá, kiszorítva a nyitott fedélszéket, vagy a sík mennyezetet.

Az antik részletformák átvétele, felhasználása mellett, ami leggyakrabban korinthusi fejezetekre párkányokra, tojáslécekre és fogsorokra korlátozódik, a homlokzat kiképzésére hatnak legerősebben a római építés emlékei. A diadalívek vagy kapuk építészeti rendszerét, oszlop- és pillérrendjeit szívesen alkalmazzák a délfrancia templomok

M.D.K.

Wagner János épitész

Klasszicista talapzatot rajzolt Casagrande Mátyás-emléke számára, az 1849-ben romba dőlt loson ci nagy ref.templomot ujra gótikusan akarja felépiteni.

A táblabiró-világ művészete. IV. 75-76.l.

Wagner János

Gül Baba sirját övező

loggiás építmény

Wien

1928.

Lechnépm. 516. l.

sához Rafael 1515-16-ban karto-
en gobelineket készitettek,hogy
e.A kartonok Londonban vannak a
g a Vatikánban /Sala degli arazzi./
belineket a Sixtusi Kápolnaban.
Szent Pál /négy-négy/,továbbá
téből.Az ábrazolásokban a történe-
fontos.A kompoziciók méltók a
szimbolikai festészet legmagasabb
n adja a "Csodás halászatot".Az
ztus a kompozició főalakja nem
n van.Áldást osztó gesztusa azon-
atása végig hullámzik az alako-
Az alakok tul nagyok a tájhoz,s
k nincs a Quattrocento értelmé-
rimitivség,hanem a tartalmi,szim-
tos kompozició.Ugyanezeket a
z én juhaimat"c.gobelinen is,
egelőzi a csavart oszlopok al-
ja árnyékával az inaszakadtat"c.
l dolgozik.A Szent Pál életéből
"Szent Pál Athénben prédikál",
ezi a jelenetet.Szent Pál a kép
kiemeli a többiek közül.A szent
nergiával,s beszédének hatása
hallgató alakokon.Ugyancsak
imbolizálja az "Ananias halála".
al és a Heliodorus freskóval.

Wagner Janos ifj

Épitéz

l.

Lechner Jenő dr

A Magyar Nemzeti

Museum épitete

1836-1926. Bp. 1927

57 p.

dapest, 1923 junius 11

y Gyula urnak

Budapest

s m e r t ü k becses számláját
12 -i értékkel a pénztárunk-

Teljes tisztelettel

HAZAI BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Wagner János

l. Wag Dej 1930

123-l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Wagner János

építőmester

l.

Erődi - Bodnár 1931

227. l

ő kép csúcsos felső záróéással, fa, tempera,
kép 33×17, szárnyak 35×10 cm.
51. A kölni Ramboux- és az Ipolyi-gyüjte-
51.
álta Endrődi Sebestyén, 1923.
mboux, 317. szám. — Árvízkárosultak,
76., 42. l., 6. szám. — Őszi kiállítás, 1930.,
olyi, 128. szám.

Wagner János

pesti városi építőmester

1843–47.

l.

Tanulmányok Bpest I.

83. l. 94. l.

A fenti napra összehívott közgyűlést határozatlanképtelenség esetén

június hó 26-án, délután 6 órakor

a camponai ásatások bemutatásával *Nagytétényben tartjuk meg. Erre külön meghívót nem küldünk.*

Találkozás a Szent Gellért-téri HÉV. állomáson. Indulás pont 5 órakor. A közgyűlés színhelye a nagytétényi állami iskola. Az ásatásokat, részben helyszíni bemutatással ***Paulovics István*** tagtársunk ismerteti.

Az ásatások megtekintése után a nagytétényi halászcsárdában társasvacsora.

Az Elnök

Wagner János

épitész

l.

Siklóssy FKT tört

463. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Wagner János

épitomester

+ 1908 jun. 18.

Budapesti épitomesterek stb. apartestülete V. évk.

1909. 182. l.

Etruria érmei V. 255.

MDK

Wágner János építőmester

cs. kir. hitelbank III. em. raktár

Józsefv., Rigó és Statio-u. sarka 45, 49, 52.

1865. - Homlokzat, pince, fut. I-III. em. alapr., metszet

MDK-A-II-1/1864.

DK

MDK

Wagner János építőmester

Haag Gyula, fut. hár

Ferencv. Malom u. 31/233.

1866. - Hamlaknak, prince, fut. alapr; meknek

MDK-A-II-1/2098.

MDK

MDK

Wagner János építőmester

Seitl J. műhely

Terézv, Kőműves és Nagymező-u sarok 15/1186.

1865. Fut.-alapr., metszet

MDK-A-П-1/1997.

РЕПК

MDK

Wagner János építőmester

Szigethy Mihály, nyitott kinek.

Józefv., Bodzafa és Bérhocsis-u. sarka 18/1077.

1863. - Tut. alapr., metszet.

MDK-A-II-1/1268.

M. D. K.

WAGNER János életőrmester

Ybl Ervin: Ybl Miklós 133.

M. D. K.

WAGNER János építőmester

Az Unger-ház terveit 1852.-ben a maga aláírásával adja be Pest város tanácsához, a terveken hiányzik Ybl aláírása, felmerült az a hiedelem, hogy az épület W. műve.

1876. az Unger-házzal szomszédos Múzeum kert-i bérház

Ybl Ervin, Ybl Miklós 124.,

Wagner

pesti épitész

l

Pálinkás Casagr 1942

20 l

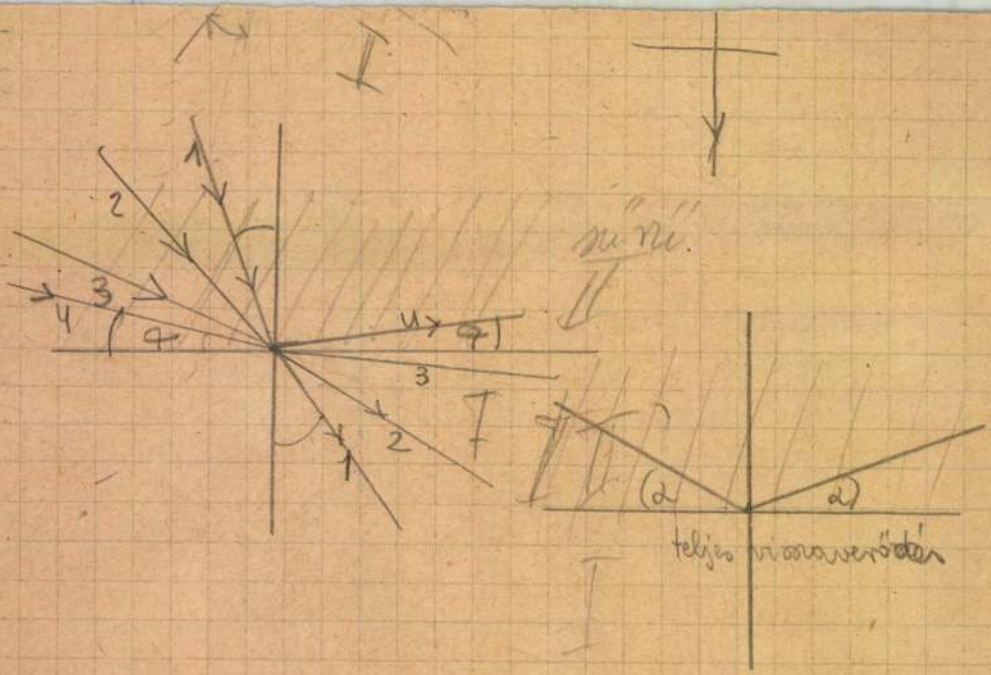
1
2
3
4
3
2
1
teljes visszaverődés

Wagner János

épitész

a Gülbaba-mecset

tulajdonosa

ród

1545

Pirchan-Szalai

121. l -

közepe táján a levéltárban engem
engem átiratilag értesiteni szive

Nagyméltóságodnak ,

DUNASZERDAHELY /Pozsonymegye/ 19

Wagner János

pesti építőm.

1869

l.

Budapest, 1947.

66. l.

850

Veggloriuan

Wagner János

építőmester

l.

Tanulmányok Bp
multjából. VI

46. l.

Wagner János

építőmester

1854

l.

Tanulmányok Pp

multjából. VII. 31. l.

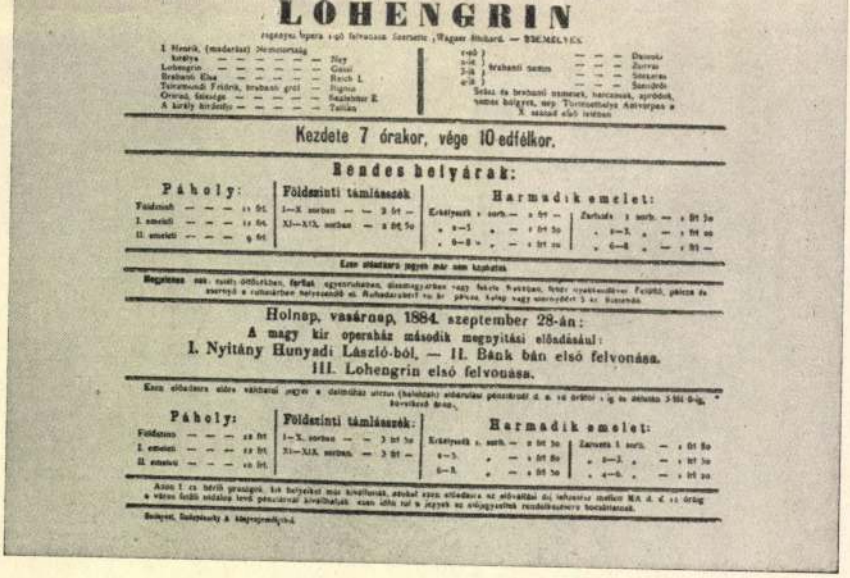

LOHENGRIN

regényes hősi opera 3 felvonásban. Szerzette: Wagner Richard. — SZEMÉLYEK:

I. Henrik, (madarász) Németország király — Ney
Lohengrin — Gassi
Brabanti Elsa — Basch I.
Telramundi Frigyes, brabanti gróf — Rigno
Ortrud, felesége — Szalchster E.
A király hirdetője — Tellán
Brabanti nemes — Darvas
Brabanti nemes — Zerkovitz
Brabanti nemes — Szécsényi
Szász és brabanti nemesek, hercegnők, apródok, nemes hölgyek, nép. Történelmileg Antverpen a X. század első felében.

Kezdete 7 órakor, vége 10 előtt.

Rendes helyárak:

Páholy:
Földszint — — — 11 frt.
I. emelet — — — 11 frt.
II. emelet — — — 9 frt.

Földszinti támlaszékek
I—X. sorban — — 3 frt —
XI—XIX. sorban — — 2 frt 50

Harmadik emelet:
Középszék 1. sorb. — 1 frt —
" 2—5. " — 1 frt 50
" 6—8. " — 1 frt 20
Zárszék 1. sorb. — 1 frt 50
" 2—3. " — 1 frt 20
" 4—6. " — 1 frt —

Ezen előadásra szóló jegyek már nem kaphatók.

Megjelenés ezen tudtul-adásban, forrást egyszerűsítésen, összegyűjtésben nagy fokozta Nyelvtan, hogy nyelvtanulóknak Fejlődő, pályán és szerkező a rokonszóhoz helyezendő el. Ruhadarabjaiból ma ki- pályán, kalap vagy szemüvegből 3 az. Szerencse.

Holnap, vasárnap, 1884. szeptember 28-án:
A nagy kir. operaház második megnyitási előadásával:
I. Nyitány Hunyadi László-ból. — II. Bánk bán első felvonása.
III. Lohengrin első felvonása.

Ezen előadásra szóló váltóval jegyek a dalmodási utcza (bejárási) előcsarnokában pénztárnál d. e. 10 órától 1 óráig és délután 3 félig 6 óráig, a bérelhető árban.

Páholy:
Földszint — — — 12 frt
I. emelet — — — 12 frt
II. emelet — — — 10 frt.

Földszinti támlaszékek:
I—X. sorban — — 3 frt 50
XI—XIX. sorban — — 3 frt —

Harmadik emelet:
Középszék 1. sorb. — 2 frt 50
" 2—5. " — 1 frt 80
" 6—8. " — 1 frt 50
Zárszék 1. sorb. — 1 frt 80
" 2—3. " — 1 frt 50
" 4—6. " — 1 frt 20

Ezen 7 cs térti pénzügyi. Ezt helyeket már kiváltották, akadni ezen előadásra az előváltási díj tekintetében mellett MA d. e. 11 óráig a város fenti utolsó terű pénztárnál kiváltathatók csak úgy tud a jegyek az elvégzettek rendelkezésére bocsáttatnak.

Budapest, Buchdruckerei & Steindruckerei-A.-G.

A MEGNYITÓ ELŐADÁS SZINLAPJA.

Wagner János, építész

M.D.K.

1852-ben az ő tervei szerint emelték fel a mai Pollack Mihály téri oldalon álló kertészházát a Magy. Nemzeti Múzeumnak. 287.o.

Fejős Imre:
A Magyar Nemzeti Múzeum története. 1848-1944- 285. l.

Folia Archaeologica. XVII. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. 1965. Bp.

M. D. K.

WAGNER János építész

Bazilika templomának bemeszelése után szakértőként szerepel

Ybl Ervin: Ybl Miklós 177.,

M. D. K.

WAGNER János építőmester

Bp. ferencvárosi plebania t. kivitele-
zése terv: Ybl.

Ybl Ervin: Ybl Miklós 160.,

M.D.K.

Ifj.Wagner János, épitész

1891-ben épitette a Magy.Nemzeti Múzeum körúti két kis őrházát. 287.o.

Fejős Imre:
A Magyar Nemzeti Múzeum története. XIXsz.1848-1944. 285.o.

Folia Archaeologica. XVII.1965. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ..5p.

MDK

Wagner János építőmester

Ferd Ágost fut utc. told.

Kőbánya, Kápolna mellett 1614/c

1862. - Homlokzat, pince, fut alapr. metszet

MDK-A—II—1/759.

MDK

Wagner János építőmester

Fekl Katalin és Peréz fnt utc. és udv. told.
Kőbánya 1608.

1862. – Homlokzatok, fnt alapr. metszetek.

MDK-A-II-1/758.

MDK

Wagner János építőmester

Eötvös József, átalak.

Belv., Váczi-u. 18/438.

1863.- Tut. alapr.

MDK-A-II-1/1242/a.

MDK

Wagner Fáros építőmester

Glatz Fáros, üzletátalakítás

Belv., Sütő-u. 6. Bérczelyné háza

1867. ——

MDK- A -II - 1/1558.

MDK

Wagner János építőmester

Pesti ipar és kereskedelmi bank, dohány raktár

Józsefv. Statio és Rigó-u. sarka

1866. - Homlokzat, fut. alapr., metszet

MDK-A-II-1/2290.

РЕК

MDK

Wagner János építőmester

Fridrich Ferenc, vaserhélyek

Belv., Kalap-u. 1/56. - Untere Donau Zeile

1864. - Hamlokrat, metnet, alapr.

MDK-A-II-1/1553.

MDK

Wagner János épitőmester

Hutt Vilma, fut. utc. told.

Józsefv., Bodrafa-u. 14.

1866. Pince, fut. alapr., metnet

MDK-A-11-1/2358.

[illegible]

MDK

Wagner János építőmester

kir. Zálogház, udv. emeletes épület

Belo; Szerb-u.-Király i Pál-u. sarka.

1866.- Tul. alapr., metnet

MDK-A-II-1/2338.

MDK

Wágner János építőmester

Karcz Lipót, átalak.

Belv., Országút 33/558.

1866. - Fut. alapr.

MDK-A-II-1/2328.

MDK

Wágner János építőmester

Pistory Alajos, T. em. utc. told.
Belv., Só-u. 3/172. Sarokhár
1867. Metnet, pince, fut. I. em. alapr.

MDK-A-П-1/2633.

MDK

MDK

Wágner János építőmester

saját hár és istálló

Lipótv, Ujpesti határkocsma mellett

1867. I. Hom lokrat; pince, ~~[illegible]~~. I. em. alapr.

II. Fut alapr, 3 metnet

MDK-A-II-1/2578.

MDK

Wágner János építőmester

Dr Gárdos János T. em. ráép.

Belv. Só-u. 6.

1866.- Pince, fut. alapr. (régi) I. em. alapr., metnet

MDK-A-II-1/2236.

XIX

MDK

Wagner János építőmester

Oettl testvérek gépgyára, hérnévymagasítás

Pesév, Árok-u. 13/926.

1866.- Homlokrat, metrat

MDK-A-II-1/2219.

WDK

MDK

Wagner János építőmester

Fálics Kálmán, vincellérlakás

Kőbánya, Újhegy

1866. - Homlokrat, fut. alapr., metszet

MDK-A-П-1/2187.

MDK

MDK

Wagner János énlőmester

Első Magyar szeszfinomító-gyár

Lipótv. Váczi-u. Külbelek.

1867. ——

MDK-A-II-1/2798.

MDK

Wagner János építőmester

Első Magyar szeszfinomító, istállók

Lipóto, Kültelek

1867. —

MDK-A-II-1/2924.

MDK

Wagner János építőmester
Első Magyar Szerfinomító, béreslakás
Lipóto, Váci u. mellett kültelek
1867. —

MDK-A-II-1/2930.

19 [illegible]

MDK

Wagner János építőmester

Dlanky Károly, 2 em. ház

Ferenc., Mészáros-u. 23/b.

1867.—

MDK-A-II-1/2653.

MDK

Wagner János építőmester

Zartl Lipot raktérfel

Belv. Lipót u. 41.

1862.- Fut alapr.

MDK-A-11-1/836.

MDK

Wagner János építőmester

Rust Bernát, 3em. hár

Lipóto, 3 Korona-u. és Tünyi-u. sarka 11/130.

1867. —

MDK-A-II-1/2752.

Wagner János építőmester

Luchs János fest ház

Ferencv. Zw. Üllöerstr u. Kl. Hauptg. eröffnete neue Gasse 209/210.

1862. - Hamlokrat, pince, fest alapr. hetnet

MDK-A-II-1/600.

Wagner János építőmester

Sutsits Károly 1. em. told. és átal.

Belv. Zucherg. 2./493.

1862. - Int 1. em. alapr.

MDK-A-II-1/557.

Wagner János építőmester

Szabó Ferenc fest udv. told.

Belv. Müllerg. 13/102.

1861. Fest alapr, metnet.

MDK-A-II-1/473.

MDK.

Wágner János építőmester

Pajor Anna fut utcai sold.

Tömfváros, Fecske u. 13./1232.

1861. Homlokzat, fut alapraja és metszet.

MDK-A-II.-1/16.

MDK.

Wágner János építőmester

Luchs János fint ház

Ferencváros, Zwischen kleine Hauptg. u. Üllöerstr. 209/210.
(ujutca)

1861. - Homlokzat, pince, fint alapr. és metnet.

MDK-A-II.-1/231.

Wágner János építőmester

Wittner János, nyitott műv.

József v. Hollunderg. 20/1420/c.

1862. Fut alapr. mehet.

MDK-A-II-1/472.

MDK.

Wágner János építőmester

Réthy Mihály fmt udv. told.

Ferencváros, Szvetenay u. 4.

1861. - Fut alapr., méret

MDK-A-II-1/214.

MDK.

Wágner János építőmester

Krajcsovits János II. em. ház átalak.

Lipótváros, Watznerstr. 23/83.

1861. - vissadva átalakítás

MDK-A-II-1/152.

MDK.

Wágner János építőmester

Wéber Gusztáv fénerátalakítás

Lipótváros Äussere Palating. im Rücken d. Walzmühle

1861. - Alaprajz, metnet

MDK-A-II.1/205.

MDK.

Wágner Fáncs építőmester

Saját háza ételek.

Belváros Aldunasor 23.

1861. —

MDK-A-A-1/135.

Wagner János épitémester

Fröhlich Ferenc fut udv. told.

Ferencv. 2 Haaren g. 20/75.

1862.- Fut alapr, metnet

MDK-A-II-1/661.

Wagner János építőmester

Saját ház II. em. kiép.

Belv. Untere Donau z. 23.

1862. - I. Homlokrat, metnet.
II. Ömes alapr.

MDK-A-II-1/637.

Wágner János építőmester

Burghardt Ferenc dr. sarokháza II. em. hiép.

Lipótv. Ecke d. Palatin u. Attila g. 26/278.

1862. – I. Homlokrat és metszet

II–III. ömes alapr.

MDK-A-II-1/635.

MDK

Wagner János építőmester

Riffel Mihály, frt. udv. told. istálló

Ferenc., Vendelin-u. 9.

1863.- Frt. alapt., metszet

MDK-A-II-1/1311

MDK

Wagner János építőmester

Ohrenstein Samu és Pick Samu, téglaégető

Lipótv, Vizafogó

1867. ——

MDK-A-II-1/2836.

MDK

Wagner János gútörnester

Hutt Vilmos, fszt. udv. told.

Józsefv., Bodrafz-u. 14.

1866.. Szt. pince alapr.

MDK-A-II-1/2398.

MDK

Wagner János, építőmester

Keller Károly istálló

Pécsv., Erdősor 88. (alter Bauernmarkt)

1863.- Tut. alapr; metnet

MDK-A-II-1/1069.

WDK

Wagner Lanó

epitett

Laid

Vas Ny

1865, 325 l

Wagner János

épitette 1868-ban a V. Kecskeméti u. 7. sz.
a. lakóházat.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 1335 l

533 l

Wagner János épitőmester

A nemzeti múzeum kerítését készítette

1865 ben. 1)

1.) Az Ország Tükre 1865 évf. 341 l.

MDK

Wagner János építőmester

Szucsics Károly T. em. ház átal.

Belv. Cukor u. 493.

1862. - T. em. alapr.

MDK A-II-1/782.

MDK

Wagner János építőmester

Almay Rezső, Erzsébet és Klára, his átalak.

Lipótv., József tér 2/323.

1863. —

MDK-A-II-1/1297.

Wagner János

építész

l.

Zádor – Rados

155. l.

153. l.: A nálunk utazó idegenekről l. Szamota István: *Régi utazások Magyarországon és a Balkán félszigeten*; — Hankiss János: *Hungarica*, stb. és a máris gazdag Marsigli-irodalmat.

154. l.: Bécs. A Natio Hungarica meglévő második anyakönyve a bécsi egyetem levéltárában van.

155. l.: Sorbonne. L. *Lumière de Hongrie*, 43., 202. l. és főkép: Gábriel Asztrik rendkívül értékes tanulmányait, köztük: *Les Hongrois et la Sorbonne médiévale* (Bpest, Société de la »Nouvelle Revue de Hongrie«, 1940). V. ö. még Sőtér István most megjelent munkáját: *Francia szellem a régi Magyarországon* (Budapest, Officina, 1940).

Fest Sándor (Egyetemes Philologiai Közlöny, 1917) kimutatta, hogy Shakespeare-nek a »Measure for measure« tárgyát magyar humanista: Macarius szolgáltatta.

156. l.: Jeszenszky János arcképe. A Magy. Tört. Képcsarnok metszetgyüjteményéből.

157. l.: Tudóssorsok. Eckhardt Sándor mutatta meg, hogy milyen eleven kapcsolat volt Gosztonyi János győri püspök és mestere, Josse Clichtove, a Sorbonne híres nominalista professzora között (XVI. század). Gábriel Asztrik aztán a Múzeum könyvtárában a francia mester ismeretlen munkáját fedezte fel.

158. l.: Nagyszombat. A Magy. Tört. Képcsarnok metszetgyüjteményében.

159. l.: Jeszenszkyről francia regény is szól: A.-C. Thibaudeau: *La Bohême*. Paris, Paulin, 1834. A róla szóló tanulmány sajtó alatt.

160. l.: Széchenyi Ferenc gróf. Magy. Tört. Képcsarnok metszetgyüjteménye. Apponyi Sándor gróf. Orsz. Széchenyi Könyvtár.

161. l.: Debreceni egyetem. L. Henry Bordeaux: *Au pays des Élisabeth* (Paris, Plon,

Wagner János

Epitém

l.

Lykanomzromantika
222. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

MDK

Wagner épitész

263. A Nemz. Szinház kozifeljárójának WEgner épitész által készitett tervei. Négy db. eredeti rajz 1857-böl, németnyelvü feliratokkal.

A Nemzeti Szinház átépitésének tervei kö- és kézirajzban.
Hölbr Nemz Sinh. kiáll. 42.1.
1937

Wagner János

építőmester

l.

Rédey Tivadar:

A Nemzeti Bankár

története Bp 1937.

336.34/. l.

Wagner János

pesti építész

cróa
2

Schoen Arnold: Gül Baba türbéje Magyar Művészet. 1936. 178-180. l.

Wagner János

építőmester

lásd

Schoen Csillaggyűjt 1936

45. l.

IRODALOM

JEGYZET

szükséges műszerek és szakértő tisztviselők esetleg rendelkezésre állanak. Rendelkezik az intézet a legkülönfélébb vegyi, továbbá szilárdsági, szövet, papiros stb. vizsgálatok végzéséhez szükséges műszerekkel és berendezési tárgyakkal, de ezek felszerelésére szolgáló megfelelő helylyel, szóval laboratóriummal nem.

A múzeum kiállítási helyiségei is elégtelenek és szét vannak szórva, úgy hogy ha tud is az intézet kiállításokat rendezni, ezt csakis bizonyos szűk korlátok közt teheti és csak egyes olyan iparágakra szorítkozhatik, amelyeknek gépei, eszközei, felszerelési tárgyai és gyártmányai ekkora helyen kiállíthatók és a látogató közönség által kényelmesen hozzáférhetők. Nem a legkisebb hátrány az is, hogy a kiállítási helyiségek hordképessége is annyira korlátolt, hogy súlyosabb gépeket és tárgyakat ott fel sem állíthatni.

Az ilyen kiállítások rendezése alkalmával is az állandó gyüjteménytárt kell megbolygatni, a gyüjteménytárgyakat elhelyezni, hogy a szükséges hely rendelkezésére álljon.

Végre az állandó gyüjteménytár és könyvtár helyiségei is szűkek és nem felelnek meg a mai igényeknek. A gyüjteménytár fejlesztésére, kibővítésére és időszakos változtatására sem fordíthatott a múzeum eddig kellő gondot, a szükséges és a modern igényeknek megfelelő helyiségek az anyagi eszközök hiánya és az ahhoz értő szakemberek elégtelensége miatt.

A könyvtár, melynek kötetszáma megközelíti a 20000 darabot és mint ilyen, hazánk egyik elsőrangú műszaki, de kivált ipari vonatkozású könyvtárának tekinthető, szintén nem felelhet már meg teljesen feladatának úgy a könyvtárhelyiség, mint az olvasóterem szűk volta, de dotációja korlátolt volta miatt sem, amennyiben számos iparág folyóiratait és érdemleges szakkönyvét sem tudják beszerezni. A téli hónapokban az olvasó iparos és műszaki közönség még szorongva sem fér el ott, pedig nyilvános rajztermet is kellene az iparosok részére azzal kapcsolatban felállítani, iparunk okszerű fejlesztése érdekében.

Pedig az intézet iparfejlesztési programmja szerint, amint annak jelenlegi igazgatósága ezt interpretálja, még oly feladatokat is ró ez országos intézetre, amelyek sürgős megvalósulása Nagyméltóságod nagyszabású iparfejlesztési akciójába a legtökéletesebben beleilleszkednek és amelyek megvalósítása úgy az ország iparosságának, valamint az államnak érdeke. Sürgős megvalósításuk különösen arra való tekintettel égető, mert miután a kormány végcélja az önálló vámterület létesítése s most lázas működéssel ennek előkészítésére összpontosítja legfőbb erejét, gondolnunk kell arra, hogy az önálló vámterület beálltával egy öntudatosan gondolkodó, átalánosan és szakirányban nevelt komoly iparos-, és munkáshadseregre van szükségünk.

A m. kir. technológiai iparmúzeumnak a fentebb felsoroltakon kívül szüksége van a tantermeknek, a laboratóriumoknak, a mintaműhelyeknek nagy sorozataira és szüksége van ezek megfelelő felszerelésére is.

Csak röviden ráutalunk e helyütt, hogy a kémiai iparok közül számos olyan van, amelyek felvirágoztatása hazánkra fontos kérdés; a kis- és középrendű iparosok, de némely szakmában még a gyári iparosok is részben maguk kívánnak még szakirányú kiképzést, részben kellően képzett művezetőket, sőt szakmunkásokat is követelnek. Mindezekhez kívánatosak a kellően felszerelt mintaműhelyek, amelyek berendezése éppenséggel nem kíván nagy áldozatot az országtól, amennyiben a gép- és szerszámgyárosak ezt nagyrészt versenyezve is ideiglenesen és váltakozva rendelkezésre bocsátják. Nem mulaszthatjuk el e helyen a szövetkezeti ügyre ráutalni, amelynek eredményes meggyökeredésének főakadálya a szövetkezeti vezetők és tisztviselők szakképzettségének hiánya.

Ezek nevelése fontos feladatát képezi a technológiai iparmúzeumnak, de ehhez is kell helyiség, felszerelés és megfelelő szakképzett személyzet.

Nagyméltóságú miniszter úr! Ismerjük Nagyméltóságodnak magasztos céljait, ismerjük igaz hazafiságát és ismerjük mélyreható tudományát és kiváló szakismereteit a közgazdaság terén, melynél fogva szeretett hazánk boldogulásának alapját annak gazdasági megerősödésében, ennek alapját pedig első sorban az iparnak fejlesztésében látja és Nagyméltóságodnak ezen felfogása mindnyájunknak szívbeli meggyőződésével egyezik. Mint szintén igaz magyar hazafiak, hazánk jólétének és leendő nagyságának érdekében mi is kérjük Nagyméltóságodat, hogy iparunk fejlődésében a szükséges eszközöket nyujtani s ezáltal gazdasági megerősödésünket megalapozni méltóztassék, hogy azt a 10 esztendőt, mely hazánkat a gazdasági függetlenség elérésétől elválasztja, jól kihasználhassuk.

Mint a m. kir. technológiai iparmúzeum felügyelő bizottságának tagjai, akik az intézet minden tevékenységét feszült figyelemmel kísérjük, minden, még a legcsekélyebb eredményt is, melyet az intézet áldásos működésében elér, örömtelt szívvel fogadjuk, arra kérjük Nagyméltóságodat, — félmillió önálló magyar iparos és ugyanannyi ipari munkás nevében is — hogy ezt az intézetet, mely 25 éven át csak szerényebb keretekben áldásosan működött iparunk fejlesztése érdekében, a feledésből kiemelni és hazánknak benne egy kimagasló és éltető középponti iparfejlesztő intézetet ajándékozni méltóztassék. Erre annál nagyobb szükség van, mert a szomszédos állam rokonintézet egyszersmind amaz iparfejlesztő intézetek föladatait is magához ragadja, melyek Ausztriában külön gazdag dotációval szolgálják a kisipar haladásának fontos érdekeit.

Elérkezett az az idő, mikor iparunk érdekében hathatós eszközökkel cselekedni kell. És talán az isteni gondviselés ujjmutatása az, hogy ez az idő összeesik a m. kir. technológiai iparmúzeum működésének 25 évével, tehát a múzeum jubiláris esztendejével.

Méltóztassék ezt a jubiláris esztendőt méltón megünnepelni oly módon, hogy a technológiai iparmúzeumnak magasztos hivatásához méltó épületet építtet, mely hivatva volna az ipar felvirágzásának eszközeit az iparosságnak, első sorban a kisiparosoknak odanyujtani és ezáltal a múzeumot az iparosság menedékhelyéve, az iparnak templomává, a 25 éves ünnepet pedig az ország iparosságának, az iparnak, a nemzetnek ünnepévé avatni. Méltóztassék azokból a milliókból, melyek új iparcikkek gyártása és új iparágak teremtése címén az iparosok segélyezésére fordíttatnak, megfelelő anyagi eszközöket ennek az intézetnek felépítésére és megfelelő berendezésére áldozni, mely intézet az iparra és így a nemzetre nézve legbecsesebb cikket, a képzett és intelligens iparosságot teremteni van hivatva. Méltóztassék ezt az intézetet oly felszereléssel és oly anyagiakkal ellátni, hogy az iparfejlesztés minden eszközével működhessék sikeresen, végre méltóztassék az intézet elenyésző csekély számú tisztviselői karát a kellő számú és szakképzett, kiváló műszaki és kereskedelmi képzettséggel bíró tisztviselőkkel kiegészíteni és ezeknek teljes anyagi függetlenségét biztosítani, hogy minden erejöket és tevékenységüket az iparfejlesztés nehéz, de magasztos feladatának végzésére szentelhessék. De kegyeskedjék egyúttal alkalmat nyujtani arra is, hogy az intézet igazgatósága az arra hivatott embereket megválogathassa és azokat elsőrendű műszaki és üzleti szakemberekké kiképeztethesse. Mert iparunkat csak úgy tudjuk sikeresen fejleszteni, ha az erre felhasználandó személyzet maga is elsőrendű specialista iparos és üzletember.

Bízva Nagyméltóságod hazafiságában és áldozatkészségében, biztosan reméljük, hogy a m. kir. technológiai iparmúzeumot az iparfejlesztés kimagasló országos középponti intézetévé fogja tenni, mely rövid idő alatt az iparnak szakképzett, intelligens és anyagilag független iparosokat, az országnak pedig gazdasági megerősödést és jólétet fog teremteni.

VEGYESEK.

Kitüntetések. A király Hoszpotzky Alajos mérnök, kereskedelemügyi minisztériumi miniszteri tanácsosnak kiválóan buzgó és sikeres szolgálatai elismeréséül a Lipót-rend lovagkeresztjét díjmentesen, — dr. Fasching Antal háromszögelő mérnöknek a háromszögelő főmérnöki címet és jelleget adományozta.

Kinevezések. A király *Söpkéz* Sándor műegyetemi tanárt a Szabadalmi Tanács ülnökévé, — a kereskedelemügyi miniszter az állami építészeti hivatalok személyzeti létszámában *Viczmándy* Tamás és *Popp* József műszaki tanácsosi címmel és jelleggel felruházott kir. főmérnököt, *Gruber* Jenő, *Benedicty* József, *Kuppis* József, *Bartha* Mór, *Perszina* Alfréd, *Acsádi* Jenő, *Latinovich* Mihály és *Polinszky* Emil kir. főmérnököket, *Dicsőfi* Kálmán miniszteri főmérnököt műszaki tanácsosokká, *May* Sándor, *Regdon* Géza, *Pálfy* Dezső, *Váradi* Manó, *Leichtner* Gyula, *Kajáry* Lajos, *Kis* Dávid, *Mahler* Ignác, *Forster* Gyula és *Reischl* Ferenc kir. mérnököket kir. főmérnökökké, továbbá *Neubauer* Lajos, *Heinrich* György, *Adriányi* Elemér és *Milylye* István kir. segédmérnököket kir. mérnökökké, végül *Sauerborn* Károly okleveles mérnök, *Unger* Lajos okleveles építész, *Kállay* Béla, *Vértes* Manó okleveles mérnököket s műszaki díjnokokat kir. segédmérnökökké nevezte ki. — Budapest székesfőváros tanácsa *Schulek* János építészt a városi ipariskolában szervezett építészeti tanszékre tanárnak választotta meg; a tanszékkel a segédtantárgyak és az építőiparosok esti tanfolyamán a szakrajz tanítása is kapcsolatos.

Kápolnatervezés Szentesen. A szentesi r. k. egyháztanács pályázatot hirdetett temetői kápolna terveire. A június 20-ára kitűzött határidőig a következő építészek küldték be pályaműveiket: Bohn Alajos, Kolny József, Hauer Ottó, Schleisz Géza, Dobozy Mihály, Wihart Ferenc, Vági József, Köszler István és Cserna S., Igó Tihamér, Nagy Jenő, Dobrovszky István, Kruzslitz Károly, Duda Miklós, Till Ede, Sinka H., Weber Sándor, Steiner Jenő és Dobrovszky Antal.

Építészeket keres a magyar királyi államvasutak igazgatósága.

Az Orsz. Munkásbiztosító Pénztár junius 28. és 29-iki rendkívüli alakuló közgyűlésén tárgyalta az alapszabályokat és ennek folyamán 272 szóval 48 ellen kimondotta, hogy a háromszázalékos betegségi járulék a hétnek mind a hét napja után fizetendő.

Halálozások. *Wagner* János, budapesti építőmester 50 éves korában elhunyt. A börtönök, állami fogházak specialistája volt, mint ilyen számtalan ily nagy épületet létesített. Nyugodjék békével! — *Horti* Pál, a messze idegenben Bombay-ban egy év előtt elhunyt nagynevű iparművész, holttestét hazahozták és junius 25-én temették el; az iparművészeti egyesület nevében *Alpár* Ignác búcsuzott el a korán elköltözöttől.

Sajtóhiba. Mult (26-ik) számunkban a „Közcsatornák újabb fölszerelései“ cikkben az első hasáb alulról számított 6-ik bekezdésének vége: „. . . falaznak. Ez a tölcsér egészen vasból is lehet vagy csak a legalsó része, a felső része pedig portlandcément-bétonból“ . . . kiesett. Ezennel pótoljuk.

A fővárosi magánépítő-bizottság ezen a héten nem tartott ülést.

TERVPÁLYÁZATOK.

aug. 1. Magyar Építőművészet“ címlapja; díj: 150 k.
okt. 1. Műbarátok köre (Váci-utca 25.): 18 képes levelezőlap; díj: egyenkint 100 k.
„ 26. Magyar Mérnök- és Építész-Egylet: aranykönyv és állása; díj: Ybl-érem.
nov. 28. Mérnök Mérnök- és Építész-Egylet: ártéziviz ivócsarnok; díj: 100 k. és ezüstérmet.
„ 30. Pesti hazai I. takarékpénztár háza.
1909. jan. 9. Magyar Mérnök- és Építész-Egylet: könyvtárpalota; díj: aranyérem és 1200 k.
máj. 15. Kossuth-szobor Debrecenben (150.000 k.); díjak: I. a megbízás, II. 6000 k., III. 3000 k.

VERSENYTÁRGYALÁSOK.

július 5-én. Okány község (Biharm.) előlj.: **artézi kútfúrás**; bp. 500 k.
„ 5-én. Okány (Biharm.) közs. előlj.: **tanterem-építés** (6385·96 k.); bp. 10%.
„ 5-én. Lévai ev. ref. lelkészi hiv.: **kétemeletes bérház építése** (160000 k.); bizt. 10000 k.
július 6-án. Pozsonyi á. é. hiv.: **hidak építése**; bp. 5%.
„ 6-án. Pécsi honvédhadapródiskola parancsuoksága: **föld-, kőműves-, szobafestő- és mázolómunka** (5654·13 k., 4000 k.); bp. 283 és 200 k.
„ 6-án. Miskolci máv. üzletvezetőség: **falazási munkák Bánrévén**; bp. 3000 k.
„ 6-án. Miskolci polgármesteri hiv.: **vasbétonhíd-építés**; bp. 5%.
„ 6-án. Kisvárda közs. előlj.: **cyklopsburkolat** (1721·40 k.); bp. 5%.
„ 6-án. Eperjesi m. kir. á. é. hiv.: **műtárgyak építése és helyreállítása** (3156·74 k.).
„ 6-án. Lőcsei á. é. hiv.: **6 műtárgy építése** (3573·66 k.); bp. 5%.
„ 6-án. Stubnyafürdő előlj.: **járásbíróság és fogház** (50000 k.).
„ 6-án. Segesvári á. é. hiv.: **hidak javítása** (2561·21 k.); bp. 5%.
„ 6-án. Besztercebányai á. é. hiv.: **épületkibővítés Lucatőn** (17364·90 k.); bp. 5%.
„ 6-án. Lőcsei á. é. hiv.: **útépítés**; bp. 5%.
„ 6-án. Győri á. é. hiv.: **iskolaépítés Bönyrétalapon**; bp. 5%.
„ 6-án. Pozsonyi á. é. hiv.: **3 db artézikút építése**; bp. 5%.
„ 7-én. Szeged város tanácsa: **gőzfürdő-berendezés átalakítása.**
„ 7-én. Máv. igazg.: lipótvári **felvételi épület** (l. a hirdetések közt).
„ 7-én. Kroprivnica (Horvátország) kir. járási hatósága: **kápolnaépítés** (4131·86 k.); bp. 5%.
„ 7-én. Garamkovácsi község előlj.: **jegyzői lak és irodaépítés** (14247·61 k.); bp. 5%.
„ 7-én. Zágrábi Máv. üzletvezetőség: **magasépítkezések Adony-Pusztaszabolcson**; bp. 5%.
„ 8-án. Kishunfélegyháza polgármesteri hiv.: **betoncsatornaépítés és aszfaltozás**; bp. 5%.
„ 8-án. Szegedi m. kir. folyammérnöki hiv.: **parlbiztosítás.**
„ 8-án. Dicsőszentmártoni á. é. hiv.: **patakszabályozás és hídalépítmény építés** (12813·62 k.); bp. 5%.
„ 8-án. Budapest, földmívelésügyi miniszterium: **vízszabályozási munka.**
„ 8 án. Rimabánya község előlj.: **körjegyzői lakásépítés.**
„ 9-én. Kolozsvár, az erdélyi r. k. status igazgatótanácsa: **a bethleni templom építése** (88000 k.); bp. 5%.
„ 9-én. Győr szab. kir. város: **asztaltozás, kövezés és kőszállítás.**
„ 9-én. Szabadka város tanácsa: **városi székház építése** (l. a hirdetések közt).
„ 9-én. Máv. igazg.: a komárom-érsekújvári **vasútvonal munkái** (l. a hirdetések közt).
„ 9-én. Bakonymagyarszentkirály község előlj.: **jegyzői lak építése** (15480·37 k.).
„ 10-én. Budapest, Máv. igazgatósága gépészeti főosztálya: **villanyvilágítás Zimonyban**; bp. 9-én teendő le.
„ 10-én. Jászkisér község elölj.: **3 db fúrott kút készítése**; bp. 5%.
„ 10-én. Szolnoki á. é. hiv.: **útépítés** (64737·30 k.); bp. 5%.
„ 10-én. Eszéki (Szavonia) á. é. hiv.: **hídépítés** (11410·13 k.) bp. 5%.
„ 10-én. Temesvári dohánygyár igazgatósága: **cserépfedő munka**; bp. 10%.
„ 10-én. Zilahi á. é. hiv.: **útvaskorlát** (1198·65 k.).
„ 11-én. Párkány község előlj.: **járásbírósági és fogházépület építése.** (L. a hirdetések közt.)
„ 11-én. Arad Máv. üzletvezetőség: **raktár és műhelyépítés**; bp. 600 k.
„ 11-én. Békés község előlj.: **óvodaépítés**; bp. 1000 k.
„ 11-én. Pozsonyi m. kir. folyammérnöki hiv.: **építkezések a Felső-Duna szakaszán** (50532·06 k.).
„ 12-én. Petrilova közs. (Krassó-Szörénym.) előlj.: **községház építése** (4504·30 k.).
„ 12-én. Mateóc (Szepesm.) község előlj.: **malomberendezés.**
„ 13-án. Budapest, vallás- és közoktatásügyi min. segédhiv. főigazgatósága: **munkácsyutcai főgymn. belső berendezése** (78898·10 k.); bp. 5%.
„ 13-án. Fogarasi á. é. hiv.: **kocsislakások építése és tatarozási munka**; bp. 5—5%.
„ 13-án. Veszprémi á. é. hiv.: **iskolaépítés** (9732·78 k.); bp. 5%.
„ 13-án. Szatmárnémeti m. kir. folyammérnöki hiv.: **vízszabályozási munka.**
„ 13-án. Áporka (Pest m.) község előlj.: **községház és jegyzői lakásépítés**; bp. 5%.
„ 13-án. Kaposvári á. é. hiv.: **a szentimrei földműves iskola javítása** (4257·51 k.); bp. 5%.
„ 13-án. Budapest, vallás- és közokt. miniszter: **Báttaszéki plebánia építése** (35211·27 k.); bp. 5%.
„ 13-án. Nyitrai á. é. hiv.: **bétoncsőáteresz** (1396·55 k.); bp. 5%.
„ 14-én. Budapest, máv. igazg.: **villamos világítási berendezés Nagykikindán.**
„ 14-én. Miskolci **kórház** két pavillonja (l. a hirdetések közt).
„ 14-én. Áporka **községház építése**; bp. 5%.
„ 15-én. Kolozsvár máv üzletvezetősége: **magasépítkezések és kútfúrás**; bp. 5%.
„ 15-én. Homonna község előlj.: **tűzoltószertár és őrszoba építése**; bp. 5%.
„ 15-én. Vajdahunyad város tanácsa: **villamos világítási telep építése.**
„ 15-én. Aranyosmaróti á. é. hiv.: **hídhelyreállítás** (9352 k.); bp. 5%.
„ 15-én. Bodszeg (Aradm.) közs. előlj.: **artézikút létesítése** (10000 k.).
„ 15-én. Fülöpszállás (Pestm.) közs. előlj.: **iskola átalakítás** (1064·42 k.).
„ 15-én. Komárom szab. kir. város: **nagyobb csatornázási munka**; bp. 5%.
„ 16-án. Budapesti folyammérnöki hiv.: **rakparthelyreállítás a Pálffy-tér mentén.**

Wagner János

épitőmester

1844. jun. 9. én

vétetett fel a pesti

kőmüves és kőfaragó

céhbe.

Pkc. 215. l.

Fejérpataky László II. 54

478/1905 sz. máj. 30.

Hivatalból: dr. Semayer Vilibald, néprajzi szakmegbízott szegedi, kecskeméti és kolozsvári útiszámlája áttétetik a számvevőséghez. (feladatott póstán. V. 30.)

MDK

Wagner János

1870-ben a Képiró-u.6.a. eredetileg egyemeletes épületet átalakitja, II. és III. emeletet épit rá.

GenZak Bpest. 37.1.

MDK

Wagner János építész

Sztálin tér 14. ház.

GenZskBpest

MDK

Wagner János építész

Korányi közkórh.

GenZakBpest Bp.müemlékei. kézirat. 1949. G 1 l-

MDK

Gerevich László: Influssi

Wagner János

K

Kovács

Gen. Zakl. Bpest

P

Wagner János
épitéz

Gen Zak Bpest

n gewohnter Weise
Spediteur!

Clearing-Conto No. 804582.
arcasse Clearing-Conto No. 3437.

DER STAEDTEBAU

Monatsschrift für die künstlerische Ausgestaltung der Städte

12 Hefte jährl. von je 16 Seiten illustr. Text u. je 8 Tafeln

20 Mk. für Inland. — 24 Mk. für Ausland.

g auf Wunsch.

Wagner [Janos]
épitett

l

Genthtörökmiemel 1944
338-l

Tenietö, adai Kelta VII. 158.

1942

Wagner Janos

Thieme Becker

XXXV.

36.l.

(Lyka)

Genovai kikötő.

163. Vitéz Aba-Nová

Wagner M.D.K.

Oszlopsoros épület a Gül -B aba türbéje körül /1890

Preisich Gábor: Bp. Városépítésének története a kiegyezéstől a Tanácsköztársaságig Bp. 1964. 79.1.

Wagner János

épitette 1847-1851 között mai formájára a Bp.V. Magyar u. 25. sz. házat. (Az épitkerés egyes fázisainak tényleterése:) - Ő terverte 1847-ben a Bp.V. Reáltanoda u. 19. sz. házat.

Pereházy Károly: Müemlék lakóépületek restaurálása a pesti Belváros rekonstrukciójában. Müvtört.Ért. 1969.4.sz. 290,291.l.

290.291

M.D.K.

Wagner János épitész

Bp. V., Reáltanoda u. 19 / Magyar u. 9. / épület
1847-1850.

Müemlékvédelem 1967/1. 60.1.

M.D.K.

Wágner János épitőmester

Bp. V., Magyar u. 25. sz. ház, 1847-1851.

Müemlékvédelem 1966/4. 252.1.

M - D. U

WAGNER János

Kolosy tér 5. sz. lakóház Bécsi úti szárnyának átépítési terve (1889.) és a Kolosy téri oldalon új földszintes rész építése

Budapest müemlékei Ii. Bp. 1962. 398. l.

M. D. K.

WAGNER János építész

1895-ben U alakban villát épít, – mint tulajdonos – a Gül Baba türbéje köré, amelynek középső részén az árkádos folyosóhoz hozzákapcsolta a török épületet

Budapest műemlékei II. Bp. 1962. 246. l.

Wagner János

Unger-ház /Muzeum krt 7./

Tervezte Ybl Miklós/1852/.
Épitette Wagner János.
a Muzeum krti homlokzatát a földszint kivé
telével helyreállitotta Borsos László 1951-ben.

Repr. 204. kép.

Zakariás G. Sándor: Budapest. B. 1961.

114.1.

Wagner János

MDK

VIII. Gyulai Pál u. 11.

Wagner János épitette az első emeletet egy régebbi házra Merényi Henrik részére.1850.
Brein Ferenc toldalékot épitett hozzá 1854-ben.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

158.1.

MEK

Wagner János

Bp. V. Reáltanoda u. 19.

Épitette Farkas Éva /Kegelné/ számára. 1847.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.
121.1.

Wagner János MDK
WAGNER

Úri utca 43. sz. Zichy -ház.

1868-ban Wagner János br Augusz Antal számára megtoldotta, valószinüleg ekkor épült a mai homlokzata.

Helyreállitotta leegyszerüsitve 1958-ban Borsos László.

Repr. 103. kép.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

61.1.

Wagner János

MIK

VII. Hársfa u. 54.

1853-ban épitette földszintesre Horváth Árpád és neje Szendrey Julia részére.
Az emelet ujabb.

Zakariás G. Sándor : Budapest. Bp. 1961. 151.1.

Wagner János

MDK

Muzeum krt 4. A Trefort kertben az Egyetem vegytani intézete.

Tervezte Than Károly vegyésztanár közreműködésével Wagner János 1868.
Megnyilt 1872-ben.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

162.1.

Wagner János

MDK

1847-ben Wagner János átalakitásokat végzett a Bp. V. Magyar u. 25. sz. házon,ő épitette hozzá az udvari szárnyat egyemeletesre.
Helyreállitotta 1956-ban Horler Miklós.

Zakariás G. Sándor : Budapest. Bp. 1961.
110.1.

Wagner János

MDK

Váci ut 201.
A Föv. Közlekedési K.V. forgalmi épülete.

Épitette Wagner János , talán Ybl Miklós közreműködésével 1867-ben pesti halászcsárda céljaira.

Itt volt az 1866-ban megindult lóvasut végállomása.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

184.1.

Wagner János

1870-ben második és harmadik emeletet épitett Gárdos János rés zere a Bp. V. Képiró u. 6. sz. házra.

Zekariás G. Bándor: Budapest. Bp. 1961.

107.1.

MDK

Wagner János

1868-ban épitette egy régebbi egyemeletes épület felhasználásával Perger Ignác számára a Kecskeméti u. 7. sz. házat.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

107.1.

Wagner János

MDK

1875-ében tervezte az Engels tér 14. sz. épületet.

Zakariás G. Sándor : Budapest. Bp. 1961.

101.l.

Wagner János

Bp. V. Bajcsy Zsilinszky u. 56.

A Pollack Mihálytól 1828-ban Prückler József pék részére épitett egyemeletes épületet Wagner János 1861-ben épitette át Krajcsovics Vilmos részére kétemeletesre.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

96.1.

Wagner Tauw

l.

Hor Bp
58,92. l.
143. t.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

MDK

Wagner János

Fer. József koronázási jub.díj. Képzőművészet, 1928, II. évf. 12.sz. 172 l.

Dr Kismarty Lechner
Jenő gyűjtése –
Lásd e cédula alatti
részt is –

sorsa jobbra fordulva mint önálló mű-
építész feltűnt br. Sina-nak-ki az öreg
Förster bécsi építésznek figyelmét felhív-
ta reá és egyúttal megbízta az Athéni
tudományos Academia felépítésével,
(egészen Penthelesi márványból 13 millió
leptába került) – az 1840 nes években
Förster vezé lett – de házas életük első
évében elvesztette, – ~~egyet~~ bpesti munkája
a doh. ü. Zsinagoga volt (nem Wechselmann)

Wágner János építőmester sz.
1813 october 6-án Székesfehérváron
1830 Wien, 1834 Berlin, 1837 38 Pesten
Nemzeti-szinház, több magánépület utan
a Pest-Wieni-vasutvonal öszess állo-
másait és őrházait, Váczi fogház, 1864-t
a Vigadót (Feszl frigyes műépítésszel) mintegy
40-50 magánépülett kivül 1869-71 Thonetüdvár
Lloydépület, fővárosi tarp. (Dorottya ü)
egyetemi-vegytani és élettani épületeket
Klinikát üllői úton, Jálics Kálmán palotát az
Erzsébet téren, Nemzetiszinház-bérpalota
meghalt 1904 ápr 12

Wágner Gyula sz. Bpest 1851 nov. 28.
architekt 25 évig az igazságügyi Minis-
terium építésze volt, Szegedi csillag-
börtön Soproni-melletti és a bpesti
gyűjtőfogház, mintegy 20-25 vidéki
törvényszéki és fogház épület
1905 ben vissza vonult és Bécsbe Kol-
tözött

A Jálics féle palota Erzsébettér
és br. Rédl Béla palotája a Reáltanoda
utcában, terverete illetőleg architektúr-
rája Hansen correcturája alapján,
Kerültek Kivitelre (Bpest) sok épület
Itj. W. János építőm 1858, jul 13 Ludovicum Kassan. Apod. + 1908 jun. 8

Delegáció Apod. Kassa

több vidéki megyeház, törv. ép és fogház
W. Ödön sz. bpest 1853 junius 3
bécsi müzzeta és Kép. m. academia
látogatón után (77 ta díját nyervén)
Hansen magával vitte Görögországba,
egy évi Olaszországi tanulmány út után
vissza térve Wienbe, ott egy évig a Reichs-
rath épület és után egy évig a K. K.
Burgtheater irodáka dolgozott 1880 ban
2 bécsi bérház építése után, Bpest-
jött a Nemzeti Szinház befunpadát a két
vizi torony felépítése, utána Illés K.
Minis tan. épü Inre u. 4 f, dr Pécseli
Kis palotéjat Zöldfa utcán br Rédl Béla
Reáltanoda u 13-15 f, Thina Pius Váci sth
Koss Lajos u 14-16, Gulbacha Villa Meiset 14

175. sz. 1913. XII. Klein L. és Társa 4795.

WAGNER János

Ybl Miklós épitész 1814-1891 : A Hild-Ybl Alapitvány kiállitása a BTM-ben 1991/1992. [katalógus] Bp. : Hild-Ybl Alapitvány, 1991 35,27, 65,210,250.

WAGNER János épitomester

V. Reáltanoda u. 13-15.

nem Theofil Hansen

Egri Nyári Egyetem 1994. Br. [1995]
59, 60.

WAGNER János építőmester

- Facki, ref. plébániatemplom 1864.
- Losonc, ref. tpl. 1852-53

Komáin 1982 288.
288-289. + ill.

Wagner János, kőtész (1813–1904). 1.) Folytatás.
Farbaky Péter: adalékok az óbudai Klebanigtemplom építéstörténetéhez és mesterének tevékenységéhez.

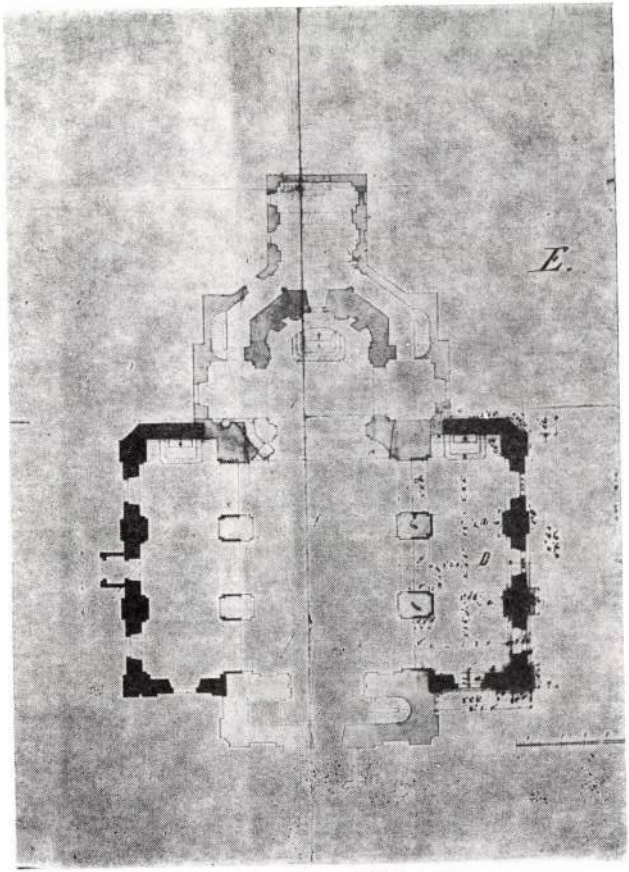

6. Wagner János bővítési terve, alaprajz (1857)

Művészettörténeti Értesítő, 1985. XXXIV. évf. 3-4. szám, 174-old.

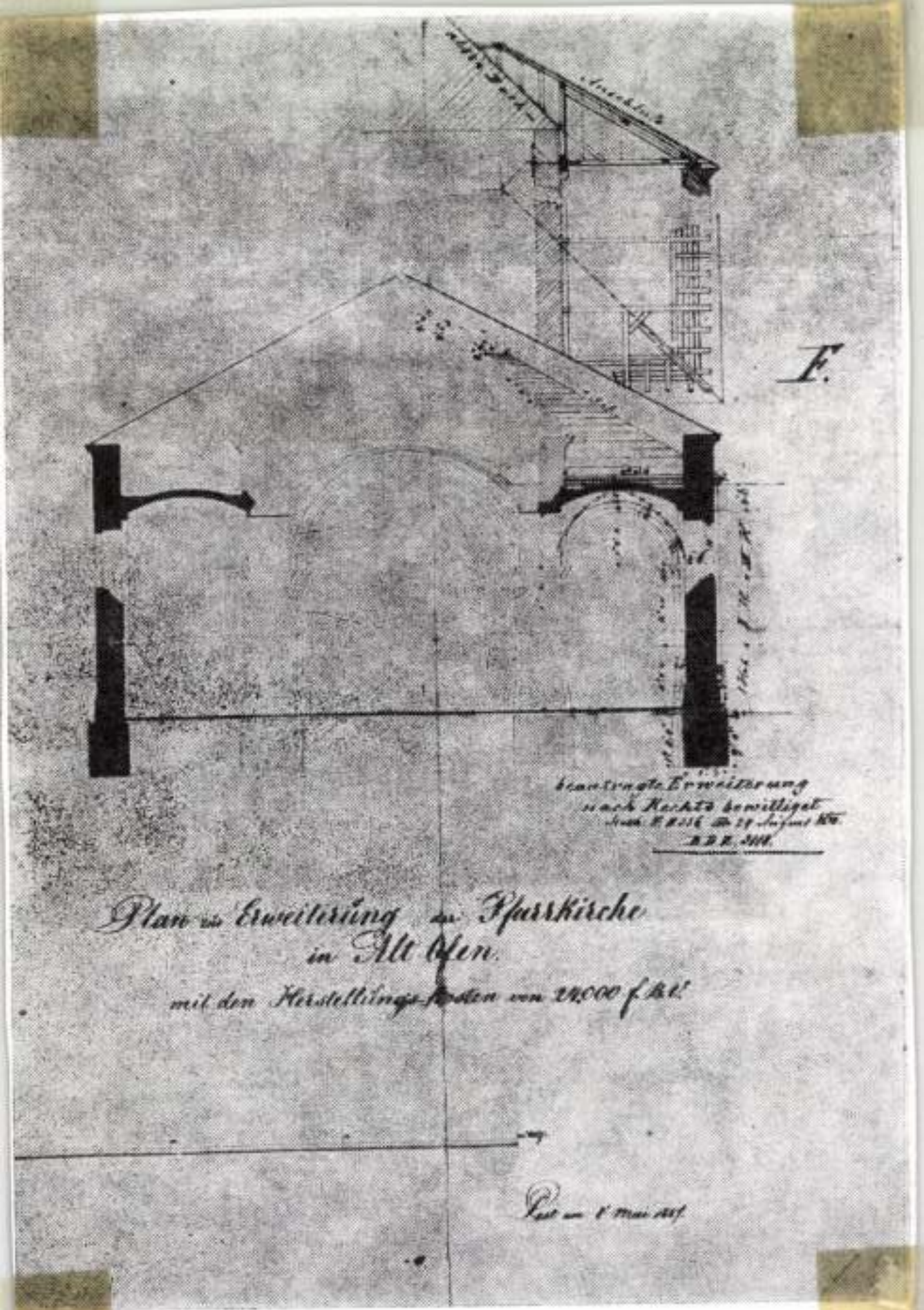

7. Wagner János bővítési terve, metszet (1857)

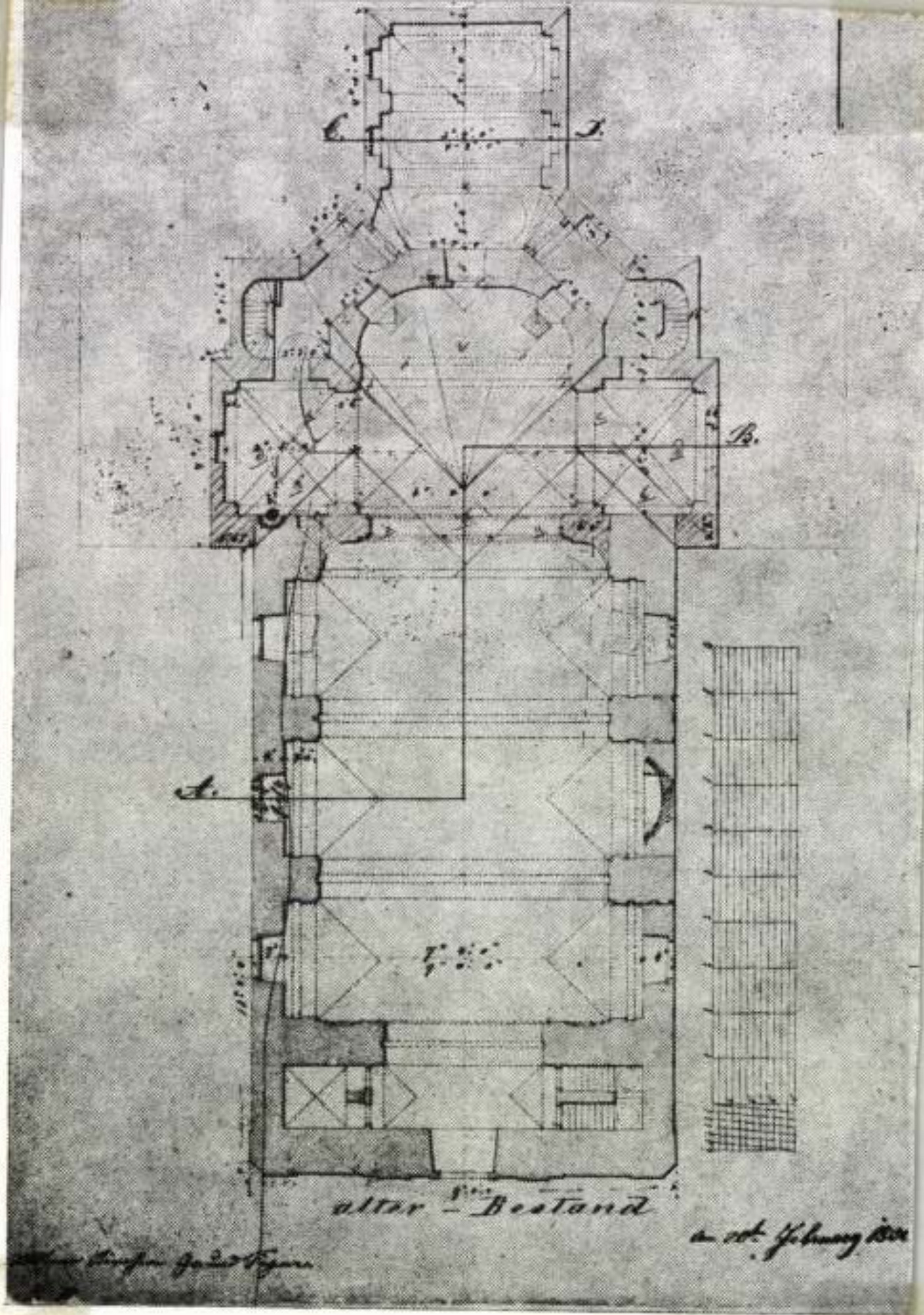

3. A templom alaprajzának felmérése (1830)

Wagner János, építész (1813–1904). 2.) Folytatás

Farbaky Péter: Adalékok az Ébudai Plébániatemplom építéstörténetéhez és mesterének tevékenységéhez.

Művészettörténeti Értesítő, 1985. XXXIV. évf. 3-4. szám, 172. old.

WAGNER JÁNOS

DR. CZAGÁNY ISTVÁN

A magyar és európai vegyészet panteonja

Volt olyan javaslat, hogy a Múzeum körút és a Puskin utca közötti egyetemi épületcsoport legrégibb tagját, a Wagner János tervezte kémiai intézetet bontsák le. A jelenlegi döntés: csak a későbbi eredetű toldalék épületrészeket bonthatják le, a becses műemléket megőrzik.

*

Ma már szerényen húzódik meg a pesti Múzeum körút és Puskin utca által határolt egyetemi épülettömbben, a még napjainkban is hangulatos Trefort-kert közepén a hajdani I. sz. Vegytani Intézet eklektikus architektúrájú épülete. Pedig eredetileg az első volt a mai, egyetemi épületóriás-szomszédai között, és a XIX. század 60-as, 70-es éveinek fordulóján egyedül képviselte az építészeti korszerűséget, valamint az akkori leghaladóbb tudományos gondolkodást a Trefort-kert területén. Ma csak az Eötvös Loránd Tudományegyetem szerves kémiai, valamint szervetlen és analitikai kémiai tanszék „B" épületeként ismerjük, Múzeum körút 4. sz. alatt.

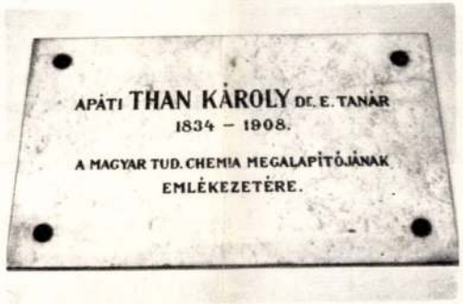

Than Károly emléktáblája a panteonban

A sárga színű, kétemeletes, kora eklektikus, neoreneszánsz stílusú egyetemi épület eredetileg a Tudományegyetem I. számú Vegytani Intézete számára készült. Ter-

Az előadóterem

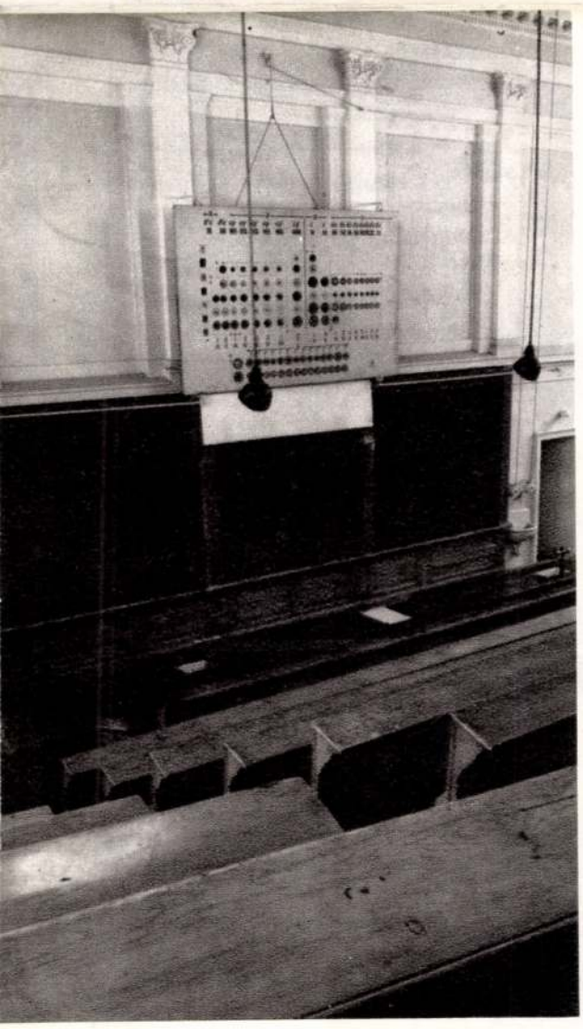

A Wágner János tervezte B épület

A kert

meg. Családjával együtt költözött be a szanatóriumba, felesége a betegápolásban, leánya az adminisztrációs munkában vett részt. Egyre többen kerestek menedéket a szanatóriumban. Jancsó főorvos családtagjai ma is felidézik, kik húzódtak meg a polgári betegek és alkalmazottak között, néha álcázva. Például *Supka Géza* és *Zsolt Béla* baloldali újságírók csak fehér köpenyben, stetoskóppal vagy katéterrel a kézben voltak láthatók. Néha átsuhant a folyosón Honthy Hanna, akinek üldözött férje egy betegágyban vészelte át ezt az időt. Több üldözött, kiváló orvos próbált meg a kollégák közt elvegyülni. 1944 őszétől kezdve közel negyven idemenekült szerb partizánt is rejtegettek a felszabadulásig.

A gyógyintézet 1944. december 13-án szabadult fel. Az intézményt átmenetileg hadifogolykórháznak nyilvánították. Később a szovjet városparancsnokság engedélyével mint vöröskeresztes kórház működött tovább.

Az ostrom nem tett nagyobb kárt magában az épületben, így 1946-ra nagyjából helyreállították, és szerény körülmények között újra megnyílt mint szanatórium. A „Budapest" folyóirat két akkori évfolyamában még olvashatjuk hirdetéseit.

1949-ben a népjóléti miniszter *dr. Trencséni Tibor* főorvost bízta meg az államosított „Vas utcai kórház" megszervezésével és igazgatásával. Az első hónapokban a főváros lakosságából adódó betegeket látták el. Tavasszal utasítást kaptak, hogy betegeiket más intézetekbe irányítsák át, és így be tudják fogadni a sebesült görög partizánokat. 1949 áprilisától kezdve fokozatosan egyre többen érkeztek. Több mint egy évig közel háromszáz ágyat foglaltak el a görög sebesültek.

Miután a görög szabadságharc elbukott, és az addig idekerültek meggyógyultak, 1950 nyarán ilyen minőségben felszámolták a kórházat. Az egészségügyi dolgozókat más gyógyintézetekbe irányították. A kórházi felszereléseket a műtőkben raktározták el. Az épületet a felgyógyult partizánok számára rendezték be. Több mint egy esztendeig „Görög otthon" lett. Ezután rövid ideig pártiskola működött falai között.

1952-ben indította meg az egészségügyi hatóság az épület újjáépítését és berendezésének felújítását kórházi célra. 1954-ben nyílt meg mint fővárosi kórház. Először közel 100 ágyas szülészet-nőgyógyászat és egy kis belgyógyászat működött, majd fokozatosan szervezték meg a mai osztályait. A gyógyászati felszerelés korszerű, az épületre ráférne a felújítás. Jövőre már 75 éves lesz az intézmény.

Jelenlegi neve „szép" példája lehet az egészségügyi nyelvezetnek: a „Fővárosi Balassa János Kórház-Rendelőintézet. Bővített alapszakmás kórház". A következő osztályai vannak: két belgyógyászat, (a második belosztályon pajzsmirigybetegek komplex ellátását végző izotóprészleg is működik), sebészet, szülészet-nőgyógyászat, intenzív therápiás osztály, 1 laboratórium, 1 röntgen, 1 kórbonctan-kórszövettan. A kórháznak 380 betegágya van. Évente kb. 10 000 beteget vesznek fel.

A hall

vezője a neves Wagner János (1813—1904) építész és a nagynevű Than Károly (1834—1908) vegyésztanár volt 1868—1872 között. Az ő épületüket bővítették ki új szárnnyal 1909-ben a III. számú Vegytani Intézet számára. Eredeti felépítésének engedélyezését az országgyűlés annak idején külön felségfolyamodványban kérte.

Felépültét rendkívüli érdeklődés kísérte, amit az országgyűlés 1872. februári és az uralkodó 1872. áprilisi látogatása bizonyított. Átadásakor a Tudományegyetem — a korábbi kényszermegoldásokkal szemben — első, korszerű és eredetileg is immár oktatás céljára készült épülete lett. Ez tette lehetővé a hazai Than Intézet megteremtését.

A ma is használatban lévő épület alaprajza a versenykapitalizmus korának fejlett terméke, homlokzati és belső architektúrája a korai eklektika jelentős mesterének számottevő alkotása. Különleges értéke a gazdag szobrászati díszítésben rejlik. Tizenöt domborműből álló interieur díszítménysorozata az európai vegyészet történetének nemzetközi panteonját alkotja.

Eilhart Mitscherlich (1794—1863), Leopold Gmelin (1788—1853), Henry Gavendlisch (1731—1810), Joseph Priestley (1733—1804), Wilmhelm Scheele (1742—1786),

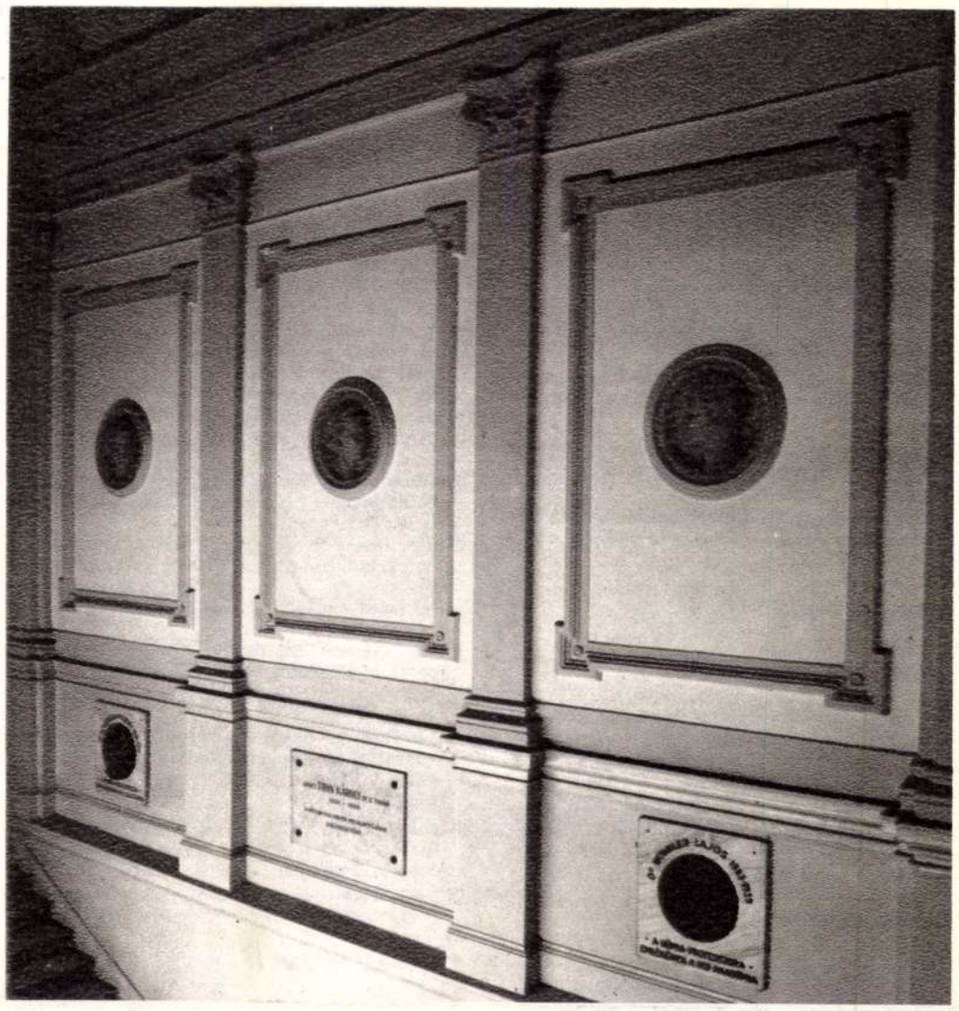

Részlet a panteonból

Szepesvári Sándor felvételei

Az ikeroszlopos lépcsőház

Louis Gay-Lussac (1778—1850), Louis Berthollet (1748—1822), Jakab Berzelius (1779—1848), Humphry Davy (1778—1829), John Dalton (1766—1844), Laurent Lavoisier (1743—1794), Heinrich Rose és Auguste Laurent (1807—1853), Charles Gerhardt (1816—1856), dr. Buchböck Gusztáv (1869—1935), dr. Than Károly (1834—1908) és dr. Winkler Alajos (1863—1930) világhírű tudósok arcélei sorakoznak egymás mellett, az egységesen kezelt, művészi tondóreliefeken.

Ám e domborműveknek nemcsak egy szobrászművészeti vagy tudománytörténeti értékük van, hanem a helyi történeti értékük is jelentős. Ez a domborműsorozat tizenkét évvel korábbi, mint Ybl Miklós operaházi zeneszerző-panteonja. Ybl Operaházán csak négy profildomború látható: Mosonyi Mihályé, Doppler Ferencé, Hummel Nepomuk Jánosé és Goldmark Károlyé a földszinti előcsarnok négy medaillonjában. (A többi jeles zeneszerzőt szoborművek örökítik meg.)

A vegyész tudósok reliefsora szerves egységet alkot a főbejárati előcsarnok hosszanti keresztfolyosója mögé telepített, ötkarú főlépcsőházzal és az e mögé elhelyezett auditorium maximummal, amely az első ilyen jellegű tanterem volt hazánkban.

Az épület előcsarnokának öntöttvas-oszloppáros lépcsőházi kiváltása és a lépcsőkarok szép, romantikus mellvédkorlátjai a kora eklektikus teknőboltozattal, valamint a gazdag és jól elhelyezett reliefdíszekkel együtt megkapó hatást gyakorolnak a szemlélőre. A reprezentatív helyiségekben őrzik Than Károly portréit (olajfestményeket és rézkarcokat), valamint az intézet eredeti berendezését és könyvtárát. Az intézet környéke is műemléki védettséget élvez. Körös-körül csupa nagy múltú egyetemi épületek övezik: Múzeum körút 4., 6/8., Rákóczi út 9., Puskin utca 5/7.

Wagner János vegytani épülete homlokzati stílusánál fogva is szervesen beleilleszkedik Pan József, Weber Antal és Steindl Imre késő romantikus-kora eklektikus épületeinek városképi egységébe. Nem volna helyes ezt a Trefort-kerti egységet éppen Wagner épületének feláldozása árán felrobbantani akkor, amikor még Pecz Samu szomszédos „Gólyavár"-épületét is — helyesen — fenntartásra méltónak ítélték. Ne feledjük el, hogy ez az egész egyetemi, műemléki egység a szomszédos Nemzeti Múzeumot övező, négy utca által határolt, védett környezet édes testvére és szerves folytatása, amelyből nem hiányozhat Wagner János és Than Károly vegytani intézete.

E becses műemlék fenntartását és felújítását bizalommal várjuk.

A FŐVÁROS VÁLOGATOTT BIBLIOGRÁFIÁJA XXXVII.

VÁROSFEJLESZTÉS. VÁROSRENDEZÉS

Kálnoki Kis Sándor: A városfejlesztés – településfejlsztés új tendenciái. = Társadalmi Szemle 1982. 5. sz. 63–70. l.
Történeti visszatekintés. Az urbanizáció folyamata. Településfejlesztés, tervezés és végrehajtás. Az urbanizációs folyamat intenzív szakasza a településen belül. A lakásépítés mint településfejlesztési eszköz.

Böjthe Tamás: Rehabilitáció a VI. kerületben. = Magyar Építőipar 1982. 5. sz. 274–277. l.

Simon István: Tömbrehabilìtáció a belső Erzsébetvárosban. = Magyar Építőipar. 1982 5. sz. 270–274. l.

Vedres György: Budapest belvárosának rekonstrukciója. = Magyar Építőipar 1982. 5. sz. 278–284. l.

GAZDASÁG

Építőipar

Korda Árpád: Fenntartási építés kivitelezési kapacitása Budapesten, a műszaki fejlesztés irányai. = Magyar Építőipar 1982. 5. sz. 256–270. l.
Az V. ötéves terv feladatainak teljesítése. Épületfelújítási, karbantartási, kivitelezési kapacitásfejlesztési, műszaki és szervezésfejlesztési feladatok a VI. ötéves tervben.

Kereskedelem

Csabai Istvánné: A keresetszabályozás néhány problémája a fővárosi élelmiszerkereskedelem munkaerő-gazdálkodásában. = Munkaügyi Szemle 1982 5. sz. 13–18. l.

Ürmössy László: Az új üzemeltetési rendszer 1981. évi budapesti tapasztalatai. = Kereskedelmi Szemle 1982 5. sz. 13–16. l.
A szerződéses, illetve bérleti rendszerbe adott boltok működése.

Idegenforgalom

Hazánk idegenforgalmáról számokban. 1981. I–III. negyedévének mérlege a KSH tájékoztatója alapján. = Budapesti Fórum 1982. 2. sz. 58–60. l.
A fővárosi szálláshelyek vendégforgalmának alakulása, a szállodák kihasználtsága.

Záhonyi Tamás: Új együttműködési formák a szállodaipar és az utazási irodák között. = Kereskedelmi Szemle 1982. 5. sz. 35–39. l.
Az IBUSZ és a Hungária Szálloda és Étterem Vállalat egyes szállodáinak közös tevékenysége.

Közlekedés

Hinel Pál: A városi tömegközlekedés zsúfoltságának csökkentése Budapesten. = Városi Közlekedés 1982. 3. sz. 125–130. l.
A tömegközlekedés jelenlegi színvonala, mutatói. Javítása szervezésfejlesztéssel, férőhelykapacitás növeléssel, lépcsőzetes munkakezdéssel.

Kenéz József: A budapesti Hungária körút rekonstrukciója. = Városi Közlekedés 1982. 3. sz. 131–137. l.
A körút története. A beruházás és létesítményei (csomópontok, hidak, aluljárók stb.) ismertetése.

Medveczki Ágnes: Kik gyártották Budapest első villamoskocsijait? = Városi Közlekedés 1982. 3. sz. 165–166. l.
Keller László: A menetrendszerű villamosközlekedés kezdetei Budapesten c. cikkéhez. (Városi Közlekedés 1981. 4. sz.)

Keller László: Búcsú a budapesti villamosvasút néhány selejtezett kocsitípusától. = Városi Közlekedés 1982. 3. sz. 161–165. l.
Számos budapesti közlekedési vállalat történetéről is informál.

Klár András: A nagykörúti villamosok forgalomirányításának kísérlete Budapesten. Városi Közlekedés 1982. 3. sz. 152–158. l.
Célja, rendszere, működése, műszaki és forgalmi tapasztalatai.

Nagy Rudolf–Derzsi András: A budapesti metróhálózat fejlesztése. = Közlekedéstudományi Szemle 1982. 6.sz. 237–241. l.
Az észak–déli vonal. A metróépítés fő irányai és a városfejlesztés kapcsolata. A fejlesztés 2000-ig. Kapcsolatok más közlekedési ágakkal, gazdaságossági kérdések.

Földesi Lajos: Metró Kőér utcai járműtelep, Budapest. = Ipari építészeti szemle 30. 1982. 130–131. l.

Koller Sándor–Csorja Zsuzsa: Budapesti balesetsűrűségi vizsgálatok. = Városi Közlekedés 1982. 3. sz. 143–150. l.
Az 1978–1980. évi személysérüléses balesetek adatai alapján.

Orosz Ágnes: Az északi közúti Duna-híd pesti hídfőjének forgalmi rendezési terve. = Városi Közlekedés 1982. 3. sz. 170–171. l.

Sághi István–Szekeres Tamás: Oktatási feladatok a Budapesti Közlekedési Vállalatnál. = Városi Közlekedés 1982. 3. sz. 159–160. l.

Siraky Loránd–Sigrai Tibor: Nyugati pályaudvar épületeinek rekonstrukciója. = Magyar Építőipar 1982. 5. sz. 289–296. l.
Előzmények, célok, műszaki megoldások; a vágánycsarnok és az oldalhajók felújítása.

TÁRSADALOM

A fővárosban dolgozó cigányok helyzetéről, az 1979-es politikai bizottsági határozat végrehajtásának tapasztalatairól és további feladatainkról a cigányság beilleszkedésének segítése érdekében. = Budapesti Fórum 1982. 2. sz. 30–39. l.
A cigánylakosság általános, foglalkoztatási, települési és lakásellátottsági, művelődési, egészségügyi, szociális viszonyai; helyzetértékelés, további feladatok.

A nagyüzemek munkásfiataljainak gondolkozásáról. = Budapesti Fórum 1982. 2. sz. 62–67. l.
Beszélgetés 2700 ifjúmunkással 37 kőbányai nagyüzemben.

EGÉSZSÉGÜGY. KÖRNYEZETVÉDELEM

Intézetek és vállalatok a környezetvédelemért. = Búvár 1982. 6. sz. mell. 16. l.
A Csőszerelőipari Vállalat, a FÜTŐBER, a Környezetvédelmi Intézet, a Csepel Művek, a Vasipari Kutató Intézet és a Szellőző Művek tevékenysége.

Kutatóintézetek a környezet hatékonyabb védelméért. = Búvár 1982. 6. sz. 255–260. l.
Akadémiai és más kutatóintézetek, tervezővállalatok tevékenysége.

Varga Pál: A fővárosi patakok vízminősége és az azt meghatározó szennyező források. = Budapesti Közegészségügy 1982. 2. sz. 41–48. l.

POLITIKA

Tömegszervezetek. Közélet

A Hazafias Népfront Budapesti Körzeti Bizottságainak kézikönyve. 2. kiad. Szerk. Komor Vilma, Kovács György. Bp. 1981. FNYV, 316. l.
A HNF lakóterületi politikai munkája; működése, szervei, munkaterületei, közjogi munkája. Közhasznú tudnivalók a tanácsokról, a tanácsi ügyintézésről.

Bálint György: Kertbarátok a fővárosban. Népfront 1982. 5. sz. 16–20. l.

Gyapay Dénes: Több mint ötven! Körök és klubok Budapesten. = Népfront 1982. 5. sz. 1–4. l.

Hernádi Károly–Lőrincz Jenő: A lakóterületi ifjúsági munkáról. = Budapesti Fórum 1982. 2. sz. 39–44. l.

Richter János: Köznapi kérdésekről Kispesten. = Budapesti Fórum 1982. 2. sz. 68–71. l.
Kerületfejlesztés, társadalmi, gazdasági kérdések stb.

TÖRTÉNELEM. HELYTÖRTÉNET

Gyapay Dénes: Víziváros tegnap és ma. = Népfront 1982. 6. sz. 10–12. l.

Ring Éva: Martinovics és kora. = Valóság 1982. 6. sz. 9–19. l.
Élete, filozófiája, kora, tevékenysége Pest-Budán 1791–92-ben, szerepe a magyar jakobinus mozgalomban stb.

Schlett István: A szociáldemokrácia és a magyar társadalom 1914-ig. Bp. Gondolat, 1982. 287. l. (Magyar História.)

Nagy Zsuzsa L.: A liberális polgári ellenzék 1943–44-ben. = História 1982. 3. sz. 17–20. l.
Csoportok, politikai célok, szervezetek, személyiségek.

Rozsnyói Ágnes: Krónika. 1944. okróber 15. História 1982. 3. sz. 21. l.
A nap eseményei időrendben — reggel 9-től éjfélig.

Horváth László: A KISZ zászlóbontása. = Budapesti Fórum 1982. 2. sz. 45–48. l.
Beszélgetés Nagy Tiborral, a főváros első KISZ-titkárával.

Kovács Jenő: A Magyar Ellenállók, Antifasiszták Szövetségének megalakulásáról. Pártélet 1982. 6. sz. 26–27. l.

KULTÚRA

Oktatás. Művelődés

Buzás László: Nagy László és a budapesti Új Iskola. = Pedagógiai Szemle 1982. 5. sz. 445–456. l.
A Magyar Gyermektanulmányi Társaság kísérleti iskolája, története, feladatai, működése 1915–1949.

Köte Sándor: Nagy László életútja. = Pedagógiai Szemle 1982. 5. sz. 390–404. l.
A lélektan és pedagógia kimagasló egyénisége. A nevéhez kapcsolódó gyermektanulmányi mozgalom, Társaság, ennek működése, a Gyermek c. lap..

Szabó Ernő: A népművelés történetéből. A budapesti szabadegyetem 1902–1913. I. = Népművelés 1982. 5. sz. 26–28. l.

Sármándi Pál: Szórakozás a Sportcsarnokban. = Munka 1982. 4. sz. 28–29. l.
Az új budapesti sportcsarnok és lehetőségei.

Színház. Film

Csáki Judit: Négyszemközt. Beszélgetések a profilról. = Színház 1982. 5. sz. 34–39. l.
A Nemzeti Színház, a Népszínház, a József Attila Színház és a Vidám Színpad „arca".

Mányoki László: Katona József Színház, Budapest V., Petőfi Sándor u. 6. = Magyar Építőipar 1982. 5. sz. 285–288. l.
Története, épülete, felújítása, érdekes műszaki megoldásai stb.

Moldoványi József: Harmincéves a Pannonia Filmstúdió. = Budapesti Fórum 1982. 2. sz. 72–75. l.
Alapítása, fejlődése, munkája, jelentősége.

Összeállította:
Csomor Tibor

WAGNER Jónas eiften

Tusnad 1997 130.

Dobó István u. 5.
hrsz: 5015
későbarokk
18. század közepe

Utcavonalhoz igazodó, zártso
alaprajzú, földszintes, nyereg
tornácos udvari homlokzatta
Épült a 18. század közepén.
1980-as évek.

Paplanos-Najman ház .....
Dobó István u. 10.
hrsz: 5482
későbarokk
1750 - 1800

Zártsoros beépítésű, L alapr
nyeregtetős épület, enyhén e
az udvari homlokzaton a kap
nagy loggiával.
Épült a 18. század végén kor
felhasználásával.

Lakóház .....
Dobó István u. 17.
hrsz: 5002

Wagner János, építész

L.: Ybl Miklós

– : Régi házak 6,

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. ápr. 12.

Wagner János

1838-47 között 21 munkája ismert a Építészi Bizottmány levéltárában fennmaradt adatok szerint

Budapest története III. Akadémiai Kiadó Bp. 1973. 578. old.

Wagner János

épitette az Ibl Miklós tervezte V. Muzeum
krt. 7. sz. lakóházat. /1852/.

Bernát György, Berza László, Erdei Ferenc ptb.: Budapest Lexikon, Budapest
1973. 1335 l

8051

Wágner János

1863-ban épitette az V. Münnich Ferenc u. 32. sz. a. lakóházat.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 1335

810 l

Wagner János

1847-ben építette az V. Reáltanoda u. 19. sz. lakóházat.

Bjerza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Sexikon, Budapest 1973. 1335 l

9861

Wagner János

tervei szerint épült 1852-ben a VIII. Muzeum kerti kertészház.

Bezza László, Bernát György, Erdei Ferenc szk.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 1335 l

8030

Wagner János

életének és munkásságának adattára mesterfelvételi ügyével bezárólag.

Komárik Dénes: Építészképzés és mesterfelvétel a XIX.században. Pesti mesterek és mesterjelöltek. Építés- Építészettudomány, III.köt.4.sz. 379-418.l. 414.l.

Wagner Jaine

Magyar János

tervezte az ELTE TTK egyik múzeum körüli épü-
letét. (épült 1868-72)

Gábor István: Egy régi épület új arca.

22-25.l.

Budapest, 1972. 2. sz.

Wagner János

pesti építész rajzolta a Marco Casagrande által tervezett Mátyás emlékmű sobortervét.

Puptaš L.: Marco Casagrande dati per la Storia della Scultura Classicista Ungherese. Acta Hist. Artium, 1973 1-2

1201

Wagner János

vette meg 1858-ban Gül Baba türbéjét,
s 1895-ben, pöffeszkedő neoreneszánsz palotát
épített köréje

(Megjegyzés: a palotát tudomásom szerint Wagner János fia, ifj. W. J. építtette)

Molnár József: Gül Baba ~~türbéje~~ türbéje. - Müemlékvédelem,
1970.4.sz.227-230. l.

229.1.

Wagner János

Pest város "városi képviselők házá"-nak 1848-ban készült tervét kivitelezőként Wagner János irta alá; felirata szerint"tervezve Feszl,Kauser, Gerster épitészek által."

Komárik Dénes: Pesci Frigyes ismeretlen műve
Művtört.Irt. 1972.1.sz.245-248.l.

Wágner János építész

a Nemzeti Múzeum Puskin utcai oldán lévő kertészházat 1852-ben építette Wagner János. (emlétve)

Kincsek a nemzet múzeumában.

1977. V. 20. Petőfi 9.15 Ka.

Wagner János (1813-1904)

ista alá az Ybl Miklós által épített

V. Múzeum Int. 7. sz. épület engedélyezési terveit.

Ő volt a Tivitelezést végző építőmester.

Régi házak Pest-Budán Főszerkesztő: Pereházy Károly
Müszaki Kiadó Bp. 1976.

6 8. old.

Wagner János, épitész

Életképek, 1844. I.k. 161-168.

-:Casagrande Márk: Mátyás-emlék

MDK

Wagner János és Than Mór

a pesti Redut számára készült kartonjairól

Fővárosi Lapok 1865. VI. 28. 583.

EA.....ltsz. Gyűjtés h

Wagner János épitész

M.D.K.

A romantikus épitészet egyik jelentős alakja

Bécsben és Berlinben tanult

Petneházy Károly: Romantikus épületek restaurálása a pesti Belvárosban

Müemlékvédelem, 1964/2. 92.l.

M.D.K.

Wagner János épitömester

kivitelezö épitömester

ö irta laá az Ybl tervezte Muzeum krt xix 7. sz
ház terveit.

Vámos Ferenc: A magyar romantika épitészetéröl

Miemlékvédelem, 1965/1. 36-39. l.

WAGNER János építész

NÉPSZABADSÁG 2004. január 12. BU

Wagner angyalai

FOTÓ: MÓRICZ SIMON

Ez az angyal tervrajzot tart a kezében a Kossuth Lajos utcában

A két kőszobor 1894 óta őrzi a belvárosi Kossuth Lajos utca 14–16. számú lakóház bejáratát, egyben az első tulajdonos, Wagner János (1813–1904) építész munkásságának emlékét. A kapu felett, az első emeleti ablakok között látható angyalkák egyike tervrajzot ábrázoló táblát, társa a mérnöki pontosságot szimbolizáló vonalzót és körzőt tart a kezében. A jeles építési vállalkozó hajdanán e két alakot használta fel arra, hogy ország-világgal tudassa foglalkozásának fél évszázados jubileumát. Ha Wagner János [illegible] bek között 1866-ban az első lóvasút végállomását a mai Váci út 201. szám alatt, 1868-ban pedig az ELTE Vegytani Intézetének épületeit a Múzeum körút és a Puskin utca között. Wagner családja részére két házat is építtetett: az egyik ez a Kossuth Lajos utcai négyemeletes bérpalota.

E ház homlokzatának legfelső traktusát – az első tatarozáskor készült felvételek tanúsága szerint – a két világháború között még a família vezetéknevének kőbe faragott kezdőbetűje foglalta el, jobb

et Kelet-Ázsiából

dwig Múzeumban

BENCE

Japán világelsőségével kapcsolatban mind Japán, mind a külföld szokása volt eregetni a nyolcvanas években, rég szétpattant. ...Nem csupán gazdasági csapásokat élt át az ország... Japánban nem létezik a valláson alapuló morális világnézet, s a közösségi erkölcs is bomlófélben van... Az emberek kezdik úgy érezni, hogy nincs mibe vetni a bizalmukat." Azt mondanám, amíg egy külföldet járó vándorkiállítás katalógusának előszava ilyen szigorúan önbíráló, addig nincs nagy baj... De persze a művészet újabb irányai biztosan nem váltják meg a világot. Már csak azért sem, mert nem is törekszenek erre, s ha igen, akkor is igen szűk körhöz jutnak el. A budai Várban gyakran látok japánokat: a XIX. századi magyar festményeket nézik, vászonra nyomott repro-

PRUSINSZKI ISTVÁN

es bal oldalán egy-egy szárnyas oroszlán szobrával. Egészen az 1991-es felújításig ékesítették a palota oromzatát, amikor leszerelték őket. Maguk a lakók sem tudják, megvannak-e még egyáltalán, avval azonban mindenki egyetért, hogy a szobrok elszállítását semmi nem indokolta. Előkelő helyen ékesítették a több mint százéves, patinás lakóház oromzatát.

A XIX. század második felében középületek tervezésével ismertté vált mérnök Berlinben és Bécsben végezte iskolait. Nagyrészt mások terveinek kivitelezésében működött közre, de saját elképzelései szerint is emelték épületeket, töb-

Casagrande

és Wagner épitész

Halljuk, hogy egy leg-
magasabb álbási főpap-
nak Wagner épitész és
Casegrande szobrász által
kiszitett Mátyás szobor
teroe, ambár az eddigi-
nél (Ferencyénél) sokkal
nagyszerűbbnek s jobbnak
találtatott, ha jól em-
lékozünk Költségessége
miatt meglehetős kö-
zönyzel Amelloztetett.

irod

Regélő Pesti Divatlap

1844. 60. l.

Wágner János, építőmester M.D.K.

tervei szerint bővítik ki a régi Nemzeti Színház előcsarnokát és szinpadát és építik meg az új gépházat, díszlettárat, ruhatárat és viztornyokat – a Shalnitzky-féle átépítés idején. (1874-1875).

Báthory István: A Nemzeti Színház építésének és lebontásának története (42. á.)

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp.
1914. 48. kőt. 409. old. 20-22. á.

Wagner János
építész

8798.

[redacted] emléknek, a me-
ek és allegorikus alakok di-
igan ábrázolt Mátyás király,
Felirata:

raly Emlékére

Ac. Szobrász
pitó Mester
Pesten.

ga a műnek 20 cm.

177-906
-906-13

s vidék.

~~Casagrande, Marco~~

Mátyás király emléke.

Az oszlopokon nyugvó
lyet lovas szobrok, dombormü
szitenek, tetején van a quadr
ki jobb kezében jogart tart.

Uj Terv Mathyás Ki

alól balra: Marco Casagrande
középütt: Wagner János
jobbra: Perlaszka metz.

Rézk., magassa

Szn.
1770-

A háttér folyótól szelt hegye

Wagner János

építési

11205

rülvett és jón-oszlopokon nyug-
lépcső vezet ~~fel~~, látjuk magát
t áldolag nyujtotta ki. Homlok-
alakok nyertek elhelyezést, a
telben czeruzarajzban szemlél-
t domborművek nyertek elhelye-

Emlékére

e,
rász.

tei a papirosnak 26.5:36 cm.

1-909
909-1

Casagrande

Mátyás király emléke.

A rácskeritéssel kö
vó emlék tetején, hová csiga
a nagy királyt, ki jobb kezé
zatának sarkain allegoricus
melyek oldalt részletes kivi
hetők. Az emlék kapuja fölöt
zést. Felirata a kép alatt:

Uj Terv,
Mátyás Király

alól balra: Wagner János p.
Epitő Mester.
jobbra: Marco Casagrand
Ac. Szob

Aquarell, mére

Szn. 6
1246-

MDK

Wagner János és Than Mór

a pesti Redut számára készült kartonjairól

Fővárosi Lapok, 1865, VI. 28. 583.

Wagner János

Építész a XIX. a.-ban.

Pereházy Károly: Romantikus épületek restaurálása a pesti belvárosban

Műemlékvédelem 1964. 2 a. 92. l.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen kitüntetéseket kapott: . . . . . .

. . . . . .

Mikor és hol volt külföldi tanulmányuto

. . . . . .

Wagner János épitész M.D.K.

A Bécsben épitendő parlamen épitésvel kapcsolatos érdeklődésre,mint ügyes mester, de inkább csak mint kivitelezőt emlitik.

Peteházy Károly :egy 100. éves épitészeti tervpályáz /A régi pesti képviselőház 1861.évi pály zata

Magyar Épitőmüvészet 1962 /1. 64.1.

Wagner Janos.
pesti építsmester
1864

vod
i

Hittrich Ödön dr
Deákteri épületeink
multja. Bp.
1922. 26. l.

~~Sienai miniatűr VIII. 219~~

Wagner János élete

Írta

L.

Lechner Jenő dr.

A Magyar Nemzeti
Múzeum története
1836–1926
Bp. 1927.

57. l.

ORSZÁGOS MAGYAR
RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
TÁRSULAT
BUDAPEST, 80.

1936. postabélyeg kelte.

Igen tisztelt Tagtársunk!

A f. é. március hó 19-én tartott választmányi ülés határozatából kifolyólag szerencsénk van Méltóságodat, Nagyságodat értesíteni arról, hogy az Archaeologiai Értesítő 1934. évi kötetét a Magyar Tudományos Akadémiától átvettük és mindazon tagtársunknak sürgősen kézbesítjük, akik 1934. évi tagilletményüket kiegyenlítették.

Az 1935. évi Archaeologiai Értesítő is néhány héten belül megjelenik és rendelkezésre fog állani azon tagtársainknak, akik az 1935. évre tagdíjukat befizetik.

Nagyon kérjük igen tisztelt Tagtársainkat, hogy lent kimutatott tagdíjhátralékukat, valamint a folyó évre esedékes tagilletményüket a mellékelt befizetési lapon mielőbb beküldeni kegyeskedjenek.

k.

Az átiratás érvényesitése

Kelet		cégjegyzés
hó	nap	

Geller József Budapest.

TERMELŐ-

NÉ

befizetett. Ezel
mindazon jogo

Budap

TAGFELV

Wagner
építész

tervezte az angolki-
asszonyok Zuglói in-
ternátusának és novici-
átusának épületét 1926-
ban. E tervek alapján
építette Havel Lipót.

Richter angolkis

96. l.

A folyóhú vár át
nyugdíj és gyámalapó
50 f és 2015 K 53 f 20

Az 1906 évi 6 ir
vmh. r. lett folyósí

Jelentés a törlentés a
19.047/907 szvm.

MDK

Wagner János

Alpár Ignác mesteriskolája. Építő Ipar- Építő Művészet. 1924. márc. 1.

WAGNER, J. festő

1698, nagyszombati
ferences templom
oltárképe

Szilárdfy 1997 23.

ŐRMEZŐI LAKÓTELEP
(Cirmos utcai autóparkoló)

KELENFÖLD
(Vahot utcai bevásárlóközpont autóparkolója)

Kérem Önöket, hogy adják le a veszélyes hulladékokat (használt autóakkumulátorokat, festékmaradványokat, olajszűrőket, lejárt szavatosságú gyógyszereket, vegyszereket stb.).
Környezetünk védelme érdekében kérem, Ön is használja ki ezt a lehetőséget.

Közreműködését köszönöm.

Szegedi Ferenc
polgármester

WAGNER, Johannes harangöntő

PATAY Pál: A hevesi harang és középkori harangok Heves megyében. = Agria, XXV/XXVI. (1990) 397.p.

Leibici harang öntője 1475-ben Magister Paulussal a Gaál dinasztia utolsó tagjával

ıtató

ísos

zony

tatásaké
valamint
köteténe
1991 ősz
1992-ben
1993-ban
1994-ben

A korább
Imre mű
nyomdai
ből.

Folytat
téma id
tervezz

Wagner,? Johann Jacob,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztalosle-gények jegyzéke:"Wagner,? johann Jacob,Straßburg, 1690". 120.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztalosle-gények Győrött a XVII.szá-zadban - Adatok Győr város asztalosmivességének történetéhez 93.old

Arrabona,9. - Xantus János Múz.Győr,1967. - A Győri Múz. Evkönyve

JOHANN WAGNER, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 190.- Herr Johann Wagner
Felvétel ideje: 1799. 11. 9ber.
Hová vették fel: Trentsin,/Trencsén/. 158.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Wagner J.J.Johann Jacob/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke származási hely szerint:"Stra3burg: Wagner J.J." 123.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosmüvességének ~~tört~~ történetéhez 93.old

Arrabona,9.-Xantus János Múz.Győr,1967.- A Győri Múz Évkönyve

WÁGNER János Kaitzafertő

Pest 1879, 1880

Kaitzafertők Mo-on [kiáll. kat.]
Keszkemét, 1996

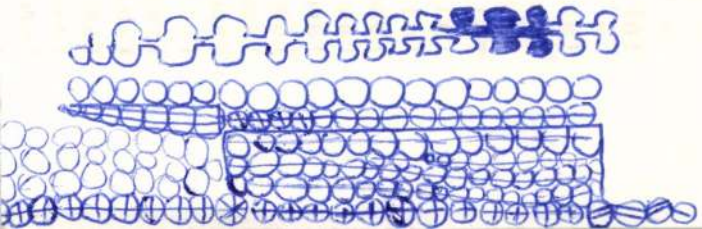

Tabiási, Eceli család 71
- György kancellár, jegyző 110,
- Klára: Lulai Jánosné 248
- Klára: Pemflinger Márkné 174,
- István 279
- László, György fia 190, 280, 4
- Tóbiás 248
Táblás, Tabiás, Tóbiásfalva, Dupu
- plébániatemplom 486
Tacs, Tonciu, Tatsch; Beszterce v
Talheim > Dolmány
Talmacz > Nagytalmács
Talmács > Kistalmács
Talmács > Nagytalmács
Talmesch > Kistalmács
Tamás, Benedek fia 433
Tamás bíró 411
Tamás bíró, kőműves 144
Tamás festő 119, 168, 171, 344, 3
Tamás kereskedő 173, 490
Tamás kőműves 326
Tamás mészáros felesége 172, 272
Tamás molnár, ács 144, 208, 420
Tamás oltárigazgató 492
Tamás ötvös és felesége Tegez Kat
Tamás plb (Apahida) 97
Tamás plb (Brassó) 68, 84, 86, 2

WAGNER János pesti műkereskedő

(Dorottya u. 10.)

Prokopp Mária: Prokopp János.
Esztergom, 1994. 11.

Prokopp rajzait adja ki
a korona megtalálásáról 1853

2 pár debreceni

yekre tartanak igényt, az [illegible]
latot készít a jövő hétre.

Gál Zoltán házelnök a hétpárti tanácskozást követően elmondta: a jövő héten hétfőn folytatják megbeszéléseiket a Magyar Demokrata Néppárt parlamenti frakciójának megalakulásával szükségessé vált bizottsági helyek újraelosztásáról. Az ülésről távozó Lányi Zsolt (FKGP) a megváltozott ellenzéki erőviszonyokra hivatkozva kijelentette: további három bizottsági helyre tartanak igényt. Hozzátette: kérelmük nem érintené a parlament alakuló ülése előtt aláírt hatpárti megállapodást, ugyanakkor úgy gondolják, most az FKGP-frakciót illeti meg mindazon előny, mely korábban az erősorrendben legnagyobb harmadik frakciót illette meg. Szabó Iván (MDNP) megerősítette, hogy a bizottsági helyek elosztásáról már megegyeztek az MDF-frakcióval. A frakcióvezető úgy vélekedett, hogy a kisgazdapárt olyan felülvizsgálatot kért, mely alkalmat ad arra, hogy az MSZP megkérdőjelezze a parlament alakuló ülése előtti megállapodást. Vancsik Zoltán (MSZP) az ülést követően cáfolta, hogy megkérdőjeleznék a hatpárti megállapodást. Úgy fogalmazott, hogy teljes egészében nem kívánják felrúgni a megegyezést, ám bizonyos elemeket szeretnének megváltoztatni. Az MSZP-frakció jövő hétfőre új javaslatot dolgoz ki a 375 bizottsági hely újraelosztásának technikáiról. Nem tartják kizártnak, hogy a végleges megállapodás a kormánypárti képviselők számának növekedését eredményezné; szerintük különösen a kormánypárti jegyzők számát lehetne növelni. Az MSZP-frakció igazgatója leszögezte: szó sincs arról, hogy a kisgazdákkal egyetértésben készítenék javaslatukat.

A tegnapi hétpárti megállapodáson egyezség született az új parlamenti ülésrendről. Eszerint az ellenzéki oldalon erősorrendben foglalnának helyet a parlamenti pártok frakciói, a független képviselők pedig eredeti helyükön maradnának.

A házbizottság hétfő délutáni ülésén kérdéses maradt, hogy április 9-én üléseznie kell-e a Háznak. Amennyiben a házszabály bizonyos rendelkezéseinek felfüggesztésével az ellenzéki frakciók is egyetértenek, akkor a jövő héten kedden határozna az Országgyűlés az egyes szociális ellátásokról szóló törvények módosításáról. Ha az ellenzéki frakciók nem járulnak hozzá a jövő keddi végszavazás megtartásához, a húsvét utáni kedden is összeül a Ház.

tási és szerv-
nek korszerű
egykori átsze-
natkoznak a
kezései. Esz-
ben a miniszt
zatokkal – a
nek megfele
és az időköz
gyelembe vé
határozni az
lyek nyugdí
5-5,5 ezer e
30 millió f
mondta az á

Szilágyin
(KDNP) az
a Népjólét
konkrét ko
ismertetése
vizsgálat és
önkormány
nélkül terje
elé a javasl

A Orsz
vita kereté
Magyar K
törvénykö
kezéseinek
szóló törv
nyújtott m
kat. Seps
eredeti

Szómegvonás és di

[illegible] jelenlévő kisgazda honatvától táj

Wagner, Johann Baptist
(1844–1927)

„Erdei részlet" Olaj, vászon
53 x 80. Selezve lent jobbra: Joh. Wagner.
Vizsgálati ár: 10000 ft.

BÁV 38.Képaukció Budapest 1975 december

WAGNER, Johann, pozsonyi üvegesmester

J. W., bürgerl. Glasermeister, 4 és féléves fia meghalt. (1833, 715 l)

—

U. az, 40 éves felesége meghalt. (1841, 283 l)

—

Preßburger Zeitung
(Genthon)

WAGNER, Johann, pozsonyi üvegesmester

J. W., bürgerl. Glasermeister, 7 éves fia meghalt.
(1807, 945 l)

—

U. az., 1 éves fia meghalt. (1810, 441 l)

—

U. az., + 52 éves korában, Pozsony, 1818 szeptember 20.
(1818, 1135 l)

—

Pressburger Zeitung
(Genthon)

Wagner János harangöntő, iglói szarmazású. 1474., 1486.

Archaeologiai Értesítő

1916., 150–151.

Divald Kornél: A bártfai szt. Egyed-templom.

WAGNER, Johann, pesti kártyafestőmester

J. W., Kartenmaler in Pest, pesti választott polgár lett. (1822, I. kötet, 362 l)

Preuburger Zeitung
(Genthon)

Johann Jacob Wagner, asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből, 1685 utan: "Johann Jacob Wagner Von Strazburg". 107.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr Város aztalosmüvességének tőrténetéhez 93.old

Arrabona, 9.- Xantus János Múz. Győr, 1967.- A Győri Múz. Évkönyve

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

MDK

Wagner János iglói harangöntő

Gaal Pállal együtt öntötte a leibici templom harangját 1465-ben

Pajdussák 19,2o,21.l.

Wagner János

Cél 9 iglói harangöntő Gaal Pállal együtt öntötte a leibici templom harangjat 1465-ben.

Pajdussák 19. l. 20. l. (21. l)

A teplici harangot 1482-ben öntötte, 1486-ban az iglói rk. templom harangjat (az 1849-iki tűzben ez a harang a torony egyik ablakában fennakadt és épségben maradt). Valószínűleg tőle való a teplici templom másik harangja 1493-ból és a szepesszombati templom nagy harangja 1511-ből.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

JANUÁR-FEBRUÁR

31 nap — 5. hét

26 Vasárnap	
27 Hétfő	
28 Kedd	
29 Szerda	
30 Csütörtök	
31 Péntek	
1 Szombat	

MDK

Wagner János, graf.

Öt tollrajz.

A Szent György-Czéh XI.aukciója.

1912. Kat. 264.1.

MDK.

Wagner János rajzmester

Régi pesti településü családból.

Ltáb IV.116.lap

STUDIO 1900
GALÉRIA
SZABÓ ÁGNES
BUDAPEST XIII
BALZAC U 30
1136

PRINTED MATTER
NYOMTATVÁNY

WAGNER JÁNOS: FÉNY-KÉPEK

2000 JÚNIUS 4-JÚLIUS 3
MEGNYITÓ: JÚNIUS 4 **VASÁRNAP 17h**
WEHNER TIBOR MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ BEVEZETŐJÉVEL
NYITVA: H–P 11–18 TEL: 3-295-553 FAX: 3-209-415

ÚJ MŰVÉSZET
SZERKESZTŐSÉG
Budapest
Nagymező u. 4
1065

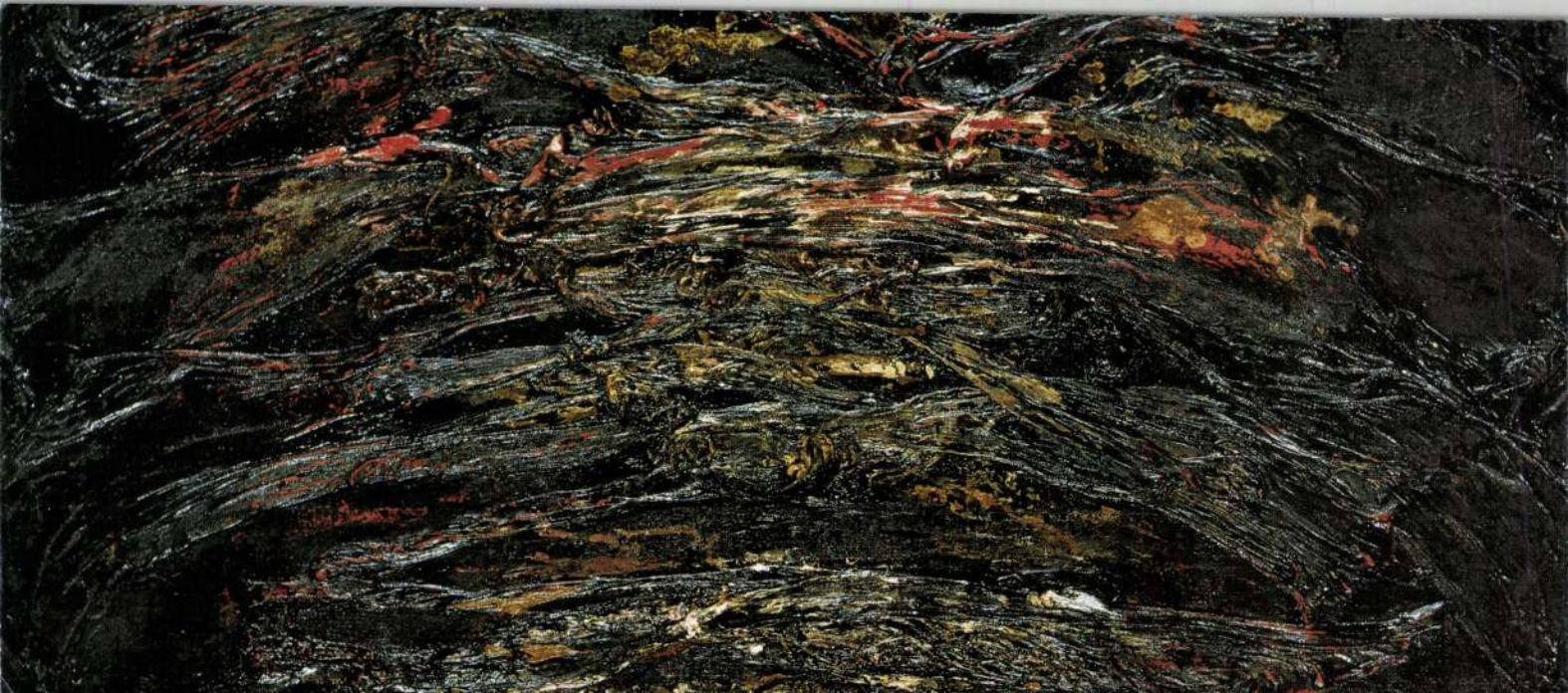

Vagner

post festo
1797

laid

Gazettert

Wagner

W. ő. *János*, festő és rajztanító. 1803 körül Pesten működött.

Ltg II. 6021

Siebenbürg

bearbeitet

Geza v. Csergheö und C

Lieferung: 388 oder Band

NÜRNBE

Verlag von Bau

(Emil Küste

Ausstellung: Wien 1878.

Wagner János

rajzmester

l.

Schoen Deákteri

5. l.

Klagenfurt: Städtisches Museum

IX. 115.

Wagner János

Kárbafestő Pest

1803 — 1848.

Lásd

Tanulmányok Pest I.

134, 139. l.

140. l.

11772

...an, koronával, palásban és kerek
... Körirata fölül:
...GARORUM.
... olvasható.
...tei 6·1 : 6 cm.

...63.

Ka 0·30

Wagner János

1923/24 – 1928/29

Ferkèpzomfoiskèvk

147/1

ékben a történelmi órákban. Fegyvertársam a le-
íklós, aki félországot hódított meg a nemzeti nép-
yvertársam minden jóérzésű ember, aki rendet,
t és kalandmentes külpolitikát akar.
mhez, jóakaróimhoz. Szeretettel hivom őket, csat-
z. Én becsületes iparkodással szolgáltam minden
iájáért, küzdöttem a panamák ellen és segítettem
tem tehát a főváros közönségétől, hogy segítsen
.

me és bizalom fűz hozzám: **ne irjon alá senki-
n nem jönnek olyan ajánlási ivvel, melyen
zerepel.**

a sorsdöntő választások előestéjén

Payr Hugó.

Wagner János

Magyar életrajz
1928. 648

1771-909-19

Restaurátor.

375 Állvány (Festő)

Egy darab barnára ~~festett~~ beeresztett kettős állvány puhafából, négy fiókkal, kézi csavarral kezelhető vasemelővel és négy karikával.

Méretei: 218 cm. magas, 86 cm. széles.

Értéke.....50 K

Átvétetett az 1902: IV. 28-iki 340 sz. jegyzék alapjan a Delhaes hagyatékból.

Régi leltári száma: 271.

MDK

Wagner János iglói harangöntő mester
1486. a Bártfai parochiális tpl. legrégibb harangját önti

Bártfa, Bártfafürdő ismertetése
1091. Bp

24.o.

Glockengiesser, (Johannes) (Hans),
aus dem Neudorf
lásd Wagner János
igloi harangöntő

Pajdussák Ú. l.

MDK

Wagner János
rajzmester

A pesti evangélikus templ m főoltárához Pollack is készitett tervet /fellelhetetlen/, amely Wagner János rajzmester kivitelezési rajza szerint készült el.

81.o.

ZÁDOR ANNA: POLLACK MIHÁLY. Bp. 1960.

Wagner János

MDK

Repr:

A pesti evangélikus templom főoltára.
/Pollack? - Wagner/
84.o. 44. kép.

ZÁDOR ANNA: POLLACK MIHÁLY. Bp. 1960.

MDK

Wagner János, 1800 körül.

Báró Dániel arcképe, paszt.

Báró Dánielné arcképe, "

Magy. rajz 500 éve. Szépm.Múz. kiáll. 1940. jan.

24 l.

MDK.

Wagner János József

nyomdász

1766 - vezette a kalocsai nyomdát.

Firtinger károly: Hazánk könyvnyomtatói

Grafikai Szemle 1893 évf. 2 z. 22 l.

MDK

Wágner János, ötvös
/Hansz Wagner/.

A czéhkönyvben az elhalt mesterek lajstromában a 35-i

Mihalik Sándor: Beszterczebányai ötvösök a XV.-XIX. sz.-
Kuz. és Kvt. Ert. 1918. 41-53.l. ban.

M. D. A.

WAGNER János asztalos

1779. Lajtaszentgyörgy, templom –
karzatra új padok 18,21 forint

Agghány: Barokk szobrászat... Bp. 1959.
I. 295, II. 141, 154.

MDK

Wagner János

Iglói harangöntő, a Leibici pléb.templom harangja 1457.

Iml.

Wagner János MDK

festő

Varga László: A Ludovika Akadémia II. főcsoprtján otthona. Ludovikás Levente 1932. 19-24.o.

Wagner, Hannes

XVII. 2.

Kolozsvári asztalosok

1. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

H. D. K

WAGNER, Johann Peter szobrász

Tarcal, R. k. templom; mellékoltáron négy egyházatya szobra mainzi modellje után (?)

Ugyháry: Barokk szobrászat... Bp. 1959.
I. 138, II. 282.

Wagner Johann

farchas

l.

Haberlandt

27.1.

.....szám.

190.....Polg.

Wagner, Johann

Thieme Becker

XXXV.

36.l.

C Lyka)

61. Cséb

Wagner, Johann

antalos

l.

Csat-Frey Öst. Kunstt

XXIV k.

274. l.

Gyüjte

A hely neve	A tárgy megnevezése
Eger,	Minorita tplom. fjöltár rép (Kracker)

Wagner Joachim

Maurer Joachim cz

épitéz Kassan 1573. ben

Leibnitzbot szár-
mazott. 1568 ben
nyert polgárjogot
Kassan

+ 1576-ben

1574-ben tagja
a Közgyűlésnek

ivód

+K+79

A szegedi m. kir. állami fő

Érte

.....

.....

.....

..... tantárgyakbó

Magaviselete .....

Szeged, 191..... év .....

Látta az atya vagy helyettese:

Endrényi I

Wagner János

fegyverderék gyártó
XVI. Kassa
lásd

o Kem o

274. l.

1599–1602 –
ben emlitve

112. METZINGER,

Wagner János

otv.

Vagner János aranyumes
1838 ban ugert polgár
cogot Szegeden.

erod

Polg Szeged

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ...

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztar

Kelt ....., 191.... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Wagner János

ötv –

Wagner János arangmunk
1810 ben-nyert polgar
jogot Szegeden

issa

Polg Szeged

..... *műhely.*

főnökség!

..... hó.....n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

n.

vi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Wagner János

ötvös 1796
1801

laid

Mih. Pars. 137

Wagner János

Wagner, Johann, pozsonyi ötvöslegény

V. 137

Muz. és Kot. Ert

Wagner János

könyvkötőlegény

Sopron

1829

l. Vasi Szemle

1936. 232. l.

1.-20. ll.

Paris
E. Leroux
1877

Wagner János

Frigyes

Pestö

Czeller Sámuel

rézm -

Wagner János

épitèsz

Gentmüerl

51. 58. 61, 71. l.

izottság!

nehány hóval, fény képező gépemet, hivatalos
em.–

át hagyatékában nem lelvén meg, kévy telen
át beszerezni.

tes bizottságos, a mellékelt számla összegés
k terhére nekem meg tériteni méltóztassék.–

Wagner János

harangöntő

A leibiczi harang, mely 1475-ben ünnüt feltrata: „Per magistrum Paulum et Johannem de nova villa." Schürer János mestert fentivel azonositja.

Schürer-Wiese

103. l. 106.

107, 238. l

596. *Hrabovszky János*

Térdig, egy kissé jobbr
az asztal sarkára támaszko
baljával pedig az oldalán l
nyakravaló feletti szalagon l
még tizennégy érdemjel és
közűl a Mária Terézia-, a
II. porosz k. katonai érdem
szent Gergely-, a Krisztus-,
Lázár-, a pármai- és a Kor
Jobb vállától bal csipője felé
nak, álló gallérú kabátja fe
vény övezi, nadrágja piros.
öldöke őszbevegyült, szeme
leberetvált.

Vászon, méretei 74 : 58·2 c
50 K. — Vétetett a gr. Kre
A megszerzésére vonatkozó a
lelt. sznál. — Átvétetett 1895 ápr
jegyzék 73. — Az átvételt tu
8-iki 14895 sz. leirat (159–96).

Wagner János

iglói harangöntő

1483-ban öntötte a menhárdi keresztelő medencét és valószínűleg az ő műve a szepesolaszi keresztelő medence 1497-ből.

Pajdussák cikke

Szepesmegyei Tört. Tár

Erk. XII. 98. l.

Képekkel

Wagner J.
velencei rézm.

XVIII. nárad

lásd
=
Györi Szemle
1931, 328, 329. l.

Barcza Leander
ákbe

315 szám. 190

Exp. 190 i február hó 12 é

MDK

Wagner János Frigyes, 179o körül

Egy lőcsei patricius család négy tagjának arcképe

A Gyüjtő, 5.sz. 1918. 181 1.

M D K

Wagner Joannes, Pest, Belváros. 1 sodal.

Kartyafestő

Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. Műv. Ért. 1952. 1.sz. 139 l.

M. D. K.

WAGNER János festő

1789 nyer polgárjogot Pesten

1794-96 a pesti rajziskola tanára

Garas XVIII. fj. 261. l.

VERRES

r. D. K

WAGNER János harangöntő

Konrád mester iglói műhelyt veszi át

Weygel Konrád után

Harangok

Keresztelő medencék

Bruckner: Igló kir korona és bányaváros

tört. Bp. 1929. 55. l.

55.

Wagner János ötvös

1828-ban Szegeden dolgozik

Patakiné D-né: Adatok a szegedi ötvösség történetéhez

Művészettörténeti Értesítő, 1957, VI. évf. 1 n. 28 l.

M. D. K.

WAGNER János festő

1772 Nagyvárad pólos t. oltár-festés és aranyozás

Maras XVIII. sz. 261. l

VE~~LA~~SICH

Wagner János 37, 65, 95 - 96, 101, 103, 113, 159 - 160
(in: Déry Attila; Budapest eklektikus épületszobrászata
/Művészettörténet-Műemlékvédelem I. /OMF kiad. Bp. 1991.

építőmester

Wagner János

iglói harangöntő

Gal Pál és Vince iglói mesterekkel, a hires Gal Konrád családjának leszármazóival közös műhelye volt Iglón. Innen került ki egyebekkört a leibici templom harangja. Nevével 1516-ig találkozunk. Hogy a Konrádnak adott 1357 évi királyi kiváltság ~~fentire~~ reá, mint a család hoz tartozóra is kiterjesztetett, a kiváltság 1497. és 1508. évi megerősítéséből következtethetünk – ~~[illegible]~~ W. halála után, a Gál-harangöntő család ~~[illegible]~~ formáló mintáin, ha más kezekben is, de tovább is használatban voltak, mint ezt az ~~iglói~~ 1549-és évszámmal ellátott iglói keresztelőmedence bizonyítja

Pajdussák 7,8.l.

Mem bizonyos, hogy Pált és Vincet Gal-nak mintáik, ezt Pajdussák ~~[illegible]~~ mondja

Wagner János

iglói harangöntő

Nevével 1516 ig találkozunk. Pál mesterrel, Gaál Konrád harangöntő családjának leszármazottjával egy műhelyben dolgozott, amint a leibici harangon is nevők együtt szerepel. Készült 1465-ben.

Pajdussák Máté: Szepes vármegye középkori ércöntvényei és azok mesterei. A Szepesmegyei Tört. Tars. Évkönyve. XII. évf. Lőcse 1909. 71. l.

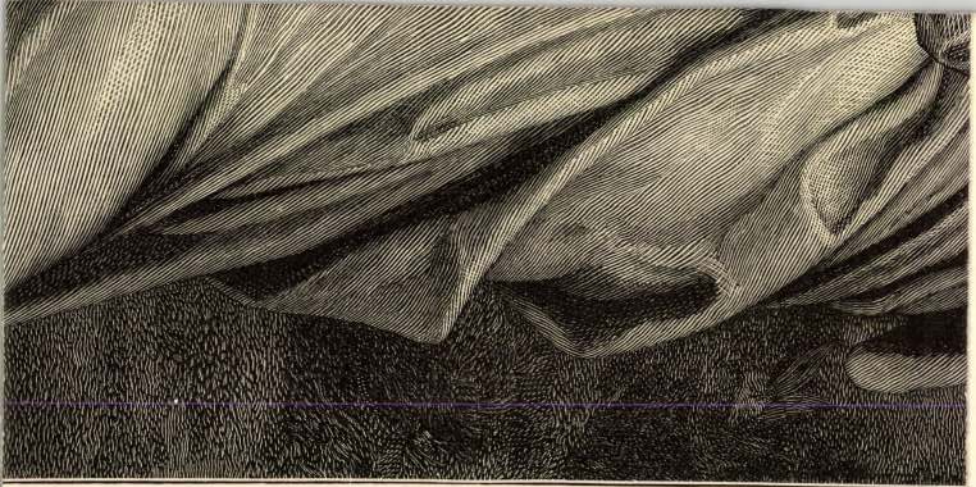

Wagner János

iglói harangöntő

1482-ben öntötte az egyik teplici harangot (szepesvm), 1486-ban az iglói rk templom egyik harangját, 1511-ben a szepesszombati templom nagy harangját, a löcsei pléb templom két harangját 1484-ei 1513-ban (az utóbbi két harang az 1550-iki tűzvészben elpusztult.)

Pajdussák Máté

Szepes vár megye középkori ércontvenyei 83. l. 84. l. 85. l.

Wagner János

iglói harangöntő

öntötte az iglói templom harangját 1486-ban. Ebben az évben ugyanezek ő öntötte a bártfai templom harangját is.

Pajdussák ~~##~~ 15. l. 20. l.

Myskovszky Viktor:

Bártfa középkori műemlékei.

Wagner János

harangöntő

öntötte az iglói harangot 1486-ban.

o és bástfár

Pajdussák Máté. Szepes vármegye középkori ércöntvényei. 79. l.

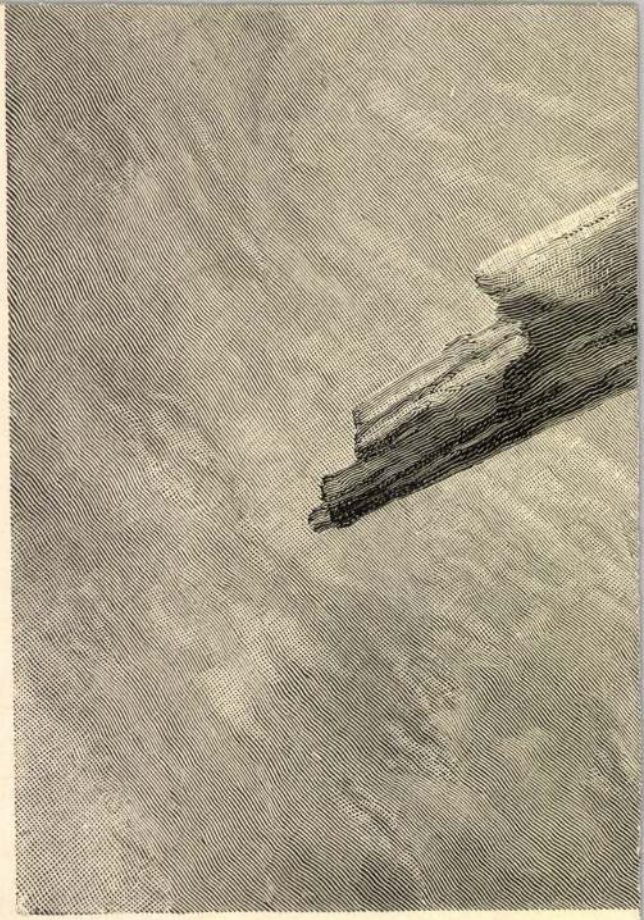

Wagner János

(Johannes de Villa Nova,
Hans Glockengiesser)
iglói harangöntő
1484-ben és 1513-ban
a lőcsei plébánia
templom részére össze-
sen 2 harangot öntött.
E két harang 1550-ben
a lőcsei nagy tűzvész
áldozata lett.

Pajdussák Zs. l.

Wagner János

ügyi harangöntő

a bártfai harangöntéssel kapcsolatos elszámolása.

Eredetileg közölve Myskovszky Viktor:

Bártfa középkori műemlékei c. művében.

Alábbi műben teljes szövegében reprodukálva.

Pajdussák 24–26 l.

Wagner

W. 5. *János*, harangöntő a XV. században Iglón. 1486. W. öntötte a bártfai Szent Egyed-templom középső, ma is meglévő harangját.

Lg-g II. 602 l

Raspe in Nürnberg.

die
Tappenfiguren.
. 8. geh. 1 M.

önigr. Bayern
–75.
len im Anschluss
Werk des Ritters
ng, bearbeitet von
Gr. 8. geh. 2 M.

Ausgabe von dem
SEN
N-CABINET
n
Chemnitz
lung mit
i, Dunker, Römer,
Brot, v. Martens
egeben von
Küster
fortgesetzt von
Kobelt
10 Lieferungen und
e ihrem Abschlusse
egen.
gen 1—219 à 6 M.
ende à 9 M.
gen sind vollendet:
s und Spirula, Um-
, Vitrina und Succi-
nus und Achatina,

AUTOGRAPHA.

Dr. F. W. Ghillany:

Index rarissimorum aliquod librorum manuscriptorum sæcualique XV. typis descriptorum quos habet bibliotheca publica Noribergensis, additis quibusdam autographorum exemplis et picturis.
Gr. 4⁰ carton. 12 M.

Zur Anschaffung für grössere Corporations- und Privatbibliotheken empfehlen wir das seit einigen Jahren in III. durchgesehener und verbesserter Auflage complet gewordene Prachtwerk

Kunst & Leben der Vorzeit

vom Beginne des Mittelalters bis zu Anfang des 19. Jahrh.

von Dr. **A. v. Eye** und **Jacob Falke**.

18 Hefte oder 3 Bände in hoch 4⁰.
Preis pro Heft mit 16 Taf. u. Text 3 M., pro Band von 6 Heften 18 M.

Erster Band oder **Heft 1—6.**
Vom Beginne des Mittelalters bis gegen Ende des 15. Jahrh.

Zweiter Band oder **Heft 7—12.**
Vom Ende des 15. Jahrh. bis zur Mitte des 16. Jahrh.

Dritter Band oder **Heft 13—18.**
Vom Ende des 16. Jahrh. bis Ende des 18. Jahrh.

Dieses Werk, das gleichsam eine Geschichte unseres Volkes in treuen Nachbildungen vorhandener alter Originale ist, hat sich, wie die drei nöthig gewordenen Ausgaben beweisen,

Wagner János

iglói harangöntő

Divald: Szepes

vármegye művészeti

emlékei -

III. k.

A János harangöntő

művével találkozó 1475,

1481, 1483 és 1486.

évi adatok pontos

vonatkozásai

Wagner János
iglói hgöntö

Szepestapolca rk. tpl.
nagyhgja 1481.

Bártfai tpl. középső
hgja 1486.

Imel

Pál mesterrel együtt
a leibici pléb tpl.
hgja 1475 böl.

Imel

A Szent Jakab Temető-Mápolna Sopronban

Wagner János

iglói harangöntő

l.

Arch. Ert. 1916.

PALAZZO CENTRALE 150. l.

LA SISTEMAZIONE DELLE SALE E L'ORDINAMENTO DELLE OPERE

hanno avuto compimento sotto la direzione del Segretario generale Antonio Maraini. Per la parte tecnica ha prestato la sua opera l'architetto Duilio Torres.

LA COMPILAZIONE DEL CATALOGO è stata curata dal Direttore dell'Archivio Storico d'Arte Contemporanea Domenico Varagnolo.

Wagner János

egyházi harangöntő

Bártfa 1486

L.

Szokolszky Bertalan

A bártfai ev. ref. templom története és leírása. Eperjes 1898.

26. l.

11.

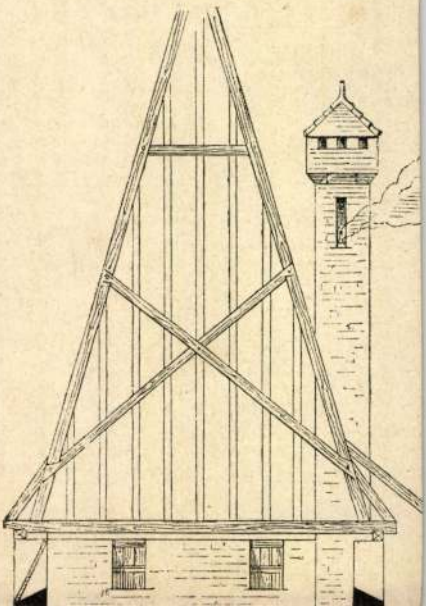

Wagner János

iglói harangöntő
1486.

l.

Diviparmtört

67. l.

Europa.

V. Rothermere. u. 12. III. 2.

Budapest.

Wagner Janós

harangöntö

Iglón 1486 ban öntötte a Bártfaiak szamára a maig meglevö harangot ily fölirattal

(minuscula)

in dem 1286 jahre ist gemacht dis werk in der ere gots und der jungfraven marie und sankt egidii durch meister hansen wagner von neuendorf.

Ennek ére angagát a bártfai ak Löcséig szállitottak, ott vette át az iglói mester, soda küldte vissza azt, a mi a harang elkészitése után megmaradt belöle. (Myskovszky: Bártfa közepkön mü-emlekei I. 142-144 l.

B 177 l

Wagner János

1486-ban Iglóm ostrom
az egyik bártfai harangot.

ired
z
Myskovszky Viktor. Adalék
a végi magyar keresztelő
medencék ismeretéhez.
Arch. Közl. 1874. IX. k.
II füz. 103. l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedély

.....

a műhelyfőnök vag
aláírá

8. sorsz. Műhelyi minta. —

Wagner Lajos
harangöntö

1486 ban öntötte a Bartfai
Iz Egyed templom Középő
harangját 1486 ban.

Mysk. V. Vas. Vys. 1865. 16.
" " Arch. Közl. IX. 103.
" " Bartfa Közép k. műeml.
I. 140-6.
" " A bartfai Kampa-
nile Orbán harangja
Arch. Ert. 1873. 286.

Gerecze A műemlékek
697 l

Wagner Janos igloi

harangoutu

1486. Bartfa

irod

My Bartfa I. 142. l.

..... *műhely.*

főnökség!

..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

m.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezű aláírás és munkásszám.

Wagner Janos

iglós harangöntö
1486.

zvoá

My Bártfa I. 86. l.

..... *műhely.*

főnökség!

..... hó..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

.....számu.....

n.

vi ..... hó.....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Wagner János

igloi harangöntő

Bartfa. 1486

Grod

My Bártfa II. 112 l

Magyar királyi államvasutak.

T. Műh

Miután keresményemnek 191

tésénél

jelenhetek, keresményemnek átvételé

nevü munkástársamat szóbelileg meg

Kelt , 191

tanu.

tanu.

Wagner Junius

ericontio

laid

Diseps III 7.12

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enged

.....

a műhelyfőnök
a

8. **sorsz.** Műhelyi minta.

Wagner János
(meister hansen wagner
2
von neudorf)
harangontö

ired
2

Myskovszky Viktor.
A bartfai harom vegi
harang. Vas Tys

1865, 1861.
kegyel.

Csetlej Cád

Wagner Tanós

haraugöntő

Igló XV szárad

Lásd:

Gaál Konrád

haraugöntő

Csomagjáts

Wagner János

igloi harangöntő

készítette Szervácius

áldozópap bronz keresztkutját

a ménhárdi templom

részére 1483-ban.

Pajdussák 34 l.

és melléklette.

Fentinek tulajdonitja

Pajdussák a szepesolaszi

templom kesztelő meden-

céjét meg a rajta levő

felirát szerint 1497 ben

készült.

u.o. 35. l.

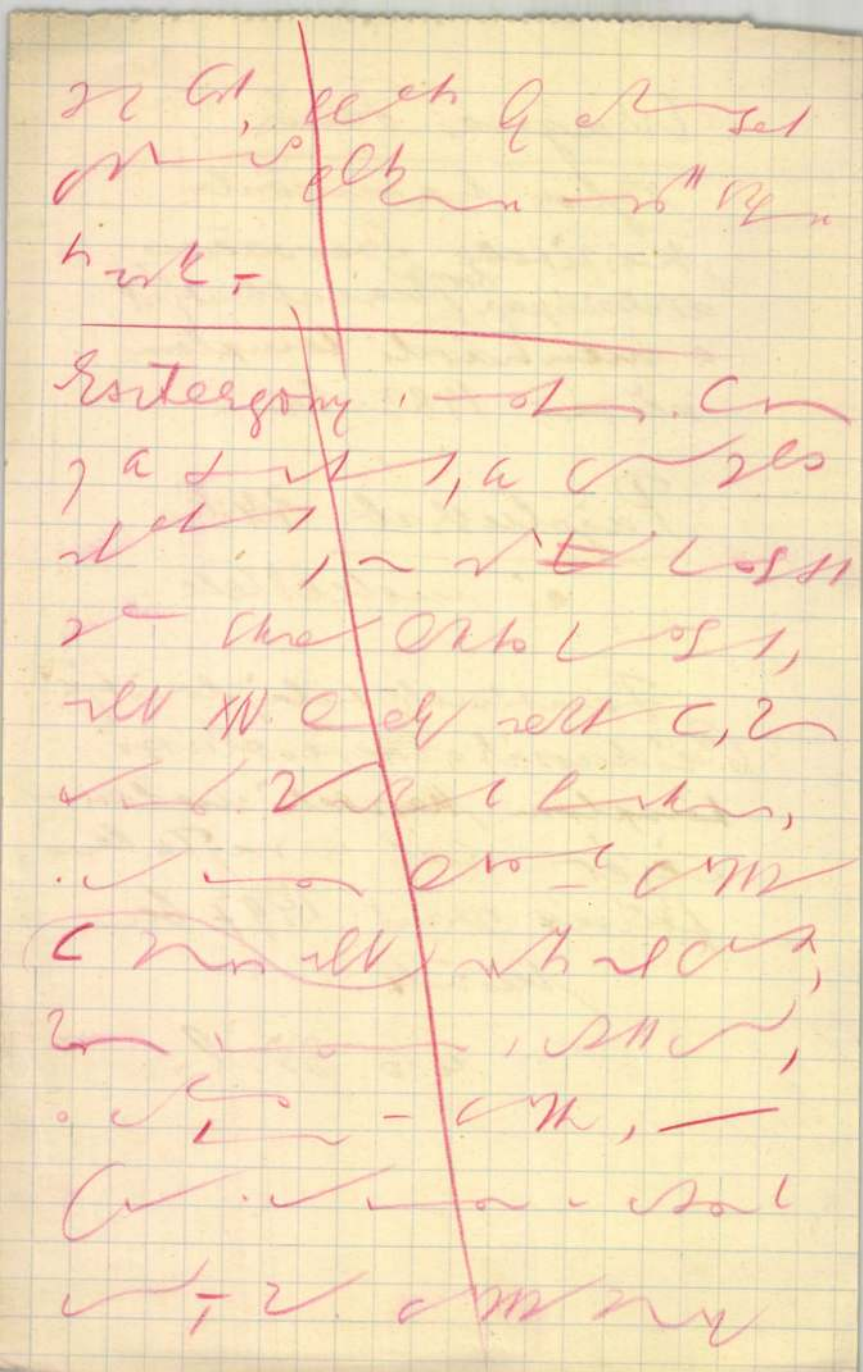

M.D.K.

Wagner (Vagner) János, rajztanár

1794-96-ban a pesti rajziskola tanára. Az egri érseki levéltárban fennmaradt 1828-ból Vignola či Le Clerc nyomán rajzolt oszloprendjener, a francia klasszicizmust követő palota homlokzatánar, valamint egy empire szekreterner szép hivitelű, válazbekos izlésről tanuskodó rajza.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 417. old.

372. á. czast tál-terve 1828-ból
+ 373. á. Iroszerrény terv 1828-ból

Wagner Joachim, építőmester M.D.K.

akit származási helyéről Leibitzrer-nek is neveznek, 1568-ban nyert polgárjogot Kassán és 1574-1576-ig (haláláig) tagja volt a városi képviselő-testületnek.

Kemény Lajos: Kassai építőmesterek.
A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1904. 38.köt. 79.old.

MDK

Wagner Joachim, építömester

származási helyéröl Leibitzernek is nevezik, 1568-ban nyert polgárjogot, s 1574-töl 1576-ban bekövetkezett haláláig tagja volt a városi közgyülésnek.

Kenény Lajos: Kassai építömesterek. Renaissance korszak. MMIE Közl. 1904 évf. 79.1.

28 kötet, III. füzet

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 II. 336 l.

Név: Wagner Johann

Foglalkozás: jelébkártya festő

Szárm. hely: Pest

Hitfelekezet: R. K. Csal. állapot:

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1789. VI 27

A polgárjogért fizetett összeg forintban: 12

MDK

Wagner József Frigyes, festö

Három nöi és három férfiképmás. 1791. Pastel.

Szent György Cég VIII. müvészeti aukció.
1911.okt. Kat. 10.1.

h.	helyettes
i.sz.	iktatószám
ir.	iratai, iratok
k.	körül
Lőrincz	Lőrincz Ernő: Fülep Lajos munkásságának tudománytörténeti jelentősége. Bp. 1975. 42 p. Kézirat gyanánt.
MNG	Magyar Nemzeti Galéria
MTAK	Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára
MTA MTKCs	Magyar Tudományos Akadémia Müvészettörténeti Kutatócsoportja
Nagys.	nagyságos
Nt.	nagytiszteletü
OSzK	Országos Széchényi Könyvtár
ném.	német

WÁGNER JÁNOS
(1936—
FESTŐ, GRAFIKUS

WAGNER János

WEHNER Tibor: Gomolygásban : Wagner János festőművész kiállitása. = Uj Művészet, III.évf.1.sz. 1992 60.p.ill.

Bp., Francia Intézet, 1991

Celsis: Principissa
Kezmark, Celsis:
R:H:Palatini
Anno Domini
Eua Tököli de
Princ:Pauli Estoras
secunda Coniunx.
1687.

Átjáróház a művészetek között

SZABÓ GYÖRGGYEL, „SZABÓGYURIVAL", A PETŐFI CSARNOK LELKES TÁNCSZERVEZŐJÉVEL MŰVÉSZETI ALAPÍTVÁNYÁRÓL BESZÉLGETTÜNK.

Miért hoztad létre a Műhelyház Alapítványt?

Az ötlet két-három éve született. Addig már számos jó produkciót hívtam külföldről, és szerettem volna magyarokat is bemutatni, de általában az volt az érzésem, hogy mi alulmúljuk az elvárható színvonalat. Pedig fontos lenne, hogy a magyar közönség lásson jó hazai produkciókat is. Az alternatív színházi, táncszínházi vagy tánctársulatok többnyire minden intézményben csak megtűrtek, még a Petőfi Csarnokban sincs rá mód, hogy helyben is készüljenek előadások. Sajnos meghatározó szakmai körökben sincsenek tisztában azzal, mi az, hogy laboratórium; hogy kísérletek sorozata a művészetben. Az én koncepcióm szerint létre kéne hozni egy olyan stúdiórendszert, ahol ezek a társulatok rendszeresen dolgozhatnak. Egy olyan műhelyt képzelek el, amelyben az előadó-művészet mellett a képző-, a filmművészet és ezek kombinációi is jelen vannak: tehát végre megvalósulhatna a művészetek közötti átjárás. Egy szimbiózisház! Kis szervezőgárda lenne, két-három műhely és egy dobozszerű előadótér. A Műhelyháznak nem lenne saját társulata, hanem projekteket fogadna be, illetve emellett még önállóan is finanszírozna projekteket és workshopokat. A Petőfi Csarnokban meg folytatódna a nemzetközi produkciók sorozata. A koncepciómat a holland kulturális minisztérium és Marshall Miklósék is támogatják. A Művelődési Minisztérium inkább tartózkodott, de nem utasított el. Számos ország segítene: Belgium, Németország, Franciaország – ha lenne épület. Egyébként Hollandia 9 millió forinttal, New York tízezer dollárral szállna be.

Van-e konkrét elképzelésed, hogy hol lenne a ház?

Van egy régi gyár a Liliom utcában, ahol ki lehetne alakítani két stúdiót és egy színháztermet. A másik egy nagyobb épület a Tölgyfa Galéria mögött, jelenleg a BKV-é. Marshall Miklós vezetésével már tárgyal velük a főváros. Ez egy sakkjátszma a Műhelyházért. A BKV meglehetősen nagy összeget kér.

Mennyibe kerülne a működtetése?

Attól függ, hányfajta tevékenységet folytatna. Úgy 30 milliót képzelnék el. De hát ez álom. Ráadásul a holland kormány nem tudja a Műhelyház létrejöttéig fagyasztani a pénzt, ezért nem várhatunk tovább, el kell kezdenünk a munkát. Az alapítványomnak most az a feladata, hogy épületet béreljen, pénzt gyűjtsön, pályázatokat írjon ki, és a kiválasztott két-három tervet megvalósítsa. A bemutatón pedig demonstrálni kell a háttér szükségességét. A pályázat kiírása az év elején lesz, márciusban szeretnénk kiválasztani a projekteket, és szeptemberben lennének a bemutatók. Nagyon fontosnak tartom, hogy politikai elköteleződés nélkül tudjak pénzt szerezni az alapítványnak és projektjeimnek. Ellenkező esetben felhagyok mindenféle kulturális tevékenységgel.

Jelenleg milyen elvek alapján hívsz meg előadókat?

Alapvetően nem az én ízlésem a meghatározó. Mivel a Petőfi Csarnok az egyetlen fórum erre, sokszor hozok be olyasmit, ami személy szerint nekem nem tetszik, de úgy érzem, hogy kötelességem bemutatni, hogy ne legyünk kizárva Európa kulturális vérkeringéséből.

Hogyan tájékozódsz a külföldi együttesek között?

Részben az IETM-en – az Informális Európai Színházi Találkozón – keresztül. Videófelvételeket, ismertetőket kapok az IETM tagjaitól. Sokat hívnak külföldre, meg kooperálok az itthoni kultúrintézetekkel is. Mostanában a film felé nyitok. Greenaway „holdudvaráról" itt volt már Karin Saporta, a Balanescu kvartett. Most azon dolgozom, hogy John Lurie jöjjön el, aki a Jim Jarmusch-filmekben játszik.

Mire invitálnád a nézőket a közeljövőben?

Néhány nagy szenzációt ígérhetek: Meredith Monk kortárs operáját vagy Trishna Brown táncegyüttesét. Dolgozom Robert Lepage előadóestjén, ami Jean Cocteau-ról és Miles Davisről szól. Csinálok speciális esteket is: Elisabeth Streb negyven sportgimnasztikással fog dolgozni. Castalfiore táncvizuális csoportjának előadásán háromdimenziós vetítés lesz, a közönség minden tagja kap egy szemüveget, azon keresztül kell nézni...

Az interjút készítette: Csontos Erika ■■■

Inspiráció

KOREOGRÁFIAI PÁLYÁZAT RÖVID TÁNCMŰVEKRE

A pályázatot a Művelődési és Közoktatási Minisztérium támogatása tette lehetővé a Műhelyház Alapítvány gondozásában.
A pályázat célja az újító szellemű tánckoreográfiák minőségi megvalósításának ösztönzése és elősegítése.
Pályázati feltételek:
1. Pályázni lehet kettő, maximum öt táncos részvételével készítendő, 15-25 perces új koreográfiai tervekkel. Hosszabb lélegzetű műveket nem fogadunk el.
2. Nagyobb eséllyel indulnak a pályázaton kezdő koreográfusok vagy olyan koreográfiák, amelyek új csoportok, alkalmi társulások létrejöttét eredményezik.
3. A pályázat által elnyert pénz csak a táncosok javadalmazására használható fel. Díszletre és bármely egyéb célra nem fordítható.
4. Az elnyert összeg a mű bemutatása után kerül kifizetésre.
5. A bemutatók helyszíne a Szkéné, illetve a Mú színház.
6. A bemutató ideje: 1994. május. Minden művet kétszer kell előadni – két egymást követő estén. A dátumok egyeztetését a Műhelyház Alapítvány intézi.
7. A pályázat leadási ideje 1994. január 15.
8. A leadás helye: Magyar Kortárs Táncszínházi Egyesület.
(Mú Színház, Budapest XI. ker., Kőrösi J. u. 17.)
További információ Szabó Adriennél. (Tel/fax: 166-4776)
9. A pályaműveket egy szakmai kuratórium bírálja el január végén.
10.. A pályázati összeg összesen 300 000 Ft. A maximális összeg egy pályaműnél 50 000 Ft.

A beadott pályázatnak tartalmaznia kell:
1. A koreográfus nevét, címét, telefonszámát és egy rövid leírást táncos múltjáról;
2. az elkészítendő koreográfia szinopszisát;
3. a táncmű hosszát, zeneszerzőjének nevét és a résztvevő táncosok számát;
4. a táncosok nevét és táncos múltját (részletesen);
5. a próbaterem címét;
6. a költségvetést.

Kőzet és láva

Wagner János képei a Vigadó Galériában

A dolgot úgy kell elképzelni, mint geológiai eseményt. Földtani rétegek csúsznak egymásra, más és más színű, felületű és állagú, nyers, szemcsés anyagú rétegek. Néhol valami lomhán folyó anyag tör fel a mélyből, és a szilárd vagy félkemény kőzetek közein hatol előre, amíg a friss levegőn meg nem dermed. A kőzetek azonban tovább dolgoznak, s előrehaladásukban szerves és szervetlen anyagot, törmeléket sodornak magukkal. Ám az okkersárga, homokszín és piszkosfehér rétegek mintha csak vendégségben maradhatnának a felszíneken, mert az alaphang a sötétségé: a mélységből előomló láva a fekete változataié, melyek a megszilárduló összkép, a mű végleges megjelenésének meghatározói.

Természetesen festményekről van szó. Wagner János festőművész tökéletesen absztrakt képeket fest, olyanformákat, amelyekről azt hihetnénk, hogy lehetetlen bármi a külvilágra emlékeztetőt beléjük látni. Mégis ha a mindennapi környezetünkre hasonlítót nem is, de a kompozíciókban a felszínen is munkáló tektonikus erőket fel kell ismernünk. A MAGMA, REPEDÉSEK, SEBZETT KÉP típusú címek utalnak is a képzőművészi tevékenységnek azokra a formáira, melyekről a geológiai hasonlat az eszünkbe juthat. (A CORPUS, a GYÖKEREK, amelyek pedig ugyanolyan belső erők kifejezései, mégis, „utólagos címek", a befejezett műveknek a megkülönböztetés kedvéért történt utólagos elnevezései.) A természeti erőket a művész személyesíti meg, és a képeken mutatkozó „tektonikus" mozgások az ő pszichikai-fizikai megnyilvánulásai. Indulati művészet ez, ahol a képzőművészeti iskolázottság, a művelt szem professzionális gyakorlata ellenőrzi szakadatlanul a mélyből – a tudattalanból – feltörő szenvedélyes áradást, s tartja a szakmai követelmények korlátai közt, hogy aztán ez a szublimált emberi indulat megkezdhesse ellenkező irányú pályáját a nézőben, s a szenvedélyben fogant formák, színek ismét csak érzéseket, hangulatokat ébresszenek. Ám ahogyan a visszaverődő fény is veszít intenzitásából, úgy az anyag közvetítette indulat is tompítottabb formában jut csak el a szemlélő pszichikumához. A szem elmélyedt legeltetése szükséges ahhoz, hogy a néző a felület geológiai alakzatainak, árkoknak, töréseknek, fennsíkoknak és mélyedéseknek, az anyag finom elszíneződéseinek a vizsgálatával mintegy kikényszerítse magának az anyagból a legtöbbet, amennyit empátiája csak megenged.

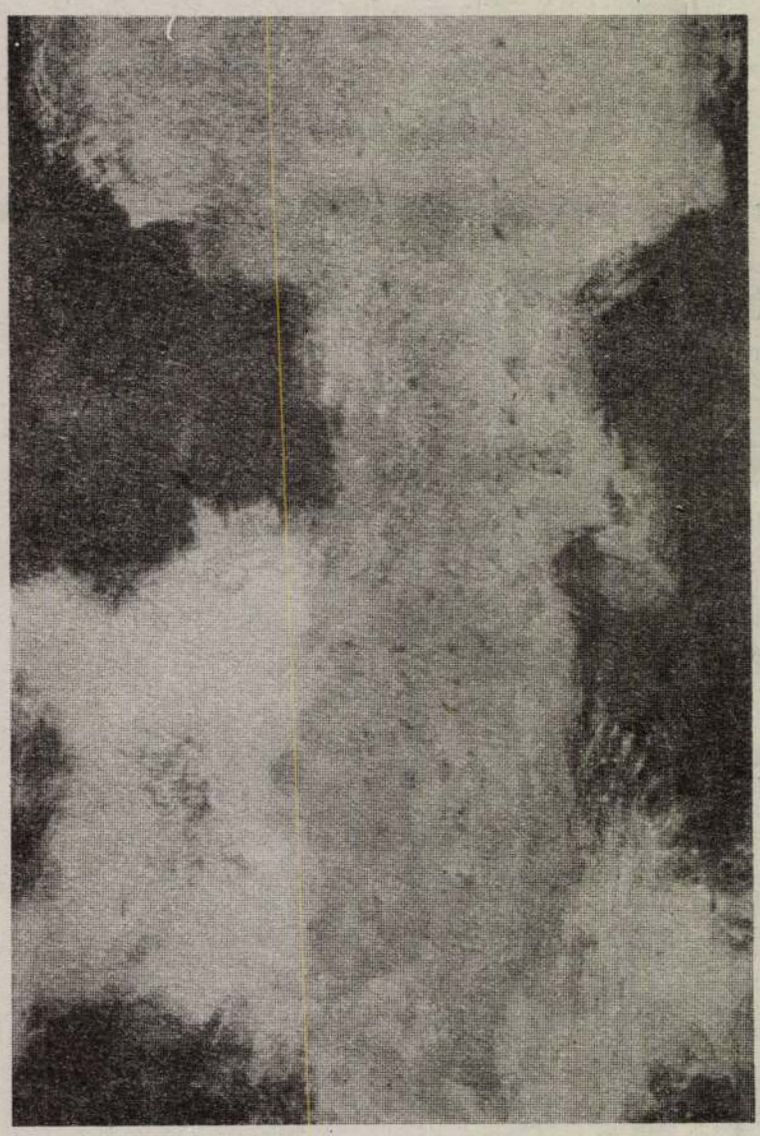

Wagner János: Corpus, 1991

A művek egy újabban született csoportja kissé más beállítódást tükröz. A három ILLUMINÁCIÓ vetíti előre azt a gesztusbeli és szemléleti különbséget, ami a TRIPTICHON komor triászán teljesedik ki. Az előző típusú művek „létezik, van", a csinálást leplező jellege helyett itt leplezetlenül irányítottá válik az alkotói folyamat, és a dekorativitás felé mozdul el, miközben az anyag- és színvilág változatlan. E szokatlan párosításból gyászos hangulatú műcsoport, század végi reminiszcenciákat sugalló dekadens, mégis zord, paravánszerű tárgyak születnek, a kiállítás talán legeredetibb darabjai.

A tárlatlátogatónak, aki felkeresi Wagner János festőművész kiállítását a Vigadó Galériában, érdemes több időt szánnia a művekre. Engedje magára hatni őket, hogy átélhesse az élettelen anyag megéledését, a formák, színek megszólalását.
(Megtekinthető: január 16-ig.)

KOVÁTS ALBERT ■■■

STUDIO 1900
GALÉRIA
SZABÓ ÁGNES
BUDAPEST XIII
BALZAC U 30

PRINTED MATTER
NYOMTATVÁNY

WAGNER JÁNOS: FÉNY-KÉPEK

2000 JÚNIUS 4-JÚLIUS 3
MEGNYITÓ: JÚNIUS 4 **VASÁRNAP 17h**
WEHNER TIBOR MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ BEVEZETŐJÉVEL
11–18 TEL: 3-295-553 FAX: 3-209-415

Bardoly István

Budapest
20. u. 1.
1172

GYŰJTŐK
SAMMLER
&
SAMMLUNGEN
GYŰJTEMÉNYEK

Az **md studio Galéria,**
a **Gyűjtők & Gyűjtemények** magazin
szeretettel meghívja Önt és Barátait

WAGNER JÁNOS

festőművész kiállítására.

Megnyitja: Keserü Katalin
művészettörténész

1999. november 5. (péntek), 14 óra

Megtekinthető:
november 5. – november 25.
Hétfő-csütörtök: 9-16 óra
Péntek: 9-14 óra

Kiállítás helye:
MEGA CENTER
1062 Budapest,
Andrássy út 97.
Tel./fax: 351-3646

WÁGNER JÁNOS / Budapest ,1936 /

Tanulmányok: 1952-56 - Képzőművészeti Gimnázium
1956-62 - Képzőművészeti Főiskola

Egyéni kiállítások:
1970 Hanoi, Vietnam
Mednyánszki-terem, Bp.
1977 Fészek Művészklub, Bp.
1982 Medgyessy-terem, Debrecen
1991 Francia Intezet, Bp.

Csoportos kiállítások;
1965 óta rendszeresen részt vesz a hazai kiállításokon
1976 IV.Nemzetközi Grafikai Biennálé, Frechen
1978 VII. Nemzetközi Grafikai Biennálé, Krakkó
1989 Terijolla, Finnország
1991 Helsinki,Finnország

Díjak: 1968-71 Derkovits - Ösztöndij
1981 Olasz Idegenforgalmi Vállalat / E.N.I.T./ I. díj
1983 Kiskőrösi Petőfi pályázat I. díj

Művei vannak a Magyar Nemzeti Galéria, a pécsi Modern Magyar Képtár, a Kiskőrösi Petőfi Múzeum tulajdonában, valamint hazai és külföldi magángyüjteményekben.

Tagja a Magyar Alkotóművészek Egyesületének, a Magyar Képzőművészek Szövetségének.

1983 óta a budapesti Művészeti Szakközépiskola tanára.

PANDORA
GALÉRIA

MEDITÁCIÓS TÁBLA 110 × 130 ENKAUSZTIKA

WÁGNER JÁNOS

GOMOLYGÁSBAN

...Talán képeknek, talán anyagszerű filozófiáknak, talán tárgyszerű álmoknak minősíthetjük az elmúlt két-három évben született Wágner-kompozíciókat. Azt biztosan meghatározhatjuk, hogy a konkrét valóságon túli való ábrázolása, a nonfiguratív kifejezés azon ágazatához kapcsolhatók Wágner János legújabb alkotásai, amelyeken- amelyekben- az anyagszerűség valóban különféle anyagokkal kapcsolódik, ölt testet, s nem a konvenciók szerint; ahol a mű nem-egyszerűen egy alapot fedő, illuzionisztikus effektusokat hordozó sík, hanem egykori cselekvéssorokat tükröző terep, keserves küzdelmek után hátrahagyott terület, néhai aktív életnyomokat őrző, megszenvedett személyes birtok, meditációs lenyomat. A töredezett, gyűrt, hasított, repesztett, lyuggatott, durva és gyöngéd beavatkozásokat hordozó felületeken szabálytalan, áramló, fekete és fehér, és szürke árnyalatokban játszó, a térbeliséggel fizikai valójukban is kacérkodó foltok terjeszkednek vagy húzódnak vissza, mélyülnek vagy szívódnak fel, süllyednek el vagy törnek felszínre; nincsenek biztos, körülhatárolható,érzékelhető dimenziók. A festői töredékekből egésszé épülő anyag-egységben mintha természeti erők hatásai rögzültek volna, vagy legalábbis; az alkotói szándékok feloldódni látszanak a meglelt, szédítő végtelenségben. A képek ugyanis már-már teljességgel lehántották magukról a tudatosságot, hogy az alkotói program átadja helyét a lelki kiírásnak, az öntörvényű alakításnak. E belső vezérlésű közegekből bontakozik ki, e közegekben rejtőzködik sejtelmesen egy-egy sáv, függőleges és vízszintes hangsúly, vagy keresztforma, keresztlenyomat; jelzés gyanánt, vizuális megszokásainkat élesztendő.../részlet/

WEHNER TIBOR

MEGHÍVÓ

A Pandora Galéria
Tisztelettel meghívja Önt

WÁGNER JÁNOS

festőművész
kiállításának megnyitójára

VERNISSAGE

1993 július 17-én 17 órakor

Megtekinthető
1993 Augusztus 1-ig

8258 Badacsonytomaj,
Római út 54
Tel: 06-87-31-149

A magyarországi Francia Intézet igazgatója
tisztelettel meghívja Önt
1991. szeptember 23-án hétfőn, 18 órára

WAGNER JÁNOS
kiállításának megnyitójára

Megnyitja: WEHNER Tibor művészettörténész

Francia Intézet Galériája ✻ Budapest VI., Szegfű utca 6.

exposition
JÁNOS WAGNER
Vernissage: 23 septembre, 18^{h}

A kiállítás október 10-ig tekinthető meg
szombat és vasárnap kivételével
minden nap 15 és 18 óra között

INSTITUT
FRANÇAIS
EN HONGRIE

WAGNER

Wagner János, festő-grafikusművész

A budavári Hotel Thermalban látható öt képzőművész:
Feldmann Tamás, Szőnyi Katalin, Németh László,
Tóth-Visky Árpád, Wagner János műveinek kiállítása.

Stúdió '84

1984. VIII. 14. Televízió 1. műsor 21.35 / Fordulat /.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1979 ÁPR 2

BUDAPESTER RUNDSCHAU

János Wagner
festő – grafikusmüvén

1021

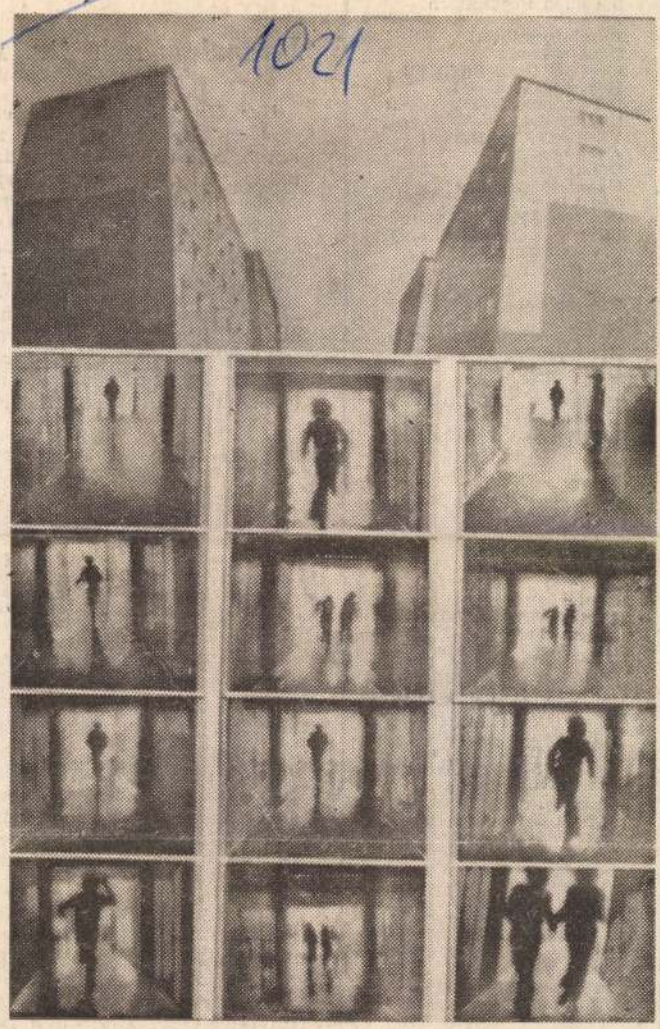

In dieser Nummer bringen wir Illustrationen von Werken der Ausstellung „Ungarische Landschaftsmalerei" in der Ungarischen Nationalgalerie. Bild oben: János Wagner: Wohnviertel

Bestellu
bei aller

Bundest
Deutsch
KUBON
Hess-St
D-8 Mü
BRÜCK
VERLA
Ackerst
D-4 Dü
Harry Muncnberg
3394 Langelsheim
D-6 Frankfurt am Main
W. E. SAARBACH GmbH.
Follerstraße 2
D-5 Köln 1

Österreich:
GLOBUS
Vertrieb ausländischer
Zeitschriften
Höchstädtplatz 3
A-1200 Wien
MORAVA UND CO
Wollzeile 11
A-1011 Wien

Schweiz:
AZED AG
Dornacher Straße 50—62
CH-4000 Basel
PINKUS ET CO
Froschaugasse 7
CH-8001 Zürich 1

Dänemark:
MUNKSGAARD LTD.
Norregade 6
DK-1165 Kopenhagen K.

Finnland:
RAUTATIEKIRJAKAUPPA
OY
Kolvuvaarankuja 2
SF-02670 Hämevaara

Schweden:
ALMQUIST ET WIKSEL
Subscription Agency
26. Gamla Brogatan
Nordenflychtsvägen 70
S-101 20 Stockholm 1
WENNERGREN-
WILLIAMS AB
S-104 25 Stockholm 20
Bulgarien, Deutsche Demokratische Republik, Polen, Rumänien und Tschechoslowakei: Bestellungsannahme bei allen Postämtern

HU ISSN 0007—2893

rische Worte hören konnen
lionen Ungarn leben außer
die meisten in unseren Nac
Staatsbürger jener Länder.
Verhältnis zur ungarische
Muttersprache werden von
des jeweiligen Landes gereg
zwischenstaatliche Verträge
Viele hunderttausend Ung
lerdings entfernt von ihrer

Die Pflege der Muttersprachenkultur der Auslandsungarn ist eine wichtige, wenn nicht die wichtigste Aufgabe des Weltbundes der Ungarn. Gewisse Kreise der ungarischen Emigration versuchen diese Bestrebung als die Tarnung irgendeiner Absicht hinzustellen. Was meinen Sie dazu?

Der Weltbund betrachtet es als seine Aufgabe, denen zu helfen, die ihre Muttersprache nicht vergessen oder sie erlernen wollen. Dabei spielen die Muttersprachenbewegungen, die Muttersprachenkonferenzen und unsere im In- und Ausland tätigen Mitarbeiter eine wichtige Rolle.

Die Auslandsungarn gehören den verschiedensten gesellschaftlichen Schichten an, je nach Alters- und Generationszugehörigkeit, und inwieweit sie sich den politischen, wirtschaftlichen und kulturellen Verhältnissen der Wahlheimat anpassen konnten. So vertreten diese Ungarn über die UVR

Wagner János

Kiállítás megnyitóján

Magyar Nemzet 1983. VII. 30.

Wagner János

SZOMBAT, 1986. ÁPRILIS 19. **NÉPSZAVA**

ÓBAN

közben is állandóan érezte, hogy itt nem Nóráról van szó. Nóráról igazában soha nem is volt szó. Még egy kis udvarlás erejéig sem. Ő a kolléganő volt, legjobb barátnője Karinnak. És mindik csak ő volt a sztár, Karin. De akkor miért Nóra ült mellette ebben az összeszált álomszövevényben? Mi volt ez? Tudatalatti érzésátvitel? Vagy Morpheusnak, az álmok istenének és leányainak a pajkossága?

Különösek az álmok. Valami furcsa, játékos logikával röpködtetik a képeket, Nórát vették célba, a leghűbb barátnőt, aki élt-halt Karinért, és odaadóan őrködött barátnője fölött. Különösen az első időkben, amikor Karin még úgyahogy ... volt férjével, és ez ... sett eleganciájú ... ratlan időp... látható...

apai nagyapja azonban még csengős csacsival szamaragolta végig a Balkánt. Árulta a dulcsászát, a törökmézet, a babast és a többi keleti édességet. Valahol Anatóliából indult, és végül megtelepedett a Hortobágy mellékén. Mohamedán hitét azonban és szokásait soha nem hagyta el. Élete végéig ragaszkodott ahhoz, hogy az

Harsányi Zoltán

KAR...

VIGADÓ GALÉRIA

Magyar Alkotóművészeti Alapítvány

WAGNER JÁNOS

ILLUMINÁCIÓ
1993. vegyes technika 55 x 55 cm

A Vigadó Galéria tisztelettel meghívja Önt

WAGNER JÁNOS

festőművész

kiállításának megnyitójára
1993. december 16-án csütörtökön 17 órára
a
Vigadó Galériába
(Budapest, V., Vigadó tér 2.)

A kiállítást megnyitja:
dr.Keserü Katalin
művészettörténész

A megnyitón közreműködnek:
Kútvölgyi Erzsébet
és
Gálffi László
színművészek.

A kiállítás megtekinthető: 1993. december 16-tól
1994. január 16-ig, hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig.

ILLUMINÁCIÓ
1993. vegyes technika 55 x 55 cm

A Vigadó Galéria tisztelettel meghívja Önt

WAGNER JÁNOS

festőművész

kiállításának megnyitójára
1993. december 16-án csütörtökön 17 órára
a
Vigadó Galériába
(Budapest, V., Vigadó tér 2.)

A kiállítást megnyitja:
dr.Keserü Katalin
művészettörténész

A megnyitón közreműködnek:
Kútvölgyi Erzsébet
és
Gálffi László
színművészek.

A kiállítás megtekinthető: 1993. december 16-tól
1994. január 16-ig, hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig.

VIGADÓ GALÉRIA

Magyar Alkotóművészeti Alapítvány

WAGNER JÁNOS

Kiállítás

WÁGNER JÁNOS

grafikáiból

Megnyitja:

BOLGÁR KÁLMÁN
művészettörténész

1977. október 4-én, kedden délután 6 órakor

Tisztelettel meghívja Önt a Fészek Művészklub igazgatósága.

A kiállítás megtekinthető október 16-ig,
naponta délután 2—8 óráig.

F. k. Galambos Tibor — 200 db — 77.42037 Rákóczi Nyomda

FÉSZEK MEGHÍVÓ

GOMOLYGÁSBAN

Wagner János festőművész kiállítása

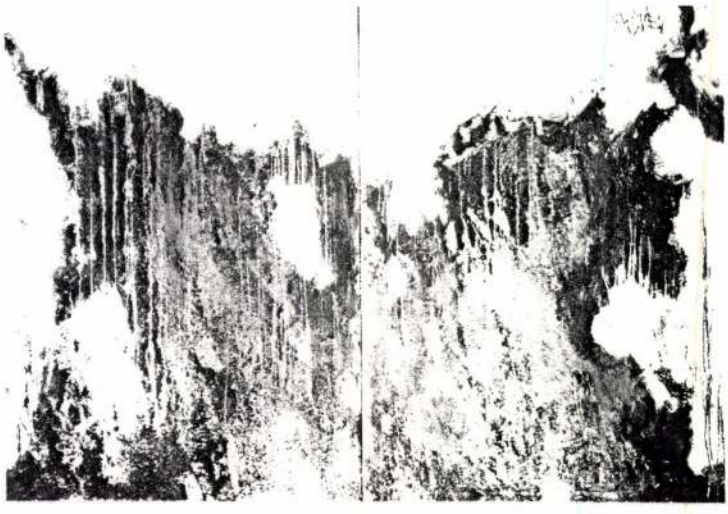

Wagner János: Hulló angyal, 1990, vegyes technika, 180 x 260 cm. (Fotó Dienes Judit)

A festő – aki ötvenöt esztendős életútja során alig néhány önálló kiállítást rendez – méltó lehet gyanakvásunkra. A festőt – aki meglehetősen ritkán avat műhelyében új művet – méltán lengheti körül titokzatosság. A titok nyitja a képekben, a budapesti *Francia Intézet Galériájában* bemutatott kollekcióban van: *Wagner János* festőművész egy, a pálya korábbi szakaszaihoz aligalig kapcsolódó, erőteljes, izgalmas műegyüttest tárt közönség elé a szeptemberi-októberi napokban.

Talán képeknek, talán anyagszerű filozófiáknak, talán tárgyszerű álmoknak minősíthetjük az elmúlt két-három évben született Wagner-kompozíciókat. Azt biztosan meghatározhatjuk, hogy a konkrét valóságon túli valóság ábrázolása, a nonfiguratív kifejezés azon ágazatához kapcsolhatók Wagner János legújabb alkotásai, amelyeken – amelyekben – az anyagszerűség valóban különféle anyagokkal kapcsolódik, ölt testet, s nem a konvenciók szerint; ahol a mű nem egyszerűen egy alapot fedő, illuzionisztikus effektusokat hordozó sík, hanem egykori cselekvéssorokat tükröző terep, keserves küzdelmek után hátrahagyott terület, néhai aktív életnyomokat őrző, megszenvedett személyes birtok, meditációs lenyomat. A töredezett, gyűrt, hasított, repesztett, lyuggatott, durva és gyöngéd beavatkozásokat hordozó felületeken szabálytalan, áramló, fekete és fehér, és szürke árnyalatokban játszó, a térbeliséggel fizikai valójukban is kacérkodó foltok terjeszkednek vagy húzódnak vissza, mélyülnek vagy szívódnak fel, süllyednek el vagy törnek felszínre: nincsenek biztos, körülhatárolható, érzékelhető dimenziók. A festői töredékekből egésszé épülő anyag-egységben mintha természeti erők hatásai rögzültek volna, vagy legalábbis: az alkotói szándékok feloldódni látszanak a meglelt, szédítő végtelenségben. A képek ugyanis már-már teljességgel lehántották magukról a tudatosságot, hogy az alkotói program átadja a helyét a lelki kifrásnak, az öntörvényű alakításnak. E belső vezérlésű közegekből bontakozik ki, e közegekben rejtőzködik sejtelmesen egy-egy sáv, függőleges és vízszintes hangsúly, vagy keresztforma, kereszt-lenyomat: jelzés gyanánt, vizuális megszokásainkat élesztendő.

A feketén, a fehéren, e két végletes árnyalat keverékein, átmenetein kívül nincs is talán más, intenzív életre kelő szín Wagner János alkotásain: színszegénységgel tüntet a hiány. Központi problematika, középponti festészeti kategória gyanánt is értékelhetnénk a hiány-motívumot, és persze nemcsak formai, h nem tartalmi, tematikai szempontból is: a semmivé foszlás heroikus útját járja be a festő, járatja be műveinek szemlélőjével. Érzeteinkre hagyatkozva jegyezhetjük meg a semmi felé sodródásban: a foltok egymást áthatásában, az áramlásban, gomolygásban roppanó feszültségek összpontosulnak, szorongat tt, tragikus életérzések, félelm k összegződnek. Tehetetlen, megadó fájdalmak rögzülnek a homok, a hamu, a korom, a por megmerevedett krátereiben, a kátrányfoltok egymást láttatni hagyó és eltakaró rétegeiben.

Wagner János az e kiállítást kísérő hitvallásában az idő és az anyag harcáról, az idő és a lé kibékíthetetlen ellentétéről és y-másrautaltságáról értekezett. Idő, lét, anyag: igen, ezek talán csak így, ilyen tragikus és romantikus hevülettel megragadható elemek, s így: szörnyű szépséggel.

(1991. szeptember 23 – október 10., Francia Intézet)

WEHNER T OR

WAGNER János fotó

Új Művészet 1932/1.

Wagner János, festő-grafikus, művész 1.) Folytatás.

Wehner Tibor: A védtelen elem. Fészek Galéria, 1988. XI.22–XII.9-ig

A bpesti Fészek Galériában „védtelen elem" ennü-
ki állításon négy művész alkotásait láthatjuk.–
Paizs László érzékien plasztikus, Wagner János, li-
rai szemlélettel formálta, alakította kompozícióit
/említve/.

Művészet, 1989., 4., 61–62-old.

Wagner János, festő-grafikusművész 2.) Folytatás
Kelmer Tibor: A véztelen elem. Tisnek Galéria, 1988. XI. 22–XII. 9.

Wagner János: Búzakereszt, vegyes technika, 110 × 100 cm, 1984
(fotók Juhász Imre)

Művészet, 1989., 4., 61-old.

Wágner János

festőművész

tárlata október 7-12-ig Debrecenben,
a Medgyessy teremben.

Pesti Mihály
1982.04.13.

WAGNER János

FRANK János: Omaggio. = ÉLet és Irodalom,
XXXV.évf. 2.sz. 1991 13.p.

Omagio a Vedova c. kiállitáson szereplet müvéről
Árkád Galéria, 1991

nak. Az akkor már grafikusként
tményeivel, ikonokkal mutat-
körülményben kereshetjük:
tványpiktúra perspektivára
dekorativ, szinte ornamentá-
gra tért át. E mellett emlit-
egész müvészi magatartása
z hasonlitotta: ez is közre-
. Ezzel is iskolát teremtett:
vész oeuvrejében jelentek meg
mos Miklós, stb./
tta kép /a "teljes frontvonal"/
sőséges naturalisták, a volt

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Wagner János,

1979. DEC 15

NÉPSZAVA

festő- és grafikusművész

1021

Wagner János: Vietnami halász

eredetileg ki
sodik díj hel
a két harmad
hármat állá
Így a beérke
ven novellák
hétezer forin

—

SZÍN

Operaház: b. 3. ea. 6) **E**
Porgy és Bess (7) **Nemzeti Színház:** Az úrhatnám polgár (7) **Fővárosi Művészház:** Dániel az övéi közt (7) **Madách Színház:** Három nővér (7) **Reflektor Színpad:** Búcsúvacsora (fél 8) **Vígszínház:** Bűn és bűnhődés (7) **Pesti Színház:** A nyár (7) **József Attila Színház:** Ítéletidő (Premier b. 2., 7) **Operettszínház:** Orfeusz az alvilágban (fél 3 és e. 7) **Várszínház:** Vízkereszt (7) **Józsefvárosi Színház:** Tavasz ébredése (7) **Thália Színház:** Énekek éneke (7) **Vidám Színpad:** Micsoda cirkusz! (7) **Miroszkóp Színpad:** Minek néz engem? (fél 9) **Radnóti Miklós Színpad:** Gogol-panoptikum (7) **Egyetemi** (du. 3) **Ódry Színpad:** Julius Caesar (du. 3) **Bp-i Gyermekszínház:** Dzsomárt szőnyege (de. fél 11 és du. 3) **Bábszínház:** **Népköztársaság útja:** Diótörő (du. 4) **Jókai tér:** A gyáva kis tigris (du. fél 3) **Játékszín:** A földigérő ház (de. fél 11) Egerek és emberek (7) **Fővárosi Nagycirkusz:** Vízicirkusz (fél 4 és fél 8) **Zeneakadémia:** Zene és... (A/2, és G/2. de. fél 11 és du. 4) Liszt Ferenc Kamarazenekar (Bach-kantáták 1. fél 8) **Kisterem:** Fredericz Rzewski zongoraestje (Új Zenei Stúdió II/1., fél 8) **Rideg Sándor Műv. Otthon:** Mesélő muzsika 2. (fél 11) **CSILI:** Mesélő muzsika 2. (du. 4).

cember
Demjén
Moto-R
Freinrei
Új Sko
órai ke
gek sor
páti Gy
Csaba,
dr. Pán
gül *dr.*
műsorv
bor lesz

A *Co*
is megr
ress tél
György
mondta,
órától a
karok
Decemb
Karthág
Kerek-p

SAJTOFIGYELO
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 OKT 5

Wágner János, festő-
NÉPSZAVA
és grafikusművész

1021

Wágner János: Tóvidék

szegény teknősbéka alig tudott a karmokkal előbbre jutni. Megállt szegényke és várta, várta, percről percre, hogy az őzike visszatér, de az soha nem jött vissza.

Az indián mesét fordította: **Zoltán Aranka**

(Görög Júlia illusztrációja)

Fel lehet-e jutni?

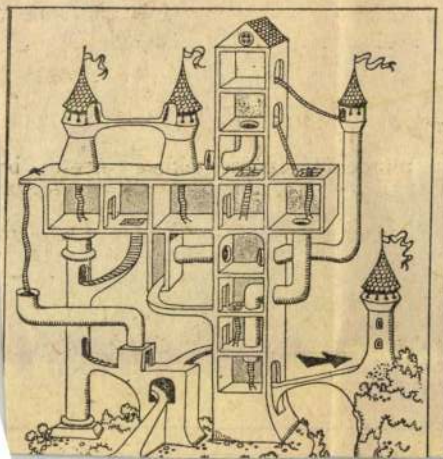

Sátrak a táborban

Öt sátor állt egymás mellett a táborban. Mindegyiknek a színe más és más, a benne lakó gyerekek is különböző városokban laktak. Minden gyerek másféle édességet hozott magával, természetesen a keresztnevük sem egyezett meg. Úttörőtisztségük is különböző volt. Ha a 14 kijelentő mondatot figyelmesen átgondoljuk, mindenkiről mindent megtudhatunk.

A monori fiú a zöld sátorban lakott. A bajai gyerek Tibi csokit evett. A fehér sátor jobbra állt a barnától. A harmadik sátorban Jóska tanyázott. A pesti fiú az első sátorban aludt. Lali Pécsről jött. A siófoki fiú mókamester volt. Az őrsi krónikás a „zizis" sátor mellett lakott. A pesti srác a kék sátor mellett aludt. A nótafás gyerek szomszédja „melódia" csokit evett. A pénztáros fiú frutit hozott magával. A krónikás a sárga sátorban lakott. A fehér sátorban Zoli lakott. A zászlóvivőt Ernőnek hívták.

Kérdés: *Melyik sátorban lakott Jani? Melyik fiú evett „Negró" cukorkát?*

SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1929. JUL 28

Wagner János

NÉPSZAVA

építész

1021

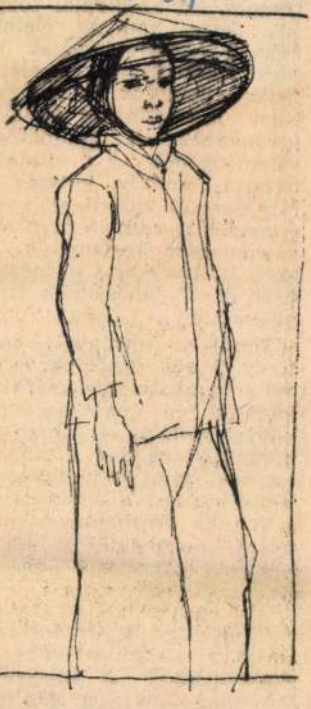

Wagner János:
Vietnami lány

nyilván általánosabban is tapasztalhatók.

Ebből az anyagból emeltünk ki egy megközelítést — mi a munkások véleménye az életmód, a munkáséletmód alapkérdéseiről — s nem térhetünk ki például a munkáséletmód konkrét, gyakorlati problémáira. Olyanokra, mint a munka megítélése, a munkások szabadidőszokásai, az emberi kapcsolatok alakulása.

Milyen tényezőket tartanak szükségesnek az Öntöde munkásai a szocialista ember kialakításához? A válaszokból kitűnik, hogy a kérdőíven adott hat lehetőséget úgy állítják sorba, hogy a szocializmus alapvető értékei kerülnek elismerésre. *A megkérdezetteknek közel kétharmada (64 %) szerint a mű-*

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Wagner János,
1980 OKT 1
festő- és grafikusművész

NÉPSZAVA

1021

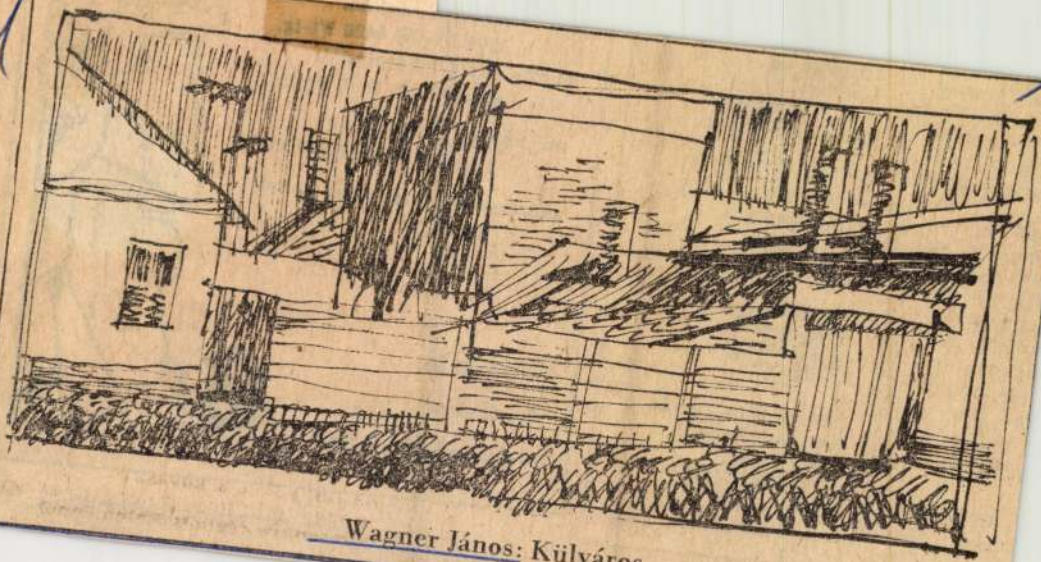

Wagner János: Külváros

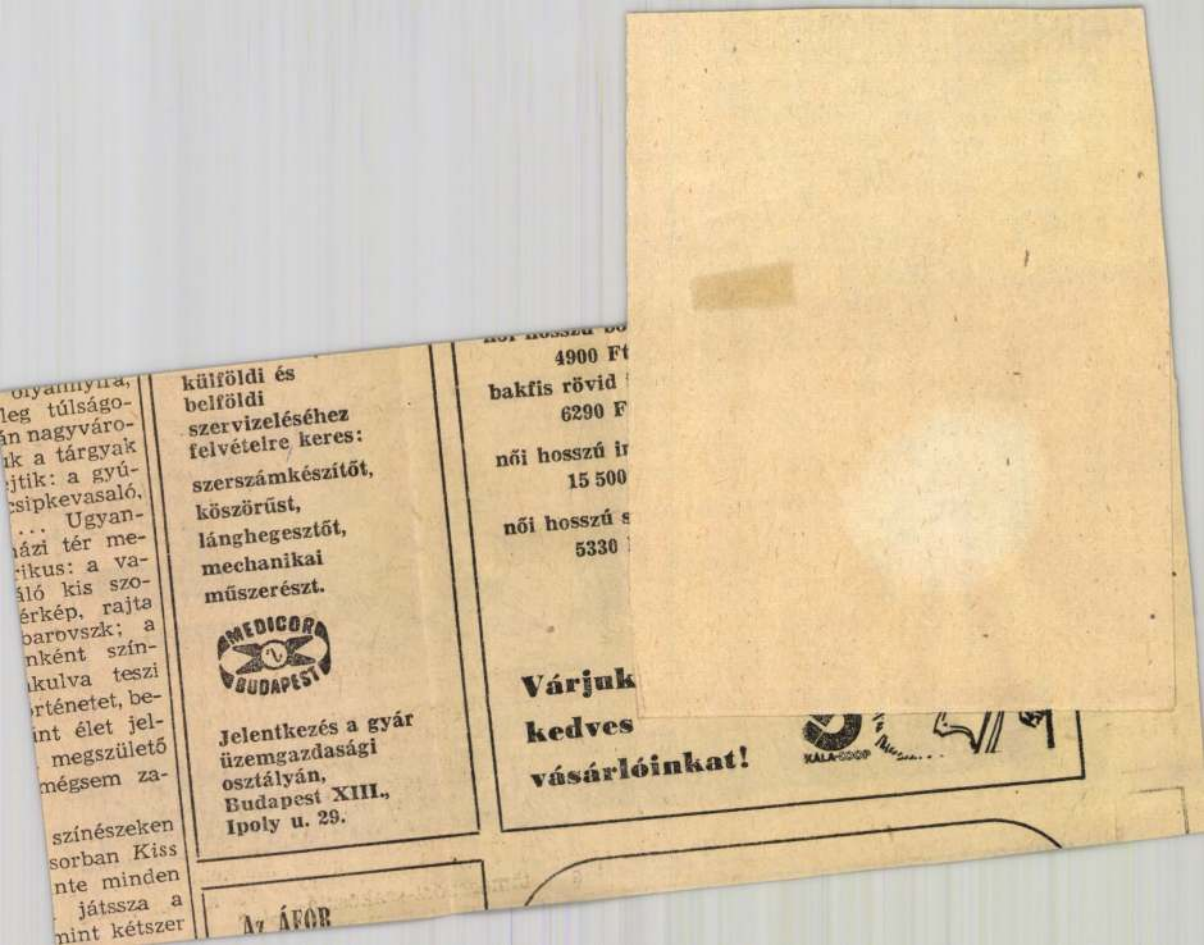

külföldi és
belföldi
szervizeléséhez
felvételre keres:

szerszámkészítőt,
köszörűst,
lánghegesztőt,
mechanikai
műszerészt.

MEDICOR BUDAPEST

Jelentkezés a gyár
üzemgazdasági
osztályán,
Budapest XIII.,
Ipoly u. 29.

4900 Ft

bakfis rövid
6290 F

női hosszú i
15 500

női hosszú s
5330

Várjuk
kedves
vásárlóinkat!

XÁLA-COOP

Az ÁFOR

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 OKT 25
NÉPSZAVA

Wágner János „Legelő" és grafikusművész

AVA / 1021 1980. október 25.

Wágner János: Legelő jószágok

1980. október 25.

Ha késnek a

A vékony csontú öregember
vaságy szélén ült, a szalma-
sákra teregetett avítt, moly-
ágta kabátok tetején. Mustá-
os poharában, melyet ébredés
tán félig töltött pálinkával,
eg mindig lötyögött néhány
yelésre való ital. Időnként
elekortyolt, aztán az ablak
lé fordulva kifelé fülelt. A
orszállítók úgy ígérték, hogy
erdán korán reggel jönnek,
agyar Gáspár így kedden
te már haza sem ment, fent
udt a hegyen a düledező
résházban. De hiába fülelt a
rött üvegű aprócska ablakon
felé, a teherautó erőlködő
igása helyett csak madár-
ngok szöktek be a szobába,
ha a cserregő szarkák és a
rtefán falatozó rigók elhall-
ttak, csend volt az erdő kö-
szorult szőlőskertben. Kor-
lgatott a pálinkából, tűnő-
t, de nem találta az okát,
rt késnek a borszállítók.
út miatt nem késhettek,
t egy hét is elmúlt már
utolsó eső óta, s az erdei
utak, meredek kapaszko-
mind felszáradtak. Eső

ta meg magát nyolcadmagával, amíg nagy nehezen teiépítette a faluban új házát, amiben két szoba, tágas konyha, előszoba és fürdőszoba is volt.

Nézte a repedt falat, a rafiakötegek kontyos végét, s lassan rágta a kenyértalatokat.

Nem tartozott a szerencsés emberek közé, de amit a fejébe vett, azt két keze munkájával, s okosan számító fejével mindig elérte. Évtizedekig dolgozott a hajózásnál, mint uszályrakodó munkás, s takarékosan összegyűjtögetett pénzéből földet vett a hegygerinc alatt és házat épített a családjának. Szőlője, háza, tehenei, s hat szép gyereke volt, amikor 1945 márciusában megszületett a földosztásról a rendelet. Több, mint három hold földet birtokolt, így csak egy

tették. Ilyenkor azonnal tudta hogy a régi kert már nem lé tezik, s hamarosan ő mag sem létezhet, csak az emlék marad meg néhány gyerme és diófa képében, melyeket nemzett, ő ültetett.

Nézte a kertet, a támfala mentén nekivadult bozótot, első gyertyánokat, melyek m gyökeret vertek a szilvafa között. Az erdő elindult az kertje, szőlője telé is, hogy e nyelje. A hajdani kukoric már csiharrá változott, s szőlőjén vadváltók vezettek á A szomszédos kerteknek m beteljesedett a sorsa. A h ború előtt még három olda ról szomszédjai voltak, nyo család élt fent a hegyen, s le alább tíznek földjei voltak környékén. Révfülöpről, Kövgóörsről, még Monoszlóról jártak át birtokosok. De aho múltak az évek, az öreg

MK SAJTOFIGYELO
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

NÉPSZAVA

Wagner János,
festő- és grafikusművész

1021

1980. május 31.

Wagner János: Vietnami emberek

1980. május 31.

IRODALOM

KÓRUSMOZ

A karéneklés ma Magyarországon a legnépesebb amatőr művészeti ág, amely az általános iskolás gyerektől a nyugdíjas korú felnőttekig minden korosztályra kiterjed. Hagyományos keretek között jelenleg mintegy *ezerötszáz gyermek-, ifjúsági és közel ezer szakmailag értékelhető felnőtt énekkar működik, több mint százezer résztvevővel.*

A kóruséneklés hagyományai hazánkban évszázadosak. Fejlődését, tanácsadó, összehangoló szerepében, eredményesen segíti az 1970-ben létesített Kórusok Országos Tanácsa (KÓTA), ezen a területen „a művelődésügyi miniszter tanácsadó testülete", valamint a megyei (fővárosi) kórusszervezetek.

Az elmúlt években számos párt- és állami dokumentum jelent meg, amely segítséget adott az énekkari mozgalom és az együttesek támogatására.

A KÓTA legutóbbi közgyű-

res énekoktatásban. Azért, mert amit az iskola szervezett keretek közt elmulaszt, azt a felnőtt öntevékeny-mozgalom csak nagyon részben és esetlegesen tudja pótolni.

Az a tény, hogy a szakmunkástanuló-intézetekben és szakközépiskolákban az énekzenével való foglalkozásnak nincs intézményesített formája, kétségessé teszi, vajon folytatni tudjuk-e azokat a munkásénekkari hagyományokat, amelyek sok évtizeden át a munkásöntudat, a szocializmus győzelmébe vetett hit ébresztői voltak. Nem hagyható figyelmen kívül, hogy soraikból nő ki a leendő munkásosztály, a szocializmus építésének vezető ereje. Azok az egyedi kezdeményezések, amelyek nyomán a szakmunkásképző intézetek egy részében énekkar, vagy hangszeres együttes létesüléséhez vezettek, arról győztek meg bennünket, hogy *az ott tanuló ifjúság szereti és igényli a zenével való intenzív foglalko-*

Wágner János, festő- és grafikusművész

Hatvan városa hozta létre a tájfestészet kétévenkénti bemutatóját s a harmadik tárlat anyagát látja most vendégül a Nemzeti Galéria. – Wágner János „Lakótelep" c. műve szerepel a tárlaton. (említve)

Horváth Teréz: Kiállítás a Nemzeti Galériában. Népszava, 1979. ápr. 8.

Wagner János

A Nagy Oktoberi Szocialista Forradalom 60. évfordulóján pályadijat nyert., második dijat

Magyar Hirlap 1977-272-6

Wagner Julcsa, grafikus

L.: Feledy Gy.

Rózsa Gyula: Intelligens .... 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. dec. 21.

WAGNER JÁNOS

Derkovits-ösztöndíjas festő. Művei kiállítva a szombathelyi Derkovits Gyula Ált. Iskolában.

M. M.: Derkovits ösztöndíjasok kiállítása Szombathelyen

Vas Népe, 1971. ápr. 10.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

VALÓSÁG
Budapest
1971
12
1021

Wagner János

Wagner János: Vietnami országúton

idealizmusa egyben mozgatóereje. Nem ez, de az ez
hibája. Az ő és a hozzá hasonló emberek sorsa attól
dalmi szerkezet, amelybe integrálódnak, képes-e fel
vágyukat, a mindenkori társadalmi szituáció has
nyers megfogalmazásban talált változtatási szándék
folytonos önmeghaladás jelszavát írta homlokára,
amelyek megvalósításáért és az időközbeni lemarad
valónk. Nos, ebben a szituációban, ahol az egyetem
lapjuk szerkesztésénél, a hallgatói demokrácia gyal
mális, hanem valóságos lehetősége is ki van zárva.

Természetesen a filmbeli fiataloknak is megvolna a lehetősége arra, hogy e helyzetben a helyzet komolyságának megfelelő érvekkel válaszoljanak, a *határozott* és *együttes* fellépés ugyanis az emberi történelem tanulsága szerint hatásos szokott lenni. Az egyetlen reális kivezető út véleményünk szerint valamiféle közösségi vagy közösségibb életmódra való berendezkedés, amelyben feltárulhat az emberi életnek e most felnövő nemzedék előtt ismeretlen dimenziója, a közösségi-történelmi lét dimenziója. E hiány zagyvalékos pótléka a beat-zenekarok körüli tülekedés is. A konkrét helyzetben arról lenne szó, hogy az adott egyetemi lap szerkesztésébe olyan fiataloknak kell bejutniok vagy a bejutottakat olyan irányba kell nevelni, hogy az ilyen és ehhez hasonló jelenségekkel aktívan szembe merjenek szállni, következetesen vállalva a konzekvenciákat. Nem ismeretlen előttük az sem, hogy a szavak tónusa esetleg megbánt egy-két érzékenyebb dobhártyát, de ilyen a csárdák és a fülek akusztikája.

A »túlsó oldal« megjelenítése véleményünk szerint a film lényeges hiányossága. Igaz ugyan, hogy a hatalmi státust megszemélyesítő Barabás egyszemélyi tettei mögött egy általánosabb vezetésbeli módszer körvonalai sejlenek föl; igaz, hogy utalásokat kapunk a »legerősebb klikk«-ben való szerepére, de viselkedése belső logikájának fölvázolása hiányzik. E módszer alappillére a manipuláció, a személyes érdekek társadalmi érdekként való feltüntetése, a valóságos demokratikus vezetési formák teljes hiánya, s noha elvileg elképzelhető, hogy mindez bizonyos személyes jóindulattal párosul, a tényleges gyakorlatban rendszerint még ez is hiányzik. A viselkedés miértjeinek kidolgozásával a film adósunk marad, s néhány lapos általánosságon túl szinte semmit sem kapunk.

A csoportok a falubeli gyűjtőmunka előrehaladása során kapcsolódnak egymásba a konfliktus már a munka elején érezhető. Ez a munka a szabad ember, szabad válasz-

Wagner János, [ ]

Szerepel az Ernst Múzeum-ban.

P. Szűcs Julianna: Stúdió '71

7.

Népszabadság, Bp. 1971. dec. 15.

Wágner János

Bemutatott müvei:

219.sz. Kettős önarckép litográfia 35 x 45 cm

220.sz. Ikon litográfia 35 x 45 cm

Katona László: V. Miskolci országos grafikai biennelé, Miskolc, 1969

Wagner János

Bemutatott mű:

„Várandós", olaj, 100 x 130.

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállítás, Budapest, 1968.

81

Wagner János

Bemutatott műve:

„Asztronauták" II., litográfia, 60 x 80.

Zola Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállítás, Budapest, 1968.

111

Wagner János

Cantata profana
litográfiá: 70 x 55 cm

Vadászati Világkiállítás
Műcsarnok 1971

Wágner János

Művei szerepelnek a Fészek Klubban rendezett szolidaritási Zamarakiállításon – az indokínai szolidaritási két Zeretében

Magyar Nemzet – 1972 szeptember 5 szold

Wagner János, [ ]

herepel a fének klubban.

⊥

—: Kamaratárlat 2.

EST / HIRLAP, Bp. 1972. szept. 6.

Wágner János

"Vietnami anya" c. képét bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. jan. 1.
XVI. évf. 1. sz. 7. lap

Wagner János

Szerajlé Szombathelyen a Derkovits ösztöndíjasok Társaság

N.N.: Kulturális mozaik

Nágrád 1971 IV. 16

Wagner János

művével szerepel a Derkovits

öszstöndíjasok szombathelyi kiállításán

Magyar Nemzet 1971 április 11

11. old.

1021

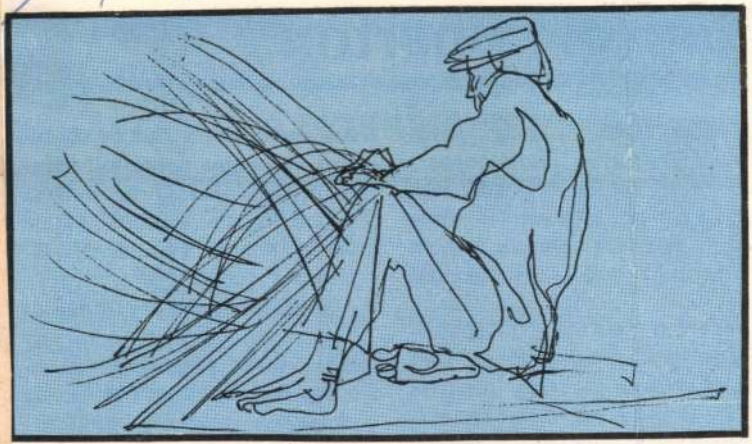

Wagner János rajza

Lányok

Köztudott, ho
ron a Bal
nemcsak
szórakozási
a fiatalokna
munkaalkalom is: jo
lehetőség fiúknak, l
egyaránt. Nem kell
tenni a lányok eset
a keresetet, hiszen
sok fiat gimnazista
mista lány dolgozik
letesen, anélkül, hogy meg-

lalkoztattak. A vezető is, a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., Ülői út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
KÖZNEVELÉS
Budapest
1973. JÚN. 20.

Wagner János

A miskolci Országos Grafikai biennálén résztvett többek között Wagner János/Kettős önarckép/,Rékassy Csaba metszetekkel,Engel Tevan István rézkarcokkal,Ágotha Margit fametszetekkel,Mizsner Pál.

Magyar Hirlap 1969/343/9

Wagner Julius, grafikus

Rajz:

Kép

Wagner Julius: rajza

M. 4.

Népszabadság, Bp. 1972. ápr. 16.

Wágner János, grafikus

Rajz:

Repr.

Wágner János: Vietnami piac M. 8.

Népszabadság, Bp. 1972. márc. 12.

Wagner János

Bemutatott műve:

„Küleink", olaj, 100 x 140 cm.

Rozványi Márta: Studió 1971

Budapest, 1971

Wagner János

Bemutatott műve:

„Mozgásban," litográfia, 48.5 x 64 cm.

Kortona László: VI. Miskolci Országos Grafikai Biennálé, Miskolc, 1979.

Wágner János

Műterni önarckép, 1970. olaj 157×97
Ikarosz, 1970. olaj. 140×110

Wágner János képei és plasztikái
1970 nov–dec. Medunyánszky Fer.
Bp.

Wágner János

Öregamyám, 1969. olaj 121×75
Ketten, 1969. olaj. 90×122

Wágner János képei és plasztikái
1970 nov–dec. Medmyánszky Ter.
Bp.

Wágner János

Magamról 1967. (ol.-college) 165×90

Leányom 1968. olaj 90×110

Wágner János képei és plasztikái

1970 nov–dec. Medunyánszky Ter.

Bp.

Wágner János

Emberpár 1970. olaj. 110×90
Ölelkezők I. 1970. o. 90×110

Wágner János képei és plasztikái
1970 nov-dec. Medunyánszky Ter.
Bp.

Wágner János

Ölelkező II. 1970. olaj. 70×120

Madár és angyala, 1969. gyjn 80×70

Wágner János Képei és plasztikái
1970. nov - dec. Medunyánszky Terem.

Wágner János

Kezeink, 1970 (kromlemez, gipsz.) 37 x 35 x 77

Cantata Profana (litogr.) 55 x 66

Wágner János képei és plasztikái
1970. nov - dec. Medunyánszky Ter. Bp.

Wágner János

Galaktika, 1969. (fa, gipsz) 90×106×23
Euler-ferben, 1970 (—11—) 90×120×21

Wágner János képei és plasztikái
1970. nov - dec. Medunyánszky Tér. Bp.

Wágner János

Tanulmányok egy várandósról
1968. (litogr.) 130×90

Önarcképsor, 1968. (litogr.) 130×90

Wágner János képei és plasztikái
1970. nov - dec. Medunyánszky Ter. Bp.

Wágner János

Festő és modell 1968. (litogr) 60×75

Önarcmyám, 1968. litogr. 58×74

Wágner János Rézei és plasztikái
1970. nov-dec. Medniyánszky Tér. Bpp.

Wágner János

Szaptató, 1968. (litogr.) 84×54
Asztronautal, 1968. (litogr.) 86×54
Reggel, 1968. (litogr.) 120×70

Wágner János képei és plasztikái
1970. nov-dec. Medgyaszay Tér. Bp.

Wágner János

Cantata Profana 1965 lit. 55x66
Tanulmányok egy vándorról, 1968.

Wágner János képei és plasztikái
1970. nov. 20 – dec. 5. Bp.

Wágner János

Önarckép sor, 1968, lit. 130×90
Festő és modell, -u-, 60×75.

Wágner János képei és plasztikái
1970. nov. 20 – dec. 5. Bp.

Wágner János

Öregannyám, 1968. lit. 58×74
Szoptató, 1968. lit. 58×74

Wágner János képei és plasztikái
1970. nov. 20 – dec. 5. Bp.

Wágner János

Asztronautal, 1968., lit. 86x54
Reggel, 1968. lit. 120x170

Wágner János képei és plasztikái
1970. nov. 20 – dec. 5. Bp.

Wágner János

Műtermi önarckép, 1970, ol. 157×97
Ikarosz, 1970, ol. 140×110.

Wágner János képei és plasztikái
1970. nov. 20– dec. 5. Bp.

Wágner János

Emberpár 1970, ol., 110×90
Ölelkezők I. 1970. ol. 70×120

Wágner János képei és plasztikái
1970 nov. 20– dec 5. Bp.

Wágner János

Ölelkezők II. 1970. ol. 70x120

Mostár és ámyéka, pl. 1969. 80x70

Wágner János képei és plasztikái

1970 nov. 20 – dec 5. Bp.

Wágner János

Galaktika 1969., fa, gyjen 90×106×23
Ember térben, 1970, —"— 90×120×21
Kereink, 1970. Rám, gyjen, 37×35×77

Wágner János képei és plasztikái
1970 nov. 20– dec 5. Bp.

Wágner János

Mozaikról, 1967 ol. 165×90
Leányom, 1968 -"- 90×110

Wágner János képei és plasztikái
1970 nov. 20 – dec. 5. Bp.

Wágner János

Önarcképem, 1969, ol. 121×75
Ketten, 1969.) 90×122.

Wágner János képei és plasztikái
1970 nov. 20— dec. 5. Bp.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1977 OKT 15

ÉLET ÉS IRODALOM

Wágner János

1021

Wágner János kiállításáról

költői estekre készülünk, megkísérlem. Nehéz lesz: hollandul a rímes vers rosszul hangzik. A sajátos rímek és ritmusok nélkül viszont a fordított vers megközelítőleg sem lesz Adyé. Pesszimizmusom ellenére azért próbálkozom, mert remélem, hogy mégiscsak sikerül felkeltenem a holland olvasók érdeklődését — Adytól kortársainkig — az egész magyar irodalom iránt.

Giang Nam

(Vietnam)

Nem vagyok műfordító. Költő és harcos vagyok Dél-Vietnamban. Költőtársam, *Te Hanh* jóvoltából mégis jónéhány, nyelvünkre átültetett nagyszerű Ady-verset ismerek.

Meggyőződhettem róla, hogy Ady is harcos volt. Bár úgy tudom, fegyvert sohasem fogott a kezébe, egész költészetét meghatározza a küzdelem. Nemcsak forradalmi verseire, hanem gyönyörű Léda-zsoltáraira is gondolok, amikor kiemelem a harc és a küzdés alapmotívumát költészetében.

jobban a költő idege
társát, mint úgy,
magáévá fogadja ver
legfontosabb, mondh
lan gyönyörűség: rá
konságra, amelyről
semmit sem tudott
élt benne sejtelemké

A szenci gimnáziu
tizenötévesen, kezem
könyv: Válogatás a
mából. A könyvben
val együtt Ady is szerepelt. Már akkor izgalommal olvastam ezeket a mondatait: „Bolondos érzékenységet örököltem, korán jelentkezőt; gyorsan értettem, szerettem és szenvedtem." S milyen programosan hangzottak ezek a szavai is: „Írok, verekszem, ájulok és kezdem megint elölről: vagyok. Tanítóim nem voltak, nem volt szükségem tanítókra, mert éltem és mert nagyon éreztem az életet."

Milyen tehát az én Adym? Ő az, aki egyedül van a tengerrel, mindent átfogó szerelmének tengerével. A mi életszerelmünk talán sohasem lesz olyan széles és mélységes, mint a tenger. Ez inspirált arra, hogy az idén áprilisban verset is írjak róla.

a-
g-
y-
n-
tetném kötetben. Addig is, míg kiadót találok, irodalmi esteket szervezek. Előadást tartok Petőfiről, Adyról, József Attiláról; verseiket pedig saját fordításombar mondom el.

Kajetan Kovič

(Jugoszlávia)

Ady verseit német, francia és szerbhorvát fordításban ismertem meg. A magyar költészetről először a ljubljanai bölcsészkaron magyarul tudó évfolyamtársaimtó kaptam közelebbi képet. Kezdtem érdeklődni Ady és József Attila költészete iránt, majd arra gondoltam, fordítok is tőlük, bár ma-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG

Wagner János

1972 APR 16

1021 WAGNER JÁNOS RAJZA

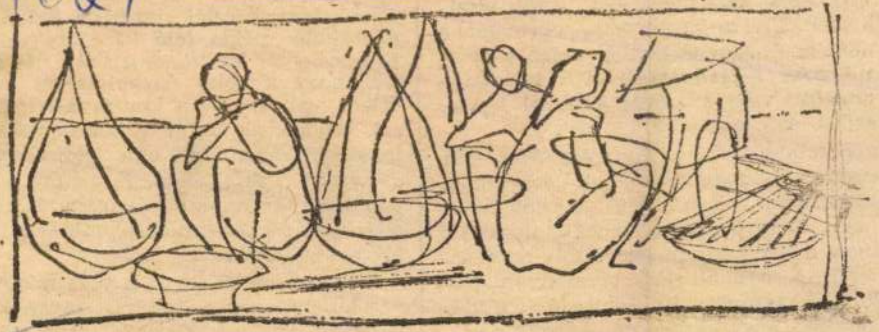

NÉPSZABADSÁG

NÉPSZABADSÁG ✦

…azt mondják, hogy ez …
…dott hang már a költészetben.

Divatos szót használva, arr…
…koztak, illetve beszélgettek egy…
magyar és szovjet költők, vajon…
ti típusú költészet eléri-e a *v…*
vonalat, vagy százéves késésse…
szik beérni azt.

Kicsinyhitűségre, álszerénységre már csak költői munkásságuk színvonala miatt sem volt szüksége a jelenlevőknek. Tárgyilagosan megállapíthatták, hogy a két irányzat legalábbis egyenértékű. A nyugati líra vívmányait úgy kell felhasználnunk, beépítenünk a költészetbe, hogy közben megőrizzük a köl…

…legvilágosabban a vita tanulságát: „Van mit tanulni tőlük, de nekünk vannak jobb esélyeink a két irányzat szintézisének megteremtésére, minden érték befogadására."

Kilencen beszélgettek a vers magyarországi ünnepén a költészet olyan kérdéseiről, amelyek életünk egyéb terü-

Wagner János

Sziklerink olaj 100×140 cm

Studio 71

Wagner János

Mozgásban litho 48x64

6. Miskolci Országos Grafikai
Biennálé '71.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Wágner János

NÉPSZABADSÁG

1972 MÁR 1 2

1021 WÁGNER JÁNOS: VIETNAMI PIAC

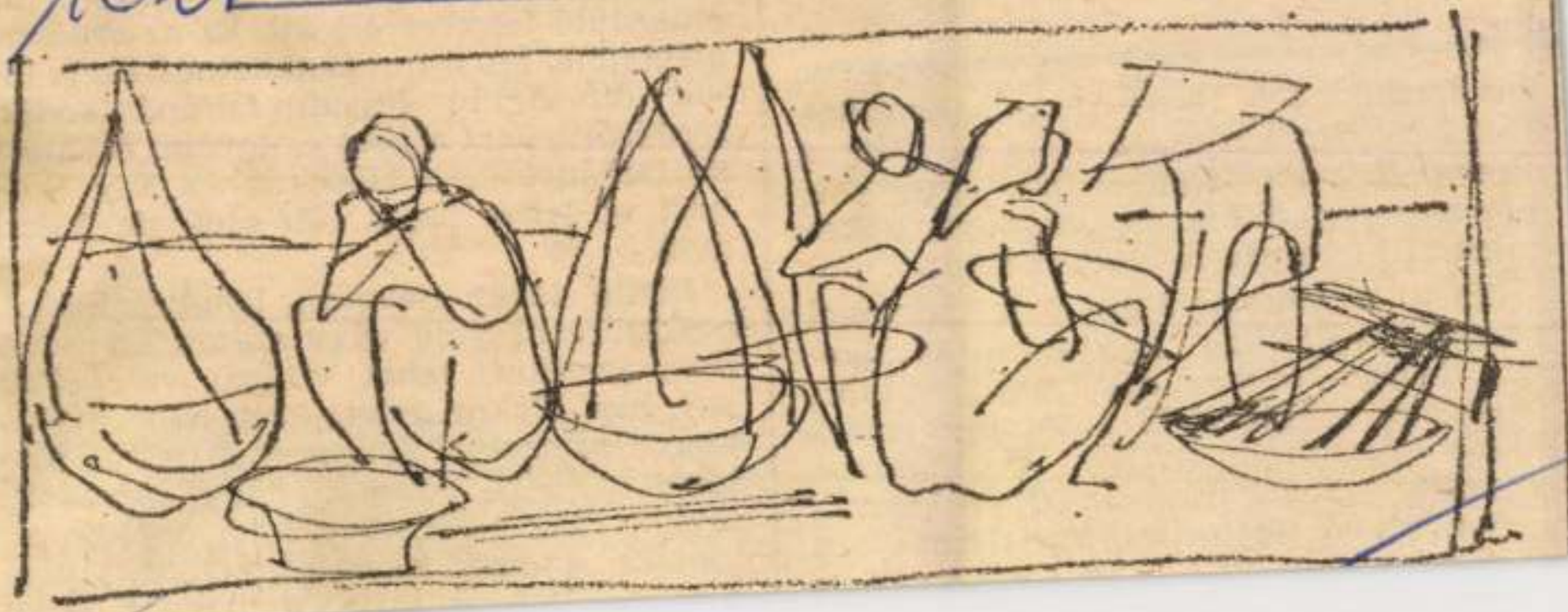

Nagy Amal (amelyek az *Egyperc*
nek is ősei) drámai és ironikus való
szemlélete tér itt vissza s ez nem csu
azt jelenti, hogy az író másfajta tö

len forduló III. Napóleonnal szöve
zett. Mazzini a császárban az 184
Római Köztársaságot eltipró Louis
naparte-ot gyűlölte, s a „helyített fel
lések" programja mellett maradt.

Marx mindkettejüket már fanya
nézte. Kapitalista konjunktúrát é
lelt, forradalmakra alkalmatlan id
lenézte a bukott 48/49 vezéreinek egész
újabb forradalmasdiját. De amikor
Kossuth Magyarországon újabb forra-
dalomra nem számított, francia és olasz

hogynem gerinctelen, nem értette a tör-
ténelem hívó szavát, néha hazudott,
olykor csak az igazság felét mondta el,
kiabált, amikor kiabálni kellett, sutto-

Wagner János, grafikus

L. Gácsi Mihály

P. Kücs J.: A IX. . . 20-21. -

Kritika, Bp. 1978. febr. - 78/2.

getni a cárok pravoszláv pópái, nyilván kevesebb
eréllyel, mint a mi első hittérítőink, és hát nem is
érthettek sokat a pogány imádságok szájról-szájra
szálló szövegeiből. Ennek az erélytelen

pek nyelvét, mégis hatalmas és eddig alig ismert vi-
lágokba vezetnek el. Nekik, a többnyire csendben
munkálkodóknak, hadd fejezzük ki ismét elismerő

Wagner János

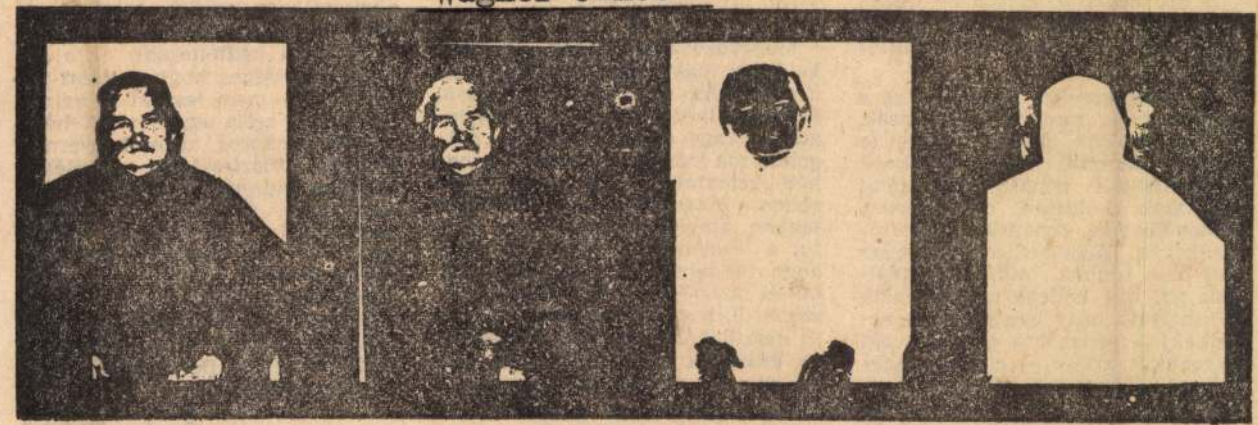

Wagner János szitanyomata

ÉLET ÉS IRODALOM Bp. 1978. 6 febr. 18.
XXII. évf. 7. sz. 6. lap.

tűértő ifjúság elé: „Tessék, válaszd ki, melyik életrajz igaz, melyik költött, melyik átköltött!" — hogy csak egy példát említsek.

S mi mégis, évek óta — lassan társadalmi szokássá váló hévvel vagy beletörődéssel — az oktatást okoljuk.

A pedagógusokat beszorítottuk a rendtartások, tantervek, előírások, nyilvántartások aranyketrecébe és embert teremtő alkotókedvüknek nagy hivatali apparátussal gátat vetettünk. S lassan, de biztosan, esztendők óta elvesszük önbecsülésüket is. Társalgási témánk, hogy mit nem tudnak, mit nem csinálnak jól, mit kellene még tenniük — ahelyett, hogy gyerekeinket nevelnék! A pedagógus pedig — aki ugyancsak ember — erejét megfeszítve, lelkiismeretfurdalással kullog az igények után, s ritka kivétel, ha óratervét félretéve, a gyerekeodáig, hogy ne csak betéve tudja — ha tudja —, hanem *értse* is a mi világunkat? Van-e szókincsünk ahhoz, hogy rendes gyereknyelven elmagyarázzuk az összefüggéseket?

★

Meggyőződésem, hogy gyermekeinkkel csakis úgy lehetünk vitaképesek, ha őszintén, türelmesen, frázismentesen beszélünk. Felesleges — vagy annak látszó — dolgokba ma már a kisgyereket is nehéz „belevinni". Nem furcsa, hogy ebben a lázas társadalmi tevékenységben, amelyben élünk, épp arra jut a legkevesebb erőnk és időnk, hogy utódainknak elmagyarázzuk, *mit* és *miért*? Nem felelőtlenség részünkről, hogy gyermekeink irányító nélkül kóborolnak az ismeretek és érzelmek útvesztőiben, s van köztük, aki az ember tiszteletének a visszfényével sem találkozva nő fel? Nem kellene beköltöztetnünk

[illegible] értelmét, becsületét kellene megteremtenünk, jelenlegi viszonyaink között is, sőt, azok ellenére.

Szövetségi politikánk egyszerű elve: minden rendes, dolgozó ember a szocializmust építi, és nekünk ez a legfontosabb, ez a célunk. Lehetséges, hogy az egész nevelésügy — nem leszűkítve az oktatásra! — célja ugyanez?! Rendes, dolgozó emberré nevelni gyermekeinket. Tisztességes, aprólékos, türelmes munkával. Hiszen jövőnk nem mese, és nem fog magától megvalósulni. És nem a szuper vagy az átlag tehetségé lesz, hanem az *emberé*.

Pontosan tudom: az is törvény, hogy most ilyenek vagyunk és így cselekszünk. Ez a mi „tehetetlenségünk" törvénye. De ez is felismerhető és legyőzhető.

Gerelyes Endréné

Wagner János szitanyomata

Élet és Irodalom, Bp.
1978. márc. 4. XXII. évf.
9. sz. 12. lap.

INTERJÚ OBRAZCOVVAL

nám, hogy a Piroska és a farkas mesélje a gyerekének. A felnőtt megrendül, amikor Othello megfojtja Desdemonát, de tudja, hogy a színésznő nem halt meg. A gyereknek a mesebeli nagymama a saját nagymamájához hasonlóan valódi. És valóságos a farkas, még ha pittyűsre vagy zöldre mázol-

rolycsapásait az elbeszélő költeményben egy helyütt megörökített kritikai útmutató szellemében kellene kijavítania.

Kőháti Zsolt

sára kényszerítve az olvasót, yek plasztikusan csak a műteljesség ismeretében nyilatkoznak meg. A novellák újraolvasása ugyanis egyre inkább megerősíti az olvasót abban az érzésében, hogy tanúja egy jó értelemben vett klasszicizálódási folyamatnak. Olyan klasszicizálódásjat". Amit prózában és így laposabban is, az alábbi négy tényező külön-külön felismerhető, ám egyidejű jelentkezésében pillanthatunk meg:

— szerkezet,
— érzelmek,
— „ready made",
— fikció.

a tárgyilagosság, eszmény és nem birtokba vett valóság. A fikció, a „ready made", az erős szerkezet ideig-óráig leplezi, hogy az „ész játékai" mélyén a prométeuszi érzelem feszegeti láncait. Az az érzelem, amely nélkül emberi teljességről beszélni — sugallja a kötet — merő hazugság.

■ *László király emlékezete (87 old.); Anonymus: Gesta Hungarorum (172 old.); Galeotto Marzio: Mátyás királynak kiváló, bölcs, tréfás mondásairól és tetteiről szóló könyv (138 old.); Mindszenti Gábor diáriuma öreg János király haláláról (47. old); Szamosközy István: Erdély története 1598—1599, 1603. (492 old); Szentsei György daloskönyve. 159; 463 old.) Magyar Helikon kiadásai*

GÖNCZ ÁRPÁD:

Ébredező múltunk

A nyáron az Őrségben és Zemplénben jártam. Mint minden út, ez a kettő is mindenekelőtt emberi élmény volt: találkozások tucatjainak emlékét őrzöm. S a recehártyám képek tucatjait. Kis falusi templomokét, ahol a gondos kéz a protestáns mész alól, mint Vizsolyon, Veleméren, a katolikus középkor freskóit — világ-látomását — bontotta ki. Vagy, mint Magyarszecsődön, a katolikus mész alól, a

László királyt idéző írott és képes emlékanyagát (kódex-részletet, krónikát, oklevelet, magyar és latin himnuszt, prédikációt, falikép-et, miniatúrát) összegyűjtő kötet. Hibátlan szép könyv; címlapjáról Szent László hermája néz szembe az olvasóval. Egy csöppet azonban *hideg*. Egy csöppet *protokoll-ízű*. Okos és jól válogatott, mint egy sikerült kiállítás. A sorozatnak — könyvművészeti szempontból — talán a legszebb darabja, de a hat közül nem ez a kedvencem.

A tárgy időrendjében a második *Anonymus Gestájának* hasonmás kiadása — szintén *Györffy György* bevezető tanulmányával. Lehet, hogy a térkép teszi, amely az Anonymus képzeletében élő regényes

szélnek róla, ha ismerik életének intimitásait, ismerte a „public image", a közönségben a nagyemberről élő kép fontosságát. Nem volt kicsinyes: évszázadok anekdótakincséből, országhatárokat nem ismerő vándoranekdótákból válogatta ki a Mátyást jellemző történetkék egy részét. Más részét Mátyás viselt dolgaiból. Műve eleven ma is: varázsának titka, akárcsak Anonymus esetében, a szándék és valóság, az arckép és önarckép szintjátszó egysége.

Kicsi kötet a korban következő negyedik is, *Mindszenti Gábor diáriuma öreg János király haláláról*, amit *Makkai László* okos és nagyon emberi tanulmánya helyez el keletkezése korában. Megvallom,

tinul írt történelmi műve közül a *Rerum Transylvanorum Pantades* és *Hebdomades* részleteinek megjelentetése *Borzsák István* remek magyarázataival *Erdély története* (1598—99, 1603) címen. Szívszorongató évek, sorsdöntő, romlást hozó évek krónikája a könyv: Vitéz Mihály erdélyi betörésének, Bátori András megöletésének, Székely Mózes két hadjáratának, Radu havasalföldi fejedelem támadásának, Básta kegyetlenségének története. A krónika története pedig az áldozatot nem ismerő tudós-hűség, a *pártos tárgyilagosság* messzevilágító példája. Csak kérdezni merem, akkora munka lenne: nem lehetne Szamosközy István teljes életművét ezen a színvonalon, magyarul hozzáférhetővé tenni?

Az év terméséből korban a legutolsó *Szentsei György daloskönyvének* hasonmás kiadása, amit a versek mai olvasatú, magyarázatos, és igen használható gyűjteménye egészít ki. A kötet nemcsak a verseket válogató és másoló Szentsei

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1978 MÁR — 4
ÉLET ÉS IRODALOM
Wagner János
1021

Wagner János színanyomata

ményben egy helyütt megörökített kritikai útmutató szellemében kellene kijavítania.

Kőháti Zsolt

sása ugyanis egyre inkább megerősíti az olvasót abban az érzésében, hogy tanúja egy jó értelemben vett klasszicizálódási folyamatnak. Olyan klasszicizálódás-

hatunk meg:
— szerkezet,
— érzelmek,
— „ready made",
— fikció.

GÖNCZ ÁRPÁD:

Ébredező múltunk

■ *László király emlékezete (87 old.); Anonymus: Gesta Hungarorum (172 old.); Galeotto Marzio: Mátyás királynak kiváló, bölcs, tréfás mondásairól és tetteiről szóló könyv (138 old.); Mindszenti Gábor diáriuma öreg János király haláláról (47. old); Szamosközy István: Erdély története 1598—1599, 1603. (492 old); Szentsei György daloskönyve. 159; 463 old.) Magyar Helikon kiadásai*

A nyáron az Őrségben és Zem-

László királyt idéző írott és képes emlékanyagát (kódex-részletet, krónikát, oklevelet, magyar és latin himnuszt, prédikációt, faliképet, miniatúrát) összegyűjtő kötet. Hibátlan szép könyv; címlapjáról Szent László hermája néz szembe az olvasóval. Egy csöppet azonban *hideg*. Egy csöppet *protokoll-ízű*. Okos és jól válogatott, mint egy sikerült kiállítás. A sorozatnak —

szélnek róla, ha ismerik életének intimitásait, ismerte a „public image", a közönségben a nagyemberről élő kép fontosságát. Nem volt kicsinyes: évszázadok anekdótakincséből, országhatárokat nem ismerő vándoranekdótákból válogatta ki a Mátyást jellemző történetkék egy részét. Más részét Mátyás viselt dolgaiból. Műve eleven ma is: varázsának titka, akárcsak Ano-

magyarázatával Erdély története (1598—99, 1603) címen. Szívszorongató évek, sorsdöntő, romlást hozó évek krónikája a könyv: Vitéz Mihály erdélyi betörésének, Bátori András megöletésének, Székely Mózes két hadjáratának, Radu havasalföldi fejedelem támadásának, Básta kegyetlenségének története. A krónika története pedig az áldozatot nem ismerő tudós-hűség, a *pártos tárgyilagosság* messzevilágító példája. Csak kérdezni merem, akkora munka lenne: nem lehetne Szamosközy István teljes életművét

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1978 FEB 18

ÉLET ÉS IRODALOM

Wagner János

1021

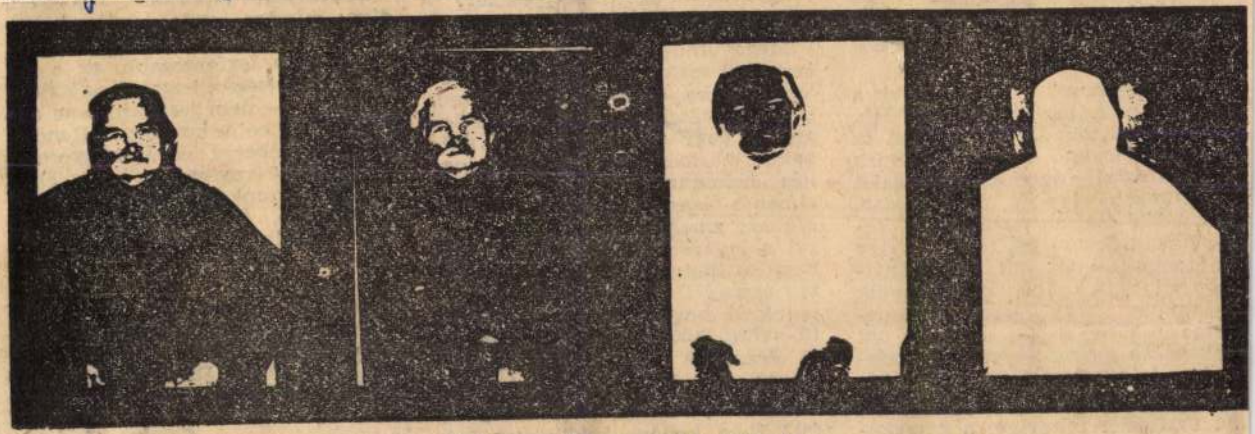

Wagner János szitanyomata

S mi mégis, évek óta — lassan társadalmi szokássá váló hévvel vagy beletörődéssel — az oktatást okoljuk.

A pedagógusokat beszorítottuk a rendtartások, tantervek, előírások, nyilvántartások aranyketrecébe és embert teremtő alkotókedvüknek nagy hivatali apparátussal gátat vetettünk. S lassan, de biztosan, esztendők óta elvesszük önbecsülésüket is. Társalgási témánk, hogy mit nem tudnak, mit nem csinálnak jól, mit kellene még tenniük — ahelyett, hogy gyerekeinket nevelnék! A pedagógus pedig — aki ugyancsak ember — erejét megfeszítve, lelkiismeretfurdalással kullog az igények után, s ritka kivétel, ha óratervét félretéve, a gyerekemagyarázzuk az összefüggéseket?

★

Meggyőződésem, hogy gyermekeinkkel csakis úgy lehetünk vitaképesek, ha őszintén, türelmesen, frázismentesen beszélünk. Felesleges — vagy annak látszó — dolgokba ma már a kisgyereket is nehéz „belevinni". Nem furcsa, hogy ebben a lázas társadalmi tevékenységben, amelyben élünk, épp arra jut a legkevesebb erőnk és időnk, hogy utódainknak elmagyarázzuk, *mit* és *miért*? Nem felelőtlenség részünkről, hogy gyermekeink iránytű nélkül kóborolnak az ismeretek és érzelmek útvesztőiben, s van köztük, aki az ember tiszteletének a visszfényével sem találkozva nő fel? Nem kellene beköltöztetnünk

cselekszünk. Ez a mi „tehetetlenségünk" törvénye. De ez is felismerhető és legyőzhető.

Gerelyes Endréné

Wágner Ádám

művei szerepeltek az V.Miskolci
Grafikai Biennálén

Napjaink 197o január
4.old.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Wagner János

KÖZNEVELÉS

1964 NOV 2 U.

1021

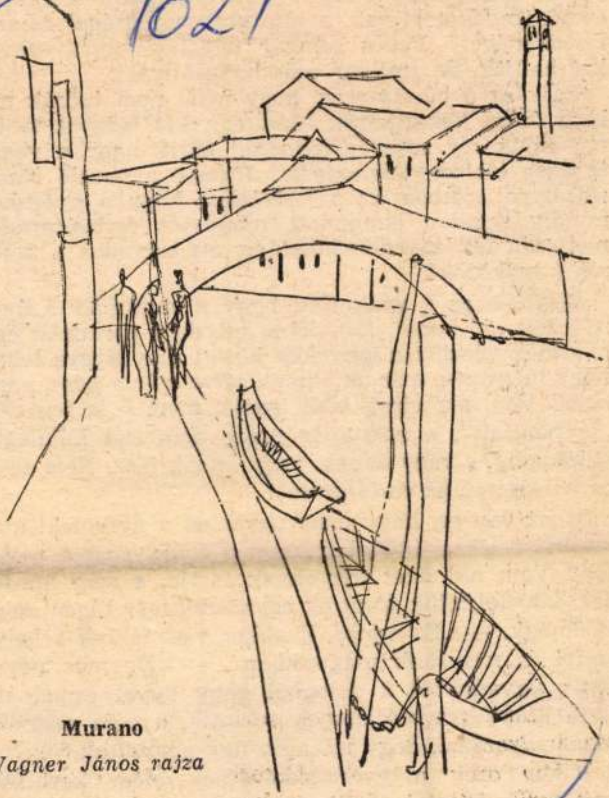

Murano
Wagner János rajza

„megusztá
figyeljene
Miért v
velőik me
és jószánd
retetlenség
kat halljál
Csak az
lyen órára készüljenek, mert egy két tárgyat tanít
nevelőjük oly sokszor felcseréli óráit, hogy a végé
teljesen elbizonytalanodnak? Jogos-e a nevelő részé
ről ilyen esetben az a követelés, hogy a gyerekek
mindig minden elmondott mondatát észbentartsák
pontosan fel legyenek készülve, ott legyenek a szük
séges eszközök?

Helyes-e az a gyakorlat, hogy a szaktanár 5 úgy
nevezett „jó pont" után jelest ad, de a pontozást egy
gyermek végzi, s a gyerekek között vita tárgya lehet,
hogy megvan-e már az 5 pont, jár-e már a jeles, vagy
nem? Van, aki sírva védi igazát, mert ő is jegyezte
„jó pontjait", a szaktanár pedig nem tud felvilágo
sítást adni, s vagy ennek, vagy annak hisz. Nem teszi
ez kétségessé az osztályzatot?

Miért van az, hogy néha ugyanazt a gyermeki ma
gatartást olyan különbözőképpen ítélik meg a neve
lők? Van, aki őket gyereknek tartja, s még annyit
sem követel tőlük, amit ők egymástól már régen meg
kívánnak. — ..És sajnos, ilyenkor visszaélünk a hely
zettel és nevetünk magunkban." — „De más neve
lőink ugyanabból a dologból nagy ügyet csinálnak,
vagy személyes sérelemnek tekintik, s nem engedik
megmagyarázni, hogy mi nem úgy gondoltuk."

Mikor ezek a gyermekkérdések élém kerültek,
ugyancsak kétségbe voltam esve.

Wágner János

Dózsa sorozat III.
litográfia 53 x 70 cm

XIII. Szegedi Nyári Tárlat
1972. júl.–szept.

Wágner János

Szerepelni fognak művei a szept. 7.-én rendezendő kamarakiállításon, az indokínai szolidaritási hét keretében, a Fészek Klubban.

Magyar Nemzet, 1972. szept. 5.

Wágner János, grafikus

Rajz: Repr.

Wágner János: rajza M. 6.

Népszabadság, Bp. 1972. aug. 22.

Wágner János festő

a Nagy Októberi Szocialista Forradalom tiszteletére rendezett képzőművészeti kiállításon szerepelnek a művész művei.

Molnár Zsolt: Magyar Művészek Tárlata a Műcsarnakban.

Pest Megyei Hírlap, 1977. nov. 13.

szervező munkát fejtett ki azért, hogy az Angliában levő magyarok mind nagyobb mértékben támogassák a szövetségesek háborús erőfeszítését. Az agitáció sikeres volt, a magyar emigránsok java része a háború további éveiben a hadiiparban dolgozott. Május elsején együtt menetelték az angol munkásokkal a vörös zászló alatt.

A *Magyar Klub* ezután tovább lépett és javasolta a másik két szervezetnek egy közös bizottság megalakítását, mely az egész angliai magyar emigráció nevében lépne fel; így fokozottabban igényelhetné a BBC támogatását, és rádión Londonból propagálhatná az ellenállást.

Megjegyezzük, hogy Károlyi Mihályné könyve szerint a *Londoni Magyar Klub* egyenesen akadályozta a megegyezést. Valójában a tárgyalások elhúzódásának oka Károlyi szűk baloldali összefogásra irányuló koncepciójában keresendő. Lássunk néhány idevágó idézetet *Válogatott Írásai*ból:

„Az egység már régóta foglalkoztatja az itteni magyarságot, és én magam is nagy fontosságot tulajdonítok a problémának. Természetesen én azonban mindig csak a baloldali Magyarország egységfrontjára gondoltam, és gondolok ma is." Később: „A legnagyobb anomália az, hogy a program azonossága ellenére nem fogadták el az én abszolut vezetésemet, csupán koordinált komitéba voltak hajlandók belemenni."

E két idézetből is világos, hogy Károlyi Mihály nem valamennyi *Szabad Magyarok Egyesülete* elnökének, Zsilinszky Antalnak személyében látta. Nem hitte, hogy a volt követségi titkár valóban szakított a Horthy-rendszerrel. Feltételezte, hogy kapcsolatban áll az Eckhardt Tibor vezette amerikai csoportosulással, amely viszont összeköttetésben volt az egyes amerikai körök által támogatott Habsburg Ottóval. Károlyi az együttműködés feltételeként szabta meg, hogy az egyesület határolja el magát Eckhardttól. Ezt a követelést a *Magyar Klub*ot képviselő kommunisták — Richter, Kellner, Szücs és Igaz elvtársak — is támogatták a tárgyalásokon.

A *Londoni Magyar Klub* szívós törekvése a közös bizottság létrehozására aligha járt volna eredménnyel, ha külső erők nem gyakoroltak volna nyomást Károlyi Mihályra. Egyik levelében írja: „Elfogadtam ezt a bizottságot vezetésem alatt, mert úgy angol részről, mint Kelet felől erősen szorítottak". Majd hozzáteszi: „Bár az abszolút vezetést a két magyar szervezet nem fogadta el, biztosították számomra, hogy proklamációkban, rádióban mindenekelőtt az én nevem szerepel, külpolitikai és mindenféle tárgyalást én vezetek".

Erről a nyomásról többet is megtudunk Károlyi emlékiratából. Egyrészt az angol külügyminisztérium csak közös bizottságot volt hajlandó elismerni; ez volt a rádiópropaganda engedélyezésének feltétele is. Másrészt Majszkij londoni a nyilatkozatok kezdeményezésében és kidolgozásában nagy része volt az *Angliai Magyar Tanács* kommunista tagjainak. Az adásokat átvette a moszkvai Kossuth-adó is. Az amerikai magyarság szervezeteinek többsége és a más országokban működő magyar csoportok is bejelentették csatlakozásukat. A szovjet hadsereg győzelmei bizonyossá tették, hogy az egész ország rövidesen felszabadul. A tanács további működése a debreceni Ideiglenes Nemzetgyűlés megalakulása után feleslegessé vált és hosszabb viták után feloszlott, illetve a kifosztott országot támogató segélybizottsággá alakult.

●

Az *Angliai Magyar Tanács* tehát — bár tevékenysége rövid volt — teljesítette feladatát. Károlyi aggodalmai indokolatlannak bizonyultak. Ellenkezőleg, ő maga is, a Tanácsban végzett munkája révén újabb pozitív tételekkel járult hozzá felszabadulásunk demokratikus és szocialista átalakulásunk nagy ügyéhez. Ez a tevékenysége is beletartozik abba a történelmi jelentőségű életműbe, amelyet az Országgyűlés — nagy érdemeinek törvénybe iktatásával — elismert. A történelmi igazság azonban megköveteli annak leszögezését is, hogy az angliai magyar kommunisták az *Angliai Magyar Tanács* érdekében eredményes munkát végeztek, tehát semmiképp sem igazolhatók Károlyi Mihály posztumusz emlékiratának lekicsinylő kitételei.

Wágner János

Wágner János kiállításáról

Élet és Irodalom, Bp. 1977. okt. 15.

1977. OKTÓBER 15.

XXI. évf. 42. sz. 6. lap.

A tuloldalon lásd: B. Kovács Péter: "Motivum" c rajzát.

Ady helyét a magyar költészetben és rangját a világlírában. Az Ady-kötet, mely a Corvina és a kubai szépirodalmi kiadó közös gondozásában a centenárium alkalmából jelenik meg, jelentős eseménye lesz a mi Ady-ünnepségeinknek.

Dodinszky Erika

(Hollandia)

Ady neve és költészete mindeddig igen keveset jelent Hollandiában. Ebben a centenáriumi évben megpróbáljuk népszerűsíteni: több irodalmi estet rendezünk, ahol előadjuk hollandra fordított verseit. (*Sivirsky Antal* fordításában már jelentek meg Ady-versek Hollandiában.) A megemlékezések egy része csak a hollandoknak szól. Ilyen lesz az amszterdami egyetem estje, ahol szeretnénk levetíteni az itthon a televízióban már bemutatott Ady-per című filmet. A budapesti találkozón is részt vevő *Geurt Gaarlandt* és *Hans van de Warsenburg* otthon a sajtóban és rádióban számol majd be a találkozó eseményeiről. Bizonyos vagyok benne, a hollandok elismeréssel veszik tudomásul, hogy Ady Endre nagy magyar költő. Lelkesedésünket megérteni azonban nem teljesen tudják, hiszen Ady *annyira* magyar, és a hollandok annyira racionálisak, hogy hazájukban a költészet szeretetének általában sincs erős hagyománya, társadalmi elismerése.

Én eddig nem mertem Ady fordításába belevágni. Most, hogy a költői estekre készülünk, megkísérlem. Nehéz lesz: hollandul a rímes vers rosszul hangzik. A sajátos rímek és ritmusok nélkül viszont a fordított vers megközelítőleg sem lesz Adyé. Pesszimizmusom ellenére azért próbálkozom, mert remélem, hogy mégis csak sikerül felkeltenem a holland olvasók érdeklődését — Adytól kortársainkig — az egész magyar irodalom iránt.

Giang Nam

(Vietnam)

Nem vagyok műfordító. Költő és harcos vagyok Dél-Vietnamban. Költőtársam, *Te Hánh* jóvoltából mégis jónéhány, nyelvünkre átültetett nagyszerű Ady-verset ismerek.

Meggyőződhettem róla, hogy Ady is harcos volt. Bár úgy tudom, fegyvert sohasem fogott a kezébe, egész költészetét meghatározza a küzdelem. Nemcsak forradalmi verseire, hanem gyönyörű Léda-zsoltáraira is gondolok, amikor kiemelem a harc és a küzdés alapmotívumát költészetében. magamnak magyarul, hogy rájuk hangolódjak. Mégis: sokszorosan több Ady-költeményt kellett volna ismernem, hogy *személyesen* kiválaszthassam azokat, amelyeket végül is németül megszólaltatok.

Az Ady-fordítás óriási dilemmája, hogy a verseiben tükröződő mentalitást szinte lehetetlen érzékelni. Nemcsak a költő lírai karakterét kellett volna átmentenem, hanem sajátos versföldrajzát, kultúrhistóriai fordulatait és szavainak felhangjait is. (Megjegyzem: Nagy Lászlónál is éreztem ezt a problémát.) A legnehezebb megragadni Ady európaiságát, amely provincializmus-ellenes forradalmiságával párosul.

A Párizsban járt az ősz német fordítását azért tartom viszonylag elfogadhatónak, mert a helyszínen ellenőriztem, hogy sikerült-e eltalálnom a hangulatot. Máig nem tudom azonban, miként lehetne a nem-magyar olvasóval jobban átéreztetni, hogy a Héja-nász az avaron nem általában ősszel esett meg, hanem egy hasonlíthatatlanul magyar ősz szenvedélyét idézi.

Vojtech Kondrát

(Csehszlovákia)

Az én Adym örökifjú. Kerülővel jutottam el hozzá, mint úgyszólván mindenhez. Ha róla beszélek, elsősorban az ötlik föl bennem, amit az utóbbi időben magam fordítottam le verseiből, tisztelgésként az ember és a zseni előtt. Hogyan is ismerhetné meg jobban a költő idegen nyelven író társát, mint úgy, hogy átülteti, magáévá fogadja verseit. S ami a legfontosabb, mondhatjuk, váratlan gyönyörűség: rádöbben a rokonságra, amelyről éveken át semmit sem tudott — bár régóta élt benne sejtelemként.

A szenci gimnázium diákjaként, tizenötévesen, kezembe került egy könyv: Válogatás a világ irodalmából. A könyvben önéletrajzával együtt Ady is szerepelt. Másakkor izgalommal olvastam ezeket a mondatait: „Bolondos érzékenységet örököltem, korán jelentkezőt; gyorsan értettem, szerettem és szenvedtem." S milyen programosan hangzottak ezek a szavak ist „Írok, verekszem, újulok és kezdem megint elölről: vagyok. Tanítóim nem voltak, nem volt szükségem tanítókra, mert éltem és mert nagyon éreztem az életet."

Milyen tehát az én Adym? O az, aki egyedül van a tengerrel, mindent átfogó szerelmének tengerével. A mi életszerelmünk talán sohasem lesz olyan széles és mélységes, mint a tenger. Ez inspirált arra, hogy az idén áprilisban verset is írjak róla.

B. Kovács Péter

Élet és Irodalom, Bp.
1977. okt. 15. XXI.évf.42.sz.
15. Bp.

B. Kovács Péter: Motívum

...vadalom, háború = olyan általá... ...nes jelképiséget hordoznak magukban, amely nemzetiségtől függetlenül mindenkihez szól. Ady-fordításaimat szívesen megjelentetném kötetben. Addig is, míg kiadót találok, irodalmi esteket szervezek. Előadást tartok Petőfiről, Adyról, József Attiláról; verseiket pedig saját fordításomban mondom el.

Kajetan Kovič

(Jugoszlávia)

Ady verseit német, francia és szerbhorvát fordításban ismertem meg. A magyar költészetről először a ljubljanai bölcsészkaron, magyarul tudó évfolyamtársaimtól kaptam közelebbi képet. Kezdtem érdeklődni Ady és József Attila költészete iránt, majd arra gondoltam, fordítok is tőlük, bár ma-

Wagner János. Festőművész

a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulójára rendezett képzőművészeti kiállításon szerepelnek. „Emlékezés" c. (emlétve) második díjat kapott a művész.

Wagner István: Jubileumi tárlat a Műcsarnokban.
Magyar Hírlap, 1977. nov. 19.

Wágner János

„Emlékezés"
(repro)

Székely András: Erfordító ce Műcsarnokban.
Új Tükör, 1977. december 11 – 24. lap.

Wágner János, [ ]

L.:Fóth Ernő

/h.m./Kilátás a ROSZTA ablakából 2.

Esti Hírlap, Bp. 1977. nov. 5.

Wagner Tamás

Vietnami országúton (riport)

Valóság, 1971. 12. sz. 98. l.

Wagner János festőművész,

A Mücsarnokban rendezték meg az Oktobert köszöntő tárlatot. A művész alkotása szerepelt e tárlaton, díjban részesítették a művészt.

Tasnádi Attila: Ünnepi tárlat-tanulságokkal, Népszava, 1977. nov. 20.

Wagner János

A Miskolci Galériában rendezték meg az Országos Grafikai Biennálét. Vadas József: "Szelid grafikusok" cimmel beszámol a kiállitásról és felsorolja az uj neveket, akik a fiatalok közül emlitésre érdemesek:Almásy Aladár, Badacsonyi Sándor, Hibó Tamás, Nagy Gábor, Rátkay György Sarkadi Péter, Somogyi Győző, Valkó László és Wagner János. A biennálén a "nagy öregek" nemzedékét egyedül Varsányi Pál képviseli, -mondja a kritika. Bálint Endre nyomatait nem találja olyan jónak, mint festményeit. Az ifju grafikusok legjobbjai között szerepel Banga Ferenc, Kovács Tamás, Szabados Árpád, Szemethy Imre. - Folytatás a 2.-es cédulán.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. jan. 3. XX.évf. 1. sz. 12. lap.

Wagner János

Kovács Tamás nevét csak megemliti, de nem szerepel a fiatal mesterek között a biennálén. Sáros András Miklós és Révész Napsugár müvészek közvetlen utánuk sorolható. Gácsi Mihály lapjait a legjobbak között tartja számon. Majd Csohány Kálmán és Feledy Gyula következik, akiket kiemel a kritika, s megdicséri Maurer Dóra rézkarcait is. A fiatalok közül elég szigoru birálatot mond Szentgyörgyi József, Józsa János és Pető János munkájáról.
A részletes beszámoló, -Vadas József: "Szelid grafikusok" c. cikke Gácsi Mihály nevénél található.
Élet és Irodalom, Bp. 1976. jan. 3. XX. évf 1. sz. 12. lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1977 NOV
ÉLET ÉS IRODALOM 5

Wagner János

/1021

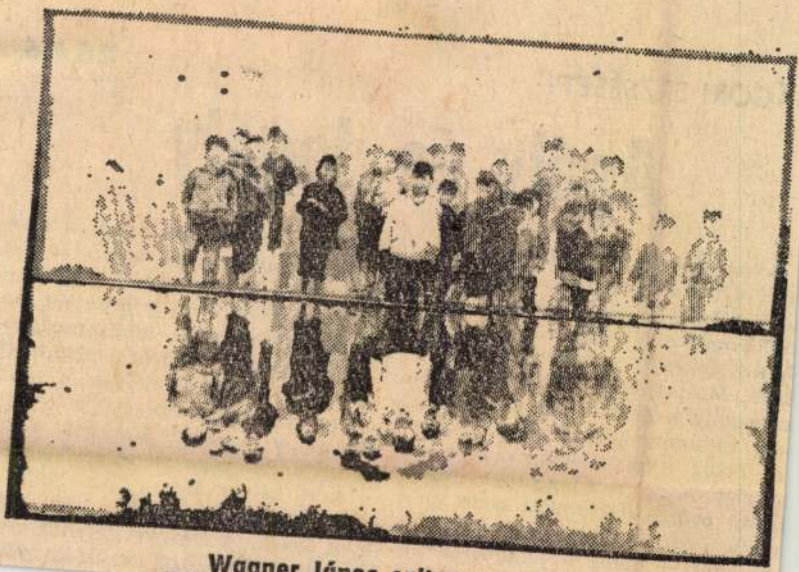

Wagner János szitanyomata

VÁGORI ERZSÉBET:

Apály és dagály

Sokan és sokszor feltették a kérdést: árt-e a klasszikus zenének, hogy túl könnyen hozzáférhető, hindennapos élvezeti cikké válik? Nem kopik-e el, a sok használatban Bach, Mozart, Beethoven? Ugyanez az aggály a költészettel kapcsolatban, tudtommal, még nem merült fel. Pedig a vers — akár a zene — költelékműsor is. Ahogyan a hosszabb prózai műsorokat zenei pihenők szakítják meg, úgy a zenei adásokat — főleg a hangversenyközvetítések szüneteit —, szavalatokkal töltik ki.

mindent tudtak elmondani a szereplők magyarságról, történelemről, politikáról, önmagunkról, mai összefüggésekről — Ady ürügyén. Az archív felvételeken kívül megszólaltak, mint a műsor meghívott vendégei, olyan személyek is, akik még személyesen ismerték a költőt. Rapcsányi szerint Hatvani Lola kalapja, öltözéke is valamiképpen a kort idézte. Nem vitás, hogy a zsűrinek, játékosoknak, közönségnek egyaránt élményt jelentő versenyből ezúttal Ady került ki győz-

Két riport:

Ne így; Zimbardo-teszt

●

Például a sztárok

●

Nem én írtam — Garai Gábor

XXI. ÉVF. 17. SZÁM

Wágner János

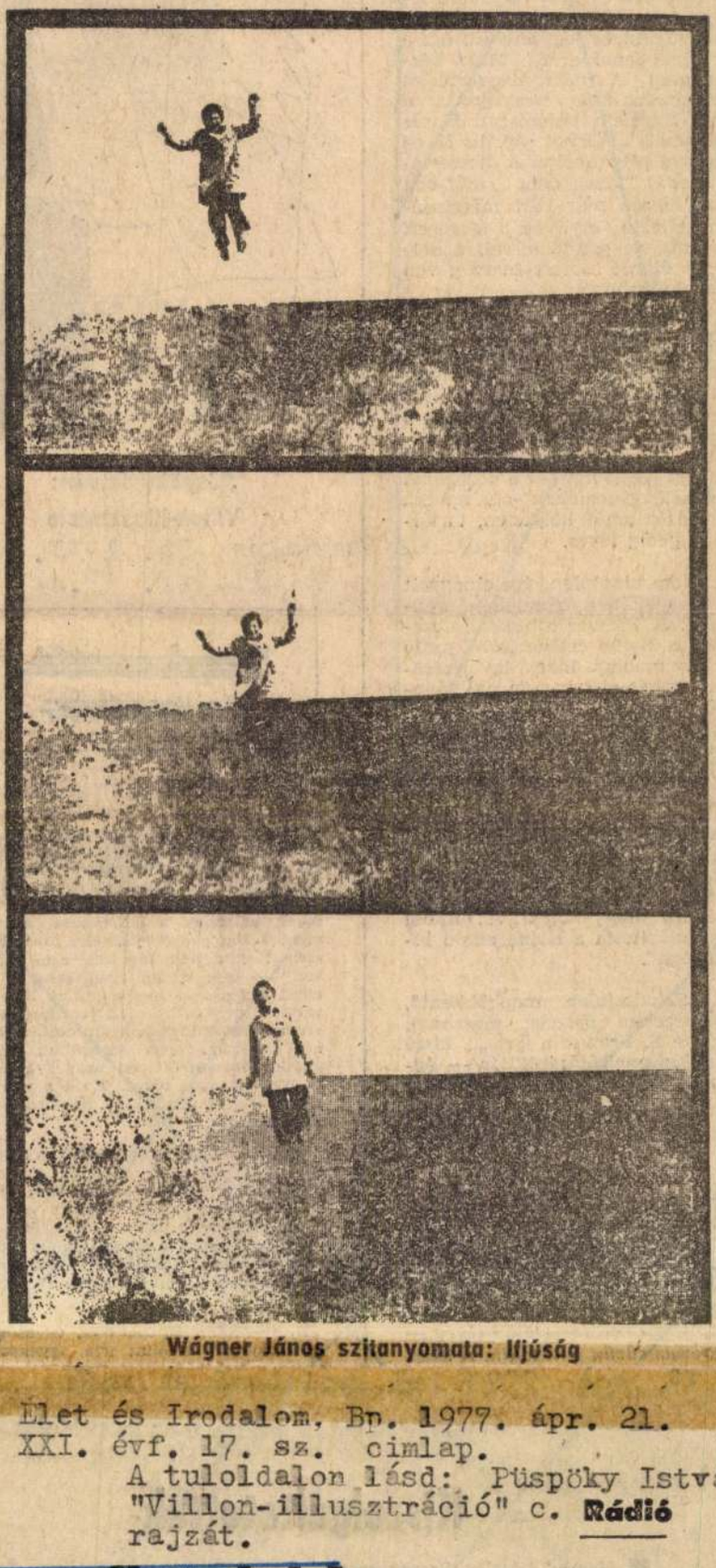

Wágner János szitanyomata: Ifjúság

Élet és Irodalom, Bp. 1977. ápr. 21.
XXI. évf. 17. sz. címlap.
A tuloldalon lásd: Püspöky István: "Villon-illusztráció" c. Rádió rajzát.

zok a fiatalok!

Püspöky István

Marx olvasmányai

Az ÉS 1977. április 2-i számában e cím alatt H. M. igen érdekes ismertetést közölt S. S. Prawer könyvének H. Lloyd-Jonestól származó, a Times Literary Supplementben megjelent recenziójáról. Az áttételes ismertetésben több téves adat van, amely elkerülte a szerkesztő figyelmét, és nem vág egybe S. S. Prawer „filológus tüzetességével" sem.

1. Marx disszertációjának címe (és tartalma) helyesen: *A démokritoszi és epikuroszi természetfilozófia különbözősége. Epikurosz*, és nem *Lucretius*, mint ahogy a szövegben áll.

2. Marx a doktori disszertációját 1840-ben és 1841 folyamán írta, miután 1839-ben befejezte az adatgyűjtést és jegyzetelést. (Ez a hét füzet fennmaradt Marx kézírásában.) A kész disszertációt 1841. április 6-án benyújtotta a Jénai Egyetem Bölcsészeti Karának, amely Marxot április 15-én doktorrá promotválta. A disszertációt tehát Marx nem *„1841-ben írta"*, hiszen már 1841 márciusában keltezte (nyilván a tervezett kinyomtatás gondolatával) a dolgozat ajánló sorait Ludwig von Westphalenhez.

3. A Grundrisse-ben nem található Marxnak a szövegben idézőjelek között álló, neki tulajdonított „passzusa" az emberiség természetes gyermekkoráról. Marx a valóságban *„az emberiség történelmi gyermekkoráról"* beszél, ami egy kicsit más, és a görögöket „normális gyermekek"-nek nevezi. Az idézet tehát helytelen, tartalmilag pedig téves.

4. Nem alaptalan, ám elnagyolt H. M. cikkében (gondolom, nyilván S. S. Prawer hibájából eredően) a Heine értékeléséről szóló néhány mondat. Marx, levelezésében (tehát akkor nem nyilvánosan) valóban kérlelhetetlen elességgel bírálta, utasította el Heine egyes személyi jellemvonásait és politikailag hibás lépéseit (tehát

[redacted]

saiban. Minderre — véleményem szerint — kevéssé szerencsés kifejezés az, hogy Marx „... mindig visszautasította a Heine elleni bírálatokat".

5. Szívderítően meghökkentő, teljességében újszerű mozzanat, hogy S. S. Prawer a kor „... kissé naiv klasszicizálásáról" ír — éppen Karl Marx-szal kapcsolatban.

Beöthy Ottó

★

Epikurosz legjelesebb követőjének, Lucrétiusnak a neve csakugyan tévesen került a Marx doktori disszertációjáról szóló passzusba; részleges mentségem lehet, hogy a disszertációban — és az idézett kritika megfelelő helyén — Lucrétius gúrún említődik. A disz-

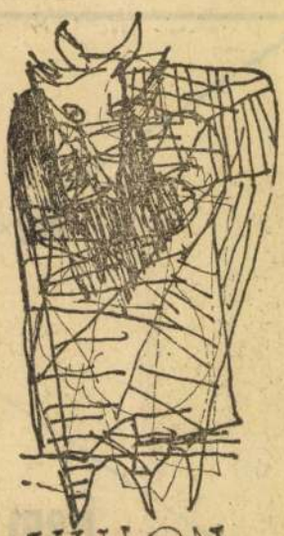

VILLON

Püspöky István:
Villon-illusztráció

Élet és Irodalom, Bp. 1977. ápr. 21. XXI. évf. 17. sz. 2. lap

~~Szerkesztői üzenetek~~

[redacted]

CS. LÁSZLÓ, SZEKSZÁRD. A levélíró tárgyi tévedést mutat ki Alföldy Jenő április 9-én közölt *Jó öreg magyar költészet* című írásában: Vörösmarty eposzával, *A két szomszédvárral* kapcsolatban csakugyan nem Kölcsey, hanem Berzsenyi ellegetett kritikájában „kannibálosságot". Köszönjük.

N. OSZKÁR. BUDAPEST. Olvasónk operairajongó, s mint írja, igyekszik figyelemmel kísérni az összes hazai

Kiszolgáltatottak

■ *Nemes László: Szerencseszerződés (Szépirodalmi, 211 old.)*

Közhely, hogy az író feladata a ma, amely valamilyen formában mindenkit foglalkoztat. Anyagi, erkölcsi társadalmi konzekvenciáiról

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1972 JAN 1

Wágner János

TÁJ

1021

Wágner János: Vietnami anya

ancia

D. úr a későbbiekben „A keresőképtelenséget okozó betegségek gyakorisága és átlagos tartama" című statisztikai táblázat „elmeés idegrendszeri betegségek" rovatába kerül. 1970-ben száz dolgozóra 6,6 ilyen jutott, ők átlagosan 126 napot hiányoztak munkahelyükről. Tíz évvel korábban valamivel többen voltak (6,8), de lényegesen kevesebbet, 105 napot mulasztottak.

Az ambulancia hétpecsétes titokként őrzi a maga számadatait. Se a kezeltek számáról, se foglalkozás szerinti összetételéről, se arról nem ad felvilágosítást, miért tűnik olyan szembeszökően kevésnek az idelátogató értelmiségiek aránya. A munka eredményessége tulajdonképpen megmérhetetlen. Van, aki meggyógyul, és természetesen nem tér vissza. Más visszaesik, és szintén nem tér vissza, noha esetleg még eredménnyel tehetné. Sokról hírből hallanak.

— Nővérke! Tegnap találkoztam P.-vel. Tudja, az a magas, őszhajú, aki két hónapig járt ide...

A nővér arcán őszinte érdeklődés:

— Igen? Mi van vele?

— Feléje se néz az italnak!

— Nagyszerű!

Az öröm is őszinte.

Az alkoholizmus elleni harc egyike a legnehezebbeknek, hiszen egy nagyon elterjedt népbetegséget ostromol. A front egyik oldalán az állam pénzén fenntartott alkoholelvonó intézetek, ambulanciák, segítségére váró családok és segítésre kész intézmények állnak. A másik oldalon borospalackok és más szeszes flaskák terhe alatt roskadozó üzleti polcok, ellenállni nem képes emberek sokasága, vendéglők, kocsmák és talponálló italboltok, melyek között „Jóbarát" névre hallgató is akad.

Még egy kérdés a főnővérhez:

— Eredményes a munkájuk?

Kissé dodonai a válasz:

URR IDA:

A hölgy kesztyűt válogat

Az üzlet fényárban úszik
kívül belül
amint ez illik
egy kesztyűboltho z
éjfél közeledik
lassan bezárnak
és vége lesz a fényárnak,
de most még
nyitva van a bolt
egyetlen vevő
egy magas vékony
ismeretlen
nemzetiségű lány
kesztyűt válogat,
hogy miért
féltizenkettőkor,
az még talány,
de az is marad
örökre,
lábán csizma,
mely derékig ér,
azt már megvette
valahol
ki tudja mennyiért,
de most kesztyűre
van szüksége
talán éppen
éjfélre,
vagy éjfélutánra
kesztyű nélkül
nem mehet
táncba,
rejtély, rejtély
éjfél előtt
és éjfél után
a hölgy kesztyűt válogat
lassan
nyugodtan
a tulajdonos
mosolyog és vár
és megpihen

1972 OKT 22

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Wágner János

Népszabadság

1021

WÁGNER JÁNOS RAJZA

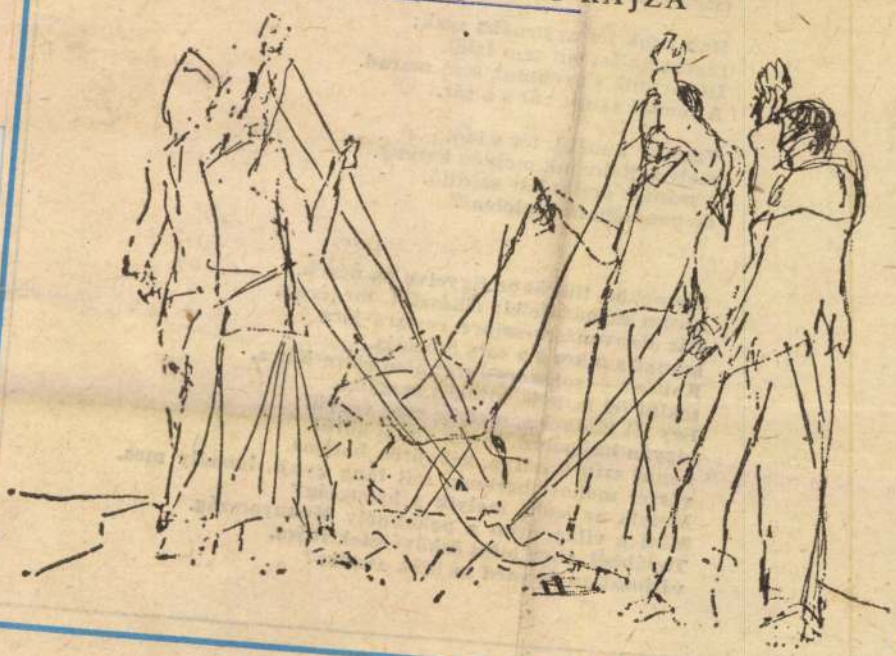

Holmink szél söpri, mint
ködöt, felhőt, hullt levelet
Ami belőlünk megmarad:
elsáppadó emlékezet.

Hamvunk fér az urnába
régész ha ás, mit sem talá
Itt jártunk s nyomunk se
A semmi árnya vár s a sá

Vagy az a másik tér s idő
mely sejtelmünk mélyén kereng,
s számok őrzik: bár szédítő,
de gondolható végtelent?

3.

Szemekbe, tükrökbe figyelve ha nézek,
arcom némán felel: elkészült. megérett.
Pár alapvonásra-színre, rosszra-jóra
koptatta a kor s a sors eróziója.
Kettős? — sokszoros arc: nem előre-hátra,
tekint fel is, le is, kifelé s magába.
Egy lét látomása, melybe ezer vegyül;
lágyan hajladozó, feszes vonal körül,
benne színek, sárga, kékvörös, halálos,
vérrel mohos: barlang, mit láng gyujt, homály mos.
Melyik az igazi, melyik a hazugság?
Mint a világ, mint a pokolmély Mennyország.
Továbbél, vagy mint őskövületek rajza,
változatlan dermed az örök avarba?

Wágner János
festő

Emberpár" című művével
" szerepel a tárlaton.

Mihály Mária: A Derkovits-ösztöndíjasok második kiállítása.
Művészet, 1971. augusztus - 35.oldal

Wágner János

Kiáhítása - nyílt a Neányánszky terem ben

962-ben végezte el a főiskolát

Bojár Iván: Kiáhításról
Kiáhításra

Magyar Hírlap 1970 XII.1

1021

Wagner János illusztrációja Solohov „Emberi sors" című elbeszéléséhez

nek, akik muni … kiváló és el-
ismert művészek … ok. Az a biztató,
hogy az szb mos … összetétele sokkal szín-
vonalasabb, mint … eddigieké. Ilyen szakszer-
vezeti bizottságban titkárként dolgozni fele-
ségteljes, megtisztelő feladat. Szeretném, ha
szb mindig közösen, fiatalos lendülettel, nem
események után kullogva, a széles nyilvá-
ság előtt mindig a tagok és a művészi ig
érdekében dolgozna. Ennek érdekében mir
tőlem telhetőt megteszek.

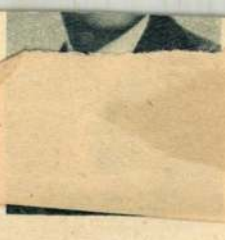

SOMSICH GÉZA zenész, a Szórakoztatózenészek Baranya megyei Szakszervezeti Bizottságának titkára:

— A tagság szavazatai alapján nálunk jórészben az előző szb-t választották meg. Szakszervezeti bizottságunk az elmúlt két esztendőben is nagy munkát végzett a tagság kulturális igényeinek kielégítése érdekében. Szakszervezeti politikai iskola, idegen nyelvű tanfolyam működött eddig is nálunk, ezeket folytatni fogjuk. Az szb segítségével az OSZK kirendeltség szakmai továbbképző tanfolyamot működtet, amely jelenleg 77 zenész továbbképzését biztosítja, és egy 25 fős népi zenekarba fogtuk össze a kotta-ismerettel bíró népzenészeket, akik az OSZK által küldött partitúrákból olyan műveket tanulnak, amelyeket munkahelyeiken is hasznosíthatnak.

Szakszervezeti bizottságunk elhatározta, hogy a tagság általános bel- és külpolitikai ismeretei szélesbítése érdekében rendszeresen meghívja Péntek Gyula újságírót előadások tartására. A vezetőségválasztó taggyűlés pedig valóságos kötelességévé tette az új szb-nek a zenész klub megszervezését, amelynek objektív feltételei már biztosítottak, és hamarosan meg is valósulnak. Szakszervezeti bizottságunk eddig is a legszorosabb kapcsolatban volt az OSZK kirendeltséggel, ezt most még szorosabbra fűztük: a tagság ugyanis az szb tagjai közé választotta a kirendeltség vezetőjét is.

Wagner János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17,
Telefon: 188-296 188-307

PEDAGÓGUSOK LAPJA

1964 AUG 2

1021

Capri

Wagner János rajza

Úrhajós	3,—
Tornász	3,—

MŰSORFÜZETEK

Úttörő színpad	12,—
Úttörő Barátság	8,—
Úttörők előre	12,—

VEZETŐK KÖNYVTÁRA

Kisdobosvezető	6,—
Táborvezető	8,—
Úttörő őrsvezető I.	6,—
Úttörő őrsvezető II.	6,—
A mi őrsünk	4,50

SZABÁLYZATOK

Működési szabályzat	1,—
Egyenruházati és alaki szabályzat	2,50
Táborozási szabályzat	1,50

rozata 40 füzet 126,— Ft

i Lapkiadó Vállalatnál Buda-

Hol a táborunk?

Egy ügyefogyott katona kalandjai egy középkori kastélyban
Lengyel film
Bemutató: augusztus 27.

Waguer János

Ravenna (vajr, vepró)

Valóság, 1964, 11 sz., 61 old.

MDK

Wagner János

Várandós, o.

11. M. Képzőm. kiáll. Mücs. 1968.

MDK

Wagner János

Kiállitási hir

Pedagógusok lapja 1968 ápr.2o.

Wagner János

akt

Rajz, reprodukció

Valóság, 1964. 6. sz. 62. l.

MDK

Wagner János

Asztronauták II., lit.

11. M. Képzőm. kiáll. Mücs. 1968.

Wagner János festő- és grafikusművész

Világjelenség, hogy kevés a sportról festett, mintázott képek, szobrok száma. – A városligeti Műjégpálya dísztermében láthatók az 1982–83-as évi Építőgép-pályázat alkotásai, jún. 11-ig. Külön öröm, hogy széles a tematika. Wagner János és mások szerint a küzdő, játszó ember látható, különböző sportágban.

Losonci Miklós: Világot szépítő alkotások.
Pest Megyei Hírlap, 1984. jún. 13.

Wágner János

Szerepel az alábbi tárlaton

Borbély László: Az V. miskolci grafikai bienniálé

Napjaink, 1970 jan.

MD 1/1

Wágner János
festő

"Várandós" című alkotása
" vett részt a tárlaton.

B-L.: Pályázat a Fiatal képzőművészek Stúdiójában
Művészet, 1968. október - 28 lap.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1966. V. 27.
Wagner János

1021

ZWEI

vom Studio junger bildender Künstler

Jährlich veranstalten die jungen ungarischen Maler, Bildhauer und Graphiker, die sich Ende der 50er Jahre zu einem Studio zusammenschlossen, eine Ausstellung, eine Schau ihrer Arbeiten. Unter denjenigen, die in diesem Jahr an der Studioausstellung teilnahmen, möchten wir unseren Lesern fünf junge Kunstmaler vorstellen: d. h. heute nur zwei und in den kommenden Nummern die weiteren.

1.

„Wie hat Ihnen die Ausstellung „Studio 66" gefallen?" — waren die ersten Worte, die der hochgewachsene, bärtige Kunstmaler János *Wágner* an mich richtete, als ich ihn oben in seinem Atelier über den Dächern des XIII. Bezirkes von Budapest besuchte. *„Wir sind nämlich sehr glücklich darüber"* — fuhr er fort, ohne meine Antwort abzuwarten. — *„Wir finden sie ermutigend und ausserdem ist es das erstemal, dass wir die Auswahl allein trafen"*. Ich nickte zustimmend und sah mich erst einmal um, denn in dem Haus mit den Atelierwohnungen, den vielen Stufen und ohne Lift war mir ein bisschen die Puste ausgegangen.

Gold und Schwarz

Hier schafft er also. Unter den vielen künstlerischen Reproduktionen an den Wänden entdecke ich auch die Kopie einer im Studio 66 ausgestellten Arbeit in Gold und Schwarz, eine Ikonartige, erhabene Darstellung des Menschen. Auf der Staffelei, zu der man in dieser kleinen Künstlerwerkstatt einen Höchstabstand von zwei Metern hat, steht ein neues, noch unfertiges Bild seiner Mutter, von der wir auch auf der Ausstellung ein Konterfei in so traurigen grauen und braunen Farben sehen konnten.

Die feierliche Menschendarstellung in Gold und das Wehmütige bei der Farbenwahl seiner anderen Gemälde dürfte die jetzige Station des jungen Künstlers auf dem Wege des Suchens nach dem ureigensten Ich sein. Wie sah dieser Weg bisher aus? *Lust und Liebe zum Zeichnen, zum Malen* scheinen dem heute 28jährigen János Wágner schon in die Wiege gelegt worden zu sein. Sein Vater, Zeichenlehrer von Beruf, gab ihm die ersten Anleitungen. Der Grundschule folgte das Gymnasium für bildende und angewandte Kunst und dann sechs Jahre Hochschule. Sein erster Meister war István *Szőnyi*, später lehrten ihn die Meister Géza *Fónyi* und Endre *Domanovszky*. Nach Abschluss der Hochschule unterrichtete der junge Künstler zwei Jahre lang Zeichnen in der Grundschule. 1962 wurde er Mitglied des Studios und konnte sich wieder voll und ganz der geliebten Malerei widmen und mit seinen Arbeiten an den verschiedensten Ausstellungen teilnehmen. Studienreisen nach *Frankreich, Italien* und beiden deutschen Staaten verschafften ihm neue und reiche Eindrücke; *Griechenland*, die Wiege der europäischen Kultur, ist sein nächster Reisewunsch.

Altes Thema — neu gestaltet

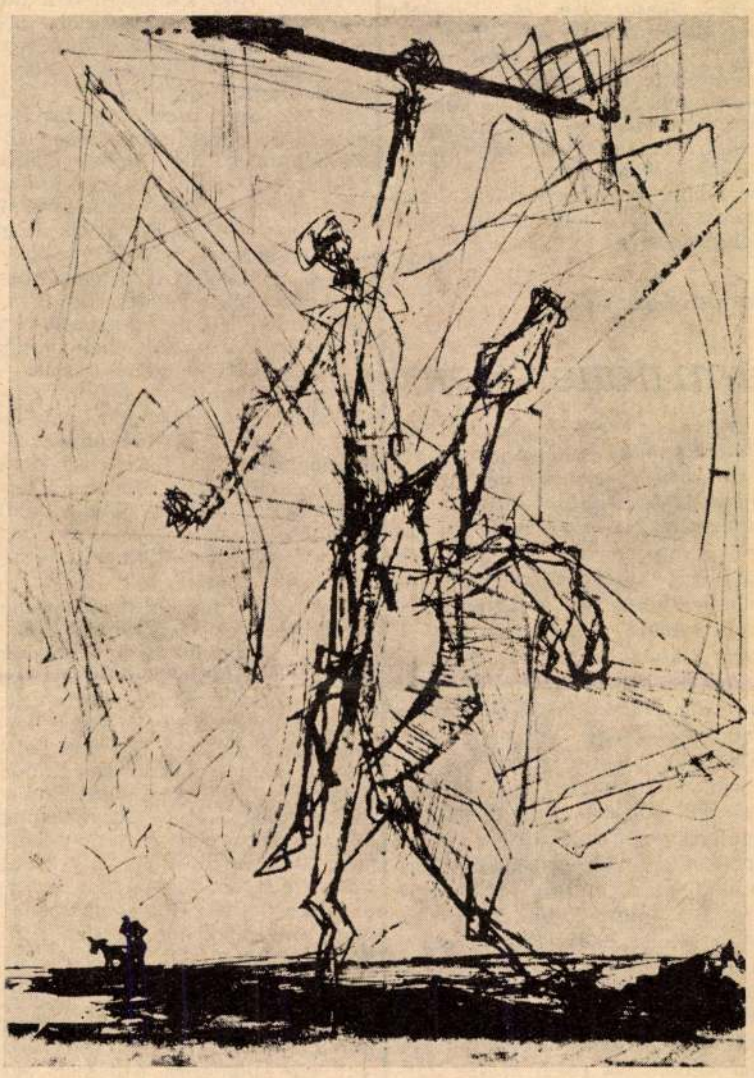

Die Geschichte des spanischen Ritters Don Quichote, der Hauptfigur des weltberühmten Romans von Cervantes, war das Thema eines ausländischen internationalen Preisausschreibens, an dem sich János Wágner beteiligte. Aus dieser Serie stammt nebenstehendes Bild, das den traurigen Ritter mit der Lanze in der Hand auf seinem Pferd Rosinante zeigt. Die sich im Hintergrund kreuz und quer schneidenden Linien veranschaulichen nicht nur den Wirrwarr, in den der edle Ritter während seiner Abenteuer gelangte, sondern erinnern uns auch an seinen aussichtslosen Kampf mit den Windmühlenflügeln.

2.

„Beim Betrachten meiner Bilder fällt vielleicht dem Beschauer die beabsichtigte Maschinenthematik auf, das Verhältnis von Mensch und Maschine: es ist die Grundlage meiner Betrachtungsweise. Ich bewundere die menschliche Grösse, die diese „neue Natur" schafft, die Maschine. Diese geordnete, Überflüssiges nicht duldende Konstruktion mit ihren zusammenhängenden und voneinander abhängigen Bestandteilen, diese dem menschlichen Willen gehorchende Maschine, sie erfüllt mich mit Bewunderung." Soviel sagte der Kunstmaler József *Herwerth* vor drei Jahren aus Anlass seiner ersten eigenen Ausstellung über seine Malweise im Katalog.

Mensch und Maschine

„Wie stehen Sie heute zu Ihrer Aussage?" — frage ich den Künstler in seiner Werkstatt, einem ehemaligen kleinen Laden im X. Bezirk von Budapest. *„Maschine und Mensch, oder besser gesagt: das Verhältnis beider zueinander ist auch heute noch das Thema, das mich am meisten reizt. Ich möchte Mensch und Maschine in ihrer Humanität zeigen. Auch die komplizierteste und gewaltigste Maschine ist nur ein Werkzeug in den Händen des Menschen. Er beherrscht sie und es liegt an ihm und ausschliesslich an ihm, dass er sie immer beherrschen wird"* — lautet seine Antwort.

In leuchtenden Farben, in Rot und Blau, in Grün und Lila können wir sein *Lieblingsthema* auf der Leinwand sehen. József Herwerth hatte keinen leichten Weg. *In Budaörs geboren*, besuchte er in der Hauptstadt die Grundschule und später das Technikum für Ökonomie. Bei der Feier zur Namensgebung des Technikums wurde *sein erstes Bild*, das den Namensgeber János *Kunfalvy* darstellte, in der Schule aufgehängt.

Erster Erfolg

Kaum einer seiner Mitschüler glaubte daran, dass er einmal nach dem Abitur wie die anderen eine wirtschaftliche Laufbahn einschlagen wird; und sie hatten recht. Denn schon während dieser Jahre besuchte er die *Abendschule für Bildende Kunst* und machte Malstudien unter der Leitung von István *Moldoványi*, Emil *Vén* und Rezso *Burghart*. Nach Beendigung des Technikums musste er erst einmal seinen Lebensunterhalt verdienen und arbeitete deshalb in einem Labor, später entwarf er Bühnendekorationen für das Budapester *Petőfi*-Theater. Seit 1959 arbeitet er ausschliesslich als Kunstmaler und seit 1960 nimmt er — bereits Mitglied des Fonds für Bildende Künstler und des Studios Junger Bildender Künstler — an den verschiedenen Ausstellungen und Preisausschreibungen teil. Bei einer Preisausschreibung des Studios gewann József Herwerth 1964 für sein Bild zum Thema Mensch und Maschine den *ersten Preis*, 1965 bei einer anderen Preisausschreibung den *dritten* Preis.

Kleinstarbeit geht der Arbeit an der Staffelei voraus, viele Skizzen, die sorgfältig in einem Buch und in Mappen gesammelt werden. Seine grosse Liebe und Verehrung gilt *Picasso*.

Stefi Baksa Soós

FÜR UNSERE JUNGEN LESER

Elektrische Orgel in Tolna — Altschülertreffen in Bonyhád

Vor kurzem kam es in zwei Mittelschulen des Komitates *Tolna*, in den Gymnasien von *Bonyhád* und *Tolna*, zu Feierlichkeiten: Im Gymnasium von Tolna sogar zu einer *doppelten Feier*. Das Gymnasium, das eines der jüngsten Institute des Komitates ist und nach der Befreiung errichtet wurde, wurde jetzt um vier Lehrsäle und auch andere Räumlichkeiten *erweitert*. Diese neuen Räume wurden ihrer Bestimmung übergeben. Durch die Erweiterung wurde das Gymnasium von Tolna *eine der modernsten Schulen des Komitats*. Mit der Einweihung des Gebäudes wurde auch die Einweihung *der elektrischen Orgel* verbunden. Die Orgel wurde vom Fachzirkel des Gymnasiums in mühsamer Kleinarbeit unter Leitung des Lehrers Matthias *Kappelmayer* gebaut. Der Fachzirkel hat bereits mit seinen komplizierten Erzeugnissen, so mit dem fernlenkbaren Schiff, das eine Makette des Eisbrechers „*Lenin*" ist, grossen Erfolg gehabt. Die elektronische Orgel ist jetzt ein weiterer Beweis *für das hohe technische Ausbildungsniveau* der Schule.

Das Gymnasium von *Bonyhád* feierte den *160. Jahrestag* seines Bestehens und im Rahmen dieser Feierlichkeit wurden auch die diesjährigen Absolventen von der Schule verabschiedet. Mehr als 400 ehemalige Schüler der Schule trafen sich im Gymnasium und erinnerten sich an die einstigen Erlebnisse. Die beiden Ältesten des Treffens waren Oszkár *Roboz* und József *Fischer*. Beide maturierten im Jahre 1910. Oszkár Roboz traf aus *Zagreb* und József Fischer aus *Kisdorog* ein. Nach langer Zeit begrüssten sich die beiden Schulfreunde gerührt.

Wie József *Pem*, der Direktor des Gymnasiums, ausführte, befand sich das Institut einst in *Sárszentlőrinc* und zwei Jahre lang war auch Sándor *Petőfi* Schüler des Gymnasiums. Eine hervorragende Persönlichkeit der medizinischen Wissenschaft, der weltberühmte ungarische Arzt János *Balassa*, hat ebenfalls in dieser Schule gelernt.

F. B.

Wir wohnen in einem neuen Heim

Unlängst wurde *unser neues Studentenheim in Újszeged eingeweiht. 300 Hörerinnen der Attila-József-Universität konnten in die hübschen Zimmer einziehen.* In den Zimmern wohnen Mädchen zu viert, die Schränke sind eingebaut, alles ist geschmackvoll und bequem eingerichtet. *Zu je zwei Stuben gehört ein Studienraum.* Es ist ein Heim, *wie es sich die Universitätshörer schon immer als Ideal vorgestellt haben.* Die günstigen Wohn- und Lernmöglichkeiten üben nicht nur auf unsere Studienerfolge, sondern auch auf unser ganzes Leben hier in Szeged grosse Wirkung aus. *Der Rektor der Universität Dr. Zoltán Szabó betonte* in seiner Rede beim Einweihungsfest, *dass dieses Studentenheim das der besten Hörerinnen sein soll.* „Als Beispiel soll das berühmte Debrecener Kollegium vor uns stehen, wo solch grosse Persönlichkeiten wie *Arany* oder *Csokonai* gelernt haben." Nach dem Fest erfolgte die Besichtigung der Zimmer, des Fernsehsaales und des Klubraumes, in dem dann *am Abend ein gutgelungener Ball stattfand.*

Theresia Grósz
Szeged, Universitätshörerin

Literaturwettbewerb in Mohács

In diesem Schuljahr wurde der *Komitatswettbewerb in ungarischer Literatur* in *Mohács* im Komitat *Baranya* abgehalten. Aus 13 Gymnasien und Fachmittelschulen kamen Schüler und Schülerinnen, um am edlen Wettstreit teilzunehmen. Auch unsere Schule, das *Klara-Leőwey-Gymnasium in Pécs*, sandte seine sechs besten Schüler, drei vom deutschsprachigen Klassenzug nach Mohács. Der Wettbewerb bestand aus schriftlichen und mündlichen Aufgaben. Im Wettbewerb der „Kleinen", der Schüler der 1. und 2. Klasse, erwarb sich Gábor *Csordás*, Schüler *des Pécser Lajos-Nagy-Gymnasiums*, den ersten Platz, Ibolya *Iházosi*, Schülerin unserer Schule, den zweiten.

Unter den Schülern der 3. und 4. Klasse war die Mohácser Mária *Dlusztus* die Beste. Im Gruppenwettbewerb landete unser Gymnasium nach Mohács und dem Lajos-Nagy-Gymnasium in Pécs auf dem dritten Platz. Dass unsere Schüler so einen schönen Erfolg erreichen konnten, ist nicht zuletzt *unserer Literatur-Lehrerin Frau Tüskés* zu verdanken.

Das Niveau des Wettkampfes war hoch. Der Literaturwettbewerb war für alle Teilnehmer ein grosses Erlebnis.

Valerie Koch
Schülerin der 3. Klasse des deutschen Klassenzuges im Klara-Leőwey-Gymnasium Pécs

Blutschwamm und Feuermal

Das Ehepaar K. ist über die Geburt seines ersten Kindes überglücklich. Nachdem die junge Mutter aus der Klinik zurückgekehrt ist, bestaunt die ganze Familie den „Stammhalter". Die frohe Stimmung wird jäh unterbrochen, als der Vater fragt: „Was hat das Kind denn hier am Arm? Eine blaue Stelle, ganz weich . . . ?" Die Untersuchung beim Kinderarzt bringt die Diagnose: Blutschwamm.

Meistens besteht kein Grund zur Besorgnis. Bei den Blutschwämmen handelt es sich um kleine gutartige Gefässgeschwülste der Haut, die fast immer angeboren sind, mitunter auch erst im frühen Kindesalter erscheinen. Es gibt da verschiedene flache und dicke Formen, die letzten Endes vorwiegend alle aus erweiterten venösen Gefässteilen bestehen. Am häufigsten tritt der Blutschwamm im Bereich des Kopfes und des Halses auf, was bei Mädchen kosmetisch stören kann. Deshalb drängen die Eltern den Arzt auch recht bald zur Behandlung. Wissenschaftliche Untersuchungen der letzten Jahre behaupten, dass Blutschwämme oft auch von selbst verschwinden, allerdings ist dafür noch kein entscheidender Beweis vorhanden. Die meisten Ärzte entschliessen sich auch heute, die Blutschwämme möglichst schon im Säuglingsalter zu behandeln, schon deshalb, weil sich daraus — wenn auch nur selten — eine bösartige Geschwulst bilden kann. Es gibt verschiedene Behandlungsformen, die sich immer nach dem Ausmass und dem Sitz des Blutschwammes richten. Meist sind zwei Drittel der Kinder, die mit Blutschwamm befallen sind, Mädchen.

Während die Blutschwämme umschriebene, meist nicht sehr grosse, schwammartige, blaue Hautverdickungen darstellen, betreffen die Feuermale häufig grössere Hautbezirke und zeigen keine Hautverdickung. Sie sind hellbis burgunderrot und am Rande bizarr begrenzt. Bei den Feuermalen liegt eine Erweiterung kleinster Hautgefässe in den obersten Hautabschnitten vor. Möglicherweise handelt es sich um eine angeborene „Gefässschwäche" oder um eine Störung der Nervenversorgung der Gefässe, die die Erweiterung bedingt. In einigen Fällen sind grössere Feuermale mit anderen Missbilligungen am Körper kombiniert. Oft zeigt sich ein spontanes Ablassen der Hautveränderungen in den ersten Lebensjahren. Die Behandlung ist besonders bei grossen Feuermalen schwierig, wenn nicht gar unmöglich. Eine Strahlenempfindlichkeit besteht bei ihnen meist nicht. Manchmal ist eine plastische Operation möglich, manchmal auch das moderne hochtourige Schleifen mit Spezialinstrumenten.

Tips für die Frau

INNEN VERSCHMUTZTE VASEN sollte man öfter reinigen, weil der glitschige, meist schlecht riechende Belag auch den Blumen nicht gut tut. Man kann die Vasen ohne viel Mühe mit etwas Essig und Salz reinigen.

*

NIE SOLLEN BLOSSE RASIERKLINGEN zum Auftrennen benutzt werden. Die Gefahr von Verletzung ist ziemlich gross. Steckt man jedoch die Klinge in einen Korkstöpsel, wird die Arbeit direkt zum Vergnügen, zumindest aber gefahrloser.

*

DIE PRIMELKRANKHEIT ist lästig. Personen, die darunter zu leiden haben, sollten sich, bevor sie die Pflanze berühren, die Hände mit Benzin oder Äther abreiben und dann zusätzlich Gummihandschuhe überziehen.

Wágner János
grafikus

M.D.K

„Külváros"
"

Élet és Irodalom, 1966. aug. 27 - 6 lap

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Wagner János

FEJÉR MEGYEI HIRLAP

1965. MÁJ. 19.

1021

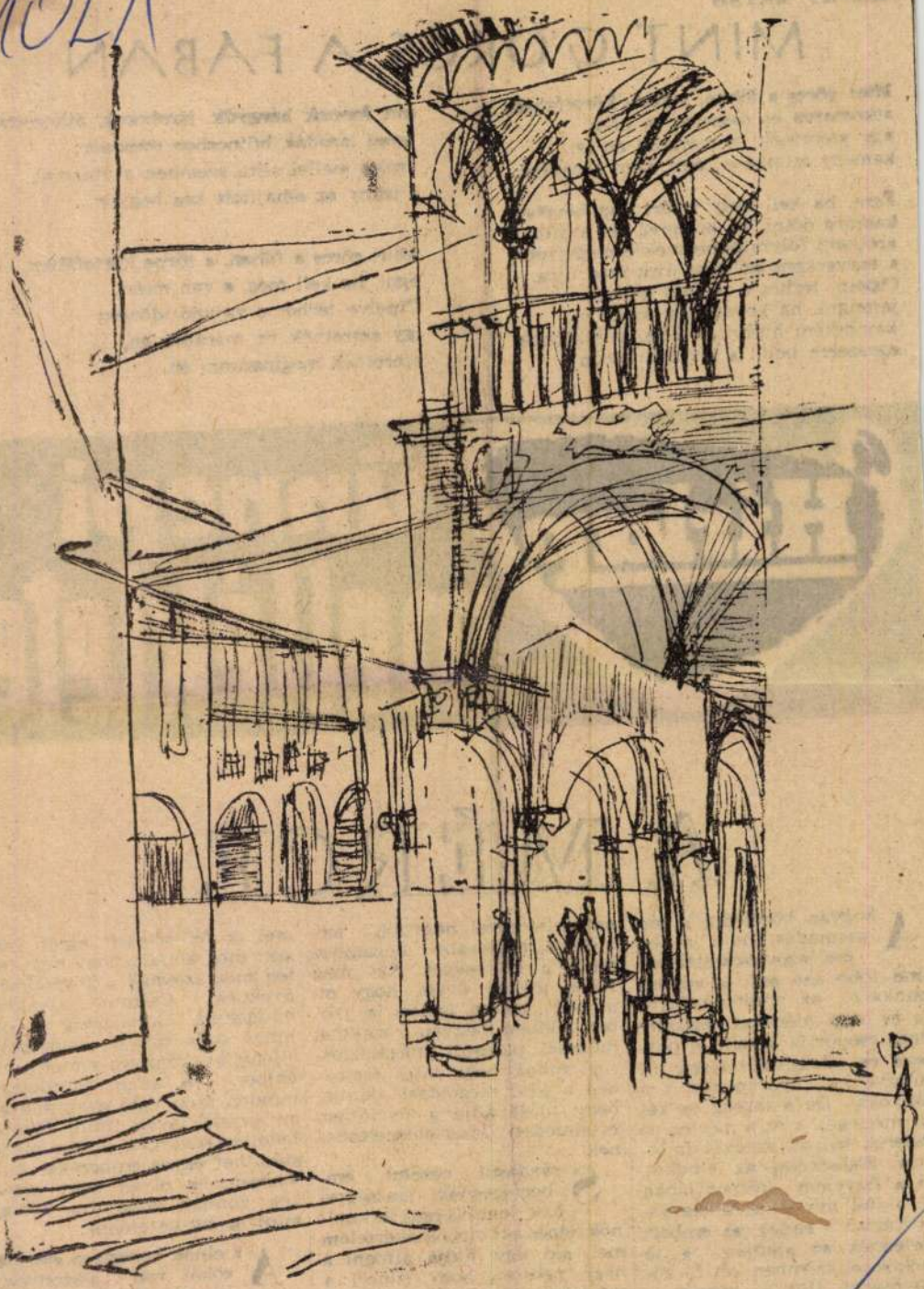

Wagner János: Vázlat Páduából

KÁTAY ANTAL

MINT GÖRCS A F...

Mint görcs a fában, a kerti körtefában,
átkoztatva és összetartva nőni:
úgy szeretnék itt maradni én is;
kemény munkával élni, nem henyélni.

Égni, ha kell még: nyári nap hevében,
kaszára dőlni, ha arannyá ért a búza,
acélként folyni népemnek érctégelyébe,
s csavarként születni újra meg újra.
Cipelni terhét e vajudó időnek,
jajongni, ha kevés még az örőm,
kavicsként hullni az útra, buktatónak,
egyszerre belül s kívül a körön

mit fonnak bárgyúk, jámborok, átkozottak,
lenni lázadás, bilincsben rozsdaér;
széles mellel állni szemben a viharral,
s irány az elhajított kés hegyén...

Mint görcs a fában, a törpe körtefában,
égni, ha kell még, s van miért,
Cipelve terhét e vajudó időnek;
így szeretnék itt maradni én,
szeretnék megmaradni én.

a Hírlap ünnepi melléklete

A MÉRCE

Ahogyan közeledik a zárszámadás ideje, a termelőszövetkezetekben mind több szó esik a végzett munkáról, az eredményekről. Az év végi mérleget szakemberek csoportja készíti el pontosan és lelkiismeretesen kimutatva a gyarapodást s a hiányokat. De a tagság is készít mérleget, s ez a mérleg az emberek súlyát, értékét latolgatja. Elsősorban az elnökét, aki a figyelem központjában áll, akitől mindenki a legtöbbet várja. S ennek az emberi mérlegnek az alapján a jó elnökökkel szemben két fő követelményt állít a tagság: a szakértelmet és a tiszta erkölcsöt.

Ráadásul vezetni, emberségesnek, igazságosnak lenni is csak az az elnök képes aki bírja szakértelemmel, aki úgy tudja átfogni a nagy egészet, hogy ismeri a részleteket is. Enélkül hogyan tudhatná, mi igaz, mi nem, kinek jár elismerés, kinek biz-

szakértelmével nagyobb terméshez, magasabb hozamhoz segíti a közösséget. Aki meg tudja győzni övéit, hogy mi a jobb, hiszen ismeri a jobbat. Akiben megvan a szakmai tudással párosult magabiztosság ahhoz, hogy vitás esetekben a jobb megoldást ajánlja, hogy útját állja a felelőtlen, értelmetlen kísérletezgetéseknek.

mel is felvértezett elnök bukott meg amiatt, hogy nem felelt meg azoknak a követelményeknek. Csábító alkalom mindenütt kínálkozik s ha nincs erős tartás ,határozott ellenállás, könnyen elmerül az ember. A saját jövedelem minden áron való gyarapítása, az anyagi javak iránti fékezhetetlen sóvárgás, olykor megszédíthet egyes embereket különösen, ha olyan nagy értékek vannak gondjaira bízva, mint a tsz-vezetőnek.

Az elnök beosztása szerint sokat van asszonyok, lányok között s ilyen helyzetben szálak szövődhetnek, sokszor nem is az ő kezdeményezésére. Kísért a kocs-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Wagner János

PETŐFI NÉPE
1965 ÁPR 11.

1021

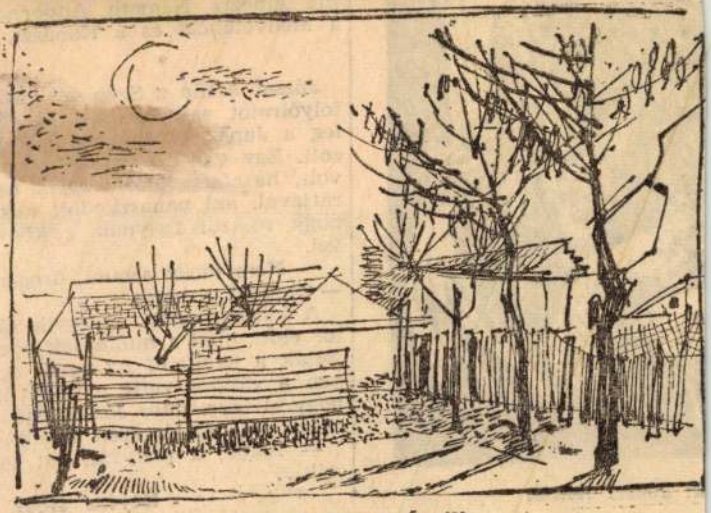

Wagner János: Április.

k: József Attila.

hogy rosszul fogynak a könyvei.

— Nem megy semmi, öregem — mondta a barát.

A költő megállt az egyik sátor előtt, ahol a munkások bort ittak. Az egyik éppen a vállára vette a ponyvát, hogy elvigye, mire József Attila rámutatott és derűsen mondta:

— Látod, a ponyvát, azt viszik...

Révész Tibor

Wagner János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PEDAGÓGUSOK LAPJA

1964 NOV - 5.

1021

Wagner János: Leányfej

A MOKÉP
novemberi filmújdonságai

A pedagógusoknak ajánljuk:

Wágner János

Olaszországi utiraj: Firenze
(szepkő)

Magyar Lóp 1964, 5 szám 669 oldal

Wagner János

MDK

Kikötő, monotyp.

Szegedi Ö. Képzőm. kiáll. Szeged 1964

Strasbourg. Strasbur
a Miasszonyunk münster
alkotása. A legkorábbi
1176-ban kezdték ujjáépí
hajó készült el 1250-ben
toljára pedig a Ny-i hom

Wagner János
grafikus

M.D.K.

„Téesz udvar"

Élet és Irodalom, 1965. máj. 15. – 4 lap

Wagner János
grafikus

M.D.K

„Utca"

Élet és Irodalom, 1965. nov. 20 - 3 lap.

1021

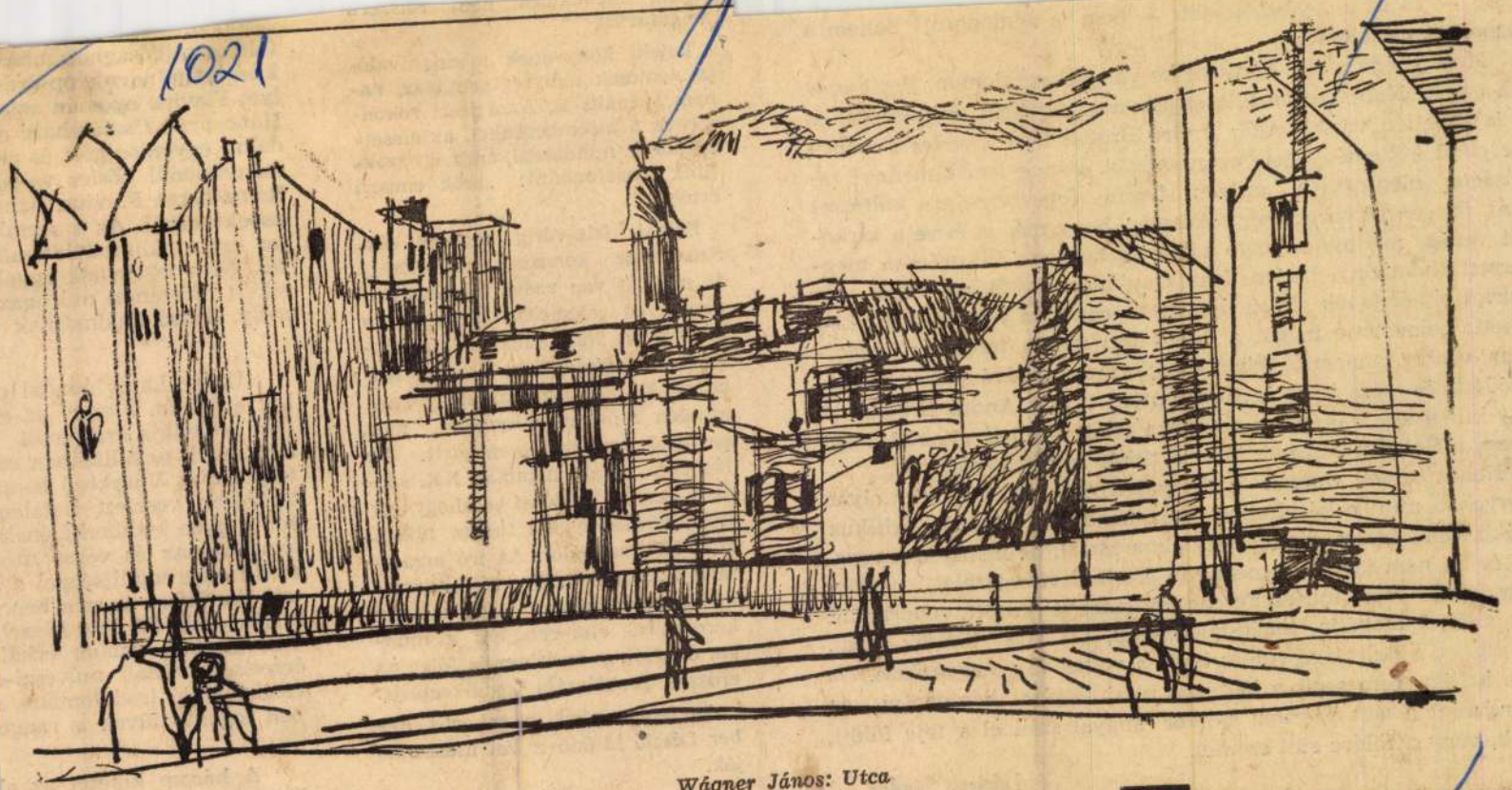

Wágner János: Utca

pedig — és ez a legérdekesebb — nem is a modern, hanem a *középkori* irodalomé.

Most is egy efféle könyvecske van az asztalomon. Professzor írta ezt is, Jean Gaulmier, a strasbourgi egyetem professzora, és ez is egyetlen versről szól: André Breton *Óda Charles Fourierhoz* című költeményének magyarázata. Benne ismét mennyi tanulságos megjegyzés, milyen finom fogékonyság a költészet iránt, milyen figyelmes segítőkészség, hogy más is értse a zárkózott verset, mennyi rajongó tudás és milyen áldozatosan megszerzett tudomány, hiszen Jean Gaulmier korábban nem volt Fourier elméletének szakértője, de — egyetlen vers kedvéért! — az lett: belevetette magát a falanszteri utópia tengernyi irodalmába, vastag monográfiákban és ritka, régi kiadványokban tudakozódott, és szóra bírta levelezés útján magát André Bretont is, hogy kifaggassa élménye s szándéka felől, és mindezt azért, hogy a vers, a Sphynx-beszédű, kitárja titkát az értelemnek.

Nehéz versek vannak a magyar irodalomban is, de olyan könyveket, mint e két francia, nem ismerek. Nálunk a kritikus inkább ítélni szeret, dicsér vagy elmarasztal, de nemigen magyaráz, és ha nem könnyen mégnyíló értelmű verset talál, például Nagy László vagy Juhász Ferenc költeményei között, rendszerint csak a fejét csóválja, tanácstalankodik, és alig törődik azzal, ami legelső kötelessége volna: hogy a verset megmagyarázza. Az ilyen kritika nem segít a költészet saisi fátylát bontogatni, és olyan, mint a rest pásztor: amikor angyal száll el a feje fölött, alszik, vagy a földre süti szemét.

Lukácsy Sándor

lelem, menekülés nem célszerű magatartás.

Feleki könyvének monda[illegible] ja nemcsak mélységesen ig[illegible] nem aktuális is. Azzá teszi [illegible] szenve a kisemberekkel, az [illegible] tekkel és mindazzal, amit íg[illegible] tunk összefoglalni: „örök [illegible] értékek".

Feleki ízig-vérig modern [illegible] Szemlélete korszerű, műveltsége át meg át van szőve természettudományos elemekkel. Ebben a könyvében humorának leggazdagabb és legfelekisebb forrása Kabócza XX. századi tudata, amit minden fejlődési állomáson, még egysejtű korában is megőriz. De Kabócza tudata nemcsak XX. századi, hanem kabóczai is: ahogy egy ilyen ktsz-könyvelő tudata tükrözi a XX. századot. Az író arra is talál alkalmat, hogy két fantasztikus kaland között az élet nagy kérdéseiről eltöprengjen: a munka, a halál, a szerelem és főleg az erőszak problémája foglalkoztatja.

Az Isten veled, atomkor!-t *Réber László* kitűnő rajzai illusztrálják.

Galgóczi Erzsébet

tes, ha a könyvnek [illegible] sikert. Történeti mű, igazi „[illegible] mely olvasó unalmasnak talá[illegible]

Unter Lajos óbudai cipé[illegible] két bujkálót, s ezért az élet[illegible] első novellája szól erről a [illegible] mindegyik novellájában azor[illegible] *tragédiáké*. Várakozó hadiöz[illegible] testvéreit vesztett fiatalemb[illegible] beteg gyerekemberkéjének, [illegible] temistájának és végső útjár[illegible] szelíd megrendültséggel olva[illegible] csit tisztábbra is mos bennü[illegible] vellák ezek. De értő kézzel, [illegible] Van bennük valami erkölc[illegible] érzettség, vállalt művészi-é[illegible] értékskálájú irodalomban, [illegible] ben fogant művek is rango[illegible]

A három kötetet az ol[illegible] lön-külön értékeik mellett [illegible] műfaji-stiláris gazdagságáb[illegible]

Wagner János M.D.K.

Művei a kiállitáson

A pedagógus-művész konfliktusa

Göndolatok a IV. Orsz. Pedagógus Képzőművészeti Kiállitáson

[illegible] 1965. febr. 26.

Wagner Jánso M.D.K.

Müei a kiállitáson

Vadárus

Tóvári Táth István: AIV. Orsz. Pedagógus képzőmüvé
szeti Kiállitás

Kisalföld, 1965. febr. 14.

Wagner János: Marseille

Felhívás Képzőművész Olvasóinkhoz!

Hátralékos képzőművész olvasóink nagy részéhez decemberben felhívást küldtünk. Ezúton is kérjük: a levélhez mellékelt csekken rendezzék tartozásukat, újítsák meg előfizetésüket.

Egyben arra is felhívjuk szíves figyelmüket: eztán csakis a

75.915.001 — K95
NÉPSZAVA LAPKIADÓ VÁLLALAT, BUDAPEST

sz. számlára fizessék be lapunk előfizetési díját (félévre 6 Ft, egy évre 12 Ft).

A tagdíj befizetőhely nem foglalkozik előfizetési díjak gyűjtésével és nyilvántartásával.

sak.

A tanfolyam egy napján részt vettek a normál moziüzemek vezetői, a szakszervezeti bizalmiak és a szakszervezeti bizottság tagjai. A vitaindító bevezető előadásban az V. kongresszusunk határozataiból adódó fő feladatokról, a filmszakma jelenlegi helyzetéről és feladatairól volt szó.

is járatlan ... mozik élén. Ezért szükségszerű, hogy a filmszínházak vezetését fokozatosan azok vegyék át, akik az egyéb népművelési munkát is vezetik és irányítják. A javaslatok alapján, a megye nyolc-tíz községében, kísérleti jelleggel, a művelődési otthon igazgatója, vagy más

Finomítsa, ápolja kezét! A különféle tisztító szerek szárítják a bőrt. Finomításához szükséges a rendszeres kézápolás, használja a KALODERMA GELEET!

Wagner János, grafikus

M Dk

Rajta

Repr

(t.): Barátság

8-9. l.

Család és iskola, bp. 1963. jannár

Wagner János, grafikus MDK

Három rajza

Repr

Mika Mihályné: O mondta ... 2.1

Család és iskola, Dr. 1963 februári

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Wagner János

CSALÁD ÉS ISKOLA

1964 JUL

1021

WAGNER JÁNOS rajza

ne tessék közölni

junk úgy, mint a
ás fiatalok az or-

oldódnak. Tervek-
szélnek, amelyeket
ondoltak, még Fót
gyermekotthonok
, talán nevelőszü-
ckóiban.
k, a felnőttség kü-
tnak, melyik úton
választottak.
azok a leányok,
nak, kivétel nélkül
ak lenni.
om az embereket
akinek olyan há-
mekkora, csillogó
s kislány.
m gyermekfelü-
újtott a leányok-
lük itt maradnak
is megmarad a
de előbb férjhez
kezdő pedagógus-

to cél: hogy kollégiumi hely kerüljön melléje.

— Én hazamegyek — újságolja egy mosolygós arcú fiatalember.

Pár évvel ezelőtt még az volt fontos az apjának, meg az apja új feleségének, hogy a gyermek elkerüljön hazulról. Akadályozta az életüket, teher volt nekik.

— Most pedig ők hívnak — mondja a fiú. Írták, hogy már állásom is van a helyi gépállomáson. Talán megváltoztak azóta — teszi hozzá töprengve.

— Nekem is írják, hogy menjek haza — szól közbe N. Marika.

De négyéves kora óta nem törődtek vele, s most már ő maga alakítja sorsát...

„Emlékszel-e?"

Hát emlékeznek... Mert a gyermekkort —, s azt is, amelyből a családi otthon melegét elrabolták — feledni nagyon nehéz.

SZEKERES ILONA

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-30[illegible]
1964 JUL 3

KÖZNEVELÉS

Wágner János

(1021

Wagner János rajza

ÜGYELET

nek szervezése és irányítása.

A *tanfolyam befejező aktusa* a beszámoltatás, vagy elbeszélgetés volt. A berendelt negyven igazgató többsége nem értett egyet ezzel a beszámoltatással.

Elsősorban a magam véleményét szeretném elmondani.

Abból a gondolatból szeretnék kiindulni, melyet Pöltl József megyei

Wagner János, grafikus

MDh

Rajza. Repr.

József Attila: A vergődő diák

20

Család és iskola, Bp. 1963. szeptember

XIV/9.

~~ESTI HIRLAP~~

Wagner János, grafikus MDh

Két rajza.

Depr.

— : Csalódások. 9.1

Család és iskola, bp. 1963. június XIV/6.

Wagner János MDK

résztvett a Pedagogus Szakszervezet VII. kongresszusa tiszteletére rendezett kiállításon.

Péter Imre: Pedagógus művészek kongresszusi seregszemléje.
Köznevelés. 1963. márc. 8.

mdk

Wágner János

Balaton partján c. rajz

Ly Irás, 1963, 9. sz

1029. l

Wagner János, [grafikus] MDk

Anya gyermekkel c. fatalma-
zott grafikája. Repr.

–: Ismered őket? 6-7. l.

Család és iskola, Bp. 1962. december

Wagner János

Részt vett a Pedagógusok Szakszervezete VII. kongresszusa alkalmából az Egressy klubban rendezett tárlaton.

Péter Imre: Pedagógus-művészek országos kiállítása

Rajztanítás 1963. II-III. 63.l.

Wagner János MDK

Téli Duna, litográfia

Madarak, litográfia

Tavasz, litográfia

Műcsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Wágner János

Kiállitási kritika

Müvészet 1968 ok.tp.31.

M.D.K

Wagner János
festő

„Női fej" (negro)

Élet és Irodalom, 1963. május 4 — 6 lap

Wagner János
Grafikus

M.D.K.

Illusztráció.

Bodó Béla: A brilliáns gyűrű
Vök Lapja, 1965. szept 4 – 12 kep.

MDK

Wágner János

Kiállitási kritika

Nógrád 1968 márc.24.

MAGYAR MADÁRTANI INTÉZET OTvH.
BUDAPEST, II., GARAS UTCA 14.
Telefon: 359—123

MEK

Wagner János

Anyám, o.

Fiatalok Stúdiója 1966. Ernst Mus.

Wágner János

Marseille /rajz, repró/

Magyar /finsóg 1969 II. 22

MDK

Wagner János

Cantata profana, lit.

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz.

Wágner János

Rajz szepró/

Kostarcs 1967 J.n. 796 old.

Wagner János, grafikus MBG

Rafe.

Repr.

Juri; Nagibin: Az olló 25

Család és iskola, Bp. 1964. július XV/7

MDK

Wágner János

Önarckép, o.

Studió 67. Fiatal képzőm.kiáll. Ernst Muz. 1967.

Wagner János

MDK

Kivégzés, lito

Studió 67. Fiatal képzőm. kiáll. Ernst Muz. 1967.

MDK

Wágner János, festő

Első kiállítását lehet látni. Korábbi, posztimpresszionista műveire emlékeztet a Judit a gyerekkel, Lányom. De már a pop-art felé is mutatnak. S még inkább az Ikarosz, Kivégzés, Galaktika, Ember térben, Madár és ármyéka ...

R. Gy.: Wágner János kiállítása a Medmyánszky Teremben

7.

Népszabadság, Bp. 1970. dec. 2.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Wagner János
KÖZNEVELÉS
1983 ÁPR 14.

1021

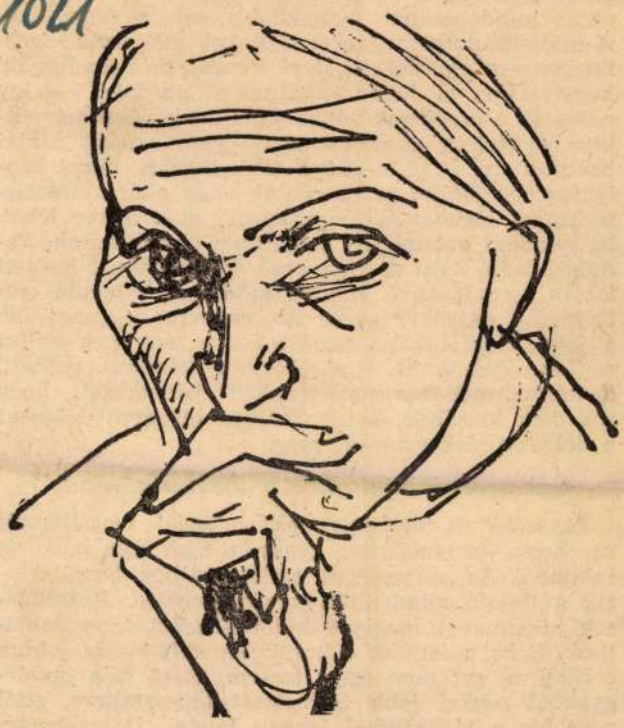

Wagner János rajza

gélés, s k
gulat mi
A másodi
tatták, ne
hogy mik
nevezték
kor rájött [illegible] igazságra: akár analóg példát hasznosítani, akár megfelelő összefüggést, hozzá képletsort megtalálni és használni, vagy akár számolástechnikai eljárást is „kipuskázni" csak akkor lehet, ha mindent valamilyen mértékben elsajátítottak. Tanulni, tudni kell! A következő dolgozatoknál kezdett lassan termékennyé válni a módszer. A javuló osztályzatok adásakor pedig azt éreztem: igazságosabb a jegy, mert inkább osztályozza a tényleges tudást és készséget, amit a segédeszköz felszínre segített. S furcsa, mellékes pozitívumként jelentkezett, hogy sok diák kínjában, küszködésében bizonyos dolgokat a dolgozatíráskor tanult meg.

Sok keserűséget okoz a „beskatulyázás"

Egyszerű és közismert pszichológiai megállapítás az, hogy az emlékezet gyakran nem általános, de irányuló. Az emberséges osztályozáshoz hozzátartozik a tanuló mindenirányú megismerése. Hospitálások alkalmával meglepő különbségeket tapasztalhatunk. S ha a tanulót e hospitálások hatására jobbra értékelem, ezt nem azért teszem, mert más tantárgyakból sokkal jobb szereplését tapasztaltam, ettől nem fog a tárgyamból jobban felelni. De emberségesebb lesz osztályzatom, mert más lesz az alap-

MDK

Wagner János

Cantata frofana, lit.

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz.

M. Dl.

Wágner János
grafikus

„Táj"

Élet és Irodalom, 1967. március 11 - 9 lap

Wágner János
grafikus

M.D.K.

Illusztráció

Heregh László: A bodegában
Nők Lapja, 1965. ~~augusztus~~ 31 - 12 kép.

Wágner János
grafikus

M.D.K.

Kamarazene (repr.)

Élet és Irodalom, 1963. május 15 - 3 lap

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1966 FEB 10

ÉLET ÉS IRODALOM

Wagner János

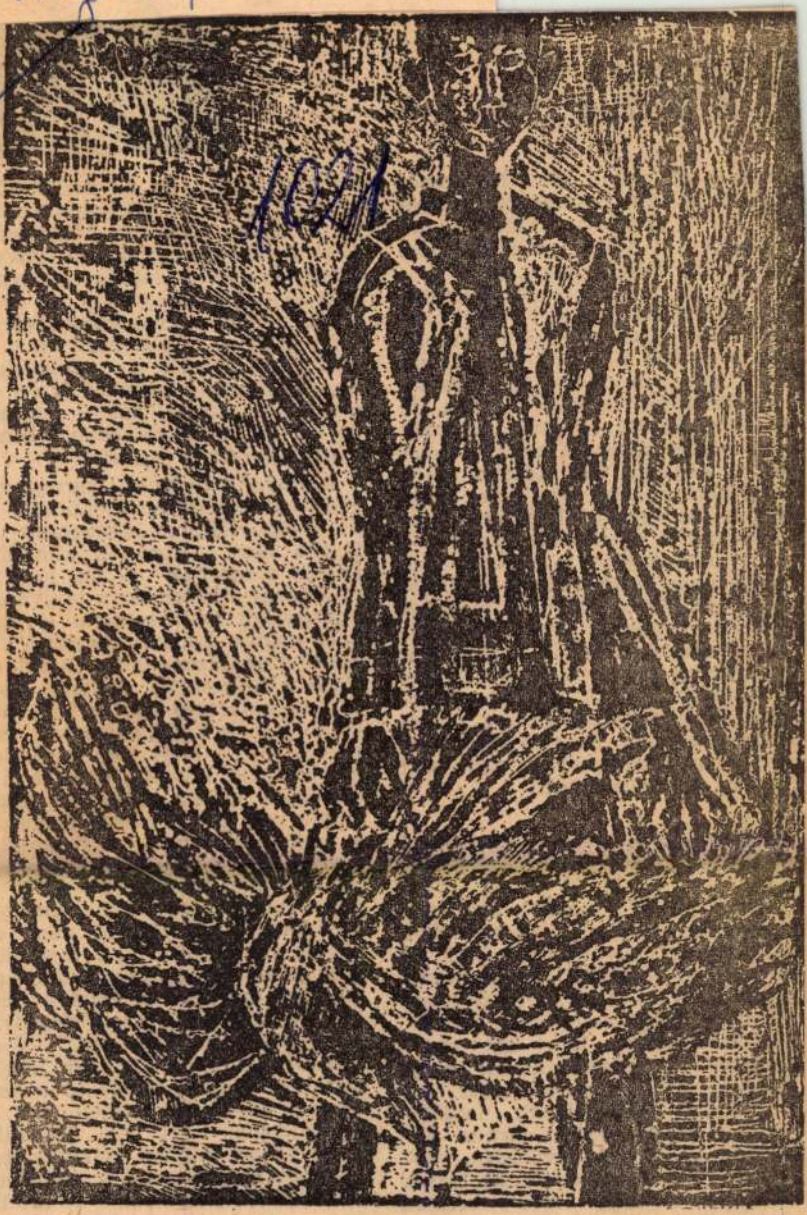

Wagner János: Fiú, madárral

ŐS KRITIKA

mes — de nem igaz. A diában a néző nevetésév áll az objektívitás uraln absurdum vitt szubjektívitást semmisíti meg a kacaj.

Ungvári módszerének buktatóját leginkább a modern poétikákról szóló fejezettel bizonyíthatom. Az ötvenhat oldalon tucatnyi iskola, nevek miriádjai kavarognak. Az ismertetés enyhén kritikus, de a szerző főként arra törekszik, hogy összeszedje mindazt, amit igaznak és aktuálisnak vél. Közben azonban, nem mindig veszi észre, hogy a források egymással, és az ő alaptételeivel is ellentétben vannak — és a tudományban is bebizonyosul, hogy nem lehet mindenkivel jóban lenni. Ez a fejezet is tömérdek hasznos ismeretet közöl, de csaknem teljesen hiányzik belőle az a termékeny szempont, mely ezt átvilágíthatná. — A *Poétika* hasznos, problémákban gazdag olvasmány, a téma jelentős kézikönyve, de az összegyűlt anyagot még ezután kell elrendezni.

2. Egy elfogulatlan poétikáról

Az elvek és elméletek tisztelete szép erény, semmiképp sem árthat a művészet búvárának. Csak az árthat, ha valaki kutatásainak anyagát előre elkészített elveihez idomítja. Szép esztétikai gondolatépítményeket lehet így szerkeszteni, kis szépséghibával: hogy semmi közük a művészethez.

Ungvári *Poétiká*-jának legfőbb erénye, hogy az eklekticizmus veszélyét is tudatosan vállalva, ablakot nyit a különféle kutatások eredményei felé, arra késztet, hogy ne kis igazság-foszlányokkal és nagy füldugókkal közeledjünk lélet nélkül zsonglőrködne mások eredményeivel. Ungvári marxista poétikát akar nyújtani, de nem olyat, amely mechanikus-bürokratikus módon „visszavezeti" a művészet jelenségeit a társadalmi alapra, és ezzel aztán be is éri. Ő a művészet szférájának — viszonylag — önállósult törvényeit, benső összefüggéseit is keresi.

A *Poétika* legszebb, legmeggyőzőbb fejtegetéseiben a műfajok és a világtörténelem kapcsolatát világítja meg. Nemcsak kiindulópontja meggyőző — az, hogy a műfajokat a költőnek és tárgyának viszonyából kell levezetni —, hanem számos konkrét részlet-fejtegetéssel is bizonyítani tudja az alapelv helyességét. Például kitűnően határozza meg a líra kialakulásának világtörténelmi feltételét: azt, hogy az egyénnek előbb külön kellett válni a közösségtől; a líra egyszerre testesítette meg a különválás tényét és a közösséghez való visszatalálás egyik útját. De a líra alfajain belül is számos megfigyelés dicséri a szerző elméleti-esztétikai érzékét. Például így különbözteti meg az ódától a rapszódiát: „A rapszódia már olyan lírai helyzet gyümölcse, melyben megtörik az érzelmi lendület a költő és a tárgy viszonyának problematikusságán." Vagy kitűnően jellemzi a szatíra jellegzetességeit, majd megjelöli a szatíraírás szubjektív előfeltételét: a szatírikusnak azt az illúzióját, hogy világa minden világok legrosszabbika. És noha a szerzőnek nem sikerül a szatirát — és általában az ábrázolásmódokat — besorolnia poétikájába —, a szatirikus

M.D.K

Wagner János
Grafikus

Fiú, madárral

Élet és Irodalom, 1968. febr. 10-i lap.

MDK

Wágner János

Teregető, lit.

3. Miskolci O. Grafikai Biennale,

Nemz. Szinház 1965.

MDK

Wagner János

Anyám, o.

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Wagner László

KORTÁRS

1987 — 5.

1021

WAGNER JÁNOS *rajza*

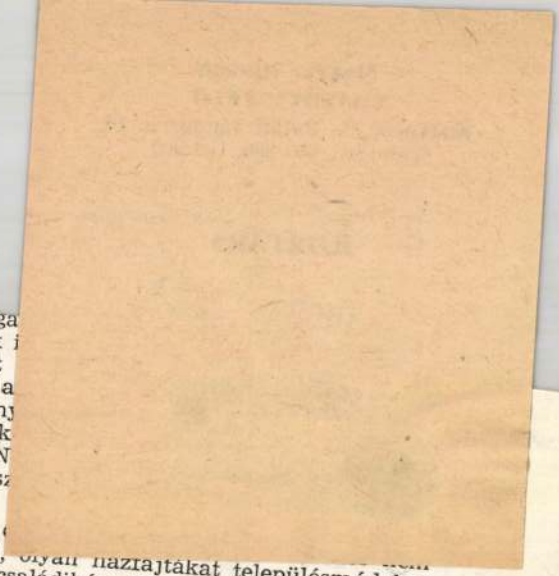

taknoz, melyeket az okor vonta szekér és lóroga
roslakó polgárok, akik egyben házspekulánsok
lakótelepeink és lakásaink, mint amilyeneket
és kézműveseiknek a XVI. században? Mert a
előregyártott betonnal helyettesítettük, a ház lén
A kertes családi lakóház ma is az emberek
a kényelem, a szomszéd nyűgének feloldását. N
embereket, nem ment ez a dolog, mert a lebesz
ban laktak.

Mivel nem lehet mindenki számára kertes
marad hely a mezőgazdasági művelés számára,
kell létrehoznunk, melyek pótolják a kertes családiház előnyeit, annak gazdasági
hátrányai nélkül. Külföldön már több vonalon megindult ennek a keresése, nem is
eredménytelenül. Ezek a különböző módon összerakható lakáselemekből álló halma-
zok, városhegyek, mind szabadulást keresnek a régi hagyományos kaszárnya rend-
szertől, amiben a börtönöket is építették. Kezdetben zárt udvarokkal, újabban glédá-
ba álló sorokkal. A mai értelemben vett humanizmushoz ezek már kevesek. Aho-
gyan életünkben is az emberiességre vágyunk, lakásainkban, városainkban sincs
másképpen.

Ha szükségből kénytelenek is vagyunk a ránkmaradt holmit használni egy
ideig, mert nincsen másik, de ne rendezkedjünk be arra, hogy az átmeneti, szükség-
megoldásokat rendszerré tegyük.

A gépesített tervező apparátus szerkezetében is mechanikus felépítésűre sike-
rült, amelyben az irányítás nem azok kezében van, akik a szakmát „vezetik". A vér-
beli tervező ugyanis akkor végzi munkáját a kor színvonalán, ha állandóan „újít".
Persze ezt nem lehet minden tervezőtől megkívánni, mert a képesség határt szab.
De akik újítva tudnak tervezni —, akiknek eredeti gondolataik is vannak — azok
viszik előre a szakmát, azok „vezetnek". Mindegy, hogy milyen pozícióban ülnek, mi
a címük, vagy mennyi a fizetésük, ők a szakma vezető egyéniségei. Valami fatális
véletlen folytán ezeknek a szakmai tekintélyeknek alig van szerepük a tervező appa-

Wágner János

MEGHÍVÓ

70,247 – Képcsarnok V. ny.

A KÉPCSARNOK

MEGHÍVJA ÖNT

WÁGNER JÁNOS

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

1970. NOVEMBER 20-ÁN,

PÉNTEKEN DÉLUTÁN 17 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

FRANK JÁNOS

MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

MEDNYÁNSZKY TEREM

BUDAPEST, V., TANÁCS KÖRÚT 26.

MEGTEKINTHETŐ: 1970. NOVEMBER 21 - DECEMBER 5.

HÉTKÖZNAP: 9,30—18 ÓRÁIG

SZOMBATON: 9—14 ÓRÁIG

Wágner János

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAPTÖ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZAVA

Budapest

1970 NOV 19

□ Wágner János festő-művész kiállítása a Képcsarnok Mednyánszky termében november 20-án, pénteken délután 5 órakor nyílik meg. A kiállítás december 5-ig tekinthető meg.

dolgozik. Vagy hasonló

Wagner János, festő

MDK

A Medgyánszky Teremben nyílik meg kiállítása.

— : Cl Wagner János ... 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. nov. 18.

MDK

Wágner János, festő

Kiállítása nyílik meg a
Medgyaszay Teremben.

— : Hp

8.

Népszabadság, Bp. 1970. nov. 20.

Wagner János

Kiállítása nyílik holnap a hedvyánszky terem ben képeiből és plasztikáiból

hagyar Nemzet 1970 XI. 19

4old.

Wágner János

219. Kettős önarckép litho 35x45 (repr.)
220. Ikon " 35x45.

5. Miskolci Orsz. Grafikai Biennale. Miskolci Galéria 1969. Kiáll. kat. Bev.: B. Supka Magdolna.

Wagner János

Szerepel az alábbi táblaton

Bojás Iván: Orsz. grafikai biennale Miskolcon

Magyar Hírek 1969 XII. 13

Wagner János

Ketten olaj 123 x 86 cm

Judit a gerekezzel olaj 115 x 122 cm

Studió '70. Ernst Múzeum Bp. 1970. Kiáll. kat.

Bev.: Bereczky Lóránd.

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Wagner János

MAGYAR NEMZET

1983 DEC 10

12 1021

Wagner János: Tavaszodik

Fáklyá

-yula drám

meitől lesznek tragédiák. A lelekétől. Való az, hogy egy Kolumbuszról szóló dráma ‚korfestéséhez' például a nézőtérnek három szó is elég. India, Izabella, Santa-Mária. Julius Caesarhoz akár kettő: Rubikon, Brutus. Ott ahol a nézőtér ismeri, hogy így mondjam, már az utcáról a hőst. Történelmi dráma szerzőjének más a helyzete Magyarországon, mint azokban az országokban, ahol ez a műfaj kifejlődött egyértelmű közösségi érzet talajából. A magyar dráma aránylagos elmaradottságának okai közt nem utolsó volt ennek az egyértelmű közösségi-nemzeti érzésnek hiánya. A nézőtér itt nem ért három szóból, nem ér-

zeti emlékezetből kiesett, vagy ködössé vált, akkor azt új történelmünk jelenidejét érintő kérdés-motivumokra adott válasz-kísérletekben alkotta drámává. Egyúttal a haladó történelemszemléletnek is megfelelt. Amikor a racionális, a tények, a matematikát felsoroló Görgey józan logikája helyett a szenvedélyes és szinte egy fantaszta rögeszméit fogalmazó Kossuth mellé állítja nézői-olvasói rokonszenvünket, akkor a Világossal tábornoktársaiból mártírokat csináló, semmibe hulló Görgeyvel szemben a 49-et egy nép lelkiismeretében életbetartó és hatalmassá növekedő Kossuth tiszteletére tanít.

WÁGNER János festő

91 7. 33

Új Művészet

WAGNER JÁNOS

GYŰJTŐK
SAMMLER
&
SAMMLUNGEN
GYŰJTEMÉNYEK

Az **md studio Galéria,**
a **Gyűjtők & Gyűjtemények** magazin
szeretettel meghívja Önt és Barátait

WAGNER JÁNOS

festőművész kiállítására.

Megnyitja: Keserü Katalin
művészettörténész

1999. november 5. (péntek), 14 óra

Megtekinthető:
november 5. – november 25.
Hétfő-csütörtök: 9-16 óra
Péntek: 9-14 óra

Kiállítás helye:
MEGA CENTER
1062 Budapest,
Andrássy út 97.
Tel./fax: 351-3646

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Wagner János festő

NÉPSZAVA

1984 JÚL 7

és Galéria

1021

Wagner János

BÚZATÁBLA

Rocskai László **VÁNDORKOMÉDIÁSOK**

az ajtót. A kulcs nem fordult el a zárban, mindhiába erőltette. Néhány próbálkozás után sajgó ujjakkal támaszkodott az ajtónak, és eleredt a könnye; a lépcsőház mintás cementjére koppantak a csöppjei.

— Athanász — szipogta. — Athanász!

Megrázta a kilincset, és az ajtó váratlanul kinyílt. Lili Sztratieva dermedten állt az apró előszobában, valami ismeretlen, fullasztóan nehéz szagot érzett, majd a belső helyiség, a gyerek szobája felé iramodott. Üresen találta, a kiságy bevetetlenül állt a sarokban, kinagyított esküvői képük alatt. Az aranyozott, rózsamintás keretből Athanász elmosódott, fekete-fehér arca nézett le rá, annyira kiretusálva, hogy semmilyen érzelmet nem lehetett leolvasni róla.

— Nem, a gyereket ne —

Wagner Jenő

Kiállításon vesznek részt Szegeden

A. L. Két kiállítás nyílt Szegeden

Délmagyarország, Szeged, 1970. máj. 1.

MDK

Wagner József, festö

Békési magyar. Vörös kréta-rajz.

Tavaszi tárlat. 1923 ápr.-máj. OMKT-Mücs. Kat. 44.l.

MDK

Cs. Wágner Jézsef,festö

404. Havas táj. Pasztel

Bp.Hücs._OMKT. Nemz.Képzömüv.Kiáll. 1934.ápr.29._jun.17
Kat.18.1.

M.D.K.

Wagner József csabai /1888-

846. Csendélet. Pastel. 69.9x59.7 papir.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 59. l.

MDK

Cs. Wagner József, festö

220. Falusiak. Pasztell.
221. "Tirol". "

Uj Szalon. Megnyitó Kiállitás. 1934. ápr. Ep. Kat.

MDK

Wagner József, ép.iparm.

Iparm. Isk. évk. 1934-36.

44.l.

MDK

Cs. Wagner József, festö

Olasz kikötö.

Az Ernst-Múz. kiállításai. CXLVII.- A BUDAPESTI-CSI VI. csop. egybekötött repr. kiáll. Bp. 1934. május. kat. 5. l.

MDK

Csabai Wágner József, festö

Templombamenök. Pasztel.

Bp.Mücs.-OMKT Nemz.Képzömüv.kiáll./Rend. M.Kir.Vall.- és Közokt.Min./ 1933 ápr.19.-máj.25. Kép.tm. 5o.l.

MDK

Wágner József

Tihanyi sziklák, of.

Balatoni Társ.3. N.Szal. 393. kiáll. 1928.ápr. 24. l.

MDK

csabai Wágner József, festő.

Hőfoltok, pastell.

Téli piac "

Alk. Művészház. - XII. Kiáll. - 1943 aug. - Magyar Mesterek. Egyp.

MDK

Wagner, József Frigyes, festő. (Lőcse), XVIII. s.

Arcképpár. 2 db Pastell.

Jelezve: Wagner 799.

Női arckép. — Pastell

Jelezve:

Ernst Aurz. aukc. 54. sz. Kiáll. 1936 nov. 22-29.

Jegyz. 25. l.

Wagner József és Ferdinand M.D.K.

festő

freskói: Vál, r.k. templom

Genth. Müeml. 1959 I. 406

MDK

csabai Wagner József, festő
jeles munkával szerepel az 1931-
ben rendezett tárlaton.

(97.) Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesülete.
Képzőművészet. 1931. 43-44. sz. 186-l.

MDK

Wagner József, festő

jól szerepel az 1931-es tárlaton.

(ap.) Magyar Akvarell- és Pastellfestők kiállítása. Képző művészet. 1931. 43-44 sz. 186. l.

MDK

MDK

Cs.Wagner József

É" munkás, rézk.

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 9 1.

Wagner József Frigyes MDK

M "Wesselényi Miklós"

arckép rézmetszet

Wagner -Neidl- Ehrenreich

Wagner pasztelljét először Kazinczy adta ki Neidl rézmetszetében./1808/ Az Ehrenreich féle változatot szintén ő jelentette meg /1815/

66.o.

Rózsa György : Ehrenreich Ádám forrásai.
MÜV.ÉRT. 1959. VIII.évf. 1. sz. 61-67.o.

MDK

csabai Wagner József

Gitáros, paszt.

Mólón, "

Akv. és paszt. kiáll. N.Szal. 1932. máj. 14 l.

M.D.K.

Wagner József Frigyes
pasdellfestő

Valószínű, hogy Cretter metszetek eredetijét (ötöt) Wagner festett.

Rózsa György: Cretter Samuel
M.M.M. Évkönyve 1952, 1081

M D K

Wagner Joseph, pictor academicus, Pest, Belváros.

Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. Műv. Ért. 1952. 1.sz. 139 l. V794.

MDK

Wagner József, Békéscsaba

Gál E: Képzőművészek Vidéki Szöv. I. kiáll.
Képzőművészet, 1928, 6.sz. 23 l.

MDK

Wagner József
(1791 – 1845) (működött)
vándorfestő

Pogány Ö. Gábor: A haladó és reakciós erők harcának tükrözése a XIX. századi magyar festészetben.

MMM Évkönyve 1951. 42. l.

Wagner József,

A váli templom festője.

157.o. (8.jegyzet.)

Károlyi Antal: Engel Ferenc szerepe az Ürményi-család váli építkezéseinél.
Műv. Ért. 1956.V.évf. 2-3. sz. 150-157.

csabai Wágner József

Hófoltok, paszt.

Téli piac, paszt.

Alkotás Müvészház XVI. kiállitása. 1943.
aug. 6 l.

Wagner József, épitő iparmüvésze, 1936-37.
iparmüvészeti szakoklevelet nyert

Iparmüvészeti Isk. Évk. 1880-1941. Bp. 1942.
34 l.

Nógrádmarcal /Voit/ 1

Balassagyarmati járás

Története: /Azelőtt Marcal/ emlékét a helység határához 1281-ben Záçh-nembeli Tiborc monnak adja. A XVI. század h rádi szandzsákhoz tartozott. ura. 1633-1634-ben ujra hódc 1715-ben 11, 1720-ban 15 mag ben a Básthy-család, 1754-15 .Básthyak, az Uzovics- és Tor Borbála, a Tornyos- és Bástl

Egyutcás, fésüs beé szerüen széles utszakasszal gi parasztházzal.

R.kat.templom. /Mindszentek/

Története: A plébánia - amel állott - iratanyaga elég gaz

Csabai Wagner József, Mezőtur

Csendélet, paszt.
Templombanemők, "
Hazatérés, "

Magy. Képzőművészek Szabadszervezete I. kiáll.
Ernst Muz. 1947. jul. 6 l.

MDK

Wágner József, Békéscsaba

Nyárutó, olaj
Buza tenger, olaj
Hámori tó, olaj
Begóniák, olaj
Ó-Massa, olaj

Képzőművészek Vidéki Szöv. I. kiáll. N. Szal.
1928. jan. 12 l.

MDK

Wágner József, Békéscsaba

Csolnakok a Balatonon, paszt.
Kilátás, paszt.
Faluvégi házak, olaj

Képzőművészek Vidéki Szöv. I. kiáll. N. Szal.
1928. jan. 12 l.

M. D. K.

Wagner József,
1826.
Veszprémi piarista templom
tervrajza (?). Homlokzati és hossz-
szanti keresztmetszetrajz, alap-
rajz.
Pesti piarista levéltár.
Mojzer Miklós: Architectura civilis.
Művészt. 1957. VII. é. f. 2–3. sz.
118. l.

csabai Wagner József
Hetivásár, paszt.
Rőzsehordók, pasztell
Templomba-menők, pasztell

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete
kiállitás, Nemzeti Szalon, 1942, december,
3, 10 1.

VECEERNYEPALÁST,

fehér selyem alapon leveles és virágos díszű hullámos fehér selyembrokát inda, egy háromszínű arany hullámos brokátindával keresztezi egymást. Ovális nagy hátpajzsa legombolható. Elől domború kartusdíszű csatt.
Mag. 154 cm.
Francia munka, 1770 körül.
Csernyánszky 91. l.

MISEING,

fehér sifon, keskeny vert csipkeszéllel, virágcsokor virág és körökkel töltött rácsos dísszel.
Szél. 30 cm.
Flamand munka, 1770 körül.
Csernyánszky 100. l. — Lepold Katalógus 199. sz.

MISEING,

fehér vászon, széles vert csipkéjében rácsosrajzú hullámos sáv, közben hálós kitöltésbe helyezett leveles virágcsokrok.
Szél. 61 cm.
Flamand munka, 1780 körül.
Csernyánszky 100. l. — Lepold Katalógus 200. sz.

MISERUHA ÉS VECSERNYEPALÁST,

alapja arannyal átszőtt lila selyem, pereme levélsoros, sávaiban ezüst pikkelyszálak. A vecsernyepalást legombolható pajzzsal, rézcsattal. A miseruha mag. 100, a vecsernyepalásté 136 cm.

Cs. Wágner József
Interieur, paszt.

Tavaszi Tárlat. Műcsarnok, 1932. április, 13 1.

[illegible] Augsburgban kiadott Regiomontanus Calendarium (Hain 13780) egyik ábrájával mutat közös sajátosságokat.

8a lap: „... pro cuius complecione sit deus Benedictus per Secula Amen 1489." Fekete és vörös tintával rajzolt asztronómiai ábra.

8b lap: Fekete és vörös tintával rajzolt asztronómiai ábra.

11a lap: Színes asztronómiai ábra (155 × 155 mm) két vörös vonallal szegélyezett barna körben rózsaszín, sárga, fehér, barna körök, számokkal, írással. Középen négyszögű forgólap, amelynek a közepén szürke alapon lila félholdba illesztve groteszk holdember profil látható.

23a lap: „1489"

33a lap: Fekete tintával rajzolt *Manus Guidonis.*

63b lap: „Et sic est finis per Ladislaum de Zalka, quia exemplar non habuit ultra. In pathak sub Johannis Baccalaurei practica 1490."

76b lap: Az *Arbor Consanguinitatis*, fekete és vörös tintával rajzolva. Alul vastag fatörzsből ágazódnak el az ágak. A középső ágat levelek díszítik. A fatörzsön madarak és egy kutya (?) látható.

76a lap: Az *Arbor Affinitatis*, fekete és vörös tintával rajzolt hétágú fa.

78b lap: „... per me laslonem de Zalka in pathak. Rectore Johanne Baccalaureo de Kyswarda. protunc existente prima post Johannis ante portam. anno Salutis 1490".

[illegible] L° 8 ·

306

MDK

Wagner József, Csabai

l.: Csabai-Wagner József

Nők Lapja, Bp. 1953. június 11. [12-13.l.]

MDK

Cs.Wagner József

Élmunkás, rézk.

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 9 1.

Cs. Wagner József

1. Három fő olaj
2. Önarckép —u—
3. Leány olajpasztell

Csabai Festők Jubileumi Kiállítása

Békéscsaba 1968

Wagner József

láid

Szana Szárér

58. l.

EGYETEMI NYOMDA KÖ

KOSSUTH LAJOS-U. 18.
TELEFON: 89-5-40

ALAPÍTVA:
1577

KATALÓGUS LESZÁLLÍTOTT ÁRÚ KÖNYVEKRŐL

MAGYAR KÖNYVBARÁTOK

A Magyar Könyvbarátok közé való belépés minden kultúrembernek örömet okoz: az áldozat kicsi, az ellenszolgáltatás felbecsülhetetlen értékű. Kérjen tájékoztatót!

Wagner József

festő

1.

A Pesti Városház

1938-9-sz. 8. l.

KIADÓ-TULAJDONOS

FRANKLIN-TÁRSULAT

Wagner József
festő

l. Szabómagyfest.

158. l.

ılmi és irodalmi folyóirat

Szedéspéldák Wanko Vilmos:
„A leegyszerűsített tipográfia"
című cikkéhez

Wagner József

festő XIX. sz. eleje

Szód adat nincs

Krück II. 716. l.

Székesfehérvári dom freskói szóte.

mese!

Greco III. 160

Wagner Zünf

disertoferto

Pest 1827

Weg 369 l.

Wagner József, festő 1797–1845 között Pesten. Az 1827. évi pesti utmutató díszítőfestőnek mondja. Úgy látszik, főleg dunántuli templomokban dolgozott. Állítólag tőle valók a székesfehérvári székesegyház freskói. 1845. Ferdinánd fiával közösen festette a váli templom falképeit. Ágost nevű fia (megh. Pest 1870 körül) szintén festő volt.

mese, mese!

Wagner József
festő

l.

Schoentabaini
5. l. 6. l.

Bükkös-patak VI.174

Wagner József

Jestő

l.

Schoen Rókudrájs

12. l

13. l.

Kühtreiber, Franz Edler von, exredes

IX. 172

Wagner József

pesti festő

1832

l.

Schoenbelvárosi

13. l.

Szolnok.

A bástyákkal és köröndökke
ra kerités van, a háttérben pe
Felirata a lebegő mondatszalag

SOLNOCK.

Rm., mér. a vk.

14

Wagner József

pesti festő

l.

Schoenjózsefvárosi

10. l. 13. l. 17. l.

Római halárvédelmi csapatok

V. 250.

1902. május 26.

A főfség az 1901. évi jelentést megküldi. (232/902.)

1902. június 6.

A főfség a Magyar Minerva II. évf. 1 példányát megküldi (272/902.)

1902. június 18.

A főfség megküldi dr. Cserni Béla „Alsófehérvármegye története a római korban" cz. művét (145/902.)

Wagner [József?]

pesti festő

l.

Schöntervárosi

6. l. 14. l.

Mátyás-korabeli mísemondó ruha – részlet

~~[illegible]~~ VIII. 60.

Wagner József MDK

A pesti Vigadó nagytermének mennyezetén dolgozott Kasper Sebestyén és Wagner József.
317.o. 65. jegyzet

ZÁDOR ANNA: POLLACK MIHÁLY; Bp. 1960.

WAGNER József épitész ? Egerben az érseki le-
véltár tervtárában /Tervj.195./ 1828-ból
fennmaradt oszloprendeinek rajza.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

Wagner József

három képe a józsefvárosi rk. templom
főoltárkép fülkéjében.

Berzo László, Bernát György, Erdei Fe-
renc stb.: Budapest Lexikon, Budapest
1973. 1335 l

5081

WAGNER JÓZSEF, mükiadó

A Soproni Muz. grafikai gyüjteményében kb. 100 portré, sok Széchenyi ábrázolás.-Ezek jegyzéke:

9./.-Gr. Széchenyi István. térdkép, ül.
Eybl Franz/1806-1800/. 1842. Kőrajz. Nyomda: Leykum A. Bésben. Kiadó: Wagner József, Pest.-37.5+27.5 cm.
Előkép: Andrássy. 166.old.

DAVIDNÉ ASKEOZ ÉVA: A Liszt Ferenc Múzeum /Sopron/ grafikai gyüjteményének története 157.old

ARRABONA, 14. A Xantus János Múzeum Évkonyve, Győr, 1972

Wagner József

Lévi festő kénitette a váli pléb. templ. preskóit; szignója ma az állagromlás miatt nem látszik. - Ő kénitette a mauzóleum belső kiképzését, mellyel 1846-ra lett kénes.

Horváth Kálmán: Vál müemlékei.

Müemlékvédelem, 1970. 2.sz. 102-107. l.

103. l.

JOSEPHUS WAGNER, építész

A váci Therezianum átalakitására az Építészeti Főigazgatósághoz 1839 novemberében és decemberében négy építész küldte terveit, költségvetését. Wagner bécsi, Johanes Schmausz Apatinból Zitterbarth Mátyás és Kasselik Ferenc Pestről. 119.old. 12.jegyz

G. ELISCHER BRIGITTA: Adatok egy váci épitkezés történetéhez 117.old.

Studia Comitatensia, I. Tanulmányok Pest Megye Muzeumaiból, Szentendre, 1972

Wagner József

A grafikusművészek kivételes tehetségü tagjait sorolja fel Fóthy János: "A Műcsarnok téli tárlatáról, a Művészet c. rovatban közölt beszámolójában:
Conrád Gyula, Teuchert Károly és Wagner József nevét emliti meg a résztvevők közül.

A HÉT, Bp. 1920. dec. 15.
XXXI. évf. 37. sz. 574. lap.

Wagner Józef

Frigyes

1791

l.

Szent György Céh

42. anke - (1920)

223, 224, sz.

Wagner József Fényes

2 pastell arckepét
ajándékozta a képm.
Múzeumnak a Mű-
vészeti Múzeum
Barátai Egyesülete.

MAGYAR MUVESZET

1938.96.l

Wagner József festő

l.

Szépmüvészet
1943. 192. l.

Wagner Josef

München 1904. 347

ů –
265)

Wagner Jaim Friggs

XVIII. rz wéje Lorie

Mûvenet 1918, 25

Kiss Károly, Könyvtári polca IX. 48.

WAGNER JÓZSEF FRIGYES (1790 körül): Lőcsei patricius-asszony.
A SZENT-GYÖRGY-CZÉH VIII. AUKCIÓJÁRÓL.

(Tessék a Szent-György-Czéhre vonatkozólag felvilágositó nyomtatványokat kérni az igazgatóságtól: VIII. ker., Muzeum-körút 18. sz. Telefon: 152-32.)

LEVELEZŐ-LAP

Wagner József Tnjes

17748. Athenaeum.

WAGNER JÓZSEF FRIGYES (1790 körül): Lőcsei patricius.
A SZENT-GYÖRGY-CZÉH VIII. AUKCIÓJÁRÓL.

(Tessék a Szent-György-Czéhre vonatkozólag felvilágositó nyomtatványokat kérni az igazgatóságtól: VIII. ker., Muzeum-körút 18. sz. Telefon: 152-32.)

LEVELEZŐ-

LAP

17748. Athenaeum.

Wagner József Frigyes

1920. Kent György Czék 42.

aukciójan:

Ujházy Lajos és nejének arcképe, signalva, és datalva 1791.

Két pastell.

A Gyűjtő 1920. 8. l.

Anjoukori Lépatkó VI. 134.

A MÚZEUMOK ÉS KÖNYVTÁRAK ORSZ. FŐFELÜGYELŐSÉGE
BUDAPEST.

A Muzeumok és könyvtárak Tekintetes Országos Főfelügyelőségéhez

jelentése

Kuzsinszky Dezső m. nemz. muzeumi őrnek

Wagner János Frigyes

festő 1790 körül.

1918. Szent György Czéh 39-ik
ankciójáns

Egy lőcsei patricius csa-
lád négy tagjának arcképe
pasztellek.

A Gyűjtő 1918. 181. l

Anjoukori Kordok VI. 134.

Wagner József Frigyes

festő 1790 Ernst

Női képmás,
pasztell
1817

Székesfőv-Képtár
tulajd.

Kopp Ism. 27. l.
Repr. u.o. XIII
tábla

Budapest.

Wagner Józef

z nóż archep
pantell

Repr.

Arv. Czarnok 105, ankc.
Kar.

GYŐR

Gimnázium: Homorzögi honfoglaló lelet.

A homorzögi magyar honfoglalási lelet. AÉ, XII – 1892, 446 l.

Wagner Josef

Lásd

Perlajst 109

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191...

tésénél...

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbi

Kelt ..... , 191...

.....

tanu.

.....

tanu.

Wagner József Frigyes (irodalom)

Szépművészeti Múzeum irattára 217/1918. sz.

Wagner József

festő

Pesten. Munkásságának kora az 1800 – 1845. évekre esik. Mikor és hol tanult, arról nincsenek adataink, de kézrajzai és egyéb tanulmányszintai mutatják, hogy a legjelesebb mesterek (Rafael, Domenichini, Van Dyck stb.) darabjait is tanulmányozta. Művei közül sem sokat birok elősorolni, de hogy úgy magánosok, mint egyházak stb. részére sokat dolgozott az bizonyos. Szántalan festései közül megemlitheten a fejérmegyei vaali egyházi frescoit, melyeket – ha nem csalódom – 1845-ben festett, ott lévén akkor vele egyik festész fia Ferdinand is. Hogy arcképzéssel is foglalkozott, mutatja az, hogy Dugonits Andrásnak egyik arcképe az ő műve, mely Getter által rézbe metszve, is megjelent Dugonits Andr. Magyar Példabeszédek. Szeged. 1820. 8r. Valószínűleg 1845 után nem sokára meghalálozott. (A vaali fresco festésre nézve lásd Magyar Sion. 1863. 677 l.) Fiai közül Ferdinand és Ágost szintén a festészeti pályára léptek kiktől az 1844 – 1850, sőt 1860 évekből is több kézrajzot ismerek; azonban munkálkodások történetéről biztos adataink nincsenek. Ha nem csalódom W. Ferdinand már előbb, Ágost pedig 1870. vagy 1871-ben itt Pesten halt meg.

Nagy Iván. Magyarországi képzőművészek a legrégibb időktől 1850 ig. Bécsben. 1874 évf. 201. l.

Wagner [Józef?]

festo

l.

Kazimierz Lev

XXII. 4. 283. l.

Tárgymutató a Könyvtárban

VII. 57 – 59.

Wagner József

Thieme Becker

XXXV. 40.l.

(Lyka)

ebegényi Duna.

49. Benckhard Ag

Wagner József
festő Pesten.

A nádor és környezete, lovaccsoportkép a Székesfővárosi Történeti Múzeumban.
Szignatúrája: Joseph Wagner 1816.

Igen jó kvalitásu klasszicista festmény, tempera, vászonra húzva, erősen sérült.
Láttam 1941. jul. 11.
Schoen Arnold szerint több műve van pesti templomokban, a nádor udvari festője volt.

Wagner József

Wagner József, festő, Budáról, atyja urasági szolga Pesten, 21 éves korában, 1808 nov. 17-én iratkozott be.

Fleischer Beci

94. l.

~~...tkép~~.
~~...an~~ látható az urasági emeletes épület, mely-
...edett kut~~at látnak~~ van, mig, jobbról ~~pedig~~ a
...l. Az udvar és a kert közti épület sar-
...etes örtornyok ~~vannak~~ emelkednek, s a kerités-
...látvák el. Az előtérben a ~~helység~~ község két épü-
...A háttér hegyes vidék. Felirata fölül:

... seu SANCTUS NICOLAUS
...itam".
...i a vonalkeretnek 9.9: 14.5 cm.

...ha 4627

126/94 N: 364.

Wagner József

budai festő

l.

Árv. Csarnok 105. aukc. kat

beverétés –

Němet-zyrbán 1480 körül

Fejérelegetni

Wagner József

Wagner József, festő, Pestről, rajzoló fia, 15 éves korában, 1819-ben iratkozott be és 1821 végéig szerepel a névkönyvekben.

Fleischer Béla

94. l.

Pencz
~~Ismeretlen festő.~~
Mikódóra ~~A~~ XIX. szárad~~ból~~ k

767. Lahner György.

látható s

Mellig, szembe néz. Keblé
döke és bajusza sötétbarna, szakáll
lérja paszománt s zsinórzása arany.

Vászon, méretei 71.5: 5
Festette: Pencz.
Az 1848/9-iki szabadságha
Átvétetett az 1896: IV. 8

904:V.5.

Tisztára *germán ízlésű* tárgyak kerülten elő a pap[illegible]
A mindennapi használatra szolgáló kerámiai leletek mellett említheten
polgárvárosból előkerült cicada-fibulákat. Kettőnek képét közli Na
Géza.[19]) Egy szép nagy ezüst példányt újabban szerzett az Aquincu
Múzeum a Csúcshegyről (21.485 helyr. számú telken találták, 2. kép 3. szá

A 4. század végétől kezdve a hegyvidéki előkelő római villák
a népvándorláskori barbár elem előszeretettel telepszik le. A Kapucin
domb egyik római épületében látott napvilágot az Aquincumi Múze
azon ezüst korsója, mely formájára nézve az apahidai kincs korsójá
azonos.[20])

A »*hún korszak*« legjellegzetesebb besimított díszű szürke nagy e
nyeit [21]) durva, korong nélkül formált köcsögökkel egyetemben a dís
csúcshegyi villában ástam ki. A villát az 5. században is lakták, sőt
praefurniumba és a vele kapcsolatos konyhába egy későbbi kori olvas
kemencét is beépítettek. Hasonló díszű és korú edények több példán
került elő a Papföldön. Egyet képben is közöl Kuzsinszky, mely a jellegze
nyugati germán leletekben is előforduló kétfülű kis bögre formáját mutatja
(2. kép 1. szám).

Wagner József falképfestő 1842.

l. Tanulmányok Bp. mulyátót VII. 18. l. 19. l. (a nőban forgó falkép elpusztult)

lve meg, egyenes vonalban kötötte össze a táborvárost Szentendrével. középkori, kereskedelemmel, révvel számoló városalapításnál ezért intetbe sem jöhetett.

Azonban a táborvárosra támaszkodó Óbuda már megalakulásakor terjeszkedett ki az egész castrum és a canabák területére. A római és város déli részét foglalta el, kb. a főtéri mai dohánygyártól kezdve, gat és délnyugat felé pedig a hegyek alját, mely már a nagy római épületeket nélkülözte s a római korban külváros és temető volt (Viktória-lagyár, bécsiúti városi bérházak területe). A dohánygyár (volt Zichy-tély) udvarában csatornázás közben sok középkori sír került elő, melyek itt állott templomot vagy ispotályt tételeznek fel. Eddig teljes homály-vagyunk a Hajógyári-szigetet illetőleg, mely a római korban még száraz-volt s a tábor keleti fele ide is átnyúlt. Egy ásatás biztosan tisztázná csak a római uralom idejére legfontosabb, megerősített castrum maradvá-it és kiterjedését, hanem azt is, hogy a Duna mentén fekvő ezen fontos t, melyet híd kötött össze a már elkotort Fürdő-szigeten keresztül a kos-patak torkolatánál fekvő ellenváracskával s révátkelésre alkalmas

Wagner [Josef?]

bečni festo

l.

Kazinczy lev

XII. k. 194,
225, 413, 414,
431, 620 l.

Wagner [Józef?]
becsi pantellfestő

lásd
z
Kazinczy lev.
III. k. 535. l.
240, 241. l.

Wagner pesti festő család

---

művészeti lex 8231.

SZEPTEMBER

1

Vágner József

Jerzsö

A vaali templomot a XIX
elsö felében freskokkal
disztette Vágner József
neves hazánkfia

Vinis Ferenc, Vaali emlékek. Magyar Szion 1863.
677 l.

Wagner Józef

1845 ben fiával Ferdi-
mánddal a vaáli tamp-
lom freskóit kezdette

cod

Sza 40-es 263.

tanu.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enged

.....

a mühelyfőnö

8. sorsz. Mühelyi mint

Cs. Wágner József

festő Lenke-tér 7

1934. ncmz. képzm. Eiill-404.

Garnier János Henrik

Mellig, hétnyolczad balra
lapitja, bajusza s kecskeszaká
széles gallérjá csipkéval van fe
vállán kendő van átvetve. Fe

„Johannes Henrici
Garnier, S. C. Rqs M
ac Ser. Arch. I. G. Ge
et Friburgi Comme

s legalól jobbra: „77".

Rézkarc, méretei a ken

Metszette: M. v. Sommer

Türckische und Ungarische
Paulus Fürsten Kunsthändle

8440

1534

Wagner

W. 9. *József Frigyes*, festő. 1790 körül Lőcsén élt s pasztell-arcképeket festett, melyek közül kettőt a Szé[illegible] művészeti Múzeum szerzett meg.

K-g II. 6021.

spe in Nürnberg.

AUTOGRAPHA.

Dr. F. W. Ghillany:

Index rarissimorum aliquod librorum manuscriptorum säcualique XV. typis descriptorum quos habet bibliotheca publica Noribergensis, additis quibusdam autographorum exemplis et picturis.
Gr. 4° carton. 12 M.

Zur Anschaffung für grössere Corporations- und Privatbibliotheken empfehlen wir das seit einigen Jahren in III. durchgesehener und verbesserter Auflage complet gewordene Prachtwerk

Kunst & Leben der Vorzeit

vom Beginne des Mittelalters bis zu Anfang des 19. Jahrh.
von Dr. A. v. Eye und **Jacob Falke.**
18 Hefte oder 3 Bände in hoch 4°.
Preis pro Heft mit 16 Taf. u. Text 3 M., pro Band von 6 Heften 18 M.

Erster Band oder Heft 1—6.
Vom Beginne des Mittelalters bis gegen Ende des 15. Jahrh.

Zweiter Band oder Heft 7—12.
Vom Ende des 15. Jahrh. bis zur Mitte des 16. Jahrh.

Dritter Band oder Heft 13—18.
Vom Ende des 16. Jahrh bis Ende

Wagner József Frigyes, festő"

Az Orsz. Magy. Szépművészeti Múzeum 1918-ban egy férfi és egy női arcképét (mind a kettő pasztell) szerezte meg.

Wagner Zoneh Frigges

festo

laisse

Czetter Sammelt

Stock, Johann Martin:
Bőgőn játszó cigány.
Rézkarc, 1778 körül

KIÁLLÍTÁS A NEMZETI GALÉRIÁBAN

Kazinczy korának művészete

Wagner József Frigyes

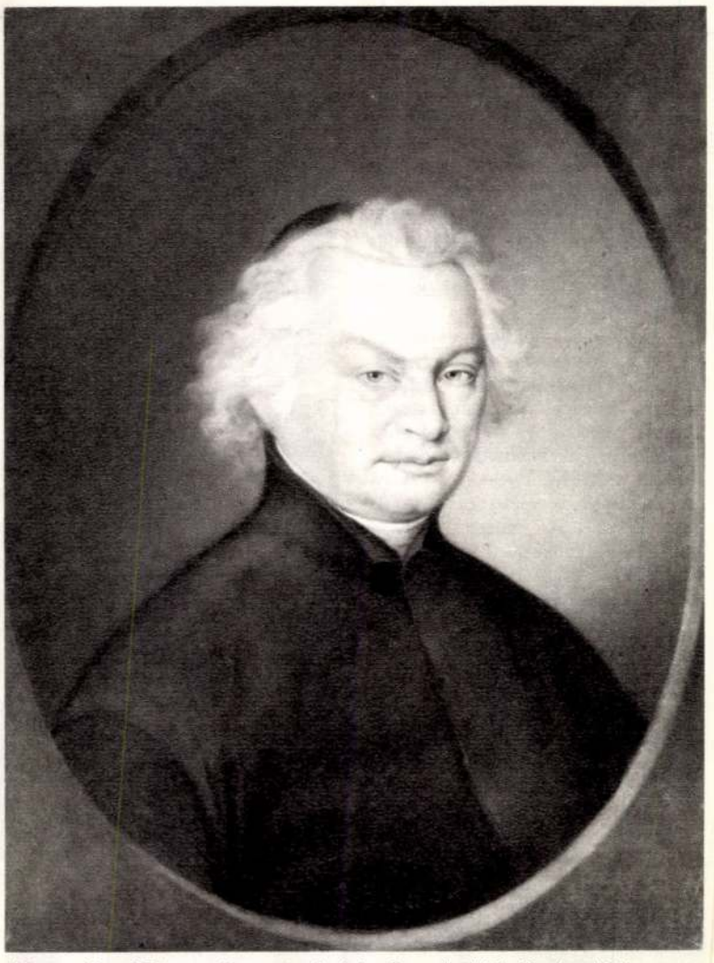

Wagner József Frigyes: Dugonics András. Pasztell, 1796. Magántulajdon
Ajtós Éva felvételei

Kisfaludy Károly—Schärmer, Martin: Dobozy. Rézmetszet, 1822

Az Akadémiai Művészettörténeti Kutatócsoportnak fő feladata, hogy elkészítse a magyar művészettörténet nyolckötetes kézikönyvét. E nagyszabású munkának egyelőre még csak a „melléktermékei" — cikkek, könyvek, monográfiák és kiállítások — kerültek a nyilvánosság elé. Az 1978-ban, a székesfehérvári István Király Múzeumban rendezett Árpád-kori kőfaragványok című kiállítás volt az első, a Nemzeti Galériában ez év június 5-én megnyílt Művészet Magyarországon 1780—1830 című pedig a második ilyen bemutató.

Muzeológus vagyok, megengedhetem magamnak, hogy ezeket a „melléktermékeket" többre tartsam, mint a több kilósnak ígérkező kötetek sorát. Kitűnő kiállítások ezek, és helyes elképzelések szülték őket. Az ilyen seregszemlék alkalmasak arra, hogy közel hozzanak a közönséghez kort, szellemi magatartást, alkotásokat. Emellett a műalkotások ilyen válogatásának, egybegyűjtésének, a nyilvánosság előtt történő elemzésének tudományos haszna is van.

Európában az ötvenes évek elejétől szokásosak a hasonlóan rendezett, katalógussal, benne tanulmányokkal kísért múzeumi korszak-bemutatók. Az időszaki kiállítások rendezése terén vagy harminc évvel maradt le a hazai muzeológia a külföldiekhez mérve. Nem vállalkozott eddig önerejéből hasonlóra, s egyelőre csak nagyon merész fantáziával remélhetjük, hogy ezután majd vállalkozik. A lökést jelen esetben az akadémiai kézikönyvírás penzuma adta — hagyományosan magyar módra: nálunk a szó, az írás rendszerint megelőzi a képet, a műveket. Mint ahogyan Kazinczy korában is, akinek személye, arcképe köré joggal csoportosul az egész kiállítás. Kazinczy korának művészete vonul itt föl.

A rendezők következetesen hűvös, tudományos elfogulatlansággal a hivatalos korszak címet adták a kiállításnak, óvakodtak attól, hogy a magyar nyelvújítás és irodalom atyjának nevével fémjelezzék ezt a különben képzőművészeti összefoglalást. A Pályám emlékezete szerzőjének vonásait egyedül a bécsi Kreutzinger örökítette meg méltó festői alkotáson. Kazinczy 49 éves volt 1808-ban. Barna szeme élénk, érdeklődő, megértő, sovány arca, puritán szellemre valló feje, ezüstös haja — amelyet a hazai jako-

igaz, többnyire külföldi — leírásával találkozhatunk.

A gyűjtemények újfajta bemutatására számos szellemes példát idézhetünk a régi épületekben is. Akár a firenzei Uffizi sérült legfelső emeletén és a római Valle Giulia etruszk múzeumában létrehozott üvegemeletre, akár a Vatikánban 1979-ben megnyitott nagyszabású etruszk múzeumra, akár a British Museumban a Parthenon frízek Elgin-tárlatának új bemutatására gondolunk.

A valóban új múzeumépületek között is természetesen sok olyan van, amely követésre méltóan vállalja a teljesen alárendelt szerepet, és célja „csupán" annyi, hogy kiemelje a gyűjteményeket, a bemutatás módjával fokozza a hatást. Ilyenek a Franco Minissi építész tervezte szicíliai Agrigento San Nicola múzeum vagy a szintén olasz építészek által tervezett Iraq Museum Bagdadban, ahol a bemutatóterek változatos fűzése és térformája mintegy igazodik a témák szerinti elrendezéshez, a tárgyak méreteihez, hozzáférhetőségének, kellő távlatának kívánalmaihoz. Hasonló a helyzet az új New York-i múzeumoknál, beleértve Frank Lloyd Wright sokak által vitatott Guggenheim Múzeumának spirális belső terét. De talán ismét a múlt reprezentatív hatáskeresése kísért — a bemutatás céljaival együtt — a rendkívüli élményt nyújtó mexikói új múzeumok megformálásában.

A Magyar Nemzeti Galéria lépcsőfeljárata. Csigó László felvételei

A Magyar Nemzeti Múzeum belső udvara

Hazai példát — sajnos — nem tudok mondani, mert örvendetesen szaporodó gyűjteményeink általában egy-egy műemlék épületben kapnak helyet, ahol a belsőépítésznek kevés lehetősége van a meglevő adottságok átformálására és a gyűjtemény darabjainak optimális bemutatására. E műemlékekben a múzeológiának kellő tapintattal arra kell törekednie, nehogy a kiállítás miatt a szép építészeti tér veszítsen értékeiből, ahogyan veszített a pécsi Altanában felállított ormótlan szekrény, vagy az esztergomi kora-középkori kőtárban kiállított modern fényképek, vagy a Budapesti Történeti Múzeum gótikus nagytermének antik üvegei elé akasztott zsákvásznak miatt — jóllehet, ezek nem alapvető bajok. Azt azonban valóban meg kellene gondolni, érdemes-e új bírósági épületet építenünk, nem lenne-e helyesebb új néprajzi múzeumot terveztetni, és a Kúriát ismét eredeti rendeltetésének megfelelően használni.

Új múzeumok építése ma még csak a tervekben szerepel. Köztük Jánossy György székesfehérvári István Király Múzeum-terve, amely azonban a tetemes beruházási költségek miatt nem valósulhatott meg, és a múzeumnak az egykori kolostor-gimnázium műemlék épületével kellett megelégednie. Régi épület is sokszor nyújthat kiváló lehetőséget a kiállításra, mint például a tihanyi kolostor pincéje, az ott berendezett kőtár talán a leghangulatosabb múzeuma az országnak. Elismerést érdemlő kezdeményezés új épületben: a pécsi középkori és reneszánsz kőtár. Régi keretben kaptak helyet, de merőben új térelrendezéssel — Kékessy László és Tiry György tervei szerint — a budai királyi palota együttesében megnyílt múzeumok. Sajnos, ezek nem függetlenek az épület adottságaitól, és ha ez nem minden esetben jelent is hátrányt — sőt, helyenként sajátos atmoszférát teremthet —, vitathatatlan az ellentmondás a bálterem és a benne elhelyezett kis méretű szobrok között, vagy a kupola alatti tér és az ott bemutatásra kerülő alkotások között.

Nem szeretném lezárni rövid gondolatvázlatomat anélkül, hogy ne említsek meg két örvendetes kezdeményezést. Egyik az esztergomi királyi és érseki palota maradványait kiegészítő múzeum terve, a másik a visegrádi romokhoz csatlakozó múzeumé. Mindkettőre több értékes elgondolást tartalmazó pályamű készült. Bár mielőbb megvalósulnának, és ennek kapcsán a múzeológia és a mai építészet, műemlékvédelem harmonikus kapcsolatáról beszélhetnénk.

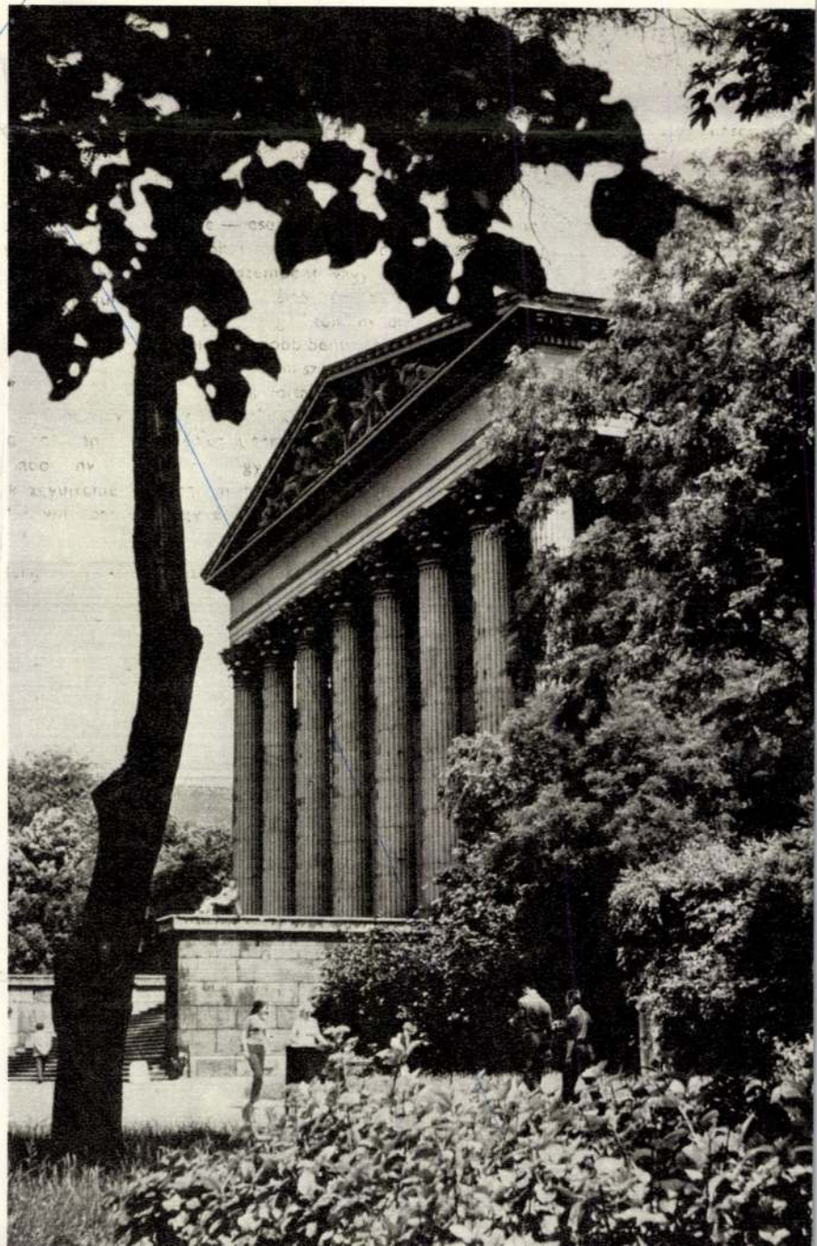

A Magyar Nemzeti Múzeum és kertje

Stunder János Jakab: Önarckép, 1790 körül. Magyar Nemzeti Múzeum

Kreutzinger, Josef: Kazinczy Ferenc képmása. Olajfestmény, 1808. Magyar Tudományos Akadémia

binus káté egyszeri lemásolása miatt rárótt közel hétévi várfogság őszített meg ennyire — a póztalan és mégis fölénnyel érvényesített intellektuális hivatástudat, amelyben még a csipetnyi hiúság is vonzó, a magyar művelődéstörténet egyik legszebb emlékévé teszik ezt a képmást.

A hazai művészet a magyarországi tájak és emberek fölfedezésével indult — nagyon lassan. A lelkes szavak és biztatások, az almanachok bábáskodása nyomán a zsebbe való, általában kis méretű könyvek (milyen jellemző, hogy a nagyobb formátumúak hiányoznak) írott betűi között tünedeztek föl hazai tárgyak és témák. Egyelőre csak szerény lehetőségként — a nemzeti művészet kialakulása még várat magára. Akárhogy vesszük is, csupán ígéretes töredékek születtek a korszak első felében. A metszet- és litográfiasorozatok mind elakadtak, tartósnak egyetlen művészi vállalkozás sem bizonyult. Kitűnően összeállított, szigorúan történeti és műfaji rendbe szedett része ez a kiállításnak. Különlegességeknek örülhet a látogató: Pest-Buda későbarokk látképe metszeten, a nagyszebeni Stock János Márton, aztán a Neuhauser-testvérek metszetei és litográfiái, az idősebb Markó Károly sokat ígérő, korai táj-lapjai . . . Menynyire tanulságos, hogy ezek előzték meg leghazaibb remekét, a Visegrádot (1830 körül)!

A korbemutató másik erőssége a magyar történeti témákat földolgozó képzőművészeti alkotások csoportja. Ennek főszereplője Dorfmeister István. Örömmel szemlélhetjük hatalmas mohácsi képeit és szentgotthárdi sorozatának egy részét is. Borsos József ifjúkori festmény-másolata a nagyharsányi csatáról az összekötő láncszem a magyar későbarokk történeti képek és a nemzeti öntudatot sugárzó XIX. századi történeti tablók között. II. Lajos historizáló „arcképe" „az egyedüli emlék, mely Mohácson felidézte az ott járóknak a jezsuita történetíró iskola koncepciójából szinte máig ható érvénnyel a magyar történelem sorsfordulójává emelkedett eseményt" (Galavics Géza). Az idealizált ifjú — Dorfmeister keze nyomán — páncélba öltözött fiatal nőre emlékeztet inkább, mint kamaszkora jegyeit még sokban őrző tragikus sorsú királyra. E kép láttán egyszerre és akaratlanul merülhet föl Jeanne d'Arc vagy egy XIX. századi operahős alakja. Ma már egymáshoz természetesen kapcsolódó képzetek ezek — de Dorfmeister idejében még valóban újszerű szándékok.

A középső teret arcképek foglalják el. Közöttük sok az emlékezetes alkotás: Dugonics András pasztellképe, Stunder János Önarcmása, Görög Demeter arcképe, Kininger Hadikgyermekei, a Batsányi házaspár képei és Donát János Önarcképe. Az egyik vitrinben a fiatal gróf Széchenyi Istvánról készült vízfestmény 1818-ból. Francia fölirata egyaránt jelenthet alkalmi jelmondatot és jókívánságot: „igyekezzetek boldogok lenni".

Ellankadása ellenére is fontos műfaja a kornak a vallásos festészet. A kiállításon inkább csak remek közjáték. Maulbertsch késői, pompás szombathelyi színvázlat-tondója a leáldozó nap szerepét kapta a vallásos tárgyú képek között. A XIX. század első negyedében szigorúan véve csak négy alkotás sorolható szellemét és stílusát tekintve a felvilágosodás késői hullámához. De éppen ezek a kiemelkedők: az idősebb Markó Kálvária-képe, Hesz János Mihály Szentcsaládja és Vajk megkeresztelése, valamint Melegh Gábor kis Madonnája (az utóbbi a nazarénus festők legjobbjaihoz mérhető alkotás).

Szólnunk kell a szobrokról is: Canova két, Casagrande egy, Messerschmidt, az érmész Bőhm József Dániel és Ferenczy István több alkotásáról. A fiatal Ferenczytől talán több mű is szerepelhetett volna. Szentpétery József kétségtelenül a legkiválóbb ötvöse a kornak. Domborműöntvénye (az első azok közül, amilyenekkel aztán egész pályáján heroikusan kísérletezett) valóban különlegesség. Meg is érdemli azt a helyet, amit a kiállításon kapott — de egy pillanatig sem hiszem, hogy ez volna a művésznek a „legszebb alkotása". Számomra inkább egy nagyon jellemző félreértés megtestesítője: az a nemzetet és világot rengető vágy, amely akkor és később is a magyar irodalomban és képzőművészetben a monumentális művészetet igényelte nagy eredményekre várva, itt egy jó művészben, de rossz irányban — túlcsordult. Amikor ennek a résznek a rendezője néhány kvalitásos alakos vasöntvénnyel egészítette ki a szoboregyüttest, egyben szerencsés kézzel gazdagította a különben nem túlzottan nagyszámú galériát.

A kiállítás legegységesebb csoportja az építészeti rajzoké és színpadterveké. Az ízlés és a divat változásait ezek mutatják legérzékenyebben — s általában színvonalasabban, mint a kor társművészetei. Élvezetes valamennyit jól végignézni; válogatásuk igazán sikeres. Kár, hogy a záróakkord, a mitologikus és allegorikus képek valamint csendéletek fölvonultatása a vitathatatlan rendezői erények mellett is csak kisebb döccenőkkel valósult meg. Ender képe, a Tudományos Akadémia emblémája mindenesetre sokat tompított Balkay Pál Tudománynak és szép mesterségnek emlékezetére című allegóriáján (1820), mégis nehezen viselhető el annak falusias vitézkedése. Tisztelet és kegyelet Balkay emlékének — de a túlcsordulás ezúttal még csak nem is egy szűkebb mesterségében kiváló művész esetében történt. A többi mű is inkább ritkaságértékű — érezhetően a művészettörténeti kutató mélyfúrások hozták fölszínre őket. Nem érdektelenek ugyan, de nehezen állíthatók egymás mellé — ehhez nincs belőlük elég.

A kiállítás egészét illetően a rendezők elérték céljukat. Pedig nem volt könnyű dolguk. A palota C épületének földszinti terét, ahogyan az megvalósult, mintha higiénikus ládaraktárnak tervezték volna, ahol eleve nagyon nehéz elhelyezni bármiféle műtárgybemutatót. Ennek ellenére sikerült összehangolt, sőt, néhol történeti mondanivalójukkal remekül összeillesztett műtárgy-csoportokat egymás mellé állítani. Elismerésre méltó a tudományos katalógus. Kivitele is jobb a két évvel korábbi fehérvárinál. Szerkesztése, tanulmányai áttekinthetőek — kiegészítése rövidesen megjelenik. Példát mutat a hazai kiállítási katalógusok számára. Ügyes újítás az a szép kivitelű, olcsón vásárolható kalauz, amely lényeges tudnivalókat tartalmaz, és a legfontosabb műveket ismerteti. S mindezt egy olyan korról, amelyet eddig még alig mutattak be. Vivant sequentes (et redactores: Galavics Géza és Szabolcsi Hedvig), hogy a rendezőket név szerint ne soroljam most föl, csak azzal dicsérjem munkájukat, hogy kitűnően együttműködtek. Tárgyilagos és sokoldalú történetszemlélet, görcsöktől mentes magatartás érezhető vállalkozásukon. Ha a reformkorban élnék, fölkiáltanék, hogy folytatni kellene a munkát — ahol lehet, még nagyobb célokkal.

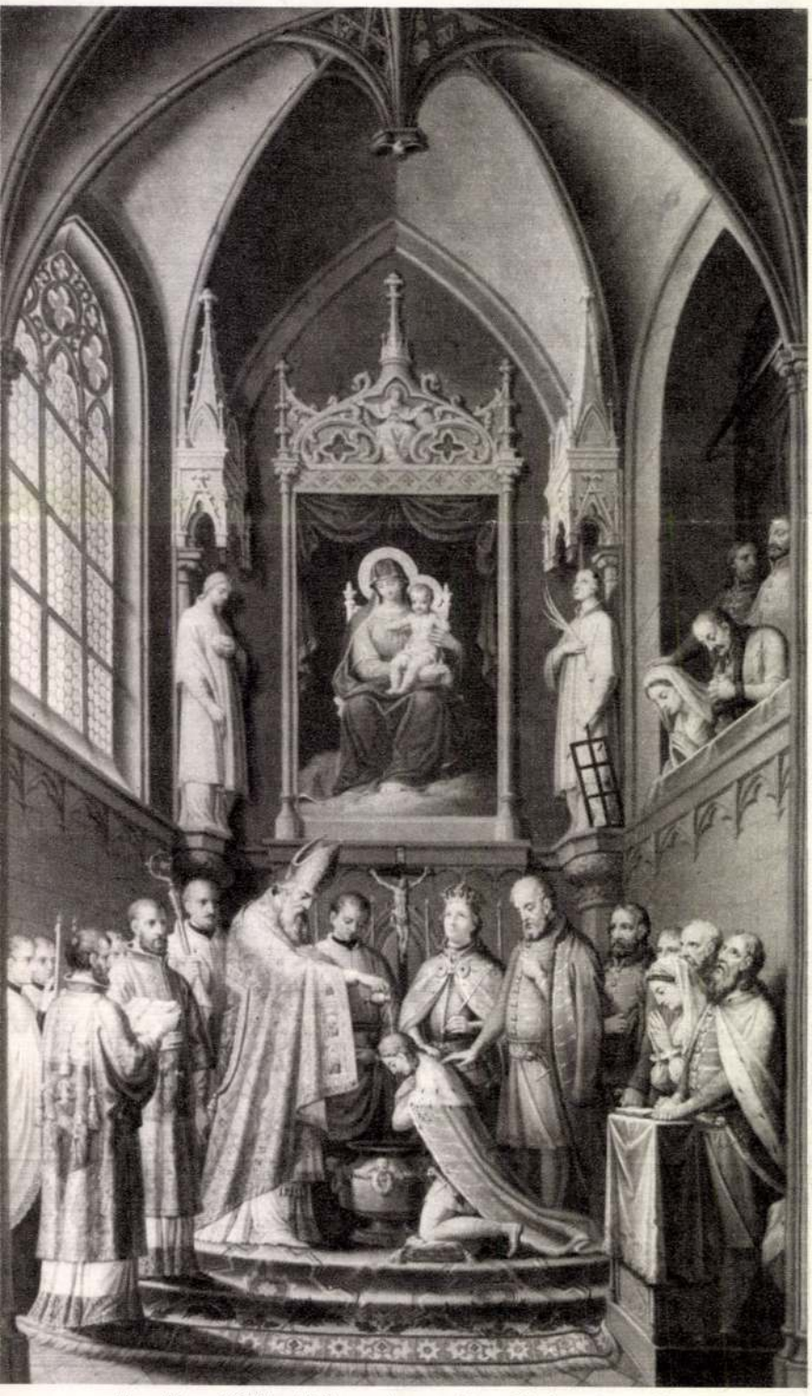

Hesz János Mihály: Vajk megkeresztelése. Olajfestmény, 1825. Balatonfüred római katolikus plébánia

Általános elismerésemet, úgy érzem, kritikával hitelesíthetem. A rendezőket talán túlságosan befolyásolta a születendő kézikönyv a kiállítás fölépítésében. Holott egy ilyen kiállítás bemutathatna minden olyan jelentős művet, ami témakörébe tartozik. S akkor a történeti „egész" nem egy kézikönyv írott soraiban, hanem magán a kiállításon, a közönség előtt mutatkozna meg. A mérce tehát — legalábbis elvben — magasabbra is állítható. Ebben az esetben a kiállítás persze jóval nagyobb lett volna, és ezen a helyen meg sem rendezhető. Ráadásul nagyobb restaurálási, szervezési, anyagi áldozatot kíván, ami hazai körülményeink között (jobban kedvelvén egyelőre a sok kicsit, a drágát és az eleve mulandót) még nehezen képzelhető el — de nem egészen lehetetlen. A mostani kiállításon ugyanis számos 1780—1830 között készült alkotás, sőt, fő művek sem szerepelnek — vagy mert másutt, állandó kiállításokon vannak, mint Ferenczy Pásztorlánykája (a ki-

Melegh Gábor: Madonna a Kisjézussal és a gyermek Keresztelő Szent Jánossal. Olajfestmény, 1827 Magyar Nemzeti Galéria

állítás emblematikus darabja is lehetne) és Markó Visegrádja — vagy mert más érdek és meggondolás akadályozta bemutatásukat. Utóbbiak közül különösen sajnálom, hogy Krafft két óriásvászna, a Zrínyi kirohanása és az I. Ferenc koronázása nem látható. Mindkettő érzékenyen hiányzik. József nádor pedig — a korszak egyik jelentős alakja, megbolygatott sírja éppen a kiállítóterem alatt van — megérdemelte volna, hogy legalább egy arcképe (van reprezentatív is!) szerepeljen ezen a szemlén. Széchényi Ferencet is bemutathatta volna egyik kiváló arcképe. Így a katalógusnak az arcképekről írott szép tanulmányát végül nem illusztrálja eléggé meggyőzően a kiállítás. Lehetett és kellett volna több és még jobb arcképet kiállítani. Bármily rokonszenves törekvés, hogy a kiállítás szolgáljon egy kézikönyvet — amely egyúttal ragaszkodás ahhoz a hagyományhoz, hogy az írott szó megelőzze a képet —, mégis tény: a kézikönyv és a kiállítás nem lehet alárendelt viszonyban.

Ennek ellenére nagyon jelentős az akadémiai kutatócsoportnak és a múzeum munkatársainak e mostani vállalkozása, és minden támogatást megérdemel, mert kiállításuk helyezésre számíthat egy olyan nemzetközi mezőnyben, amelyben eddig soha még versenyzőt sem indított a magyar muzeológia.

Mojzer Miklós

Donát János: Barkfrieder pesti polgár képe. Olajfestmény 1815. Magyar Nemzeti Galéria

KERTI JÓZSEF

Sok a sóból is megárt

FÓRUM

A célirányos emberi tevékenység óhatatlanul együtt jár mellékhatásokkal. Így van ez a táplálkozásban, a gyógykezelésben, a növényvédelemben és a termelés sok területén, ahol a nem kívánt mellékhatások egyre több gondot okoznak azzal, hogy károsítják a környezetünket. Az ilyen problémák azonban ritkán vezetnek oda, hogy lemondunk a gyógykezelésről vagy a termelésről. Inkább valamilyen optimumot keresünk, a nemkívánatos kísérőjelenségeket eltűrhető határok közé akarjuk visszaszorítani. Az optimum meghatározásánál azonban gyakran igen sok szempontot kell figyelembe venni. Ezért esetenként az optimumnak a puszta értelmezése is nehéz és szükségszerűen vitákat eredményez. Ilyen helyzetnek vagyunk tanúi — sőt, részesei — a közutak jégmentesítése dolgában.

Hazánkban a közúti gépjárműközlekedés ugrásszerű fejlődése a hatvanas évek elején kezdődött. Az útfenntartó szervekre háruló feladatok is az elmúlt két évtizedben váltak különösen felelősségteljessé. Erősödött az a társadalmi igény, hogy a közúti közlekedést minden időszakban az időjárási viszonyoktól csaknem függetlenül fenn kell tartani. Télen a közlekedésbiztonság alapvető követelménye a csúszásmentes útburkolat. Az ezt szolgáló intézkedések védik az emberéletet, megelőznek anyagi károkat, tehát vitathatatlanul közérdekűek, azonban különféle káros hatásokat is eredményeznek. Éppen ez magyarázza a jégmentesítés vitájának kiéleződését.

Több tízezer tonna só évente

A hagyományos mechanikai megoldások, mint a hólapátolás, hóseprés, hóekézés; a hómarók, tolólapátos szerkezetek, újabban az acélszálas hengerseprő berendezések, a motorizáció korában is szerephez jutnak az újabb, nagyteljesítményű eljárások előkészítő és kiegészítő műveleteiként. Mivel azonban a biztonságos közlekedéshez szükséges csúszósúrlódás az út letakarításával még nincs megoldva, további intézkedésre van szükség. (Egyébként a mechanikai műveletek alkalmazásának előfeltétele, hogy a hómagasság körülbelül öt centiméter legyen.)

A hótól megtisztított útfelület csúszósúrlódását lényegében két módon növelik: érdessé teszik a jeges útfelületet vagy a járművek kerekét, illetve eltávolítják a jeget és az eljegesedéssel fenyegető hómaradványokat. Felületük érdesítésére homokkal zuzalékkal, kaviccsal vagy salakkal szórják föl az utakat. A kemény gumiabroncs tapadófelületének érdesítését hólánc (védőlánc) felszerelése vagy szegecselt gumiabroncsok használata szolgálja.

A hó- és jégbevonat eltávolítására — kivételesen — hőenergia felhasználásán alapuló olvasztóeljárásokat is szokás alkalmazni, ilyen a fűthető úttestek kialakítása (elektromos fűtéssel, gőzfűtéssel, ipari hulladékhő felhasználásával), továbbá meleg levegő, éles gőz ráfúvása az úttestre, járműre szerelt célgépek (pl. „gőzborotva") segítségével.

Sokkal elterjedtebb módszere az úttest jégmentesítésének az ún. kémiai olvasztásos eljárás (szabatosabb volna a „fizikai-kémiai módszer" elnevezés). Ez azon alapul, hogy a különféle vegyszerek, többnyire kloridvegyületek (klór-iont tartalmazó sók) lényegesen csökkentik a csapadék olvadáspontját. Ha közvetlenül a havazás után sót szórnak a még el nem jegesedett hórétegre, az olvadás viszonylag gyorsan és kevesebb só felhasználásával elérhető, mivel mínusz öt Celsius-fok alatti hőmérsékleten ritkán fordul elő havazás.

A vegyszeres útkezelés a legáltalánosabb, és egyre terjed a világ minden területén, ahol a téli közlekedést gátolja a jegesedés. A vegyszerek használatán alapuló eljárásokat általában más intézkedésekkel kombinálják, leggyakrabban a hótakaró mechanikai eltávolításával és sóval kevert homok vagy más érdesítő adalék szórásával.

A jelenleg legáltalánosabban használt olvasztósó a nátrium-klorid (NaCl, közhasználatú néven kősó vagy konyhasó). Több előnyös tulajdonságánál fogva azonban az utóbbi időben fokozatosan tért hódít a magnézium-klorid és a kalcium-klorid (MgCl-, ill. CaCl-) is. Évente több millió tonna sót használnak fel síkosságmentesítésre, s Magyarországon is az e célra felhasznált sómennyiség évi több tízezer tonnát tesz ki.

A vegyipar egyik alapja a klór és a marónátron termelés, illetve felhasználás. Ezeknek nyersanyaga a kősó. A kősó a vegyipar „kenyere". Éppen ezért elgondolkoztató adat: évente a klór és lúg gyártáshoz szükséges sómennyiségnek húszharminc százalékát használják föl jégmentesítésre a világon. Ez az összehasonlítás rávilágít a jégmentesítés műveleteinek jelentőségére, s egyben a só felhasználásából eredő nehézségek súlyosságára.

Melyik módszer a jobb?

Az eljegesedett útburkolat érdesítésére szolgáló homok, kavics, zuzalék stb. szerepét és hatását a közfelfogás hajlamos túlértékelni. Tapasztalati tény azonban, hogy ezek az anyagok önmagukban, azaz olvasztó sóadalék nélkül csak mérsékelt és rövid ideig tartó hatást fejtenek ki. Csekély, ismétlődő havazás vagy átmeneti napsütést követő jegesedés után elvesztik hatásukat, tehát újabb szórásra van szükség. A nagymennyiségű érdesítő anyag szállítása pedig igen költséges. Kényes kérdés a szemcsék nagysága (átmérője) is, viszont a fajtázás jelentős költségtöbblettel járna. Egyébként az úttestre szórt nem oldódó anyagokat a tél múltával el is kell takarítani, ami csatornázott területeken részleges vagy teljes csatornadugulásra vezethet. A sóval vagy anélkül használt érdesítő anyagok hátránya az is, hogy erős koptató, súroló hatásuknál fogva mechanikailag károsítják a járműveket, főleg azok alvázát, illetve a parkoló járművek fröcskölésnek kitett oldalát. Ez az ún. eróziós hatás utat nyit a korróziónak.

A szegecselt gumiabroncsnak elvi előnye, hogy a síkosságmentesítést az úttest helyett a jármű kereke vállalja magára. A gyakorlatban azonban ennek a megoldásnak is sok árnyoldala van. A szegecsek jégmentes időszakban is helyükön maradva kopnak, és koptatják, rongálják az úttestet. A megoldás egyébként is drága, és a szegecselt abroncs viszonylag rövid életű. Így általánossá tételére nem lehet számítani.

Figyelmet érdemelnek azonban a hóláncok, különösen modern, félautomatikusan szerelhető kivitelben. Nem károsítják az úttestet és a környezetet. Úgy tűnik, e téren a lehetőségek még nincsenek kihasználva. A jégmentesítő eljárások teljes kiszorításának ez az útja azonban egyelőre mégis utópisztikus. Elegendő ezzel kapcsolatban meggondolnunk az egységes használathoz szükséges szabványosítás műszaki, gazdasági, diplomáciai és jogi problémáit. Lényeges eredmény csak nemzetközi szintű, egységes és kötelező érvényű bevezetésétől várható.

A hőhatáson alapuló módszerek terjedésének akadálya a növekvő energiaköltség. Méginkább e módszer ellen szól, hogy az éles, nagynyomású gőz vagy forró levegő használata veszélyezteti az ember biztonságát, sőt, életét is, emiatt alkalmazása közterületeken szóba sem jöhet. Speciális alkalmazási területként a repülőtéri kifutópályák jégmentesítését említhetjük. Az úttestek ún. „fűtése" műszaki (például korroziógátlási) szempontból is problematikus. Kísérleteztek például hídfeljárók termikus jégmentesítésével, de kitűnt, hogy a

WÁGNER József [illegible]

archépeket adott ki

KOZSA Mária: A bécsi Der Wanderer magyar vonatkozású közlemenyei, 1814-1850. = Magyar Konyvszemle, 1991. 1/2. 70.p.

1o9.
Három év Magyarország mezőgazd
Bp, 1909.

769.
Hartz, H.: Schwingungstechnisch
gründung. Stuttgart, 1937, Wer

25.
Hargittay Emil: Az infravörös
gazdaságos megválasztása. Bp,
Jegyzetellátó Váll.

344.
Hazai Héza: Vezetők és beoszto

131.

WAGNER József épitész

Békéscsaba, 1928 tervezte a csorvási ref.templomot

VÁRADY József: Tiszántúl református templomai. I-II. köt. Debrecen [Sajószentpéter] : Borsodi Református Egyházmegye, 1991

81.

WAGNER József Frigyes építész

1852

64. ápr. 7. Az igazgató Wagner építész urat felszólítja a múzeumi melléképületek terveinek és költségvetéseinek beadására

MűvtörtÉrt. 1990 1-2 130.

Az oltárasztalokon elhelyezet
betegek számára félretett szentség
olajat, müront, vagy krizmát is. G
szlávul darohranitelnica. A betege
(artophorion, daronosica) látogat
kehely és kanál, valamint kicsiny
régebben templom formájuak voltak.
gati, tabernákum formára készült.
szentségtartóját Georgiosz Paszhal
Pasperger Ferenc készítette 1798-b
szült szekrényke oldallapjai homor
kereszttel díszitett ajtócska nyil

Wagner

W. 4. *I.*, rézmetsző a XVIII. század második felében Nagyszombatban. A címlapot és 16 metszetet készített a következő műhöz: Jacobi Vanieri Praedium Rusticum, cum figuris aeneis. (Tirnaviae 1772).

C-G II. 6021

Wagner J. rm.

Wagner J.

rézmetsző

1772. Művei: Czimlap és 16 db rézmetszet e műben: Jacobi Vanieri Praedium Rusticum, cum figuris aeneis. Tirnaviae, 1772. Alávrás: J. Wagner sc. Tirnaviae. A címkepén Tirnau.

Szilágyi István. ~~Hag~~ Adalék a magyarországi képző-művészet névsorához. Történelmi Tár. 1880. évf. 167 l.

Kisfaludy - terem a sümegi mu-
zeumban VI. 140 — 148.

Wagner J., rézmetsző, 1772.

Tört. Tár

1880., 156–167.

Stilágyi: Magyarországi képzőművészek névsora

Wagner J.
rézmetsző
1706–1780
Velence
lásd

Pfannl Győrvár
238 l.

Wágner József

Nemzeti Szalon első magyar reprezentatív egyéni kiállításain képével szerepelt.

NM-932.II.21.

Cs. Wagner József

Alkotása, a Munkácsy-Céh kiállitásán.

P.H.932.IV.3.

Ca. 4 grams 4 cast

Cs. Wagner József

egyike a MAPE kiállitóinak.

(e.a.): A mücs. őszi tárlata.

Ujság, 931. X. 18.

Wagner

Jó Latással kapott helyet a MAFE kiállításán.

Gy. T.: Őszi párlat.

8 O. u. 931. X. 18.

Wagner József

festőművész

Csoportkiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Dekorativséget hangsulyozó pasztellsorozatán itt-ott ugyan még Rippl-Rónai és a japáni müvészet emléke kisért, de egyrészt ez az emlék amilyen előkelő, olyan kellemes, másrészt a legjelentősebb munkákon már elhalványodik és helyet ad festőjük egyéni kifejezőkészségének, amely minden megnyilatkozásában artisztikus.

Pesti Napló 1931.III.8.

Wágner József

festőművész

Magyar Akvarell-és Pasztellfestők Egyesülete kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Kissé plakátszerü, falusi jeleneteivel.

Budapesti Hirlap
1935. XII. 21.

MDK

Wagner József

1791 é s 1845 között Pesten s vidéken arcképeket és freskókat festett /vaáli templom/

Wagner festőcsalád. E. G. II. 603.l.

Wágner József MDK

Női arckép

M.festészet haladó hagyományai. Főv.Képtár,1951.

Wagner József
festőm.

* **Nagysikerű** képkiállitást rendezett békéscsabai mütermében Wagner József festőművész. A kiállitás, melyet kéthete Berthóty István polgármester nyitott meg, most zárult be a legteljesebb erkölcsi és anyagi sikerrel. Wagner a tél folyamán budapesti kiállitásokon is szerepelni fog kiváló alkotásaival.

Magyarság. 1926. X. 22.

Wágner József (Békéscsaba)

Elismerő oklevet (Mention honorable) és Békéscsaba város díját ítélte meg számára a Képzőművészek Vidéki Szövetségének a Nemzeti Szalonban rendezett kiállítás zsűrije.

Magyarság, 1928. jan. 12.

Wagner József

békés csabai építőm

l.

Farago Bálint

A mezőtúri ref. egyhá-
zi tőrténete 1530-1917-ig.
Mezőtúr é. n. 118. l.
123. l. 130 l.

I V Ó

agyar Barátai Egyesületének a Müemlékek
utca 10./ tanácstermében
. 6 órakor tartandó
z g y ü l é s r e.

ság jelentése.
ısztmány megválasztása.
.

Az előkészitő bizottság nevében

Gerevich Tibor

Wagner József

l.

Zádor – Rado

271. l.

Othon Coubine. Raiz. Kl

Wagner József

Békéscsabai épitész

Archim Gusztáv főmérnökkel közösen tervezte, s a tervek elfogadása után felépítette a békéscsabai Kőrösmivelődési Házat. Épült 1911–12-ben.

Rell Lajos dr: A Békéscsabai Múzeum. Története, épületének és gyűjteményeinek leírása. Békéscsaba, 1914. 24–48. l. 52–57. l.

Wagner Josef

epitem

1907.

VIII. Orias u. 2

Wagner József.
békéscsabai festő.

Magyarország, 1928. jan. 6.

A képzőművészek vidéki szövetségének kiállítása

A *Nemzeti Szalonban* most megnyíló kiállítás meglepetés a magyar képzőművészet ismerőinek. A magyar müértő közvélemény nagyrésze valahogy abban a hitben élt, hogy Budapesten kivül — Szolnokot és Nagybányát kivéve — nincs az országban számottevőbb képzőművészeti élet. Ugy képzeltük, hogy minden valamirevaló müvész a fővárosba igyekszik manapság s a kisvárosokban legfeljebb a rajztanárok és dilletánsok képviselik a képzőművészetet s ime, ez a ma megnyiló kiállitás alaposan ráczáfol.

Az az anyag, amit a vidéki festők erre a kiállitásra összehordtak, sok fővárosi csoportkiállitás anyagánál különb. *Békéscsaba, Győr, Pécs, Kecskemét, Eger, Pápa, Baja* és *Szombathely* festői küldték el termésük javát s legértékesebb közülük talán a békéscsabai négy festő munkája, ahol, ugylátszik, a nagybányai hagyományokat fejlesztik tovább, modern irányban. A legprogresszivebb munkákat Pécs küldte be.

A legmarkánsabb egyéniség az egész kiállitáson a békéscsabai *Wagner József*. Komoly, nagy foltokban tellogott tájai mélv hangulatokat költögetnek. A *Nyárutó*, a *Faluvégi házak*, vagy a *Hámori tó*, mind nagyon egyszerü eszközökkel hat: néhány homályosabb tónusból felvilágló fehér folttal. Nagy egek, sötét hegykatlanok alján fehérlik fel néhány házfal, vagy szurdok sötétjében villog egy fehér felhőcske. Erősen kiemelkedik a kiállitók közül a győri *Pandur* József is. Klasszikus müveltségü s igen komoly képzettségü müvész. *Tanulmányfejének* akadémikus finomságain a világgalériák nagy portretistáinak, a Van Dyck-eknek és Lenbachoknak erős tanulmányozása érzik, még a galéristónus se hiányzik erről a képről. *Nyári felhők* cimü tájképe kompozicióban, tónusban, nemes, hideg impresszionizmusában mintaszerü. Ugyanilyen roppant nemesség érzik a *Kovácsmühely* cimü hidegképes tónusu kompozicióján.

A kecskeméti *Prohászka* József igen sokoldalu, meleg és szines tehetség, de nem elég kiérettek és nem elég szervesek képei. Ugyancsak kecskeméti *Hagyik* István is, tájainak markáns impresszionizmusa önkéntelen Wágnerre emlékeztet. *Szentpétery* Kristóf és *Istókovics* József pécsi festőkön Rudnay hatása érzik. Szentpéterynek *Zivatar* cimü lazuros képe a legmélyebb és leghangulatosabb. Istókovicsnak viszont a *Mártélyi Tisza* cimü vászna. *Sass* Árpádon meglátszik, hogy Wágnerrel és Mokossal dolgozik együtt Békéscsabán, az ő komoly tájkép-impresszionizmusukat próbálja nagy bravurral és tehetséggel modernebb expresszionisztikusabb hatások felé fejleszteni. Finoman hatnak *Lukács* Stefi gyermekportréja és *Fábiánné Biczó* Ilona vonalkarcai is, a harmadik nőkiállitó a pécsi *Jicinsky* Vera viszont progresszív próbálkozásokba tévedt. A kecskemétiek közül hangulatos *Solymossy* Konrád is, különösen a Reminiscenciák cimü őszi képe tetszik. A csabaiaknál a progresszivitást Deutsch Tibor képviseli. A pécsi progresszivek közül komoly próbálkozás *Gebauer* Ernő *Bányászok* cimü kétméteres kompoziciója. *(O.)*

vasot az elnöklő *Nendtvich* Géza meleg szavakkal üdvözölte.

* **Helyet kerestek a Széchenyi-sétányon Telcs Ede dombormüve részére.** Budapest közönsége közül kevesen tudják, hol van a *Széchenyi*-sétány és hogy milyen történelmi jelentőségü helye ez a fővárosnak. *Széchenyi*-sétánynak nevezik a Szabadság-térnek azt a parkozott részét, amely a tőzsdepalota, a Nádor-utca és a Bülvány-utca közötti terü! el. 1845-ben itt létesült Budapest első parkja, még pedig ugy, hogy az akkori előkelőségek Széchenyi István gróffal az élükön.

kiállítása

a Nemzeti Szalonban

nevezetességü ese[illegible] emléket állit s a Képzőművészeti Bizottság hozzájárulásával elhatározta, hogy *Telcs* Ede szobrászművészt bizza meg az emlékmü elkészitésével. *Telcs* Ede egy dombormüvü emlékművet fog készíteni, amely egyuttal kut is lesz. A dombormü az első fa elültetésének és megöntözésének jelenetét fogja megörökiteni. Csütörtökön délelőtt volt a helyszini szemle a *Széchenyi*-sétányon, annak megállapitása végett hogy az emlékművet melyik részen állitsák fel.

* **Balatoni Tündér-est a Városi Szinházban.** A Városi Szinházban lázasan készülőlnek a *Balatoni Kulturnap* február 10-iki diszelőadására. A nagyszabásu művészi és társadalmi jelentőségü est, a Balatoni Jachtklub ünnepnapjának legfőbb védnökségét *Horthy* Miklós kormányzó, *József Ferenc* főherceg és *Bethlen* István gróf miniszterelnök vállalták. Az előadás méreteire jel-

Wagner József. épitész.

Épitette dr Berghardt stylizerü
három emeletes házat a Pesten Nádor utcza-
ban az Uj épülettel szemben. Düzitményei
terra cattából vannak. Ő épitette még a
váczi fegyházat és a peste corrig.
Conventus házát. A Berghardt féle
ház képe közölve:

Az Ország Tükre. 1863. 363 és 366 l.

/ 1021

Zelk Zoltán

„Hová valósi...”

Mint mindenki mástól, tőlem is de sokszor kérdezték: Hová való? S nekem mindenki másnál nehezebb volt válaszolni. Volt amikor ezt feleltem: miskolci, volt amikor ezt: szatmári vagyok. Mert Érmihályfalván születtem, néhány évtizeddel azután, amikor az Ér még az Óceánba futott, de hat hónap múltán szüleim Szilágysomlyóra költöztek, majd kétéves koromban Miskolcra. S ha emlékezetemből előhívhatok is egy-két szilágysomlyói pillanatfelvételt, az emberi tudat küszöbét mégis csak Miskolcon léptem át. Ha a kérdés, hogy hová való az ember, a gyermekkornak szól, akkor miskolci vagyok. De ha az emberré válás esztendeinek, amikor barátaim lettek a lovak, kutyák, lankák, gyümölcsöskertek, amikor barátjukká fogadtak a szerszámok és a szántóföldek titkát ismerő férfiak, akkor szatmári vagyok. Ezért hogy amikor már évek óta Budapesten éltem, előbb a Józsefvárosban, majd Zuglóban, még sokáig vidékinek hittem, vallottam magam.

Pedig nem így volt. Ma már visszanézve tudom: ha nem is hetek, de hónapok alatt budapestivé váltam. Otthont találtam talán a Józsefvárosban? Azt nem, azt csak évek múltán Zuglóban, s azt is egy asszony, az első, s ma már tudom az egyetlen, építette körém. De valamit, ami az otthonnál is több, már kezdetben kaptam Budapest egyik legápolatlanabb, kalmármód épített városrészétől: a patriotizmus érzését.

Mert mit is kaptam valójában? Arcokat. És hangulatot. És színeket és szagokat. Mint szomszédjaimat ismertem a kapuk előtt üldögélő öregeket, az úttesten focizó gyerekeket, a házmestereket, a rohanó újságárust, s a kerület bolondjait is, mert az is volt néhány, afféle Józsefváros falubolondja. És milyen kék volt hajnalban a József körút! Nemcsak az égbolt, de a levegő is. S milyen ismerős volt, milyen emlékidézően ismerős ma is a Rákóczi tér illata, a csarnokból kiömlő gomba, hagyma és baromfiszag. Mikor ezt írom, már nyúlok is régi verseimhez. Hogy ifjú lelkemnek otthonnál, lakhelynél több volt ez a városrész, magamnak is a verssé vált emlék bizonyítja.

Józsefvárosi hajnal, 1933

És kék és kék *és egyre kékebb*
és megpattan a cimbalom,
a küszöbről még visszanézek,
nem dübörög már a falon,

nem hullámzik a tánc árnyéka,
egy eltaposott hegedü
gyermekhangon fölnyüszít néha
és kék és kék és keserű.

Kék cilinderéből *a hajnal*
fákat varázsol s házakat,
kis kurvák szomorú kalappal
szállnak az ablakok alatt.

Mert mindig is volt, aki szárnyal,
mert mindig lesznek angyalok,
akik ha törött, sáros szárnnyal,
de soha, sohase gyalog.

Egy féllábú koldus *zihálva*
áll a tejszínű hold alatt,
tört mankójával hadonászva
felkölti a galambokat.

De tudja már, hiába áll ott,
mankója hiába suhog,
partra vonják a teli hálót
a razziázó hekusok.

Fölröppen a galambok *csokra,*
fordul, cikázik, meglazul,
kibomlik és a párkányokra
lassú hullással visszahull.

A kialvó hold füstté lobban.
Kinyit a csarnok. Kosarak,
ládák közt fanyar forrás csobban —
szivárog a friss gombaszag.

A Rákóczi téri *padokra*
kiül a munkátlan sereg,
csak nézik a rozsdás halomba
gyűlő lehullott perceket.

A pad támlájára hajolva
csak ülnek, ülnek, ülnek ott,
csak ülnek, mint akik horogra
várják a tegnapi napot.

Hazám volt *ez a táj is nékem,*
e süppedő sikátorok,
hajdanvolt hajnalok vizében
most is bokáig gázolok.

És ami kék volt, egyre kékebb.
És hegedű és cimbalom.
Ott imbolyog, bármerre lépek,
árnyékom a régi falon.

Aztán az első otthon Budapesten. Az ágyrajárás esztendei, az udvarfenékre süllyedt szobák után, melyeknek ablaka sohase látott se napot, se holdat. Az első szoba, melynek egy fürdőszoba az ikre. És hol van ez az otthon! Zuglóban, melyről ezt írtam egyszer: a szegények Budája. Nekünk az volt Irénnel, Budánk volt, a Rákospatak menti lapályon is Széchenyi-hegyünk és Rózsadombunk. Ismertük a grundok mindenegy fűszálát, a Rákospatak vizének kotyogását, és mit tagadjam, sóvárogva néztük a házakat, melyeket kert övez és esténként láncáról elengedett kutya őriz. Hadd nyúljak meg nt egy régi versemért.

Zuglói kutyák

Mint éber lelkiismeret
virrasztják át az éjszakát
vonítva, sáros-borzosan
a zuglói kutyák.

Mint borzas lelkiismeret:
üzérek, kapzsik szelleme,
úgy szűköl egész éjszaka
a környék száz ebe.

Kíséri száz dühös torok
sárral verekvő lépteim,
köröttem füstölgő mezők
a város szélein.

Mezők, melyből egy-egy karéjt
szeltek az éhes emberek:
villákat, gyárat őrzenek
a zuglói ebek.

„Övé e föld, e fák, e ház,
ki festett falak közt remeg
s számolja pénzét... Ugy vigyáz,
erre ne nyújtsd kezed!

Vigyázz! Vigyázz, ha erre jársz!
Szemünkből láng csap! Látod-e?
S csattog fogunk, a kapzsiság
s félelem fegyvere!”

Ezt csaholják száz kerítés
mögött a szolgaállatok,
vicsorgó fogaik közül
az ember vicsorog,

ki szöges lécekkel védi
kicsiny ravaszdi életét
s ebek torkán kiált felém:
itt semmi sem tiéd...

Itt semmi sem tiéd... A szél
is vonit már, a szárnyas eb:
„Itt semmi sem...” Megyek tovább
s füttyszóval felelek.

Mi lenne, ha füttyömre most
előtörnének a kutyák
s mögém szegődve vágnának
az éji réten át

a város felé! Nyomomban
ha csatakosan és veszett
üvöltéssel száguldnának,
mint lázadó sereg...

Hová valósi voltam is akkor? Szatmári? Miskolci? Budapesti? Zuglói voltam. Ha Budapest valamelyik másik részében volt dolgom, visszajövet leszállva a 67-es villamosról, olyasmit éreztem, mintha hosszú út után vonatról lépnék le városom pályaudvarán. S már nem a Ferencváros, nem az MTK pályára mentem vasárnap meccset nézni, hanem az Öv utcába. A másodosztályú ZSE, a Zuglói Sport Egyesület szurkolója lettem, akinek nem Sárosi, nem a kis Takács a kedvenc futballistája, hanem a Fekecs III. Micsoda diadal volt, mikor ez a szegény kisegyesület fölkerült az első osztályba! Igaz egy év múlva kiesett. De a szívemből sohasem.

Persze, majd minden nap volt dolgom a város más tájain, s hadd hivalkodjam vele, Pestújhelytől Óbudáig, Rákosfalvától Soroksárig úgy ismertem Budapestet, s ismerem ma is, hogy behunyt szemmel is bárhova eltalálnék. Mikor az újsághírt olvastam, hogy a Fóti úti menhely lakói utcán talált faszeszt ittak, láttam is a Lehel piac bódéi mögött a hosszú egyenes utcát, láttam a halálba szilveszterező munkanélkülieket. Ezért, hogy ebből a budapesti újsághírből is vers született.

Szilveszter a Fóti úton

Ilyen zenét tenger se tudhat,
sem a vihar, ily harsogót,
se százezer motor, mint itten
e rossztüdejű horkolók

Orral, fog közt, sípoló mellel
fújják... fölszáll és összecsap
száz szörnyű hang. És szinte csobban
és habzik, amint megdagad

és nekilódul a falaknak. . .
de visszapattan, nem leli
útját s újabb s újabb hörgéssel
és sziszegéssel lesz teli

a terem. S önnönharsogásuk
árja alatt úgy alszanak,
mint folyé mélyén az iszapban
nagybajszú, páncélos halak.

Ha mélyebb lenne ez az éjjel
és ringatóbb ez az iszap,
ha nem hajítná partra őket,
mely fölissza az éjt, a Nap . . .

ha nem tátná torkát feléjük
a Váci út és a liget,
melynek bokrai közt lapulva
leseng a csontfogú hideg . . .

vagy nappal is vattás meleggel
őrizné őket ez a ház:
csattogna térdükön a kártya,
járná a talonmáriás,

mint hajdan a kocsmák ölében,
mikor az egyheti robot
bére ott szállt az izzadt kártyák
között, mint egy elváltozott,

mint egy füstté vált púpos angyal —
hej, régi, régi, szép idők . . .
ihattak akkor, telt a bérből
s ilyenkor Szilveszter előtt

Angyalföld, Ujpest, Zúgló népe
hogy várta már a perceket,
mikor összefogózva járják
táncuk a kihúnyt év felett. . .

*

Im, itt az év utolsó napja,
a horkoló had ébredez.
Mocskos idő. Hó hull s a hóra
hamuszínű eső szemez.

Melegedőben, kapu alján
és páros henteskirakat
előtt álldogálnak merengve,
féllábon, akár a ludak,

míg jő az est. Szilveszter éje.
S akár a többi éjeken,
örüljön az, aki menhely
öblös termében megpihen,

akinek pad jut . . . Láthatatlan
tömeg közt könyökölve fut
facér szabó, pincér, kovács, hogy
elérje a nyitott kaput . . .

Nem látomás ez, künn a járdán
üveget lóbál egy legény
s ordít: „Igyunk, hisz Szilveszter van,
egy fa alatt találtam én,

szagoljátok csak, rum van benne . . .
lehet vagy két liter. . . Igyál!" —
s a drága kincs a dermedt ujjak
között táncát megkezdi már.

Jó nyájra lelt a halál itten. . .
A faszesz már gyomrukba mar
és fölcsap gyulladt torkaikból
vijjongva, rekedten, a dal!

Boldog, aki mély-mély ködökbe,
indás gőzök alá merül. . .
rókáznak már, üvöltnek és a
földön egy asszony elterül,

majd egy vasöntő, ki hörögve
kíséri még a dallamot,
egy asztalos zuhan melléje,
aztán egy kocsist s egy vakot

terít a gyilkos szesz a földre —
a többi még járja tovább
s vélük táncolnak fönn a felhők,
vélük a Fóti úti fák!

Ez volt a Szilveszter, barátom,
ez volt a tánc! Három halott
hirdeti, hogy a Fóti úton
a vidám halál mulatott.

Három halott. . . mellük zenéjét
nem harsogja már a terem —
Nem volt munkájuk életükben,
hát most már túlnan se legyen

szerszám kezükben. Már örökkön
igyák az aranyszín italt,
rummal gyógyítsák sebzett torkuk,
táncoljanak s fújják a dalt!

Aztán a:
Akko
budapesti vagyok. Ezerötszáz kilométernyire Magyarországtól, sárlepte rongyokban feküdve egy ukrán erdőben, azt játszottuk társaimmal, hogy hány kávéház van a Nagykörúton? S én tévedhetetlenül soroltam a kávéházak nevét a Margit-hídtól a Boráros térig, majd új játékba kezdve, a mozikat, az üzleteket.

A szerencse kézenfogott, hazavezetett. Egy zuglói pincéből felrohanva láttam meg az első szovjet katonát. S amikor néhány hét múlva megint megszólalt a Fűrész utcai fémlemezgyár szirénája s már nem pincébe kergetve, hanem munkára szólítva az embereket, akkor írtam a Zuglói reggel című versemet. Huszonegy esztendeje ennek. Már nem vagyok zuglói. Budapestnek olyan táján élek, mely szintén nagyon emberi nekem, nagyon szomszédos a szívemmel: Angyalföld belső peremén. S ha otthon vagyok is a Váci úton, hadd valljam be, igazán én már halálomig zuglói maradok. Mert zuglói voltam, míg ő élt, míg vele élhettem, írásom elején említett asszonyommal. Hadd rajzoljam hát ide befejezésül a házat, melyben laktunk, az erkélyt, ahol ő virágait öntözte.

Kolumbusz utca 54b

Fölkél, lassú kézzel beágyaz,
tejet forral, kitakarít,
sóhajt, de úgy maga se hallja —
az árvaság ablakait
egy sóhaj párája befutja.
Tititi tatta, tatta tit.

Sose dúdol már. Némán tépi
egy őrült naptár lapjait.
Erkélyre ül s oly messzi bámul,
mint aki vár, vár valakit —
mint aki sötétben is lát már,
mint akit napfény sem vakít.

A szomszédok mégis azt mondják,
ha kérded: „Nem találja itt . . .
harmadik éve eltemették. . ."
Jaj be mindent tudnak, akik
semmit se tudnak! kik nem tudják:
száz év múlva is itt lakik!

Száz év múlva! ezer év múlva!
világvégi alkonyatig
mindennap kiül az erkélyre,
hiszen már versemben lakik.
Lábánál ebek, tulipánok.
Tititi tatta, tatta tit.

Wagner János rajza

Wagner József.
(Békéscsaba.)

Tájképei szerepeltek – köztük a „Hámori tó" c. – a Nemzeti Szalonban rendezett Képzőművészek Vidéki Szövetségének kiállításán. (említve.)

Nemzeti ~~Szalon~~ ujság, 1928. jan. 6.

Wagner József.

(Békéscsaba.)

Elismerő oklevelet, (Mention Honorable), valamint Békéscsaba város díját nyerte el a Képzőművészek Vidéki Szövetségének a Nemzeti Szalonban rendezett tárlatának zsüri-döntése alapján,

Nemzeti Ujság, 1928. jan. 12.

Wagner József

festőművész

Csoportkiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Krétarajzain néha érdekes hatásokat ér el.

Magyarország 1931.III.8.

Wagner József

festőművész

Hetvenedik csoportkiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Magyarság 1931.III.10.

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Wagner József

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

1967. ÁPR. 26.

1021

— MÁJUS elsején mutatkozik be a város nyilvánossága előtt a mezőtúri művelődési ház képzőművészeti köre. Tagjai Csabai Wagner József festőművész irányításával készülnek a tárlatra.

SZERKE

STÁJÁ

MDK

Csabai Wagner József

Télo táj, past.

Egyéb köztulajdonból elveszett mütárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

MDK

Wagner József, csabai

Csendélet, past.

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp.1952.

Wagner József

festőművész

Csoportkiállitás a Nemzeti Szalonban - képével vesz részt

Érdekes pasztellképekkel szerepel. Kisebb kompoziciók ezek, de tele vannak mozgással, élettel. Egy gazdag, játékos fantázia leegyszerüsödött, kiérett munkái ezek.

Magyarság 1931. III, 8.

Wagner József
festőművész

Nemzeti Szalon 70.csoportkiállitása - képével szer
pel.

Nemzeti Ujság 1931.III.10.

Wagner József

Szerepelt a Nemzeti Szalon akvarell- és pasztell-kiállitásán.

M.932.V.29.

Wagner Jürgen

Wagner József festő

* **Kiállitás Békéscsabán.** A békéscsabai Aurora-kör gazdag és értékes kiállitást rendezett a békésvármegyei festők alkotásaiból. A tárlaton *Wagner* József, *Kolozsváry* Sándor, *Vasas* Mihály, *Mokos* Sándor, *Fáber* Lajos, *Botyánszky* János, *Szilágyi* és *Biró* gyulai művészek vettek részt müveikkel. *Kolozsváry* Sándorné selyemmunkái, *Janiss* Tivadarné himzései és *Tevan* Margit ötvösmunkái egészitik ki a tárlatot, amely szeptember 12-éig marad nyitva.

M. 1926. IX. 10.

Magyarság
1926. IX. 10

Wágner József

— **A Művészek Klubjának** emeleti termében csabai *Wágner* József festőművész különleges eljárással készült tusfestmény sorozatot mutat be, amely komoly érdeklődést kelt a művészpártoló és a művészet barátai körében. A kiállítás sikerén közreműködnek még az Alföld vidékéről festett pastellek és havas tájak. A tárlat naponta 5—fél 8 óráig tekinthető meg díjtalanul s március 15-ig tartja nyitva kapuit (Nagyatádi-utca 36. sz.)

NÉ 1942. II. 11.

gy ut 41.), készpénzfizetés ellenében.

. 650-51 Müvészettörténeti Dokumentá-

Ebben az esetben a kért könyvet pós-

cta Cassae Parochorum" egri anyaga,

ök utáni állapotát rögziti.

ivészettörténeti Dokumentációs

Központ

Wagner József

Kiállít

Mo. 1931. III. 8.

T. Cim!

A Müvészettörténeti Dokumentációs Kö
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat első

"Magyar Tanácsköztársaság Ké
cimü levéltári publikáció jelent meg, a
Müvészeti Osztályának iratanyagát és
iratanyagának a képzőmüvészetre vona

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk k

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete, mely a Dokumentációs Kö

Továbbá kapható

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolhat

Gr. Wagner József

Kichit

PH. 1932. IV. 3.

cs. Wágner József MDK

Csendélet, pasztell

Műcsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállitás

cs. Wágner József MDK

Téli vasárnap, pasztell

Műcsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállitás

Wagner

K

W., 14. Pesti festőcsalád tagjai: 1. *József*, működése kimutatható 1791 és 1845 közt, Pesten s vidéken arcképeket és freskókat festett (vaáli templom), továbbá a gyalog és lovas insurrekció alakjait (pesti megyeháza fegyvertermei); fiai: *Ágost*, festő, Pesten működött s rajztanító is volt a Josephinumban, 1870. v. 1871. bekövetkezett haláláig; *Ferdinánd*, festő, † 1870 előtt, atyjának segédkezett a vaáli freskók festésénél.

E-g II. 603
l.

lia, Pupa, Megaspi-
tellina, Cylindrella,
u. Planorbis, Lim-
clostoma, Ampulla-
oa, Rissoina, Trun-
la, Melania, Mela-
s Natica, Amaura,
ephinula, Scissurel-
nella, Bankivia, La-
larium, Rissella, Li-
vicella, Nerita, Jan-
Buccinum I. II. Pur-
daria, Oniscia, Doli-
pa, Ricinula, Murex,
Trophon, Turbinella
rula & Fusus, Strom-
rotoma, Cancellaria,
Volutacea, Marginel-
a, Ovula, Sigareta,
Avicula, Malleacea,
hophaga, Tridacna,
a, Anodonta, Unio,
a, Crassatella, Car-
ellinidae, Veneracea,
noladea. Bezug comp-
er aufgegebener Fort-
htern in jeder Art.

bereits einen grossen Freundeskreis erworben und sollte in keiner Bibliothek eines Künstlers, Geschichts- oder Alterthumsfreundes fehlen.

Zeitschrift für Kulturgeschichte.

Bilder und Züge aus dem Leben des deutschen Volkes.

Herausgegeben von Dr. Johannes Müller und Johannes Falke.

Jahrg. 1856—1859.

Preis pro Jahrg. gr. 8. geh. M. 16

Diese von Culturhistorikern und Freunden der Geschichte unseres deutschen Volkes immer noch vielfach begehrte Zeitschrift erlassen bei Abnahme aller 4 Jahrgänge gerne um M. 50.—

Ein Prachtwerk von Bedeutung ist:

Die Geschichte des Seefahrer Ritter Martin Behaim

mit Urkunden, seinem Bildnisse

der getreuen Nachbildung seines Globus etc.

Von **Dr. Ghillany.**

Mit einer grösseren Einleitung über die ältesten Karten des neuen Continents und den Namen Amerika

von ALEX. v. HUMBOLDT.

Royal 4. geb. 30 Mark.

Mit diesem Werke, das durch die Arbeit v. Humboldt's noch besonderen Werth erhält, ist alles über M. Behaim vorhandene historische Material erschöpft.

Cs. Wágner József

MDK

Interieur, pasztell

Műcsarnok 1932 tavaszi kiállítás

Cs. Wágner József MDK

Csendélet, pasztell

Virágok, pasztell

Mücsarnok 1931/32 téli kiállitás

Wagner József

butortervező

1931–34

Iparm. Isk. Évk.

1930–34. 46. l.

selbst Mittagessen, anschließend Besichtigung der

Tag
Denkmalpflege u
Breslau

◆

Progr

Montag, den 2

Vorabend im Remter des Rathauses, Begrüßunge
facher Bewirtung durch
Beginn 8

Dienstag, den 2

Erste Si

in der Aula Leopoldina der Unive

Tagesord

1. Geschäftliches und Allgemeines.
2. „Denkmalpflege und kirchliche Holzskulptur." B
   Berlin. Mitberichterstatter: ..... (
3. „Die Orgel als Kunstdenkmal."
   a) „Der Orgelprospekt, seine Einfügu

WAGNER, Joseph, pozsonyi kártyafestőmester

J. W., bürgerl. Kartenmahler, 4 hónapos fia meghalt.
(1811, 921 l)

—

U. az † 38 éves korában, Pozsony, 1823 április 30, ideglázban. (1823, I. kötet, 508 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

WAGNER, Joseph, pozsonyi kőművesmester

J. W., Maurerpolier, 6 éves fia meghalt. (1801, 429 l)

—

J. W., Maurergesell, +77 éves korában, Pozsony, 1803 április 1. (1803, 305 l)

—

Preßburger Zeitung
(Genthon)

MDK

cs. Wágner József, festö

Csendélet. Pasztell.

Téli vasárnap. "

Mücs.-Az 1934.évi Magyar Kiáll. 1934.szept.27.-okt.28.
Kat. 19.1.

Wagner József, festő

Művészet, III., 1904. 347.

Adatok művészetünk történetéhez

Wagner József kiáll. Békéscsaba, Aurora kör. 1925. okt.

Magyar Müvészet 1925. 436. o.
Kiállitások.

M.D.K.

Wagner József, kárlyafestő

4 éves fia halt meg 1811-ben Pozsonyban.

Csatkai Endre: Pozsonyi képzőművészek és iparművészek 1750-1850 között

Művészettörténeti Értesitő, Bp.1963. XII.évf. 1. sz. 27. old.

Wagner József

művei kiállítva 1930.febr.-ban Békéscsabán a városközi tárlaton.

Cikk: Városközi kiáll.Békéscsabán.

Képzőművészet, 1930.IV.évf.29.sz. 103.l.

MDK

Wagner József „festőm.”

Begóniák.	Repr.	18.1.
Buzatenger.	"	22.1.
Faluvégi házak.	"	22. 1.

A Nüvészarnok téli tárlata.
Képzőmüvészet. 1928.jan. - II.évf.6.sz. 18.1. és 22.1.

1021

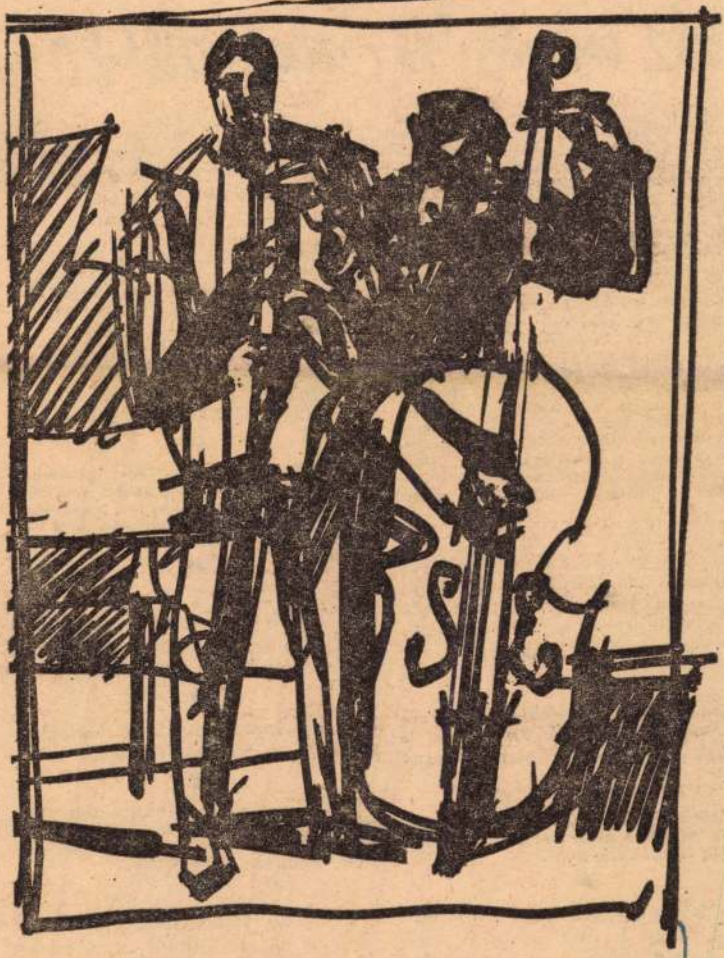

WÁGNER JÓZSEF: MUZSIKUSOK.

Az újságíró noteszából

ollégám a minap egy rövid életű rmekcipőt bírált meg, amelynek a percek alatt átázott a pesti asz- on. No, de jött is válasz rá, hogy evő magára vessen, a cipőt esőnem lehet használni! Jó, de rt végre meg kellene oldani az n, nem ritka gyermekcipők dol- Lehetne például mindenkit tűre- re inteni, hogy egyszer majd fel- ek a gyerekek és akkor már nem nekik gyermekcipő (bár ez a oldás nem tökéletes, mert a gyer- utánpótlás biztosítottnak látszik). etne minden pár ilyen gyermek- hőz díjtalanul autót becsomagolni, s időre; vagy a szülőket néhány re beutalni a tatai edzőtáborba, d erősödjenek meg, s akkor majd nyűszerrel cipelhetik a srácokat! És persze, az is elképzelhető, hogy javuljon a gyermekcipők minősé- De ne áltassuk magunkat utópiá- ...

*

Némely ember úgy tud beszél- neked a világeseményekről, ntha reggelente egyetlenegy ág jelenne meg, egyetlenegy dányban, az ő számára.

*

rói monológ: „Lehet, hogy az t most a vidéken zajlik, de a dók pénztárai Budapesten van- t."

*

lőfordul, hogy valaki addig fia- ja magát, amíg öregebbnek nem zik, mint amennyi.

*

A bölcs ember tisztában van al, hogy 1. nem szabad ítélni átszat alapján, 2. őt is a látszat pján ítélik meg.

*

Érdekes esetről hallottam. Egy gyárigazgató tervjelentést diktált és a gyorsírónő fekete ceruzája is rózsaszínűen fogott.

*

A humor több válfaját ismerjük. Lehet felszínes vagy mélyenszántó. Öncélú vagy hasznos. Mai vagy történelmi, konkrét vagy absztrakt. Ls van humor, amin nevetni lehet.

*

A hipochonder csak akkor érzi jól magát, ha nem érzi jól magát.

*

Nagyon szép megjegyzést olvastam a lengyel szatirikus lapban: „Mindig akad egy eszkimó, aki az afrikaiaknak megmagyarázza, hogyan kell viselkedni hőségben."

*

Kikiabálnak a szobából: „Mit nem találsz megint?! A cukor ott van, ahol mindig lenni szokott. A törött bors feliratú sótartóban."

*

A sakkpartiban az a legnehezebb, hogy partner is van.

*

A tájékoztatási technika fejlődése ma már lehetővé teszi, hogy ugyanazt a hírt egymás után tizenkétszer olvassuk, vagy hallgassuk.

*

Titkárnő akart lenni, de nem sikerült. Igaz, művelt, megbízható, jól gépír, gyorsír, feketekávét is tud főzni, de kiderült, hogy nem elég barátságtalan a felek-

MDK

Wagner József Frigyes

K.E.: A Szepesség ujabbkori festői és szobrászai. Szepesi müvészek. N. Szalon 1937. márc.

MDK

Wagner József

Békési magyar, vöröskrétarajz

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

MDK

Wagner József

"Olasz városrészlet" c. kép repr.
/A Nemzeti Szalon tárlatáról./

Képzőművészet, 1931. 93.1.

MD[K]

Wágner József festőművész

Pasztelljeivel vett részt a Nemzeti Szalon 70.csoportkiállitásán.

Cikk: A Nemzeti Szalon 70.csoportkiállitása.

Képzőművészet,1931. 95.l.

Wagner József, festöm. MDK

leginkább egyházi festö volt /Vajjon azonos -e Wagner Gyula Ferenccel? - kérdi a cikkiró.
W.J.-nek két fia Ferdinánd és Ágost szintén a festészeti pályán müködtek.

Naményi Lajos:

-140.- Wagner Gyula Ferenc festö.
Müvészet.1904. 347.l.

MDK

Wágner József

a N.Szal.Mentionját kapta

Aktuális képzőművészeti események. Pesti Hirlap 1928 évi Kincsesháza.

Cs. Vagner József

Alkotásával szerepel a Műcsarnok őszi tárlatán.

P.H. 9[illegible].I.16.

MDK

Wágner József

Begoniák c. munkájáért Békéscsaba város
100 pengős díját kapta

Aktuális képzőművészeti események. Pesti Hirlap
1928 évi Kincsesháza.

csabai WAGNER JÓZSEF

Hetivásár. Pasztell.
Rőzsehordók. Pasztell.
Templomba-menők. "

MAPE kiáll. Nemzeti Szalon 1942.dec-1943.jan.

Wagner József

MDK

Olasz városrészlet, aquatinta

Műcsarnok 1920-21 téli kiállitás

MDK

csabai Wágner József

Képzőművészet 1931. 41. sz. 143.l.

MDK

Wágner József, festöm.

Mütermi bemutatkozása tulnött egy müterem kiállitás keretein. Közeli nyilvános kiállitásán rámutatunk azokra a motivumokra melyekből az uj magyar müvészet utja ki kell indüljon.
Pasztell technikával megalkotott képeit a kolorisztikus XXXXXX felfogás, szerencsésen egyesül a rajztudással és komponálási tehetségével.

üterem kiállitások.
Képzömüvészet.1930.54.sz. 224.1.

MDK

Cs. Wágner József, festőm.

Virágok.	Pastel.
Csendélet.	"

Mácsa.-OMKT 1931-32 évi téli kiáll. dec.20.-jan.17.
Kat. 22.l.

MDK

Wagner József

Városközi kiállitás Békéscsabán. Képzőművészet 1930. IV. évf. 29. sz. 103.l.

MDK

Wagner József

Békéscsabai müvészek közös kiáll. Képzőművészet 1928. lo. sz. 138.l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZAVA

1961 JUN 7.

— **Mezőtúron 79 éves korában** elhunyt Csabai-Wagner József festőművész. A mester számos kiállításon szerepelt nagy sikerrel alkotásaival. Bejárta Európa több országát, 1936-ban a velencei biennálén aranyérmet nyert.

ebben a konfliktusban.
Nem kétséges azonban,

Wagner József

— **A Fészek Klub kiállításai.** A Fészek Művészek Klubja f. hó 15-én kezdi meg képkiállításait. Az első kiállítás *Wagner* József festőművész gyüjteményét tartalmazza. Megtekinthető dijtalanul naponta 7—8 óra közt a klub kiállitási termében, VII., Kertész-u. 36.

N.U.933.XI.16.

Wágner József
építész

M.D.V.

Gül Baba sírját a Wágner József
által épített villa hetjében találjuk.
Az ő neveher fűződnek a volt Andrássy ut
és Nagykörút eklektikus bérpalotái

Zsigmondi Mária: Az elvarázsolt kastély
Nők Lapja, 1967. május 6–14 cop

WAGNER József építész

Veszprém, r.k. piarista templom, 1828-1836

KOPPÁNY Tibor: A Balaton környékének műemlékei. Bp. OMvH, 1993 114.

M.D.K.

Wagner Jórsef (csabai) építész

vállalta és kezdte meg a mezőtúri vasuti állomás bővítési munkálatait.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1897. XVIII. évf.

okt. 6. sz. 2. old.

Wagner József csabai (1888-)

Csendélet.
Pastel. Sign.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Wagner József

A Műegyetemen, a Hungária kap. Technikusi Egyesületének hallgatói önálló munkáitat állítják ki, ahol W. J. aquarellettel szerepel.

N. Ü. 934. XI. 16.

ám..... Pénztári szám.....

talvány.

.....*nak, címe:*.....
(esetleg postatakarékpénztári számlájának száma)

tal .....

..... *ért*

fizetendő.

.....*bélyeg* .....*nyugta* .....*bevonandó.*

.....

.....

.....

Ellenjegyzi «.....» főosztály:

.....

Bevétel	Kiadás

MDK

Wagner József csabai

Csendélet II. pasztell.
Csendélet I. "

Az első magyar representativ csendélet kiállitas katalogusa. Nemzeti Szalon 1932. Febr.-Márc.

Wagner József . MDK

Téli nap /Verius mori/

Műcsarnok 1920-21 téli kiállítás

MDK.

Wagner József festőművész

1845-ig dolgozik.egyházaknak is dolg.Arcképmegr. is voltak.

"Dugonits András képmása", mely Czetter metszetében a magyar példapeszédeket/182o/ diszitette.

Ltáb IV.116.lap

Wágner József, grafikus MDK

Rajza.

Repr.

Wágner József: Munkásnők 9.

NÉPSZABADSÁG, 1963. szept. 22.

Wágner József MDK

szerepelt a Domjanich János Múzeumban rendezett tárlaton.

"Uszályok".

Oelschner Anna: A Szolnok megyei képzőművészek nyári tárlata.
Szolnok megyei Néplap. 1963. Jul. 30. 5. lap.

Wagner József festő

Századok 1874. 184 - 205 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei
/Wagner József/

Falkép.

A vaáli templom freskói

Wagner József

Századok 1874. 184 - 205 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

/Wagner József/

Pest

Századok 1874. 184 - 205 o.

Nagy Iván: Magyarország képző művészei

/Wagner József/

Wágner József zalaegerszegi lelele-
pedéséről

Fővárosi Lapok 1867. X. 11. 936.

Kir

Cs. Wagner József grafikus

Pesti Hirlap. 1932. máj. 29. 14

f. j. A nemzeti Szalon akvarell
és pasztellkiállítása

Wagner József művész

Magyar Művészet 1925.436.o.
Kiállitások.

Weisguer József szobrászművész
zalaegerszegi letelepedéséről

Fővárosi Lapok 1867. X. 11. 936.

Hír

M.D.K.

csabai Wagner József

"Utszéli fák" c. havas táját emliti meg a lap "Uj nevek szinek a Corvinban" c. beszámolójában, mely a Corvin Áruház kiállitásáról ir.

Szinházi Magazin, Bp. 1943. febr. 17-23. VI. évf. 9. sz. 2. lap

MDK

Wagner József
sz.Mezőberény 1888.

Velencei Biennale 1932. 310.1.

MDK

Wagner József

Templombamenők, paszt.

A M. Akv. és Paszt.festők... Nemzeti Ujs.

1943. jan. 6.

Wagner József MDK

Téli táj, olf.

Munkácsy Céh IX. kiáll.
Nemzeti Szalon 1936. máj.

Wagner József MDK

Olasz városrészlet, aquatinta

Műcsarnok 1920-21. Téli kiállitás

cs.WÁGNER JÓZSEF

Csendélet. Pastel
Téli vasárnap. Pastel.

Magyar kiállitás tárgymutatója.Mücsarnok 1934.

mDK

csabai Wágner József, festőm.

képe a jó anyagot gyarapította.

Műcsarnok.-Tavaszi tárlat. - Képzőművészet. 1930. 51.

MDK

Cs. Wágner József, festö

Portofino Mare.	Pasztell.
Gyümölcshordók.	Kréta.
Piac.	"
Tél.	Tempera.

Nemzeti Szalon.-Őszi Tárlat. 1931. szept. Kat.

Wagner József pesti festő

Horváth Mihály tér. Józsefvárosi r.k.pléb.templom

főoltárkép fülkéjének belső bélletében 3 kép

1840.k.

GenZakPest. Bp. műeml. jellegű ép. jegyz. 1949.

66. l.

Wagner József festőművész

Őszi tárlat a Nemzeti Szalonban - képével szerepel

Az Est 1931.IX.20.

Cs. Wagner József festőművész

Nemzeti Szalon Őszi Tárlatán képével vett részt

Nemzeti Ujság 1931. IX. 20.

Wagner József
festő"

A Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete díját kapta „Templomba-menők" c. pasztellképéért.

Nemzeti Ujság 1943. I. 6.

M.D.K.

Wagner József : grafikus

Lavírozott tusrajza
látható.

BUDAPEST, Bp.1966. IV.évf. 6. sz. 8. old.

Wagner József MDK

Téli nap /Verius mori/

Műcsarnok 192o-21. Téli kiállitás

MDK

Wagner József /Békéscsaba/

elismerő oklevelet kapott

Békéscsaba város díját kapta

A Képzőművészek Vidéki Szöv. I. kiáll. díjazottjai. Képzőművészet 1928. 6. sz. 32. l.

MDK

Wagner József /Békéscsaba/

A Képzőm.Vidéki Szövetsége I.kiáll.-án tájképeivel, csendéleteivel tűnik ki.

Gál Endre dr.: A Képzőm.Vidéki Szövetsége I. kiáll.-a.

Képzőművészet, 1927. 6.sz. 23.l.

MDK

Wagner József

A Képzőm. Vidéki Szövetségének a Nemzeti Szalonban rend. tárlatán Békéscsaba város díját Wagner József nyerte el.

Cikk: A Képzőm. Vidéki Szövetsége I. kiáll.-nak dijazottjai.

Képzőművészet, 1928. 6. sz.

MDK

Wagner József

A Képzőm.Vidéki Szövetségének a Nemzeti Szalonban rend.tárlatán a bizottság Elismerő oklevéllel tüntette ki Wagner Józsefet /Békéscsaba/.

Cikk: A Képzőm.Vidéki Szövetsége I.kiáll.-nak dijazottjai.

Képzőművészet, 1928. 6.sz.

MDK

Wagner József csabai

"Templombamenők" c. pasztellképéért a Magy. Akvarell- és Pasztellfestők Egyesülete közgyülésén adták ki az egyesület díját.

Nemzeti Újság, 1943.jan.6.

MDK

Cs. Wágner József

mezőturi művész

Szerepelt a szolnoki nyári tárlaton.

rajzai

Oelmacher Anna: Nyári tárlat
Szolnok Megyei Néplap. 1962. jul.29.

MDK

Cs. Wagner József, festö

Fa luvége. Pasztell.

Föv.Kpt.-MKBsCs.-II.Szám 6 Nemz.Kiáll. 1947.márc.16.-
épb. 6. kat. 20/. 1.

MDK

csabai Wagner József

Rácz Kálmán nyerte el a Székesfőv.vízfestm. díját. Esti Magyarország 1943.jan. 4.

MDK

Wagner József

Begóniák, festm. repr.

Képzőművészet, II.évf. 6.sz. kép: 18 l.

J. Wagner

Csehszlovák szobrász kiállitás a Mi-
csarnokban. A prágai és pozsonyi nemzeti
galéria anyagát mutatják be. Fenti művész
munkái is szerepelnek.

/Smetana portré/

Esti Hirlap 107 sz. 1958. máj. 9. 2 old.

Wagner József MDK

Józsefvárosi r.k. Plébániatemplom.
Repr. 255.kép.
Az Attikán álló Szt József szobor Dunaiszky Lőrinctől.
Főoltár Hild József műve, 1835-37. Szobrai Bauer Mihálytól, Főoltárkép: Szt József apotheózisa Leop-old Kupelwieser bécsi festőtől. Ugyanő Cranach után: Segítő Madonna, az oltáron.
A főoltár fülkéjének belső bélletében három kép Wagner József pesti festőtől.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.
159.l.

MDK

Wagner ~~Géza~~ József Frigyes, 1791

Lőcsei polgár és neje, két pasztell

A Gyüjtő. Szt. György Chéh 41. müv. aukc. 1920. jan. 11 l.

~~Czetter Sámuel~~

Wagner Frigyes

József főherceg, a
későbbi nádorispán
archeje 1796-ból
Wagner Budán ké-
szült fertmenye után

Repr

Pig Muvel

563. l

Fenti emlitve n. o

562, 563,
564. l

könyvnyomda könyvkötészet
PÁRKÁNY, Telefon: 60

Nyomtatvány

Tek.

Európa Kiadóhiv.

Budapest.

VI. Lehel u 43

Wagner József Frigyes

festő XVIII–XIX

l.

Szépm. Mus. Évk

VIII. 177. l.

A müemlékvédelmi munkákhoz szükséges korlátozás alá eső épitési anyagok biztositása.

áskörébe tartozó épitési munkák megsi anyagok korlátozott volta miatt a elül meg kell vizsgálnom azt a kérvett munkához szükséges korlátozás rendelkezésemre bocsátott keretből

rt a Bizottságot, hogy minden esetben, ottság vezetése alatt végzendő müségeinek teljesen vagy részben tárllalására tesz javaslatot, szives-

Wagner József Friggyes

festő

Női és férfi arckép

repr.

Szépm. Muz. Erk

VIII. 200-l.

5 -

1929.; 1933.; 1935.; 1936.; 1937.;

.; 1943.; + 1 mintakötet /13 kötet/

kötet/ + 1 mmintakötet

1924-1925.; 1927.; 1931-1932.;

0.; 1941-1942.; /8 kötet/ + 1 minta

.; 1940.; 1941.; 1942.; / 5 kötet/

ötet

Közlönye 1942.; 1943.; / 2 kötet/

+ 1 mintakötet

; 1941.; 1942. / 5 kötet/ + 1 mintakötet

kötet/

Hibás a kötés!

Gelter Albert

Wagner József 31. l.
Wamosik 21. l.

Dovabb

Wéber Henrik 40. l. 47. l.
Weigel Christoph 24. l.
Weigel H.
18. l.
Weikert G. 32. l.
Widemann Elias
24. l. 25. l.

Wirsing Adam Ludwig
32. l.
Wolfgang, Georg Andreas
id
22. l.
Wolnhoffer János
46. l.

l.
Tört Kepes 1922.

641 szám.

19

Műemlékek Ors

Tárgy:
Vécsey Barnabás a templom renoválásához 20 q cement kiutalását kéri

A beadv

Mellékle

Egyúttal

Előirat s

Utóirat

Másolta

Összeolv

Wagner József

festő XVIII. sz.

falkeje a bjesti

sabáni templomban

volt. 1890-ben a

kupolában új lejet

festett oda Kirn-

nach László

ivód

Lykakőrösi

129. l.

1905. VI. 20

Berzeviczy Albert o. b. t. tanácsosnak: üdvözlet a miniszterségről való felmentése alkalmából. (738/1905.)

Wagner József

festő

festette az alábbi templom kupola falképét

1850. ben.

Rédey Rezső:

Tabán és a 900 éves tabáni plébánia.

Bp. 1909. 26 l.

Eger, 1907. 02

Műemlékek orszá

Wagner József

festő

Perálltörtképes

228, 445, 481. l

Wagner József

a Frances ~~templom~~ kápolna
főoltárának „St Antal" képe
1844-ből – a ő alkotása

Mistolny Ferenc, Baja kiprőmű-
vénete a XIX. h-ban. Kézirat.
MDK – L – II – 599/1

22 l.

Wagner József

Festő

l

Perálltöstkepés

228, 445, 481. l –

as the writing shows not
masters, but is rather si
ally in Pozsony in that t
compared with the texts c

I remember
you intended to make a jo
terial. Should you realis
pest. Then we could show
On the other hand I shoul
Bible and other Middle Ag
other references to Hunga

It was a gr
our correspondence interr
express my readiness to b
too. I should be grateful
the bibliographical dates
provenience. So far as I
bes the codices of the Mi
sion. Unfortunately we ha
think it could be acquire
pare microphotos of it.

Wagner József
festő
1845
l.
Szana 1890
63. l.

/lásd 12.100/1945. V.K.M. sz.r. 8.§./ vala
vetkező üléséről elmarad, elnöki tanács ta
zottságok az illető tag helyett uj tagot k
nöki tanácsba.

/6/ Az elnöki tanács határozatai
rendelkezései értelemszerűen alkalmazandók

A főtitkár és a

16

/1/ Az elnök a Tanács ügyviteli
nyitására és ellátására, továbbá irodájána
vezetésére tesz előterjesztést a vallás- és

/2/ A főtitkár az elnöktől átruh
a./ megbízásból eljár az eln
távollétében, vagy akadályoztatása esetén,
b./ kiadványozza a Tanács ügy
gi iratokat, amelyeknek kiadványozási jo

Wagner József

postás

XVIII r.

l.

Rabhaladó

191. l.

er 50.111/1927.sz.a.kelt s 1. a keb.
hoz intézett rendeletének, II. a
gyesülethez intézett leiratának másolata

esti Hazai Első Takarékpénztár Egye-
encz-utca 5/ a Müemlékek Orsz.Bizott-
lma fejében beszerzési költségekre
50 pengőt
elhelyezési költségekre 58 "
összesen tehát: 108 pengőt
881.sz. csekkszámlaterhére utaljon ki.
s hó 5.A miniszter rendeletéből:
anácsos

Wagner József, Csabai festő Gyomán mint 1888-ban Mezőberenyben

Esetleg lásd

Márkus György:

Békés vármegye.
Bp. 1936. 803. l.

Jullian: L'Eveil de la sculpture it
La sculpture roman du Itali
1945.

Rey: L'Art roman et ses origines.19

Parent: La cathédrale de Strasbourg

Roubier -Réau: Caen.

Warren: La Bretagne cistercienne

Gaillard: La sculpture romane espag
de Saint-Isidore-de-Léon a
Saint-Jacques-de Compostel

Gaspar-Lyna: Philippe le Bon et ses
beaux livres

Brigode: Les églises gothiques de B

Male : L'art religieux du XII. au X
siecles.

Fosca: L'art roman en Suisse

Van Moe: [illegible]

Wagner József
Festő

Gentrmüeml.

76, 207 l.

vált az alábbi adatok beszerzése :

égben levő szállodák pontos cime, hány

zségben levő autogarageok cime ?

vitómühely, annak cime ?

töltőállomás, ha igen hol ?

ly

zetesség:

kintése az idegeneknek ajánlható:

ly sajátos magyar ipara,amelyre a

forrás, vagy gyógyfürdő,hol ?

ezetesség a községben,vagy annak köze-

ldieknek ajánlható ?

./.

Wagner József festőművész

* A debreceni Déri-muzeum a békéscsabai kulturkiállításon megvásárolta Wagner József festőművésznek „Alföldi táj" című olajfestményét. Wagner József a békéscsabai festőcsoport egyik legkiválóbb tagja, akinek művei már eddig is több tárlaton keltettek feltűnést.

M. 930. III. 4.

Wagner Lajos

Wagner Lajos, modellkészítő Sopronból, 1833-ban a virágfestészet vasárnapi tanfolyamát látogatta.

Fleischer Bécs

94. l.

Szent Miklós:

Az uradalom ~~la~~

Balról ~~v~~

nek udvarán f

disz kert terül e

kain négy szögle

falak lőréssel l

lete vehető észre. ~~W~~

„SZENT MIKLOS

ad Lo

Reimerfet, mérett

Lt

Wagner Kornelia

Last

Paszkatsencné

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ____n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

ztam.

_ évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

M.D.K.

Wagner Krisztian, fényképész

1844-ben Sopronban nyitott daguerreotipiai mütermet. Egyben látszerész üzletet is nyitott. 252.o.

Fejős Imre: A magyar fényképezés kezdetei 24[illegible].o.

Folia Archaeologica. IX.köt. 1957.-Bibliotheca Kiadó. Bp. 1957

M.D.K.

Wagner Krisztian, fényképész

1844-ben Sopronban nyitott daguerreotipiai műtermet. Egyben látszerész üzletet is nyitott. 252.o.

Fojás Imre: A magyar fényképezés kezdetei 24 .o.

Folia Archaeologica. IX.köt. 1957.-Bibliotheca Ai-
adj. Sp. 1957

L. Wagner

Korajzolo

Comte Arthur Batthyány (aláírás).

Kőnyomat, 4°.

Tel. L. Wagner 843

(talán Weigner?)

L. Wagner

Körapiolo

Graf Zichy Edmund
(aláírás)
Könyom. 4°

L. Wagner 843.

Wagner L

11548

Gróf Esterházy.

Térdig, kissé jobbrafordultan és állva van ábrázolva. Jobb kezét lógatja, balját pedig keblébe dugta. Öltözete: mellét is fedő nyakkendő, frakk, mellény és pantalló. Jelzése oldalt balról: L. Wagner és alól középütt: Imprimerie de C. F. Müller à Carlsruhe, dedicatiójának szövege pedig: Dem verehrtesten Freunde und Kollegen von seinem ergebensten G. Esterházy d. 4 März 1847.

Kőnyomat chinai papiroson, melynek méretei 31.6:23 cm.

Sz. n. 130-911
2010-911-3
Át. lelt. 6996.

Wagner József

P.H. 1930. február 28., péntek.

— **Alföldi festőművészek kiállítása.** A békéscsabai kulturnappal kapcsolatosan, a „Vidéki Városok Kulturális Szövetsége" rendezésében mutatta be az „Alföldi Műbarátok Köre" a vidéki művészek alkotásait. A tárlatot gróf *Klebelsberg Kunó* kultuszminiszter nyitotta meg. A miniszter *Wagner József* „Alföldi táj" című olajfestményét megvásárolta és a debreceni Déry-muzeumnak adományozta. A tárlat képanyagát vásdorkiállításokon fogja bemutatni az „Alföldi Műbarátok Köre", amelynek diszelnökségét gróf Klebelsberg Kunó vállalta el.

P.H.930.II.28.

M.D.K.

Wagner József Frigyes, festő

... festőről, aki váltólárban szenved. Ebből megállapítja szerző, hogy csakis aronos személyről lehet szó. Kaminszy Ferenc is említi Wagner pasztellfestő nevét. 1864-ben, Wesselényi Miklós arcképével hapsolatban. Erdélyi leveleiben még több részletet közöl a művészről aki „sok arcképet festett itt, ugy mint azelőtt nálunk, majd később Grosszószágban." Stiláris egyezésekből, évszámokból és aláírásokból, szerző meg. ./.

Gy.Rózsa: József Frigyes Wagner, Pastelliste de Hongrie
Acta Historiae Artium, Bp.1965.Tom.XI.Fasc.3-4.
303 - 320 old.

M.D.K.

Wagner József Frigyes, festő

... állapítja, hogy alkotó munkássága 1788 és 1818 közi esik, legtöbb művét 1799-ben és 1800-ban festette. Születése és halála éve bizonyfalan. Kazinczy szerint bécsi születésű, de szerző szerint lehet felsőmagyarországi is, ahol több izben tartózkodott. Nevét nem egyszer „V"-vel írja, sőt egyik képén „Szeheres"-re magyarosítva. Érdekesen fejtegeti szerző e művész nevével és oeuvre-jével kapcsolatos tévedéseket, melyek 1/.

Gy.Rózsa: József Frigyes Wagner, Pastelliste de Hongrie
Acta Historiae Artium, Bp.1965. Tom.XI.Fasc.3-4.
303-320 old.

M.P.K.

Wagner József Frigyes, festő

... szivósan továbbéltek és még Lyka Károly is átveszi Nagy Iván állitását, aki „ennek" a Wagnernek tulajdonitja a „Vál-i templom felfestmenyeit 1845-ből. Ugyanigy szerepelnek sokkal gyengébb képek a temesvári muzeumban, Csehszlovakiában, Németországban, különböző, vagy azonos keresztnevű Wagner-ek nevén. Szerző nagy./.

Gy.Rózsa: József Frigyes Wagner, Pastelliste de Hongrie
Acta Historiae Artium, Bp.1965.Tom.XI.Fasc.3-4.
303-320 old.

M.D.K.

Wagner József Frigyes festő

... éleslátással díszlingvál a külön-
böző művek körött, melyek körül-román
művészettörténészek kutatásai támaszkodva-
a nagyszebeni Bruckenthal muzeumban lé-
vőket tárgyalt művészének tulajdonítja;
kettőnek képét is körli. Értéres tanul-
mánya hitünő képet is nyújt a pasztell-
festészet magyarországi, késői elterjede-
séről, kiválkozó dönyeiről és veszélyeiről.
./.

Gy.Rózsa: József Frigyes Wagner, Pastelliste
de Hongrie
Acta Historiae Artium,Bp.1965. Tom.XI.Fasc.3-4.
303-320 old.

M.D.K.

-6-

Wagner József Frigyes, festő

Következő képeit közli szerző tanulmánya, és megállapításai illusztrálására:

1.) Mocsáry Antal arcképe, Bpesti Tört. Arcképcs.
2.) Viczay József " " "
3.) Dugonics András " Mgt. Budapest
4.) József nádor " Bp. Tört. Arcképcsan.
5.) Tarstyánszky Dániel, Rézkarc (metszette: Czetter S.)

Gy.Rózsa: József Frigyes Wagner, Pastelliste de Hongrie
Acta Historiae Artium, Bp.1965.Tom.XI.Fasc.3-4.
304-308. old.

M.D.K.

Wagner József Frigyes, festő

6.) Ismeretlen férfi arcképe, Bruckenthal Mur.
7.) Ismeretlen nő " Mgt. Bpest
8.) " " "
9.) Bruckenthali Brekner Péter Károly arcképe, Bruckenthal-Muzeum,
10.) Szilágyi-Fülcier Mária arcképe, Bp. Szépm. M.

Gy.Rózsa: József Frigyes Wagner, Pastelliste de Hongrie
Acta Historiae Artium, Bp.1965. Tom.XI.Fasc.3-4.
309-313 old.

M.D.K.

Wagner József Frigyes, festő

11.) Wesselényi Miklós arcképe, részlet
másolata: Neidl F. F.

12.) Ismeretlen férfi arcképe, Bp. Szépm. Múzeum

13.) Részlet egy ismeretlen női arcképről, a művész aláírásával, 1817-ből

14.) Ismeretlen nő arcképe, Bpest, Nemzeti Galéria

Gy. Rózsa: József Frigyes Wagner, Pastelliste de Hongrie
Acta Historiae Artium, Bp. 1965. Tom. XI. Fasc. 3-4.
314-317. old.

G. Wagner József

Művével nevezel az Ernst-
múzeumban a Munkácsy
-lék kiállításán.

Ujság, 934. v. 13.
P. H. 934. v. 13.

Cs. Wagner József

"Új Szalon" első kiállításán a Kossuth L. utcában képével szerepelt.

Ujság 934. IV. 15.

Cs. Wagner József

"Új Szalon" kiállításán a Kossuth-
ukában szerepelt.

PH.934.IV. 17.

WAGNER JULIUS, keramikus

Telkibányán, Höttner József és anyjának szökése után, 1841 ben Wagner lett a felügyelő, de ez csak átmeneti megoldás volt, mert Mayer János emelte ki a gyárat a holtpontról 268.old.

KATONA IMRE: A telkibányai kőedény- és porcelángyár alapítása és működése 255.old.

A Herman Ottó Múz.évkönyve, XI. Miskolc, 1972

WÁGNER KÁROLY, nyomdász

1904-ben Szombathelyen nyomdászsztrájk. A Munkáslap ennek befejezése után foglalkozott a mozgalommal. Elmondta, hogy Wágner Károly bpesti kiküldött volt a sztrájk szervezője 98.old

KUNTÁR LAJOS: Nyomdászmozgalmak Szombathelyen
/ 1892- 1914 / 89.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 1.szám, Szombathely

WÁGNER KÁROLY, nyomdász

1909-ben Szombathelyen sztrájk a Vasvármegyei Nyomdánál
Ezzel kapcsolatban 23 nyomdász a heti bér és a hivatalo
közegek szerinti bérveszteséggel ismert.A kéziratos fel-
jegyzésből kitünik,ki meddig sztrájkolt.-Wágner Károly
bére:26.00 kor.Bérvesztesége: 26.00 kor. 103.old

KUNTÁR LAJOS: Nyomdaszmozgalmak Szombathelyen
/ 1892-1914 / 89.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 1.szám, Szombathely

MDK

Wagner Kornélia

Elhunyt férje hagyatékának kiállitásával kapcsolatban mutatja be munkásságát.
Karcolatokkal kezdte, grafikus, majd festő lett
s mint szobrász aratta legnagyobb müvészi siker

K.Gy.: A Nemzeti Szalon kiállitása.

Nemzeti Ujság 1927.V.5.

Wagner Kornélia
festőművész

Férjének és saját magának több grafikai művét adományozta a Szépművészeti Muzeumnak.

Magyarság
1935.VI.29

MDK

Wagner Kornélia Paczka Ferencné

/A Paczka müvészpár kiállitása a budapesti Nemzeti Szalonban, képekkel/

Müvészi Szalon /Kolozsvár/ 1927.I.évf.8.sz.
A füzet megvan a MOB kt-ban.

~~Hochholtzer Ödön~~

Wagner Rezső József

tovább

Kiselejtezett irat

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
552 - 1908
számhoz

M. D. U.

WAGNER, Julius

A telkibányai (vegécsi) porcelán-
gyár vezetője 1841-ben

Mihveg. 129-130.

Wagner Kálmán

grafikus

Pozsony

l.

Forum

1934. 309. l.

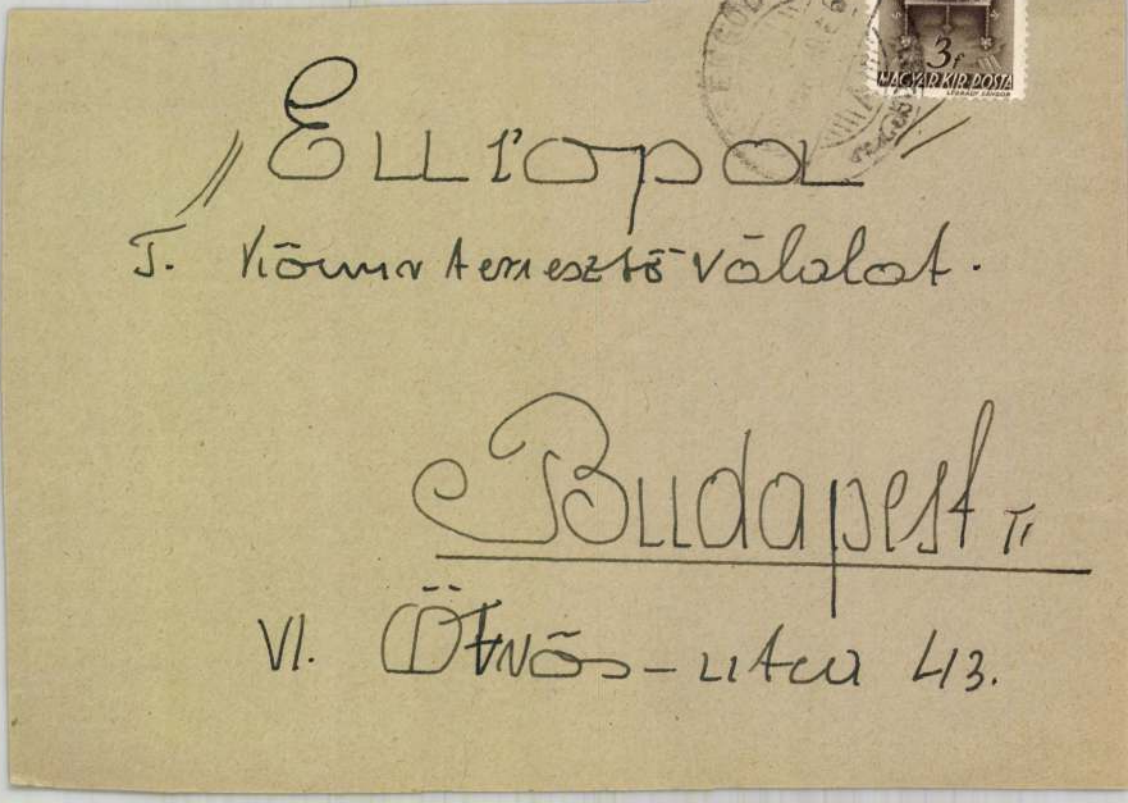

Europa

J. Könnyvterjesztő vállalat.

Budapest II

VI. Ötvös-utca 43.

MDK.

Wágner Károly építőmester

Krajcsovics János II. em. ház átalak.

Terézváros, Váczi út 23./83.

1861. ——

MDK-A-II-1/209.

Wagner Károly

aradi képfarago

kerzi tette az alabbi
templom szöneket

l. Szmida Sajos. A
temesvár-gyár városi
millenniumi r.-k
templom sörtänete.
Temesvár 105. l.
1901 109. l.

Téglák, mintázott VII.248.

Magner Károly fazekas M.D.K.

Győri mester.

Eger, Liceum kályhák Fellner tervei szereint

Kampis Antla :A képzőmüvésztek történe te 669.1.

Ku A Kultura Világa Bp. 1963.

MDK

Wagner Károly, festőm.

Erdőrészlet. Olf. 68x55. J.l.b.

Árv. Közl. 1930. 4.rk.sz.55.szám. 37.l.

Wagner Károly

harangöntő

Szekszárd

meghalt 75 éves korá-
ban. Wagner temes-
vári harangöntő fia
volt. Felszázadon át
a Dunántúl számos
templomának harang-
ját öntötte.

Az Est, 1933. aug. 19.
(Az öreg harangöntő
sírba vitte a harang-
öntés titkát.)

Magyar királyi vallás- és k

2.199/1943. szám.
Öm. biz.

A honvédelmi mi
szám alatt kelt átirata alapján a
biz. 1942. szám alatt kiadott ren
seregekben szolgált hadkötelesek

A honvédelmi mi
alatt elrendelte, hogy a polgári
évi október hó 1-ig átképzés cimé

A honvédelmi mi
az idegen hadseregben szolgált és
azok, akik polgári foglalkozásukb
fennálló szakképzettségi hiányok
15-től kezdődően behivást nyerhet
Ezen a cimen azonban a meghagyásb

Wagner.

W. 11. *Kornélia, Paczka Ferencné*, festő, szobrász és grafikus, * Göttingen 1864 aug. 9. Eleinte grafikát tanult s ezen a téren kitűnt saját találmányú technikájával is *(algrafia)*, amellyel számos lapot készitett. Később Rómában képeket is festett (szimbolikus tárgyak és női típusok) és szobrászattal is foglalkozott. Berlinben él. Appenini táj c. festménye a Szépművészeti Múzeumban van. 1908. férjével együtt és 1927 tavaszán ura hagyatéki kiállításával egyidejűleg gyüjteményes kiállítása volt a Nemzeti Szalónban. — Irodalom: Georg *Gronau*, Graphische Künste, XXI. évf. Max *Lehrs*, Pan, II. évf. *Libau*, Művészet, 1908.

K-f II. 6021

J. SIEBMAC

grosses und allg

WAPPEN

in einer neuen vollständig

reich vermehrten

mit heraldischen und historisch-gen

neu herausgeg

Ehren-Diplom. Heraldische A

M. D. K.

WAGNER László építész

Calvin tér rendezése pályázat

(Megvétel)

Társtervező: Südi Ernő

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 80. l.

R. D. K.

WÁGNER László építész

Sztálinváros, Dunai Vasmű, Igazgatóság. 1. sz. irodaépülete

Magyar Építőművészet 1960. 2. sz. 14. l.

K. D. K.

WÁGNER László építész

Részvétel a pályázaton (II. díj)

Repr.

Társkervező: Südi Ernő

Callmeyer Ferenc: A hétvégi ház pályázat

Magyar Építőművészet 1960. l. sz. 26. l.

M.D.K.

WÁGNER László építész

Tihany, nyaraló tervének ásdolgo-
zása Perr.

magyar építőművészet 1958 (VII.) 4/5. sz. . 162. l.

M. D. K.

WÁGNER László építész

Tihany-Csányi Telep, hétvégi nyaraló Repr.

Magyar Építőművészet 1958 (VII.) 4/5. sz.

166. l.

M. D. K.

WAGNER László építész

Balatonkörnyéki Kisnyaraló pályázat (II. díj)

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 80 l.

M. D. K.

WÁGNER László épület

Országos lakáspályázat 5. Épület-kategória (megvétel)

Társtervező: Sudi Ernő

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 80. l.

M. D. K.

WÁGNER László épület

országos lakáspályázat 4. Épület.

kategória (Megvétel)

Társtervező: Südi Ernő

magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 80. l.

Wágner László, építész-tervező

a Nagyvárad térnek a felszíni rendje megváltozott a közlekedési rend megváltoztatásával (Metró), az egész térnek az arculata építészeti megjelenése is megváltozott. Így került ide a Semmelweiss Orvostudományi Egyetem is, melynek építész tervezői Südi Ernő, Wágner László és Magyar János voltak.

Művészeti Magazin.

1978. III. 28. TV. 1. műsor, 21.45 /Áné/.

Wagner László

Magyar János, Vörösmarty kálmán és Tóth János tervezték a bp-i szabadságharcos útja gyógyszerkutató intézet laboratóriumát.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970. 140 l

Semmelweis Orvostudományi Egyetem Elméleti Tömb, Budapest

Tervező: IPARTERV*

1962	
Tervezés alapját képező tervpályázat szerzői:	Gerlóczy Gedeon Südi Ernő Wágner László
1963	
Beruházási programterv építész tervezői:	Südi Ernő Wágner László
1967	
Az eredeti kiviteli terv-dokumentáció építész tervező:	Wágner László
1973	
A megvalósítás alapját képező módosított kiviteli tervdokumentáció építész tervezője:	Magyar János
Tartószerkezettervező:	Fehér Mikós
Víz, gáz, csatorna és sűrített levegő:	Kiss László
Hőenergia ellátás:	Varga László
Elektromos tervezők:	Karády László Tóth Gyula
Szellőzés és klíma:	Császár Györgyné Hortobágyi Dénes Buka János
Klímakonvektoros fűtés:	Heltay Attila
Belsőépítészek:	Tóth György Szlávy János

* A tervpályázat és az épület elkészítése között eltelt másfél évtized során az építészek személye többször változott, erre a cikk részletesen utal is. A szerzői jogról szóló 1969. évi III. törvény illetve a 9/1969 (XII. 29) MM. sz. rendelet nem ad egyértelmű állásfoglalást a szerzők személyében bekövetkező változás esetére, különös tekintettel arra, hogy a hosszabb megvalósítási idő során a közreműködők eszmei értékű hozzájárulása, alkotói tevékenysége, a megvalósításhoz nem különben értékes egyéb munkához mérten milyen fokon determinálja a szerzőséget.

Előadótermek tetőszerkezete:	Völgyes Frigyes
Hűtéstervező:	Szentiványi György
Költségvetés-tervező:	Sasvári Alajos
Organizáció:	Lénárt Árpád
Izotóp laboratóriumok	
Technológus:	Rados János
Technológiai gépészet:	Molnár János
Víz, gáz, csatorna, fűtés:	Mohácsi János
Elektromos tervező:	Nagy Károly
Légtechnika:	Déri Tamás
Belsőépítészet:	Krencsey Iván
Generálkivitelező	
21. ÁÉV vezető munkatársai:	
Területi vezető mérnök:	Horváth Kázmér
Főépítésvezető:	Bátor István
Építésvezető:	Rappant József
Technológus:	Harsányi László
Beruházó: Egészségügyi Beruházó Vállalat, felelőse:	Gedey Árpád
Üzemeltető: Semmelweis Orvostudományi Egyetem, főmérnöke:	Trencséni Sándor
Fényképek:	Bognár János (IPARTERV)
Kivitelezés megkezdésének éve:	1970
Az oktatási célú épület átadása:	1977
A kutatási célú épület átadása:	1978
Beruházási költség a járulékos beruházás költségeivel együtt:	584 millió Ft
Építési költség:	510 millió Ft
Beépített térfogat:	134 900 légm³
Fajlagos költség:	3781 Ft/1m³

1

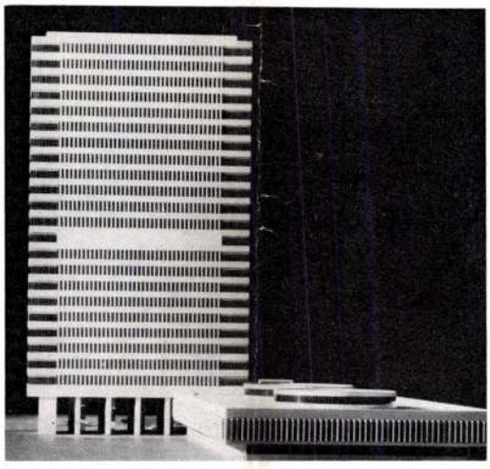

2

1. ...a megvalósult gondolat...
2. A tervpályázat gondolatát rögzítő beruházási program modellfotója
3. Metszet M = 1:300

1. ...l'idée concrétisée...
2. Photo de modèle, laquelle démontre la conception du programme de l'investissement du concours de plans.
3. Section M = 1:300

Magyar Építőművészet
1979/5

Ybl Miklós-díj, 1979

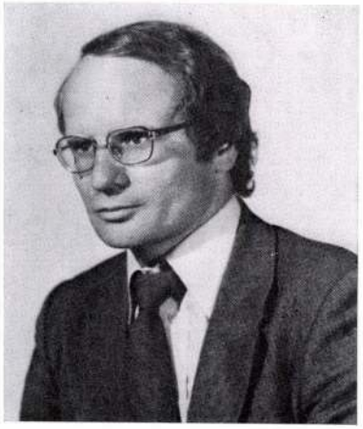

Bodonyi Csaba
(Miskolci Tervező Vállalat)

A miskolci 12 tantermes egészségügyi szakközépiskola tervezéséért

Dr. Bonta János
(Budapesti Műszaki Egyetem Építészettörténeti és Elméleti Intézet)

Több évtizedes elméleti munkássága és a hazai marxista építészetelméleti kutatásokat megalapozó az „Építészetelmélet alapjai" című tanulmányáért

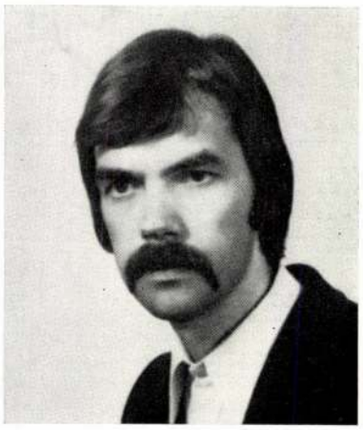

Farkas Gábor
(Bács-Kiskun megyei Tanácsi Tervező Vállalat)

A Kiskunsági Nemzeti Park központi épülete tervezéséért

Horváth Lajos
(Középülettervező Vállalat)

A Budapest I. Úri utca 26—28. számú épület tervezéséért

Puskás Tamásné, Ürmössy Teréz
(Budapesti Városépítési Tervező Vállalat)

Budapest XXI. Csepel V. ütem részletes rendezési terve kiemelkedő színvonalú tervezéséért

Simon Ferenc
(Általános Épülettervező Vállalat)

A székesfehérvári „Fehérvári Áruház" tervezéséért és színvonalas építészeti munkásságáért

Szigetvári János
(Pécsi Tervező Vállalat)

A magyar népi építészet kutatás és műemléki rekonstrukciós tervezési munkásságáért

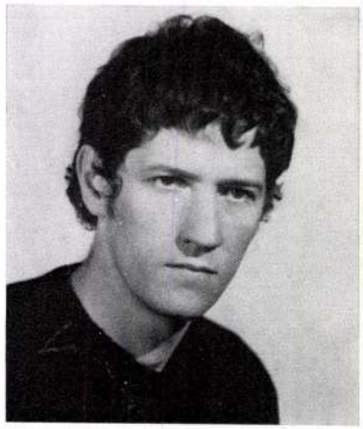

Ungár Péter

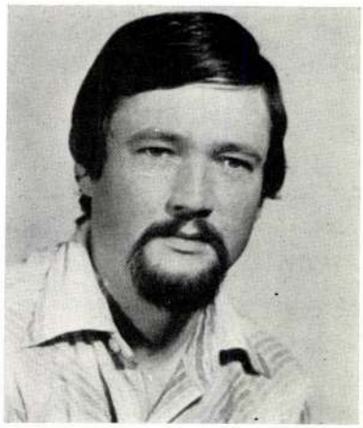

Nagy Bence
(Ipari Épülettervező Vállalat)

Magyar Híradástechnikai Egyesülés Számítástechnikai és Szervezési Központja új épületének építészeti, ill. tartószerkezeti tervezése elismeréséért

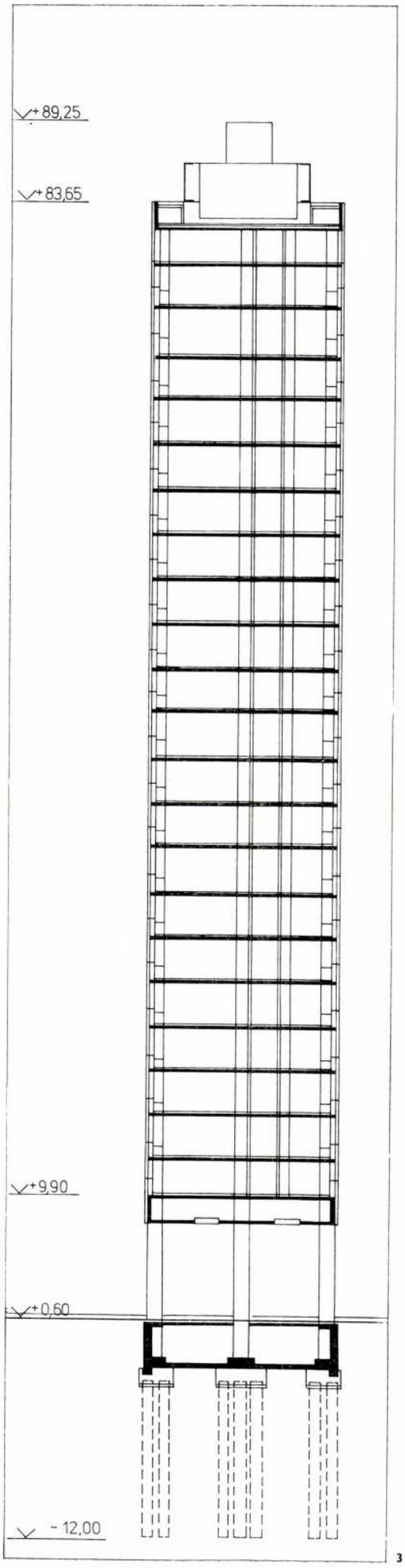

3

„...az építészet egyetlen alkotása sem vizsgálható és érthető meg a negyedik dimenzió nélkül, vagyis anélkül az idő nélkül, mely felfedező utunkhoz szükséges..."

Bruno Zevi (1)

A budai Várhegy falszorosaiból merészen kiemelkedő északi kortina fal tetejéről nyíló panoráma tájékozódási pontjait, az Alföldre vezető Üllői út súlypontjában, a Nagyvárad téren álló Semmelweis Orvostudományi Egyetem Elméleti tömb majd kilencven méter magas épülete zárja.

Országos, nyilvános tervpályázat első díjas terve [2] valósult meg az eredményhirdetést követő másfél évtized kemény éveiben. A Szövetségen belül az építészeti pályázatok rendszerét okkal, joggal bírálók figyelmébe kell ajánlani ezt az épületegyüttest. A „Grand prix" szerzői kapták a tervezési megbízást, és jó megközelítésben állítható az is, hogy a pályázati terv rögzítette gondolat lett a „pesti lapály" egyik tájékozódást segítő, legmagasabb épülete.

A pályadíjas szerzőhármas Gerlóczy Gedeon, Südi Ernő, Wágner László — nevében és helyett kell idéznem, ide illően — „Amíg csináltuk több mint egy évtized futott el, más lett a szemléletünk és furcsa, nehezen feloldható az az ellentmondás, hogy ami ma létrejön — valójában tíz év előtti önmagunk: az épület megvalósultában mindig túlhaladott szemléletünk rögzítése; mire gondolataink valósággá válnak, nekünk szükségszerűen már mások a nézeteink. Így aztán nehéz becsülettel belenyugodni, elégedettnek lenni az eredménnyel." [3]

Amit, a majd másfél évtizedig épülő dunaújvárosi kórházépületétől búcsúzó Farkasdy Zoltán megvallhatott, aki a „versenyt" végig futotta, akkor is, most is „....a verseny tartama alatt a pálya is, a szabályok is, a bírák is, folytonosan változtak", itt a célba már csak a díjat nyert gondolat juthatott.

Gerlóczy Gedeon — a műgyűjtő, a Csontváry festmények megmentője — nyugdíjasként sem láthatta a teljesen kész művet, 1975-ben eltávozott az élők sorából. Südi Ernő a programterv [4] készítésében még részt vett, s ezt követően a „versenypályát" elhagyta. Wágner László a kiviteli terv első futamát még végig küzdötte, ereje, önbizalma fogyott-e meg, vagy a „szabályok" és „bírák" változását nem tudta türelme követni? Ki tudja? Akkor vált ki a szaktervezők és specialisták népes csapatából, amikor részt kellett volna vállalnia a kivitelezők gondjaiból, amikor az épület megszületése újra és újra nekifeszülő alkotó munkát, a terv állandó módosítása szívósan kemény kitartást követelt. Egy volt közöttük, itt kell említenem, ekkora háznál, ahol a tetemesen megnövekedett függőleges terhek mellett a szélerők dinamikus hatása, a légörvények, a hőmérsékletváltozás, a terhek okozta lassú alakváltozás, tudományos nevén nevezve a kuszás, a támaszsüllyedés, valamint a földrengés hatásaiból eredő statikai, szilárdságtani, és dinamikai kérdések megoldásakor mindvégig lelkes, küzdőképességével is, mérnöki munkájával méginkább a tervező együttes avatott tagjává lett tartószerkezet tervező Fehér Miklós nevét.

Hogy miért is idéztem az olasz építész — teoretikust, Bruno Zevit, bevallom, kibővítetten is értelmezem gondolatát, a „negyedik dimenziót", az idő-dimenzióját:

— a gondolat születésétől az épület megvalósulásáig lepergő másfél évtized idő-dimenzióját belopva Zevi gondolatába, a megvalósulást felfedező út idő-dimenzióját,

és majd, csak ezt követően értelmezve, ahogy azt Zevi valóban gondolta,

— az enteriőrjeiben és a város szerkezetben, ott teret, térfalat, hangsúlyt adó mivoltában, városképben, sziluettben feltáruló, a landoló gép ablakából, a Gellérthegyről és a budai Vár kortina faláról feltáruló, irányt adó, nekünk most a legmagasabb épületet felfedező utunk idő-dimenziójában feltáruló térélményt.

Az előbbiről egyet s mást megvallottam, s hogy vallomásnak nevezzem, — mert nevezhetem — hisz végig kísérhettem „lentről" és „fentről", fent a „versenypálya bírói székében" időmérő (avagy beruházási költségmérő) stopperórát tartva kezemben, részidő eredmények leolvasását követelve, miközben csak a startvonal volt fix, meg a tartószerkezet tervezője és a tervező team tagjává lett generálkivitelező technológusa, akinek nem véletlenül egyezik velem családi neve. Így hát átélhettem a küzdelemben megmaradt, lelkes és nagyszámú csapattal, a felelős építész tervező posztját vállaló Magyar Jánossal együtt azt az élményt, melyet Mies van der Rohe 1922-ben megfogalmazott: „A felhőkarcolók merész szerkezetüket csak az építkezés idején fedik fel. A gigantikus méretű és mély impressziókat keltő acélhálózat csakis az építkezés idején mutatkozik meg." [5]

Bevallom, túlzás felhőkarcolót említeni, amikor az amerikai felhőkarcolók 400 métert meghaladó rekordmagasságai Európában 180 méter körüli magasházakká szelidültek, itthon félennyit sem egészen elérve. Csak saját múltunkhoz és Európa múltjához mérve nézhetünk emelt fővel, avagy tekinthetünk föl most már az építőiparunkat is próbára tevő nagy feladat megoldásával szerzett számos építési tapasztalat birtokában.

Az idő — általában kissé önkényesen értelmezett — dimenzióját tovább mértékül használva, a pályaműszerzői közül legkorábban kivált és eltávozott Gerlóczy Gedeont kell említenem, aki 1940-ben — Körmendy Nándorral együtt — építette a budapesti Mező Imre úti Baleseti Kórházat, az első magasház formájában megoldott kórházépületet.

Még tovább visszatekintve e dimenzió skáláján, azt is érdemes feleleveníteni, hogy a magasház építésében úttörő chicagói iskola legjelentősebb mestere, Louis Sullivan 1895-ben épült buffalói irodaépülete akkor adta meg a magasépítés elméleti alapjait, amikor Budapesten az 1880-at követő években az orvosképzéshez már végleg nélkülözhetetlen gyakorlati oktatáshoz szükséges klinikai tömb az Üllői út mentén kiépülhetett.

Ekkor, Pesten a nagyszabású városépítési akciók, a Sugárút, a Nagykörút építése nyomán a házak átlagos magassága ugyan megnövekszik, a Duna-parti szállodasor, az Akadémia és a Vigadó egyenletes párkánymagasságú sorából, a háttérben csak néhány kupola és torony, az Országház és a Bazilika kupolája, valamint a szerbek, pálosok és belvárosi templom tornyai adták a várossziluett kiemelt pontjait.

Az európai nagyvárosok többsége, így Budapest is, az utóbbi évtizedekig őrizte a város arculatát meghatározó épületeinek egyenletes párkánymagasságát. London 24 méteres párkánymagassággal lehatárolt városkontúrját az ötvenes évek derekáig csak a Szent Pál katedrális, a Parlament és a Big Ben sziluettje gazdagította. Párizs haussmanni rekonstrukciójának arculatát Le Corbusier „Plan Voisin"-je sem tudta megtörni, mígnem az utolsó három évtized során „az Arc de Triumph-on áttekintve, többé már nem Haussmann elisiumi mezőire, hanem a Défense üzletnegyed — egymással versengő magasházainak — sziluettjére tekintünk." [6] A világkiállítás szimbólummá vált tornya, a Tour Eiffel mellett a tömören beépült városszerkezetben a magasházak „hálózata" jelent meg. London történelmi tornyainak csipkéje mellett az acél-üveg „Tower"-ek kubisztikus sziluettje is. Rómában az EUR magasházai, Milánóban a Pirelli-irodaház levegőt hasító épülete gazdagítja a városképet.

E lázas hangulat hatott erőteljesen, amikor az Orvostudományi Egyetem új elméleti tömbje a városban helyét kereste. A metropolisok sorába emelkedett Budapest városképét felelősséggel formálni akaró vitacikk [7] azt vallja: „Kevés a kiemelkedő motívum, hiányoljuk a várostestet tagoló, szervező, megmozgató vertikális elemeket, egy-egy itt is — ott is jelentkező nagyobb tömeget. Hiszen a Bazilika és az Országház kupolája, a néhány karcsú templomtorony szinte elvész a laposan elterülő kőrengetegben. Amit tehát eddig csupán éreztünk, azt újabban már tudatosan is megállapíthatjuk és ki merjük mondani, hogy a magasházak építése Budapesten a gazdasági és technológiai kérdés mellett ma már elsőrendű és korszerű városesztétikai követelmény is." Európa magasház építő lázának légkörében fogalmazta meg a Budapesti Orvostudományi Egyetem elméleti tömb tervpályázati kiírása, „....hogy a kijelölt terület Budapest városépítési tervében súlyponti szerepet játszik, vertikális hangsúly szükséges... ...nem kell szükségszerűen torony jellegűnek lenni... A vertikális szerep mellett a beépítésnek a környezetbe való illeszkedésén kívül a rendező szerepet is be kell töltenie."

A zsüri az első díjat a magasházas koncepciónak ítélte, s a város organikus életében most már ott él az előadótermek, tanácskozóterem, a gyakorló laboratóriumok, a könyvtár és az aula helyiségeit magába foglaló lepényépületre, jó helyen és jó arányban ráhelyezett, tanszékeket és kutató laboratóriumokat szigorú rendbe soroló 26 szintes toronyépület.

Építészeti, várost formáló értékei megméréséhez alig van még az „idő-dimenzióján" leolvasható tapasztalat.

A Défense — negyed toronyépületei „a hipermodern műszaki komfort ellenére, — legalábbis az élet szépségét illetően — nem váltotta be azt amit vártak tőle" [8] és megszületett Párizs platánfáihoz igazodó nosztalgikus vélemény: „Nem jó ha magasabb házakat építenek, mint a környező fák koronájának közelsége, mivel az ember és a természet harmóniáját és kapcsolatát ez őrzi meg." [9]

Magvas következtetéseket levonni még korai lenne. A város arculata, lakótelepei, közlekedési hálózata, főútvonalait gyakorta lábakra emelő hídjainak ívelése, új léptékét, értékrendjét most alakítja.

A magasházépítés első nagy lendülete lefékeződött. Nem csupán idehaza, Európa nagyvárosaiban is a magasság adta többlet ellenértéke tetemes, arányban áll-e ezzel, a nem is egészen ház, hisz „nem lehet egyszerűen épületnek nevezni, mint ahogy egy Concorde-ot sem lehet repülőgépnek emlegetni." [10] Várost formáló erő, hatalmas szellemi és materiális energiával, mindazzal, amely létrehozta, a technika legfejlettebb eredményeit igénylő, automatizált, gyorsliftekkel felszerelt, hűtött és szellőztetett, fényvédőüveggel burkolt, égre futó alumíniumbordákon napfényt megcsillantó épületcsoda. Igaz-e ez a Westminster tower 180 métert meghaladó tömegének feléig érő SOTE tornyára is? A tervezők, kivitelezők, üzemeltetők megannyi gondját, új utakat, új technikákat meghódító tevékenységét tekintve igaz ez, több ez mint csak ház. Több, és éppen ezért dicsérje mindazok munkáját, tettét, akik alkották, az itt fel nem sorolható új és ismeretlen műszaki megoldások termékenyítő hatását, a magyar építőipar fejlődését ösztönző erejét. Elismerés illesse a kivitelezők munkáját, hogy a több évi tevékenység, a 26 szint szédítő mélysége ellenére kétkezi alkotói ma már jóleső érzéssel föltekintve mondhatják Mies van der Rohe szavaival: „...ellentétben a közönséges épületekkel, itt nem a fény és árnyék hatása él, hanem a fény visszatükröződésének játéka." [5]

Harsányi István

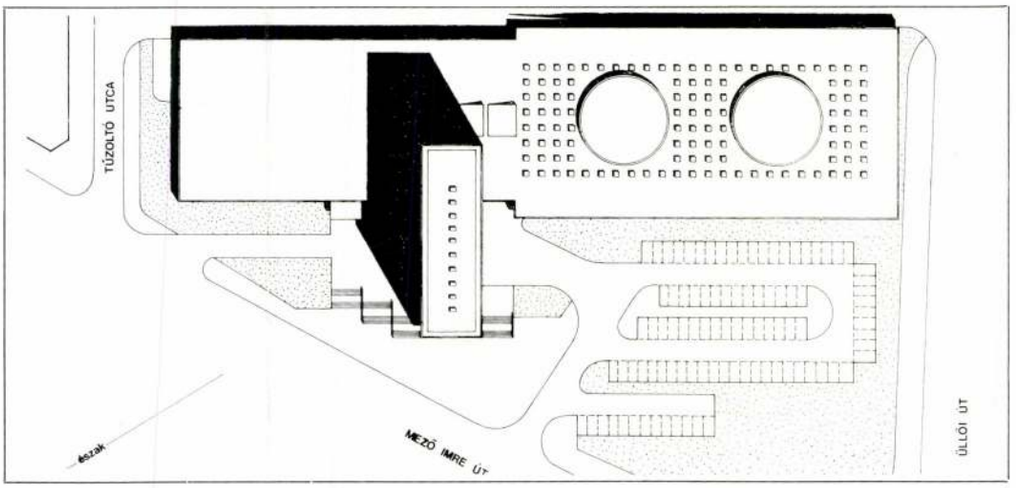

1

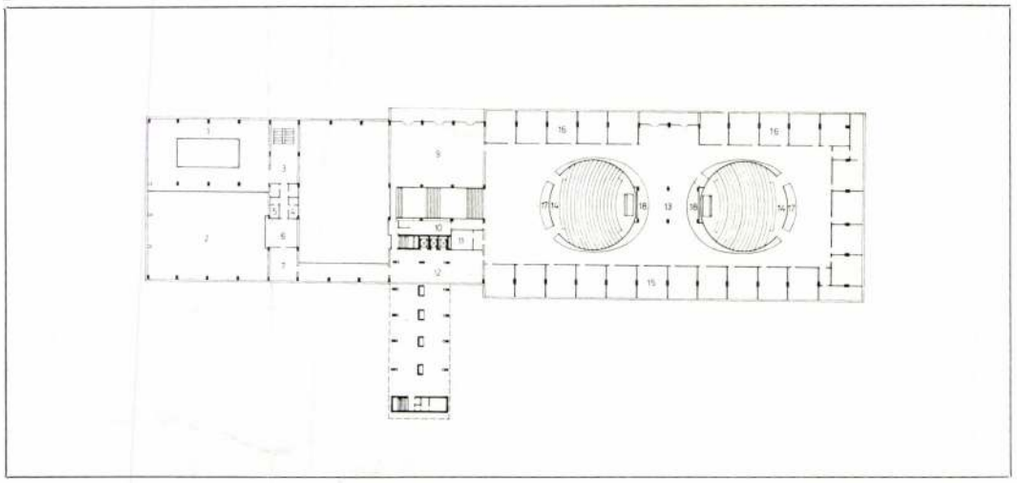

2

3

4

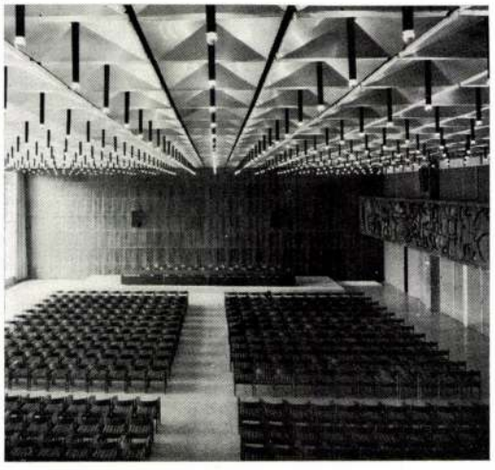

5

IRODALOMJEGYZÉK

[1] *Bruno Zevi:* Az építészet megismerése (ford. dr. Gerő László) Műszaki Könyvkiadó Bp. 1964. p. 14.
[2] A tervpályázat eredményének ismertetése A Magyar Építőművészet 1963/2. p. 6—9
[3] *Farkasdy Zoltán:* Búcsú az épülettől — az építész mérlege Magyar Építőművészet 1967/3. p. 16.
[4] A Budapesti Orvostudományi Egyetem Elméleti Tudományok Épülete beruházási programterv ismertetése Magyar Építőművészet 1964/3. p. 44—47.
[5] *Mies van der Rohe:* Hochhausprojekt für Bahnhof Fridrichstrasse in Berlin — Frühlicht 1922. p. 122.
[6] *Máté Pál:* Modern építészeti lexikon, p. 94.
[7] *Heim Ernő:* Városépítési feladatok Budapesten Magyar Építőművészet 1963/2. p. 24—29.
[8] Salzburger Nachrichten 1976. április 30-i számában megjelent cikk.
[9] Az előbb hivatkozott cikkben az UNESCO pszichológusok és szociológusok toronyház épületben folyó élet- és munkatapasztalatait összegező tanulmányból vett idézet.
[10] New Scientist 1979. jan. 18. p. 196.

1. Helyszínrajz. M = 1:1000
2. Első szint alaprajza, M = 1:1000
   1. Galéria
   2. Díszterem 570 fő befogadására
   3. Előtér
   4., 18. Büfé
   5., 17. Vetítőfülke
   6. Fogadó
   7. A fogadó előtere
   8. Előcsarnok légtere
   9. Könyvtár
   10., 11. Mosdó
   12. Közlekedő
   13. Zsibongó
   14. 360 fős előadóterem
   15. Gyakorló laboratóriumok
   16. Szemináriumi helyiségek
3. Előcsarnok
4. Az előadótermek zsibongója a büfével
5. 570 fős díszterem
6. Az előcsarnok mennyezetrészlete
7. A tanszékeket és kutató laboratóriumokat szigorú rendbe soroló torony homlokzata
8. 360 fős előadóterem
9. Az előadótermekhez és a gyakorló laboratóriumokhoz vezető lépcső
10. Az előcsarnok és a zsibongók térkapcsolata
11. Az épület környezetbe illeszkedése
12. A 26 szintes toronyépület

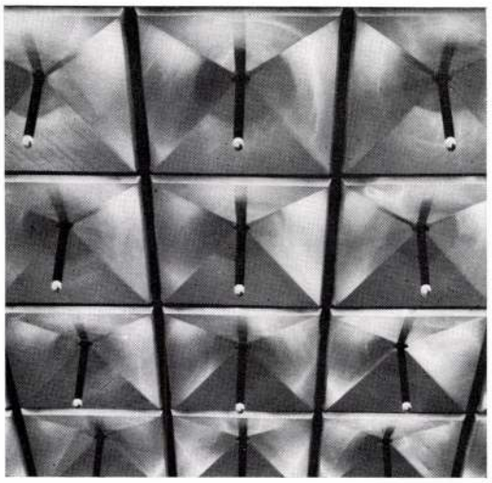

6

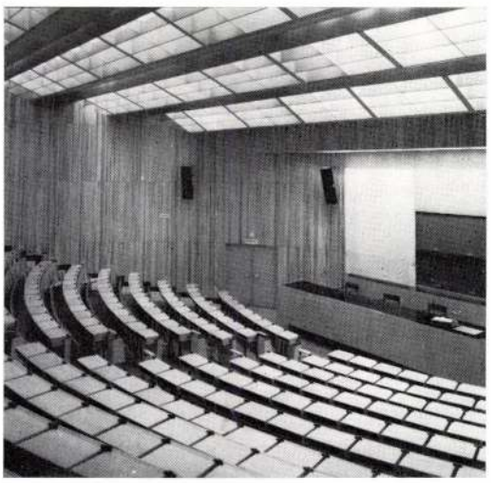

8

1. Plan des lieux. M = 1:1000
2. Vue en plan du premier niveau. M = 1:1000
3. Vestibule
4. Place de récréation des salles de conférence avec le buffet
5. Salle d'honneur à 570 personnes
6. Détail de plafond du vestibule
7. Façade de la tour des chaires et des laboratoires d'un ame'nagement rigide
8. Salle de conférence pour 360 personnes
9. Escalier menant aux salles de conférence et aux laboratoires d'exercices
10. Rapport spatial du vestibule et des places de récréation
11. Intègration du bâtiment au paysage
12. Edifice de la tour à 26 niveaux

7

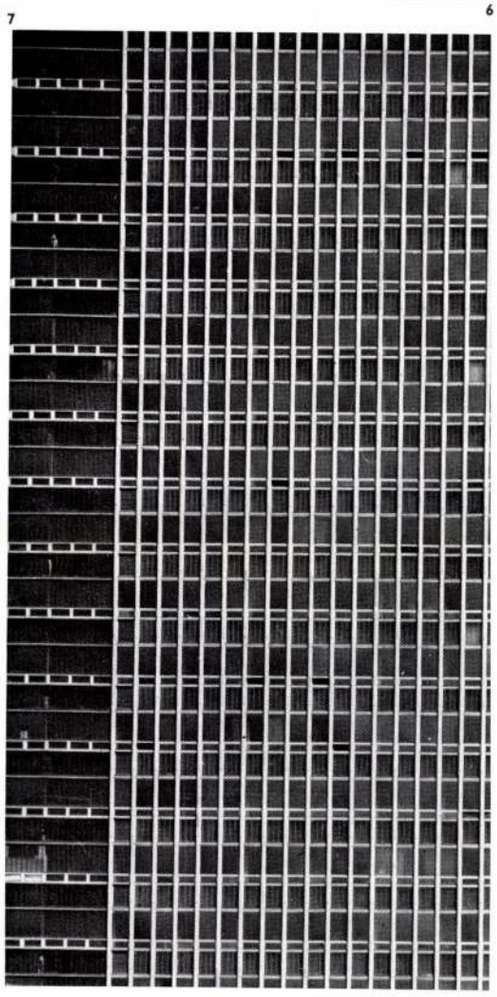

9

10

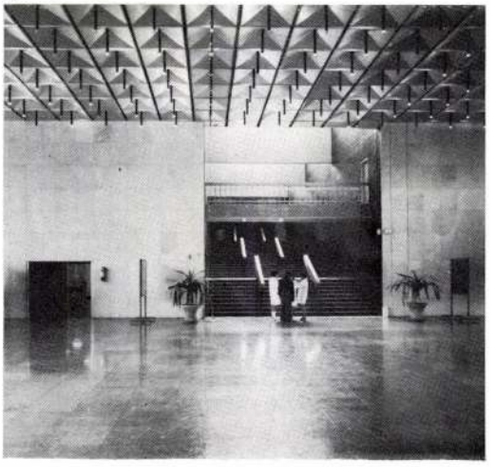

11

12

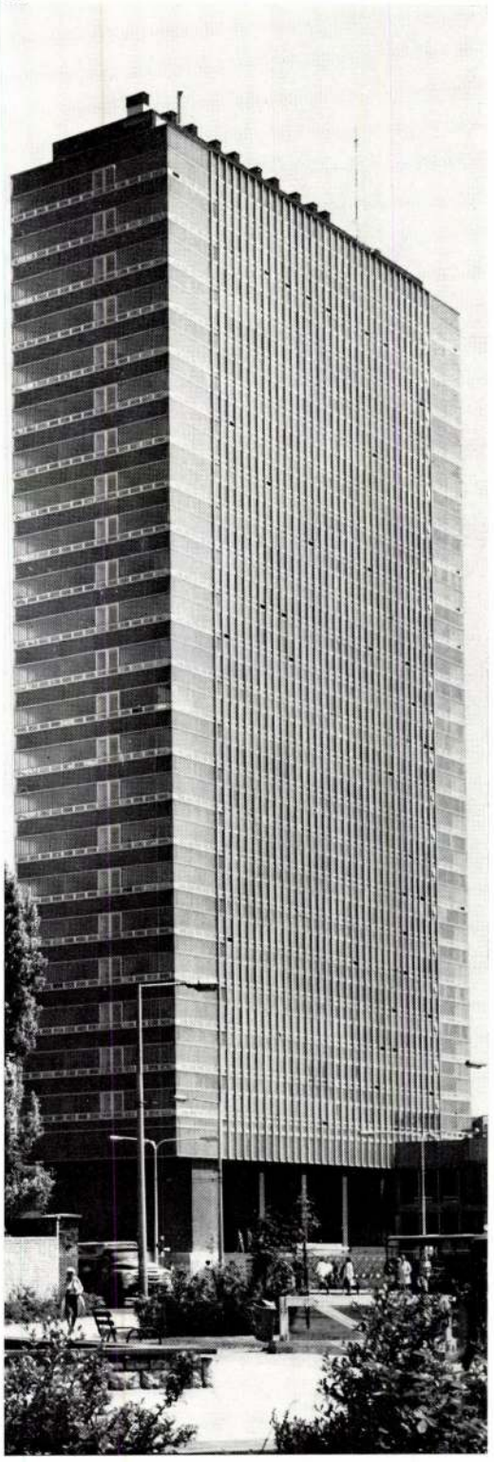

Magyar Híradástechnikai Egyesülés Számítóközpontja, Budapest

Építész: Ungár Péter (IPARTERV)

1. Helyszínrajz. M = 1:2500

2. Földszinti alaprajz. M = 1:1000

1. Szélfogó
2. Ügyfélvárakozó
3. Diszpécserszolgálat
4. Tárgyaló
5. Porta
6. Telefonközpont
7. Telex
8. Orvosi rendelő
9. Büfé
10. Büféraktár
11. Melegítőkonyha
12. Étterem

3. Az irodai szint alaprajza. M = 1:1000

1. Előtér
2. Pénztár
3. Titkárság
4. Igazgató
5. Főkönyvelő
6. Iroda

4. A géptermi szint alaprajza. M = 1:1000

1. Előtér
2. Lyukasztó gépterem
3. Mágnesszalag-konverterek
4. Munka-előkészítés
5. Gépterem
6. Mágnesszalag-tároló
7. Vészlépcső és gépbeállító pódium
8. Gépteremvezető
9. Műszaki ügyelet
10. Alkatrészraktár
11. Számítástechnikai munkahely
12. Operátorok pihenője
13. Ellenőrzés
14. Válogató, csomagoló

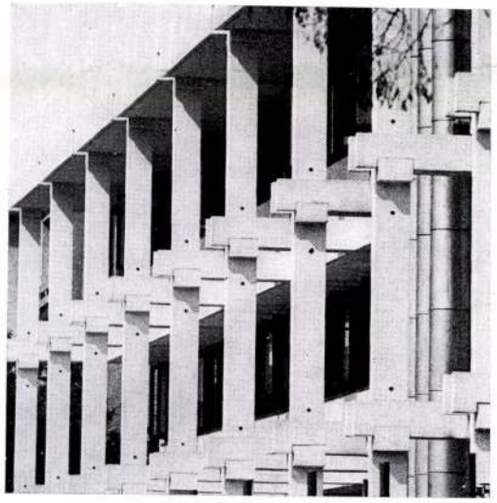

5. Keresztmetszet. M = 1:500

1. Gépterem
2. Irodák
3. Munkafelvétel
4. Karbantartás
5. Raktárak
6. Axonometria
7. Csomópont

Statikus:	Nagy Bence
Gépészek:	Zrak György Bass Lászlóné
Klíma:	Hortobágyi Dénes
Elektromos berendezés:	Makó Jánosné
Út, tereprendezés:	Paár Ede
Kertrendezés:	Tassy Ilona
Organizációs:	Kákay László
Beruházó:	Dr. Bereczky Imre (MHE SZSZK)
Kivitelező:	Gépipari Építő Vállalat
Építésvezető:	Mondovics Gábor
Művezető:	Fábián László
Előregyártó üzem:	Paksi Építőipari KTSz
Tervezés éve:	1975—1976
Kivitelezés:	1976—1978
Összes kubatúra:	15 894 m³
Építési költség/m³:	3360 Ft/lm³
Fényképek:	Szathmáry Zoltán

Telepítés

A rendelkezésre álló építési terület igen szűkös volt a rajta elhelyezendő programhoz viszonyítva.

Ez a körülmény egyértelműen meghatározta az épület méreteit és elhelyezését.

A telek beépítettségének maximális kihasználása érdekében az emeleti szintek lépcsőzetesen növekszenek.

Az épület megközelítése a Bég utca felől történik, ahol az épület teljes hossza mentén fésűs beállású parkolási lehetőséget biztosítottunk.

Ezen a homlokzaton helyezkedik el a főbejárati szélfogó, az anyagforgalmat ellátó teherlift külső ajtaja, az expedíció, a konyhai bejárat és a trafó leeresztő aknája is.

Belső funkció

A szakirodalom alapvetően kétféle rendszerű számítóközpontot különböztet meg.

— A külső ügyfélforgalommal rendelkező úgynevezett „Open Shop" rendszerűt és
— az egy bizonyos belső üzemi funkcióra specializált „Closed Shop" rendszerűt.

Mégis, ha valaki átnézi az eddig megépült számítóközpontok anyagát, azt tapasztalja, hogy szinte nincs két azonos elrendezésű példa közöttük. Nincs tehát olyan funkciós séma, amit a tervezésnél általánosan figyelembe lehet venni.

Ilyen tekintetben a technológussal és az üzemeltetővel való együttműködés a meghatározó.

Sokkal jellemzőbbek ezeknél a létesítményeknél az épületgépészettel szemben támasztott követelmények, melyeknél csak a

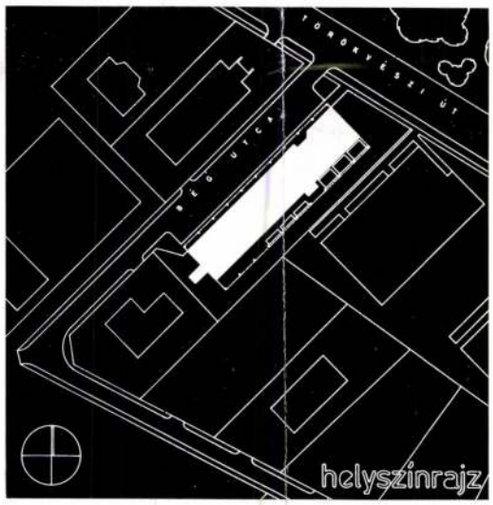

3 1

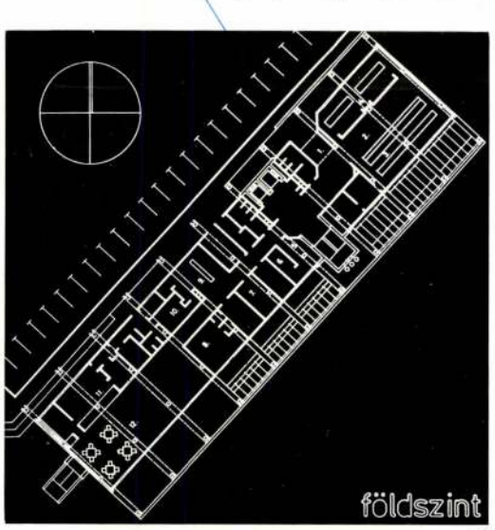

4 2

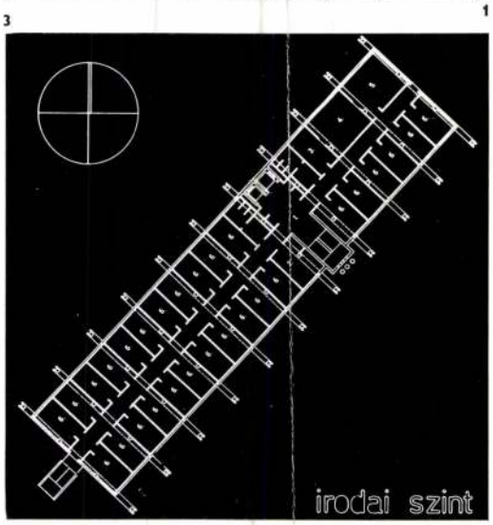

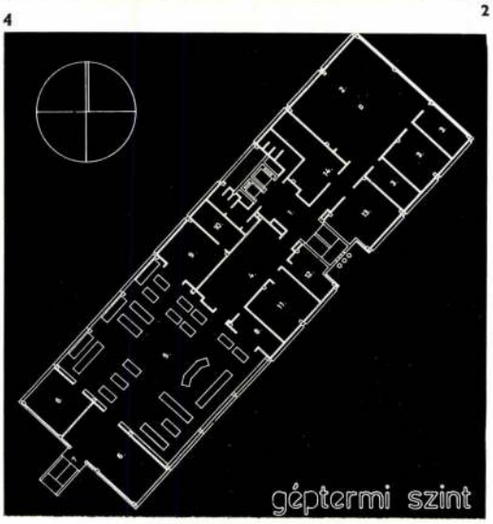

1. Plan des lieux. M = 1:2500
2. Vue en plan du rez-de-chaussée. M = 1:1000
3. Vue en plan du niveau des bureaux. M = 1:1000
4. Vue en plan du niveau du hall des machines M = 1:1000
5. Coupe transversale. M = 1:500
6. Axonométrie
7. Noend d'assemblage

Wagner László építész
a legújabb kor építészeti emlékeinek védelmé.

12

12. Győr, Dimitrov tér 1. Gőzfürdő
(Wagner László 1950)

Magyar Építőművészet, 1986. 5., 31 – old.

Wagner László, építész

Gerlóczy Gedeon – Gádi Ernő – Wagner László – Magyar János:
Semmelweis Orvostudományi Egyetem épülete,
Budapest, 1978. /rep./

Magyar Építőművészet, 1984. 1. 22-old.

Wagner László, építész

Nézzünk néhány adatot az épületmonstrumról, amelyet *Wagner László* és *Magyar János* díjnyertes pályamunkája alapján az *Iparterv* tervezett. ~~Alapterülete~~

(Az Orvostud. Egyetem épületének tervezői.)

5.

Gerencsér Millós: Vezényel Bátol Istrán

Népszabadság Bp. 1977. dec. 6

Wágner László, építész

17 Dh

A Dunai Vasmű üzemvezetőségi épületét tervezte.

Repr.

—: Befejezés alatt a Dunai Vasmű melegkeverde üzemvezetőségi épülete

Népszabadság Bp. 1960. febr. 17. 7.1

Wágner László épitész

NDK

Győri fürdő repr.

Cáderos Lajos:Tiz év épitészete a középületek kritikájának tükrében Magyar Epitőművészet 1955.IV.évf. 98.l.

Wagner László épitész

MDK

Iskolatelepülés Budapesten repr.

Magyar Épitőmüvészet 1955.IV.évf.11-12.sz.336,1.
337.1.

MDK

Wagner László építész a Magasépitési Tervező Intézetben.

A Szt.László-kórház épülő uj elkülönitő épületeinek axonometrikus metszete a funkciók sémájával.

Építés-Építészet, 1949. I.évf.1-2.sz. 21 l. ábrával

Wagner László épitész MDK

Debreceni kétemeletes lakóházak 1949. repr.
Háromemeletes háztipus 1950. repr.

Csordás Tibor:A tömeges lakásépités tervezési.kérdései Magyar Építőművészet 1955.IV.évf.9-10.sz.259.l.

M.D.K.

Wágner László építész

Az Orvostovábbképző Intézet, Sebészeti Több
tervpályázaton 4ooo Ft-os jutalom.
Társtervező: Drávai Tamás- Bozzai Lajos-
Raffay Katalin- Egyh ázi Andrásné-
Markó Ilona

Magyar Építőművészet 1966/5. 2-8.l.

agner László

W/agner/ L/ászló/: Gyógyszerkutató Intézet, Budapest. /Wagnwr László, Magyar János, Vörösmarty Kálmán, Tót Tóth János épitész/ - Magyar Epitőművészet, 1966. 15.évf. 2.sz. 2o-25. l.

Az 1966. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört. Ért. 1969.3.sz. 243-283.l./ 25o. l.

Wagner László

Jihanji: nyaraló eredeti és átdolgozott terve (rajz)

Benámoló a Balaton fejlenlésének egyéves munkájáról. Szerk.: Bécsesi István, Farkas Tibor stb. Bp. 1958. 137–166 l. [Kleny. a Mall. Emlő-művénetből]

162.

Wágner László épitész M.D.E.

IPARTERV

Gyógyszerkutató Intézet Bp.

Társtervező: Magyar László- Vörösmarty Kálmán

Tóth János

repr.

Magyar Épitőművészet 1960/2. 21-25.l.

MDK

Wagner László, [építész]

Az Orvostud. Egyetem épületének tervpályázatán 35000 ft-os I. díjjal jutalmazott terv egyik készítője.

—: Magyarság elsőnyben 6.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. nov. 2.

Wagner László

Korsós lány (1955) c. mobra a dunaujvárosi Dóna György téren

Dr. Rezső: Képzőművészeti évjárat Dunaujvárosban
Jelenkor, 1964, 12 sz.

1162

MDK

Wagner László

Az OTI Hajdúszoboszlón épitendő 100 ágyas gyógyházának tervp. megvétel.

MMÉEKözl, 1943. 38.lap

Wagner László

Iroda-épülete egy hengermünek.
(repr.)

Major Máté: „Magyar Gyári Építészet"
THE NEW HUNGARIAN QUARTERLY, Vol. III. No. 7. 1962
120-121 l.

Wagner László építész M.D.K.

[illegible]észtvett a pályázaton va
15 000 forintért megvásárol

[illegible]

Gárdonyi Jenő: Az Akadémi uj könyvtárpalotája terv-pályázatának eredménye

Magyar Nemzet 1963. december 22. 5.l.

Wágner László

MAGYAR ÉPITŐMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE
Budapest, VIII., Puskin-u. 26.
Telefon: 338-369, 339-580

M E G H I V Ó

a Magyar Épitőművészek Szövetsége székházában /Bp. VIII., Puskin-u. 26./ 1963. április 12-én, pénteken du. 1/2 6 órakor tartandó

TATABÁNYA MEGYEI KÓRHÁZ

cimü tervpályázat ismertetésére.

A pályázatot ismerteti: Wágner László épitész
Felkért opponens: Schőmer Ervin épitész

MAGYAR ÉPITŐMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE
TITKÁRSÁG

II

Németh Lajos művészettört.

BUDAPEST

XIV.Bánki Donát u.73.

KÉSZENZZEL BÉRMENTESÍTVE BUDAPEST 80

Wagner László épitész M.D.K.

Résztvett a Budapesti Orvostudományi Egyetem elméleti tömb tervpályázatán /I. dij/

Társtervező: Gerlóczy Gedeon, Südi Ernő

Magyar Epitőművészet 1963/2. 6-7.l.

M.D.K.

Wágner László épitész
/IPARTERV/

Az 1962.évi Ybl Miklós díjjal kitüntetve

I fokozat

Magyar Épitőművészet 1962/5.2

Wagner László

szobrászmüvész

MDK

Szerepelt az Eötvös Klubban 1955. nov. 5-26-ig tartó képzőművészeti kiállitáson.

/A Klubtanács Meghivójából./

Wagner László
építész /Iparaterv/ /Sic/

MDK

1962 évi Ybl Miklós díj 1. fokozatával tüntetik ki.

Népszava. 1962. ápr. 1.

WAGNER László épitész /IPARTERV/ M;D;K;

Dunai Vasmü H engermüvek üzemvezetőségi épület
/ 1956-60/ repr.

Munkatárs: Tóth János
Épités vezető: Sipiczky Ferne, Kiss Miklós

Magyar Épitőmüvészet 1962/3. 27-29.l.

M. D. K

WAGNER, László érítésa

IPARTERV.

Ybl-dij I. fokozat

Kiosztották az Ybl -dijakat

Magyar Nemzet 1962. április 1. 4.1.

Wágner László
építész

Az Ybl díjas építőművész Bura Barna
Felszabadulási emlékművének építészete
megoldásat készítette el.

Ecsery Elmér: Új felszabadulási emlékművek
Művészet, 1970. augusztus – 18 kap.

Wágner László

YBI-díjas építőművész. Buza Barna Felszabadulási emlékművének építészeti megoldását készíti el.

(Repr.)

Művészet, 1970. ~~okt.~~ aug.

Wagner László, építén

MDh

A díj 1. fokozatát kapta.

–: Kiontották az idei Ybl-díjakat

6. l.

NEPSZABADSÁG

Bp. 1962. ápr. 1.

MDK

Wagner László épitész

III.dij, a szombathelyi uj városháza megoldásár hirdetett tervpályázaton.

Szendrői Jenő: Tervpályázat a szombathelyi uj városháza megoldására.

Épités - Épitészet 1949.I.évf. 4.sz. 37.l.

WÁGNER László építész M.D.K.

Pályaterv az orvostudományi központ épületéhez

/ 35 000 forinttal dijazva/

Társtervező: Gerlóczy Gedeon, Südi Ernő

Döntöttek a Nagyvárad téri orvostudományegyetemi központ
és a Győr-Nádorváros tervpályázatáról
Magyar Nemzet 1962. október 20. 3.l.

Wágner László, építész MDh

Az Orvostudományi Egyetem 24 emeletes épületének egyik tervezője.

(fényképe az épületről.)

— : Ez lesz a legmagasabb 1

ESTI HIRLAP, Bp. 1964. ápr. 22.

M.D.K.

Wagner László, építész

terve megvételében
részesült az OTI Nagy
Lajos király uti rendelő
intézetének pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1944. LXV. évf.
febr. 24. sz. 5. old.

M.D.K.

Wagner László, építész

Ötödik díjat nyert a „Ferenc"-távbeszélő központ terv pályázatán

Vállalkozók Lapja, Bp. 1944. LXV. évf.

febr. 3. sz. 6. old.

M.D.K.

Wagner László, építés

. terve 550 p-ös megvételben részesült az OTI hajdúszoboszlói üdülőházának pályázatán

Vállalkozók Lapja, Bp. 1943. LXIV.évf.
febr. 27.sz. 4. old.

M.D.K.

Wágner László épitész

Payr Egon épitész munkatársa és társtervezője volt

közös munkájuk a KÖZTI-székház,
László-kórház bővitése.

Magyar Épitőművészet 1967/3. 56.

M.D.K.

Wágner László épitész
/IPARTERV/
Budape ti Orvostudományi Egyetem Elméleti Tudomá -
nyok Épülete
Társtergezö: Südi Ernö

Magyar Épitömüvészet 1964/3. 44-47.l.

44-47 J.

M.D.K.

Wagner László, építész

a hat egyenként 2000 p-ős díjat egyiket nyerte el az OTI albertfalvai emeletes kislakásos házainak terv pályázatán.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1942. LXIII. évf.

aug. 13. sz. 5. old.

M.N.K.

Wágner László épitész

Dijazva a pályázaton /15ooo Ft /

Szabó Árpád: A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár nemzetközi tervpályázata
Magyar Épitőművészet 1964/6. 2-9 . l.

Wagner Ignacio Quiñones

\ Iboco Pt \

WAGNER László építész

Szántó Tibor: A mátyásföldi laktanya szinevált orása. = Ép-Fel. 1996/5 12-17. ll

Bp. XVI. Diósy L. u. - Rákóczi Kutorma Középiskola, 1952

átépítve s ma: Kulkereskedelmi Főiskola

Grossprobsdorf > Nagyekemező
Gross-Schelken > Nagyselyk
Gross-Schenk > Nagysink
Gross-Scheuern > Nagycsűr
Gross-Schlatten > Abrudbánya
Gross-Schogen > Nagysajó
Grubendorf > Csávás
Grusschwrren > Nagycsűr
Guch > Göc
Gud, Péter fia 525
Gudi Zsigmond 453
Gulden Tamás 176, 177, 214
Gura Arieşelui > Vajdaszeg
Gurasada > Guraszáda
Guraszáda, Gurasada; Hunyad vm
- ortodox templom 294
Gurghiu > Görgényszentimre
Gurisatti Antal 330
Gusu > Kisludas
Guti > Ország
Gündisch, Gustav 23, 212
Gygerfalusi János 394
Gypsa > Dipse
Gyreth > Girolt
Gyswbl > Kisludas

Gyalu (*Gyalo*, *Gyalw*), Gilău, Julm
- ref. templom 28, 295

Wagner László

építész

MÁV nemelyzeti für-
dőépület terv.
fél megvétel

Benkhárd MÁV

Budapest.

IX. Rákos-u. 10.

Wagner László

építész

az alábbi kőhár pályaterve.

Sághy Gyula: A Szent László kőhár tervpályázata. Új Építész 1948 253. l. Ábrákkal. 254. l.

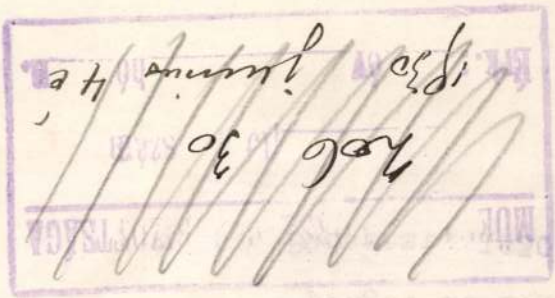

Az 5 legjobb terv közt szerepel.

xxxxx az 1930 évi julius

sig fizetés fejében havi /:10

pengőt utalványo

Budapest, 1930.

A kiadvány hiteléül:

min. iroda s.tiszt.

A Müemlékek Országos Bizo

Wagner Sándor
épitész

MMÉ Évk

1937. 255. l.

Mélyfúró Vállalat

Készit: Szegecselt tartókat és oszlopoka
szerkezeteket, idomvasablakokat, csigal
fedélszékeket, ivlámpa oszlopokat, vasg
és annak szerelését

Tervek és költségvetések készitése a g
a legnagyobb szakértelemmel

Károly mernök és gyáros

fensége József főhercseg udvari szállitója.

Budapest, VII. ker., Garay-utca 6—10. sz.

Elvállal:

központi-, viz-, leg-, és gőzfütések, légszesz- és vízvezetékek csatornázások szellőztetések, closettek, szivattyuk, vizerőművi emelőgépek stb. nemkülönben kőszénolaj és petroleum váladékból nyert gázok értékesitését célzó készülékek létesitését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készittetnek.

Legjobb minőségü kőagyagcsövek raktáron.

...s vasbetonépitkezések

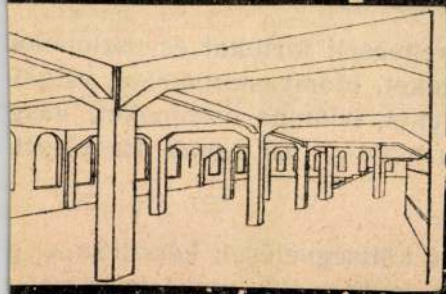

Lépcső
Oszlop
Erkély
Folyosó
Válaszfal

...BETON-ÉPITÉSEK VÁLLALATA

Wagner László

bpesti építészmérnök
szül. 1911. szept. 24 Egerben.
Gömöri Wagner József
testvérőcse. A buda-
pesti műegyetemen tanult
hol egy ideig tanársegédis volt. Kotsis Iván
novendéke volt, kinek iro-
dájában dolgozott is, Azulai
Weichinger Károlynál és
Szontagh Tátnál. 1947 óta
önálló. 1948. végezte a
bicskei leányneveltintézet (volt Batthyány-kastely)
átalakítást, a buda-
pesti Amizoni intézet
helyreállítását és terwez-
te a hatvani pályaudvart
(a pályázaton I. díjat
nyert), a bpesti Szent
Korkár bővítését (pályázaton
I. díj.)

Gömöri (Wagner) József köz-
lése 1948. aug. 11.

MOB. Hivatal.

2 5

ágos Bizottsága.

ány { száma: Hivból 1925
kelte: 1925
beérkezése: [illegible] 1925

ek száma:

elintézett szám:

záma:

záma:

Pelakovits.

5 { III/2.

Miniszterium.

WAGNER, Laurenz, pozsonyi kőművesegéd

L. W., Maurergesell, † 56 éves korában, 1805 junius 5. (1805, 629 l)

Pressburger Zeitung
(Genthon)

MDK

Wagner Marcel

Vállalkozók Közlönye 1908. dec. 30. 8.1.

MDK

Wagner Marcell építész

M. Építőmesterek...szövetkezete. Építő Ipar, 1909. nov. 14. 428. l.

Wagner Marcell

— **Halálozás.** *Wagner Marcell* mérnök-építőmester, Buda egyik legrégibb építőmester családjának utolsó sarja, hétfőn meghalt. Egyike volt a békeévek legmegbízhatóbb és legkeresettebb mérnök-építőmestereinek. Ő építette a honvédparancsnokság, Uj Szent János-kórház, Wekerle-telep épületcsoportjait, a Halászbástyát, Állatkertet és több budapesti középületet. Szerdán félnégy órakor temetik a farkasréti temetőben.

Pesti Hirlap

1938. január 12

Wágner Marcell

Wágner Marcell mérnök és építőmester lakása, XII. Báró Eötvös-út 20. **165-346**

Bptávb 1940 szept.

Habel Antal

München 1909. 17

MDK

Wágner Mária

Önarckép, cer.

Reformkor művészete. Föv.Képt. 56.kiáll. 1948.jul. 11. 1.

MDK

Wagner Mária, 19-2o.sz.

Önarckép, cer.

Almásy-Tel. 3.auk. 1940. ápr. 37 l.

Wágner Mária
Önarckép, ceruza

Reformkor művészete. Füv.Közl. XXXVI.kiáll.
1948. jul. 11 l.

MDK

Wágner Márton, faipar

mágbizonyitványt kapott, mesterré avatták

Budiparrajzisk 1932-33. 93 l.

Wágner Márton

jászapáti építőmes-
ter

Czigler Győző 1904-
ben készült terve alap-
ján kivitelezte a
munkácsi sk. új
templomot.

vrod

Lehoczky Tivadar:

Munkács város, új
monografiája.

Munkács 1907.

173. l.

tképeknél szokásos ferdén
alakok ittiss az ábrázolt
nek.
gyezik az előbbi freskóé-
ban a f zér alatt t lál-
z ol

Wagner Martin

Modellierer

XVIII. n

l

Schirek Holitsch

126. l.

MDK

Wagner Márton ép.

Dévaványai tkp közraktár ép.

Versenytárgyalások eredm. Építő Ipar 1909.aug.1. 282 l

Wagner Márton, nyomdász

- Bártfán megjelent vitairatban Sáros megye lelkészeinek, tisztjeinek, nemességének mond köszönetet támogatásukért.

Fitz József: A magyarországi nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története. II.k. Bp. 1967.

33. l.

WÁGNER Márton építész

Döge, reft. 1905 Nagy Benővel

VÁRADY József: Tiszántúl református templomai. I-II. köt. Debrecen [Sajószentpéter] : Borsodi Református Egyházmegye, 1991 598-599., ill

Wagner, Matthaeus

rerum XVII.

Leisd oko

Kőhalmi Béla:

Könyvgyűjtők Év-

könyve 1919-re

52. l.

Wagner Mátyás
könyvkseged-
soproni születésű, 1825-
tól tanonc Kilián
Károlynál Sopronban
1829-ben felszabadult.

Véghsopr könyvk
232. l.

M.D.K.

WAGNER Mathias

muraviorum magister

Kismarton

1952)

Müvért. Kapossy János: Épitők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban 137 l.

R. D. U.

WAGNER Mátyás asztalos

1783. Kismarton, kastélyban W. János-
tal együtt dolgozott

Aggházy: Barokk szobrászat .... Bk. 1959.
I. 295, II. 141.

WAGNER Mihály

TATARU, Marius: Art et histoire: étapes de développement dans la culture visuelle de la Transylvanie du XIXe siecle. - Revue Roumaine d'Histoire de l'Art

1. XVII, 1980
2. XVIII, 1981 95

MDK

Wagner Mihály

Wagner temesvári festőcsalád tagjai. E. G. II. 603.l.

Wagner László

OTI pápai szekhárának tervpályázatán megvétel

MMÉEKözl

1944. 112. 1.

Wágner László

MABI törökbálinti tüdőszanatoriumának tervpályázatán díjazva

MMÉEKözl.

1944. 152. l

az OTI Iskola utcai beházának tervpályázatán terve megvételre javasolva

u. o

700/11

3

Wagner László

az uzsoki utcai OTI
kórház tervpályázatán
megvétel

MMÉE Közl.

1944. 344. l.

Wagner László

épitész

a fürdőépület csoportjában fél megvétel

Kósa

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Wagner L.
építész

l.

Építőmunka
1933. 109. l.

Wagner László

Gázmüvek óbudai
külső lakótelepének
bővítési terv
pályázatan
megvétel

MMÉEKözl
1943. 63. l.

Wagner László.

az OTI Albertfalván
épülendő emeletes
kislakásos házak
tervp. 2000 P. díj

MMÉE Közl
1942. 128. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Wágner László

Wágner László okl. építészmérnök, VIII. Sándor-u. 17.
139-021

Bptávb 1940 szept.

Wagner Mihály

Jesto.

mil 1731.

Lásd

Berkeszi: Temesvári univ.

22.

Lásd

Wagner Mihály

Wagner Mihály, festő, Erdélyből, 1835-ben a virágfestészeti szakosztály, 1837—40 az antik rajz és tört. festészeti szakosztály hallgatója volt.

Fleischer Béc

94. l.

~~a törökök és Tököly hívei felett~~:

l' innenső partján a „Marosch fl"
~~Neger~~ város, melynek épületein itt-ott a fél-
városon innen a Mercy tábornok vezér-
atok küzdenek a törökökkel és ~~és~~ Tököly
iakat a Tiszán át menekülésre kény-
bbra „Flucht des Teckely" szavakkal van
~~áttér dombos vidék~~ s elötérben, hol
Hetewe borítja a földet, balra egy fább tiszt ~~a parancs~~-
lében a kürtös osztogatja a parancsokat.
három sorban:
mit Herrn General Mercy
Türcken und Teckely" bey
Segedin."
a vonalkeretnek 14.9: 19.8 m.

4628

126/94 N° 337.

Wagner Michael

25 évs. geb. Mühlbach
in Siebenbürgen

1837. Bécsi akadémia

Szkalka h.n. VI.239

M. D. K.

WAGNER Mihály festő

Szül. 1731 Wien

1765-ben nyer polgárjogot Temes-

váron

Garas XVIII. 77 260. l.

Wagner Michael (?)

építőm.

l.

Haberlandt

27. l.

Herrn Julius Szentiváugi Mi

a conto erhalten 6 Kr Sechs Krone

am 31. Dez. 1904. Friedländer

MICH: W A G N E R , textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 246.- Herr Mich: W A G N E R
Felvétel ideje: 1807. 16. May.
Hová vették fel: -Trentschin, /Trencsén/. 159.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

MDK

Wagner Nándor

3. dij

A Dózsa György szob.pályázat eredménye.
Magyar Nemzet, 1953. jul. 1o.

IRODALMI ÚJSÁG
1952 AUG. 14.

Wágner Nándor.

SZTALINVÁROS KÖZTERÜLETEIT, épületeinek homlokzatait a szocialista-realista képzőművészet kitűnő alkotásai díszítik majd. A sztálinvárosi mozi előtti téren, a Vasmű Szálló terraszának közelében állítják fel Wágner Nándor „Vízhordó leány" kőszobrát és Jálits Ernő fiatal férfit ábrázoló szökőkutas szoborművét. Az óvoda épülete előtt helyezik el Somogyi József „Mackó" szobrát, amely himeskőből épült vízmedence szélén fog állni. A kő-mozaik tervét Mattioni Eszter készítette. A pártszékház homlokzatán helyezik el Borics Pál emblémáit. A 20 tantermes iskola bejárata fölé hat relief kerül, amelyek az ifjúság munkára való nevelését, a zenét, a tudományt, a sportot szimbolizálják. Az üzletház bejárata fölé szintén mozaik kerül. Sztálinváros főútvonala mentén álló lakóházak homlokzatát és erkélyeit magyar népi motivumú kerámiákkal díszítik. Ezeknek a díszeknek tervezésére és kivitelezésére egy-egy szobrászművész és keramikus közösen kapott megbizatást.

Wágner Nándor
Dalma, gipsz

Nyári Tárlat. Ernst Muz. 1954. jul. 11 1.

M.D.K.

Wagner Nándor, szobrász

„Fátszó fiúk" c. szobrát a Fászai Mari téren létesítendő vízmedence mellett állítgák majd fel.

Gárdonyi Jenő: Budapesti szobrokról

Müvelt Nép, 1956. jul. 22.

Wagner Sándor

nobrán

Szabad Művészet

1957. 11. 508. l.

oktatásügyi minisztertől.

ntak és más hadi gondozottak ellátásáról
első bekezdése a következő rendelkezést

.rendelkezéseinek egyébként változatla-
z emlitett törvény 5.§-ában felsorolt
ási helyek közül a muzeumokban, könyv-
ön
ben és a község használatára bocsátott
, állami illetőleg államilag vagy tör-
házakban, mulató és hangversenytermekben
illói vagy ehhez hasonló állásokat, to-

Wagner Nándor
szobrász
Vízhordó lány
c. szobra.

Pogány Ö. G.: A III.
M. Képzőmův. Ka-
áll. plasztikai
anyaga.

Szabad Művészet

1953. 27. l.

Wagner Nándor

nobrák

az alábbi pályázaton

III. díj és meghívás

az újabb pályázatra

Sz/M. 1953. 191. l.

(Gy. L.: A Dózsa-

nobrr pályázat.)

Wágner Nándor

szobrász

laid

Szabad Művészet
1955. 148 l.

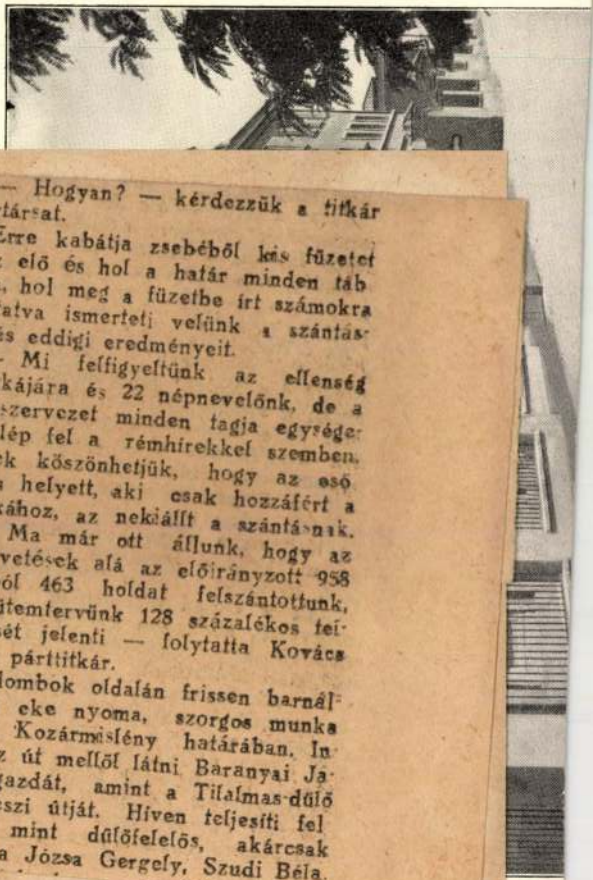

— Hogyan? — kérdezzük a titkár
lvtársat.

Erre kabátja zsebéből kis füzetet
úz elő és hol a határ minden táb
ája, hol meg a füzetbe írt számokra
utatva ismerteti velünk a szántás-
etés eddigi eredményeit.

— Mi felfigyeltünk az ellenség
unkájára és 22 népnevelőnk, de a
ártszervezet minden tagja egysége-
n lép fel a rémhírekkel szemben.
nnek köszönhetjük, hogy az eső
árás helyett, aki csak hozzáfért a
unkához, az nekiállt a szántásnak.

— Ma már ott állunk, hogy az
zi vetések alá az előirányzott 958
oldból 463 holdat felszántottunk,
ni ütemtervünk 128 százalékos tel-
sítését jelenti — folytatta Kovács
tván pártitkár.

A dombok oldalán frissen barnál-
z az eke nyoma, szorgos munka
lyik Kozármisleny határában. In
n, az út mellől látni Baranyai Já-
s úrgazdát, amint a Tilalmas-dűlő
lé veszi útját. Híven teljesíti fel
latát, mint dűlőfelelős, akárcsak
rsai, a Józsa Gergely, Szudi Béla.

BOMA DI MUSSOLINI

3

Wagner Nándor nobrán M.D.K.

József Attila nobra a IV. képzőmüvészeti kiállitáson.

Redő F. IV. Magyar képzőmüvészeti kiállitás. hürlört. Ért. 1954 1 sz. 166

WAGNER Nándor Szobrász

NN: Festőállványok között a szépülő Sztálinvárosban

Művelt Nép, 1955, 11. ért. 33. n. aug. 14. 3. l.

WAGNER Nándor

Péter J.: Klubkiállítások

Művelt Nép 1955 VI. évf. 47. h. nov. 20 2 l.

WAGNER Nándor

Diszkut-terv – nobor (repr.)

Péter J.: A diszkut pályázatról

Művelt Nép 1955 II érf. 43. okt. 23. 5.1.

MDK

Wagner Nándor I.dij

A főv. diszku- és szökőkit-pályázat eredménye.
Magyar Nemzet 1955. szept. 30.

MDK

Wagner Nándor

József Attila

Dutka M: 4. Nagy. Képzőműv. kiáll. szobrai.
Nagy. Nemzet, 1954, jan. 10. 7 l.

Várpalota

Inotai ref.templom. homlokzat
szentéllyel, síkmennyezetes ha
várpalotai kőmüves, 1786-ban.

(Kovács J. István: Magyar reform

MDK

Wagner Nándor I. dij

Bp.főv.tanács diszkut-pályázat

Magyar Nemzet 1955. okt. 16.

Wágner Nándor

szobrászművész, 1500 frt jutalom.

Kossuth- és Hunyadi-szobor ... pályaművek.
Szabad Nép, 1951. nov. 1. 5 l.

MDK

Wágner Nándor József szobrász

Németh L: IV. Magy. Képzőm. kiáll. Szabad Nép, 1954. jan. 18.

Wagner Nándor

"Vizhordó leány" c. szobrát a sztálinvárosi, mozi előtti téren helyezik le,-irja a lap és közli, hogy közterültein, épületei homlokzatán a szocialista-realista képzőművészet alkotásai kapnak helyet.

Irodalmi Ujság, Bp. 1952. aug. 14.
III. évf. 17. sz. 8. lap.

Wágner Nándor

Szerepelt az Iparterv VIII. sz. irodájának kezdeményezésére az Építőművészek Szövetségének tanác stermében rendezett kiállitáson.

Az Uzsoki utcai Gyógyszer-decentrumának épületéhez komponált alkotások Kucs Béla, Szebényi Imre, Wágner Nandor és Szomor László alkotásai.

Vajna Éva: Építő- és képszőművészek közös kiállitása.
UJITOK LAPJA. 1956. aug. 5.

MDK

Wagner Nándor

Pogány Ö.G.: A IV.M.Képzőm. kiállitásról.
SzM. 1954. 34.l.

Wagner Nándor

Vizhordó lány, gipsz

Műcsarnok 1952/53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

Wagner Nándor

Vizhordó leány, gipsz

III.M.Képzőművészeti Kiállitás 1952. dec. 1953. márc. katalogusa

Wagner Nándor MDK

Leányfej, olf.

Mücsarnok 1880. nov.7.

Wagner Nándor

MDK

József Attila, gipsz

Műcsarnok 1953-54 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

~~Reichard Zoltán~~

Wágner László

nincs cád

az óbudai fiúokhon
terrp. megvétel

MMÉE Kőzl

1938. 154. l.

Tsz.:

Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hív.	Magán	Inturb.	Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hív.	Magán	Inturb.